

בס"ד

מבחר עלונים

מקד שבת חנוכה שנת תשע"ז

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
5:46	5:15	4:03	ירושלים
5:58	5:20	4:21	בני ברק
5:59	5:20	4:23	אשדוד
5:57	5:18	4:19	חיפה
5:55	5:16	4:17	טבריה
5:53	5:20	4:09	בית שמש

חדש!
עלונים חדשים
נוספו למבחר

להרשמה
לקבלת העלונים
במייל מדי שבוע
לחצו כאן

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשרות מנצח

רח' גבעת משה 5 ירושלים < טל' 02-5337722
g5337722@gmail.com

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פר' מקץ - חנוכה תשפ"ו

אורח לרגע תגובות הקוראים

תגובות על גליון וישב בענין 'להכיר חוויות הילד'

תודה רבה על המאמר הממחיש.

לא כל כך קשור לגוף המאמר - בבחורות הלחצתי את עצמי קשות עם 'הרגשות' בימי החנוכה (ובשאר ימים טובים). כלומר, לחץ אטומי שהדלקה תהיה מרוממת וכו'.

כיום, כל שנה מחדש עולה בי מחנק לקראת ימי החנוכה. פשוט נהיה לי רע!

*

אחד הילדים מנדנד לנו שהוא רוצה משפטים חדשות - רק בגלל שראה דגמים חדשים בחנות.

אחרי שהבהרנו לו שלא נקנה לו כי אנחנו קונים כשיש צורך, הרגשתי גם רצון שיפסיק לנדנד. אך בזכות המאמר לקחתי את זה לכיוון אחר לגמרי. להקשיב לרצון שלו בצורה חיובית, כי מותר לו לרצות! לתת מקום ולגיטימיות לעצם הרצון!

זו היתה באמת הזדמנות להקשיב לו.

*

נושא באמת מרתק ורלוונטי,

בדוגמא שצינתי, שהאבא היה בטוח שהילדים נהנים מאוד, ולבסוף התברר שיש ילד שהיה לו קשה. יתכן להמליץ טוב על האבא שאולי הוא התרשם מילדיו האחרים. כי אולי יש ילד אחד שהרגיש חוויה קשה בבית, וילדים אחרים דווקא כן חוו את החוויה הטובה.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע שו"ת קצר

שאלה: הילדים אספו במשך החנוכה, 'דמי חנוכה' מכל הסבים, וזה הצטבר לכמה מאות שקלים. מה הדרך החינוכית הנכונה לנהוג עם הכספים? לשמור אצלנו / לאפשר להם לבזבז / לקנות יחד איתם?

תשובה: טוב שהדגשתי "מבחינה חינוכית", כי מכל בחינה אחרת, הכסף הוא שלהם, ואל לנו להתערב בכוח. (מלבד אם יקנו בכסף דברים אסורים, כמו). אכן מבחינה חינוכית יש לנו הזדמנות מצויינת ללמד אותם כללים להתנהגות כלכלית נכונה. חשוב לזכור! הילדים לא ילמדו על כך באף מקום. זה הרי לא חלק מסדרי הלימודים בחיידר ובבית הספר. נלמד אותם את המושג הבסיסי 'תקציב'. לאמר: אלו החלומות שלי, וזה הכסף שיש לי. אוכל להגשים רק חלק מהחלומות שלי.

ואז ניתן ללמד אותם על: יכולת איפוק וריסון עצמי. דחיית סיפוקים. השקעה לטווח הקצר מול השקעה לטווח הארוך. כדאי גם שנלווה אותם לחנות. נקשיב היטב לאופן שבו הם מתלבטים, וגם לאופן שהם מקבלים החלטות. במהלך הקניה, נוכל ללמד אותם טיפים חשובים ועצות חינוכיות לחיים.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

הילדים הפכו לאדוני הבית

בסדר. הוא כבר יושב עם הילדים מסביב לנרות, שרים, מספרים סיפורים, משחקים יחד, וגם זה לא טוב. כי "אולי בעוד עשרים שנה הילד שלי יספר כמה רע היה לו בבית". כדי להבין מדוע מאמר כזה בכוחו לערער, עלינו להכיר תופעה רגשית נפוצה: ה'קרבן' וה'מקרבן'. נכתוב כאן בכמה משפטים, ובעזרת השם בהזדמנות נרחיב בענין.

הקרבן - זה אותו ילד, שחווה בחיים התנהגות קשה כלפיו ללא כל היגיון או הסבר. ייתכן שחווה ביקורות, העלבות, השפלות או עונשים כבדים, ובחוויה שלו לא היו קשורים להתנהגות שלו בכלל. גם כאשר התנהג באופן מופלא לדעתו, עדיין הגיעו הביקורות וההעלבות.

ההרגשה היא: אני קרבן לשווא. נטפלים אלי בלי כל סיבה. וגם אין לי כל דרך לשנות את זה. ומכאן, הוא מתחיל לחוות חיי קרבנות. חוסר אונים, חוסר מוטיבציה, התבכיינות, ומתלונן סידרתי.

בשלב כל שהוא בחיים זה מתהפך. ה'קרבן' הופך ל'מקרבן'. בהרגשה שלו, הוא מתעלל סתם כך באנשים ללא כל סיבה. חי בהרגשת אשמה תמידית. על כל צעד ושעל מייסר את עצמו שאינו נוהג כראוי. אם זה כאבא, כמחנך, ואפילו כמעביד.

ה'מקרבן' משתדל בכל מאודו להיות טוב. הוא ילמד כל דרך וכל שיטה כדי לשפר את עצמו. ולכן ייתכן שיהנה מכל מיני רגעים יפים בחיים, שבהם ירגיש טוב עם עצמו. אך הכול עומד על פיגומים רעועים. פתאום מישוה מבקר אותו, וכל המגדל קורס.

מאמר כזה, כפי שהיה בשבוע שעבר, יש לו יכולת לערער אותו לחלוטין. כל מה שבנה בעשר אצבעותיו בבית, מתמוסס ברגע. והמאמר הזה אכן מביא לתוצאה דלעיל. לייבא הביתה שיטה חדשה: "שאלתי את הילדים איך היו רוצים לחגוג". ומכאן כך נלחש את ההמשך.

*

עוד נידרש לענין הזה באריכות. אך משפט אחד "למעשיה". משהו התנהגותי במצוה.

ההורים הם אלו שקובעים את החוויות המרכזיות בבית. ההורים הם אלו שמחליטים כיצד צריכים להיראות סדרי ההתנהלות בבית. הם מחליטים כיצד נראית סעודת שבת, לימוד עם הילד, הליכה לקניות או יציאה לטיול.

אין כל מקום להתייעץ עם הילדים כיצד ייראו הדברים. הדעה שלהם אינה רלוונטית לענין כלל. גם ההחלטות השגויות של הורים, הן לרוב הרבה יותר טובות, מאשר ההחלטות החכמות של הילדים.

מה שכן, כדי שנוכל לגבש דעה טוב יותר כיצד לנהוג, חשוב לנו כהורים לשמוע מהילדים על החוויה שלהם. ולכן ניתן מדי פעם להתעניין אצל הילדים, איך הם חווים את הבית? כיצד הם מרגישים בזמן הדלקת נרות חנוכה? איך הם אוהבים את סעודות השבת? או כיצד בשבילו חווית הלימוד עם אבא?

להתעניין בלבד. לא להתייעץ. לשמוע מהם כדי לבצע שינויים, אך הם לא יקחו חלק פעיל בהחלטות.

עד כאן בינתיים. א לעכטיגן חנוכה.

בהמשך למאמר הקודם שעסק בענין "להכיר את חוויות הילדים", נציג את אחת מעשרות התגובות, תגובה נסערת של אבא שראויה להתייחסות ברבים.

"קראתי את המאמר שלך לפני חנוכה, וזה בלבד אותי מאוד. כעת אנחנו ביום השני של חנוכה, ואני מתוסכל מאוד מהמציאות. רעייתי תחי' הגדירה לי במשפט קצר: **הילדים הפכו לאדוני הבית.**"

"במאמר כתבת שאנחנו כהורים צריכים לוודא שיש לילדים חוויה טובה מהדלקת הנרות, ואני חששתי שהם לא כל כך אוהבים את האופן שבו אני נוהג איתם, אז שאלתי אותם כיצד היו רוצים לחגוג? והם בחרו בסגנונות משוגעים. רוקדים, קופצים, מעיפים ניירות.

"ניסיתי לעצור אותם אך לא ממש יכולתי, כי הרי זה מה שהם רוצים. כשהתחילו גם להתחצף אלינו, הבנתי שאני טעיתי כאן, בכך שהעברתי להם את שרביט ההנהגה."

*

כדי להיכנס יותר לעניינים, נזכיר בקצרה את המאמר הקודם. בגלל העיתוי בחרנו את "מעמד הדלקת נרות". הנושא היה: **הפער שיש לפעמים, בין מה שנחווה אצל ההורים כחוויה מרגשת ומעצימה עבור הילדים, לבין האופן שבו זה נחוה אצל הילדים כמעמד קשוח, קפדני, כולא וחונק.**

אך זה רלוונטי לא רק בחנוכה, אלא לעשרות ומאות חוויות שיש באינטראקציה בין הורים לילדים.

אבא לומד עם הילד. האבא כולו בחוויה הנעימה עבור הילד שזוכה ללמוד איתו. והילד בחוויה של מבחן, מתסכל, מאשים.

אמא הולכת לקניות עם הבת. האמא כולה בחוויה הכיפית. זמן איכות עם אמא. הילדה בחוויה של כללים נוקשים. "אל תזוזי! / אל תגע! / לא כל מה שרוצים צריך לקנות!"

כל אחד שקרא את המאמר יכל להתחבר לאחת משתי הדמויות. **חלק התחברו לדמות הילד.** כתב לי יהודי שכבר מחתן ילדים: "קראתי את המאמר שלך וזה עורר לי רגשות עמוקים ופשוט בכיתי. נזכרתי בצעקות שהיינו חוטפים ילדים בבית".

חלק אחר מהקוראים התחברו לדמות האב. הנה תגובה: "המאמר היתה לי כמו סטירה בפרצוף. פתאום קלטתי את מה שאני עושה לילדים שלי, והתביישתי מעצמי".

אגב, הגיל לא משחק כאן בכלל. אנשים מבוגרים יכלו להתחבר לדמות הילד, ואברכים צעירים לדמות האבא.

אלו שהתחברו לדמות הילד, **זכו למנת אמפתיה גדולה.** פתאום הרגישו שיש מישהו שמבין אותם. במשך שנים רבות, לא היתה להם שום הזדמנות להביע את עצמם, ואת הרגשות שלהם. ואז מגיע מאמר ומהדהד להם את כל המחשבות.

אצל אלו שהתחברו לדמות האב, **יש שהתייחסו לכך ככתב אישום.** פתאום זה עירער להם את המקום הבטוח. משהו שכבר הרגישו איתו בסדר גמור, והנה גם זה לא

שבת טיש

ספורים ואגדות • פנינים ופרפראות • מדות והליכות

מתוך הספר "שבת טיש"
כרך שישי בסדרה בע"ה

פנינים

ויהי מקץ שנתים ימים (מא, א) - רמז יש כאן לשלש השאלות ששואלים את האדם בבואו לבית"דן של מעלה לאחר מלאות ימיו, כמוכא במשכת שבת (דף לא, וסמךד שא"ל) מ'שא ומתן באמונה, ק'ביעת עתים לתורה, צ'פיה לישועה, ואותן שואלים מקץ שנתים ימים - בסוף שנותיו של האדם שעברו עליו כחלוש יעוף וקמים אחרים. (חיים שא"ל)

צפנת פענח (מא, מה) - צפנת בגימטריא טהורות, פענח בגימטריא זקנים, כי יעקב למד את יוסף וק חמש שנה סודי משנה, כפי שכתב בעל הטורים שתבת זקני"ם נוטריקון וזעים קדשים נשים ישועות מועד, אבל סדר טהורות אי אפשר ללמוד לאחר אלא צריך לקנותו בעצמו בעבודה, ואחר שיוסף עמד בנפשו נקרא צפנת פענח בגימטריא טהורות זקנים, שהשלים קנינו גם בסדר טהורות ונקרא את כל התורה שעל"פה בשלמותה. (דרכי רש"י)

צפנת בגימטריא פת"ר, שהם תרי"ג מצות דאורייתא ושבע מצות דרבנן, וכן צפנת בגימטריא טהורות, ללמוד שכל הלומד תורה בטהרה כאלו קים את כל המצות בל"ו. (ספרי)

במשכת סבות דרשו חז"ל את הפסוק ביולא "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" זה יצר הרע, שצפון ועומד בלבו של אדם, אבל יוסף היה "צפנת פענח" - שידע לפענח את מסתורו של היצר הרע הצפון אצלו, שבא אליו כדירי ובאמת הוא מבקש להכשילו, ויוסף גלה לכל את מהותו של הצפון הזה. (רבי זאב מסטריקוב)

"לבו אלי"וסף, אשריאמר לכם תעשו" (מא, נה) - שלשה ספרים נודעים חבר רבי יוסף קארו, והם צ"ת יוסף, ספס משנה ושלחן ערוך, ושלשתם רמזים בפרשה. כי אחי יוסף הביאו עמם ספס משנה, והובאו בית יוסף, ויוסף ערך להם שלחן. וקבלו ישראל פסוקו, שנאמר "לבו אלי"וסף, אשריאמר לכם תעשו". (שערי ימים)

כי יש שבר במצרים (מא, א) - כאשר האדם אינו משתמש במינוי לרבי מצוה אלא לספק תאוות, הוא נותן פתחורפה למקטרגים בטענתם שאין להשפיע עשר על ידא' ה' כדי שלא יחמיצו חלילה, שכן יש ש"ב"ר במצרים - נוטריקון ר"ב שיענו בזה, והממוזן מכיאו לטמאת מצרים. וקזה אמר יעקב לבניו למ"ה תהראו - נוטריקון משכחו ל"בית חמורש, להראות כי אפשר לנצל את העשר לעבודתו יתברך, ואס"פ שוב אמר יעקב לבניו יש ש"ב"ר במצרים - נוטריקון ש"ידה בשמחה רבה, ולשבר בזה שבו משתמשים לתורה ומצות רדו שמה ושברו לנו משם, ונתנה ולא נמות - ולא נתנה חלילה מורשעים שבתיהם קרונים ממים, אלא חיים בלכם היום. (אסרי חיים)

ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי (מב, יח) - ראשי תבות ואיבה, כי מי שיש בלבו אהב על אחד מישורא, בדיע שהוא מרב גסות הרוח שיש בלבו עצמו. "ויאמר אליהם" סופי תבות רם, רמז לנסות הרוח, וכמאמר הבעל"שם טוב "כל הנגעים אדם רואה חוץ - מנעי עצמו", שאם האדם שאנו יהודי אחרי בגלל חסרון שמצא אצלו, בודאי אין זה אלא מתוך גאון שלו שאינו רואה שאף הוא עצמו נגוע בענין. (עולת שלמה)

הביאו שבר ועבון בתיכם (מב, יט) - התבות בגימטריא ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, לרמוז שבשעה שמבקרים הבתנים את הקט, הם משפיעים עליהם שפע גדול ופרנסה טובה. (אורי עידת)

ספורים בפרשה

בדי להורות לך להקין לנסע. אולם למעשה אין כאן מופת ולא נבואה, אלא אתה בעצמך נתת לי את הפתרון ביד. שכן כאשר התחלת לספר על צרתך, התבטאת בלשון הפסוק באיבה "אם יש מכאוב כמכאבי, ומיד אמרתי בלבי כי בדברך אלו טמונה ישועתך, שכן שמעתי בצליל המלה 'מכאוב' את שם העיר 'מעכוב', והבנתי כי משם תצמח לך טובה וברכה. והרי מקרא מלא דבר הפסוק 'ועתה צרה היא ליעקב וממנה יושע' וצרה עצמה טמונה ומכסה ישועתו של האדם..."

למה תתראו (שם)

בשנת תרצ"ג, לאחר הסתלקותו הפתאומית של ה"בית אברהם" מסלונים, התמנה על העדה בנו רבי שלמה דוד יהושע ה"ר. באותן שנים, לאחר עליית הצורה הנאצי על כסאו, החלה שנאת ישראל להרים ראש בגרמניה ובאירופה כלה, והיו כאלו שטענו שיש להצניע את הסמנים היהודיים ביציאה לרחובות של עיר, כדי שלא להוסיף איבה אצל שונאיהם של ישראל. שלמי אמוני ישראל כמובן לא שנתו לבם לטענה אילנית זו, שהרי בהלכה שעשו שונא ליעקב, והמשיכו ללכת בגאון יעקב ובלי חשש ומורא. נכנסו כמה מאותם יהודים חלוצי-יגו ורפויי-עז להתנהג ביהודים בצאתם ובבואם, וטענו בפני הרבי מסלונים כי "בגלל בחורי הישיבה שך אנחנו סובלים. הם מתהלכים בין הגוים בלבוש יהודי מלא, מתגרים בכך באמות ומעוררים שנאת ישראל. בעטים נוקמים הצוררים ביהודים אחרים. נענה הרבי ואמר: "פלאי פלאים! כאשר אתם זוכים להרוח ממון, אתם בטוחים שאין כאן שום טעות, והרוח בל שולכם ובצדק הוא מגיע לכם. אבל כאשר אחד מכם חש חסר נעימות בין הנכריים והוא מצטער משום כך, מיד בטוח הוא שהישראלים לא קשורים אליו, אלא שזכים לאותה. אל בחורי הישיבה, ושלא בצדק התגלגלו אליו..."

וירא את"בספ"ו והנה הוא בפי אמתתה (מב, כז)

רוצים אתם לדעת עד כמה קשור העשיר לכספו? היה רבי שלום מבאלוט אומר, ראו נא הבדל ביצד כותב אדם את קורותיו ומצוה לבניו באחרית ימיו. "שמשתי כמורה הוראה" פותח רב בישראל בצאואו, "חסידו של רבי פלוני הייתי" פותח חסיד בערב ימיו. זה פותח "למדן הייתי" וזה "שוחר ובודק" ובדומה. כלם כותבים בלשון עבר על תפקידם ושלחותם על פעולתם. אולם העשיר לא יכול להעלות על דעתו שהוא נפרד מכספו לעולם, ובצאואו שפוטב ביקו האחרונים הוא מצוה וכותב: "אני העשיר..."

וירא יעקב ב"יש שבר במצרים (מב, א) - מפרש רש"י: "ראה באספקלריא של קדש שעדיין יש לו שבר במצרים... שזה יוסף", והקדים אפוא הקב"ה רפואה למכה, כפי שפרשו צדיקים "ועתה צרה היא ליעקב וממנה יושע", שבאשר יש צרה חלילה לישראל, אזי ממנה - מתוך הצרה עצמה יושע.

אחד מחסידיו של רבי חיים שמואל מחנשיין, התפרנס בכבוד במשך שנים ממשרתו מנהל חשבונות אצל עשיר מכל, שבבעלותו היה יער גדול וממנו היו בורחים עצים להסקה. לפתע פתאום החליט בעל-הבית לפטרו ממשרתו, ומטה לחמו נשבר בבת-אחת. החסיד היה מטפל במשפחה בריכה, ועולמו חשך עליו. נסע אל הרבי כדי לגלל בפניו את צרתו, ומרב צער לא הצליח אפילו להוציא מלה מפיו, אלא עמד ונכה בדמעות שליש. עד שהרבי גער בו "בטלן! הגד נא מה מציק לך", ואז התאושש מעט והחל לומר: "אם יש מכאוב כמכאבי? הלא נשבר מטה לחמי, ואיך אפרנס את אשתי וילדי הקטנים?! הרהר הרבי מעט, וצוה לו לנסע לעיר מעכוב ולצפות לישועת ה'. בחסיד נאמן לא שאל הלה שאלות, ומיד נסע לעיר מעכוב שבפלך קילץ בפולין, וכשהגיע לשם ראה כי מתקנים בו באותו יום יריד מסחרי גדול. נגש האיש אל השוק בו התקנים הירי, ועמד בקרן הרחוב מבלי לדעת לאן יפנה. והנה לפתע פונה אליו פריץ אחד. שזוהו אותו והפירו מאותם ימים בהם רכש עצים מאדונו לשעבר, ובפנים צוהלות אמר לו: "בדיוק איש כמוך אני מחפש! בבעלותי ביום יערות גדולים המיעדים לעצי הסקה, אך לא מצאתי עדן איש נאמן ומסדר כמוד, שניהל את כל חשבונותי ועסקי. אני מציע לך לקבל את משרת נהול החשבונות אצלי, ולשם כך אעמיד לך בית פרטי בעבורך בעירי, ועל פיד ישק הכל". החסיד האזין לדברי הפריץ, ולבו פג מלהאמין. היה נראה לו שהוא שרוי בחזון תענוגים, ומרב תדהמה לא הצליח לפצות את פיו ולהגיב בהתלהבות בחיוב. כשהפריץ ראה כי הוא לא נענה מיד להצעתו, חשש שמא אין די בהצעה שהציע, ומיד העניק לו סכום גדול כדמי קדימה, וקבע את המועד בו יגיע עם משפחתו להשתכן באחוזתו ולנהל את חשבונותיו. הפריץ כבר פנה לדרך, אולם היהודי עדן נותר עומד על מקומו הלום-רעם, ולבו מלא בהודיה לה' יתברך על רב חסדיו. את דרכו חזרה עשה החסיד הישר לבית רבו, וכשנכנס הציג את הסכום הנכבד שקבל מהפריץ וספר על הנס הגדול שארע עמו. "בדאי בטוח אתה שעשיתי כאן מופת גדול", אמר לו הרבי, "או שקא חושב אתה שזכיתי לרוח נבואה מן השמים

רבי שלמה הכהן מוילנא ז"ע

ליום ההולולא ב"ט בכסלו תרס"ו

מגדולי הרבנים בוילנא, בה הן במשך יותר מארבעים שנה, נודע על שם פירושו "חשק שלמה" על הש"ס ושאר פירושי רבינו סמקא וכו'. מילדותו חשק בתורה, ובנעוריו לאחר שהגיע למצות, חתש חזק בלבו עד שהתפאץ ההוריהו של יאצקא למדור כי מקוב בגדר סגנון חיים. אולם הוא מקדש להתאחד בתורה, ואמר "התורה היא מקצית חיי, ואם לא אלמד תורה סופי למות חלילה, שכן כל תורה אני יכול להיות ומוטב אפוא שאמות מתוך למוד התורה מאשר למות מתוך בטול תורה". ומן השמים חקלו עליו, וזהו ליום חקלו ונגיל י"ז כפר היה בני בש"ס ופוסקים. והיה ידיו חפץ חיים' חזון תמיד על תשוקתו "מוטב למות מתוך למוד התורה ולא מתוך בטול תורה", ומהלכה מחשבת התורה של כהור בן י"ז מתוך סמירות נפש למענה.

כל ימיו העלה על הכתב את דאישיו, והעידו כי בביתו חסידו עשירות אדונים של כתבים מחודשים, וזך חלק מהם ראוי אור ודקדק אדוני בתהום הנשירה.

פעם שהה עם בני משפחתו בעיר נפש בסמוך לוילנא, ונודע להם כי ארעה נגבה בביתם. והדור לשון הביתה כדי לבדוק מה נגבה, ומיד כאשר נכנסו הביתה רץ רבי שלמה אל ארון הספרים, ובכשראש השפך של רבנו יוחנן עומד על מקומו, אמר באנחת ירוחה: "ברוך ה' אל גנוב כלום, הספר של רבנו יוחנן נמצא".

למרות גדולתו ומשרתו הרמה, נהג בענוה מכלת, ובאשר היה נכנס לבית הכנסת בוילנא והפקל היה עומד לכבודו, היה בטוח כי אינם עושים בן אלא כדי לקיים "מפני שביה תקום", וכלל לא עלה בדעתו שחולקים לו כבוד על גדולתו בתורה.

בהפסקת הש"ס במדברות וילנא הידועה בדפוס האלמנה והאחים ראם, הגיה רבי שלמה את הש"ס ואת פירושי רבנו עננאל ורובנו פרשם, ובכשר סופרים קבץ את הזכות להדפיס בש"ס את המהדורה השנייה "חשק שלמה".

בני חמשי של חזקה, התאחד אצלו חתנו רבי מאיר קרליץ, ובאמצע הלילה אל חש בטוב ובקש מחתנו להזמין רופא. ביתנים קשם מכתו, ותביא לו את הפקס עם הקולמוס כדי שיוכל להמשיך לכתב את דאישיו, שכן "חבל לשכב בבטלה כדי לנצל את הזמן לחידוש תורה" אמר לה. אך כשהורה לחדר ראיתו כי הוא הסתכל לבית עולמו מתוך חשקת התורה עד הרגע האחרון. והינה אחריו דוד ישרים יבדק, בנה תיחוד רבי אברהם יעקב איני שלם של מהר שלמה בן תלמיד החזון אי"ש, וששת תלמידי היו גם גדולי תורה ודעים.

יוסי דעת

תופעה מעניינת יש בפרשת מקץ, ובפירושו של ר"י ישיבו מלים לעויות ויותר משאר הפרשות, רק בספיקות האנושיות יש בפירושו של ר"י מלים לעויות, וכן בהמשך הפרשה, ואף בספיקות מנצח של ר"י כמה מלים לעויות האומות שנותקת בלשון הקודש. כמו "צמנות" שר"י מפרש "צמנות בלשון ארמי סליל", "אדיר" – ד"ר בלשון ארמי מלך, וכן תבנו כמחשבת האנושית על "צמנות עננה" שהוא שם מצרי. בספרים מצאו לך רמזים שונים, כגון רמז לנצח תהיה שותקת מתוך שבה נאלצים היהודים להשתמש בשפת פועל, או ד"ר להכניע את כוחות הטומאה בפרשה שאומרת קוראים בדרך כלל סוד ליום אדם הנוצרי.

ר"י מרתם מלים רבות בלשון פועל, ובפירושו תלמי' יש 1,349 מלות לעו, 2,479 מלים כאלו בפירושו של ר"י, כלומר בממוצע כמעט מלה אחת בכל דף במפרש. וזו המלים לעויות שר"י משתמש בהן, וכן בגבי צפתי-יהודי שהיה בשימוש הקהילות היהודיות בצפון צרפת בתחילת תקופת האשכנזי, והשפעה מצרפתית עתיקה, רמזית מלילית ואף מלים רבות מאירי ולשון הקודש שהתלבו בה. בגינה זו השתמש ר"י רבות, ולפינו גם בדישה הדרשן אותו מנצח ר"י רבות בפירושו, בנוסף משוקעת בפירושו של ר"י גם מלים לעויות מרגמנית, איטלקית, יוונית וערבית.

ר"י מציין את תרגום המלה לשפה זרה בשם "לעל", ואף שסומנו בו גרשנים הם אינם ראשי-תבות, אלא סימון המדגיש את התעוררה שהמלה אינה חלק מהטקסט הרצוף, אלא הערה מן הצד. מסיבה זו גם מלת הערתו בעצמה מתייחסת בנדרים, ומכאן אינה מביעה מובן של ראשי-תבות מחוסר הבנה פעמנו וכו' את השם כראשי-תבות בלשון ע"ז, אולם, התורה לא יתכן, שכן ר"י עצמו כתב פעמים רבות בלשון ע"ז, ואין כמובן טעם לכפל את המלה לשון, ולומר "בלשון לשון עם זו".

בדורות הבאים לא היו המלים לעויות בפירושו של ר"י מוכרות, וכיוון שכך הועתקו הללו לנתיים בידי המדפיסים, בצורה לקויה ושגויה. בנוסף לכך, כיוון שר"י השתמש באותיות עבריות לכתוב המלים לעויות, כפי שהרמב"ם והרבה מהראשונים כתבו את חיבוריהם בשפה הערבית אך באותיות אשכנזיות, לא תמיד ניתן להבחין באותיות אשכנזיות של המלה, בהעדר אותיות רומיות בכתב השפות השונות. ובעיקר עקב שגיאות בטקסט שחלו במשך השנים. בעבר כבר נעשה ניסיון לתרגם את מילות הלעו של ר"י בש"ס, והדעות שבהם היו המרתם שונות במהדורות של ר"י וילנא הידועה, שבה תרגמו את המלים לעויות בעילום שמו. למעשה התברר כי המרתם היה מרדכי פלוגינא, שכן כתב את המילות, ולתור את השגת הש"ך על הכתוב וליקוט פירושו על המדרש רבה, והמחשבות של חזקוני כי ראה בכריתת הש"ך על חזקוני רבי שמריהו יוסף קרליץ אבי החזקוני, כי לא למדו במילואים משום שיצאו מתחת ידו של אדם ממוקדק ותחשב כמבורך למשכילים.

גדולי הדורות חתמו חשיבות לכל מלה ברש"י, וכפי שכתב המהדיר של "מבשר אחר יחול לפיכך תירוצים של חבלי קושיות", וראו קדושה גם במלות הלעו של ר"י. רבי יצחק אייזיק מדייטשוב אמר, שכאשר למדים רש"י אין לדגל את תיבה אחת, ואף לא על תיבה "גומא" לא לשון ע"ז, מפני שר"י בפירושו של ר"י אפילו קוץ שו"י אפילו רבה, ור"י מדייטשוב שלמה במאיאן סיפר על אביו ר' חפץ יצחק, שלמד פעם את הש"ס ולא הרגיש את האחרת של סיום התלמוד כולו, והתבונן בדעתו כי לא למד את כל הבעל"ז, ושכחו ולמד שוב את כל הש"ס עם הבעל"ז, הרגיש את האחרת הגדולה. רבי יחזקאל שרגא משינאווא הקפיד מאוד להוציא בפה בעת לימוד רש"י גם את המלים לעויות בפירושו, ואמר שיש באותן מלים תואר קדושה שיש ביתר דבר רש"י, ואם שמע מאחד שלמד רש"י והשמיט תיבות אלו, צוה לו לחזור על דברי רש"י ולכלול מילים אלו בלימודו.

ולא יודע השבע בארץ

מפרסם הוא גם הצלתה של שיבת מיר בתקופת השואה, פאשר הישיבה בלה עם מאות הפחורים שלה וצות הרבנים, קבלו אשרות כניסה ללפן מידי הקונסול היפני בליטא חסיד אמות העולם, והשתכנו בעיר שנחאי הסינית שהיתה אז תחת הכבוש היפני. הישיבה זכתה להכנסת אורחים מצד הקהלה היהודית שבפריז, וקול התורה המשיך להדהד ולהגן על העולם בלו עד לסיום המלחמה. עם שד מלחמת העולם, העברה הישיבה לארצות-הברית למשך זמן-מה, ולאחר מכן עלתה לירושלים ובה היא פורחת עד ימינו אנו. חלק מתלמידי הישיבה נותרו בארצות-הברית, ושנים מראשי הישיבה שהיו בין היוזמים למלט את הישיבה לשנחאי, רבי אריה לייב מאליו ורבי חיים שגתי בפה ויוסקר, וסוד למענם באמריקה את ישיבת "בית התלמוד". רבי חיים ויוסקר עמד בראשות הישיבה במשך קרוב לארבעים שנה, והמשיך בה את סדרי הישיבה המקורית במיר. רבי חיים נודע בפקחותו המיוחדת, ורבים היו מתעצבים עמו בכל צעד ופעל בחייהם. בעיניו הפקחות היה מבטי בשואל, מקרין ארד-רוח ושמת-חיים, ומעניק עצות נבונות שהנחו את השואל בכל משעולי חייו.

בזמנים הראשונים להגעת הישיבה לארצות-הברית משנחאי, הגיעו תחלה לעיר שיקגו הנודעת, בה שהו מספר ימים. הרבנים והעסקנים המקומיים בנסו את הגיידים ותומכיהם שבעיר, והציגו אותם בפני ראשי הישיבה, וספרו: "עשיר זה סיע לנו לבנות בגין לישיבה", "זה נתן מכספו כדי לבנות מקנה", "ההוא בנה בית-כנסת" וכך המשיכו ופרטו את פעולות החסד שעשו הכלו. היו אלו אכן פעולות כבירות בסכומים נכרים, אולם המשיגים רבי יחזקאל לוינשטין לא היה מרצה, שכן היה נדר שבכך הסתפקה כל מקסת מצותיהם של הגיידים הכלו. במירנפשו התבטא ואמר: "ששים רבוא מבני ישראל יצאו ממצרים, כנאמר בתורה. ואם נחשב גם את הקנים, היקדים ונשוח ישראל, נגיע לסכום של פקו מיליונים. וכמה זמן שהו במדבר? במשך ארבעים שנה. וכל חטא ועון שנעשו במשך שנים אלו, נכתבו בלם בתורה, כמו מעשה המקושש והמקלל, וכן חטאים כלליים כמו המתאוננים והמתאמים. ובכמה חטאים מסתכם כל הפרוט שבתורה? בקשי עשרה! שוו אפוא בנפשיכם: יותר משלשה מיליון איש שזוהים במדבר במשך ארבעים שנה רצופות, ואפס ללספר את חטאיהם על אצבעות הידיים! והנה הגענו לשפל בזה. פאשר מציעים לעיר גדולה ועשירה כמו שיקגו, ומציינים את גדולי תומכיהם בתורה, אך אפס ללספר על ידי אחת את המצות שלהם..."

משיקגו המשיכה והגיעה לעיר ניו-יורק רבתי. גם שם נערכה כקלחת פנים גדולה, ושוב בנסו רבני העיר עשירים מפלגים ותומכיהם להכריע עם ראשי הישיבה על-מנת לעמוד לימנם. והנה מציעים לפני רבי חיים ויוסקר יהודי עשיר מפלג, מוליטי-מיליונר של משק, ומשבחים אותו כי הוא כבר התגבר לתורם לישיבה בגולה סכום נכר. רבי חיים החל לשוחח עמו, ובין שהלה דבר אידיש שוטפת, נהל עמו רבי חיים שיחה לבבית, כשהוא מתעניין במצבו ובתולדות חייו. העשיר החל לספר על מעשי הצדקה שלו, ספר כי בנה כאן והקים שם, ולשמת הרב אף העיד על עצמו כי הוא שומר שבת. תוך כדי השיחה התעניין רבי חיים מפני הנימוס ושאל: "איזו עסקים יש לך?" אך להפתעתו ענה הלה: "במחילה ממכוד הרב, אף העסקים שלי אינם העסק שלך..." רבי חיים פמוכן תמה על תשובה כה בוטה, אולם למעשה באמריקה היתה זו תשובה די נפוצה, כפי המנטליות האמריקאית להכיר אדם שנים ארכות ולא לקבל כל משג ממה הוא עושה את עשרו...

רבי חיים הביט בעשיר שלפניו, והחל לספר: "כשהייתי ילד קטן באירופה, שמעתי פעם את אנשי החברא-קדישא עוברים ברחובות הכפר הקטן פיעקס שבמחוז וולקוביסק שבו גולדתי, והם מכריזים על הלויתיה של האלמנה חנה בקלא ששיקקה חיים לכל חי. רבים היו בטוחים כי בלויתיה יהיו אנשים מעטים, שכן מי הכיר את האלמנה הבוהדה והמספנה, ומי יגיע באישון לילה ללוותה למנוחות עולמים? אף הנה הגיעה השעה, ומאות אנשים מקל האזור שמפסיב נהרו אל הכפר הקטן, בהם גם רבנים ועסקנים חשובים. הייתי ילד סקרן, והסתובבתי בין האנשים כדי לשמע מה הביא אותם ללוית האלמנה הלא מכרת. והנה אני שומע רב חשוב מעירה סמוכה מסביר לרב אחר את סבת בואו ללוית, שכן 'לפעם עמדת לפני נשואי בתי ולא היה בדי לשלם את סכום הדנדיה שהגבתה. הגענו כבר לימים הסמוכים להתנהג, ואני ידעתי מה לעשות. והנה עומדת האלמנה המנוחה בפתח ביתי, ובדיה צורר כסף נכבד, הניחה אותו על השלחן ופנתה לדברך'. וברשיחו מספר לעמדתו, כי האלמנה היתה מביאה לו מדי יום בקושך שלש שנים רצופות, ארוחת-צהריים מבשלת וחקמה אל בית-המדרש בה למד בפרישות מחלטה, כשהיא נכנסת בהחבא ומניחה את הסיר ביקריתים, ונעלמת כלעמדת שבאה. וכך המשיכו הרבנים לספר עוד ועוד בשבחה של האלמנה, ולפתע התגלה, כי בקושך כל שנות חייה הצליחה צדיקה זו לנהל מערכת מסעפת של מעשי חסד עצומים, לתמוך ביתומים ואלמנות, לסייע לתלמידי-יחידים ומעוטי-יכלת, והכל תחת מעטה של סודיות ושתיקה אצילה".

"כשבגרת, התחלתי להרהר בפסור של חנה בקלא המנוחה, ובספורים רבים מעין עלו שהיו נפוצים בעירה היהודית, והגעתי לפסקנה כי שם התנהלו החיים בצורה שונה לחלוטין מהחיים העכשוויים. שם בעירה היו כל המעשים הטובים חסידים ונקמרים, ואיש לא ידע מהם. אך לעמדת זאת, פאשר שני יהודים היו נפגשים והתברר כי הם ידידים מנער ולא נפגשו שנים ארכות, הם היו מתעניינים אחד אצל השני על מצעם הכלכלי, והיו גלויים זה כלפי זה לחלוטין. מה שלומך? שמעתי בעבר שפתחת חנות למסחר, איך אתה מתפרנס? והלה היה משיב 'ברוך ה', הרווחים די נאים, הצלחתי ברוך ה' לחתן את בתי ולתת נדניה בסכום כך וכך, עתה אני חוסך לתחנת הבת הנוספת', וכך ידעו בלם מה קורה אצל השני, שכן לא היו סודות בעירה. אבל אלו היה יהודי פוגש את חברו ומתעניין אצלו 'כברני שבישיבה היית מנהל גמח', האם גם היום אתה מחזר אחר סיוע עם הזולת וגומל-חסדים? היה השני מתחמק בענות-רוח ומותיר את החשבון הרווחי שלו עם הקפה ואת מעשיו הטובים בינו לבין עצמו. מלה אחת לא הייתי יכול להציל ממנו על מעשיו הטובים בסתר".

"ומה קורה היום? עולם הפוך ראייתי! אנחנו רבי חיים ויוסקר ואמר. 'אני מגיע לארצות-הברית, מתעניינים אצל אדם על מעשיו, והוא מתחיל לפרט כמה בתי נכנסת בנה, בכמה ישיבות הוא תומך, ואילו סכומי צדקה הוא תורם. אבל פאשר מתעניינים ושואלים 'מה אתה מתפרנס?' הוא שותק בדג ושומר את הקלפים צמודים ללבו..."

"מה קורה כאן? מה פשר הדבר וביצד חל השנוי הכה מנגד כמה שהייתי רגילים אליו בעירה היהודית?" שאל רבי חיים, והגביה את קולו בטון של תוכחה נוקבת: "הבה ואסביר לך. ההסבר פשוט מאד: האדם מסתיר ושומר לעצמו את מה שחשוב לו באמת, ואת מה שטפל אצלו אין לו ענין להסתיר. יהודי אמת יודע, כי העקר זו התורה ויסוד חיינו הם המעשים הטובים. הגשמיים והקמוץ אינם אלא דבר טפל ואמצעי כדי להתקדם ולקבל את היכלת להעניק לשני. לכן לא תוכל לשמע מהידי כזה על המצות והמעשים הטובים שהוא עושה, אבל אין לו בעיה לספר לך מהי מלאכתו ומידיהן הוא מוצא את פרנסתו. אבל כשפאיים לאמריקה החקמית, בה הכסף מהיה את משאת-נפשו של האדם וכל חייו סובבים סביב ציר הקמוץ, אזי הוא ישמר בקנאות על סודו ולא ישתף איש ממה הוא עושה את עשרו, שכן זוהי נשמת-אפו ומרד-חיו, וכי יגלה את סודו לאחר ויסתכן בכך שהלה יהיה עשיר גדול ממנו? אולם על מעשי-החסד שלו אין לו בעיה לספר, ואף להגידם ולהוסיף עליהם בהנהגה ובהנהגה..."

מטעם

ויוסף בן־שלשים שנה בעמדו לפני פרעה (מז, טו)
 תבת בעמדו מטעמת בזקו גדול, לרמוז לזרי חז"ל במסכת דריים וכן
 במדרש רבה: "כל המשפיל עצמו - תהקב"ה מנביהו", וכיון שיוסף השפיל
 את עצמו, וקפו תהקב"ה ונעשה גדול. (מראה יעקב)

[illegible]

ויאמרו שאלו שאלו האיש לנו ולמולדתו לאמר (דברים 32: 17)

ואמר יי' ברוח שמו, כי רחבת לו המולדתו מעמדות בטעמי מציאות
ואמר (לפנינו) בטעם בנקו ואלו ש' (לרש) כי כל פלס דרית בן קיבוק
למציאו ויהיה בן המצרים למולדתו – לבני הירדות האים וסודות חלקים,
החילוקים בגלות מצרים הקשה, ועל ידו שהקרימו וצדו ש' ש' ש'
החילוש את סודות מצרים ונתן בן המצרים בגלות מצרים שלא
השתקשם ש' ואלצא בן המצרים בדורות השנים, וליקצי ירחין אל היה
המקל לכל, וזה אפסו סודו הנהגה ומלאכה, וליקצי אל חסדו, פחדו,
שכלו" והפדיר על מה שאמר יעקב אבינו "למה דורשת לי להדיא אש"
בכנף יסוד, כי אף אפשר לבנות מקלך מלכות אלא בשם ורחמים, ו
שגרא להם סוד: וזהו לבנות המקל שב המעלות ומקדוה על כל המעלות
לסודוה: וזהו, שאנחנו האדם מתקשה לחסד כלם ש' כי כל
הענין עליה וזהו, שכל תורה וכלו, אלא באשר יעקב ויחבנו, ו
רחמים שורשים בכל המעלות, וזהו, ונכלית השוב, כמו כאן ששבות צדק
ש' ששאל שאל על מצא חתונה וזהו לטובת בניהם אחריהם שייכלו
לדורוהם מעלת בגלות מצרים (הפירושים)

וישגם וידבר אלָהֶם את־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה (ד. נר.)
 בְּהַגָּה שְׂעוּלִם, שִׁכְאֵשׁ אֲנִשְׁשִׁי דוּפִיעִי אֲדוּר בָּנָה, צֻקְסִים בִּשְׁעַת הַדְּרִיפָּה
 אֲחִירִי "תַּפְסוּעַ אֶת הַגֶּבֶן" אֹבֵלִם יוֹסֵף דֹּפֵי לֹאשֶׁר עֲלִיבוּ שְׂלֵא לִנְהֹג כֵּן,
 בְּחֻמֵּי עֲנִיבִים שֶׁ לִּנְהֻגֵתָם בָּנָה לִּי לְרֹדֵף אֲחִירֵי וְהוֹשִׁיעִם,
 וְרוֹק אֵי יֵאמֹר אֲלֵיהֶם "לִמָּה שְׁלֹמֹתָ רָעָה תַּחַת טוֹבָה"?! וְלָכֵן טַעַמְתָּ תַּחַת
 וְשִׁגְמָה בִּעֲטֵם אֲנִתָּהּ, לְרַחֵם שׁוֹרֵק שִׁיחֵי אֲחִירֵי אֲדוּר אֲלֵיהֶם וְשִׁעֵן
 אֶת לֵךְ הַטַּעַמָּה נֶהְגָּה, אֲבָל לֹא לִמָּי כֵּן בִּשְׁעֵה הַדְּרִיפָּה אֲחִירֵיהֶם, שֶׁ שְׂלֵא
 לִיבִישֵׁם, לְמַלְמֵרָה עַד פֶּה צִירֵי לִנְהֻגָה כְּבוֹד לֵךְ אֲדוּרִים (דוּפִיעִי)

מדגש

[illegible][illegible]

כבר קתב רבי שמואל ואנר, כי מחול ששים ספריתורה שגבדקו, נמצאו
 יק תשעה נקיים מכל שגיאה, ואך בספריתורה שנכתבו ביד צדיקי עולם
 נמצאו טעויות ממש בחרות; ומספר התורה הנחשבים שנכתבו בדורנו,
 הם כאלו שקראו בשמים, שעור הפסוקים הגיע לשתשים אחוזים, ולכן
 חשוב להגיה גם בבדיקת מושבם ודקות הטיב.

מזמרה

[illegible]

כְּשֶׁפָּגַשׁ הַתְּדִיב אֶת רֹאשׁ הַחֹלֶל, אָמַר לוֹ: "יִדְעַתָּה, כִּי בֵּן בְּמִסְתָּרָא גַבְיָא חָשַׁב הִלָּה חֵישׁ מִהַר וַנִּעְנֶה: "לֹא מִדְּמִי, שֹׁפֵן דָּו" בְּמִסְתָּרָא נִלִּי, וְאֵלֹה גַבְיָא בְּמִסְתָּרָא נִה"ל! הַשִּׁיב הַתְּדִיב בְּחֻקּוֹ מִר: אֲכֹן, דָּו"ר עֵם הַחֹלֶל בְּמִסְתָּרָא גַבְיָא..."

[illegible]

מִנְשֵׁבָה

מהפסוק "וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר בְּתוֹךְ הַבָּאִים" שֶׁבִּפְרָשָׁה, לְמַדוּ בִּירוּשָׁלַיִם אֶת דֵּין תַּפְלָה בְּצַבּוּר עֲשֵׂינָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מִדָּה הֵתָם כִּי בָּאוּ עֲשֵׂינָהּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִיּוֹסֵף, אִם כִּי בָּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂינָהּ, "מִכַּאֲן לְדַבֵּר שֶׁבִּקְדָּשָׁה שֶׁאֵין אוֹמְרִים בַּפִּחוֹת מַעֲשֵׂינָה".

אֶת רַבִּי חַיִּים מְרָדְכִי רוֹלֵךְ רִבְהָ שֶׁל נִיאָמֶץ, לֹא רָאָה אִישׁ
 מֵעוֹלָם כִּשְׁהוּא מִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת. גַּם בְּמִסְעוּתָיו לַעֲרִים
 וְחוֹקוֹת, הָיָה מִתְכַּנֵּן אֶת הַנְּסִיעוֹת מֵרֹאשׁ כְּדִי שִׁיּוּכַל
 לַהֲתַפְלֵל אֶת כָּל הַתַּפְלוֹת בְּמִנְיָן, וְלֹא חֶסֶד בְּכָל הַצִּיָּאָה
 בְּטַפִּית. לָשֵׁם כֵּךְ הָיָה מוֹכֵן אֶף לְמֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ, כִּפִּי
 שֶׁסָּפַר עָלָיו שֶׁפִּעַם נִקְלַע לַעִיר כְּלוֹיִן־נִבְוֶה עֲבַת שְׁפָרְצוֹ
 בָּהּ פְּרֻעוֹת נֶגֶד הַיְּהוּדִים. כְּשֶׁהִצִּיעָה שְׁעַת הַתַּפְלָה, לֹא
 שָׁת לְבוֹ אֶל הַסִּבְנָה וְצָאָה בְּגֹפּוֹ אֶל הָרְחוֹב כְּדִי לְתוֹר אַחֵר
 מִנְיָן לַתַּפְלָה בְּצִבּוּר. בַּחֲלוּכֹו תִתְקַל בְּנִפְיָהּ שֶׁל גּוֹיִים
 שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִלְלוּ הַתַּפְּלוֹת עָלָיו בְּחִמְיָטָעִם וּבְקִשׁוֹ
 לְרָצוֹהוּ בְּאִבְקִירוּתָהּ, וְאֵץ בְּדֶרֶךְ גַּם נִצַּל מִיַּדֵּיהֶם וְהָיָה לוֹ
 נִפְשׁוֹ לִשְׁלָל. פֶּעַם שֶׁגָּר מִבֶּרֶק דְּחוּף לְרַבִּי יִהוּדָה לִיב
 צִירְלֶסוֹן רִבְהָ שֶׁל קִישׁוֹב, וְכֵה פֶתַח כִּי הוּא מִתְעַדָּה
 לַהֲגִיעַ בַּשְּׁעוֹת הָעֶרֶב לַעִירוֹ, וְהוּא מִבְּקֵשׁ לַעֲלֵב בְּעִבּוּר
 מִנְיָן לַתַּפְלַת עִרְבִית. הָרַב צִירְלֶסוֹן עָשָׂה בְּקִשְׁתּוֹ, וְאָבֵן
 בַּשְּׁעַת עֶרֶב מֵאַחֲרָת, הִגִּיעַ רַבִּי חַיִּים מְרָדְכִי בְּכִרְכָּה
 שְׂכוּנָה הַיִּשֵּׁר מֵרִצִּיף הָרִכְכַּת שֶׁבְּמִרְכֵּז הָעִיר, וּמִדֵּי הִחֲלוּ
 בַתַּפְלָה. לְאַחַר שֶׁהַתַּפְלָה הִסְתִּימָה, הִתְעַנָּן הָרַב צִירְלֶסוֹן
 אֲצֵל אוֹרְחוֹ אִתָּה יִאֲרָצִי יֵשׁ לוֹ הִלְכִיל, שֶׁכֵּן הָיָה בְּטוֹחַ
 שֶׁתִּרְחֹתוֹ לַהֲתַפְלֵל בְּצִבּוּר קִשְׁוָה בְּזוֹאֵי לַיּוֹם הַשְּׁנֵה שֶׁל
 אֲדוֹת מַהֲרִיזָה וְאֵזְרָה, אֲדָת הַתַּפְּתַעְתּוֹ הַשִּׁבִּי רַבִּי חַיִּים
 מְרָדְכִי כִּי אֵין לוֹ כָּלֵל יִאֲרָצִי הַיּוֹם, אֲלֵא כֶּשֶׁךְ לַהֲתַפְלֵל
 כְּמִהְיֶה בְּמִנְיָן. הַשְׁתוֹמָמוֹת שֶׁל הַמְּאָרֶחַ גְּבַרָה בַּעֲבֵתֵים,
 כְּאֲשֶׁר הִבִּין כִּי הָרַב שֶׁל נִיאָמֶץ שָׂכַר בְּרִכְרָה בְּכִסֵּף מֵלֵא

והשולטל הנָה מביִת־התיבות, רק בכדי להתפלל בצבור. כִּד גַם ספר האָדמו"ר מסְקוֹלן מה שְׂאָרע עֲמוּ בצעירותו, בְּאִשֶּׁר לְבִיל תִּרְפֶּה קוֹשֶׁה הִתְדַּפְּקוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ, וּבִשְׁפֹתָהּ אֶת הַדֶּלֶת רָאָה לִפְנֵי רַב זָקֵן וְנִשְׁוֹא פָּנִים שֶׁהוּדְהָה כְּרַב דְּנִיאִמָּץ, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לֵאסֹף מִנּוֹן בְּכַדִּי שֶׁיִּשְׁכַּל לִזְמֹר 'בְּרֹכֵי'. הָאָדמו"ר מֵלֵא אֶת בְּקֻשְׁתּוֹ, וְלֵאחֹר שֶׁהִתְפַּלל מְעִרִיב עִם הַמִּנּוֹן שֶׁהִתְקַבֵּץ, נִסֵּעַ מִדְּרֹק שֶׁל עֶשְׂרֵה כִּילּוֹמֶטְרִים עַד לַתַּחֲתֵת הָרִבֵּבָת. וְהִיָּה זֶה אָמָצֵעַ מִסַּע שֶׁעָרַד בְּכַמָּה מַעְרֵי בִּסְרֵיָה, שֶׁם הִתְפַּלל מִנְחָה וְתַכְנֵן לֵאסֹף מִנּוֹן בְּרִצִּיץ הָרִבֵּבָת, אִדּ בִּיּוֹן שְׁלֵא מִצָּא, לֹא חִסֵּד טְרַחָה וְיִגְרִיעָה מִגְדֹּל אֲהֵבָתוֹ לַהֲתַפְּלֵל בְּצִבּוּר, וְעַל אִף זִקְנוּתוֹ וְהִקְרָה הַעֵז שֶׁשָּׁרַר בְּאוֹתוֹ יוֹם, נִסֵּעַ בְּעִנְיָה שֶׁשִּׁכַּר בְּהוֹצָאָה מִסִּפִּית דְּדוֹלָה בִּיחֹם לִפְרֻנְסֶתוֹ הַדּוּחֻקָה, וּבְלִבֵּד שֶׁלֵּא יִחְסִיר שִׁמְעֵת 'בְּרֹכֵי' אִפְלוּ פֶּעַם אֶחָת. אִבְּצָאוֹ מִגִּדְשֵׁי רַבִּי חַיִּים מְרִדִּי עֵנְיָן חָשׁוֹב זֶה, וְהוּא מְבַקֵּשׁ וְיוֹמִיפֻצְרִי: "בְּנֵי הַיְקָרִים! שְׁמֹר דְּרֹךְ ה' לְלַמֵּד וּלְקַנֵּס, הִזְהָר מֵאֵד בְּתַפְלַת הַצִּבּוּר".

הַחֲסִיד הוֹתִיק רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָשִׁיל הַלְטוֹבֶסְקִי, הַתְּגוֹרֵר מִלְּפָנִים בִּירוּשָׁלַיִם הַעֲתִיקָה. מִדִּי בָקָר הָיָה מִתְּפַלֵּל

בבית־הכנסת דחסידי קרלין שְׁעִיר הַעֲתִיקָה, וְלֹאִר
הַתְּפִלָּה הָיָה פּוֹנֶה לַעֲבֹדָתָהּ בְּבֵית מוֹשֶׁב זָקֵנִים שֶׁהָיָה
מִקֵּם בְּכִנְסָה לִירוּשָׁלַיִם (לְאַחַר מִכֵּן הוֹקֵמָה שֵׁם הַתַּחֲנָה
הַמְּרֻבֶּזֶת שֶׁל אֲדָר). בְּשָׁהֳיָה חוֹזֵר מֵעֲבֹדָתָהּ, הָיָה פּוֹנֶה
אֶל בֵּית־מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי זָאב מִרַחֲמִיסְטְרוֹקָא שֶׁהַתּוֹרָה
בִּרְחוֹב הַנְּבִיאִים, וְאֶצֶל הָיָה מִתְּפַלֵּל מִנְחָה, וְלִתְפִלַּת
עֶרְבִית הָיָה חוֹזֵר אֶל הָעִיר הָעֲתִיקָה בְּדִי לַהֲתַפְּלֵל עִם
חֲבָרָיו בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת קַרְלִין. פֶּעַם אַחַת הִתְעַכֵּב בְּדִרְבּוֹ,
וְכֹאֲשֶׁר הִגִּיעַ לְקַרְלִין רָאָה כִּי אַחֵר אֶת הַמוֹעֵד בְּדֻקּוֹת
מִסְפָּר, וּשְׁלִיחַ־הַצִּבּוֹר כָּבֵד אָמַר 'בְּרָכוּ' שֶׁבִּתְחִלַּת תְּפִלַּת
עֶרְבִית. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הַשִּׁיל כָּבֵד אֶל הָיָה צִעִיר, אוֹלֵם הוּא
סֵב מִיָּד עַל עֶקְרָיו וּפְנָה אֶל יְרוּשָׁת־הַכְּנֶסֶת דְּחִסְדֵּי רִיוִז'ין
בִּאִירָא 'תַּפְּאֶרֶת יִשְׂרָאֵל', שֶׁבְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם כְּנֻהוּ 'נִשְׁעִים
שׁוֹהֵל' עַל־שֵׁם מִסְדּוֹר ר' יִנּוֹךְ בִּיק, שֶׁם הָיוּ מִתְקַיִּמִים
בְּשָׁנִים כְּתוּקוֹן מִגְנִינִים תְּבוּפִים לַתְּפִלַּת מִנְחָה וְעֶרְבִית,
אוֹלֵם לַעֲזֹרָה רָאָה כִּי גַם שָׁם כָּבֵד סִימּוֹ אֶת הַתְּפִלָּה,
וּמִתְּפַלְלִים חֲדָשִׁים לֹא הִגִּיעוּ, שָׁכֵן בַּתְּקוּפָה הֵחָיִי עָבְרוּ
כָּבֵד רַב תּוֹשָׁבֵי הָעִיר הָעֲתִיקָה לַהֲתוֹרָר בְּעִיר הַחֲדָשָׁה
וְהַמְּגִינִים הַתְּמַעֲטוֹ. יוֹם אַרְבֵּי שָׁל עָמַל עָבַר עַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
הַשִּׁיל, לֹא הָיָה סֹכֵךְ בִּידוֹ אֶפְסוֹ לְטַעַם מֵאוֹמֶה מִחִבֵּק
וְהָיָה אַפּוֹא רַעֵב וְעָרָף, אוֹלֵם הוּא לֹא הִסְפִּים לוֹתֵר עַל
תְּפִלָּה בְּצִבּוֹר, וּמִדֵּי צֵא לְדִרְבּוֹ אֶל שְׁכֻנַּת מֵאָה שְׁעָרִים
בְּעִיר הַחֲדָשָׁה, כִּשְׁהוּא עוֹשֶׂה אֶת דְּרָכָו בְּרִגְלָה, עַל־מִנְתָּ
לַחֲפֹשׁ שֵׁם מִגְּנִין. יוֹשֵׁ לְזֹכֵר כִּי הִדְרָךְ לֹא הָיָה מִסְדֵּרָת
כְּמוֹ בְּמִינֵנו, לֹא עֲבִישׁ סָלֹל וְלֹא תֵאוּרָה הָיָה, וְהִדְרָךְ עָבְרָה
בְּחִי הַפּוֹרְעִים הָעֲרִיבִים, אוֹלֵם בְּשִׁבְלֵי תְּפִלָּה בְּצִבּוֹר עָבְרָה
סִינִי זָקֵן וְאֶת דְּרָכָו בְּשִׁבְלֵי עֶפֶר תַּחַת חֹשֶׁף וְשׁוֹטָה,
וְסָלֵל כָּדָה נְחִיב סָלֹל הַמּוֹאֵר בְּאוֹר יִקְרוֹת לְדוֹרוֹת הַנְּבִיאִים,
לְלַמּוֹד עַד כּוּמָה יֵשׁ לַהֲתַמְסָר וְלַהֲקִיפֵי עַל תְּפִלָּה בְּצִבּוֹר,
גַּם שֶׁל תְּפִלַּת עֶרְבִית 'פְּשׁוּטָה' שֶׁל יוֹם חַל.

וְכֵן הָיָה עִמּוֹ גַם בְּשִׁבְעוֹת הָאֶהָרִים לַיָּמִי חַיִּי, כְּאִשֶּׁר נִחַלְשׁ מְאֹד וְקִשְׁתָּהּ עָלָיו הִהְלִיכָה, אוֹלָם הוּא לֹא וְתָר עַל תַּפְלָה בְּצַבּוֹר, וְשָׂרָד אֶת רַגְלָיו הַחֲלוּשׁוֹת לְבֵית־הַהֲנָסָה, אִף שֶׁנֶּפֶל לַעֲתִים בְּדָרְכּוֹ, אִף בְּזִמּוֹ הָאֶהָרֹן, בְּיוֹם רַבִּיעִי שֶׁל חֹל הַמוֹעֵד סְכּוֹת תַּשְׁכּׁוֹ*, כְּאִשֶּׁר חָמָּו עָלָה לְאַרְבָּעִים וְאַחַת מַעֲלוֹת וְכָל גּוֹפּוֹ רָעַד מִרֵּב חֵם, לֹא וְתָר עַל תַּפְלָה בְּצַבּוֹר, וּבִקְשׁוֹ שִׁישְׁאוֹהוּ לְבֵית־הַהֲנָסָה בְּכֵתִי וְרָשָׁא קָדִי לְהַתְּפִלָּה שְׁחִרְתִּי וּמִנַּחָה בְּצַבּוֹר, בְּמִסְרֵית־נַפְשִׁי שֶׁל מָמוֹשׁ.

רבי גמליאל הפכהו רבינובין שליט"א, מעורר רבות את שומעיו לקחו להקפיד על תפלה בצבור, והוא מספר כי מדה זו נשתרשה בקרבו עוד בגילדותו, כאשר נסע פעם עם אביו רבי לוי הכהן רבינובין בעל "מעדני השלחן" לחיפה, ובאשר פנו לחפש מנון לערבית נודע להם כי בשעה כזו כבר איר למצא מנון לתפלה בקל העיר. לא הסס רבי לוי, ומיד הזמין מונית ספי"שיל עד נתניהה בסכום עטק, כדי להתפלל תפלה בצבור. "ומעשה זהה שאב עושה, כמדי סמיותה"נפש בשביל תפלה בצבור, משפיע על בניו יותר מקל השוחות והשעורים שישיממו ומקל הספרים שילמדו".

וְאֵת־אֲחֵיכֶם קָחוּ וְקוֹמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ - פֶּאֶשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל שְׂרוּיִים בְּאַהֲדוּת וּבְיַחֲיוּתָם יִשְׁכֹּן הַשְּׁלֹמֹם, מִזֶּחַל הַקֶּבֶץ הַלֵּל עֲנֻתֵיהֶם. וְאֵת־אֲחֵיכֶם קָחוּ - פֶּאֶשֶׁר אִתָּם לִקְרָחִים אֶת מִדַּת הָאֶהָרָה וְהַדְרָעוּת, אֲזִי 'וְקוֹמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ' - בְּכָף תִּזְכּוּ לָקוֹם וּלְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה שֶׁל אִישׁ, אֵל הַקֶּבֶץ הַשְּׁהוּא אִישׁ מִלְחָמָה. (רבי משה מקונרין)

• (רַבִּי מֹשֶׁה מִקּוֹבְרִין)

והפצ"ת
ועד הפצת תורה

**ספרי 'שבת טיש' ו'מידות טיש'
בהנאות הספרים המובחרות
לכמויות במחיר מיוחד: 02-5806777**

5806777@GMAIL.COM

גליון 714
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ובלעדיך לא ירים איש את ידו
(מ"א - מ"ד)

בשעה שאמר לו פרעה ליוסף ובלעדיך לא ירים איש את ידו, אמרו אצטגניני פרעה, עבד שלקחו רבו בעשרים כסף תמשילוהו עלינו? אמר להם גיוני מלכות אני רואה בו. אמרו לו אם כן, יהא יודע בשבעים לשון? בא גבריא'ל ולימדו שבעים לשון, לא היה לומד. הוסיף לו אות אחת משמו של הקדוש ברוך הוא ולמד. ולמחר כל לשון שדיבר פרעה ענה לו באותו לשון. התחיל יוסף לדבר בלשון הקודש, לא ידע פרעה מה שהוא אומר, אמר לו פרעה, תלמד אותי, לימד אותו יוסף ולא למד, אמר לו פרעה תשבע לי שלא תגלה שאתה יודע שפה אחת יותר ממני, נשבע לו. אחר כך כשבא יוסף ואמר לו, "אבי השביעני לאמר" (בראשית נ ה) אמר לו פרעה, תישאל על שבועתך לחכם שיבטלוה. אמר לו ואשאל גם על השבועה שנשבעתי לך. אמר לו עלה וקבור את אביך.

(סוטה ל"ו - ב')

פרשת השבוע

שנאמר בפסוק "ויאסור אותו לעיניהם" שיוסף שם את שמעון אחיו בבית הסוהר רק לעיניהם של אחיו, רק בצורה מדומה, אולם לאמיתו של דבר כאשר אחיו לא ראו, הוציאו מבית הסוהר. כמו כן כל מה שאירע לעם ישראל בשנות המלחמה, לעתיד יראו הכל שזה רק "לעיניהם".

על דבר הכסף השב באמתחותינו

בתחלה אנחנו מובאים (מ"ג-י"ח)

מסופר על הרה"ק מוילנא זיע"א שפעם פנה אליו אברך אחד ואמר: נאמנים עלינו דברי חכמינו ז"ל שאין דבר שאינו מרומז בתורה, ילמדנו אפוא רבנו היכן מרומזים בתורה דברי חכמינו בתלמוד (שבת ל"א) שבשעה שמכניסים אדם לדין, אומרים לו בראשונה, נשאת ונתת באמונה? הרהר הגאון רגע קט ומיד אורו עיניו וקרא בהתרגשות: אכן מאמר חכמינו זה מרומז באחד הפסוקים בפרשת מקץ, "על דבר הכסף השב באמתחותינו בתחילה אנחנו מובאים".

אבל אשמים אנחנו (מ"ב - כ"א)
מסופר: בהיות הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א בבאד הומבורג שבגרמניה. שמע הצדיק את הגוי אומר "יא וואל", ברצותו לומר, אמת נכון הדבר. בצאתו אמר הרבי לאחד ממקורביו, יודע הנך מהו המקור למילה הזאת? הוא לא ידע לענות, אבל ליכא מידי דלא רמיזי באורייתא, והרבי אמר לו את המקור, על הפסוק "אבל אשמים אנחנו" אומר התרגום אונקלוס "בקושטא חייבין אנחנא" והפירוש הוא, אמת אשמים אנחנו, כי המילה אמת קרויה לעיתים אבל, כן מצינו בעירובין ל אמרו להן בית הלל לבית שמאי וכו' אמרו להן, אבל אמת זהו המקור שהשתבש להם לגויים במילה יא וואל.

ויאסור אותו לעיניהם (מ"ב - כ"ד)

מסופר: כשהגיעו הפליטים לארץ ישראל לאחר מלחמת העולם השנייה, אמר להם הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א, בשעה שסעדו סעודות השבת על שולחנו, שכסם

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:03 ת"א: 4:17

פרשת מקץ - חנוכה

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:19 ת"א: 5:20 ר"ת: 5:52

הצלה מופלאה בזכות נרות החנוכה (ב)

(תקציר משבוע שעבר) הרה"ק הרש"ב מליבאוויטש זיע"א עם המוני החסידים, לפתע הושלך הס, השירה פסקה כאחת, ואז קרה הרבי לר' פתחיה מחרסון שהיה עשיר גדול ואיש חסד ואמר לו: שמע אם כן את אשר אצווה לך, הלא ייתכן שהרוחות הסוערות וסופות השלגים המשתוללות ביער בתקופת חנוכה, יעכבו אותך מלהגיע בחזרה אל ביתך, וכך יעכבו אותך מקיום מצוות הדלקת נר חנוכה, הייתי מייעץ לך אפוא, שבעת צאתך ליער, תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

חור הרבי הרש"ב וסובב את פניו אל קהל החסידים, והורה להמשיך בניגון שהפסיקו בו. החסידים שכחו את האירוע והתעצמו בניגון. ור' פתחיה חזר אל מקומו לאיטו, כולו תמיהה ופליאה מדוע ראה הרבי צורך להזכיר לי בשמחת תורה על נרות חנוכה. שמר ר' פתחיה את הדברים והצפינים בלבו לבוא עתם, וחזר והצטרף אף הוא אל שירתם הגואה של חבריו החסידים.

יומו הרביעי של חג החנוכה הגיע ור' פתחיה בבגדיו הכבדים עוזב את חדרו בדרכו אל טבור היער מקום עבודתם של עושי המלאכה, הבוקר נחפו בצאתו ומתוך החיפזון שכח את פקודת הרבי, שציווה אותו לקחת עמו נרות גדולים במיוחד שיוכל להדליקם גם בעת רוחות סוערות וסופות שלגים, הוא הרחיק להיכנס אל היער כאשר נזכר לפתע בפקודת הרבי, מיד הסב וחזר אל חדרו על מנת לקיים את מצוות הרבי משמחת תורה.

הדרך בחזרה קרעו לפתע קולות רועמים את דממת היער, תן לנו מיד את הכסף שאתה סוחב אתך, מהר לפני שנחסל אותך וניקח את הכסף מגופתך, עד מהרה הבחין בצלליותיהם של חמישה גברתנים חסונים, כלי נשקם נצצו באפלה כמאיימים, וסכיניהם הלטושות הקיפוהו תוך רגע כמאיימים להרגו, הוצא את כל כספר, חזרו הקולות הרועמים ומהר. כשהתאושש מעט הכניס את ידו לכיסו והוציא מספר רובלים שהיו עמו וביד רועדת הגישם לשודדים. לא תוכל להתחמק, רעם קולו של ראש הכנופיה, יודעים אנו היטב כמה עשיר אתה, אוצרות של כסף וזהב גנוזים באמתחתך, הכל יודעים זאת, תן לנו את כל הכסף והזהב ואל תעז להשאיר אצלך אף לא פרוטה אחת.

ר' פתחיה הנפחד והחיוור רוקן את כל תכולת כיסיו לפני השודדים, ומסר לידיהם את כל אשר לו מבלי להשאיר אצלו מאומה, הלא תראו שאני מוסר לכם את כל אשר נמצא עמי, אמר בקול רועד, כעת שחררו אותי ואלך לי לביתי. יהודון מלוכלך, אמרו בבוז, מכירים אנחנו אותך היטב, ברגע שנשחרר

אותך תרוץ ותמסור אותנו לשלטונות, לא, סופך הגיע יהודון ופה תהא קבורתך. כל תחנוניו והבטחותיו שישתוק ולא יספר לאיש על המקרה נפלו על אוזניים ערלות. השודדים היו נחושים בדעתם לחסל את קרבנם בו במקום. חיוור כסיד ורועד עמד ר' פתחיה על מקומו, זיעה קרה שטפה את כל גופו, הוא הרגיש שקצו קרב ומאום לא יעזור לו, נותרו לו רק רגעי חיים מועטים. ואז הבויקה בו מחשבה, אולי את המצווה האחרונה בחייו עלי אדמות הדלקת נרות חנוכה ינסה לקיים, אולי ירכבו השודדים את לבם וייעתרו לבקשתו.

(המשך משבוע שעבר) נשא ר' פתחיה את עיניו לשודדים ואמר, רואה אני שקצי קרב ורגעי ספורים, הנני בידכם, אך אנא, הרשו לי לפחות לקיים עוד מצווה אחת בטרם אמות. לאחר התייעצות קצרה ביניהם החליטו השודדים שפה, במעבה היער, במרחק של עשרות מילין ממקום יישוב אין חשש שעין אדם תבחין באור. והתירו לו לקיים את המצווה האחרונה, הדלקת נרות חנוכה. בכל מצב שהאדם נמצא בו, חזר ואמר ר' פתחיה לעצמו, המוח צריך להיות שליט על הלב, כך למדתי מרבתי. עלי להתגבר על רגשותי ועל פחדי בשעה קשה זו. הרעד חדל גוו נודק, במתינות פתח את צרורו והוציא מתוכו את הנרות אשר הכין לעצמו, תקעם בתוך השלג, והכין עצמו לקיים את המצווה האחרונה בטרם ייפרד מעולם שפל זה. הדליק את השמש ופתח בברכות. בתוך כך צפו ועלו במוחו זיכרונות, חולפים בזה אחר זה במוחו כבסרט נע, הנה רעייתו וילדיו הנמצאים עתה בבית חם ומוסק, ואינם מעלים בדעתם מה עולה בגורל יקירם, והנה תמונות נוספות מימי ילדותו, כף ידו אוצרת בכף אביו והוא הולך עמו לבית הכנסת, והנה תמונה אחרת – נסיעתו הראשונה לישיבה ברכת אמו מלווה אותו היא מנפנפת לו בידה ודמעות של אושר בעיניה.

לפתע צף ועלה בו דמות זיכרון אחר, מתקופה אחרת – דיוקנו של הרבי כשהוא משהה עליו את מבטו הנוקב ואומר נחרצות: פתחיה הייתי מייעצך אפוא כי בעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. עתה החל להבין את פשר דבריו של הרבי מדוע ציווהו ליטול עמו נרות בעת צאתו ליער, הרגשת רווחה עלתה בלבו, הרבי בוודאי צפה ברוח קודשו לעת הזו. תוך כדי כך, הדליק את ארבעת הנרות אשר בחנוכייה, ועיניו זולגות דמעות, וכל אותו זמן עומדים סביבו ערלים בסכינים שלופים, ממתנינים כחיות טרף שקרבנם יסיים את ענייניו.

תחביב מיוחד היה לו לשר סובולוב, לצאת לציד ביער דווקא בעיצומו של חורף, כשדרכי היער משובשות בשלג, מפעם לפעם נוהג היה לזמן את עוזריו הרבים, ויחדיו היו רוכבים לכיוון היער חמושים ברובי ציד ומלווים בכלבים.

משל ונמשל

בקש לך חכמה ואין

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורך אך לא חכם גדול, חשב המלך בלבו, הלא בני הוא יורש העצר, הוא ימלוך תחתי והוא ישב על כסאי, והוא ריק מכל חכמה ומדע, ואיך יצליח במלכותו? ולכן החליט לשלחו לברלין אל פרופסורים הבקאים בכל חכמה ומדע, למען ילמד ויתקדם במושכלות וכן עשה, ונשאר שם הבן כמה שנים עד כי למד כמה מקצועות בחכמה ומדע. ואז ביקש מאביו להשיבו אל ארץ מולדתו כי עמו עוז ותושיה, ושלח המלך והביאהו אליו. המלך עשה משתה לכל שריו ועבדיו לכבוד בנו יורש העצר, וכטוב לבם ביין עלה בלב אחד מן השרים לבחון את חכמת הבן והשכלתו, ושאל אותו על מהות החכמה אשר למד שם? ענה הבן ואמר: חכמת המדידה וכדומה, אז לקח השר בידו טבעת עגולה וקמץ את ידו כמלוא אגרוף כשהטבעת בתוכה, והושיט אותה לפני הבן לבוחנו אם יוכל לדעת מה החפץ אשר בידו? אחז הבן ביד השר והתבונן בה על פי הכללים שלמד, ואמר שיש בידו דבר עגל חלול באמצע, התפעל השר ואמר אמנם ידעת שיש בידי דבר עגול, אבל אבקשך לומר לי לפי השכל הישר מה הוא הדבר בשמו הפרטי? לאחר שהבן חשב הרבה ענה: הנה בידך אבן הרחיים כיון שהוא עגול וחלול באמצע, כמשמעו הנוכחים את דבריו התפרצו בצחוק, כי בזה הראה הבן את גודל איוולתו כי אמנם הוא מלומד במושכלות וחכמות בכללי המופתים, אבל נבצר ממנו להבין מעצמו את איכות הדבר ומהותו כי הוא איש בער ולא ידע.

והנמשל: אמנם החרטומים במצריים סיימו חוק לימודם במוסדות השכלה גבוהה, על פי מופתים לימודיים בכללי החכמה של פתרון החלומות, ולכן הבינו ששבע פרות רומזות לשבע עניינים, אך היה להם לשקול בפלס מאזני החכמה לאיזה מהעניינים יש לדמות הדבר, והרי באמת יותר קרוב הפתרון כדברי יוסף, אבל החרטומים שגו ועיניהם טחו מראות נכוחה, שהפתרון האמיתי הוא ענין שובע ורעב, ולכן קראו עליהם חכמינו ז"ל בקש לך חכמה ואין, שביקשו הכרעת לבם מה שהוא בתולדה ואין, אבל דעת לנבון נקל זהו יוסף.

(בשם המגיד מדובנא זי"ע"א)

הנאה גדולה הייתה לו להבחין בשלג במראה הכהה של חיה, לכוון היטב, לירות בה, ולראותה קורסת כאשר פגע בה מרובהו. אותו ערב ליל רביעי של חנוכה, עמד השר בסיומו של יום ציד נוסף, הוא כבר התכונן לצאת בליווי כלביו וכלי זינו בדרכו חזרה לארמונו וביקש לעצמו ציד אחרון לפני שיקרא לעוזריו ויצאו מהיער הוסיפו הוא ועוזריו להתקדם בין העצים תרים במבטיהם אחר חיה נמלטת, ציד אחרון לאותו יום, כאשר לפתע הבחין השר מרחוק באפלת היער בחמישה אורות קלושים נאבקים מרות ברוח, רגע מנצנצים ורגע כאילו כבים. ורגע חוזרים ומנצנצים. כולו תדהמה והתרגשות הצביע השר לעבר הנרות. הביטו מה קורה שם אמר בפליאה לעוזריו, אפופים התרגשות ופליאה האיכו השר ועוזריו בסוסייהם, ומיהרו לעבר מקום האור.

כשקברו אל המקום שעמד בו ר' פתחיה דבוק ומכונס בהרהוריו האחרונים, מוקף בחמשת הבריונים וסניניהם, נעצרה הפמליה באחת, המראה שלפניהם היה ברור, השר הבין מיד את אשר מתרחש לנגד עיניו, חרש חרש שלפו עוזריו את כלי נשקם. עצרו! רעם קולו של השר וקולו הדהד במרחבי היער, אתם מוקפים באנשיי, אם תווצו אפילו צעד קטן נפתח עליכם באש, הבריונים הוכו בתדהמה ההפתעה שניחתה עליהם שיתקה אותם, אנשי השר כיתרו אותם במהירות ובטרם התעשתו היו הבריונים כפותים קשורים זה לזה בחבלים. חושך ואפילה שררו ביער העבות, הרוח השתוללה, ורק חמישה נרות קטנים עוד הבהבו והפיצו אור קלוש. ר' פתחיה עמד מהצד, אינו מבין את המתרחש, הוא לא הספיק עדיין לעכל את ההתרחשות המופלאה שקרתה לנגד עיניו, או להבין את גודל הנס שהצילו ממוות. כאשר ניגש אליו השר, טפח על שכמו בעליצות, ואמר: יש לך מזל, יהודי, שניצלת ממוות, כל רק בזכות הנרות האלה, בזכות אורם הגענו לכאן, אם לא הם, כבר מזמן היו הבריונים האלה הורגים אותך. אז, רק אז, התעורר ר' פתחיה מתדהמתו, וקלט לפתע את גודל הנס שאירע לו. הוא הודה נרגשות למציליו, וקיבל מהם בחזרה את הכסף שהשודדים לקחו ממנו, תחב את כספו בהיסח הדעת לכיסו, ותפילה של שבח והודיה לבורו שלא עזבו ולו לרגע קט, התנגנה בלבו.

לפתע פתאום עלתה שוב התמונה בזיכרנו, הרבי יושב מוקף בחסידיו הרבים בהתוועדות שמחת תורה, ופונה אליו – והפעם נדמה לו כי פני הרבי מהירות: פתחיה, הוא אומר, ודבריו כבר לא תמוהים, הייתי מייעץ לך איפה, שבעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

צ'ין אדם לחברו

משכן את החנוכה עבור צדקה

ידוע כי דרכו של הרה"ק ר' חיים מצאנו זיע"א, היה למשכן את כלי כספו וזהבו עבור כסף לצורכי צדקה. ופעם אחת בהתקרב חג החנוכה, והמנורה של רבינו היתה ממושכנת, ושאלוהו בניו מתי בדעתו לפדות את המנורה? ורבינו לא השיבם מאומה. והנה הגיע ערב חנוכה לפנות ערב ועדיין המנורה לא נפדית, בני רבינו התאמצו כמיטב יכולתם לפדות את המנורה, וכבר היה שעה תשע בערב, ורבינו לא הזכיר כלל אודות המנורה. לפתע הגיעו מעיר גארליץ זוג, והביאו לרבינו מנחה מנורה חדשה לחנוכה, ובאו במהירות לחדר רבינו, והתנצלו לפני רבינו על בואם באיחור זמן. ומיד ציוה רבנו להכין השמן והפתילות, והלך להדליק נרות חנוכה.

שלום בית בהדלקת נר חנוכה

לעתים קרובות נוהג היה הרה"ק רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זיע"א לנסוע אל הרה"ק רבי נחומק' מהורדנא זיע"א, אותו החשיב ה"חפץ חיים" כמורו ורבו, כדי ללמוד מהליכותיו והנהגותיו בקודש. פעם אחת ישב ה"חפץ חיים" בבית רבו באחד מימי החנוכה, השמש שקעה ואף הלילה כבר ירד, ואילו רבי נחומק' מתמהמה מלהדליק את נרות החנוכה, ממתין הוא לאשתו הרבנית שיצאה מן הבית ועדיין לא שבה. עברו כמה שעות וכבר כלתה רגל מן השוק, ורבי נחומק' עדיין יושב וממתין. בשעה מאוחרת מאד שבה האשה אל הבית, או אז מיהר רבי נחומק' והדליק את נרות החנוכה.

מורי ורבי, שאל ה"חפץ חיים" את רבו, מדוע המתין לרבנית זמן כה רב? והרי על פי הדין היתה יוצאת ידי חובתה בהדלקת בעלה, גם אם לא הייתה נוכחת בעת ההדלקה עצמה, ומדוע ראה לנכון להמתין לשובה? הלכה מפורשת היא, השיב רבי נחומק', שאם אין לאדם כסף אלא רק לנר אחד, והוא מסתפק מה עדיף נר שבת או נר חנוכה, נר שבת קודם, משום שבנר שבת יש גם משום שלום בית, רעייתי, סיים רבי נחומק' מוסרת את נפשה למען שאני אוכל להקדיש את כל עיתותי ללימוד התורה, והיא נהנית בכל שנה להיות נוכחת בשעת ההדלקה, שלום בית זה, חייב אותי להמתין לה עד שתשוב.

רגישותו של פוסק הדור

מסופר על זוג שבאו אל הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבך זיע"א בשאלה: נולד להם בן זכר, והאבא מבקש לתת לו את השם מנדל ע"ש אחד מסבותיו, והאמא לא רוצה בשום אופן בטענה, שבאותו בנין נפטר ל"ע ילד בשם מנדל, ולכן חוששת לשם הזה. נענה רבי שלמה זלמן ואמר: שניכם צודקים, אבל דעתי היא שלא כדאי לתת את השם מנדל, נועק האבא ושאל: הרי הרב אמר שאני צודק, למה לא לתת את השם של סבי? ענה הצדיק: תארו לעצמכם, בעוד כמה שנים יגדל ילדכם וירד לשחק למטה, והאמא תקרא לו לעלות הביתה, וכשתצעק "מנדל" לעלות הביתה, אז עלולה האם שאיבדה את בנה להיזכר בבנה האהוב, ויגרם לה צער וחלישות הדעת, ומסיבה זו אמרתי לא לתת. שמע האבא, הבין וקיבל.

תלולא דצדקיא

יום ראשון א' טבת

הרה"ק רבי יאיר חיים בכרך ב"ר משה שמושן (חוות יאיר - תע"ד)
הרה"ק רבי שאול אוקער מטבריה ב"ר צבי הירש (תרי"ג)

יום שני ב' טבת

הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה בונים מפרשיסחא (תקפ"ט)
הרה"ק רבי יעקב כולי ב"ר משה שלמה זלמן (חתן האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תרי"ז)
הרה"ק רבי יעקב צבי ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרמ"ט)

יום שלישי ג' טבת

הרה"ק רבי אליעזר זאב מבאטשעטש ב"ר חיים (תרי"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)

יום רביעי ד' טבת

הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך ב"ר יעקב מראדוין (בעל התכלת - תרנ"א)

יום חמישי ה' טבת

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)
הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (תלמיד ה"חווה" - ברכת אברהם - תקצ"ה)
יום שישי ו' טבת
הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנו (תרנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

טאת הרה"ג נגליאל הכהן רבישין שליט"א
מח"ס "זו"א אור"ר" רפרים יוסף הדרש" על המצוות.

בדיני האיסור לעשות קפנדריא לבית הכנסת (ב')

(א) בית הכנסת שעשוי חדרים חדרים, ובכל חדר יש מנין, כמו שטיבלאך, מותר לעבור מחדר לחדר, ואין בוה איסור של קפנדריא. (שו"ת אבני ישפה, ח"א סימן כ"ג)
(ב) אם קורא פסוק או שוהה מעט בבית הכנסת, אין איסור לעשות קפנדריא. (ביאור הלכה שם בד"ה לעשות דרך)
(ג) חדר של אוצר הספרים מותר לעשות קפנדריא, חוץ אם לומדים שם, שדינו בבית המדרש. (ספר גם אני אורך תשובות הגר"ח קניבסקי זצ"ל, ח"ג סימן נ"א)
(ד) בתשעה באב שאסור בלימוד, ורוצה לעשות קפנדריא, יתיישב בבית המדרש לרגע, מבלי לומר פסוק, וסגי בכך, כי גם הישיבה בבית המדרש היא מצוה. (שאלת רב עמוד שע"ד, סימן נ' ובהערה 2). ולענ"ד יכול לומר פסוק מאיכה.
(ה) מותר לעבור בסוכה כדי לקצר דרכו, כשצריך ללכת למקום שסמוך לסוכה. (ארבעת המינים בהלכתם, עמוד קס"ח סימן ק"ו)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי אליעזר זאב מבאטשעטש זיע"א

ב"ר חיים

נלב"ע ג' טבת תנצב"ה

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת מקץ

"וידבר שר המשקים" (מא, ט)

בספר שער בת רבים הקשה: מדוע שר המשקים הביא את יוסף אל פרעה, הוא היה הולך בעצמו ואומר ליוסף: "חלמתי חלום על פרות שעולות מן היאור וכו', ועכשיו תפתור לי אותו" – ולוקח את הקרדיט לעצמו?!

(ואין לתרץ ששר המשקים אהב את יוסף, שהרי כתוב במדרש שאמר: "ושם איתנו נער עברי עבד לשר הטבחים" – נתכוון להשפילו שהוא ילד, ויהודי, והוא עבד בזוי).

וביאר על פי משל: למלך שישב במסיבה ושאל: מהו הדבר החשוב והיקר ביותר? אחד ענה – האשה והילדים. חברו ענה – הממון. השלישי אמר – כבוד וגדולה. עד שקם החכם ואמר: "המלך", וכולם הסכימו לדבריו.

לימים נסע אותו חכם לכפר נידח, הסב בחברת הכפריים לכוס משקה ואמר להם: "היודעים אתם מהו הדבר החשוב ביותר? המלך הוא החשוב מכל".

פרצו כולם בשחוק ואמרו: "היין! היין הוא החשוב מכל". הנה כי כן – אלה ואלה צדקו. החכמים, בהבינם ערך המלך – הוא החשוב בעיניהם. אך האיכרים שכל מגמתם כוס היין – אין חשוב מהם זולתה.

ועל כן: לא הרי פתרון חלום של אחד העם, כפתרון חלומו של מלך; ולא הרי פתרון חלום של שר, כפתרון חלומו של המלך.

וזוהו שאמר הכתוב: "ואין פותר אותם לפרעה" – דהיינו: הפתרון נכון לגבי כל אחד, אך לא לגבי פרעה המלך. ומשכך – אפילו אם היה בא שר המשקים אל יוסף – היה יוסף פותר לו כמו החרטומים. אבל כאשר ידע שזהו חלום של מלך – הרי שצריך להתייחס אליו אחרת בפתרון החלום.

"ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה" (מא, טז)

בשעה שיוסף בא אל פרעה ופרעה סיפר לו את חלומו ואמר לו: שמעתי עליך לאמור תשמע חלום לפתור אותו, אמר לו יוסף: בלעדי, אלוקים יענה את שלום פרעה. וכשיוסף פתר לו את חלומו, אף על פי שפרעה היה עובד עבודה זרה, תיכף האמין בה' ואמר לו: אחרי הודיע אלוקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך, והוא אמר גם: הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו, ואילו כשמשה רבנו בא אל פרעה ואמר לו שיש בורא עולם שרוצה שיוציא את עם ישראל ממצרים, אמר פרעה: מי ה' אשר אשמע בקולו. הוא לא רצה להאמין, ונתנו לו מכות

אחר מכות, וגם כשכבר שלח את בני ישראל, התחרט ואמר: מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו. מה ההבדל בין פרעה של יוסף לפרעה של משה? הלא שניהם היו עובדי עבודה זרה. מדוע פרעה של יוסף תיכף האמין, ופרעה של משה לא רצה להאמין אפילו אחרי כל האותות והמופתים?

בעיר ורשה היה עשיר גדול וירא שמים, שמסחרו היה לשלוח אניות סחורה לחו"ל.

אין יאוש בעולם כלל

המכבים לא נרתעו ממה שנדמה להם ככשלוך בטוח. זהו אחד החלקים בנס שבמעט לא מדברים עליו, ובכל זאת – דווקא הוא אולי הרלוונטי ביותר לחיים שלנו היום, כשאנחנו שוב מוצאים את עצמנו במין "מאבק מכבים" על עצם ההשרדות היהודית. כלנו מכירים את המלים מתפלת ועל הנסים: רבים ביד מעטים, טמאים ביד טהורים, רשעים ביד צדיקים.

כהן זקן בשם מתתיהו, יחד עם חמשת בניו, עומד מול אימפריה אדירה, ובדרך שאינה נתפסת – מצליח לשחרר את בית המקדש מידי עובדי האלילים ולהשיבו לידי עובדי ה'.

אבל כאן עולה שאלה: איך משפחה קטנה מצליחה להרים אמה שלמה, ולהוביל לנצחון כה עצום? מה היה הסוד שלהם?

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

שנאמר: והנה ה' ניצב עליו. והרשעים עומדים על אלוהיהם, שנאמר: ופרעה עומד על היאור, כי הצדיקים אינם מבקשים לקבל מהקב"ה אלא נושאים את שמו ומפרסמים אותו; הם מרכבה לשכינה. אבל הרשעים עומדים על אלוהיהם, כי הם רוצים רק לקחת ממנו; ואם לא יקבלו – מיד יתרחקו ממנו.
ראו מה בין ישראל לעמים, מה בין בני לבין חמי.
(דרכי מוסר)

"ולחשיב כספיהם איש אל שקו" (מב, כה)

הגרי"ז מבריסק זצ"ל היה צריך פעם לשלוח מכתב לארץ בענין חשוב ורחוק. הגרי"ז רצה לוודא שהמכתב יישלח כיאות. הוא קרא לאדם אחד, הפקיד בידו את המכתב, ונתן לו שטר כסף בסכום רב על מנת לשלם על המשלוח. התפלא האיש ושאל: "רבנו, הלא שליחת המכתב עולה סכום מועט מאוד, מדוע נתן לי הרב סכום כה גדול? אם אין בידי הרב מטבעות – אשלם את המשלוח מכיסי, והרב יחזיר לי בפעם אחרת".
נענה הרב בחיוך ואמר: "לא ולא. אני מעוניין שתשלם על המשלוח דווקא בשטר שנתתי לך, ותבוא להחזיר לי את העורף. כך אדע בוודאות שביצעת את השליחות!"
הוסיף הרב והסביר: "דרך זו למדתי מיוסף הצדיק. מדוע הכניס יוסף את הכסף חזרה לאמתחות אחיו? יוסף רצה לוודא שאחיו יחזרו למצרים. הוא ידע שהאחים הקדושים לא יחזיקו בידם סכום כסף שאיננו שייך להם, ועל כן ישובו למצרים להשיבו".
(סיפורי צדיקים)

"נחש ינחש איש אשר כמוני" (מד טו)

הקשה בספר מאור עינים, האיך הוציא מפיו דבר שקר, ובודאי 'כי לא נחש ביעקב' (במדבר כג, כג), וגם איך כתוב זאת בתורת אמת.
ועל כי פשוט נראה, שאמר האמת בלשון שלא יבינו האחים, ואמר כי נחש ינחש איש אשר כמוני, על דרך "כי כמוך כפרעה" (מד, יח), שהיה שווה לפרעה, וזה

פעם הגיעה ידיעה שכל האניות שלו טבעו בים ונשאר עני ואביון. חששו האנשים להודיע לו, עד שהרב של העיר קיבל על עצמו את המשימה.

הזמין הרב את העשיר והתחיל לדבר עמו על יראת שמים, איך כל העולם הבל הבלים, ואם מאבדים אותו אין מה להצטער. אחרי שעות של דברי חיזוק שאל אותו הרב: אילו נטבעה אניה אחת, היית מצטער? אמר: בוודאי שלא. אמר לו הרב: ומה אם היו שתיים או שלוש? אמר: גם על זה לא אצטער. אמר לו הרב: ומה אם כל האניות שלך יטבעו? אמר העשיר: תן לי זמן להתבונן.

הכניסו הרב לחדר עם ספר "חובות הלבבות" שער הביטחון, והתעמק העשיר בדברי הביטחון. לאחר שהתבונן היטב יצא ואמר: לפי מה שהבנתי בשער הביטחון, אפילו אם כל אניותי יטבעו לא אצטער, כי כבר הבנתי שהקב"ה כל יכול ויכולים לבטוח בו.

אמר לו הרב: אם הגעת להבנה זו, דע שהגיעה ידיעה ברורה שכל האניות שלך אכן נטבעו. כששמע זאת – מיד התעלף.

שאל אותו הרב: מדוע? הרי רק עכשיו אמרת שלא תצטער כלל. ענה לו העשיר: כשאמרתי שכל העולם הבל הבלים חשבתי שהאניות שטות בים, אבל כשאמרת לי שהן באמת נטבעו – אז מתעלפים.

זה ההבדל בין פרעה של יוסף לפרעה של משה. כשאמר לו יוסף שיש אלוקים בעולם והוא עתיד להעשיר אותו עד

שכל הכסף שבעולם ייכנס למצרים, אמר פרעה: אלוקים כזה גם אני רוצה. אבל פרעה של משה – כשנאמר לו שיש אלוקים שרוצה שאשחרר אומה שלמה העובדת אצלי ואאבד עשירות גדולה – אז מתעלפים ואומרים: מי ה'.

זה ההבדל בין יהודי לגוי. הגוי עובד את אלוהיו כל זמן שהוא מקבל ממנו, אבל אם ירעב יתקצף ויקלל במלכו ובאלוהיו. היהודי אומר: אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני. "אהבתי" מוסב גם על הסוף: הוא אוהב גם את הצרות. "חסד ואמת אשירה" – אם חסד אשירה, אם משפט אשירה, באותה שירה.

המדרש אומר: הצדיקים, הקב"ה רוכב עליהם,

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

שומר כי נחש ינחש איש אשר כמוני, הוא ינחש, אבל חלילה לי לנחש.

כן היה כוונתו, וכן הכניס כוונתו בדיבור אמת, שלא יבינו האחים.

(אורח לחיים)

"ויאמר אליהם יוסף... את האלוקים אני ירא"
(מה, ח)

אמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה כב, א): 'את ה' אלוך תירא' (דברים ו) - שתהא כאותם שנקראו יראי אלוקים... ויוסף, דכתיב: 'את האלוקים אני ירא'.

מה המיוחד ביראתו של יוסף, עד שחז"ל מביאים אותו כדוגמה של יראת שמים?

יש על זה פשט מתוק: ירא שמים אמיתי הוא זה הירא את ה' לא רק כשהכול הולך אצלו למישרין, אלא בכל המצבים - גם כשלא כל כך טוב, גם כשקשה - הוא נשאר שלם ביראתו. במדרש (ילקו"ש יחזקאל רמז שעו) כתוב על נבוכדנצר, שכשראה את חנניה, מישאל ועזריה יוצאים מכבשן האש, בא להגיד שירות ותשבחות, "ואלמלי לא בא מלאך וסטר על פיו - ביקש לגנות כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהלים".

כלומר, אילו לא סטר המלאך על פיו - השירה של נבוכדנצר עלולה הייתה להיחשב יותר מפרקי התהלים של דוד המלך ע"ה!

תמה רבי שבתי יודלביץ זצ"ל: מדוע סטר לו המלאך על פיו? הרי הוא רצה לומר שירה; זה עולם הבחירה - שיניחו לו לשיר!

וביאר רבי שבתי פשט נפלא: אין הכוונה שהמלאך

לקפץ למים

זה סוד קדום עוד יותר.

אחרי יציאת מצרים, פרעה רדף אחר בני ישראל עם צבאו. הם הגיעו לים סוף, מאחוריהם המצרים, לפנייהם מים, מפל הצדדים פחד.

ואז בא הצווי: "דבר אל בני ישראל ויסעו".

אבל לא קרה כלום. הים לא נבקע. המציאות לא וזה. עד שנחשון בן עמינדב קפץ למים. הוא נכנס פנימה, עוד צעד ועוד צעד, עד שהמים הגיעו עד צוארו, ורק אז - נפתח הים.

הקב"ה עושה נסים. אבל פעמים רבות הוא עושה אותם רק אחרי שאנחנו עושים את הנס שלנו: נס האמונה.

הנס שמחייב אותנו לצאת למסע גם כשאין לנו שום דרך לראות את הסוף, גם כשהכל נראה אבוד, גם כשהחלום נראה בלתי אפשרי, והדבר היחיד שמחזיק אותו הוא האמונה בה'.

וכך היה גם בחנכה.

וכך היה גם בים סוף.

בשתי הדגמאות הללו נצחנו, כי סרבנו בעקשנות לותר על התקנה, גם כשלא היה על מה לסמך "לפי השכל".

ומכאן אפשר להבין משהו עמוק: לפעמים הנס אינו רק תוצאה של אור מלמעלה, אלא גם תוצאה של סרוב פנימי מלמטה. סרוב להכניע. סרוב להפסיק להתחיל.

ואנו מאמינים שעוד יבוא יום, ויהיה חג שלישי.

חג שיצין את תבוסת כוחות האפל, ואת האור הפלאי שישב לבית המקדש - על ידי יהודים בכל הדורות, דרך אותה רוח של אופטימיות, תקנה, ועקשנות קדושה, שמאמינה בהצלחה הסופית גם כשכל הסכויים אומרים אחרת.

(המכון להוצאת)

דברי רבותינו הקדושים מספינקא זיע"א

דוד המלך קיבל מכות על גבי מכות והמשיך לומר שירה: ברח משאול, ואמר שירה. בנו הולך להרוג אותו, ואמר שירה. ואתה? אחרי "פראסק" אחד מפסיק לומר שירה? גיי געזונטער הייט, אינך דוד המלך!

ממילא, אומר ה"כתב סופר", זו כוונת המדרש: שתהא ירא שמים כיוסף. ירא שמים הוא זה שירא שמים בכל המצבים.

כשהולך לו טוב - יודע שזה לא מעצמו, הכול מהריבונות של עולם, וכשלא הולך לו - גם זה ממנו יתברך.

בכל המצבים הוא ירא את ה', כמו יוסף הצדיק שאמר: "את האלוקים אני ירא" - גם כשזה אלוקים, מרת הדין.

בכל המצבים - מלך, עבד, בית האסורים - תמיד נשאר יוסף תמים ביראתו, ללא שינוי.

(יחי ראובן)

העוצה תשפ"ו

בבית האחרון של הפיוט "מעוז צור", נכתב כך: **חשוף זרוע קדשך, וקרב קץ הישועה. נקם נקמת דם עבדיך, מאמה הרשעה. פי ארכה לנו הישועה, ואין קץ לימי הרעה...**

בפיוט זה אנו מבקשים שהקב"ה יגלה את כוחו הגדול, ילחם באויבינו, יקרב את זמן הגאולה,

וינקום את נקמת דם בני ישראל שנשפך על ידי מלכות אדום הרשעה, כי תקופת גלות אדום התארכה לנו יותר מיתר הגלויות,

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ואין בכוחנו להמתין עוד.

בתפילה על אורך הגלות ראוי היה להזכיר "כי ארכה לנו הגלות", ואילו בפיוט נאמר "כי ארכה לנו הישועה". מה פשר הדבר?

רבי אברהם הערצל (נחלת אברהם, עמוד תקצו) הסביר את הדברים על פי משל: מעשה בראובן שלוה מעות מחברו, וקבע את מועד הפרעון לראש חודש חשוון, מפני שחשב שער אז יוכל להחזיר את החוב. בהגיע ראש חודש חשוון התברר לראובן שאינו יכול להחזיר את החוב. באותו יום פגש ברחוב ידיד אחר וסיפר לו את צרתו. נכמרו רחמיו עליו והלווה לו את הסכום הדרוש שיוכל להחזיר את חובו, והוא יחזיר לו כעבור חודש. ברם, גם כעבור חודש לא הצליח ראובן לפרוע את ההלוואה החדשה, והוא פנה לידיד נוסף... וכך במשך שנים גלגל את ההלוואה מחודש לחודש, ובהיאלצו לחלות את פניהם של ידידיו.

אפשר להסתכל על ראובן כבר מזל שנושע פעמים רבות, אך האמת היא כי לישועה האמיתית לא זכה, שכן לא עלה בידו להשיג סכום שיהיה שלו באמת ולפרוע את ההלוואה לצמיתות.

כך אנו מתפללים ומתחננים לקב"ה: "כי ארכה לנו הישועה" – כבר אלפי שנים אנו מתגלגלים על ידי עזרתו של הקב"ה מישועה לישועה, נחלצים בעור שינינו מיוון, מרומי, ממסעי הצלב, מהמוסלמים, מגירוש ספרד, מהאירופאים – וממשיכים לשרוד.

אבל ריבוננו של עולם! אף שהישועות המתגלגלות הללו מחזיקות אותנו בחיים – לא מצאה היונה מנוח לכף רגלה אחת ולתמיד. בכל פעם אנו זקוקים לישועה אחרת.

אבינו, אב הרחמן – "חשוף זרוע קדשך וקרב קץ הישועה... כי ארכה לנו הישועה" – הקדם והבא במהרה את הישועה השלמה והסופית!

בן מיעוטים הגיע למשרדי חברת אוטובוסים גדולה על מנת להתקבל כנהג מן המניין. בעלי החברה נרתעו מעט. מי יערוב להם שניתן לסמוך על תבונתו בכל הנוגע לביטחון הנוסעים? החליטו להעמיד אותו למבחן קצר, ואמרו לו: "אתה נוסע בכביש צר, תהום עמוקה פעורה משני הצדדים. סטייה שלך לתהום פירושה גזר דין מוות על נוסעי האוטובוס. מולך מופיע אדם שמסרב לזוז מהכביש. תדרוס אותו, או תסטה לתהום? בוודאי שאדרוס אותו, ענה המועמד בהיגיון. חיי הרבים עדיפים מחיי היחיד. הוא התקבל.

לא עברו שבועיים מאז נכנס לתפקידו, והתיאוריה שהציגו בפניו התממשה. האוטובוס סטה לתהום, נוסעים רבים נפגעו והנהג עצמו שרד בנס. לאחר שהסתיימה חקירת המשטרה שאלו אותו בעלי החברה: מדוע לא דרסת את העומד מולך?

רציתי לדרוס אותו, ענה בקול חלוש, אבל הוא ברח לתהום, אז רדפתי אחריו.

חג החנוכה נחגג, כידוע, בשל נס פך השמן שאירע בבית המקדש. אך מתעוררת שאלה: מה כל כך מיוחד בנס זה, עד שמנציחים אותו לדורות? חז"ל מונים בתלמוד לפחות שלושים ואחד ניסים קבועים שאירעו בבית המקדש, מופלאים לא פחות, ואף לא זכר קטן נחגג עבורם.

באחד מלילות הסדר בבית מדרשו של רבי לוי יצחק מברדיצ'וב שרר מתח רב. הצדיק סירב לערוך קידוש עד שיתמלאו שני תנאים. הראשון, שיביאו לפניו חמץ השייך ליהודי. והשני, שאחד מן החסידים ישיג מטפחת עשויה משי טהור תוצרת פרוסיה.

הימים היו ימי מלחמה בין רוסיה לפרוסיה, והממשלה הרוסית הוציאה גזר דין מוות על כל מי שיחזיק ברשותו מטפחת כזו.

בשל נחרצותו של הרבי עשו החסידים מאמצים גדולים למלא את בקשתו. לאחר שעה ארוכה חזרו והודיעו: נמצאו שתי מטפחות משי, אך אפילו פירור חמץ אחד לא נמצא.

נשא רבי לוי יצחק את עיניו למרום ואמר: אבא שבשמים, למרות שיש דין מוות על החזקת מטפחות משי, ולמרות עשרות אלפי שוטרים בגבולות, נמצאו שתיים בנקל. ואילו אתה ציווית שלא יהיה חמץ ברשותנו בפסח, לא העמדת אף שוטר, ואלפי שנים מצוותך נשמרת בקפדנות. תורתך נצחית ובניך מסורים לך ביותר.

לאחר דין ודברים בין יוסף לאחיו, כשהוא מאשים אותם בריגול, הטיל עליהם חובת הוכחה. אחד מהם ייאסר, והם ישובו לכנען להביא את אחיהם הקטן. מה ביקש יוסף להשיג במאסרו של שמעון? הרי ידע שאין להם ברירה אלא לחזור לאחר שייגמר האוכל. מבארים המפרשים שיוסף העמיד אותם במבחן סמוי. האם יילחמו בעד אחיהם, או יוותרו עליו כפי שוויתרו עליו במכירתו.

המבחן הגיע לשיאו בפרשת ויגש, כאשר יוסף ביקש לקחת את בנימין כעבד. אז ניגש יהודה ומצהיר על נכונות למלחמה מול כל מצרים. באותו רגע השתכנע יוסף בתשובת האחים, וגילה להם כי הוא יוסף.

היוונים לא ביקשו להשמיד את גופם של ישראל, אלא את נשמתם. על כך יצאו בני חשמונאי למלחמה במסירות נפש וזכו לניצחון שמימי. כשנכנסו לבית המקדש וחנכו אותו, גילו שאין שמן טהור.

מן הדין יכלו להדליק בשמן טמא. אך נדמה שהוצב בפניהם מבחן משמים, האם להסתפק בקיום טכני, או להילחם גם כאן על שלמות הרצון האלוקי. החשמונאים בחרו בשמן טהור, אפילו ליום אחד. בכך הוכיחו שלא שכחו את מטרת המלחמה, לא קיום חיצוני בלבד, אלא חתירה לאמת, גם כשהיא קשה. וכשאנו חוגגים את נס פך השמן, אנו מנציחים את אותה בחירה. מלחמה בטבע למען רצון הבורא.

אולי משום כך זכו לשמונה ימים, שמונה מעל הטבע.

א גוט שבת

977
מקץ

כניסת השבת: 16:20

יציאת השבת: 17:12

רבנו תם: 17:42

ע"פ אופק ת"א

ל' בכסלו התשפ"ו

טוב העלון השבועי להסות בה'

מלחמה רוחנית

אך כשיש סכנה רוחנית: האדם מתחבר לחברים לא טובים, עומד מול פיתוי או ניסיון קשה, ללכת למקומות שישפיעו עליו לרעה - על זה נאמר: **"הכל בידי שמיים, חוץ מיראת שמיים"**, זה נקרא היראת שמיים שלך - וזה בידיים שלך! אין לשבת בחיבוק ידיים ולומר כי ה' יעזור והוא כבר גזר מה שיהיה, כיוון שרצון ה' שהאדם יקום ויתמודד בכל הכח מול הקושי הרוחני - זה בידך!

לכן, בחנוכה שהגזירה היתה על הרוחניות - זה בידיים שלך, במקרה כזה צריך לקום ולעשות את כל ההשתדלות. אם הזמינו אותך למלון שיש בו סכנה רוחנית או מסיבת חנוכה עם ניסיון קשה לילדיך - אין לומר שה' יסדר את הכל ויהיה בסדר, אלא, עליך לעשות את כל ההשתדלות ולהילחם ביצר! **וכשהאדם עושה את ההשתדלות, כמו בחנוכה עם החשמונאים שיצאו להילחם, ה' עושה לו ניסים גלויים לעזור לו!**

את המעשה המיוחד הבא מספרת ש. שמואל (עורכת המשנה ב'הידברות'): **"היה זה יום שני שגרתי בשבוע..."**

- המשך בעמוד 3 -

חנוכה ופורים - שני חגים סמוכים, אך הפוכים במהותם. בחנוכה - האימפריה היוונית לא רצתה לכלותנו, אדרבה, תחיו ותהיו כמונו בתרבות יוון, ללא שבת, ראש חודש, ברית מילה ולימוד תורה. תהיה אדם משוחרר, שלא מחויב לאלוקים, ח"ו, ומשקיע בגוף שלו שהוא העיקר.

בפורים - הפוך בדיוק. להמן ואחשוורוש לא היתה בעיה עם קיום המצוות שלנו, להיפך, היהודים הוזמנו למשתה אחשוורוש בציווי: **"לעשות כרצון איש ואיש"**, כל אחד ישתה בכשרות שהוא רגיל ולפי ההלכה שלו. היתה להם בעיה עם הקיום שלנו, הם רצו להשמיד, להרוג ולאבד את כולם ביום אחד! לסיכום: בחנוכה - רצו לעקור את הרוחניות, בפורים - את הגשמיות.

נשאלת השאלה: **מדוע אם כן, בחנוכה יצאו חשמונאים בודדים להילחם עם מיליוני יוונים, בעוד שבפורים התקבלה ההוראה ממרדכי ואסתר להתפלל לביטול הגזירה? מדוע בחנוכה שנגזר על הרוחניות, לא עמדו בתפילה כמו בפורים? ומדוע בפורים שהגזירה היתה על הגשמיות, על הגוף, לא יצאו להילחם כמו בחנוכה, אלא עשו צום והתפללו? שאלה גדולה וחזקה!**

תירוץ נפלא ביותר כותב האדמו"ר הרב יאשיהו פינטו שליט"א: כשיש לאדם קושי וסכנה גשמית: בבריות, בפרנסה, בהצלחה - כלל בידינו: **"הכל בידי שמיים"**, מה שנגזר שיהיה לך - אף אדם לא יוכל לקחת את מה ששייך לך. **ואם אתה רוצה לשנות את הגזירה, שום מלחמה עם השני לא תעזור, אלא רק תפילה לה' הקובע לבדו את הגשמיות.** אין מה לריב עם השכן על ההרחבה, לא לשנוא את המנהל שציער אותי - כך גזר ה', ורק ע"י תפילה לה' אפשר לשנות זאת, אין מה לדבר עם האדם עצמו - הוא רק שליח! **זה מה שהיה בפורים!**

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהה ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. הרצל דואק בן מאיר.

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה יאיר חיים בן ענבל שרה

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מוזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. רוויה בת ולרי. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

מהספר החדש "פותח את ידיך": 054-6464-226

מעלת יום שמיני של חנוכה - 'זאת חנוכה':

(1) גילה הצדיק רבי ישראל מבלוז'וב זצ"ל כי גימטריא של 8 פעמים המילה 'נר חנוכה', יוצא גימטריא: "תשובה, תפילה וצדקה - מעבירין את רוע הגזירה!". לכן, חשוב ביום אחרון זה לעשות תשובה וחשבון נפש, ולקבל קבלה כל שהיא בינך לבין ה' יתברך, אפילו משהו קטן בלי נדר.

(2) צדיקים רבים כתבו כי כל מי שיכול ישתדל מאד לומר בלילה הזה או למחרת את כל ספר התהילים, משום שיום זה הינו גמר החתימה של כל השנה, ואנו זקוקים לעזרתו של דוד המלך ע"ה שימליץ טוב בעדנו. ואם לא יכול לומר כל התהילים, ישתדל לומר כמה מזמורים שיוכל, ועל ידי משוך על עצמו שפע וברכה גדולה.

(3) כתב הצדיק רבי אברהם מטריסק זצ"ל: "ביום זאת חנוכה נעשים ניסים ומתבטלות הצברות, כי היום הזה מהפך הכל לטובה!". רק צריך להשתדל ולהתפלל ביום הגדול הזה! - מתוך הספר החדש 'פותח את ידיך' של הרב רפאל אביטן, מומלץ בכל בית! 054.6464226

הליכות והליכות

הליכות מאיר - הרב מאיר גבאי שליט"א - 052-74108271

שאלה: האם מותר לחמם סופגניה בשבת על הפלאטה? והאם מותר לאכול סופגניה בתוך סעודה של לחם?

תשובה: מותר לחמם סופגניה על גבי פלטה בשבת, היות ואין בישול אחר בישול ביבש, וגם אם יש ריבה בסופגניה, מותר לחממה שיש להחשיבה כיבש, כיון שהיא מיעוט ובטלה לרוב הסופגניה היבשה (חזון עובדיה חנוכה).

אלא, שכיוון שבשנים האחרונות מערבבים מים מהברז בריבה לפני הזרקתה לסופגניה, לכן יש לאסור מדין חימום המים. אבל אם יעמוד ליד הסופגניה לשמור שרק יתחמם קצת ולא יגיע ליד סולדת, יש להקל, כיוון שלא נוח לו בחימום הריבה שיגיע ליד סולדת, וגם לא חוששים שמא ישכח (כמבואר במשנ"ב סימן ש"ח ס"ק צ"א, ילקוט יוסף חנוכה עמוד תשיד, הליכות שבת חלק ב' עמוד תכת, בהלכה ובהגדה חנוכה עמוד 124).

סופגניות שלנו שהם על ידי טיגון בשמן, אפילו קבע סעודה עליהם, דהיינו שאכל שיעור 216 גרם, אינו מברך המוציא וברכת המזון, אלא 'מזונות' ועל המחיה, אבל נכון שלא יאכל שיעור קביעות סעודה (עיין שו"ע סימן קס"ח סעיף י"ג, יחזק דעת חלק ה', סימן נג, ילקוט יוסף חנוכה עמוד סט).

האוכל סופגניות לקינוח בסעודה, היות ויש ספק אם צריך לברך בתוך הסעודה, טוב ונכון להניח עד לאחר ברכת המזון. אלא אם כן אוכל את הסופגניה לשובע ולא לקינוח, שאז אין בזה ספק, כיון שזה נקרא דברים הבאים מחמת הסעודה שהפת פוטר (שו"ע ס' קעו, א).

ואם מתעקש לאוכלה בסעודה - לא יברך, שספק ברכות להקל.

ניצחון המכבים של ימינו

אך היו משפחה אחת קטנה - משפחת חשמונאי: הם לא ויתרו, כנגד כל הסנקציות, כנגד כל הקשיים, הם החליטו להישאר קדושים וטהורים: לא מכניסים מכשירים חכמים (או לא מסוננים ע"פ הוראת חכם), אנו נמשיך להיות בבית פשוט אך טהור. בית שמדליקים את ה'בויילר' ע"י לחיצת יד ולא ע"י הטלפון, ובלבד שתישאר החמימות בעבודת ה' בתוך הבית.

הם לא הלכו למופעים וקרקסים כמו המתיוונים, הם לא הלכו למקומות מפוקפקים ומעורבבים, גם שהציעו להם סופי שבוע במלונות יוקרתיים במחירי מבצע, הם העדיפו לשלם על צימר יקר ופשוט ובלבד שישמרו על הבית היהודי הקדוש והטהור.

ומי ניצח במלחמה? המתיוונים איבדו את הקשר, איבדו את צלם המשפחה היהודית, נראו, דיברו והתהלכו כיוונים, לא היה ניכר ההבדל בינם לגויים הריקנים. בעוד שהחשמונאים, נותרו עם הטהרה, הילדים משחקים בחבל ולא שקועים במסך, הבעל והאשה יושבים וצוחקים עם הילדים ולא בוהים בדמיונות שווא, לא חומדים את מה שלא להם ולא מטמאים את נשמתם. היוונים נעלמו, והם נותרו. **נילחם על טהרת ביתנו ועמנו!**

היוונים עשו הכל בשביל 'לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך' - בוא תהיה מהנדס ותרוויח 30,000 ₪ בחודש, ומה לך להיות אברך המקבל בקושי 1,500 ₪? בואי ותעבדי במקומות מפוקפקים עם בעיות של צניעות וקדושה ותרוויחי סכום יפה, מאשר לעבוד בעבודה כשרה ומהודרת ובקושי לסגור את החודש?!

הם עשו את כל הפיתויים האפשריים למשוך את האדם מהקדושה ולהביאו להיטמע בעולם המודרני. "אם יהיה לך טלפון כשר בלבד, כיצד תוכל להתפרנס? הלא תראה כיצד כל העולם מתקדם ורק אתה נשאר תקוע? ובכלל, מי הולך היום לבנק ועומד בתור, אם יש לך מכשיר מתקדם אתה עושה הכל בלחיצת כפתור וחוסך שעות של המתנה - לא חבל על הביטול תורה?!"

אבל כך הם הצליחו לטמא את כל השמנים, גרמו להרבה נשמות יהודיות קדושות המשולות לשמן הטהור, להיות טמאים ולהתיוון - להיעשות כיוונים. רבים שמעו להם, ולאט לאט התערבבו על כולם, 'גלשו' למחוזותיהם, עד שבית יהודי היה נאה כמו בית יווני: הכל רק סטייל, הכל בית חכם, תהיה מחובר לכל העולם - העיקר שתתנתק ממלכו של עולם ותשכח את מטרת ביאתך הנה.

מלחמה רוחנית

אף פעם, ואז צריך להזדקק להנשמה לכל החיים. לכן, לבינתיים, אנו עושים לה 'פיוס קנה' - פתח בצוואר דרכו מוחדר צינור הנשמה שמזרים חמצן לריאות על ידי מכונת ההנשמה, בתקווה שתצליח אי פעם לנשום בכוחות עצמה".

זהו זה. זה כבר יותר מידי בשבילנו: אולי סבתא לא תצליח לנשום בכוחות עצמה וכל חייה יהיו תלויים במכונת הנשמה, עם חור בצוואר?! הרגשתי שייאוש וצער כבד אופף אותי, כשאני מתחילה לראות את החיים בצורה הפוכה.

אלא, שלאחר כמה שעות התחלתי להתאושש, התחזקתי באמונה בבורא עולם והתחלתי לשחזר את כל שיעורי הביטחון בה' ששמעתי בחיי: "ה' יתברך, אתה מנהל את הכל, אתה מושל בכל ובידך הכל. אין דבר הנתון בידי הטבע, אתה בראת את האדם, אתה הבאת לו את המחלה והקושי לטובתו, ואתה יכול להוציאה בקלות. אתה אבא טוב שלנו שלא עושה לנו רע לעולם, כל הניסים בידך, ואני מאמינה בך שאתה כל יכול, וב"ה אני מקבלת על עצמי לפרסם את הנס הגדול שתעשה לנו, כדי שכל הילדים שלך היהודים יבינו כמה אבא על-טבעי יש להם!".

הרגשתי הקלה גדולה, האמונה והביטחון ריפאו אותי מעט, אך ידעתי שבמצב של סבתא, ה' יתברך, אבי הטוב רוצה את ההתעוררות שלי בדבר מה, הוא לא עשה זאת סתם.

באותו יום, ניגשה אליי חברה טובה שאמרה לי את דברי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל: "הידור אחד בצניעות - שווה יותר ממאה הידורים בכל התורה כולה!", ואף את דברי מרן הרב שך זצ"ל כי "חיזוק אחד של אשה בצניעות - חשוב כחיזוקים של עשרות גברים". אין דבר יותר חזק שעושה רעש בשמיים מהצניעות של האשה בעולם הזה,

- המשך בעמוד 4 -

עצבים, פחד וחשש כבד, יצאה האחות, ואמרה לנו במבט מלא חמלה: "מנסים לייצב אותה, המצב לא...". הרגשנו שהשמיים נופלים עלינו, לא נשכח את הרגעים הקשים הללו כל החיים. בורא עולם, מה עושים? אתה מושל בכל, ואתה גלגלת את כל המצב הזה, מה עלינו לעשות כדי לעורר רחמי שמיים על נשמת חיינו - סבתא היקרה? מה אתה רוצה לאותת לנו? אנחנו מוכנים לעשות הכל!

ישבתי על ספסל באמצע המסדרון בבית חולים רמב"ם, ובכיתי ללא מעצור לתוך ספר התהילים שכיסה את פניי, כשאני מבטיחה לה' שאני אעשה כל מה שירצה - רק שיציל לי את סבתא.

מנהל המחלקה יצא אל המשפחה לתת הערכת מצב: "מצבה התייצב, היא מורדמת ומונשמת, אך נשברו לה צלעות רבות, ולכן אינה יכולה לנשום בכוחות עצמה ואנו חייבים לחבר אותה להנשמה מלאכותית". הדמעות זלגו מעינינו ללא הרף. "מה זה אומר? מה היא איתה בהמשך?". "צלעות שבורות של אדם צעיר מתאחות במשך כשלושה חודשים, אך לאדם מבוגר בגיל שלה לוקח זמן רב יותר", אמר מנהל המחלקה והוסיף, "ולפעמים, אצל חלק מהמבוגרים, העצמות לא מתאחות

השעה - 7:00 בבוקר, אבא שלי נוסע ברכבו כשלצידו סבתי היקרה שגידלה אותי כל החיים, ממש כאמא שניה. ואז, ברגע אחד, החיים שלי השתנו מהקצה לקצה.

בעודם נוסעים בכביש החוף (2), סמוך ל'זכרון יעקב', הרכב מאבד שליטה, מתהפך וצולל בעומק עשרות מטרים אל תוך תעלה עמוקה. נהגים שהיו עדים לתאונה נבהלו עד עמקי נשמתם, אי אפשר לצאת בחיים מתאונה כזו - להתהפך עם רכב עשרות מטרים לתוך תעלה. הם הזמינו את כוחות ההצלה שמיהרו להגיע למקום.

המראה היה קשה מנשוא - הרכב היה הפוך, מרוסק וכמעט חצוי בתוך התעלה. היה קשה להאמין שמישהו שרד זאת. לא אשכח את הבוקר הזה לעולם. בניסים גלויים שאין כמותם - חילצו את אבא שלי בחסדי ה' כמעט ללא פגע, אלא רק עם כמה שברים בצד ימין של הצלעות. אלא, שהמצב של סבתא היה קשה, בין חיים למוות. גם על זה צריך להודות שהיא נותרה בחיים. הבהילו אותה אל חדר ניתוח, כשהמנתח מורה שיש לה סיכוי לשרוד, אך צריך הרבה ניסים.

כל המשפחה הגיעה במהירות אל בית החולים, ממאנים לעכל את המצב שנקלענו אליו ברגע אחד. הסתיים הניתוח בסבתא והבהילו אותה במהירות לטיפול נמרץ נשימתי, כשהרופא אומר לנו בבהלה: "עובדים עליה...". כל המשפחה פרצה בבכי, באמירת תהילים ובתחנונים לה' שירחם ויושיע את הסבתא האהובה שלנו שיצאה מהבית ורצתה להגיע בשלום למקום חפצה. כמה היינו מוכנים לשלם רק בשביל לחזור לשגרה המבורכת שהיתה לפני אותו מקרה. לא עושר, לא כסף - רק השגרה הפשוטה והטהורה של בורא עולם!

לאחר כחצי שעה של מתח מורט

מלחמה רוחנית

כאן למטה היא מתחזקת בצניעות, ולמעלה היא משנה מערכות ומביאה שמירה והגנה לה ולכל עם ישראל.

עם דמעות רותחות, ניגשתי לארון, הוצאתי את השמלה שאני כל כך אוהבת שלא תאמה לרוח התורה, ונפרדתי ממנה לשלום, כשאני ממלמלת: "תהא מסירות נפש זו ליזכות ולרפואת סבתי היקרה שתצא ממצבה הקשה".

היה זה אחד הרגעים הקשים שמסרתי את רצוני לבורא יתברך, אך ידעתי שאם יהודי עושה לכבוד הקב"ה דבר שקשה לו ושובר את טבעו - גם הקב"ה עושה לו היפך הטבע ומביא לו ניסים גלויים. "רבונו של עולם, אני מתחילה את התשובה והתיקון שלי, אנא ממך, הראה לנו נפלאות, הבנו את המסר!", התחננתי לה'.

היתה זו תקופה של התרוממות גדולה, דווקא שאדם נמצא בתוך קושי ומשבר, ליבו מתעורר ומתקרב לה', והוא מבין עד כמה הוא חי בתרדמת ובטעות עד כה. כל המשפחה לקחה על עצמה חיזוק וקבלה באמירת ברכת 'אשר יצר' בכוונה, בתפילה לנס גדול במצבה.

ואז, שבועיים וחצי לאחר התאונה, קרוא לנו מנהל המחלקה, פרופסור אחד ואומר לנו: "לפי המעקב אחר מצבה, הסיכוי שהיא תצליח אי פעם לנשום בכוחות עצמה נמוך מאד, באיזור ה-10% ואולי אף פחות מכך". הרגשתי שוב ניסיון קשה, אך הפעם האמונה, ההתחזקות והביטחון בה' שאתה לבדך מנהל את הכל חיזקו אותנו ונתנו לנו להילחם במצב

הטבעי. הרגשתי מבחן של אמונה בה', והחדרתי בליבי: "אני מאמינה בך אבא יקר, שאתה עושה הכל למעננו, ובזכות ההתחזקות והאמונה בך - אתה תראה לכל הפרופסורים והמנהלים פה שאתה המנהל היחיד ואין טבע!". המשכתי להתפלל ולהתחזק בה' בכל כוחי.

ואז אירע הבלתי יאומן... שבוע לאחר דברי הפרופסור - שלושה שבועות מאז תחילת התאונה הקשה, ביום

שישי... סבתא נותקה מצינור ההנשמה באופן קבוע, ונשמה עצמאית עם תמיכה נשימתית קלה. ימים מעטים לאחר מכן, ראינו את הנס המלא לנגד עינינו - סבתא נותקה מהפיוס קנה, כשהיא נושמת עצמאית לחלוטין ללא שום עזרה.

התרגשנו, בכינו, שמחנו, איזה נס. הרופא אמר שאולי 10% בלבד שהיא תנשום אי פעם לבדה, והנה לאחר שבועיים מאז דבריו, כחודש מאז התאונה, היא נושמת לבד בעצמה. ראינו את ה' בחוש, את האמונה של "לא יבושו כל החוסים בך!",

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: חגית בת ראומה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. זיווג הגון: שירן בת חוה, הודיה בת רבקה. לעיני: ר' משה בן ר' שלום עוזרי, יהודית בת ר' שלמה צוברי, יפה בת מרי מרים, מרים בת מתתיהו וצביה, מנשה בן יקוט, שלמה בן זכיה.

ואת העוצמה של מסירות נפש בצניעות לעשות דבר שקשה לך - גם ה' עושה דבר שקשה ע"פ הטבע ומשנה אותו!". (לאימות הסיפור ע"י בעלת המעשה ש. שמואלי - 0548459289)

חנוכה לא יתבטל לעולם, קובעים חז"ל, כי כלל בדינו: אתה רואה קושי רוחני, היוונים - יצר הרע רוצה שתפסיקי ללכת לשיעורי תורה, הוא נלחם שלא תקום לתפילות ותזלזל בשבת - עליך לצאת למלחמה, לא להתייאש ולא לסמוך על ה' בכך. אלא רק אחר שתעשה כל שביכולתך, צא להילחם אפילו עם כמה חשמונאים, אז יגיעו הניסים הגדולים מעל הטבע, כמו שעשה ה' למכבים!.

כעת, הזמן מעורר להעשות השתדלות ולראות ניסים, ולכן, כתב האדמו"ר רבי מרדכי מקאז'מיר זצ"ל: "נר שישי חל בראש חודש טבת, ובו נפתחים כל השערים העליונים ברוחניות ובגשמיות, כי טבת מלשון טובה, שבוים זה משפיע עלינו ה' יתברך טובות גדולות, לכלל ולפרט". וינצל לילה ויום זה לתפילה וחיזוק!

והשיא מגיע בנר שמיני של חנוכה, הנקרא 'זאת חנוכה' (ראשון בלילה ושני), שכתב עליו המקובל האלוקי רבי יהושע מדז'יקוב זצ"ל: "ב'זאת חנוכה' מאירים כל יג' מידות של רחמים, ונמשכים ישועות מאוצר מתנת חיים, אף על מי שאינו הגון ואינו כדאי וראוי. ולכן אמרו הצדיקים הקדושים, שעיקר גמר החתימה לטובה של השנה החדשה, הוא ב'זאת חנוכה', שאז נמשך חותם הטוב על כלל ישראל". (ספר החדש 'פוחת את ידיך', הרב רפאל אביטן - 054.6464226) ננצל הימים גדולים אלו ברוחניות ונראה ניסים גלויים!

החידה השבועית !?
אדם מדליק נרות חנוכה בזמן ואינו יוצא י"ח, אך אחר רבע שעה יצא י"ח למרות שלא עשה מאומה?
(לומד וטלמא לומד - סגור וטלמא)
ט"ו, אהו וטל, מוטקטט טחא חטא טטא ט"ו, אהו אהו טטא סז טחא טטקטטטט, סטאט טוטא לטקטטט טטא

העלון להצלחת החפץ בעילום שם

דפוס צבעים אמיתיים

daniel777achiel@gmail.com • 052-7137136

דיון משפחתי

כיצד יתכן שאדם יברך בחנוכה ברכת המזון, אך אינו צריך לומר 'על הניסים'? מתוך ופריו מתוך 'בראשית'

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה'. ניתן לקבל החזר מס

מערכת העלון מחפשת זוג נשים לספירת עלונים קבועה מידי שבוע בתשלום!

פניני ביה"כ

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"י יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ב

לרכישת הספר חייגו 0586664447 | 0585664447

אין עוד מלבדו

פרשת וישב מתעדת את כל הספור עם יוסף הצדיק, שנשלח על ידי אביו לראות את שלום אחיו, לשאל בשלומם. וכשהוא מגיע, הם כבר מתנכלים להרגו. אמר ראובן - "לא נבנו נפש". והשליכו את יוסף לבור. בסוף החליטו שימכרו אותו לישמעאלים. מכרו אותו, ויוסף הורד מצרימה. פוטיפר, סריס פרעה, שר הטבחים, קנה אותו. יוסף היה אצלו במשך תקופה ארוכה, ושם היה לו נסיון קשה מאד. אשת פוטיפר רצתה וחמדה את יפיו, והיא התחילה לפתות אותו. הגיע יום שבו לא היה אף אחד בבית, והיא קמה ותפסה את יוסף בבגדו. ליוסף הצדיק לא הייתה ברירה, הוא השאיר את בגדו בידה, וברח.

שמע את זה האדון. הוא ידע שאשתו שקרנית, הוא הרי הפיר אותה. אבל בגלל שהספור הזה התפרסם, הוא לא רצה שיהיו לו בושות והחליט שיוסף ישלך לבית הסהר. שנבין, שבזמננו, מי שנכנס לבית הסהר, היה שם עד יום מותו. אין דרך חזור. יוסף עובר את מה שהוא עובר במשך עשר שנים, כמובן עם בטחון. יוסף תמיד היה משרה אוירה של אמונה בכל מקום. כשהוא ראה את הסריסים זועפים, הוא היה משמח אותם. בכל מקום יוסף היה חי את האמונה. עד שהוא פותר את החלומות של שר האופים ושר המשקים.

אחרי הפתרון שהוא פותר לשר המשקים, שעוד שלשה ימים הוא יוצא מהכלא, הוא מוסיף משפט אחד - אם זכרתני והזכרתני אצל פרעה, שאני חף מפשע, שיוציא אותי מהמקום הזה. כתוב בחז"ל שבגלל שתי המלים האלו, הוסיפו לו עוד שנתים, שזה גם נושא שצריך להבין אותו. מה, בגלל דבור אחד מוסיפים לו עוד שנתים בבית הסהר?

על כל פנים מגיעה השעה, אחרי שנתים, שפרעה בעצמו חולם שהוא עומד על היאור. יש לו חלום מרוב שהוא לא מוצא לו פתרון. שר המשקים אמר לפרעה: "כבוד המלך, כשהיינו בבית הסהר היה אתנו נער עברי עבד שידע לפתור חלומות". פרעה שמע את זה ואמר שמיד יביאו אותו אליו. תעשו לו כבוד גדול ותביאו אותו לכאן. ברגע אחד מוציאים את יוסף מחשכה לאורה. אומרים לו: "אתה בא ומתעצב לפני המלך של האימפריה הכי גדולה. אתה עומד לפני האדם הכי גדול, ואתה יכול ברגע אחד לקבל את החרות שלך. רק מה? תפתור לו את החלום".

פרעה פנה אליו, ספר לו את חלומו ואמר לו שאין לו פתרון לחלום. יוסף יודע שיש לו הזדמנות פז לקבל את החרות, להתחיל חיים חדשים. אם הוא לא ידע לפתור, פרעה יחזיר אותו לבור. יוסף אמר לפרעה מלה אחת שהורסת את הכל, לכאורה. כל התקנה של יוסף להיות משחרר, להיות בן חורין, הכל נגנז, ולכאורה הוא הורס לעצמו. הוא אמר לפרעה - "בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה". טעית בכתבת. אתה סומך עלי? אני לא יודע לפתור חלומות. יש את ה' בשמים. ודיא שפרעה

לא היה ידיד של הקב"ה. בחמש שמות הוא מתבטא - "מי ה' אשר אשמע בקלו". פרעה היה אחד מהכופרים הכי גדולים. ויוסף אמר לפרעה - זה לא אני, מי שיפתור את החלום שלך זה אלקים.

אין יוסף עושה דבר כזה? הוא היה צריך לעגל פנות, להגיד לו - אני אפתור לך את החלום. אחרי זה הוא יכול להגיד לו - יש השגחה פרטית וה' עשה את זה. אבל בפשט הזה שיוסף אמר לפרעה, הוא כביכול הזיק לעצמו ואי אפשר לדעת עד כמה. יתכן שעד סוף ימיו, יוסף ימשיך לשבת בבית הסהר. מה, הוא לא דאג לעצמו? מדוע לא הבטיח את החרות שלו. זו שאלה שכל אחד שואל את עצמו.

יש פה יסוד גדול. אנחנו צריכים לשאל את עצמנו - אם יוסף היה פותר את החלום, מי אמר שפרעה היה מאמין לפתרון שלו? עד עכשו הוא שמע כל כך הרבה פתרונות לחלום והוא לא קבל אותם. מה פתאום שהוא יקבל את הפתרון של יוסף? למה, יש ליוסף איזה לשון קסם שהוא יקבל את הפתרון שלו? יוסף הצדיק ידע דבר אחד - זו סגלה בדוקה שאמר ר' חיים מוולוז'ין - כשאדם נמצא בצרה, הוא צריך לבטל את כל הכחות שבבעולם. אין כלום בעולם חוץ מהקב"ה. אין עוד מלבדו. אם האדם חי את זה, הוא יזכה לראות ישועה במקום. ואת זה יוסף ידע, עוד הרבה לפני ר' חיים מוולוז'ין. ולכן הוא החליט להשליך את הכל על הקב"ה, שמלבדו אין שום כח בעולם.

הוא לא ראה את פרעה, הוא לא ראה את הסריסים ולא כלום. הוא אומר - יש פה כח אחד בעולם שיכול לפתור את החלום ולהוציא אותו מאפלה לאורה. מי זה הכח הזה? זה הקב"ה. והוא אומר את זה בבטחון גמור לפרעה הרשע שלא מאמין בהשגחה פרטית. הוא אומר לו - "אלקים יענה את שלום פרעה". זה היה הכי מצלח שיכול להיות, כי בסוף הפתרון שיוסף פתר לפרעה אמר לו פרעה: "אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת, אין נבון וחכם כמוך". פרעה מזכיר את אלקים! מה לו ולא לקים, הוא הרי כופר, הוא לא מאמין בכלל שיש בורא לעולם! אבל הסגלה הזאת שיוסף עשה, זה פעל גם נגד פרעה, שהבין שאין עוד מלבדו. ולכן הוא גם האמין לפתרון. פלא פלאים.

היה אברך באזור המרכז, שהחיים שלו לא היו קלים מבחינת פרנסה. היה חייב פה, היה חייב שם. מהכולל הוא קבל מלגה של 1,500 שקל. זה לא מכסה אפילו את הדיור. ביום חמישי אחרי הצהריים הוא הגיע לביתו וראה מעטפה בתוך התובה. הוא הוציא את המעטפה. היה כתוב עליה שזה מבטוח לאמי. הוא לא הבין מה הם רוצים ממנו, היה בטוח שהוא חייב להם כסף. הוא פתח את המעטפה ושם היה כתוב: "אחרי כל הבדיקות נמצא שאתה חייב 2,500 שקל. אם לא תשלם את זה תוך כפפה ימים יהיו לך רביות והצמדה". אמר האברך לעצמו - אין

יוסף הצדיק ידע דבר אחד - זו סגלה בדוקה שאמר ר' חיים מוולוז'ין - כשאדם נמצא בצרה, הוא צריך לבטל את כל הכחות שבבעולם. אין כלום בעולם חוץ מהקב"ה. אין עוד מלבדו. אם האדם חי את זה, הוא יזכה לראות ישועה במקום

המשך בעמוד 3 >>

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת	לע"נ דוד בן השאנה ז"ל	לע"נ רחל בת שושנה ע"ה	לע"נ ישראל בן חביבה ז"ל	לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל	לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל
16:02	17:14	17:47					

ע"פ לוח "לפי החיים" לפי זמני ירושלים

האור שמעבר לחושך

כדי שח"ו לא יישר הבקבוק. הילד אומנם קנה את הבקבוק, אך את אזהרותיו של אביו שכח וכשפגש את חבריו המשחקים הצטרף אליהם והבקבוק נשבר לרסיסים...

הסתכלתי על הילד, שעדיין המשיך לבכות וללחוש ללא הפסק בדאגה 'מה אני אגיד לאבא?' הרגשתי צער ורחמים בליבי על הילד והבטחתי שאעזור לו. ביקשתי ממנו להתלוות עמי לחנות ושם קניתי עבורו בקבוק שמן זית שהיה גדול בהרבה יותר מן הקודם. האושר חזר לעיני הילד וכל קבוצת הילדים שנכחו שם השתתפו בשמחתו. בדרכי הביתה באותו ערב, המשיכו המילים להדהד באוזניי כעין מנגינה מהולה בתווה, בעצבות: 'מה אני אגיד לאבא?'

ואז... הבזק של הרהור חלף בליבי. חשבתי גם אני לעצמי: 'באמת, מה אגיד

ואז... הבזק של הרהור חלף בליבי. חשבתי גם אני לעצמי: 'באמת, מה אגיד לאבא... לאבא שבשמיים, שהפקיד בידיי נשמה יקרה וציווה עלי לשמור עליה... מה אומר לאבא אחרי מותי?'

לאבא... לאבא שבשמיים, שהפקיד בידיי נשמה יקרה וציווה עלי לשמור עליה... מה אומר לאבא אחרי מותי? הרי הפניתי עורף ליהדות! איזה תירוץ, איזו אמתלה תהיה לי כשאעמוד לפני אבא שבשמיים ביום הדין?! חזרתי אל המקום בו היו הילדים, אספתי את שברי הבקבוק מהרחוב ונטלתי אותם לביתי. ובאותו הלילה, לתדהמתם של אשתי וילדיי הדלקתי את נר החנוכה, מה שלא עשיתי כבר הרבה שנים...

ביום למחרת הדלקתי שני נרות, ועם כל לילה שעבר הוספתי עוד נר בחנוכייה, ועוד מקור אור לנשמתי. התבוננתי באורות המרצדים ובליבי היבהבה התקווה. נזכרתי בהורי, בביתי, בילדותי. הלכתי רחוק רחוק... ובחנוכה התחילה דרך החזרה שלי ליהדות ולקיום המצוות... התבין עתה מדוע כה יקרים בעיניי שברי הזכוכית האלו? - סיים אדון הילקוט את סיפורו. רבי ליפא חיך, פניו היו משולהבות. מבלי משים ניגש יחד עם אדון הילקוט לעבר המזנון והם ליטפו בעיניהם את שברי הזכוכית היקרים, אשר החזירו בן יהודי אל אבא שבשמיים... (נצוצות, ברכת דוד)

לא בכדי רבותינו ציוו אותנו להדליק חנוכייה לזכר הנסים שנעשו לאבותינו בזמן החשמונאים, הרי יכלו רבותינו לצוות אותנו לזכור את נסי המלחמה ברומח וחנית ושאר כלי מלחמה לזכר אותו נצחון מפואר, אלא שרצו רבותינו לרמוז לנו שבתוך החושך ששרר בתקופת החשמונאים, בתוך העלטה של שלטון היוונים, גם שם ישנה נקודה של אור המראה שה' נמצא לבטח עם עמו ישראל, ואותם אורות הבוקעים מנרות הימים הללו הם עדות וסמל להתגברות האור על החושך, וכל זאת בעקבות מעשי הגבורה של החשמונאים, והגם שנראה שלא היה כל סיכוי בדרך הטבע לנצח, הם עשו את שלהם, והקב"ה היה עמם והושיעם בנצחון גדול של האור על החושך, ומכך יכול כל אדם ללמוד, שגם כאשר שקעה עליו החמה, והוא רואה רק חושך וקדרות בכל מקום, אור ה' נמצא מעבר לפינה, ואם רק ישיכל האדם לעשות את ההשתדלות שלו ויבטח בה' אלוהיו, ישועתו קרובה לבוא.

עשה נפלא של התעוררות בתשובה מובא בספר "ברכת דוד" לרב דניאל אוחיון שליט"א: מעולם לא ראיתי כל כך הרבה כסף בבית אחד. - הירר רבי ליפא בליבו בעת שהותו בביתו של גביר אדון הילקוט במילנו שבאיטליה. רבי ליפא, גבאי צדקה מירושלים, אשר הגיע לאיטליה כדי לאסוף כסף לטובת מוסדות התורה בירושלים, התארח בביתו של הגביר היהודי אדון הילקוט. רבי ליפא היה מופתע מהעושר הרב שניבט מכל פינה בארמונו של הגביר.

מהתקרה השתלשלו מנורות קריסטל נוצצות, ועל רצפת השיש פרושים היו מרבדים מעשי אומנות. גם השולחן היה ערוך בכלים מפוארים ביותר, כלי בדולח מבהיקים וכפות ומזלגות זהב לצד צלחות פורצלן עדינות. הוא המשיך לסקור את שכיות החמדה, אך לפתע נתקלו עיניו במשהו מוזר... חנוכיית זהב ענקית ניצבה על אחד ממדפי המזנון, וסמוך לה היו מונחים שברי בקבוק. המראה היה משונה עד כדי גיחוך. שברי זכוכית בארמון שכזה... הרי הם לא הולמים את המקום!

הגביר, שהבחין במבטי התמיהה של רבי ליפא, פנה אליו ושאלו: "רבי, אתה כנראה מתפלל מה עושות כאן הזכוכיות הישנות?". "נכון מאוד. הן כל כך לא משתלבות בין המוצגים יקרי הערך בביתך". - הגיב רבי ליפא בפסקנות. "אוי לא, רבי. הם מאוד יקרי ערך עבורי! עוד יותר מכל הזהב, הכסף והקריסטל. אני חייב לשברים אלה את עולמי..." "עד כדי כך?!" - שאל רבי ליפא בתמיהה. "כן. ויש סיבה מדוע הם מונחים כאן". - קבע אדון הילקוט. "האם אני יכול לשמוע מהי הסיבה?", שאל רבי ליפא. "בוודאי" - השיב בעל הבית והחל לספר:

נולדתי בהולנד, שם למדתי בישיבה, וחשבתי שאשאר שם כל ימי חיי. אך כשהגעתי לגיל שמונה-עשרה, הגיע מכתב מאת סבי, שהתגורר באיטליה, ובו בקשה, שאני הנכד הבכור אבוא לעזור לו בחנותו תקופה קצרה, מאחר והוא אינו חש בטוב. הוריי הסכימו ואפילו עודדו אותי לנסוע. וכך מצאתי את עצמי בגיל צעיר עוזב את עולם לימוד התורה ועובר לחיי מסחר. עזרתי לסבא בחנות מבוקר עד ערב, אבל לצערי מצבו החמיר ולאחר זמן מה הוא נפטר...

הוריי דרשו שאחזור הביתה, אך אני כבר הייתי שקוע בעולם המסחר. ההצלחה האירה לי פנים ועשיתי חיל בעסקיי. מכרתי סחורה בכמויות אפילו יותר מסבא בימיו הטובים... נהניתי מכל אגורה שהרווחתי במו ידי, וכתבתי להוריי שאני נשאר באיטליה. כך גדלו העסקים מיום ליום. פתחתי סניפים רבים והייתי עסוק בעבודתי מיום עד לילה.

ערב אחד הייתי טרוד ביותר בעבודתי, ויתרתי על תפילת מעריב... וזה היה הצעד הראשון שלי בהחלפה במדרון התלול של ההתרחקות מהיהדות... במשך הזמן דילגתי גם על שחרית בתירוף שזה 'רק היום, אבל מחר אני ודאי אתפלל', אך המחר הזה לא הגיע... כעבור מספר שנים התחתנתי ונולדו ילדיי, אך לא חניכתי אותם בדרך של אבי וסבי הקודמים, ושמץ מיהדות הם לא ידעו... עד לאותו מקרה...

יום אחד בלכתי ברחוב, ראיתי קבוצת ילדים יהודים משחקת. הם נראו מאושרים מאוד, כפי שילדים צריכים להראות, אך לפתע שמעתי זעקה נוראה. התקרבתי מיד למקום והבחנתי בילד קטן מוקף בחבריו והוא ממרר בבכי קורע לב. חבריו שעמדו מסביבו ניסו להרגיעו, אך הילד לא נרגע, וכל הזמן הוא חזר על אותן המילים: 'מה אני אגיד לאבא? מה אני אגיד לאבא?'. ניגשתי אל הילד ושאלתי אותו: 'מה קורה כאן?' הילד היפנה את מבטו אלי. עיניו היו אדומות מבכי, אך כל מה שהצליח לומר היה 'אני בצרה! מה אני אגיד לאבא???...' 'מה קרה? אולי אני יכול לעזור לך?' - שאלתי.

הילד השתתק. חבריו הסבירו לי במקומו, שהוא בא ממשפחה מאוד עניה. אביו חסך במשך תקופה ממושכת פרוטה לפרוטה עבור בקבוק שמן זית כדי שיוכל להדליק את נרות החנוכה בהידור. היום אחר הצהריים שלח את בנו לקנות את השמן, כשהוא דאג להזהירו קודם לכן לבל יתעכב בדרך ויבוא ישר הביתה,

לע"נ
רבי אשר עמר
בן מרים ז"ל

לע"נ
אברהם אברהון
בן ג'נינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

לע"נ
עמנואל בן יקוט
ז"ל

לי אפלו מאה שקל בשביל לעשות קניות לשבת, מאיפה אני מביא את הסכום הזה? אבל רגע לאחר מכן הוא התחזק שאין עוד מלבדו. הקב"ה יכול הכל.

יום למחרת הלך האברך למכלת לעשות קניות לשבת. אמר לו בעל המכלת, יש לך פה חוב של חמש מאות שקל, ואני לא נותן יותר בהקפה. ביום ראשון בבקר אתה חייב לשלם לי את הסכום הזה, אם לא - אתה לא יכול לקנות יותר במכלת. עכשיו יש לו חוב של 3,000 שקל. אין לו, אבל לקב"ה יש. גם אם נראה שאין מוצא ואין דרך.

אחרי הצהרים פגש אותו אחד מהידידים שלו בבית הכנסת ואמר לו: "אתה זוכר, יש לך חוב מלפני שמונה חודשים. כבר עברו ארבעה חודשים מזמן הפרעון. עד עכשיו לא דברתי כי לא הייתי צריך את הכסף, אבל עכשיו אני צריך אותו. בבקשה תחזיר לי את הסכום כמה שיותר מהר." ענה לו האברך: "תראה, תפסת אותי בערב שבת, אין לי עכשיו מאיפה להביא לך, אבל בשבוע הבא אתה מקבל את הכסף. שבע מאות שקל כפי שלקחתי ממך."

הוא הלך הצדה ואמר: "אין עוד מלבדו. רבוננו של עולם, רק אתה יכול להביא לי את הכסף, ואני לא סומך על אף אחד." הוא באמת היה בעל אמונה אמיתי, והאמין שרק בורא עולם יכול לעזור לו. בקושי רב הוא נכנס לשבת, והצליח לקנות חלות ודברים מינימליים, שלא לדבר על בשר ומוותרות. הוא עבר את השבת בשמחה, עם שירי שבת, דברי תורה וחדושים. מעין עולם הבא.

הגיע מוצאי שבת, אחרי ההבדלה. אדם אחר במקומו היה מתאש, או שמתחיל לעשות טלפונים לבני דודים ומכרים ולבקש הלוואות. אבל היהודי הזה היה בטוח שאף אחד לא יכול לעזור לו. היחיד שיכול לעזור לו זה הקב"ה. אמר האברך לאשתו שהוא צריך ללכת דחוף, לא ספר לה לאן. הוא הלך לבית הכנסת ליד הבית שלו, לקח ספר תהלים והתחיל לקרוא תהלים. אחרי שגמר את כל התהלים השעה הייתה 10:30. הוא אמר לקב"ה: "אני בטוח שרק אתה יכול לעזור לי, כי אני לא סומך על

אף אחד אחר. אני צריך עכשיו 3,700 שקל ואתה דואג לי. אין לי שום דאגה, כי אני יודע שאתה תביא לי הכל על הצד הטוב ביותר". וככה חזר לביתו.

בבוקר ממולו היה בית אבלים והוא נזכר שבגלל כל הטרדות, הוא לא הספיק לנחם את החבר שלו, ומחר הם קמים. הוא דפק ונכנס, מתנצל על השעה המאוחרת. אחרי כמה דקות שהוא נחם אותם, חזר לביתו. הוא ישן טוב בלילה, קם בבקר בשמחה והלך לבית הכנסת להתפלל. הוא התפלל בכונה ובלי שום דאגה. אחרי התפילה, אותו חבר שבדייק קם מהאבלות, נגש אליו ואמר לו: "אני צריך אותך שתי דקות. אבא שלנו, לפני שהוא נפטר, השאיר שלש מעטפות. הוא כתב כך - מעטפה אחת לפתח אחרי השבעה, מעטפה שנייה אחרי השלשים ומעטפה שלישית אחרי השנה. והוא ציין שאת המעטפה הראשונה לתת למי שיבוא לנחם אותנו אחרון, ואתה היית האחרון. אני לא יודע מה יש במעטפה הזאת, קח אותה, היא שלך."

האברך התרגש, לקח את המעטפה, פתח אותה, ומצא בה מזמנים. הוא ספר והיו שם 3,500 שקלים! עדין חסרים לו מאתיים שקלים. דבר ראשון אחרי התפילה, הוא שלם לבטוח לאמי. אחר כך הוא הלך למכלת ושלם גם שם את החוב. הוא התקשר לידד שלו ואמר לו: "כמה דקות אני אצלך". הוא הגיע אליו ואמר לו: "אני מתנצל, אני חייב לך 700 שקל. עכשיו אתן לך 500 שקל, והשאר, ה' יעזור. בעזרת ה' בימים הקרובים אתן לך את השאר". אמר לו הידיד: "אין בעיה, בסדר גמור, חכה דקה". הוא הוציא את הפנקס כדי למחוק את החוב, הסתכל ואמר לו: "טעיתי, רשום לי שאתה חייב רק 500 שקלים. אתה לא חייב לי עוד שום דבר." ב"ה הכל הסתדר.

זה הכח של אין עוד מלבדו. מי שסומך על הקב"ה לא צריך לדאג. הקב"ה עוזר. זה עובד. כשאדם שנמצא בצרה או במצוקה, או אפילו סתם אדם רוצה סיעתא דשמיא בחיים - ללמוד תורה, להבין אותה, לחיות בנחת ובאשר - אין עוד מלבדו. רק הקב"ה יכול. בע"ה נזכה לראות ישועות גדולות.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (י"ט) - לשון מדברת גדולות

במאמרים הקודמים ביארנו, שאותה "מחשבת רעה" של גוג היא להילחם כנגד הבורא ותורתו, אך בהמשך הנובאה אנו רואים שהדבר לכאורה אינו כן, שכן מיד לאחר הפס' "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַעֲלוּ דְבָרִים עַל לִבְכָּה וְחִשְׁבַּת מַחֲשַׁבֶּת רָעָה", כתוב "וְאִמְרַתְּ אֲעֵלָה עַל אֶרֶץ פְּרָזוֹת אֲבֹא אֶשְׁקָטִים יִשְׁבֵּי לְבָטָח, כֹּלֵם יִשְׁבִּים בְּאֵין חוֹמָה וּבְרִירִי וּדְלִתִּים אֵין לָהֶם. לְשַׁלַּל שָׁלַל וְלָבוֹז בּוֹ, לְהַשִּׁיב יָדָךְ עַל חֲרוּבוֹת נוֹשֶׁבֶת וְאֵל עִם מְאֹסָף מְגוּרִים עֹשֶׂה מְקֵנָה וְקִנְיָן יִשְׁבֵּי עַל טִבּוֹר הָאָרֶץ", משמע שפירוש מחשבתו היא בעצם לכבוש את הארץ כאדם העושה מלחמה ודרך מלחמתו היא להפתיע את האויב הנמצא בשלווה, לבזוז ולשלוט את ממונם, להחריב הערים ולשבו לארצו, ולא כמו שאמרנו!

אלא, שאז יקשה מדוע הנביא מדייק וכותב את המילה "ואמרת" אעלה על ארץ וגו'? שהרי אם תיבות אלו המשך למחשבת גוג, היה צריך לומר "וחשבת מחשבת רעה לאמר אעלה על ארץ...", או "מחשבת רעה לעלות על ארץ..." ומה כוונת הנביא במילה "ואמרת"? אומר ה"בית הלוי" (ח"א, דרוש ג, ד"ה והנה) ז"ל:

"דהנה במלחמתו של גוג ומגוג, עצם עומק מחשבתו ותכלית כוונתו בזה הרי מפורש בפס', שכוונתו להעביר את ישראל מדתם, וכמו שאמר הכ' "תייצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו", וביאור הכ' נראה פשוט שאמר שהם נצבים להילחם עם ה' ועם משיחו שהוא כלל עדת ישראל, ואמר עוד "ננתקה את מוסרותימו" פי' שיאמרו העכו"ם "ננתק את המוסרות שנקשרו שניהם יחד, שהמוסרות שנקשרו יחד ה' ומשיחו - ננתק אותם." ונשליכה ממנו עבותימו" - שנשליך מהם העבדות שנארגו ונקשרו יחד דהיינו **התורה והמצוות**, שהם מקשרים לבות ישראל לאביהם שבשמים, נשליך אותם מהם. הרי להדיא **דעיקר כוונתם** יהיה לבטל את עם ישראל מקדושתם והתחברותם לה".

נמצא, שזה הפשט מדוע הנביא מדייק וכותב בנובאתו את המילה "ואמרת" כי מכאן ואילך הוא מתחיל לומר דברים כדי להסוות את כוונתו העיקרית שהיא להילחם בהקב"ה ובמשיחו

עד כאן אתם כבר ודאי זוכרים מהמאמרים הקודמים. ממשיך הרב ואומר: "אמנם, להגיד הדבר הזה קבל עם, הלא יבוס כי רבים ימנעוהו מבוא בדמים עבור דבר זה. וע"כ, **יטמון כוונתו זאת, ורק טעם וסיבה אחרת יגיד לשואליו על מה זה ירעש כל הארץ למלחמה גדולה כזו**". נמצא, שזה הפשט מדוע הנביא מדייק וכותב בנובאתו את המילה "ואמרת"! כי מכאן ואילך הוא מתחיל לומר דברים כדי להסוות את כוונתו העיקרית שהיא להילחם בהקב"ה ובמשיחו, וכל זה כדי שיסכימו להצטרף אליו, כי מי לא חומד את ממונו של ישראל? מכאן למדנו כמה פיקח גוג שמבין את סוד הקיום של עם ישראל, ביחס לשאר הגוים שלא מבינים זאת.

ממשיך הרב: "ודבר זה מבואר לנו ביחזקאל ל"ח, בהנבא על גוג ומגוג, אמר שם הכתוב: 'וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַעֲלוּ דְבָרִים עַל לִבְכָּה וְחִשְׁבַּת מַחֲשַׁבֶּת רָעָה, וְאִמְרַתְּ אֲעֵלָה עַל אֶרֶץ פְּרָזוֹת וגו' לְשַׁלַּל שָׁלַל וְלָבוֹז בּוֹ וגו' שִׁבְא וְדָדן וְסִחְרִי תִרְשִׁישׁ וְכָל כְּפָרִיָּה (סוחרים חריפים, רש"י) יֵאָמְרוּ לָךְ הַלְשַׁלַּל שָׁלַל אֲתָה בָּא, הֲלָבוֹז בּוֹ הִקְהַלְתָּ קְהָלָךְ...'. משמעות הכתוב ששבא ודדן ישאלו לו בדרך תמיהה, האם לבזוז בזה הקהיל? והוא ישתוק, ולא ימצא לו מענה.

אמנם הוא הדבר אשר אמרנו... שמחשבתו תהיה רק לרע גמור כמבואר בתהילים כוונתו שהוא על ה' ועל משיחו, 'ואמרת אעלה וגו' לשלול שלל ולבזוז בו וגו' אמר (הנביא) שאתה תסתיר מחשבתך ותאמר שכוונתך הוא משום לשלול שלל, שבזו אין העוולה גדולה כל כך, כי כן דרך כל הלאומים להילחם למען לשלול שלל', ומדייק זאת מעונשו של גוג, שאם כוונתו רק לשלול שלל, הקב"ה היה מצילנו מידו ועונשו יהיה קל, אך כיוון שמחשבתו היא למעט כבוד שמים, על כן יענש בחומרה, כפי שנראה אי"ה במאמרים הבאים.

הרב עמרם טובי הי"ו

להזמנת הרצאות ליכוי הרבים - חייגו 053-3156363

לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

ישמח לב מבקשי ה'

הופיעה סדרת הספרים
שרבים חיכו להם

פניני בית לוי

חלקים א' ו-ב'

על המועדים ופרשיות השבוע

ניתן להשיג ברשת החנויות
המובחרות - יפה נוף!
ואצלנו - פרטים בתחתית המודעה

וורטים נדירים • מהלכים מאלפים
• סיפורים מחזקים

סדרת הספרים שכבשה בשיחותיה
רבנים ודרשנים רבים!

משיחותיו של

הרה"ג **אברהם עטייה** שליט"א
רב קהילת בית לוי בבית וגן

הספר ערוך בשפה השווה לכל נפש,
אברכים ובעלי בתים, מגידי שיעורים ועוד

בשורה משמחת

לציבור דוברי השפה הצרפתית

הופיע הספר הנפלא שרבים חיכו לו

פניני בית לוי - חלק א'

מתורגם במלואו לצרפתית

משיחותיו של הרה"ג

ר' **אברהם עטייה** שליט"א

רב קהילת בית לוי בבית וגן

ניתן להשיג את הספר אצל הרב בביה"כ

או בטל' המופיעים בתחתית המודעה

Bonne nouvelle

Pour le public francophone

Le merveilleux livre tant attendu est enfin paru:

"Les Perles de Beit Lévi - Tome 1"

entièrement traduit en français.

Des paroles rares - des enseignements profonds -

des histoires inspirantes et fortifiantes

tirés des cours du Rav Hagaon,

Rav Avraham Attia Chlita,

Rav de la communauté Beit Lévi à Bayit Vegan.

Le livre est disponible auprès du Rav à la synagogue

ou par téléphone au 058-6666447 - 0505340701

ניתן להשיג אצל המחבר: 0585664447 | 0586666447 | 0505340701
| במייל ravattia@gmail.com בבית הכנסת בית לוי רח' יוסף חכמי 48

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות של "יפה נוף" ברחבי הארץ

YEFE.CO.IL // 1-599-581-581 משלוחים בכל רחבי הארץ

עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת מקץ - הכל מאתו יתברך

"שמי אלקים לאדון לכל מצרים"

(בראשית מ"ה, ט')

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש. כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיין רבקה בת אלן אסתר
מירב בת אילנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיין בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן רחל ברכה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקווה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

עצמו: הרי שלוחי מצווה אינן ניזוקין, ואני הולך לדבר מצווה?

הזמינו רופא שיבוא לבדוק אותו. הרופא בדק את הדופק ואמר: "עוד יש יהודים שלובשים טלית קטן? אני זוכר מהעיררה שגרתי בה".

רבי משה הבין שהאדם שנמצא לפניו הוא יהודי. הוא התחיל לדבר איתו על חשיבות הנחת התפילין. לאחר שהרופא הסכים להניח, הרב הביא לו את התפילין שלו. לאחר השיחה הארוכה הרופא רשם מרשם.

הרב נתן לו מספר טלפון שכאשר הוא יגיע בישראל יבקר במוסדות בבני ברק. לאחר כמה שנים יום אחד המזכירה אומרת לרב: "הודי מבקש להיפגש איתך". הרב לא זיהה אותו מיד.

לאחר מכן הרב הראה לו את המוסדות והפנימיות. כשישב לדבר, הרופא מחו"ל אמר לרב: "רבי, אני ללא ילדים ואין מי שיירש אותי. אני מבקש לתת את כל רכושי לטובת סמינר אור החיים". הם הביאו נטריון והוא חתם.

כשהאורח יצא רבי משה אמר: "כמה עיוור האדם! כשחליתי בחו"ל התמרמרת למה ה' עושה לי כך. עכשיו אני מבין שזה היה כדי שאחזיר אותו בתשובה ושהוא יתרום עבור המוסדות. הכל היה לטובתינו!".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א

רב קהילת 'עין חמד'

אנחנו קוראים בפרשה אודות יוסף הצדיק שחי באמונה. עלינו לדעת ולהפנים שיהודי אף פעם לא לבד!

גם כאשר הוא נמצא לבד, בודד ללא מכרים מסביב, בארץ זרה ואפילו כשהוא נמכר לעבד ואפילו כאשר זורקים אותו לכלא ללא הגבלת זמן.

כיצד יוסף הצדיק מצליח להתמודד עם המצבים שהוא עובר? התורה הקדושה מעידה עליו: "ה' אתו וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מִצְלִים בְּיָדוֹ" (בראשית ל"ט, ג'). מה הכוונה השם איתו? שם שמייס שגור כל הזמן בפיו!

אנחנו קוראים בפרשה על יציאתו המופלאה של יוסף מהכלא במצרים. כל אחד מאיתנו רוצה לצאת 'מבית האסורים' שבו הוא נמצא.

יוסף הצדיק מלמד אותנו את הדרך לישועה- אמונה בבורא עולם! לדעת שהכל ממנו יתברך וכל מה שעובר עלינו בורא עולם עושה לטובה.

יוסף אומר לאשת פוטיפר: "וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְחָטָאתִי לְאֱלֹקִים" (בראשית ל"ט, ט). יוסף אומר בפתרון החלומות של שר המשקים ושר האופים: "הֲלוֹא לְאֱלֹקִים פְּתָרְנִים" (בראשית מ', ח').

מסופר על רבי משה פרדו זצ"ל מנהל סמינר 'אור החיים' בבני ברק: הרב טס לארה"ב לגייס כספים עבור המוסדות.

כאשר הוא הגיע לאכסניה הוא חש ברע והתברר שיש לו חום גבוה. הוא שאל את

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

להצלחת ולרפואת כל עם ישראל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

זמן לילה

זמן כנסת לילה זמן לילה זמן חג

17:47 17:15 16:02 י"מ

17:42 17:13 16:20 ח"א

17:42 17:13 16:20 מוסר

17:47 17:15 16:23 ב"ה

שואל ומשיב בהלכה - חגכה - חלק ג'

אלו הלכות נוספות שייכות לחג חנוכה? וכן מה מיוחד ביום האחרון של חנוכה?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי שליט"א, רב הקהילה מהספר 'הכשרות למעשה':

בני ספרד נוהגים לכתחילה להדליק את הנרות מיד בתחילת הלילה שהוא זמן צאת הכוכבים ולא קודם לכן. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב סעיף א: "אין מדליקים נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה [צאת הכוכבים], לא מאחרים ולא מקדימים". בני אשכנז - יש נוהגים להדליק בצאת הכוכבים כדעת מרן שו"ע ויש נוהגים להדליק בשקיעת החמה, מכל מקום גם המדליקים בשקיעת החמה ישתדלו לשים כמות שמן שתספיק לדלוק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** משנה ברורה סימן תרע"ב ס"ק א.

בשעת הדחק - מי שנאלץ לצאת לדרך לפני השקיעה ולא יהיה לו פנאי להדליק אחר-כך, ידליק ויברך מזמן פלג המנחה [שעה ורבע לפני צאת הכוכבים לפי שעות זמניות]. בנוסף יקפיד לשים כמות שמן שתספיק לדלוק עד חצי שעה לאחר צאת הכוכבים. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס"א.

בלילות חנוכה יש לפנינו שתי מצוות: א. תפילת ערבית. ב. הדלקת נרות חנוכה. תפילת ערבית היא תמידית שכן בכל יום קיימת מצווה להתפלל ערבית, לעומת זאת מצוות הדלקת נרות חנוכה היא שמונה ימים רק פעם בשנה, מכיוון ש'תדיר ושאניו תדיר' - תדיר קודם, לכן צריכים להקדים להתפלל ערבית ורק לאחר מכן להדליק נרות חנוכה.

בתי כנסת שמתקיימים בהם שיעורי תורה מדי ערב לאחר תפילת ערבית, אם נראה למגיד השיעור שהקהל יחזור לשיעור לאחר הדלקת הנרות, יש להעדיף את קיום מצוות ההדלקה בזמנה, אבל אם קיים חשש שאם ילכו לביתם להדליק נר חנוכה יימנעו מלחזור לשיעור, יש לקיים את השיעור כמו בכל יום ולאחר השיעור ילכו להדליק נר חנוכה בביתם. טוב שיזכירו לאחר השיעור להדליק את נרות החנוכה בבית. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"ב ס' י"ב.

מדליקים ומברכים על הדלקת הנרות בבית הכנסת בתנאי שיש עשרה מכיוון שיש בכך פרסום הנס. נראה שנשים מצטרפות למניין עשרה להדלקת נרות חנוכה בבית-הכנסת ובפרט אם יבואו לאחר מכן עוד אנשים ויהיה מניין בבית-הכנסת. **מקורות:** שו"ע תרע"א ס' א, ג.

נוהגים להדליק בכל יום נרות חנוכה בבית-הכנסת גם בתפילת שחרית ללא ברכה, בפרט כשמתפללים בהשכמה. **מקורות:** שו"ע סימן תרע"א ס' ז.

מי שנאנס ולא הדליק לילה אחד, אין לו תשלומין למחר אלא מדליק מחר כמספר הנרות שכל העולם מדליקים. **מקורות:** שו"ע תרע"ב ס' ט"ו.

'זאת חנוכה' הוא כינוי ליום האחרון של חג החנוכה. האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין זצ"ל אמר, שמה שצדיק הדור יכול לפעול בראש-השנה וביום כיפור, כל יהודי פשוט יכול לפעול ב'זאת חנוכה'. דוד המלך ע"ה כתב: "בְּזֹאת יִדְעָתִי כִּי חִפְצָתְךָ בִּי כִּי לֹא יִרְעֶה אֵיבִי עָלַי" (תהילים מ"א, י"ב).

רבותינו ביארו כי ב'זאת חנוכה' אפשר לראות את הניסים והנפלאות שהבורא יתברך עושה איתנו להרחיק מעלינו כל צר ואויב. הגאון מווילנה כתב שיום 'זאת חנוכה' הוא כקדושת יום הכיפורים. סגולה נפלאה להינצל מכל האויבים והמקטרגים בשנה זו היא לשמור בכל לילה את הפתילות של נרות חנוכה ובלילה האחרון אחרי שהפתילות כבו, יקח את כל הפתילות של שמונת הימים וישרוף אותן עם שאר השמן שנשאר. **מקורות:** האח נפשנו, מערכת ח אות ג.

סגולה בימי חנוכה להתפלל לזכות בזרע של קיימא וימים אלו מסוגלים לפקוד עקרים ועקרות ועיקר הסגולה ביום השמיני. **מקורות:** בני יששכר, מאמר חודש כסליו, מערכת ב אות י.

הכנסת אורחים

הרה"ג רבי יעקב גוטמן ז"ל הזדמן לרגל מסחרו לסטראפקוב. היה זה יום קר וסגרירי. מאחר וחפץ מקום להיכנס ולהתחמם בו, הוא הלך לעבר מעונו של הרה"ק רבי אברהם שלום הלברשטאם זצ"ל. ר' יעקב ניצב על יד הבית בחשש שמא יפריע, ונמנע מלנקוש על הדלת. לפתע הרבי פתח את החלון, והזמין אותו להיכנס לביתו. הצדיק מיהר והלך בעצמו להביא גזרי עצים מן המרתף כדי לחמם את הבית. משלא מצא את מבוקשו, הרבי לבש את אדרתו כדי להביא עצים מן השוק. כאשר רבי יעקב ראה זאת, הוא ביקש למנוע זאת מהרבי והציע שהוא ילך לשוק אבל הרבי לא הסכים, ולא עוד, אלא שכאשר הרבי שב, הוא התחיל לבקוע את העצים בעצמו. רבי יעקב הזדעזע וקרא בקול: "רבי, עד היכן?". הצדיק השיב לו בנחת: "התדמה בעצמך שאעשה שליח למצוות הנחת תפילין? לפיכך גם את מצוות הכנסת אורחים אין בדעתי לתת אותה לאחרים!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה

מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב יוסף מערבי זצ"ל

המקובל הרב יוסף מערבי זצ"ל - מוצאו של רבינו היה מארצות ערב, המגרב. בצעירותו עלה לארץ ישראל והיה אחד מעשרת התלמידים שלמדו תורה מפי רבינו המקובל האלוף רבינו האר"י הקדוש, ובראשם המקובל האלוף רבי חיים ויטאל. כשהיה רבינו האר"י"ל עולה עם תלמידיו לאתרא קדישא מירון, היה מושיב אותם במקום בו גילה התנא האלוף רבי שמעון בר יוחאי את האידרא רבה.

הוא הושיב אותם כפי שורש נשמתם: את רבי יוסף המערבי הושיב על מקומו של רבי יוסי, את רבי יצחק הכהן במקומו של רבי יצחק, וכן כולם. הוא עצמו ישב במקומו של התנא האלוף רבי שמעון בר יוחאי ולימדם סיתרי תורה.

לאחר פטירת רבינו האר"י הקדוש זיע"א רבינו נמנה בין שלושת תלמידיו הגדולים שנשארו בחיים ולא פגעה בהם מידת הדין. לגבי זהותו המדויקת של רבינו קיימת אי בהירות. ככל הנראה הכוונה היא לרבי יוסף בן טבול המערבי. לדברי רבי בנימין רפאל כהן מחבר הספר 'מלכי תרשיש' קיימות כשש סברות שונות לגבי זהותו של הרב.

זכה לגילוי אליהו הנביא. לאחר פטירת רבינו האר"י"ל, ירד למצרים והפיץ שם תורה. לאחר מכן פנה לארץ מולדתו. בכל מקום בואו הרעיש את הלבבות בתורתו ובקדושתו. השיב לב ישראל לאביהם שבשמיים. כשהגיע לעיר אל-חאמה (בעיר גאבס) שבתוניס מונה לכהן כאב"ד. הגוים כינו את רבינו 'ג'ד ליהוד'.

מלומד בניסים. כאשר קרב יום פטירתו, רבינו כינס את בני ביתו ואת ראשי הקהילה ואמר להם כי הוא הולך בדרך כל הארץ. הוא מבקש מהם לקבור אותו היום ולא במוצאי שבת. עוד ביקש שיניחו אבנים מאבני המקום זכר לחורבן הבית. נעשה נס והשמש לא שקעה והם הספיקו לקבור את רבינו. מועד פטירתו המדויק לא ידוע. מסורת ההילולה ב-א' טבת ה'ש"פ (1625). עד היום רבים העולים על ציונו זוכים לראות ניסים מעבר לגדר הטבע.

מרבותיו: רבינו ר' יצחק לוריא אשכנזי- האר"י"ל (רבינו היה מגדולי תלמידיו). **מתלמידיו:** רבינו גדליה הלוי זצ"ל (גיסו של מהר"ח"ו). **מחיבוריו:** מעט מדברי תורתו הופיעו בסוף ספר 'מבוא שערים' ודרוש 'חפצי בה' ובתחילת ספר 'שמחת כהן'. עיקר חידושי תורתו לא התגלה, ביניהם חיבור על האידרא רבה וחיבור הכולל דרושים וכוונות שקיבל מרבו המקובל האר"י"ל זיע"א.

מספר ימים לאחר קבורתו של רבינו בשדה החיטה ערבי עבר במקום. באמצע השדה עמד גל אבנים אשר לא היה בעבר. הערבי כעס מאוד וחשב בליבו: "זה בטח תעלול של יהודי". הוא לקח מיד מעדר בידו והתחיל לפזר את גל האבנים. הוא לא הספיק לפזר שתיים או שלוש אבנים ולפתע עיניו חשכו מלראות.

הוא זרק את המעדר והתחיל לפשפש בעיניו אך דבר לא עזר הכל חושך ואין הוא רואה דבר. הערבי התחיל לצעוק ולבכות. הערבים בסביבה שמעו את קול הצעקות והביי ומיד ניגשו אליו. הם לקחו אותו לביתו. בני משפחתו שלא ידעו דבר לקחו אותו לרופא אבל הוא לא הצליח למצוא את הסיבה מדוע האיש התעורר בשתי עיניו ברגע אחד.

בלילה כשהלך לישון חלם חלום, מולו עמד דמות אדם ולו זקן לבן ופניו זוהרות שאמר לו: "אני רבי יוסף אל-מערבי הקבור בשדה, למה אתה רוצה להפריע למנוחתך?". הערבי נבהל מאוד וביקש סליחה ומחילה והבטיח לו כי ישוב מחר אל השדה ויחזיר את האבנים למקומם. הוא גם נדר על עצמו לעשות הילולה מדי שנה במקום.

הוא גם ביקש מהרב הקדוש כי ישיב לו את מאור עיניו. בבוקר קם והנה הוא רואה. הוא אסף את כל בני משפחתו וסיפר להם את אשר חלם. כולם הלכו לקבר, החזירו את האבנים למקומם וערכו הילולה במקום. מאז ועד היום מדי שנה בשנה ביום ראש חודש טבת, כך קבעו יהודי המקום, נערכת הילולה לרב רבי יוסף אל-מערבי זצ"ל במקום ההוא בשדה החיטה ורבבות אנשים עולים להשתטח על קברו, יהודים וערבים גם יחד.

מידי שנה בראש חודש טבת היתה נערכת 'זיהרה' רבתי כבודו. על מעשה פלאי הקשור לאותה 'זיהרה', מסופר בספר 'יוסף חי' שהודפס לכבודו בעיר ג'רבה. פעם משפחה הגיעה לחוג בהילולת הצדיק. הם התארחו בעליית הגג של משפחה ערבית. אם המשפחה הבחינה בתכשיטי האישה וחמדה אותם. כדי שהחשד לא יפול עליה ועל משפחתה, היא דיברה עם ארבעה פוחזים שיבואו באישון לילה וישדדו את האורחים. בחצות הלילה השודדים התגנבו אל העלייה. לפתע ראו מולם דמות ישיש הדור צורה, שזקנו יורד לו על פי מידותיו.

כשראה אותם, רמז להם לבוא אחריו. הם מבלי לחשוב הרבה, הלכו אחריו עד שהגיעו למסגד. הזקן הניח את ידו על הידית והדלת נפתחה לפניו. הוא הכניס אותם פנימה והתחיל להוכיחם בנועם, כיצד אינם מתביישים לשדוד אנשים חסרי ישע, ולהרע לאורחים שבאו להילולת הצדיק. הם שמעו את דבריו הנוקבים, ומצפונם התעורר. הם הבטיחו שלא יבצעו את זמם, והלכו לדרכם.

בחוץ הם עמדו ותהו: מה זה היה להם לשמוע לדברי זקן אלמוני, ולציית להוראותיו? הם החליטו לשוב לבית היהודי ולשדוד את התכשיטים. כאשר עלו לקומה השניה ופתחו את הדלת – ראו את הזקן שוב מולם. הוא נתן בהם עיניים חוזרות ושאל: "אתם שוב כאן?!". הם נמלטו על נפשם. שניים מהם מתו מרוב פחד ובהלה והשניים הנותרים סיפרו את הסיפור המרעיש. (מעובד מתוך 'מעין השבוע')

עם הקמת הארץ ועלייתה של קהילת תוניס ארצה, יהודי אל-חאמה חששו להשאיר את קברו של רבינו ורצו להעלות את עצמותיו איתם לארץ. רבי יוסף התגלה בחלום לרב הקהילה והורה שלא להתעכב בגללו. "אני אעלה אחריכם", אמר, "סימן זה יהיה בידכם: כשתעלו, יתקרו המים במעיין הסמוך לקבר". (שעל שמם קרוי המקום אל-חאמה) וכך היה.

(הסיפורים מעובדים והתמונה מתוך 'תוניסיה מורשת- ר' יוסי פרי' וכן מספר 'מעין השבוע')

השָׁגָה עֲלִיּוֹנָה

הספסל". וכך בעוד הקהל הנכבד צופה באירוע בהשתאות, אני נשכבתי על ספסל בירכתי האולם.

בעודו פוסע לכיוון הספסל המדובר הרופא פרק את התיק המהודר שהיה על כתפו ואז פרש את תכולתו על הספסל שלידי.

לעיניי התגלתה מרפאת שיניים נידת. כל הכלים שאנחנו מכירים ממרפאת השיניים ארוזים ומסודרים בסדר מופתי בתיק קטן.

הרופא הסתובב לעבר הקהל ושאל בקול רם: "האם יש פה בקהל אסיסטנטית?" (מסייעת מקצועית לרופא שיניים). למרבה הפלא השאלה נענתה בחיוב.

הרופא כבר היה רכון על גבי השן, משייף ומחליק, הקולות המצמררים שאני כה מייחל להיפטר מהם במרפאת השיניים, נשמעו לי כעת כסימפוזיה של כלי מיתר שהופיעה הישר מגן עדן...

הרופא ביקש מהאסיסטנטית: "תערבי בבקשה דבק לכתר" והיא ערבבה. מספר דקות לאחר מכן עמדתי על הפודיום, נושא את הרצאת הפתיחה כשהשן מודבקת במקצועיות במקומה.

אם מישהו שם הסתפק חלילה בקיומו של מנהל לעולם המשגיח על כל צעד ושעל, הוא כבר קיבל את תשובתו עוד בטרם התחלתי להרצות את דברי.

בסיום ההרצאה ניגשתי אל הרופא והודיתי לו במילים נרגשות. לאחר מכן ביקשתי להבין: "דוקטור, האם לכל מקום אתה נושא עמך מרפאה? הרי באת לפה למספר ימי נופש".

הדוקטור השיב בפשטות: "ישבתי בחדר העבודה שלי ושייפתי כתר. הזמן חלף והגיע הזמן לצאת לכאן. רעייתי ראתה את מצוקתי ואמרה לי: 'קח איתך את תיק כלי העבודה יחד עם השן שאתה עובד עליה. כשיזדמן לך חלון של זמן פנוי, תמשיך את העבודה'. כך הגעתי לפה כשכל המעבדה על כתפי".

ארבע עשרה שנה חלפו מאז, והשן שהודבקה על אותו ספסל בכינר עדיין על מקומה עומדת ב"ה, לאות ולזיכרון כי יש מי שמכוון את הכל מלמעלה.

ד"ר אליעזר חיימוביץ הוא כיום ב"ה יהודי שומר תורה ומצוות. מספר שנים לאחר האירוע הוזמנתי להרצאה בכנס תורמים חרדיים של ערכים וסיפרתי את הסיפור הזה. מתוך הקהל התרומם יהודי שומר תורה ומצוות, היסה את הקהל והכריז: "אני הוא הרופא! זכיתי לחזור בתשובה ואני משתתף פה היום כאחד התורמים לערכים".

להלן סיפור המעובד מתוך העלון 'בטחוני בצורי הוא אוצרי'. יש בסיפור זה כדי לראות עד כמה בורא עולם משגיח על כל צעד ושעל.

הרב דוד ברורמן שליט"א, מרצה בכיר בארגון ערכים סיפר: בשנת ה'תשע"א במלון 'כינר' שעל שפת הכינרת נערך סמינריון לאקדמאים. אני התבקשתי למסור את הרצאת הפתיחה.

צריך להבין כי הרצאת הפתיחה היא הרצאה רגישה ביותר. הציבור שנרשם לסמינר מגיע מקצוות הארץ ולא ממש יודע מה מצפה לו, כולם עדיין מלאי חששות. **ההצלחה של הרצאת הפתיחה היא קריטית להצלחת הימים הבאים.**

אחרי נסיעה ארוכה, בעוד שאני צועד במסדרון המלון לכיוון אולם ההתכנסות, אני חש לפתע בעצם קשה המתגלגל בתוך פי.

בדיקה קלה ועיניי חשכו. הכתר של השן הקדמית שלי נעקר ונפל ממקומו, בדיוק ברגע הקריטי הזה. מעבר למראה הבולט והבלתי נעים של העדר שן קדמית באירוע רשמי כזה.

הבעיה הנוספת היתה שללא הכתר בשן, הדבר השפיע באופן דרמטי על יכולת הדיבור. כשניסיתי לפצות את פי הרגשתי רוח נושבת לי בין השיניים, והמילים יוצאות באופן משונה.

אפשר אולי להתרגל ולהתגבר על בעיה זו אחרי זמן מה, אבל בטח לא ברגעים אחרים... אני עומד לנאום בפני ציבור מאוד מכובד ובררני במיוחד...

נשאתי את עיניי לשמיים והתפללתי: "ריבונו של עולם, תעזור לי, אני פה כדי לקדש את שמך בעולם ולקרב לבנים לאביהם שבשמיים".

מה עושים עכשיו? נכנסתי לאולם בפה חשוק, ניגשתי אל מקומי על הבמה ופתחתי בקול הכי נורמלי שהצלחתי לסנן בין שפתי:

"שלום לכם וברוכים הבאים. שמא יש פה ביניכם רופא שיניים?" שאלתי. הנחת היסוד שלי היתה שמאחר ומדובר באנשים אקדמאים יתכן ובקהל יש רופא שיניים.

לשמע הפתיחה המשונה האנשים שתקו באולם. בירכתי האולם הונפה אצבע אל על. הנפתי את ידי ואמרתי בפשטות: "הכתר של השן הקדמית שלי נפל ועכשיו נמצא פה בין אצבעותי, האם יש לך דרך לסייע לי?".

הרופא הציג את עצמו כד"ר אלי חיימוביץ, רופא שיניים מומחה מכפר סבא. הוא ענה בפשטות: "כן, בא תשכב פה על

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקוב דב ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסביה ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעמה ע"ה אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה אליאור בן פרידה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה בנימין בן דב ז"ל שרה גבריאלי בת נאוה ע"ה גרגורי צבי בן מרים ז"ל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי זידי בן קלרה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה שרה בת נקיס ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל אורה בת נעמה ע"ה ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה יעקב בן יקוט ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל חרמה בת מסעודה ע"ה ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל אלהו בן חיים משה גרשון ז"ל נעמה בת עישה ע"ה נעמה בת עישה ע"ה

גליון באר הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מקץ - חנוכה

פרשת מקץ - זאת חנוכה

אלוקיכם נתן לכם מטמון - חזקו ויאמץ לבבכם

בפרשתן (מג בנ), 'אל תיראו אלוקיכם ואלוקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם' וגו', מכאן אמר הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע (שש"ק ח"ב כט), שהנה מרגלא בפומיהו דאינשי 'געלט פאלט נישט פון הימעל' (הכסף והממון אינו נופל מן השמים היישר לידי אדם), אך בפסוק זה מבואר להדיא להיפך, ולהציא ממחשבת בני אדם, שהרי מנשה אמר לאחי אביו 'שבטי י-ה', 'אלוקיכם ואלוקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם, כספכם בא אלי, וכי שוטים היו השבטים לחשוב שהשי"ת השליך להם מטמון מן השמים, אלא וודאי שגם משליכין מן השמים ממון - שהשי"ת הוא כל יכול.

ועומק כוונת דבריו לחזק לב האדם בצר לו, בעת אשר נראה בדרך הטבע שאין שום דרך ומבוא

לישועתו, נסתמו כל השערים וכל פתחי ההצלה, ונראה שכבר אין מה לעשות, אם בענייני פרנסה - כאשר חובות עצומים עלו על צוואריו, או בענייני בריאות - כשיש חולה ל"ע בביתו והרופאים אומרים שאין שום דרך להביא לו מזור ותרופה, וכן בשאר עניינים בגוף ובנפש, אך חלילה לו מלהתייאש, כי הרבה דרכים למקום, והקב"ה יכול להושיעו בכל מצב שהוא, ואף לשלוח לו כסף מן השמים... ובבת אחת יתהפך עליו הגלגל, 'יריצוהו מן הבור', העני יתעשר והחולה יתרפא, השידוך יגמר והעקרה תלד, ויצא מאפילה לאור גדול.

מה יעשה האדם, יתחזק ויבטח באלוקיו אשר הוא כל יכול, ועי"ז תתקרב ישועתו לבוא. וכבר ביאר

הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תורת משה סו"פ וישב) את סמיכות המקראות, מה שנאמר בריש פרשתן 'והי מקץ

א. וכמו שכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (בפרשת ויגש) על הפסוק בפרשתן (מב א) 'וירא יעקב כי יש שבר במצרים', גם במצרים ודחקות יש שבר לשון תקווה (וכמו שברו על ה' אלוקיו, תהילים קמו ה).

ב. הרה"ק ה'נועם אליעזר' מסקולען זי"ע ביאר במטבע לשון שטבעו חז"ל בברכת יוצר אור 'בורא רפואות', שלא נקטו 'ברא' בלשון עבר אלא 'בורא' בלשון הווה, כי אפילו אם מטעם הרופאים ובדרכי הרפואה הנודעים לבני אדם כבר אין לו מזור, אל יתייאש, כי הקב"ה בורא בכל עת מחדש רפואות.

מובא ב'מעשה איש' (ח"ב עמ' קנט) מעשה בחולה רח"ל, שהרופאים קבעו שנותרו לו לחיות ארבעה ימים בלבד... פנה החולה אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, בשאלת 'אנה אני בא', כשהוא חוזר על דברי הרופאים הנ"ל, שמע החזו"א, ואמר לו, אשאל אותך, מה ברא הקב"ה ביום הראשון, והלה השיב, ומה ברא ביום השני... כך שאלו על ארבעה ימי בראשית הראשונים ועל כולם השיבו החולה, הפטיר החזו"א, אם יש בידי 'בעל היכולת' - הקב"ה, לברוא כל כך הרבה דברים בארבעה ימים, יכול גם לברוא לך רפואה בארבעה ימים. ואכן, בתוך אותם ימים התפרסם שהמציאו את תרופת הפנצילין, קרובי משפחתו של החולה שלחו לו מאנגליה את התרופה ובחסדי ה' הבריא וחזר לחיות חיים טובים.

ג. כדברי ה'ספורנו' בפרשתן (מא יד) וז"ל. 'יריצוהו מן הבור'. כדרך כל תשועת ה' שנעשית כמו רגע כאמרו (ישעיה נא א) 'כי קרובה ישועתי לבא'... וכך היה ענין מצרים כאמרו (שמות יב לט) 'כי גורשו ממצרים' - כאמרם ז"ל שלא הספיק בצקן של אבותינו להחמיץ. וכן אמר לעשות לעתיד כאמרו (מלאכי ג א) 'ופתאום יבא אל היכלו האדון', עכ"ל. כן נזכה במהרה לגאולה השלימה, אכ"ר.

וכך כתב בספה"ק 'צרור המור' (נח ד"ה ותשב) לעניין נס חנוכה, בתוך דבריו כשהוא מבאר את הפרק 'מזמור שיר חנוכת הבית' שהוא נאמר לעניין חנוכת ביהמ"ק שעל ידי החשמונאים, וז"ל, כי רגע באפו חיים ברצונו, בכאן רמז איך הגיעו לדכדוכה של נפש ולא נשארו אלא חשמונאי ובניו, אבל הוא נתן להם חיים ברצונו וכו'. בערב ילין בכי וכו' שהיו בצרה ובחושך גדול, וזהו בערב ילין בכי ולבקר רינה כי פתע פתאום היתה תשועתם של חשמונאים.

ד. איתא מהרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע (פרי צדיק בפרשתן ה, ועיי"ש עוד) שיוסף הצדיק התבונן בלילה האחרון לישיבתו בבית האסורים, והחליט בנפשו ש'מעשיו' גרמו לו (לפום דרגא דיליה) להיות 'אסור בבית האסורים', ונתעצב

הישועה, עכ"ל, והיינו שכל זמן שיוסף היה נראה לו שישועתו תגיע בדרך הטבע על ידי ששר המשקים ישתדל עבורו - עדיין לא זכה לישועה, ורק ברגע ש'שכח' יוסף ממנו ושם יהבו ובטחונו רק בבורא עולם, אז הגיע קץ הישועה ותיכף ומיד 'ופרעה חולם'.

וכבר רבינו יונה (משלי ג כו), וז"ל, עוד יחייב ענין הבטחון, שידע עם לבבו כי הכל בידי שמים,

שנתיים ימים ופרעה חולם' וגו' ובסמוך כתוב (בסוף פרשת וישב, לעיל מ כג) 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו', שכבר עמדו המפרשים על כפל הלשון 'ולא זכר - וישכחהו', ומפרש בזה"ל, לא זכרו (שר המשקים) בפיו לדבר ולספר ממנו כלל, ועי"ז יצא גם הוא מלבו של יוסף, וישכחהו יוסף לשר המשקים ונתייאש כלל מישועתו, ואז אחר האוש והשכחה, אז 'מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם', כי שוא תשועת אדם ולה' לבד

אל לבו מאד וכמעט אמר נואש, אך מיד התגבר להתחזק בה' אלוקיו, בתקווה טובה. ועי"ז זכה למחרת לצאת מבית האסורים ולעלות על כס המסנה למלך.

ה. ומיסודי האמונה, ש'הרבה דרכים למקום' להוציאו ולחלצו ממיצר, ואינו זקוק ל'עצותיו' של האדם, עד שייאמר ח"ו אבדה כל תקווה, כי פעמים הרבה מצמיח הקב"ה ישועה ממקום שלא חשב עליו כלל. 'מעשה' באשה קשת רוח שהוצרכה לישועה רבתי באיזה ענין, ומידי יום ביומו הייתה באה אל ה'רבי' בבקשה שיברכה הרבי בישועה בדרך פלונית, ולמחרת ביקשה שישועתה תבוא על זה הדרך, וכן הלאה... עד שביום אחד באה הישועה לפתחה - אז מיהרה אל הרבי, באומרה, רבי קדוש... אוהו... אוהו... עצה כזאת כלל לא העליתי בדעתי 'להציע' להקב"ה שיושיעני בה... ולדידן, הבה נא נזהר שלא נהיה ללעג וקלס כאותה 'חכמה', כל חד בדידיה. ו. וכמו שאומרים משם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע 'מי שחי באמונה ולבו בטוח באלוקיו, אז הקב"ה מושיעו באופן שלא יעלה על הדעת'.

מִן הַבָּאָר

וזאת למדנו מה'דריידל' (סביבון), כי בשעה שהוא מסתובב אין רואים את האותיות הרשומים עליו, ואף על פי כן הוא 'מחזיק מעמד' וממשיך במנהגו הטוב להסתובב ולרקוד, ללמדנו, כי גם בשעה שהכל מכוסה ואין נראה השגחתו הפרטית של הקב"ה, ואינו ניכר במידת חסדו וטובו, מכל מקום אל יבהל וישבר למהר וליפול, אלא יחזיק במעמדו וימשיך לרקוד... ועוד יבוא הזמן בו יתגלה האור ויעשה עימך 'אות' לטובה... ואדרבה אימתי הדריידל הלזה עושה את תפקידו - רק בשעה שהוא מסתובב והכל מטושטש (כי לאחר שהוא 'נופל' הנו מוטל כ'דומם'), כיו"ב, מהי גבורתו של האדם, ומתי עושה את תפקידו 'ומשחק כהוגן' בעת שהוא מחזיק מעמד בשעת הנסיון והחשכות, כי זהו עיקר מעלתו ומצוות האמונה, ולא בשעה שהכל זורם על מי מנוחות...

ז. מסופר, כי באחד הימים הגיעו שלושה נגידים לבקר בארץ הקודש מ'בוכרה' (מדינה בארצות המזרח), ניגש אליהם עני אחד וביקש לזכותם במצוות צדקה 'למהדרין מן המהדרין' לו ולחברו, אך הם דחוהו ואמרו שיבוא לפניהם ביום המחרת ואז יתנו לו ביד נדיבה כהנה וכהנה. אותו עני הלך לבית חברו העני כמותו, ובשמחה סיפר לו על הממון הרב אשר יקבלו ליום המחרת, והי ממהרת, וילך העני לתור אחרי אותם שלושה נגידים, ומצא שאחד מהם נדם לבו ל"ע באישון ליל והשיב את נשמתו ליוצרה, השני חזר לארץ מולדתו, ואילו השלישי חזר בו מהבטחתו. חזר היהודי אל חברו העני ואמר לו, הנה התקיים בנו מקרא שכתוב (תהילים קמו ד) 'תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונותיו', כי העשיר הראשון יצאה רוחו - נפח את נשמתו בעוד לילה, השני שב לאדמתו - חזר לאדמת ניכר, ואילו השלישי בו תלינו את התקווה האחרונה אזי ביום ההוא אבדו עשתונותיו שאיבד למחרת היום את רצונו לתת ברוח נדיבה, מעתה עלינו לקיים את המשך הקרא 'אשרי שא-ל יעקב בעזרו - שברו על ה' אלוקיו', שאז וודאי נשכיל ונצלח.

דבר נאה אמרו לבאר בלשון הכתוב הנזכר 'אל תבטחו בנדיבים וגו', תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתונותיו, ולכאורה קצת קשה אומרו 'ביום ההוא' שנראה כשפת יתר, שהלא פשיטא שכשתצא רוחו וישוב לאדמתו אזי אבדו עשתונותיו, ומה צורך להזכיר שיהא זה 'ביום ההוא'. אלא רמז יש כאן, שבשעה שתצא רוחו של אותו 'נדיב' יתברר לו למפרע כי מעיקרא היה מבטחו במשענת קנה רצוץ, וכבר 'ביום ההוא' שבטח בו ובהבטחתו

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

הבלי עולם הזה, רק יחשוב ברכת ה' היא תעשיר, והמרבה לא יעדיף והממעט לא יחסיר. עכ"ל.

יוסף הוא השליט - ברוך משלם שכר טוב ליראיו

בפרשתן (מא מב), 'ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש וישם רביד הזהב על צוארו', ואיתא במדרש (בר"ר ז ג) 'אמר רבן שמעון בן גמליאל, יוסף משלו נתנו לו, גופו שלא נגע בעבירה - וילבש אותו בגדי שש, צוארו שלא הרכין [-התכופף] לעבירה - וישם רביד הזהב על צוארו, וכן מונה והולך שכר הטוב על כל אבר ואבר, וכגון רגליו שלא הלכו לעבירה זכו במידה כנגד מידה שלא יצטרך ללכת אלא ירכיבו אותו על 'מרכבת המשנה' (עיי"ש עוד).

בי הקב"ה משלם שכר טוב ליראיו, וכמו שכתב ה'רוקח' (הל' חסידות ד"ה שורש מטהרה) על בן יעצים עיניו מראות ברע וכו' שאם עוצר רוחו יזכה ביוסף השליט על הארץ, כדבר הזה מצאנו אף בספר 'מעלת המידות' (בשער מידת יצר הרע) 'וכל מי שבא דבר עבירה לידו ופירש ממנה מאהבת ה', לא מיראת אנשים, זוכה ועולה לגדולה, תדע שכן הוא, שלא עלה יוסף לגדולה אלא מפני שפירש מן העבירה מאדונתו אשת פוטיפר'.

ובידו לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לה' מעצור להושיע ברב ובמעט, וגם כי צרה קרובה ישועתו קרובה לבא, כי כל יכול ולא יבצר מזמה וכו'. ויבטח בה' בכל עת צרה וחשבה, וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו כהרף עין, ועל בן יקוה לישועתו גם אם החרב מונחת על צוואר האדם, כעניין שנאמר (איוב יג טו) 'הן יקטלני לו איחל', והיא תוחלת אצולה מן הבטחון שהזכרנו. ונאמר (תהילים סב ט) 'בטחו בו בכל עת', פירוש 'בכל עת', גם בעת שהצרה קרובה ולא ידע אדם דרך להינצל ממנה, עכ"ל (ועיי"ש עוד אריכות בעניין זה).

והימים ידברו, כמו שכתב הרה"ק מראפשיץ זי"ע (חנוכה ליל ה') בזה"ל, ע"י נס חנוכה יכול אדם לחזק בטחונו בו יתברך שמו, כשמתבונן גודל הנס שעשה יתברך שמו שמסר גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים ע"י בטחונם בהשי"ת^ה, רואים ששקר הסוס לתשועה ואין המלך נושע ברוב חיל גבור לא ינצל ברוב כח, רק עין ה' אל יראיו, ומושיע לכל החוסים בו, ועי"ז יבוא האדם לבטוח בה', ויהיה תמיד בלבו ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. וכן ע"י הנס שעשה השי"ת בהשמן שלא היה בו רק מעט ונעשה מהמעט הרבה, רואה האדם כי אין מעצור להשי"ת להושיע ברב או במעט. ועי"ז לא יפנה אל רהבים ושטי כזב,

לא היה זה מרוב חכמה אלא כי אבדו עשתונותיו של זה הבוטח... ומעתה מה לנו להיות 'חכמים לאחר מעשה', ורק לאחר שתאבד תוחלתו מתקוה ובטחון בבני אדם וכיו"ב נשוב לבטוח באלוקים חיים, מוטב לנו לנהוג בחכמה כבר בתחילה...

ח. וכפי שאמרו לרמז, שהנה מתתיהו ובניו כהנים היו, ו'כהן' בגימטריא כמנין 'בטחון' (ע"ה), והיינו שכל תקפו של נס היה על ידי ההתחזקות באמונה ובבטחון (ליקוטים חדשים י"ל תרפ"ד, ד"ה לחנוכה). העיד הגאון רבי יוסף היילפרין זצ"ל (ממנטשוסטר, בספרו מעדני יוסף - זכרון שמואל) שראה בכת"י של ספר 'צרור המור' פר' ואתחנן (בשם 'מגילת חשמונאים') שהיה כתוב 'מקבי' עם אות קו"ף. ורמז יש בזה, כי מקבי ר"ת מ'עולם ק'וינו ב'ך י' (שם השם - הוי"ה), וכלומר, שזאת חרטו החשמונאים על דגלם, את הבטחון בה', ורק לכן לא חששו ויצאו 'מעטים וחלשים' להלחם כנגד 'רבים וגיבורים' ואכן ניצחום. והזמן גרמא להתחזק באמונה ובבטחון בהשי"ת, וכמו שרימז הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בכתוב (תהילים קיב ז-ח) 'נכון לבו בטוח בה', סמוך' שבסופי תיבות הוא 'חנוכה', לומר שע"י היום טוב של חנוכה מתחזקים בני ישראל בגלות ובוטחים בלבם שהכל לטובה (שפ"א תרנ"ט ד"ה להדליק).

גם יש לומר ש'ראשי תיבות' של נ'כון ס'מוך (התיבה הראשונה והתיבה האחרונה), הרי הם 'נס', ללמדך שמי שלבו נכון וסמוך באמונה ובביטחון בבורא ית' נעשים לו ניסים (שפ"א חנוכה תרל"א ליל ה'). יש אומרים שלכן נהגו לומר מזמור 'יושב בסתר' אחר הדלקת הנרות (ומקורו מהרמב"ן, עיין בספר זכירה ועוד) ללמד שעיקר העבודה בימים אלו היא האמונה והבטחון, דהנה חז"ל (שבועות טו:) כינו פרק זה 'שיר של פגעים', ואמרו ועד היכן - עד כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך.

לבו - מכר כל תענוגיו הקצובים מן שמיא בעד נזיד עדשים, על כן, המשכיל ישום אורחותיו בחכמה ובתבונה, להבין ולהשכיל שמצד 'ביונעס' (עסקים) עדיף לו להימנע מליך אחר זממו של היצר הבוער בקרבו.

ולא רק בדברים האסורים הדברים אמורים, אלא בכל דבר שנפשו של אדם מחמדתם אם מתאפק ונמנע מלהנות מהם יזכה להנאה מרובה מן השמים תחתם, וזה ביאור הקרא ויתאפק - כשאישי ישראל מתאפק מלמלאות תאוותו, הרי אז ויאמר - הקב"ה, שימו לחם - יריק עליו שפע רב, פרנסה בהרחבה וכלכלה ככל אשר יחסר לו.

והנה נודע מה דאיתא במדרש (שוחר טוב) על הפסוק (תהילים קיד ג) 'הים ראה ויננס' - מה ראה, ראה ארונו של יוסף יורד לים, אמר הקב"ה יננס הים מפני הנם מן העבירה שנאמר ויננס ההוצה (לעיל לט ג) אף הים נס מפניו. והקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות מוסר תשל"א), שהרי כבר נתבאר בדברי המדרש [הנוכרים לעיל] השכר שקיבל על כל אבר ואבר שפרש

ובדרך זה הלך הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע (זרע קודש ד"ה הוא המשביר) בפירושו הכתוב (מב ו) 'יוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ', דאיתא במדרש שיוסף זכה להיות המשביר לכל עם הארץ בזכות שעמד בנסיון, ומבאר, כי חכמי המדרש דרשו את תיבת 'המשביר' מלשון 'המשבר', ור"ל שבזכות שיוסף שיבר את יצרו הרע על בן זכה לכל ההשפעות הטובות^ט, והוא 'צדיק' יסוד העולם - שכל העולם ניוון על ידו.

בפרשתן (מג לא), 'ויתאפק ויאמר שימו לחם', ביאר בה הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, כי מן השמים יש חשבון לכל איש ואיש כמה הנאות יגיעו אליו, וכמה צער ועגמת נפש יסבול בעולמו, והנה החכם מתאפק ואינו ממלא תאוותו והרי יש לו מזה גופא צער ועגמת נפש, ממילא יצא בזה 'ידי חובת' צער ועגמ"נ שנקצבו לו, ונשאר לו בחשבונו רק 'תענוג'. אבל ה'שוטה', ממלא את חלקו מהתענוגים המזדמנים לידו בפעם אחת, ולא נשאר לו בקצבתו שום הנאה ליהנות בעולם'. נמצא שהעובר על רצון קונו בתאוות

ט. וכבר נודע מאמרו של הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (וישב ד"ה וימאן) שהנה הטעם (מטעמי המקרא) שעל תיבת וימאן (לעיל לט ח) הוא 'שלשלת', ומבאר במשל, לפועל העובד לפרנסתו, הרי גם אם יעבוד מבוקר ועד ערב ירוויח שכר נאה, ויהיה 'בעל פרנסה', אבל לא 'עשיר', מתי יתעשר, בהזדמן איזה 'עסק' טוב ומוצלח המניב רווחים עשרת מונים מההשקעה, בזה יעלה קרנו בפעם אחת למעלה למעלה כמו השלשלת, וייהפך להיות מעשירי העיר. כן הוא ברוחניות, תמידים כסדרן עובד האדם את ה', ומתעלה מדריגה אחר מדריגה, אך עדיין ארוכה לו הדרך, רק בעמדו פעם אחת בפני 'נסיון קשה ומר' אשר הוא מרגיש ממש טעם מיתה בהתגברו על זה, אם יעמוד בזה הנסיון, ב'וימאן' חזק ואדיר, לשבר את כל כוחות התאוה בגופו ונפשו, זה עסק טוב המניב לו כאחת רווחים עצומים לנצח נצחים, הרבה יותר מכל יגיעתו בעבודתו יום יום.

וזה נרמז בטעם ה'שלשלת' העולה למעלה, כי בהתאפקות אחת ואמיתית מתאוה רעה, או בעצימת עיניים מהביט ברע זוכה לעלות מעלה מעלה, והיא ההשקעה הכי טובה בחשבון שלו ב'בנק' של מלך מלכי המלכים הקב"ה, המשלם שכר טוב ליראיו, והוא מאמרם גבי יוסף הצדיק שעצם עיניו מראות ברע (במדב"ר יד ו) 'אמר הקב"ה עלי לשלם שכר אותה העין', כי הקב"ה לא נשאר 'בעל חוב', ועל כל התאפקות והתגברות נגד היצה"ר ב'וימאן' זוכה לשכר גדול בבחינת עשירות.

י. ומביא שם הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע שפעם הראה מרן הבעש"ט הק' זי"ע לתלמידיו על נסיך צעיר אחד שרכב על סוס נהדר בהנאה יתירה, ואמר להם - נער זה עפ"י מזלו היה מוכן להתמנות כמלך על עם שלם, אך בהנאתו המרובה ברכיבה על הסוס מילא ואכל את כל ההנאה הקצובה לו, והפסיד את 'מלכותו'.

ידוע דבר המעשה בעשיר קמצן נורא שנתעלף ביוה"כ, והרופא אמר שעליו לשתות 'שיעורים', ושוב נסתכן, ואמר הרופא שעליו לשתות כדרכו 'כוס' מלאה בפעם אחת, מכיוון שכן נענה הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זי"ע, שירכנו מעל החולה וילחשו באזנו כי מותר לו לשתות כדרכו בשתיה מרובה - אמנם על כוס וכוס יצטרך לשלם לאחר צאת החג 'מאה רייניש', וראה זה פלא והפלא, משלחשו כן באזנו, נתחזקו כוחותיו של אותו 'קמצן נורא'... וכבר לא הוצרך לשתות אפילו ב'שיעורין'... ללמדנו, כי היודע שכל הנאה בזה העולם תעלה לו ביוקר כבר לא יצטרך ולא יחפוץ בהנאה זו...

בא וראה מה היתה פעולת היוונים להרע, על ידי ש'פרצו חומות מגדלי' - תחילת המלחמה היתה בהריסת חומת הקדושה לפרוץ י"ג פרצות בחומת המקדש", ולעומת זה עלינו להרבות בתיקון פרצות ה'חומה' ובריבוי גדרים וסייגים השומרים על גבולות הקדושה.

וזכר כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה הרמב"ן) דברים כדורבנות בהאי עניינא, וז"ל, דכל עיקר הנס של חשמונאים בבית שני היה הכנה לגלות המר, לגלות הזה, כי אילו היו ישראל יורדין לגלות הזה כמו שירדו בחורבן בית ראשון שהיו פרוצין בתורה וחצים מדבר אשדודית, לא היו יכולים להתקיים בגלות המר והארוך מבלתי להפר מצות התורה. רק ע"י שבעוד בית שני קיים חרפו החשמונאים נפשם למות בעבור תוה"ק, והם החזיקו מעוז התורה ועשו גדרים וסייגים בישראל, עי"ז נתנו כח בישראל לעמוד בדתם במשך הגלות הזה. עכ"ל.

כי נשני אלוקים - לפיכך אנחנו חייבים להודות

בפרשתן (מא נא), 'ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלוקים את כל עמלי ואת כל בית אביו, ולפי פשוטו נראה ש'נשני' הוא מלשון 'שכחה', ור"ל, שהשי"ת 'השכיח' ממנו את כל עמלו ואת כל צרותיו, וכלשון רבינו הספורנו 'כאמרו כי נשכחו הצרות הראשונות'. אך הקשה הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל קושיא עצומה, וכי יוסף הצדיק בא לבטא שמחתו על שהשכיח ממנו הקב"ה את יעקב אביו ואת כל אחיו ומשפחתו, וכלשונו 'לב מי לא יודעזע למקרא משפט זה, יוסף קורא שם לבכורו על שם שהאלוקים השכיחו את אביו הזקן ואת כל משפחת בית אביו'.

אלא כך הוא ביאור הדברים, 'נשני' הוא גם מלשון 'נושה' ובעל חוב [וכמו שנאמר (דברים כד יא) 'והאיש אשר אתה נושה בו'], והכוונה היא כי כך אמר יוסף הצדיק, הנה הייתי במצב שפל שאין כמותו, אחיי מכרו אותי למצרים, וגם שם לא שקטתי אלא הושיבו אותי בבור ובית האסורים י"ב שנה, והנה העלה אותי

מן העבירה, ואם כן מדוע קיבל שכר נוסף שינוס הים מפניו, וביותר קשה, שכפי הנראה שכר זה של קריעת ים סוף והצלת כלל ישראל הוא גדול לאין שיעור מכל השכר שקיבל עד עתה להיות שליט על הארץ וללבוש בגדי שש וכיו"ב, ומדוע נוסף לו השכר הנפלא הזה.

ומבאר באופן נורא, על פי שנאמר (שם יב) 'ותתפשהו בבגדו וכו' ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה', וכבר הקשו הראשונים מדוע עזב בגדו אצלה, שרק על ידי זה היתה יכולה להעליל עליו עלילות, וכאמור שם בהמשך הפסוקים, ומדוע לא חטף את בגדו ממנה בכוחו הגדול ושוב לא היה לה פתחון פה עליו [ועי' ברמב"ן שם מה שכתב בזה]. אלא, כי אכן יוסף ידע שהוא מסכן את עצמו בהניחו את הבגד בידה, ואף על פי כן השאירו אצלה כי לא רצה להישאר שם אפילו רגע אחד, לגדל יראתו שמא לא יעמוד בנסיון אם ישאר שם אפילו זמן מועט, ועיקר עבודת האדם היא לברוח מן העבירה ולהתרחק ממנה כמו מאש, ונח לו ליוסף כל אותם עלילות שוא שבגינם ישב בבית הסוהר כ"כ הרבה שנים - העיקר לברוח מן העבירה. ועל כן קיבל שכרו משלם שהים ראה וינס, וכאמור ששכר זה גדול הוא לאין ערוך מכל מה שקיבל על שעמד בנסיון ונכשל בעבירה, כי עיקר החשיבות בעבודת האדם בעמידתו בגדרים וסייגים המרחיקים את האדם מן העבירה יותר ממה שלא נכשל בגוף האיסור.

והזמן גרמא להתחזק בגדרים וסייגים, שהרי עיקר מלחמת היוונים היתה לשמאות כל השמנים, ולהרבות שומאה בעולם, וכפי שביארו בספה"ק (ישמח ישראל אות ג ועוד) במה שגזרו 'כתבו לכם על קרן השור כי אין לכם חלק ונחלה באלוקי ישראל' - שור מרמו על ענייני הקדושה ששייכים למידת יוסף הצדיק עליו נאמר (דברים לג יז) 'בכור שורו הדר לו', ורצו להחמיא את בני ישראל שבעניינים אלו לא יהיה להם חלק באלוקי ישראל חלילה, ועל כך עמדו חשמונאי ובניו להילחם במסירות נפש על מלחמת טהרה, ומשום כך זכו לכל הניסים והנפלאות, וכאמור לעיל שהכובש את יצרו זוכה לניסים הרבה.

יא. וזאת למדנו מה'דריידל' (סביבון) שהוא נופל בכל עת אנה ואנה למעלה ולמטה, וכל כך למה, מפני שאין לו שוליים (קרקע) רחבים, היינו בלי גדר וסייג... ולדידן גם כן ייאמר, כי 'סכנה' גדולה היא מי שאין לו 'גדרים וסייגים' - כל חד וחד בדיליה, בזהירות מ'כלים' שונים, או מללכת למקומות מסוימים וכו'... כי עלול ליפול בכל רגע ורגע, ורק הקובע גדרים וסייגים יצליח לעמוד חזק בעקרונותיו ולא יפול כל הזמן לכל הצדדים.

היא להגיע להכרה עד כמה הוא 'חייב' להקב"ה שנתן לו במתנת חנם אף שאינו הגון ואינו כדאי, ועד כמה עליו להיכנע מפניו ית' ו'להחזיר' לו...

והזמן גרמא, ימי הנוכה שכל מהותם ימי הלל והודאה, וחז"ל 'קבעום' בהלל והודאה, וכדאיתא בספרים הק' שחנוכה הוא תיקון למידת 'הוד', להתחזק בחיוב ההודאה על חיינו המסורים בידך ועל ניסוך ונפלאותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהריים^{טו}, ועל אחת כמה וכמה שלא להיות כופר בטובתו של מקום חלילה^{טז}, אלא תמיד נספר תהילתך ונהלל לשם תפארתך".

אלוקים לגדולה להיות מושל בכל ארץ מצרים, ולא עוד אלא שאף נתן לי בטובו בן, אם כן כמה הנני מחויב להודות לו על כל הטוב והחסד אשר גמלני^{יז}, ועצם המציאות הזו היא ש'נושה' בי שלא אפסוק תמיד להלל ולשבח על השפעת החסד התמידית עלי^{יח} (ספר 'שמש ומרפא' עפי"ד הרש"ר הירש).

וכבר אמרו כי ב' פירושים יש לה לתיבת 'הודאה'. א. מלשון להודות ולשבח על הטוב. ב. מלשון הודאה על חוב [וכמו 'מודה במקצת' וכהנה רבות]. ובאמת שניהם עולים בקנה אחד, כי כל תכלית ההודאה

יב. וכבר כתב 'רבינו בחיי' לפרש במה שאמר יעקב אבינו 'כי במקלי עברתי את הירדן הזה, ועתה הייתי לשני מחנות' (לעיל לב יא), וז"ל - מכאן, שחייב אדם שיזכור בזמן השלווה את ימי הרעה, כדי שיתבונן ביתרוננו שיש לו עתה, ויודה להקב"ה על זאת, וכן אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ז יד) 'ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה', פירוש, 'ביום טובה' ראה וזכור מ'יום רעה'. עכ"ל. ועל דרך זה ביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע במה שאמר 'את הירדן הזה', לשון נוכח, כאדם המראה באצבע, ומכאן למדנו שתמיד זכר את הנס, והיה כאילו הירדן נמצא לפניו והוא מראה עליו 'את הירדן הזה' עברתי בניסי הבורא.

מסופר על הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, שפעם הבחינה אחותו הרבנית ברזם שיש איזה זעקיל (שקית) קטנה בכיסו, ושאלה אותו, לשם מה הנך מחזיק בכיס זעקיל ריק, בתחילה התחמק, עד שאמר, הרי עברתי סטראק (אירוע מוחי), ובעזה"ש יצאתי משם ללא פגע, ואיתא ברבינו בחיי שעל האדם לזכור בכל עת את הטובות שה' עשה עמו, ומאחר שהנני חושש שמא ח"ו אשכח את החסד שעשה עמי ה' ברפואתי, על כן הנחתי בכיסי זעקיל להיות לזכרון תמיד על עצם הנס שהנני מסוגל להיזיז את ידי ולהכניסה לכיס...

יג. מעשה באחד שנעשה לו נס גדול והרגיש בנפשו שהוא מחויב להכיר בטובתו של מקום ולהביא קרבן תודה בעשיית דבר מה כביטוי להודאה, ונכנס אל רבו הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע לשאול כדת מה לעשות ו'מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי'. ענה לו הרבי, אל תעש מאומה, אלא תמיד תחיה תחת ההרגשה הזו של מה אשיב לה', שתרגיש תמיד מחויב להקב"ה (כי הבין עליו שאם יעשה משהו לכבוד זה, כבר ידמה בעיניו ש'יצא ידי חובה'...).

יד. כבר הבאנו מה שאמר הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע שהדלקת הנרות הוא 'הכנה שיוכל אחר כך להודות ולהלל לשמך הגדול בבוקר', ואם כי הדברים עמוקים עד מאוד, אך שמענו מידיד נאמן צדיק ות"ח, לרמז בדבריו הק', כי תחילה וראש בטרם יבוא לומר 'הלל' הרי צריך להרגיש בעצמו עד כמה אין הקב"ה חייב לו... ומשורת הדין אין מגיע לו כלום, אלא כל מה שיש לו הוא רק מחסדי השי"ת עליו, על כן יקדים להדליק את הנרות שמצוותם למטה בעשרה, והיינו שיכנע ויכופף עצמו עדי ארץ, ומעתה כבר יוכל לומר הלל בבוקר בלב שלם... ויתבאר ביותר על פי המסופר, שפעם נכנס אל הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע איזה יהודי אוד מוצל מאש - מהמלחמה הגדולה, אשר זיכהו ה' וניצל בחיים, זכה לעלות בריא ושלם לארה"ק, גם זכה להנשא ולחיות בשלום ושלווה, וזכה שנולד לו בן למזל"ט בשעטומ"צ. נכנס האיש ואמר לרבי, רבי, ס'קומט זיך מיר א מזל טוב (מגיע לי מזל"ט), שאלו הרה"ק, ומה עוד מגיע לך... כלומר, ראה כמה חסדים טובים גמל עמך הקב"ה, דברים שאינם פשוטים כלל וכלל, אל תחשוב ש'מגיע לך', זכור שהכל חסדים מגולים ומתנות נפלאות.

טו. כה דרש הגאון רבי נתן געשטעטנער זצ"ל בלשון הכתוב (תהילים קיא א) 'אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה', שלכאורה יש כאן סתירה מיניה וביה, אם מודה לה' בפני 'ישרים ועדה' אם כן שוב אין כאן 'סוד', אלא אדרבה פרסומי ניסא... אלא ביאורו, כי כמה שירבה להודות בפני קהל ועדה ולספר בשבחו של המקום שהיטיב עמו עדיין נשאר 'סוד' והנסתר רב על המגולה, כי הקב"ה מיטיב עמנו הרבה יותר מכפי שאנו משיגים ונראה לנו...

טז. הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע פירש בדרך הרמז בדברי רש"י בריש פרשתן (מא יב) 'ארורים הרשעים שאין טובתם שלימה' בזה"ל, פירוש, הטובה שעושה השי"ת עמהם אינה שלימה אצלם, זיי זוכין אין דער טובה איין חסרון

(- הם מחפשים בתוך הטובה איזה חסרון אחד). עכ"ל. וכמה עלינו להתרחק ביותר ממידה מגונה זו.

זה הכלל עדיין שרויים אנו בעיצומם של ימי הנוכה, השפע בגוף ובנפש, בבריות גופא"י ונהורא מעליא"י, שומא עלינו לנצל את הימים, ולהמשיך את כל בפרנסה טובה ושאר השפעות טובות"א.

וכאותו מעשה שהיה אצל הגרא"מ שך זצ"ל, פעם ניגש אליו אברך, מרחוק כבר נראו שפניו זוהרות באור ושמחה עילאה, משהתקרב 'בישר' האברך שזה עתה נולדה לו בת במזל טוב, שאלו הגרא"מ, נו, שומעים בכל יום 'מעשים' כאלו, מה השמחה הגדולה האופפת את כל מהותך, נענה ואמר, רבי, זה לי בת ראשונה אחר המתנה של עשרים שנים מיום הנישואין... אחרי הדברים האלה בא אל רה"י אברך ופניו (חצי) נפולות, ו'בישר' לרה"י שנולדה לו בת, תמה רה"י, א"כ עליך להיות בשמחה, מדוע הינך מהלך כאילו היום 'תשעה באב'... השיב הלה, זה לי בביתי שבע בנות, ועתה כבר חשבתי שהולד הנולד יהיה 'בן זכר', ולמעשה, שוב בת... עוד בת על בנותי... אמר לו הרב, לפני כמה רגעים עמד כאן אברך 'בן גילך' ואור פניו קרנו באור יקרות, וכל כך למה, כי נולדה לו בת אחר כ' שנה מנישואיו, הגע בעצמך, מדוע הנך כועס, הרי אילו לא היו נולדים לך ילדים עד היום הזה – בוודאי היית שרוי ב'שמחת עולם', וכמו האברך שהיה כאן לפניך, וכי מן הראוי להיות בעצבות מאחר שכבר חנן אותך השי"ת בשבע בנות... וכדי בזיון וקצף...

ומכלל לאו אתה שומע הן, כי אם המוצא חסרון בתוך הטובה נקרא רשע, אם כן גם להיפך, זה המוצא טובה בתוך החסרון והרעה ומודה להשי"ת עליה בוודאי נקרא צדיק...

ו'מעשה רב'... לאחר חג הפסח תרס"ג פרצה שריפה גדולה ב'ראדין' (עירו של הגה"ק החפץ חיים זי"ע), ומאתיים בתים נשרפו כליל, בהגיע האש בסמוך לבית הח"ח נעצרה, ונשארו כ"ו דירות לפליטה, כמובן שכ"ו המשפחות נרתמו מיד לעזרת כל הנותרים ללא קורת גג, וגם החפץ חיים עצמו ג"כ נרתם עמהם לסייע לאחיו. כעבור שנה בשנת תרס"ד פרצה אש בשנית, וראה זה פלא שעתה דלגה האש על כל הבתים שנשרפו לפני כשנה וכבר חזרו לבנותם והתחילה בדיוק מאותו מקום שנעצרה, סוף דבר שבין שתי השריפות נשרפו כל הבתים נשרפו בתוך שנה, מלבד בנין הישיבה וביהכ"נ.

בעת השריפה (השניה), עמלו בני הישיבה ונתייגעו קשות לכבות השריפה, ובתוך כך הבחינו כי החפץ חיים עומד מחוץ לביתו בשלוות הנפש עצומה, והוא מדבר דיבורים לבני ביתו. אחד הבחורים לא היה יכול להתאפק, והרגיש שהוא הוא חייב לשמוע מה יש לח"ח לומר בשעה שכל ביתו נהפך למאכולת אש, ושמע שהח"ח שרוי בנחת וברוגע, ומסביר לב"ב בשלוות הנפש, כי אנו חייבים להתבונן בחסד ה', ומה החסד, שהרי זה וודאי שנגזרה גזירה שכל העיירה צריכה להישרף, עתה תארו לעצמכם, אם היתה כל העיירה נשרפת בפעם אחת, הרי לא היה מי שייסע בעד הניזוקים, אלא שמן השמים ריחמו עלינו וחילקו את הגזירה לשנים, וכך בפעם הראשונה בעלי הכ"ו דירות שנשארו לפליטה סייעו למאתיים הראשונים, וכעת המאתיים יסייעו לבעלי הכ"ו.

ומכאן תראה עד היכן יכול בר איניש להשיג, לראות ולהתבונן בכל עת וזמן את חסדי ה'... גם בעת שכל ביתו נהפך בין רגע למאכולת אש.

יז. וז"ל 'רבינו אביגדור כהן צדק' (מבעלי התוס' בריש ספרו 'שערי מוסר' ד"ה ויהא), ויהא אדם זריז לשבח להלל ולברך למלך מלכי המלכים הקב"ה תמיד, שהרי מצינו שהקב"ה חפץ ומתאוה ומתרחצ בשעה שבני אדם מהללין אותו ומזמרין לפניו. תחילה כשברא הקב"ה את עולמו למה ברא את האדם, הלא אלף אלפין ישמשוניה וריבוא רבון קדמוהי יקומון (דניאל ז י) וחיות ושרפים ואופנים ואראלים וחשמלים ומלאכים עד אין מספר מהללים אותו תמיד, אלא מכאן אנו יכולים לידע שהקב"ה חפץ בתשבחות ובשירות שבני אדם משבחים אותו ומשוררים לפניו באימה יותר ממה שחפץ במלאכי השרת המשוררים לפניו תמיד, שאם לא כן למה ברא את האדם, הלא גלוי וידוע לפניו שעתיד לחטוא, אלא שמע מינה שהוא חפץ בהם יותר אע"פ שחוטאים לפניו, ואשרי לעבד שחטא לאדוניו שהוא יכול לרצותו בשירים בלבד.

יח. מעשה נורא הגיע אלינו 'מעבר לים' מידי בעלי המעשה משפחת ראזענבערג הנכבדה, וזה תוכנו, בחודש כסלו תשפ"ד, יצא בחור צעיר ל'טיול' עם הוריו, שניתן לו כ'מתנה' על שנבחן על כמה מסכתות הש"ס. לפנות בוקר התפללו שחרית כוותיקין, ואח"כ יצאו לנסיעה של כמשך שלש שעות לטיול על הרים מושלגים, באמצע הטיול החליק הבחור ונפל מגובה הצוק נפילה של כעשרים מטרים על ראשו ה"י, ולא היה שם כמות הגונה של שלג בכדי לרכך את המכה. ברגעים הראשונים עדיין היה הבחור בהכרה והספיק להזעיק את אנשי ההצלה בטלפון

ולהודיע להם על מקומו, אך מיד איבד את הכרתו מחמת שטף הדם שבמוחו כתוצאה מהחבטה האיומה. חיש מהר הגיעו ההצלה עם מסוק (העליקאפטער), ופינו אותו לבית החולים הסמוך כשהוא מחוסר הכרה ל"ע. דא עקא, מחמת המכה שקיבל במוחו עם דימום קשה הזהירו הרופאים שאפילו אם יתעורר מן הנראה שמצבו ישאר קשה נורא נוראות.

ביום כ"א כסלו כשהוא היה בטיפול נמרץ ואמו יושבה לצדו לבדה, עבר במחשבתה מה שקראה בגליון באר הפרשה על תינוק שנולד בלי בני מעיים, והרופאים התייאשו ולא נתנו שום תקווה לילד שיוכל לחיות, וביום א' דחנוכה אירע נס 'יש מאין', והחל לצמוח עור, ומיד אמרה לעצמה, הנה ימי חנוכה לפנינו... הזדמנות פז נקרתה לנו, 'יש עם מה לעבוד'... ימי החנוכה בפתח ונפעל עבור בנינו ישועה שלמה, והוסיפה לחשוב כי אכן התאונה אירעה בזמן הכי טוב שיכול להיות - לפני חנוכה, כדי שישועתם תבוא להם במהרה. וכל כך האמינה בתוקף הימים להחיש ישועה עד שפנתה והזמינה עבור הבן בתי עיניים (משקפיים) חדשים, מאחר שהם נאבדו בשעת נפילתו, גם קנתה לו בגדים חדשים כדי שיהיה לו מה ללבוש בסעודת ההודאה...

בני המשפחה ריחמו עליה, וחשבו שהיא יצאה מדעתה, ואינה רוצה לחיות במציאות החדשה, כשבנה נמצא בתרדמה עמוקה, וגם הרופאים מנבאים נבואות הכי שחורות, וצחקו עליה שכאילו היא אינה מבינה שפת ענגליש שהרופאים דברו איתם, ולכן אינה מבינה את המצב הקשה שנמצאים בה.

והיא בשלה, המתינה וחיכתה לימי החנוכה שיבואו לקראתה ולעזרתה... בימים הראשונים של חנוכה האזינו ל'שיעורים' במסיבות המתקיימות בכל לילה בערים ברחבי ארה"ק, והרגישו כמין 'מגן ושריון' להילחם נגד הרעה, וכך התפללו וקראו שמים לרפואתו.

וראה זה נס ופלא - נס גדול היה שם, ביום הרביעי של חנוכה התעורר הבחור באמצע הדלקת הנרות שאביו הדליק בסמוך למיטתו, ופתח את עיניו, כשהכל אינם מאמינים למחזה עיניהם, חוץ מאמו שכבר האמינה זה מכבר שהישועה תבוא דרך ימי הנסים של חנוכה. בנר חמישי כבר הורידו את מכונת ההנשמה (רעספרייטער), ובזאת חנוכה הבחור כבר אכל ושתה ודיבר. והיה הדבר לנס ופלא, וכולם ראו והודו שיש אלוקים בארץ, ובפרט רבתה התפעלות הרופאים שלא האמינו שתהיה ישועה, ומה עוד שהיא הגיעה במהרה ובזמן קריב...

יט. הרי לכם אגרת שקבלנו ככתבה וכלשונה, בשנה שעברה (תשפ"ה) היתה אמי שתחי' מאושפזת בבית החולים, והנה בשב"ק כ"ט חשוון אירע לה קריסת מערכות ועברה החייה (c.p.r.), ונשארה מורדמת ומונשמת בלי הכרה. לקראת ימי חנוכה פרסם אחד מבני המשפחה מה שכתב בספר 'כף החיים' (סי' עת"ר אות י) בשם הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (פר' וישב אות כז) בזה"ל, ויש נשים שיש להם קבלה שאם אשה נפלה בסכנה, תדור נדר שלא לעשות מלאכה בחנוכה ותנצל, ויש נודרים יום אחד ויש נודרים שני ימים כפי מה שירצו [והמעין במקור הדברים בבא"ח יראה בבירור שמה שאמר 'שלא לעשות מלאכה' כוונתו לנהוג בהם כמו בראש חודש או כמו בחול המועד ולא כמו בשבת ויו"ט], ואכן קבלו על עצמם נשות המשפחה שלא לעשות מלאכה ביום ראשון דחנוכה וכן בזאת חנוכה, וראה זה פלא, בזאת חנוכה התעוררה אמי שתחי' לאחר יותר מחודש ימים...

כ. וכמו שכתב הרה"ק ה'ערוגת הבושם' זי"ע (פרשת ויגש) לרמז כן מן הפסוק (להלן מה ה) 'כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם', שלחני ר"ת ל'הדליק נר ש'ל ח'נוכה ש'מונת ימים, שאם מדליק הנרות כל שמונת ימים זוכה למחיה ולפרנסה בריווח.

כא. ועיקר העיקרים הוא שלא לישן... ולא להיות הולך בטל כישן דמי, אלא לנצל את הזמן ככל היותר. ובדרך צחות אמרו, כי הנה בני ישראל הינם 'עם סגולה'... וסגולות רבות נקשרו להוושע בזכות הצדיקים, בימי הילולא שלהם ועל ציוניהם הקדושים, במירון ירקדו בריקודי קודש בר יוחאי, סביב קברו של רבי פנחס בן יאיר יקיפו ז' הקפות תוך כדי אמירת יושב בסתר, אצל הש"ך יקבלו על עצמם לשוב להודות בהגיע הישועה, בליזענסק יגידו תפילה נוראה שחיברה בעל ההילולא, ברימנוב יאמרו פרשת המן וידליקו נר, אצל הבת עין ינדבו סעודות ויקבלו ללמוד בספרו, על ציונו של הרה"ק רגז"מ מזוועהיל יבואו שני חמישי ושני, ואילו על ציונו של החזון איש יגידו במנין את כל התהלים בליל שישי אחר חצות עבור זש"ק, אצל רבי יצחק גבירא יגידו פתח אליהו אצל הרה"ק רבי אברהם פיש יגידו ג"פ 'רחם בחסדך', וכן בכל מקום ומקום, אבל זאת לא מצינו בשום מקום שתהיה 'סגולה' לשכב לישון שמונה שעות רצופות ואפילו לא שעה אחת רצופה, כי בכדי להוושע ולהצליח אי אפשר 'לישן', אלא יעבוד ויפעל פעולות טובות, ומזה יצמחו לו ישועות ונפלאות. ושום ישועה לא תצמח מן השינה...

כי בא אורך קומי אורי - שבת חנוכה וראש חודש

בה אמר הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה חנוכה) 'די גיטע יודען זאגען ('צדיקים' אומרים) 'ששבת זה הוא שבת גדול' יי, שבו ניתן להשיג ביותר את האמונה הבהירה בהשי"ת. ומבאר טעם הדבר, כי בכל שבת יש התגלות אלוקית, ומפורש אמרה תורה (שמות לא יג) 'אך את שבתותי תשמורו וכו' לדעת כי אני ה' מקדשכם', והרי שביום השב"ק יש ביד כל יהודי לזכות 'לדעת' ולהשיג את האמונה שיש בורא ומנהיג לבירה.

וכן הוא הדבר גם בחנוכה, וכרחוקינן שאנשי כנסת הגדולה תיקנו להוסיף בתפילות של חנוכה 'מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך', ולכאורה צ"ב, בשלמא אומרו 'גיבורים ביד חלשים, רבים ביד מעטים' ניתן להבין את ה'שבח' שיש בזה,

כי בדרך הטבע מנצחים המרובים והגיבורים, ואילו כאן ניצחו החלשים והמעטים, ואכן יש בזה גם גדול שעשה עמנו הקב"ה, אבל מאי האי דקאמר 'טמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך', וכי משום שהם טמאים ורשעים הם קרובים יותר לנצחון מצד הטבע עד שיש מקום להודאה מיוחדת על כך, רק הובא בספר אחד ['קדושת לוי'] לפרש, דתרי מילי נינהו ולא רישא סיפא, כי בתחילה מודים על נס הנצחון ע"י חלשים ומעטים, ובסיפא מודים שהרשעים חזרו נהפכו להיות עוסקי תורתך, כי מגדל התגלות האלוקות שהיתה בימים ההם חזרו רבים למוטב ועשו תשובה.

והנה התעוררות זו מתעוררת בכל שנה ושנה בימים ההם בזמן הזה, ולכן בחנוכה אפשר לבשר ודם להאמין במי שאמר והיה העולם. וממילא כאשר 'שניהם באים כאחד' יי, ומצטרף קדושת שבת וקדושת החנוכה הרי בוודאי שהיא 'שבת גדול' יי.

מעשה בחסידישע שטיבל בפולין, שבא שמה איש יהודי שנתקרב לחסידות, כשהלה ראה בפעם הראשונה את נוסח הנהגת החסידים, שאל את אחד מזקני החסידים - מהי דרך החסידות, במה מתקרבים... האם ע"י ה'י-ה אכסוף' בליל שבת, הגארטל, השכמה מבעוד ליל, המקוה וכו', נשמת בהתלהבות, רעוא דרעוין, וכו', ענה לו הזקן, במשל ל'מלמד דרדקי' שלמד עם תלמידיו בפרשת ויצא, ובהגיעו לענין של עקודים נקודים וברודים הסביר לתלמידיו במשך חצי שעה את כל הענין, עקודים ונקודים וכו', ומה ביניהם... בגמר חצי השעה שאל תלמיד אחד את המלמד, לא הבנתי כהוגן, שמא יכול מורי ורבי לומר בתמצית... בכמה מילים בודדות, שורה תחתונה מה עשה יעקב אבינו... המלמד מדבר מידי ארוך ולא נקלט במוחי מה היה שם. ענה המלמד, תכלית - יעקב אבינו השקיע 'גרויסע זאכן' (עבודות גדולות), עבודה קשה עבד, ולבסוף ראה 'תוצאות ורווחים עצומים', זאת השורה התחתונה של עקודים נקודים.

אף חסידות כיו"ב, אינני יכול להסביר מהי, אלא הכנס בין החסידים, תעבוד... קנה קנין בתורה, וכן מתפילה אל תנח ידיך, גם שמירת עינים, בורח מתאוה'לע, הוי שר ומזמר לה', תטבול במקוה, וכו' וכו', תשהה בתוך מרקחת האש, תחטוף מה שבא לידך, וממילא תרוויח משם רווחים גדולים ועצומים. וכן ייאמר לימי החנוכה ולמועדים טובים, ישקיע כפי יכלתו לנצל הזמן כראוי ויקנה קנינים ורווחים עצומים.

כב. הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע רמז לשב"ק דנא במה שאומרים בזמר לכה דודי 'התעוררי התעוררי כי בא אורך קומי אורי', אורך - היינו אור כ', ומרמז על נר שבת שמצוותו גם למעלה מעשרים אמה, ואילו אורי - היינו אור י', מרמז על נר חנוכה שמצוותו למטה מי' טפחים, ובהצטרפות ב' האורות כאחד הרי מי ידמה לאותו אור עליון ונשגב, על כן התעוררי, התעוררי...

כג. תוספת מעלה ויתרון בהאי שתא כשמצטרף קדושת ראש חודש לקדושת שבת וחנוכה, וכך איתא מהרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, הרה"ק מקאז'ניץ אמר כי בשבת חנוכה שחל בר"ח הוא בחינת ראש השנה ששלשה ספרים נפתחים, שקורין בג' ספרים, ומתתיהו בגי' ראש השנה. עכ"ל.

וכן הובא מהרה"ק מקאריץ זי"ע ('אמרי פינחס' השלם, לארבע פרשיות) שכשמוציאים שני ס"ת גדול האור, וכשמוציאים ג' ספרים אזי האור גדול מאד.

כד. מעשה בחסיד אחד שנסע לשהות בצלו של הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע בשבת ראש חודש חנוכה, בצהרי יום השבת נרדם על הספסל בבית המדרש, אלא שמפעם לפעם התעורר וקרא בהתרגשות אה, שבת, שבת,

של חג החנוכה, וכדאיתא בבית אהרן (מב.) וז"ל, פתח ואמר, עיקר הנס ביום השמיני, הנס שבכל שבעה היה הנס מ"מ עיקר הוא השמיני שהוא למעלה מהשבעה, וכפי שאומרים העולם על נס דער נס איז איבער דער וועלט (הנס הנו למעלה מכללי העולם).

הגה"ק מאוסטרובצה זי"ע אמר, שהנה כבר היה לעולמים שנה ידלוק שבעת ימים, וכמו שמצינו בשרה אמנו שדלק הנר מערב שבת לע"ש, אמנם שידלק שמונת ימים לא מצינו אלא בחנוכה, ואכן, כשדלק הנר ביום השמיני אז נגלה לעיני כל שהוא נס שלא כפי סדר ההנהגה ומעל דרך הטבע, ובא זה ולימד על שאר

וכך אמר הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע משמיה דאבוב הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוהוביישט זי"ע, שכל השבתות עד שבת חנוכה הן בבחינת 'והארץ היתה תוהו ובוהו' (לעיל א ב), אבל מכאן ואילך נאמר 'ויאמר אלוקים יהי אור ויהי אור', שמתגלה האור של השבת על ידי נרות חנוכה ('מרנניתא דבי רבנן' פרשת בראשית, בשם מי ששמע מפ"ק של הרה"ק מרוז'ין זי"ע).

'זאת' היתה לי - שגב קדושת יום זאת חנוכה

ונתנה תוקף קדושת היום כי גדול היום לאדונינו, כי הוא עיקר ותוקף ימי האורה, הניסים והנפלאות

וחזר לנמנם לעוד כמה דקות ושוב התעורר ואמר בהתרגשות אה, שבת חנוכה, ולאחר כמה דקות התעורר שוב משנתו ואמר אה, שבת ראש חודש, ויהי כאשר ראהו הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע שהיה אז עלם צעיר, קרא מיד לאביו הרה"ק מסטאלין שיבוא עמו לבית המדרש ויראה את שנתו של חסיד זה, ואכן כראות הרבי את החסיד הביט בו לזמן ממושך ואז הפטיר 'אוי שלאפט ער ווי א יוד' (כלומר, כך צריך יהודי לישון). והנה אף מי שמרגיש שאין לו השגה בהנהגות אלו, מכל מקום ידע עד כמה השרישו חסידים הראשונים את המועדים וזמנים בעצמותיהם, ואף בעת שנתם זכרו והתרגשו מקדושת הזמן, וממילא אין שום חידוש איך נתעלו מהאור הגדול של 'שבת חנוכה'.

מין הבאר

כתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי חודשי כסלו טבת מאמר ב י) 'מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודות עקרים ועקריות כעין ראש השנה, הנה לדעתי עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה', שבכח יום זה לפקוד עקריות (הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע היה חוזר על דברים אלו בשולחנו הטהור בזאת חנוכה, וכן נהגו כמה צדיקים).

סיפר הרה"ק ה'חקל יצחק' זי"ע שאביו הרה"ק ה'אמרי יוסף' זי"ע המתין שנים רבות לאחר נישואיו לזש"ק ולא נפקד, באחת השנים ב'זאת חנוכה' הזכירה אמו את עצמם לטובה לפני הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע, לא ארכו הימים ולתשעה חודשים נולד להם בן למזל"ט.

עובדא ידענא באברך שכעבור שש שנים מנישואיו הודיעו הרופא (בתקופה שלפני חנוכה) שאפסו סיכוייו מלהוליד זש"ק, ויהי בליל שבת חנוכה בעודו מזמר 'מנוחה ושמחה' האיר ה' עיניו בתיבות 'קום קרא אליו יחיש לאמצך', שעדיין לא השקיע כראוי בתפילה, ומאחר שמתקרב יום זאת חנוכה ישקיע בזאת ובוודאי תבוא ישועתו, וכן עשה, בליל זאת חנוכה גמר פעמיים את התהלים הוא ובני ביתו, וכמעשהו בלילה כן עשה ביום שגמר את התהילים אחר התפילה הוא ובני ביתו, ואכן... לתקופת השנה מיום אל יום נולד להם בנם הראשון, וכהיום הוא אב לו' בנים ובנות ללא ראיית פני הרופא אפילו פעם אחת.

עוד זאת מסוגל יום זה ביותר לפרנסה טובה ומזוני רוחי, וכמו שרימז הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע (זאת חנוכה) בפסוק (דה"י א' כט יא) 'לך ה' הגדולה (זה יום א' דחנוכה), והגבורה (יום ב'), והתפארת (ג'), והנצח (ד'), וההוד (ה'), כי כל בשמים ובארץ, והמתנשא לכל לראש (ו'), לך ה' הממלכה (ז') והעושר והכבוד' זה זאת חנוכה, שאפשר לזכות ביום זה לשפע רב של פרנסה ועשירות.

עוד כתב ה'אמרי נועם' (סוף יום ז' דחנוכה) כי 'בנים פרנסה' עולה כמנין 'זאת חנוכה' (497), ללמדנו שהזמן גרמא לפעול בבני ובמזוני.

וב'חסד לאברהם' (זאת חנוכה) להרה"ק רבי אברהם מראדאמסק זי"ע מביא, שיום זה מסוגל לעורר את הגאולה השלימה, כדכתיב (במדבר ז פד) 'זאת חנוכת המזבח ביום המשח אותו', 'המשח' מלשון משיח בן דוד, לרמז שהוא הזמן המסוגל למחר ולהחיש גאולתנו ביום זה.

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

הימים שהכל הוא מנין שמונה, אך עכ"פ זאת חנוכה עצמו ודאי הוא תוקף הנס.

עוד הוכיחו זאת צדיקים מסדר קריאת התורה, שבכל ימי החנוכה קוראים מעניין הנשיאים, ואילו בזאת חנוכה קוראים בפר' 'בהעלותך את הנרות' שהוא ממש מעניינו של יום - הדלקת נרות, ללמדנו שהעיקר הוא ביום זה.

הוסיף הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תר"מ ד"ה אא"ז) כי הנה בכל יום קוראים סדר ההקרבה של נשיא אחד, ואילו ביום השמיני קוראים סך כל הקרבנות, 'קערות כסף שנים עשרה' וכו', ללמדנו שביום האחרון נכללים בתוכו כל הארות הימים שעברו.

הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (חנוכה תר"מ ד"ה אא"ז) מבאר, שזאת חנוכה הוא כ'שמיני עצרת', דהנה אמרו חז"ל (הובא ברש"י ויקרא כג לו) שנקרא 'עצרת', כי 'עצרת' אתכם אצלי, כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנו להפטר, אמר, בני בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם, והרי בפרשת אמור הסמיכה תורה את חג הסוכות לציווי הדלקת המנורה, דכתיב בתריה (ויקרא כג ב) 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור', ובדרך רמז מביא ה'רוקח' (ריש הל' חנוכה) שלכן קבעו שמונת ימי חנוכה דומיא דחג הסוכות שאף הוא שמונת ימים, אמור מעתה, שזאת חנוכה דומה בטעמו לשמיני עצרת, ואם אמרו על שמיני עצרת בזה"ק (ח"ג לב) ובהוא חרות לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודיהו (באותה שעת שמחה, לא נמצא אצל המלך כי אם בני ישראל עצמם), ומאן דיתב עם מלכא, ונטל ליה בלחודיה, כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה (והיושב עם המלך לבדו יקבל כל אשר ישאל מאתו), אף על זה היום נאמר כן - כל מאי דבעי שאיל ויהיב ליה כה.

ומתאמרא בשם צדיקים שקדושת יום זה היא כמו יום הביפורים, כי כבר איתא מהגר"א (על תיקוני זוהר) שחז"ל קבעו לומר הלל שלם בשמונת ימי חנוכה כנגד שמונה ימים בשנה שהיו צריכים לומר הלל שלם ואין גומרים בהם את ההלל, ובאים אלו ומשלימים על אלו, ואלו הם ח' הימים - ששה ימי פסח שאין גומרים את ההלל (שהיה לנו לומר בהם הלל השלם, אלא שבשש"פ אין אומרים מטעם (מגילה י:)) 'מעשי ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה', ואף בכל חוה"מ כן, עי' מ"ב ת"צ סק"ז), וראש השנה ויום כיפור שאין אומרים מטעם 'אפשר מלך יושב על כסא דין, וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו, וישראל אומרים שירה' (ר"ה לב), ומשמע שם שבלא 'תשובת' ספרי חיים וכו' היה לנו לומר הלל שלם בר"ה ויוה"כ. נמצא שששה ימים הראשונים של חנוכה משלימים לימי הפסח, יום ז' דחנוכה משלים לראש השנה, וזאת חנוכה הוא כנגד יום הביפורים.

וכבר הבאנו את דברי המהר"ל (נר מצוה ח"ב) שהנהגת העולם בחנוכה היא למעלה מדרך הטבע, דבהנהגת הטבע מצינו רק מספר שבע, כמו שבעה ימי שבתא ועוד, וכל הגבוה ממנין שבע הוא למעלה מדרך הטבע, ומאחר דחנוכה הוא מספר שמונה, על כן כל השפעתו עלינו הוא ניסים ונפלאות למעלה מדרך הטבע, ולפי"ז אפשר לומר דחיבה יתירה נודעת לו לזאת חנוכה שהוא יום השמיני של חנוכה, ונמצא שאז הוא שמיני שבשמינית, המורה על כפילות ההנהגה למעלה מן הטבע, גבוה מעל גבוה. נמצא שהוא יום פלאות גדולות.

ובן פירש הרה"ק מהר"ש (הראשון) מבאבוב זי"ע בפסוק (תהלים קיח כג) 'מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו', שהיום השמיני המרומו בתיבת 'זאת', מוכן ומזומן לפעול דברים שהם בבחינת 'נפלאות בעינינו', וכמו שאמרו צדיקים שאפשר למשש בידים את ההנהגה הניסית הנשפעת מלמעלה ביום גדול וקדוש זה כ.

כה. ולפי זה הרווחנו ליישב קו' הבית יוסף (תר"ע), שאכן מצד הדין היה ראוי לקבוע רק שבעת ימי חנוכה, דהנס היה רק שבעת ימים, אך הקב"ה מבקש מאתנו עכבו עמי עוד יום אחד נוסף על השבעה ימים, וביום 'זאת חנוכה' מתייחד קוב"ה עם כנסת ישראל בינם לבין עצמם בייחוד עליון ונשגב, ואין המקטרגים והמשטינים רשאים להיות שם באותה שעה, וממילא ממלא קוב"ה לישראל כל משאלות לבם לטובה ולברכה.

כו. פעם נכנס יהודי אל הגאון ה'חזון איש' זצ"ל, והתאונן בפניו על מצבו הדחוק בענייני פרנסתו, והוסיף ואמר, שהוא זקוק לנס גדול כדי שיצליח לפרוע חובותיו ולחזור לדרך המלך, ולאז בכל יומא מתרחיש ניסא, נענה

'זאת' עשו וחיו - לנצל יום קדוש זה כדבעי

מיהו צריך לזכור את שני הצדדים, וכפי שאמרו צדיקים שמצד אחד אומרים בהתפעלות 'זאת חנוכה', היינו שאפשר להרגיש ולראות את הניסים והנפלאות הנשפעים ביום זה כי הוא עיקר החנוכה, אולם לאידך גיסא יפרש בניהותא 'זאת חנוכה' ותו לא, והיינו שהימים חולפים ועוברים, ולא יתחרט למחר שלא ניצל אותם כדבעי¹.

על כן, 'זאת' עשו וחיו, להודרו כל אחד² ביום גדול ונשגב זה, לפני ה' ישפוך שיחו³, בתפילה

והנה מתנה זו מורה על האהבה רבה שיש להשי"ת אל ישראל עמו, וכמו שרימוז הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (חנוכה אות נג) בפסוק (תהלים מא יב) 'בזאת ידעתי כי חפצת בי כי לא יריע אויבי עלי', בזה שהבורא נתן לנו 'זאת חנוכה' ניכרת גודל האהבה והרצון שחפץ השי"ת בעמו ישראל, ועלינו מוטלת החובה לנצל את הזמן כדבעי, כדי 'שלא יריע אויבי עלי', בימים ההם ובזמן הזה.

החזו"א ותיקן אותו כך 'לאו, בכל יומא מתרחש ניסא', היינו שלא כן הוא, אלא אכן, יכול האדם לזכות לנס. וב'זאת חנוכה' תרומתו איתנייהו ביה, חדא שאפשר לזכות לניסים בכל העניינים, ועוד כי בזמן זה אין טבע כלל, וכל עניני העולם מתנהלים למעלה מדרך הטבע, ואז הנס גופא בדרך הטבע.

כז. הגה"צ רי"ש אונגאר זצ"ל גאב"ד 'חוג חתם סופר' (ב"ב) היה אומר משם רבו הרה"ק ה'ויגד יעקב' מפאפא זי"ע, שלפעמים בהגיע יום זאת חנוכה עורך האדם חשבון הנפש ונופלים בלבו מחשבות עצבות ויאוש, בראותו שלא מילא כראוי את הזמנים הקדושים בימים אלו, אמנם, על זה נאמר לו, התגבר בשעה זו לדחות מחשבות פסולות אלו, כי 'זאת' חנוכה, עדיין עומדים אנו בתוקפן של ימי החנוכה - עדיין אפשר לפעול נשגבות. זאת ועוד כי 'הכנעה' זו גופא היא תכלית ימי החנוכה, וזהו 'זאת חנוכה', להביא את האדם לידי שפלות וענוה (אבל לא לעצבות ויאוש ח"ו). ויזהר שלא יתקיים בו חלילה (תהלים צב ז) 'איש בער ולא ידע וכסיל לא יבין את זאת', להיות כשוטה וכסיל שאינו מבין ומנצל את גודל הזמן של 'זאת' חנוכה, ומחמת חוסר ידיעה נותן ליום זה לעבור מבלי להתאמץ למלא אסמיו בהשפעות טובות, אלא 'לו חכמו ישכילו זאת' ויבינו סגולתו של יום גדול וקדוש זה להתחזק ולומר 'בזאת אני בוטח'.

כח. נודע מאמרו של הרה"ק מרוז'ין זי"ע (עירין קדישין השלם) מה שהצדיקים יכולים לפעול בראש השנה ויום הכיפורים יש ביד כל יהודי פשוט לפעול בזאת חנוכה.

יש שביארו את הענין כי אין נצרך כהיום הזה להביא את הניסים והנפלאות אלא הם מוכנים ועומדים בשמי מרום, על כן סגי בתפילת כל יהודי פשוט להוציאם מן הכח אל הפועל.

מעשה היה בחסיד המפורסם רבי בן ציון אוסטרובער זצ"ל, אשר המתין כעשר שנים לפרי בטן ועדיין לא נוסע, ונכנס בראש השנה אל רבו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע וזעקתו בפיו, כי היום הוא 'עת פקידה' (כמו שאמרו ר"ה יא. בר"ה נפקדה שרה רבקה רחל וחסנה) ומבקש מהרבי שיושיעו, נענה לו הרה"ק, אם אכן עת פקידה הוא היום אם כן מה אתה צריך אותי... (כמי שאומר תפעל לעצמך את ישועתך), יצא משם רבי בן ציון ונכנס אל בית המדרש וגעה בבכיה נוראה במשך שעה ארוכה, ואכן פעל את הישועה וכעבור תשע חודשים נולד לו בן במזל טוב.

אף אנן נעני ונאמר, עת רצון היום לנו, אין צורך לרוץ אנה ואנה, אלא כל אחד יכול לפעול לעצמו להיפקד בדבר ישועה ורחמים, ומה עוד, שהרי כל אחד יש בכוחו היום לשדד מערכות כצדיק הדור, וכמאמרו של הרה"ק מרוז'ין הנזכר, אם כן איפוא זאת עשו וחיו, שפכו כמים ליבכם להאיר את ה'חשכה' כל חד וחד בידיה, כי קרובה ישועתנו לבוא.

שמעו נא למעשה נורא שאירע לפני עשרות בשנים, בישיבתו של הגאון רבי חיים יצחק חייקין מתלמידי החפץ חיים בעקס-לע-בען שבצרפת חלה אחד התלמידים ונתגלה 'גידול' בצווארו ל"ע, מיד החישו אותו לפני רופאים מומחים וכולם כאחד אמרו שיש כאן סכנת נפשות, ואין מנוס מלנתח אותו בדחיפות כדי להסיר הגידול, אולם מאידך עצם עריכת הניתוח אף היא כרוכה בסכנת נפשות, שכן אם ינתחו יתר על המידה אפילו כחוט השערה או אם שמא תזוז הסכין במשהו יש חשש מיתה בדבר, והבהילו את הבחור לרופא מומחה היושב בפאריז, ואף הוא הסכים שמוכרחים לנתחו להצילו, אלא שחשש לקחת את האחריות על עצמו.

באותו הזמן התגורר הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זי"ע בפאריז והלכו לדרוש בעצתו לדעת כדת מה לעשות, והנה מעשה זה היה כג' שבועות לאחר חנוכה, אמר להם הרה"ק עדיין שמורים עימי פתילות מימי החנוכה העבר

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

ובתחנונים, וכן לקחת בידו כל איש ספר תהלים, לבקש מעומק הלב ובהשתפכות הנפש שיזכה לצאת מכל המיצרים בגשמיים וברוחניות, כי ביום הזה אשר הבורא מריק עלינו רב שפע מכל טוב אין לנו אלא לקיים בנפשנו 'הרחב פיך ואמלאהו' לא, לבקש מבעל הרחמים ובוודאי ימלא משאלותינו לטובה לב.

עלינו לטובה, קחו פתילות אלו, יניחם הבחור על אותו המקום ויסתגר בבית ג' ימים ובל יצא חוצה (ומי יעמוד בסוד קדושים), מלאו את דבריו, לאחר מכן שב הבחור אל הרופא, הרופא ערך לו 'צילום' וראה שהנה סר ה'נגע' לגמרי ואין זכר למה שהיה, ומתוך התפעלותו הגדולה שאל מי הרופא שעשה את הניתוח, הרי הוא ממש יחיד מומחה בתחומו שהוריד את כל מה שהיה צריך להוציא בדיוק נמרץ לא פחות ולא יותר...

ואכן, לעשות מופתים כאלו עם הפתילות לאחר חנוכה זקוקים אנו לכוחו הגדול של איש האלוקים רבי איציק'ל, אך עתה ב'זאת חנוכה', יכול כל אחד לשדד מערכות הטבע, וכדבריו של הרה"ק מרוז'ין שאפילו איש פשוט הוא כצדיק הדור ביום הזה.

כט. הנה מבקשים אנו בתפילת נעילה ביוה"כ 'פתח לנו שער בעת נעילת שער', וידוע להקשות בלשון פתח לנו שער, והרי השערים פתוחים עדיין אלא שעומדים לנעול אותם, ומן הראוי יותר לומר 'אל תנעל'... אלא שעיקר הבקשה היא, פתח לנו שער כלומר שתפתח את השער שבנו - שערי הלב, כי ודאי ששערי שמים פתוחים אך הלב אטום וסתום, ועל כך אנו זועקים רבש"ע פתח שערי הלב בכדי שנבין ונשכיל לבקש בעד הנפש חנינה, כי אם לא עכשיו אימתי. ולענייננו יאמר, כי הרבה יש לשפוך שיח בכדי שנדע לנצל את היום הגדול והקדוש הזה לטוב לנו כל השנה. ל. איתא בשו"ע (סי' תרע"ז ס"ד) 'הנותן ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו', והיו צדיקים מפליגים בסגולת מנהג 'שריפת הפתילות', וכמו שכתב ב'סידור רבי שבת' בשם המקובלים בזה"ל, ולאחר שדולק ליל שמיני יקח כל הפתילות יחדיו וידליקם עם השמן זית הנשאר בפכים הקטנים. וסגולתו להינצל מהריגת דם בעזר ה', עכ"ל. ורמז לדבר כי מ"ד הנרות (עם השמשות) עולה כמניין 'דם', ובכלל דבריו להינצל מכל שפיכות דמים, ושלא יצטרכו עמך בית ישראל אפילו ל'בדיקת דם', אלא נזכה לבריות גופא ונהורא מעליא בלי שום צרה ועקתא. וכך היה אומר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בעת שריפת הפתילות ס'זאל פארברענט ווערן די גאנצע שלעכט'ס פון אידישע קינדער' - שישורף כל הרע מבני ישראל, 'רע' ברוחניות ו'רע' בגשמיות....

מן הבאר

פעם נכנס הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע בזאת חנוכה לבית המדרש, ומצא את החסידים משחקים ב'דריידל' כמנהג ישראל תורה, נענה ואמר להם 'וואס מ'שפילט חנוכה - קען מען נאך פאר-שפילן, אבער וואס מ'שפילט זאת חנוכה - קען מען נישט פאר-שפילן...' (מה שמרוויחים בימי חנוכה, שכידוע אפשר להרויח כסף במשחק זה אפשר עוד להפסיד, שבמשחק הבא יכול להפסיד כל מה שהרוויח במשחק זה, אבל מה שירויח בזאת חנוכה יתקיים אצלו לעולם) ורמז לקנייני נצח שאפשר לקנות ביום זה.

לא. מעשה באיש יהודי שהיה עוסק במכירת האניג (דבש), אלא שלא ראה ברכה בעמלו, והעניות והדוחק הרקיעו למעלה ראש, ביתו ריקן מכל ואף חובות הרבה השתרגו על צוואריו, בצר לו הלך אל רבו הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע לשפוף שיחו, ואמר לו הרה"ק, שוב לביתך, וכאשר יגיע האיש הראשון לקנות דבש תגביה את ה'שער' ותבקש ממנו סכום הגון, וכאשר יסכים לקנות אל תמכור לו מיד אלא תכפיל את דמי המקח, ולאחר שיתרצה אף במחיר זה שוב תכפיל את הדמים, וכן על זה הדרך. ואכן חזר לביתו, והנה הגיע ה'גלח דמתא' (כומר העיר) וביקש לרכוש דבש, והציע לו במחיר יקר והסכים, אמר לו היהודי טעות היתה בידי אלא המחיר הוא כפליים, ולרוב חשקו של ה'גלח' בדבש נאות לשלם ככל אשר יושת עליו, שוב הכפיל את המחיר ואף לזה הסכים הגלח, וכך חזר הדבר ונשנה עוד כמה פעמים, עד שמכר לו בסכום עצום שהיה בזה כדי פרעון כל החובות ואף שיהיה לו פרנסה 'מסודרת' לשאר ימי חייו, וחזר אותו יהודי לספר להרה"ק מלעכאוויטש על גודל הישועה. גער בו הרה"ק, אוי שטיא כמותך, הרי ראית שהגלח אחוז בתאוה שאין כמותה לדבש, וכאילו כישוף אחז בו, וראית שכמה שאתה מבקש הנך מקבל - אם כן מדוע חדלת מלבקש עוד ועוד, הרי היית יכול לבקש ממנו כל סכום שבעולם והיה נותן לך עד שאפילו היה 'מוכר' את אמונתו הטמאה בעד דבש, ואז היינו יכולים לשלוט על ה'מרכבה הטמאה'...

העיקר להמשיך את השפעות הקדושות 'אחרי המשח אותו' - גם כעבור החג, שישארו אצלו לאורך ימים^{לג}.

זאת חנוכה אחרי המשח אותו - להמשיך האורות הימים לכל השנה

ביותר הדברים אמורים לעניין חנוכה, שכל תכליתו להאיר את 'חשכת' הימים הבעל"ש^{לד}, וכמו שדייק הגה"ק מקאז'גלוב זי"ע (ארץ צבי מועדים עמ' קע) מעצם שם 'חנוכה' שאינו אלא רק התחלה, וכדרך בני אדם הנכנסים לבית חדש ועושים 'חנוכה הבית', כי ודאי אין תכלית הכניסה אל הבית בשביל חגיגת חנוכה הבית... אלא העיקר הוא הישיבה בבית לאורך ימים

בתיב בפרשת חנוכה המזבח, הנקראת בקריאת התורה בזאת חנוכה, 'זאת חנוכה המזבח ביום המשח אותו' (במדבר ז פד), ובהמשך נאמר (פסוק פח) 'זאת חנוכה המזבח אחרי המשח אותו', ודייק הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (הובא בליקוטי יהודה נשא עמ' ס) משינוי הלשונות, שבתחילה נאמר 'ביום המשח אותו, ולהלן כתיב 'אחרי המשח אותו', שבא הכתוב לומר, כי אין די בקבלת האורות הגדולות 'ביום חנוכה המזבח' ותו לא, אלא

לדין ייאמר, בהאי יומא רבא ניתן לפעול בלי גבול, כמה שתבקש כך תקבל, אם כן אל נסתפק במועט, אלא 'הרחב פיך' לבקש עם השגות גדולות ונפלאות...

לב. כה אמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בימי החנוכה ('חנוכה' ד"ה עוד אמר) צריך האדם להאמין, שבאמירת תהלים אפשר לצאת מכל השטותים ומכל המיצרים ומכל השינויים שיש לאדם - ובזה יוכל עמוד נגד מחשבות הייאוש שמכניס בו היצר.

לג. חותנו של הגאון רבי שלמה אייגער זצ"ל (בנו של גאון ישראל רבי עקיבא אייגער זצוק"ל) השאיר אחריו צוואה בה כתב כי הנכד הראשון מיוצאי חלציו שייקרא על שמו לאחר מותו, יזכה בסך מאה אלף רובל מתוך 'הירושה' שהותרו אחריו. ותיכף לאחר פטירתו נולד בן לגר"ש זצ"ל ונקרא שמו בישראל כשם זקנו, אלא שלדאבון לב לא האריך התינוק ימים ונסתלק לבית עולמו, כעבור זמן מה נולד בן לגיסו של הגר"ש וגם הוא נקרא על שם זקנו. ונתעורר דין ודברים אודות אותו סכום עצום למי הוא שייך, רבי שלמה טען כי הכסף שייך לו על פי דין, היות ובנו היה הראשון שקם על שם המת, והאב יורש את בנו, לעומתו טען גיסו, שכוונת הנפטר בצוואתו הייתה להעניק את המתנה לילד שישא את שמו לאורך ימים, וממילא אינו עובר לבן המת כי אם לבני החי. ונתעצמו בטענות ובדברים ומשלא הגיעו לעמק השווה הלכו לדון בדין תורה אצל הגאון הנודע בעל ה'חמדת שלמה', לאחר ששמע את טענות הצדדים אמר להם שברצונו להתיישב בדבר כמה ימים, ולבסוף הוציא את פסק דינו כי מי שאינו בר קיימא לא חשוב כ'זולד', והכסף יפול בחלקו של התינוק החי (ולא הסכים הגר"ש לקבל את הדברים, ואמר לו החמדת שלמה שבכוונה תחילה המתין ולא אמר את הדין מאחר שרצה לקבל תחילה חוות דעתו של הגרעק"א, והוא ג"כ הורה כן).

ולדין ייאמר, כי השפעות ואורות החנוכה הינם שווים פי כמה וכמה מאותם מאה אלף רובל... אך אם לא יקבע אותם אצלו שיהיו 'בר קיימא' - אין בהם שום תכלית, ויפרחו כלעומת שבאו...

לד. פעם ציווה הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע לומר בזאת חנוכה, 'הדרן עלך מסכת חנוכה והדרך עלן מסכת חנוכה' כלומר זכינו לקיים ולסיים את מצוות חז"ל בחנוכה, ולכן תפילתנו 'הדרך עלן' שיחזור האור וישפיע ויאיר עלינו ('הדרך' מלשון חזרה, וכדאשכחן בש"ס טובא עירובין נב. ועוד 'הדרי בי'), שיהיו ניכרים עלינו האורות בכל ימות השנה (בית אהרן דף מה: ד"ה לזאת חנוכה).

וכך ביאר הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע בלשון התפילה (ברכות יז.) 'שתעמידנו בקרן אורה', שנרמז בזה לאותו זמן שאנו זוכים להיות 'בקרן אורה' על ידי נרות חנוכה המאירים את החשכה, שבקשתנו היא 'שתעמידנו' - שנזכה לעמוד באותה קרן אורה לאורך ימים, ליעול ולא ליפוק...

ועוד בזה, כי הנה קיי"ל בדיני תערובות איסור והיתר, שאם האיסור הוא 'מעמיד' (וכגון אם נתן חלב בעור קיבת בהמה טריפה בכדי שיהיה גבינה, וה'קיבה' היא 'מעמידה' את החלב) אזי אפילו אם יש אלף כנגדו בהיתר - לא בטיל ונשאר באיסורו (שו"ע יו"ד סי' פז סי"א ובהג"ה), ולפי זה יש לבאר שאנו מבקשים שתעמידנו בקרן אורה, ר"ל, שקרן אור החנוכה יחדור עמוק עמוק לתוכנו עד שהוא יהא בבחינת 'מעמיד', וממילא 'לא יתבטל' גם כעבור ימי החנוכה...

וגם זה נרמז במנהג ה'דריידל', אשר האדם מסובב מעט, והדריידל ממשיך להסתובב הרבה מאליו, כיו"ב, על האדם 'לסובב' עצמו בימי החנוכה, ועל ידי זה 'יסתובב' הרבה כל השנה...

באר הפרשה - פרשת מקץ - זאת חנוכה

ושנים, אלא ששמחים ב'מזמור שיר חנוכה הבית' כי אז היא ההתחלה, כך גם ימי החנוכה לא ניתנו רק לשעתם, אלא חנוכה נותן כח בכל השנה לה.

ובמו שהוכיח הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ד ליל א) מהא דאיתא בגמ' (שבת כב. לגרסת השאילתות וישלח סי' כו) שצריך להניח נר חנוכה בפתח הבית משמאל 'כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה בימין, ובעל הבית בטלית מצוייצת ביניהן', ולכאורה יש להקשות שהרי באותו זמן שמדליק נר חנוכה אין נוהג מצות ציצית שהרי 'לילה לאו זמן ציצית הוא', ומה שייד לומר שגר חנוכה משמאל ובעל הבית בטלית מצוייצת.

ומתריץ בזה"ל, אבל נראה כי ע"י מצות נר חנוכה נשאר הארה להפתח כמו מזוזה, להיות רשימו בפתח הבית בכל השנה לו, עכ"ל. וכלומר, שכשם שכל

בית צריך שתהא מזוזה בפתחו 'לשמירה' כך צריך שיהא בו 'רושם' נר חנוכה לכל השנה. ובוה מבואר דברי הגמרא שבעה"ב עם טלית מצוייצת, כי אכן אין הכוונה לזמן ההדלקה אלא למשך כל השנה כולה, שביציאת מביתו (גם באמצע ימות הקיץ) יהא 'נר חנוכה' משמאל ומזוזה מימין והוא עצמו בטלית ביניהם. ומלבד דבריו כי נר חנוכה משפיע מקדושתו על הבית לכל השנה ומועיל לשמירה כמו מזוזה, נכלל בזה כי על האדם לקחת השפעות מנר חנוכה לכל השנה, ושלל יחזור להרגליו ולדרכיו לאחר חנוכה כאילו לא היה כלום לו.

והחכם עיניו בראשולח לאגור בקרבו ב'ימי השובע' את כל ההתעוררות העצומה שהיתה מנת חלקו בימי החנוכה ואת כל כוחות הקדושה, ומהם ישאב כוחות וחיוק זמנים טובא גם 'בימות הרעב', על ידי שיקבל על עצמו קבלות טובות שבהם 'יקשור' את

לה. כדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (תר"פ ליל א) ודייק מלשון הגמ' (שבת כא:): 'קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה', וכלשונו 'נראה מלשון קבעום שהאורות שישראל משיגים בחנוכה יש להם קביעות ואינם מסתלקים אחר החנוכה', ומבאר טעם הדבר, כי בשבת ויו"ט יש איסור מלאכה, וממילא כששבים ל'ימי המעשה' הרי אין נמצאים באותו מקום שהגיעה אליו הארת הקדושה, ומה שאין כן חנוכה שאינו אסור במלאכה, וגם כעבור ימי החנוכה אנו עדיין באותו מקום ובאותו מצב, ובנקל יותר ניתן להשאיר את הארת החנוכה גם לאחריה. עפ"ז פירשו, שבדייקא לא תקנו חז"ל איסור מלאכה בימי החנוכה – בכדי שלא יצטרכו לעשות 'הבדלה' במוצאי חנוכה... אלא אור החנוכה ימשיך 'ללוות' אותנו בכל 'לילות טבת הארוכים' ובימי החורף והקיץ עד לחנוכה תשפ"ז... לו. 'מעשה רב' הוי אצל הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע, כאשר בשנה אחת עמדה המנורה סמוך מאד לכותל, והשחירו הנרות את הכותל, לאחר חנוכה ביקשו בני הבית לנקות את הכותל, אך הרה"ק מקארלין לא נתנם לנקות, באמרו שעדיף להשאיר את הרושם של הנרות לכל השנה כולה.

ולדידן ייאמר, לא באנו לומר שיש צורך דייקא ללכלך הקירות ולהשאיר רושם בכותלי הבית, אלא העיקר שיעשה רושם עמוק בקירות הלב...

לז. בדרך צחות רמז עפ"י דברי הגמרא (ב"ק נה.) הרואה טי"ת בחלום סימן יפה לו, כי זה האיש אשר אינו מסתפק בח'ימי החנוכה, אלא ממשיך גם ל'יום התשיעי' ממחרת החג, אכן סימן יפה לו, ובפרט אם כה 'נדלק' באש הקודש של נר חנוכה עד שגם ב'חלום' רואה אות טי"ת 'כל שכן' שסימן יפה לו... ועוד אפשר לבאר שבאו חז"ל להורות לנו, שגם רק ה'חלום' והרצון להמשיך ליום התשיעי אף הוא לסימן יפה ייחשב, כי גדול מעלת כח הרצון עד מאוד.

לח. ובעניין זה ביארו הא דקיי"ל (שור"ע תרעג ס"א ובהג"ה) 'כל השמנים כשרים לנר חנוכה וכו', ומיהו שמן זית מצוה מן המובחר, שהנה שמן זית רומז לחכמה (וכדאיתא במנחות פה: 'מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצויה בהן'), ובאו בזה לעורר אותנו להיות 'חכם הרואה את הנולד' – כל ימי השנה הבעל"ט, ולדעת היאך להמשיך מהחנוכה לכל השנה. ואילו הרה"ק מטאהש זי"ע ביאר המעלה בשמן זית, שמטבעו הוא שמשאיר רושם במקום שהיה שם, והאצבעות הממשמשות בנר ובפתילה למען יאחזו בה האור יפה הרי הם נדבקות זה לזה מחמת השמן שנדבק בהם, ומרמז לנו שצריך להשאיר רישומא קדושה מחנוכה לכל השנה, ושהחנוכה 'תדבק' בנו לימים שלאחריה...

כעין זה הגידו חסידי קמאי במנהג חצר הקודש קארלין לשתות בזאת חנוכה מין משקה העשוי מאלכוהול וצוקע"ר (סוכר) ושאר מיני תבלין, ונקרא בשם 'פֶּמֶשׁ' (פאמש), והוא ר"ת של 'פדעהו מרדת שחת' (איוב לג כד), ויש בזה לרמז שכשם שה'משקה' הזה מדביק ידי הנוגעים בו, כך עלינו להידבק בחנוכה, אחזתיו ולא ארפנו...

החג בעבותים, ואין הבוונה לקבלות גדולות, כי אם יה"ר שנוכה להדבק בקדושת הימים, ויושפע עלינו לקבלות קטנות דייקא לט' שיוכל לעמוד בהם, ובה שפע ברכה והרווחה לכל ימות השנה לעבוד יתמשך עליו הקדושה והניסים והנפלאות גם כעבור את בוראנו נאמנה, ובקרוב נזכה לאורו הבהיר של ימי החג. משיח צדקנו אכ"ר.

עוד רמזו בהא דאיתא בשו"ע (סי' תרע"ז ס"ד) 'הנותר ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו', ללמד שנרות שמונת ימי החנוכה עליהם להאיר גם לאחר החנוכה, ומהם עושה מדורה להאיר ולהתחמם כל השנה...

לט. ומרומז במנהג ה'דריידל' (סביבון) שהוא מסתובב על 'שפיץ' קטן מלמטה, וע"ז מסתובב הכל, כך על גבי קבלה קטנה זו 'תסתובב' כל השנה...

וכן אומרים משם הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, לרמז בפך אחד של שמן, דאע"פ שהוא דבר קטן ונראה כאינו חשוב אפ"ה דייקא מזה נמשך נס חנוכה, ללמדנו מעלת 'דבר קטן'.

ובעלי הרמז רמזו במצות נר חנוכה ש'זמנה' כל עוד שלא כלה רגל מן השוק, והיינו לכחצי שעה, ללמד שאם אתה נמצא ב'שמאל' וב'פתח ביתו מבחוץ' תקבל על עצמך למשך חצי שעה (ולא יותר) ... וכמובן שכל אחד ואחד לפי עניינו ומצבו.

קבעום בהלל והודאה

ראשית דבר נספר מעשה שהיה בעי"ת בארא פארק יצ"ו בביהמ"ד 'שומרי שבת', כאשר באחד המנינים במנין מנחה של יום מן השורה האריך ה'בעל תפילה' בתפילת שמונ"ע של לחש, הקהל שכבר גמר תפילתו החל **לדפוק ולנקוש על גבי השולחנות**, נו, נו, כדי לזרז אותו להתחיל 'חזרת הש"ץ', אחר כמה רגעים נכנס הגבאי הידוע **רבי הלל** והרגיע את הקהל - רבותי, **יש לו פעקלעך...** (- חבילות, והוא לשון שגור בפי העולם, על מי שיש לו חבילי צרות וקשיים, יסורים ומכאובים) תנו לו להתפלל ולשפוך שיחו, ולכל מי שניסה לזרז את הבעל תפילה אמר לו ר' הלל, הנח לו, **יש לו פעקלעך...** אחר התפילה, הסביר להם, יהודי הלזה איננו מבני עירנו, ובבואו הנה ניגש אלי ואמר לי כי היום חל היא"צ של אביו, והוא צריך לגשת אל העמוד, אלא שיש לו פראבלעם (בעיה) קטן, כי ב"ה, הודו לו ברכו שמו, יש לו י"ב צאצאים שכולם נישאו, כולם תלמידי חכמים ומרביצי תורה, בעלי משפחה ובעלי פרנסה, הכל בריאים ושלמים, ומבורכים בכל טוב וטוב, ובהגיעו לברכת מודים בכל שמונ"ע הזמן מתארך והוא אינו מסיים להודות ולהלל לבורא יתב"ש על כל חסדיו, והדבר אינו תחת 'שליטה' כלל וכלל, אמר לו רבי הלל, גש לעמוד ואני יסדר את הענינים, וזאת היתה כוונתי 'פעקלעך' של חסדים ואוצרות טוב...

וכך אומרים בשם הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע השוכח לומר 'על הניסים' בתפילתו אינו צריך לחזור (או"ח תרפב א) ולאידך גיסא השוכח לומר 'על נסין שבכל יום עמנו' - כלומר ששכח לגמרי את כל ברכת 'מודים' חייב לחזור ולהתפלל. הא לך, **שהרבה יותר מחוייבים להודות על חיי היום יום**, כל אחד באשר הוא, היינו להבין שכל מהלך חיינו הוא 'נס גדול' משמיא תמיד, לכן אם שכח להודות על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסין שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים ודאי שעליו לחזור ולהודות.

אגב גררא, כבר הארכנו שהודאה להשי"ת היא הדרך והצינור להשפיע עוד רחמים וחסדים. וכה ביאר המלבי"ם מה שנאמר (תהלים קיח טו) 'קול רנה וישועה באהלי צדיקים', שלכאורה צ"ב, כי היה לו לומר 'קול ישועה ורינה' כי אחר שהאדם נושע הוא מרנן ומשבח, אלא מבאר, וז"ל, בעת החל קול הרנה, בא גם כן קול ישועה, כי כפי שהתחילו לרנן ולהודות כן בא הישועה. עכ"ל.

הנה כתיב (תהלים צ יד) 'ונרננה ונשמחה בכל ימינו', ומבאר ה'מצודת דוד' **ונרננה** - בהודות והלל. **ונשמחה בכל ימינו** - כי מאחר שנודה לך הרי תשוב להיטיב לנו **בעבור רוב ההודאה וההלל**, ונחזור להודות שוב, וכן יהיה הולך וחוזר חלילה כל הימים.

ישקו העדרים

ומן העניין להביא מה שכתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא דכלה פר' שופטים) **קבלה מתלמידי הבעש"ט זי"ע**, שכאשר יש לו לאדם איזה 'חסרון' [-שחסר לו מצרכין], או שבא עליו איזה דבר רע ח"ו, עצתו, להתבונן ולהתעמק בדבר עד שימצא בו משהו טוב בתוך הרעה, וכיון שימצא הטובה אזי יתמתק הדין ברחמים.

כה השיב כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע במכתב תשובה לחסיד שכתב לו כמה וכמה תלונות וטענות שנתברך בצאצאים בליעה"ר והדוחק בביתו איום ונורא... ויען לו הרבי, מכתבו נתקבל, ומה מאד שמחתי למשמע 'בשורתך הטובה' שבעזהשי"ת באת בקשרי שידוכין עם זיווג ההגון לך, ותרב שמחתי בראותי שה'נישואין' נערכו בשעטומ"צ למזל טוב, ועל הכל שמח לבי ש'שלוש בית' נחלתך. ויגל כבודי לקרוא במכתב כי נולד לך בנך בכורך כשהוא בריא ושלם. לאחמ"כ לא עזבך האלוקים ולתקופת השנה נולדה הבת למזל"ט, והנה קול צהלה ורינה בלידת הבן השלישי והבת הרביעית... וכולם בריאים ושלימים הולכים בדרך הישר - הידעת כי לאו כל אדם זוכה לכך, ומה רב טובך אשר חננך הבורא ב'קורת גג' משלך, כי לפי מיטב ידיעתי רבים יושבים שם תחת קורת גג שאיננה שלהם (אלא ב'שכירות'). והוסיף בצידי המכתב, אודות מה שהתלונן כי מצבו קשה ומר, אם תשכיל להודות לה' על כל הטובה, לרקד ולפזז מרוב עוז וחדווה על כל הטובה אשר גמלך ה'... תצא מכל צרה ודוחק, והשי"ת שנתן לך דירה זאת הוא גם ירחיב את גבולך.

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"**

"גיוס של חנוכה"

שיעור מס' 255 | פר' מקץ תשפ"ו

יוסף שתלה הזכירה בשר המשקים ולא תלה בקב"ה, ניתן לו השכחה במשך שנתיים ימים, כדלעיל, והכי מרמוז הכתוב: "ויהי מקץ" דמקץ עם ג' אותיותיו הוא בגימ' "זכור", לרמוז לנו שאם יוסף היה תולה בטחנו רק בה', היה השם יתברך זוכר ממנו לפני השנתיים הללו.

"הפקידה התנצלה שוב ושוב על שכחתה, אך לצערה המכסה הושלמה, ולצערה לא תוכל לשבץ אותי השנה. יצאתי לביתי שש ושמש כשליבי מתרונן משיר, שבח והודיה לבורא יתברך על ניסיון על נפלאותיך ועל ישועתך.

"ושוב, מעשה בצו גיוס נוסף שקיבלתי. באותה תקופה הדודה היקרה שלי, דודה לאה ז"ל, מאוד התבגרה, ואני, ממשיך לספר האחיין רבי יוסף שוחט שליט"א, "הייתי מטפל בה במסירות. הדודה גרה אז בדירתה בבניין דירות במרכז קייב בקומה חמישית ללא מעלית. ואני הייתי מקדיש זמן מידי יום בסיום העבודה לטפל בה, עורך עבודה את הקניות, ומפנה את האשפה. במצבה הרפואי דודה לאה הייתה ממש תלותית בי, כאשר קיבלתי את צו הגיוס נחרדתי כולי: 'מה עושים עם דודה לאה?! עם מי אשאיר אותה?!' בצר לי פניתי בתפילה לאלוקים העוזר בצרה: 'אנא, עמוד לימין דודה לאה השומרת על הגחלת היהודית במסירות נפש, דודה לאה עוד זכתה לראות בילדותה את מרן ה"אור ישראל" מפרנקפורט. והייתה אוצר בלום של מנהגים וניגוני קרלין. אנא ממך, אבא שבשמים, דאג נא שישחררו אותי מהצבא כדי שאוכל להגיש לה את העזרה לה היא כה זקוקה כעת'.

"יצאתי בבוקר חורפי אחד בדרכי לשכת הגיוס כשאני ממלמל פרקי תהילים ומשדל להשליך על השם יתברך ייבי. בדרכי ללשכת הגיוס נתקלתי במוכן של חקלאי מאחד מכפרי הסביבה, המוכר את תוצרתו. לפי התור הארוך שהשתרך היה נראה שהוא מוכר משהו יחודי. נעצרתי לראות, מתברר שהדוכן מלא וגדוש בתפוחים טריים ועסיסיים, מצרך שהיה מאוד נדיר באמצע החורף הסוער. משהקרבתי לדוכן עלה ריחם המשכר של התפוחים באפי. החלטתי לרכוש כמה תפוחים בודדים. לשמח את רעייתי, ואת דודה לאה.

"תנו לה מפרי ידיה"- מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו, שהפסוק מרמוז אודות נס חנוכה, שכן המילה "תלמי" היא ר"ת של: "תנו לה-מ-פרי י-דיה", ותחילת תגבורת היונים הייתה כשהעתיקו בהוראתו של תלמי המלך את התורה ללשון יונית, ועיקר נר החנוכה נעשה על ידי נשים, כך מסביר רבינו את הפסוק "תנו לה מפרי ידיה"- הרי קשה, אם הפירות כבר שלה הם - שכן הם כבר "פרי ידיה", מדוע הכתוב אומר: "תנו לה?" וכי מה יש לתת מדבר שכבר הוא שלה?! מחדש רבינו ה"זרע שמשון" זצוק"ל, שלמרות שהאשה שובת ממלאכה בעת הדלקת נרות החנוכה, והרי הבעל נותן לאשתו מזונות תמורת מעשי ידיה, למרות זאת תנו לה מזונות, לפי שמעשיה מהללים אותה בשערים, כלומר: בשערי הבתים, שם ניצבים נרות החנוכה הדולקים בתוך הטפח הסמוך לפתח, הנרות הללו מספרים לנו שעיקר הנס נעשה על ידי האשה, ולפיכך מגיע לה מזונות למרות שאינה עושה מלאכה בעת הדלקת הנרות, כי הנרות הם פרי ידיה! שבזכותה נעשה הנס !!!

"העניכוב שווה בכדי לשמח את רעייתי ואת הדודה בתפוחים שריחם נודף למרחקים'. כשהגיע תורי לאחר ההמתנה הארוכה ביקשתי מהמוכר למלא עבורי שקית גדושה של תפוחים. 'אולי זה יבוא לידי שימוש בלשכת הגיוס', עלה לפתע בדעתי.

"המשכתי בדרכי ללשכת הגיוס. משהגיע תורי תינתי בפני הפקיד את דאגתי לדודתי הנשארת לבדה. 'אין דבר כזה: להשתחרר ממילואים בשביל לשמור על דודה, נכבדה ככל שתהיה! פסק. הפקיד חמור הסבר, הסברתי לו שנית שהדודה גרה בקומה חמישית וכו' וכו'... 'הנה, אפילו את התפוחים העסיסיים הללו קניתי עבורה' תיארתי, תוך שאני מעלה את התפוחים על השולחן כדי שריחם המשכר יכה באפו. 'תטעם, תבין!' אמרתי לפקיד, כשאני מגיש לו תפוח עסיסי, כשהגוי נוגס בתפוח נגיסה הגונה. המשכתי לספר לו איזו טרחה גדולה טרחתי עבורם: על התור הארוך והמחיר המפולפל. הוספתי לו כמה מילות חנופה: 'אני רואה שאתה אדם נחמד ורגיש' קח לך את התפוחים הללו כשי והערכה להתחשבותך...'

"ב"ה התפוחים, היו שליחים טובים ונאמנים. הפקיד חמור הסבר הפך עורו ואמר שהוא מתרשם שמדובר במקרה הומניטרי הדורש התחשבות מיוחדת, ולכן הוא משחרר אותי ממסירות המילואים. הצעתי לו שכדי למנוע עינא בישא כדאי להסתיר את התפוחים...

נמלטתי החוצה לדרכי כשאני מסתיר את פני בידי מבכי שפרץ מעומק הלב, בכי של התרגשות והודאה לבורא יתברך על ניסן על נפלאותיך ועל ישועתך.

"כמה טנקים היו תחת פיקודי שם בצבא ברית המועצות. עקב תפקידי הבכיר נאלצתי פעם בשנה להתגייס לשירות מילואים. לעיתים נקראתי לשרת לתקופה קצרה של שבועיים - שלוש, ולעיתים אף לחודשיים ימים. **"כך** היה פעם כשהוזמנו אותי להתייצב ביום שישי, ערב שבת נר ראשון של חנוכה, בשעה חמש אחר הצהריים. אוי! בדיוק בחג החנוכה, חמדת ליבי, החג המאיר והמתוק אליו נפשי יוצאת ומשתוקקת כל ימות השנה. אבל מה לעשות?! בגלות הסובייטית אי אפשר לשחק. אי התייצבות יכולה להסתיים במאסר, בגלות ולעיתים אף בגרוע מזה.

"בירתי מתי השעה המוקדמת ביותר שאפשר להדליק בה, הדלקתי נרות בכוונה, וחישבתי לצאת ברכבת, כך שאוכל להספיק להגיע לשם עוד לפני כניסת השבת.

"למולי פרצה סופת שלגים חזקה, התחבורה הציבורית הופסקה והרחובות נעטפו במעטה לבן סמיך, צעדתי רגלית דרך של שעה וחצי. כשסוף סוף הגעתי ללשכת הגיוס, תמה עלי הפקיד: 'מדוע הגעת לכאן?! וכי אינך יודע שפתחו משרד חדש, ועליך להגיע לשם?!' זה מה שהיה כתוב אצלי בהזמנה, טענתי להגנתי. הם ביקשו לראות אותה, אך בעקבות השבת שפרסה כנפיה לא לקחתי איתי את המכתב, כדי להימנע מטילטול בשבת. 'אין לך ברירה, אלא רק לגשת למשרד הגיוס החדש. מחכים לך שם. עליך למחר כדי להספיק להגיע לפני שסוגרים'.

"ניסיתי לדדות בשלג הכבד במהירות, אך הדרך המאתגרת ארכה זמן. הגעתי מתנשף כשנשמתי בידי. המשרד היה כבר בשלבי סגירה. פקידה זועמת קיבלה את פני. לרגע חשבת: 'מי יודע מה מחכה לי?!' היא תפרוק את כל זעמה עלי, ותגיש אותי לחודשיים שלוש.

"מדוע הגעת עכשיו? הרימה הפקידה את קולה. 'מה הולזול הזה?! הרי הוזמנת לחמש אחר הצהריים! קולה הפך לשאגה מאיימת. תיארתי לה את כל הקורות איתי; כיצד קיבלתי הזמנה לכתובת הישנה, וכיצד ידייתי ברגל בעקבות סופת השלגים הסוערת עד לכאן במשך שלוש שעות, כשהשלג הכבד מנסה להניא אותי מלשרת את מולדתי האהובה - 'אמא רוסיה'.

היא, שראתה את חשקי ורצוני להתגייס, הקשיחה עמדתה עוד יותר: 'בגלל השעה המאוחרת בה הגעת, מכסת הגיוס להיום סגורה. אני רושמת כאן שלא תוכל להתגייס השנה. חזור הביתה, ובשנה הבאה, לכשתקבל צו, תלמד להגיע בזמן, ואז תוכל להתגייס!'

יצאתי לדרכי הביתה כשליבי מתרונן, שר ומודה לקב"ה על נס החנוכה שעשה עימי. פיזמתי כל הדרך שירי שבת קודש שזורים בשירי הלל, שבח והודיה לנורא עלילה. חשתי כי פתיתי השלג מזמרים ומודים יחד איתי. שלג וקישור, רוח סערה עושה דברו - יחד כולם הודו על ניסיון ועל נפלאותיך ועל תשועתך.

"הגיוס כלל שעות ממושכת בסביבה גויית, תוך ניתוק מוחלט ממשפחתי, מקהילתי ומעמי. בדרך כלל תקופת הגיוס שלי נשקה לסוף השנה הלועזית, כך שפעמים רבות נקראתי להתייצב באזור חנוכה. נראה שאורות חג הניסים התגייסו לעזרתי ולא פעם הוקפתי בהשגחה פרטית מיוחדת שזיכתה אותי להינצל מהגיוס.

"כך היה זה באחד השנים קבלתי צו גיוס ליום פלוני בשעה שבע ושלושים בבוקר. כבר בשעה שש ארבעים וחמש התייצבתי בלשכת הגיוס. פקידת הקבלה שאלה מדוע הגעת כה מוקדם. עניתי לה שאני אורח נאמן הרואה זכות להתגייס למען המולדת. 'המתן בבקשה שם, בפינת אולם ההמתנה, וכשיגיע התור שלך אני אקרא לך'. 'אינך צריך לדאוג, גם אם הזמן יתארך, לא אשכח אורח נאמן כמוך?!' התיישבתי שם בפינה. הוצאתי מציקלוני סידור תפילה עתיק יומין, אותו קבלתי במתנה מר' מוטל הוכמן ז"ל חסיד סטאלין שעוד זכה להסתופף בצילא דמהימנותא של האדמו"ר מרן "אור ישראל" מסטאלין- 'הפרנקופטער' זיע"א.

"הסידור, שדפיו היו ספוגים בדמעות מתפילותיו החמות של ר' מוטל ריגש אותי מאוד, 'ושפת ר' יוסף שוחט, בעל המעשה. 'נפתחו שם שערי ליבי, הצטנפתי בפינה וצללתי לתוך תפילת שחרית קרלינאית חמה. הייתי כה שקוע בתפילה, עד שממש שכחתי איפה אני נמצא, כשסיימתי לאחר כשעתיים, שמתי לב שמשוה מוזר קורא כאן: אולם ההמתנה הענק שקודם היה מלא מפה לפה, התרוקן, וכמעט רק אני נשארת. ניגשתי לפקידה שאמרה לי לחכות עד שתקרא לי. היא התנצלה על שמשום מה שכחה לקרוא לי'.

"ויהי מקץ שנתיים ימים"- מובא במדרש שעל ידי שיוסף אמר לשר המשקים: 'כי אם זכרתני והזכרתני', היתווספו לו שתי שנים. מדוע דווקא שתי שנים? מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א שכוח הזכרון "משמות קדושים שהם בגימ' "זכור", והשכחה באה משמות שהם בגימ' "תשכח", ולכן, כמניין הימים בשנתיים ימים, העולה עם הכולל לגימטריה "תשכח", ולכן,

כניסת שבת: 16:03

צאת שבת: 17:19

ר"ת: 17:57

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שניא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פרשת – מקץ

וַיַּחֲרֹדוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לְאֹמֹר מָה זֹאת עֲשֵׂה אֱלֹהִים לָנוּ (מב,כח)

יש להבין מדוע רק עתה נחרדו האחים ואילו כשנטפל אליהם 'האיש' לא כתוב שהם נחרדו, מתרץ האדמו"ר מגור שליט"א, בהקדם מה שיש להבין מה היתה מטרת יוסף בכסף שהחזיר לכל אחד איש בפי אמתחתו, וביאר – מאז ומקדם ידעו בני ישראל, כי את אומות העולם ניתן לשחד בכסף ושלמונים, כל השתדלנים לדורותיהם העניקו לצוררי היהודים סכומי כסף ומתנות יקרות, כדי להשקיט את צימאונם לדם יהודי.

לכך ביקש יוסף להראות להם שאצלו אין עצה זו פועלת, כי אין הוא אוהב כסף ורודף בצע, ואדרבא אפילו את הכסף שקיבל מהם כדת וכדין מחזיר הוא להם, ובכך יידעו האחים שאין הם יכולים להסתמך על עצת השוחד, כאילו היא תועיל להם מול שליט מצרים.

לכן רק כאשר מצאו האחים את צרורות כספיהם בפי אמתחותיהם 'יצא לבם ויחרדו איש אל אחיו', ואילו בכל אותה העת אשר יוסף נטפל אליהם על לא עוול בכפם, לא מצאנו כלל שהאחים התייראו ויחרד לבם. אלא שהן הן הדברים: כל עוד לא החזיר להם יוסף את הכסף, סברו האחים שמצויה ברשותם עצה הגונה להטות את ליבו של המושל לטובתם, וזאת על ידי שוחד ושלמונים, על כן לא התייראו יתר על המידה, אולם כשראו שאינם עומדים מול גוי תאב כסף כרגיל, אלא מול מי שבז לכסף עד שהוא נכון לוותר אפילו על כספו, או אז התייראו ויחרד לבם בראייתם כי את המושל הזה אי אפשר לקנות.

מעשה שהיה בעיירה סאטמאר, בבית המשפט המחוזי עלה לכהן שופט חדש, אנטישמי ורשע מרושע. יהודי העיר באו לרבים רבי יואל טייטלבוים מסאטמר זצ"ל, ותחינתם בפייהם שיושיעם, בפחדם מה ילד יום ומה יעולל להם זה. השיבם רבי יואל: יש ברצוני לראותו. כשהראו לו את השופט המדובר, נענה ואמר בחכמתו: 'אל לכם לדאוג, יש לו ידיים' ...

לא הבינו בני הקהילה את פשר תשובת רבם, והוא מיהר להסביר להם: אם יש לו ידיים, הרי שחזקה על גוי שיפתח את ידיו לקבל שוחד שתתנו לו, והכל על מקומו יבוא בשלום.

סיים רבי יואל את דבריו ואמר להם: הוא זה שאמרו בהגדה של פסח: שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו – והקב"ה מצילנו מידם, כיצד מציל הקב"ה אותנו מהעומדים עלינו? מידם, תודות לכך שיש להם ידיים. (מדשן ביתך)

ה"אור החיים" הקדוש מבאר, שבמשך שנתיים ימים היה פרעה חולם מדי לילה את אותו החלום, אלא שהיה שוכח אותו. בסוף שנתיים ימים, כשחלם אותו שוב, זכר אותו. הסיבה לכך שבמשך שנתיים חלם ושכח, חלם ושכח, היא משום שהיתה תביעה על יוסף הצדיק שתלה בטחונו בשר המשקים ואמר: "כִּי אִם יִזְכְּרֶנִּי ... וְהִזְכַּרְתִּנִּי", ומשום כך נגזר עליו לשבת שנתיים נוספות בבית האסורים. הוא נתבע על שמך קטן של פגם במידת הביטחון שלו.

את הסיפור הבא סיפר הרב אליעזר בן דוד זצ"ל, מקים ונשיא מוסדות "אור החיים" בבני ברק, ומוסדות "אור האמת" באלעד: בקנדה גר יהודי עשיר גדול בשם יוסף טננבוים, המכונה ג'ו, שהיה תורם סכומי כסף גדולים למוסדות תורה. בשנים הראשונות של הסמינר הצטברו חובות גבוהים, והרב בן דוד החליט לנסוע לקנדה כדי לבקש את עזרתו של הנדיב. לצורך כך הוצרך הרב בן דוד צריך לצרף לנסיעה נדיב נוסף, שהכיר את הרב בן דוד וגם את מר טננבוים, כדי שהלה יקשר ביניהם וישמש כמתורגמן בשיחה. הנדיב ניסה לסרב, הוא טען כי הוא לא נוהג לשמש

כמתורגמן לפני נדיבים אחרים, אך לאחר שהרב בן דוד לחץ עליו והסביר לו כי מדובר בהצלת נפשות של בנות שאין להן בית – הסכים. הנדיב המתורגמן יעץ לרב בן דוד לבקש מטננבוים 250,000 דולר, סכום עצום, זאת כדי שהוא ייתן לכל הפחות מאה...

השניים סיכמו ביניהם מה לדבר, איך לדבר, ואיך, במידת הצורך, ירמוזו אחד לשני... בקיצור- התכוננו לפגישה עד לפרטי פרטים. כשהגיעו לקנדה המתינו במשך כמה שעות במשרדו של מר טננבוים, עד שהפקידה יצאה ואמרה: "ג'ו לא יגיע היום! הוא ביקש שאקח את מספר הטלפון שלכם, ובמידת האפשר ייצור אתכם קשר".

הנדיב שהתלווה לרב בן דוד לא יכול היה לחכות והמשיך לענייניו, ואילו הרב בן דוד פנה ונסע לבית ה מלון בו הוא מתארח. כעבור כמה שעות מקבל הרב בן דוד טלפון מהמוזכירה: "ג'ו הגיע זה עתה ומבקש שתבוא אליו עכשיו". הרב בן דוד התקשר מיד לנדיב, המתורגמן, אך הלה לא ענה לטלפון...

הוא לא ידע מה לעשות. מצד אחד לא רצה להפסיד את הפגישה, ומצד שני אין לו מתורגמן... הוא הרים עיניו לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם! אני בוטח רק בך! אין לי מתורגמן. אין לי את הנדיב שמכיר את מר טננבוים. אין לי להישען אלא עליך!"...

כשעמד להיכנס לפגישה, פגש בבחור ביישן שבקושי יודע לדבר, וביקש ממנו: "אנא! תעשה עמי חסד גדול, ותיכנס איתי לכמה דקות כדי לתרגם שיחה חשובה שעליי לשוחח עם מישהו". לאחר הפצרות הבחור הסכים, ותירגם את דברי הרב בן דוד בביישנות ובצורה יבשה...

והנה, הנדיב הראשון שאמור היה לתרגם את השיחה והכיר באופן אישי את מר טננבוים, התקשר בעצמו למר טננבוים וסיפר לו שהוא בא אליו במיוחד עם רב חשוב וחיכה לו במשך כמה שעות...

מר טננבוים קטע את דבריו: "כן! הרב הזה יושב אצלי כרגע. אם אתן לו חצי מיליון דולר זה יהיה בסדר בשבילך ובשבילי?"... בלי הרבה אומר ודברים תרם מר טננבוים חצי מיליון דולר, ובכסף זה בנה הרב בן דוד את הבניין הראשון של סמינר 'אור החיים' לבנות.

הרב בן דוד סיים את סיפורו ואמר: הכנתי דרשה, הכנתי נאומים, תיאמתי עמדות עם הנדיב, ומה אמר לי הנדיב? תבקש 250,000 כי אולי יצא מזה 100,000 ... כשעמד לעזרתי בחור ביישן עם מלים 'צולעות', והבנתי שאף אחד לא יכול לעזור לי, רק בורא עולם – קבלתי חצי מיליון דולר מבלי לבקש! ('שש באמרתך')

הָלוֹא אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם לֵאמֹר אֶל תַּחֲטְאוּ (מב,כב)

סיפר הרב זילברשטיין שליט"א: אספר לכם סיפור מיוחד, כשהייתי ילד קטן, עברנו להתגורר בתל אביב. היו אלו ימי המלחמה בגרמנים, והיה מקום שנקרא 'מרכז וולולסקי' – מפעלי ייצור שייצרו מימיות לחיילים ועבדו גם בשבת. רבה של תל אביב, **רבי יצחק ידידיה פרנקל זצ"ל**, סגר את ספר התורה והכניסו לארון הקודש, וקרא לכל הקהל לצאת אחריו. גם אני הקטן הצטרפתי, והלכנו למפעל. הרב ניגש ודפק על פתח המפעל. האנשים רצו לסלקו, אך הרב לא הסכים, וכולם באו ודפקו ומחו על כבוד השבת. בעל הבית הזמין משטרה, והנה הגיע קצין בריטי.

הקצין פנה אל הרב פרנקל ושאלו: הרי יודע אתה כי הציוד המיוצר במפעל מיועד לאנשי המלחמה, ומדובר בפיקוח נפש, אז מה אתה רוצה? השיב לו הרב: אני יודע זאת, אבל מדוע לא עובדים במשמרת שניה בלילה באמצע השבוע? אם יעשו כן – יחסכו חילול שבת. **והוסיף ואמר הרב פרנקל:** לכל אומה יש דבר שהוא היסוד שלה. אצלנו – היסוד הוא שבת! הקצין שמע את הדברים והתרשם מאוד, והורה: סוגרים את המפעל מיד! היה זה קידוש שם שמים עצום. ראינו איך אדם יחיד, כרב פרנקל, הצליח בדיבור אחד שלו לסגור מפעל שלם שמחלל שבת! ('בעניינא דיומא')

וִירִיצוּהוּ מִן הַבּוֹר (מא,יד)

יושב לו יוסף הצדיק בבור הנורא בבית האסורים, כבר עשר שנים שהוא שם ולרגע אחד אינו מפסיק להאמין בהשי"ת, הוא בטוח כי בכל רגע יכולה ישועתו לבוא, וכשנקרתה לפניו הזדמנות, שכנו מבית האסורים הולך להיות שר בממשלת פרעה, או אז הוא עושה גם השתדלות, הוא מבקש משר המשקים 'כי אם זכרתני.. והזכרתני', אבל אצל הקב"ה הפעולה הזו אינה נושאת חן, ונגזר עליו להישאר בבור עוד שנתיים, ובסיומם הגיעה הישועה באופן מפתיע, 'ויריצוהו מן הבור', בלי שום השתדלות מצידו של יוסף.

ועכשיו לענייני דיומא, 'יוונים נקבצו עלי אזי בימי חשמנים', היוונים הרשעים רצו לאבד את עם ישראל ע"י עקירת הדת, ולדאבון כל לב היו רבים מעם ישראל שהלכו אחריהם ונהיו 'מתיוונים', אבל היו גם הרבה שלא הסכימו ללכת בדרכם הרעה ומסרו את נפשם, ובוודאי שהיו גם מתפללים לקב"ה שיושיעם, אבל הישועה עדיין לא באה, ואם נחשוב שמדובר בתקופה קצרה, לא כן הדברים, אלא מדובר בכמה עשרות שנים שהיוונים שלטו בארץ ישראל, רדפו אותנו והציקו בכל דרך אפשרית, הרגו ללא רחמים את כל מי שהעז להתנגד ולא ציית לגזירותיהם, ובכל זאת הישועה לא באה, עד שקמו בני חשמונאי ועשו מעשה לא הגיוני, אבל זאת היתה ההשתדלות שלהם, הם יצאו להילחם בצבא יוון שהיה החזק והגדול ביותר בעולם, ואז עשה להם הקב"ה נס ומסרם בידם.

לכאורה יש כאן שני מסרים סותרים, את יוסף הצדיק מענישים על השתדלות הגיונית שעשה, ואילו אצל החשמונאים הישועה אינה מגיעה עד שעושים השתדלות שאינה הגיונית? התשובה לשאלה היא יסוד גדול באמונה: בדברים הנוגעים לגשמות עלינו להאמין שהקב"ה ישלח את מה שצריך בזמן וברגע הנכון, אבל כשמדובר ברוחניות ובפרט בעיקרי היהדות, לא מחכים, אלא עושים כל מה שיכולים, גם אם זה 'בטוח לא יעזור', כללו של דבר: בענייני גשמות אפשר לסמוך על האמונה, אבל ברוחניות צריך לפעול בכל מה שאפשר. ('טיב המועדים' – חנוכה. 'טיב התורה' – מקץ)

וַיֵּצֵא יוֹסֵף וַיְמַלֵּא אֶת כְּלֵיהֶם בָּר וּלְהֵשִׁיב כַּסְפֵּיהֶם אִישׁ אֶל שָׁקוֹ (מב,כה)

נשאלת השאלה, מה הייתה מטרתו של יוסף הצדיק בזה שהשיב את הכסף לאחים?

הרב מבריסק זצ"ל נצרך פעם לשלוח מכתב בעניין דחוף, ומכיוון שרצה הרב שהמכתב יגיע בוודאות, נתן הרב לשליח שטר כסף בשווי גדול, לשלם על שליחת המכתב. התפלא השליח ואמר, מדוע נותן לי הרב סכום כה גדול, והרי שליחת מכתב לא עולה סכום כה גדול. השיב הרב ואמר דבר זה למדתי מיוסף הצדיק שהחזיר את הכסף בחזרה לשקי האחים, כי הוא רצה להיות בטוח שהאחים ישובו למצרים ויביאו לפניו את בנימין אחיו, ולכן יוסף שידע שהאחים בגודל קדושתם, לא יחזיקו בידיהם כסף לא שלהם, בוודאי ישובו למצרים להחזיר את הכסף. אף אני, אמר הרב, אני רוצה להיות בטוח שתשלחו את המכתב, לכן נתתי לכם סכום גדול על מנת שתצטרכו לשוב ולהחזיר לי את העודף וכך אדע ששלחתם את המכתב. ('מדשן ביתך')

כיצד הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הציל ראש כולל מלחץ עצום ומסגירת המוסד, באמצעות עצה פשוטה: פתיחת "פנקס ההודאות" שנועד להטמיע ביטחון ואמונה. אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל נכנס יהודי נשוא פנים, וביקש להסיח את אשר ליבו. 'כבוד הרב', פתח ואמר: 'אני מחזיק כולל חשוב, בו לומדים עשרות אברכים המתעלים בתורה. אך העול הכלכלי הרובץ על כתפיי מאיים להכריעני, כל חודש אני מוצא עצמי בלחץ נוראי מהיכן יבוא הכסף, עד שאני לא מצליח לישון רגוע בלילות'...

האיש השתהה קלות, והמשיך: 'נועצתי במומחה גדול, והלה אומר שאין מנוס מלסגור את הכולל, להרגיע את הלחץ הנפשי הכבד עליי. האם עליי לנהוג כך? האם לקבל את דבריו?' רבי שלמה זלמן הרהר קלות, והשיב: 'אכן כן, עליך לצאת מהלחץ בו אתה נתון, כבד עליך הדבר מאוד. אך האם דווקא זה הפיתרון? הבה ואציע לך פתרון חילופי'...

האיש עשה אוזנו כאפרכסת, ורבי שלמה זלמן פרש את הצעתו המפתיעה: 'עשה לך מנהג טוב. טול פנקס קטן אותו תוכל להחזיק בכיסך בכל עת, ותן לו כותרת 'פנקס ההודאות' בכל יום, בכל פעם שתרגיש שהלך לך טוב, בכל פעם שתחוש כי השם הצליח דרכך - תרשום את הפרט הזה בפנקסך'...

'לפני כל תפילה, הוצא את הפנקס החוצה והתבונן בו לכמה רגעים, למען תדע על מה לכוון ב'מודים'... כי ככל שתתרגל להודות לו -תוטמע בך ההבנה כי הוא הנותן לך כח להצליח בכל מעשיך ופעליך, וכפי שהוא עוזר לך בכל הדברים האמורים בפנקס- הוא בוודאי יעזור לך גם בדרכך למלגות האברכים'...

האיש הודה לרב, ומיד בצאתו רכש פנקס קטן, בו נכתבו שורות צפופות: 'בדיוק כשהגעתי למכולת הגיעה משאית ובה חלב טרי', 'כשבחנתי את בני גיליתי שהבחור עושה חיל בלימודו', 'בתי חזרה הביתה עם תעודה מצטיינת', 'מישהו שלח לי פתאום 2000 שקל לכולל, וגם - 'מצאתי את המוצץ הנעלם של הקטן'! תוצאות הפנקס הקטן, חוללו פלאים. האיש שב לחיי רוגע ושלווה, והמשיך במלאכתו מתוך בטחון ואמונה. וגם בכולל היתה הרווחה, מלאכת גיוס הכספים היתה קלה בהרבה...

זה כוחה ועוצמתה של הודאה. היא מחברת לבורא עולם, פותחת את השערים, מעניקה בטחון ונוטעת תקווה. בימי החנוכה, הבה נפתח את הפנקס שלנו, נרשום בו את נקודות האור הרבות כל כך, ונודה עליהן מעומק הלב! ('פניני פרשת השבוע')

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
 בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.
 לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. עדן שירה בת גילה.
 לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
 לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.
 לעילוי נשמת: ציפורה בת מורדוך ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורדוך ז"ל, מיכאל בן מורדוך ז"ל, רחמים בן מורדוך ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.
 קוראים וקוראות נכבדים, נפתח אצלנו בשכונה כולל אברכים, על מנת לסייע להחזיק אותם מי שרוצה לקנות ברכה בעלון, ולהחזיק תורה על הדרך, כל שם לברכה 250 ₪ למשך שנה. ניתן להעביר בביט למספר 054-6868199. מי שרוצה לתרום לכולל גם בלי קשר לברכה, מצורף לינק:
<https://paypage.takbull.co.il/212sh>

מקץ - תזכין ענייני הפרשה

(א) יציאת יוסף מבית האסורים למלכות:

א. פרעה חולם שני חלומות (שבע פרות מלאות ורזות ושבע שיבולים מלאות ושדופות קדים) ואין פותר אותם, אלא יוסף.

ב. פתרון החלומות ע"י יוסף: שבע שנות שובע מתחילות, ואחריהן תבאנה שבע שנות רעב, כמו-כן נרמז בחלומות, שצריך איש נבון וחכם לשמור את השפע לשעת הצורך, ופרעה ממנה את יוסף לכך. ומאסרו מגיע לקיצו.

ג. יוסף מתמנה למשנה למלך, ולובש מלבושי מלכות.

ד. יוסף נשא לאשה את אסנת ונולדו לו שני בנים: מנשה ואפרים (מא, מה-נב).

(ב) יוסף משביר (מוכר) בר ולחם לכל עם הארץ:

א. בשבע שנות השבע, צובר יוסף ושומר (ע"י נס) את התבואה של כל ארץ מצרים.

ב. לאחר שעברו שבע שנות השובע, מתחילות שנות הרעב בכל הארצות, ובמצרים היה לחם (מא, נג-ז).

ג. ירידת אחי יוסף מצרימה בשליחותו של יעקב לשבר אוכל (מב).

(ג) יוסף מכיר את אחיו והם לא הכירוהו:

א. יוסף טוען שהם מרגלים, דורש מאחיו להביא את בנימין כהוכחה לאמיתת דבריהם - שהם באו רק לצרכי מחיה, ולוקח את שמעון כערבון עד שיחזרו מארץ ישראל (מב, ז-כח).

ב. יוסף מצווה ממשרתו להניח באמתחות האחים אוכל כאשר יוכלו לשאת, וכן להניח שם את הכסף שהביאו כתשלום על האוכל. לאחר שיצאו האחים לדרך, הם מוצאים את הכסף ונבהלים.

ג. האחים חוזרים לכנען ומספרים ליעקב על הקורות אותם - יעקב מסרב לשלוח את בנימין - למרות הפצרות ראובן (מב, כט-לח).

ד. לאחר כשנה שהרעב כבד בארץ, מסכים יעקב לדברי יהודה שקיבל על עצמו לשמש כערב על בנימין, לשלוח אותו איתם (מג, א-יז).

ה. יוסף מקבל את אחיו בכבוד ובמשתה יין ובאמצעות גביע הכסף שלו, "מגלה" את סדר לידתם (מג, יח-לד).

ו. יוסף שוב מצווה להניח באמתחותיהם את כספם, עם התבואה, ולהטמין באמתחת בנימין את גביע הכסף 'הפלאי'.

ז. האחים יוצאים לדרך - יוסף בא בעלילה עם האחים וטוען שבנימין גנב את גביע הכסף וחייב מיתה על כך.

ח. האחים חוזרים ליוסף, לבקש שבנימין ישוב עימם.

דבר העורך

פרשתנו עוסקת ביציאת יוסף הצדיק מבית האסורים לגדולה, ולהיות המושל במצרים.

פותחת הפרשה: "וַיְהִי מֶקֶץ שְׁנָתִים יָמִים".

וב'כלי יקר': אמרו ז"ל (בראשית רבה פט, ב) ששתי שנים אלו הוזקק להיות אסור בבית הסוהר יותר מן הנגזר עליו מפני שתלה בטחונו בשר המשקים שנאמר (תהלים מ, ה): "אֲשֶׁרִי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר שָׁם ה' מִבְּטָחוֹ", ולא פנה אל רהבים אלו המצרים שנקראו רהב". ועל זה נאמר: "מֶקֶץ שָׁם לַחֲשָׁד" (איוב כ"ח, ג).

מובא במדרש (בראשית רבה פ"ט, א): זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה באפילה - בבית האסורים. כיוון שהגיע הקץ - חלם פרעה חלום. יוסף מצטער ומתענה במשך שנתיים ימים בבית הסוהר, וכל זה למה? מפני שהשתדל אצל שר המשקים! והדבר פשוט למה נתייסר כל כך, כי הקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה, למרק עוונותיהם. ולמה מדקדק הקב"ה כל כך עם הצדיקים? שמעתי מרבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שהבונה בניין גדול ורב קומות צריך לדייק ביסודות הבניין מאוד מאוד, כי כל סטייה וטעות קטנה ביסודות, גורמת עיוות גדול בקומות העליונות. כך גם הצדיקים, שהם יסוד העולם, מדקדק עמם הקב"ה בדקדוק דק עד אין נבדק, ומפני כך דקדק הקב"ה עם יוסף כל כך. ומאחר והצדיקים יודעים סוד זה, מחבבים המה את הייסורים וחפצים בהם, כפי שמובא במדרש (הובא בתורה תמימה).

וַיְהִי מֶקֶץ שְׁנָתִים יָמִים' שלכאורה תיבת 'ימים' מיותרת. אלא לומר לך שיוסף היה מצפה ומחכה כל כך, עד שהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו את הייסורים שיכפרו לו את עוונותיו, והיו נחשבים לו יום לשנה, ולרוב תשוקתו עברו עליו מהר שנתיים הימים, כשני ימים. אף דוד המלך ביקש ייסורים, וכך אמר: 'הָרֵב כְּפָסְנִי מִעֲוֹנֵי וּמִחַטָּאתַי טְהַרְנִי' (תהלים נ"א, ד). גם אצל התנאים מצאנו בקשת ייסורים אצל ר' אלעזר בר' שמעון בגמרא (בבא מציעא פ"ג, ג), וגם בדורותינו אנו, שמענו מבאי ביתו של ר' מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל, שקודם פטירתו שמעוהו מלחש: ריבונו של עולם, הוסף ייסורים על ייסורי עוד ועוד כדי שאתנקה מעוונותיי. והנה אף שאין לנו מושג כלל בבקשת הייסורים, ולא עוד אלא שאנו מבקשים 'ולא על ידי ייסורים וחולאים רעים', אך לכל הפחות צריכים שלא לברוח מהייסורים.

והבורח מהייסורים, אמר על זה אדמו"ר ר' לייב זצ"ל, שהרי הוא דומה כמי שרואה את הקב"ה מרים מקל כדי להכותו, ולפני שהמקל מגיע לראשו, מסיר ראשו ובורח, והמקל נשאר באוויר. מעשה ביהודי בעל יסורים גדול, שכאשר דרשו בשלומם היה עונה 'הכל טוב! והוסיף' לא יכול להיות יותר טוב! תמהו על תשובתו והשיבוהו: גם אם תאמר 'תסתכל על חצי הכוס המלאה', אבל אי אפשר להתכחש לחצי הכוס הריקה... אך הוא ענה בחיוך רחב: זה ההבדל ביני וביניכם, אתם חושבים שמגיע לו לאדם כוס מלאה, וממילא כשחסרה הכוס, רואים אתם את חצי הכוס הריקה. אך אני אוסף את כל מה שמגיע לכוסית קטנה, כי לדעתי לא מגיע לי יותר משכנס בכוס קטנה זו, וממילא כאשר הקב"ה נותן לי הכל ומכל טוב, אין די מקום בכוסית הקטנה שיש לי, הכל גולש החוצה, ונמצא שאני מקבל הרבה יותר ממה שמגיע לי! וישמע החכם ויוסף לקח.

”וּפְרָעָה חָלָם” (מ”א, א) – העושר בזכות היהודים

פרעה מלך מצרים חלם חלום על העתיד להתרחש בארצו, וכך הוא סיפר ליוסף: (מ”א, כ”א): ”וַתְּבֹאנָה אֵלַי קִרְבָּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֵל קִרְבָּנָה וּמִרְאִיהֶן רַע כְּאִשֶּׁר בְּתַחֲלָה, וְאֵיךְ”.

והנה, על הפסוק (שם מ”ה, יח): ”וַתְּבֹאנָה לָכֶם אֶת טוֹב אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָכְלוּ אֶת חֶלֶב הָאָרֶץ”, אומר ה”משך חכמה”, שמצרים לא היתה ארץ עשירה כלל וכלל, עד אשר בא יוסף והביא אליה את כל עושר העולם בשנות הרעב.

והנה, כשיצאו בני ישראל ממצרים לאחר מאתיים ועשר שנים, ”עשאוה כמצולה שאין בה דגים” (ברכות ט).

אם כן ברור, אפוא, כי כל העושר שהתעשרה מצרים היה אך ורק לטובת עם ישראל. הקב”ה הוא בקש לשעבד את בני ישראל למצרים, אבל מצרים היתה אומה שפלה ועניה, והקב”ה רצה שישראל יהיו עבדים אצל אומה עשירה.

מה עשה? העשיר את מצרים בתהליך מורכב וממושך. שנתו של פרעה נדדה בשל חלומותיו, יוסף פתר אותם וכתוצאה מכך עלה לגדולה, לתפקיד יועץ ושר בחצר המלך.

בשנות השובע הוא אגר תבואה באוצרות המדינה, ואז הביא ה’ רעב לעולם. אולי המומחים למטאורולוגיה ולאיכות הסביבה של אותו הדור תלו את הגורמים לבצורת בהתחממות הגלובלית הנוצרת כתוצאה מהתפתחותו של חור בשכבת האוזון, אך לנו הנסיבות ברורות וידועות - עם נכבד צריך להשתעבד במצרים, וצריך לכבדם בכך שהיד המשעבדת תהיה עשירה. ואמנם, בשנות הרעב מוכר יוסף את התבואה שנאצרה באוצרות המדינה, וכך האוצרות התרוקנו מתבואה והתמלאו בכסף. מצרים הפכה למעצמה כלכלית - העשירה בעולם כולו.

והנה, לאחר מאתיים ועשר שנים, הגיעה שעת גאולתם של בני ישראל, ולאחר שקיימו בהידור את מצות ”וַיִּשְׁאַלְוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וְשִׁמְלֹת” (שמות י”ב, ל”ה), עד שבאו לכלל ”וַיִּנָּצְלוּ אֶת מִצְרַיִם”, שעשאוה כמצולה שאין בה דגים - חזרה מצרים למצבה הקודם: אבטלה, אינפלציה ועוד כהנה וכהנה בעיות כלכליות מוכרות. האם לא מוכח בעליל כי אך ורק לצורך ישראל התעשרה מצרים?!

וה’משך חכמה’ אומר שכל זה רמוז היה בחלומו של פרעה: ”וּמִרְאִיהֶן רַע כְּאִשֶּׁר בְּתַחֲלָה”, כלומר, כשעברו מאתיים ועשר שנות גלות לישראל במצרים, תפקידה ההיסטורי המיוחד של מצרים הסתיים, ומעכשיו חזרה המדינה לעניותה.

והנה, גם פרעה היה מאותם אווילים שלא הבין את סיבת התעשרותו, וכמוהו אנשים לא מעטים חיים גם היום ב’ארץ החלומות’ שלהם. מה חשבו המצרים באותו דור? מה הסיקו כותבי קורות העיתים המצריים בספרי ההיסטוריה שלהם? מן הסתם כתבו ששבע שנים לפני שהחל הרעב הגדול, התגלה במצרים כלכלן מזהיר, שהביא את הכלכלה המצרית לשגשוג מדהים. כמובן שהיו לו עוזרים ותלמידים, ואכן הצליחו ממשיכי דרכו לשמור על רמת יתרות מטבעות חוץ באוצר המצרי במשך מאתיים ועשר שנים... עד שבעטיו של איזה מקרה רע, חרבה הארץ ויחד אתה הכלכלה... ומה האמת? הם פשוט חולמים! הם לא מבינים שהם, בסך הכל, שימשו כרקע ותפאורה לעניין האמתי, לעם ישראל שנאלץ לגלות לארצם. אבל, ברגע שעם ישראל יעזוב את מצרים, הכל יחזר למצב הקודם... (ומתוך האור) בדידי הווה עובדא, הוריי ז”ל סיפרו לנו כשהם עזבו ונמלטו מעיראק, עיראק היתה ה’פנינה’ של המזרח התיכון, מדינה עשירה מאוד ומפותחת כלכלית, והנה כשהיהודים עזבו את עיראק, עינינו רואות את העוני והסבל ששורר שם. ברוב המקרים כשהיהודים עזבו את המקום או שנאלצו לעזוב החלו בעיות כלכליות וסבל רב באותה המדינה.

”וַיִּמָּצֵא הַגִּבִּיעַ בְּאֶמְתַּחַת בְּנִימִן” (מ”ד, י”ב) -

מובא בגמרא (יומא י”ב) מה היה בחלקו של יהודה? - הר הבית, הלשכות והעזרות... ואילו בחלקו של בנימין היה אולם והיכל ובית קודשי הקודשים... ורצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת בחלקו של בנימין ובה מזבח בנוי. והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לבולעה, לפיכך זכה ונעשה אושפיזין לשכינה.

כשמצאו את הגביע אצל בנימין, נהייתה מבוכה גדולה בין האחים... המדרש מספר שכל האחים הכו את בנימין ברצועה על הצוואר בין הכתפיים, וצעקו עליו ואמרו: ’גנב בן גנבת’! - אמא שלך גנבה את התרפים, ואתה גנבת את הגביע!...

ומספר המדרש שבעבור המכות שקיבל מהאחים באותם רגעים, זכה שקודש הקודשים יהיה בחלקו! ”וַיִּבֶן כְּתִיפָיו שֹׁכֵן” - בזכות המכות שבין הכתפיים...

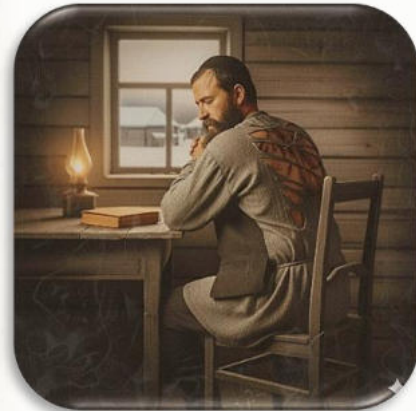
ומסתבר שיהודה לא היכה את בנימין... מדוע? הוא קיבל על עצמו ערבות להחזיר אותו בריא ושלם! לכן רצועה אחת לא הכתה בבנימין... הרצועה של יהודה. ולכן רצועה אחת יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין, כי מהרצועה של יהודה הוא לא חטף... ועל זה היה בנימין הצדיק מצטער בכל יום: מדוע לא חטפתי גם מהרצועה של יהודה?! והרי בעבור זה הייתי זוכה בית המקדש היה בחלקי!...

לפעמים אדם מקבל מכות... לא סתם מכות, הוא מקבל מכולם! מכל הכיוונים, מכל הסוגים, כל ההשפלות והביזיונות והנפילות... אדם צריך לדעת - כמה שאתה חוטף יותר, ככה אתה עתיד לקבל יותר, ודע לך שכשיגיע התגמול, אתה עוד תצטער שלא חטפת יותר!

מושק’ה היה שוכר בית מרוח מהפריץ... היחסים היו טובים, מושק’ה היה משלם בזמן והפריץ היה נהנה מהרווחים, וגם קופץ לשותות איזה כוס משקה בכל ערב...

יום אחד עזב הפריץ את העיר לכמה חודשים, ובמקומו מינה את סגנו שימלא את מקומו בכל ענייני הפריצות...

הסגן, שהיה שונא ישראל, ובמיוחד היתה עינו צרה במושק’ה, חשב בליבו איך יוכל להתנכל ולהתעלל ביהודי זה. הוא קרא למושק’ה והחל להעליל עליו עלילות שלא היו ולא נבראו, ולכן דרש עונש מייד: 20 מלקות על גב חשוף, ע”י ברזל מלובן ורותח!

מושק’ה המסכן לא ידע את נפשו... כיצד יוכל לעמוד בכאלו מכות נמרצות ואכזריות?! אך ברוך ה’ הוא עבר את זה ונשאר בחיים, ולא נותר לו אלא ללקק את פצעיו...

כשחזר הפריץ, סיפר לו מושק’ה את כל אשר עולל לו הסגן, לאחר

בירור הדברים וחשיפת השקרים, קבע הפריץ כי על הסגן לשלם למושק’ה 200 רובל בעבור כל אחת מהמלקות שהכה את היהודי... סה”כ 4,000 רובל! אבל לסגן לא היה מהיכן לשלם סכום זה, ולכן נאלץ למכור חצי מביתו כדי לשלם למושק’ה. מששמע זאת מושק’ה, הצטער עד מאוד על שלא קיבל עוד 20 מלקות, ובזה היה מקבל את כל ביתו של הסגן...

[ע”פ אפריון שלמה]

"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם" (מ"א, א)

- הבוטח בה' חסד יסובבנו - סיפור

ה"אור החיים" הקדוש מבאר, שבמשך שנתיים ימים היה פרעה חולם מדי לילה את אותו החלום, אלא שהיה שוכח אותו. בסוף שנתיים ימים, כשחלם אותו שוב, זכר אותו. הסיבה לכך שבמשך שנתיים חלם ושכח, חלם ושכח, היא משום שהיתה תביעה על יוסף הצדיק שתלה בטחונו בשר המשקים ואמר: "כִּי אִם זָכַרְתִּינִי... וְהִזְכַּרְתִּינִי", ומשום כך נגזר עליו לשבת שנתיים נוספות בבית האסורים. הוא נתבע על שמץ קטן של פגם במידת הביטחון שלו.

את הסיפור הבא סיפר הרב אליעזר בן דוד זצ"ל, מקים ונשיא מוסדות "אור החיים" בבני ברק, ומוסדות "אור האמת" באלעד: בקנדה גר יהודי עשיר גדול בשם יוסף טננבוים, המכונה ג'ו, שהיה תורם סכומי כסף גדולים למוסדות תורה. בשנים הראשונות של הסמינר הצטברו חובות גבוהים, והרב בן דוד החליט לנסוע לקנדה כדי לבקש את עזרתו של הנדיב. לצורך כך הוצרך הרב בן דוד צריך לצרף לנסיעה נדיב נוסף, שהכיר את הרב בן דוד וגם את מר טננבוים, כדי שהלה יקשר ביניהם וישמש כמתורגמן בשיחה. הנדיב ניסה לסרב, הוא טען כי הוא לא נוהג לשמש כמתורגמן לפני נדיבים אחרים, אך לאחר שהרב בן דוד לחץ עליו והסביר לו כי מדובר בהצלת נפשות של בנות שאין להן בית - הסכים. הנדיב המתורגמן יעץ לרב בן דוד לבקש מטננבוים 250,000 דולר, סכום עצום, זאת כדי שהוא ייתן לכל הפחות מאה... השניים סיכמו ביניהם מה לדבר, איך לתכננו לפגישה עד לפרטי פרטים. כשהגיעו לקנדה המתווכים במשך כמה שעות במשרדו של מר טננבוים, עד שהפקידה יצאה ואמרה: "ג'ו לא יגיע היום! הוא ביקש שאקח את מספר הטלפון שלכם, ובמידת האפשר ייצור אתכם קשר". הנדיב שהתלווה לרב בן דוד לא יכול היה לחכות והמשיך לענייניו, ואילו הרב בן דוד פנה ונסע לבית המלון בו הוא מתארח. כעבור כמה שעות מקבל הרב בן דוד טלפון מהמזכירה: "ג'ו הגיע זה עתה ומבקש שתבוא אליו עכשיו". הרב בן דוד התקשר מיד לנדיב, המתורגמן, אך הלה לא ענה לטלפון... הוא לא ידע מה לעשות. מצד אחד לא רצה להפסיד את הפגישה, ומצד שני אין לו מתורגמן... הוא הרים עיניו לשמיים ואמר: "ריבונו של עולם! אני בוטח רק בך! אין לי מתורגמן. אין לי את הנדיב שמכיר את מר טננבוים. אין לי להישען אלא עליך!"...

כשעמד להיכנס לפגישה, פגש בבחור ביישן שבקושי יודע לדבר, וביקש ממנו: "אנא! תעשה עמי חסד גדול, ותיכנס איתי לכמה דקות כדי לתרגם שיחה חשובה שעליי לשוחח עם מישהו". לאחר הפצרות הבחור הסכים, ותירגם את דברי הרב בן דוד בביישנות ובצורה יבשה... והנה, הנדיב הראשון שאמור היה לתרגם את השיחה והכיר באופן אישי את מר טננבוים, התקשר בעצמו למר טננבוים וסיפר לו שהוא בא אליו במיוחד עם רב חשוב וחיכה לו במשך כמה שעות... מר טננבוים קטע את דבריו: "כן! הרב הזה יושב אצלי כרגע. אם אתן לו חצי מיליון דולר זה יהיה בסדר בשבילך ובשבילי"?... בלי הרבה אומר ודברים תרם מר טננבוים חצי מיליון דולר, ובכסף זה בנה הרב בן דוד את הבניין הראשון של סמינר "אור החיים" לבנות.

הרב בן דוד סיים את סיפורו ואמר: הכנתי דרשה, הכנתי נאומים, תיאמתי עמדות עם הנדיב, ומה אמר לי הנדיב? תבקש 250,000 כי אולי יצא מזה 100,000... כשעמד לעזרתי בחור ביישן עם מלים "צולעות", והבנתי שאף אחד לא יכול לעזור לי, רק בורא עולם - קבלתי חצי מיליון דולר מבלי לבקש!

[שש באמרתך]

"וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרָעָה חָלַם" (מ"א, א)

- פרעה שיקר בכמה פרטים בחלום

מובא בזוהר (קצ"ו): אמר רבי חייא: רצה פרעה לנסות את יוסף, ולכן לא סיפר לו את האמת לאמיתה אלא החליף לו את דברי החלום. ויוסף, כיוון שידע את סדר המדרגות של החלום, התבונן בכל פרט ופרט, ואמר: כך ראית וכך היה. ועל זה נפעם פרעה 'אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתָךְ' - כביכול היית אחרי כשחלמתי - גם אתה כאילו היית בחלום, כי גם את החלום עצמו ידעת נכוחה! ולכן קרא שמו 'צפנת פענח' - שגם את הצפונות יודע. והנה, אחד השינויים בהם ניסה פרעה להטעות את יוסף, היה על המפורש בחלום: 'וְהָיָה עִמָּךְ עַל הָאָרֶץ, שֶׁכְּשִׁיפֶר זֹאת לְיוֹסֵף' - שיקר ואמר: 'הנני עומד על שפת היאור'. ושינוי זה מרומז (תהלים פ"א, ו): 'עֲדוֹת בְּיַהוֹסֵף שְׁמוֹ בְּצִאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁפַת לֹא יִדְעָתִי אֲשַׁמֶּע' - בחלום, לא היה פרעה על שפת היאור, אלא על היאור עצמו.

ומהו ההבדל, מאי נפקא מינא בין היאור לשפת היאור? מבאר ה'בן איש חי' (עוד יוסף חי,

דרשות): סוד החלום הוא היאור.

כי יש להקדים ולשאול: מפני מה הציע יוסף לאחר הפתרון וְעַתָּה יֵרָא פְּרָעָה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וְיִשְׁתַּחֲוּ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְחָמַשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם - והרי, הוא כלל לא נתבקש לעצות, אלא לפתור החלום? אלא, מבאר

ה'בן איש חי': יוסף מרמז לפרעה רמז חד, הפרות והשיבולים עלו מהיאור! לא משפת היאור. והלא, מקומם של שיבולים ופרות הוא על היבשה, ומדוע עלו דווקא מהיאור? כיון שהיאור היה מקור המים היחיד במצרים, וסיפק מים לכל הנהרות. ולכן, בלי היאור - לא היה אוכל.

כלומר, היאור בחלום, הוא המפרנס! אמר יוסף לפרעה: אתה עומד על היאור, ומכאן מוכח שהיאור זה לא אתה. אלא מי זה היאור? אני! אני המפרנס, ובגללי חלמתי. וכל זאת, אמר יוסף לפרעה ברמז: 'וְעַתָּה יֵרָא פְּרָעָה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם', ופרעה הבין את הרמז ואמר 'אֵין נָבוֹן וְחָכָם כְּמוֹךְ'. והוסיף: 'הִנֵּמְצָא כְּזֶה אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹקִים בּוֹ' - רוח הקודש יש לך, שידעת לתקן ולומר שעמדתי על היאור, המפרנס (ולא על שפת היאור). [דרושים]

ופנינה נוספת תאיר עוד את הדברים: מה טעם אריכות הפסוק 'חֲלוֹם חֲלַמְתִּי וּפָתַר אֵין אֹתוֹ, וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לְפָתַר אֹתוֹ'? אלא, מבאר על פי דברי רבנו האלשיך, שאחי יוסף פתרו את חלום האלומות, כאילו הכוונה בו שהם ישתחוו ליוסף. אולם, אין פתרון זה מדויק לגמרי. כי התורה מרמזת, שחלום השיבולים של פרעה - הוא המשך לחלום האלומות של יוסף: 'חלום' - של יוסף, 'חלמתי' - פעם שניה. 'וּפָתַר אֵין אֹתוֹ' - לרמז שהאחים לא פתרוהו נכוחה. ולכן 'תִּשְׁמַע חֲלוֹם לְפָתַר אֹתוֹ' - תשמע שוב את החלום שלך, ותפתור אותו נכון - שאתה היאור, המפרנס. והאלומות בחלום שלך - לרמז על פרנסה, שהנה 'תִּסְפִּינָה אֱלֻמֵּיתִיכֶם' - של כולם יהיה סובין, ורק של יוסף ישאר - שכן הוא המפרנס, היאור. ומוסיף ה'שפתי כהן: 'יוסף' - בגימטריה נילוס.

"הָלוֹא אֲמַרְתִּי אֵלֵיכֶם לֵאמֹר אֶל תַּחֲטְאוּ" (מ"ב),

כ"ב) - קדושת השבת - סיפור

סיפור הרב זילברשטיין שליט"א: אספר לכם סיפור מיוחד, כשהייתי ילד קטן, עברנו להתגורר בתל אביב. היו אלו ימי המלחמה בגרמנים, והיה מקום שנקרא 'מרכז וולוולסקי' - מפעלי ייצור שייצרו מימיות לחיילים ועבדו גם בשבת. רבה של תל אביב, רבי יצחק ידידיה פרנקל זצ"ל, סגר את ספר התורה והכניסו לארון הקודש, וקרא לכל הקהל לצאת אחריו. גם אני הקטן הצטרפתי, והלכנו למפעל.

הרב ניגש ודפק על פתח המפעל. האנשים רצו לסלקו, אך הרב לא הסכים, וכולם באו ודפקו ומחו על כבוד השבת.

בעל הבית הזמין משטרה, והנה הגיע קצין בריטי. הקצין פנה אל הרב פרנקל ושאלו: הרי יודע אתה כי הציוד המיוצר במפעל מיועד לאנשי המלחמה, ומדובר בפיקוח נפש, אז מה אתה רוצה? השיב לו הרב: אני יודע זאת, אבל מדוע לא עובדים במשמרת שניה בלילה באמצע השבוע?! אם יעשו כן - יחסכו חילול שבת. והוסיף ואמר הרב פרנקל: לכל אומה יש דבר שהוא היסוד שלה. אצלנו - היסוד הוא שבת! הקצין שמע את הדברים והתרשם מאוד, והורה: סוגרים את המפעל מיד! היה זה קידוש שם שמים עצום. ראינו איך אדם יחיד, כרב פרנקל, הצליח בדיבור אחד שלו לסגור מפעל שלם שמחלל שבת! [בענייני דיומא]

"וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פְרָעָה..." (מ"א, ל"ז)

מנין ידע פרעה כי טוב פתר יוסף? כתב ב'פענח רזא': איך ידע פרעה שפתורו של יוסף אמת ויתקיימו דבריו, אלא שכשחלם פרעה - פרקו כל איבריו, וכשפתרו החרטומים פתרונותיהם - לא חזרו איבריו למקומם. ועתה, כשפתר יוסף - חזרו איבריו מיד, והבין פרעה שהצדק איתו. ומוסיף: 'וַיִּפְּעֶם רוּחוֹ' בגימטריה 'לפי כי הופרקו כל אבריו'. 'וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פְרָעָה' בגימטריה 'כי חזרו אבריו פנימה'. [אוצר פלאות התורה]

סגולת ימי החנוכה

ב'מחזור ויטרי' על חנוכה כתב: חנוכה הוא מלשון חן וחינה, היינו שהקב"ה מתנהג עמנו לפנינו משורת הדין. ימי חנוכה מסוגלים מאוד לבני, חיי ומזוני בריווח ובנקל, ובמיוחד ב'זאת חנוכה' (יום השמיני), עליו כתב הגאון מוילנא שהוא כנגד יום הכיפורים. ובמהר"ל כתב שימים אלו הם זמן של נס, והנס נהפך לטבע, ואין מנכין לאדם אם נעשה לו נס בימים אלו, ואפשר לבקוע רקיעים בזמן זה ולפתוח שערי שמים.

פעם ניגש אל ה'חזון איש' יהודי שהתאונן בפניו על מצבו הדחוק בענייני פרנסה, וסיפר כי הוא זקוק לנס גדול כדי שיצליח לפרוע את חובותיו. השיב לו החזון"א, כי ביום 'זאת חנוכה' אפשר לפעול הרבה ולזכות לניסים בכל העניינים, ובזמן הזה אין טבע כלל וכל העניינים פועלים למעלה מדרך הטבע. והכי הרבה אפשר לפעול בענייני פרנסה וזרע של קימא.

רבי אליהו לופיאן היה אומר שצורת התפילה צריכה להיות שמאמין באמונה שלמה שיש בכוח תפילתו להכריע את הדין לטובה. ועל עת הרצון המיוחדת בחנוכה כתב רבי חיים פאלאג'י זצ"ל, שבזמן הדלקת נרות חנוכה - נעשית עת רצון, ומידת הדין מתבטלת, ומתעוררת מידת רחמים וחסדים גדולים, כמו בשעת תקיעת שופר.

שכר הרגיל בנר

מובא בגמרא (שבת כ"ג): אמר רב הונא, הרגיל בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים. ופרש"י דכתיב (משלי ו) 'כי נר מצוה ותורה אור' - ע"י נר מצוה של שבת וחנוכה, בא אור של התורה.

ותמוה מדוע לא יזכה הוא (המדליק) להיות תלמיד חכם ורק בניו יזכו לכך, ואמר רבנו: בדרך כלל מי שהוא תלמיד חכם - כבר מצעירותו הוא כן, ואם אינו כזה ועתה רוצה להיות תלמיד חכם ואינו צעיר - קשה לו ללמוד ולזכות, לכן מברכים שיזכה שבניו יהיו תלמידי חכמים. [שיח חנוכה ומהגר"ח קנייבסקי זצ"ל]

גזירות יוון - משתה

אחת מגזירות יוון היתה לבטל משתה של שמחה, מה מצאו במשתה של שמחה דבר שהוא מיסודי היהדות דבשלמא בלי שבת ומילה חסר מעיקר היהדות אבל משתה של שמחה צריך הסבר. ויש לומר שאמנם אין זה מעיקר הדת אבל היוונים ידעו כי אם עם ישראל יהיו בעצבות ובדיכאון זה יהיה הצורה הטובה ביותר להוציא אותם מהיהדות, ולכן בטלו דוקא את המשתה של שמחה (פניני שם אבותי).

ובעניין זה סיפר רבי דוד משה מטשורטקוב, פעם הזכירו לפני ה'אוהב ישראל' מאפסא אדם ששקע במרה שחורה ובעצבות, ואמר לו הרה"ק מאפסא שיביט בנרות חנוכה, ואכן אחר שעשה כן יצא הלה מכל מיצריו (הובא ב'בינת ישראל' לחנוכה ד"ה שמעתי). ובשם רבי יששכר דוב מבעלז זי"ע אומרים, ההסתכלות בנרות יש בה תיקון הנפש למי שפגם בעיניו בראיות אסורות, ועל כן יקיים כל אחד (תהלים צ"א, ח): 'יִרְקַבְּ בְּעֵינָיו תַּבִּיט' ויזכה להתנתק מהפגם ולבוא לטהרת העיניים.

שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו

כתב ב'יסוד ושורש העבודה' (שער י"ב פ"א), שאחר ההדלקה ראוי להאריך בשירים ובפיוטים חצי שעה, ואחר כך ראוי לספר לבניו ולבני ביתו נסים ונפלאות שעשה יוצרנו ובוראנו יתעלה בימים ההם ובזמן הזה, כדי שיתנו שבח והודאה לה' יתברך על זה. וכן כתב ה'פלא יועץ' (ערך נפלאות): דבר בעתו מה טוב וחסדי ה' יזכיר לאשתו ובניו ביתו בפסח וחנוכה ופורים.

וב'בית תפילה' לרבי אליעזר פאפו זצ"ל הביא: יש שערים לתפילה ושערים לשירה, ולפעמים שערי תפילה נעולים ושערי שירה נפתחים.

ומספרים שאירע בירושלים שהתפללו בעצירת גשמים ולא נענו, התחילו לומר שירות ותשבחות ונענו, זכר לדבר 'מוציא אֲסִירִים בְּכוֹשָׁרוֹת' (תהלים סח). ואמרו (סנהדרין כ"ב) בכי-ושירות.

בברכת התורה

"לְאָדָם מַעֲרָכִי לֵב וּמָה' סִמְנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל מרת אימי: שרה-סרה בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן חיים: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרה: יפה נדרה בת נעמה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: האובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומבר: אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זוהרה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה רחל בת נוארה: חות בת לינה: טרית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: נדאלה בת עפרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה מיר בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סהר בת שהאין

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

טיב הקהילה

ב"ד

מקץ
ל' כסלו תשפ"ו

המסע לפרויקט ירושלים

זמן הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג
4:03
מוצ"ש"ק
5:19
ר"ת
5:57

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א' 8:17
סו"ת ב' 9:03
סו"ת א' 9:24
סו"ת ב' 9:54

גליון מס':
813

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרב"צ
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

שבת חנוכה |

טיב הפרשה

שלא במהרה בקשו בני יעקב להשתמש בכוחותיהם העל טבעיים כדי להילחם עם זה המציק להם, והיה זה סיבה וגזירה מאת ה' שהם לא יהיו יכולים לו, ועל כל פנים בקשו להתנהג עמו כפי שהטבע מחייב, ויכולים אם כן לשער שגם הם לא היו בוחרים מלכתחילה במתנה כעין זו, ומן הסתם היה רצונם שאביהם ישלח לו להמושל איזה חפץ יקר הערך הטמון בבית גזויו. אולם בפועל לא העירו לאביהם דבר, הם הבינו שחובתם לכבד את אביהם יש לו תוקף בכל מצב, ויראתם מפני מושל מצרים אינה סיבה לבטלה כדי להסביר לאביהם שהוא אינו 'מבין' מה צריכים לעשות לעת כזאת.

ואחר שנהגו כבוד באביהם, וכתוצאה לא שינה אביהם את הוראתו, הוכרחו גם לקיימה כמו שהיא, ואכן רואים שגם בזאת לא בחלו, ובדבריו רש"י שלפנינו רואים שלא רק שלא נמנעו מלקיימה, עוד ראו לנכון לפארה ולעטרה בכלים נאים, כדרך שהאדם עושה בחפץ שעושים בו מצוה שמפארים אותו בשעת קיומה כדי לבטא שהמצוה חביבה עליו, כך פיארנו השבטי י-ה מתנה זו שבנתניה קיימו מצות 'כיבוד אב', על אף שחששו מאוד מתוצאותיה של מצוה כעין זו, כי הבינו שאין שום חשבון עומד בפני קיום מצוה.

ומה היה האמת? הם כלל לא העלו על דעתם כמה שמח יוסף במתנה זו, הם כלל לא העלו על דעתם שהמושל העומד לצידם מייקר מתנה צנועה זו פי אלף מכל טובת המלוכה הנכבדה לה זכה, הם כלל לא העלו על דעתם עד כמה רחוק המציאות האמיתית מן המציאות שהיצר מראה בעיני הבשר.

הוא אשר אמרנו שבאן מאירה התורה להאדם, ומלמדו מהו הדרך שיבור לו בזה השעה שיצרו מצערו ומאיים עליו אם יקיים המצוות, אין צורך להרחבות במילים כדי להסביר כמה מצער היצר להאדם באיומיו אלו, הוא מכניס את האדם לידי ספיקות המלחיצים אותו למאד, מחד הוא רוצה לקיים חובתו, ומאידך אינו יודע אם ראוי לו לקיימו או שמא מכניס את עצמו לידי מצבים בלתי נסבלים על ידה. כמה רבו אנחותיו של אדם בומנים כעין אלו, כל כולו אומר 'אוי לי מיוצרי או לי מיצרי'...

ומה אכן יעשה האדם בשעה קשה זו? מתחילה עליו לדעת ש'מעשה אבות סימן לבנים' ועליו ללכת בעקבות אבותיו אלו השבטים הקדושים, כשם שהללו התעלמו מאיומיו היצר כך גם עליו להתעלם מאיומיו היצר, גם אם אמת בפי היצר שהמצוה שברצונו לעשות לא ייטיב עמו, כי עדיין אין זו סיבה מוצדקת להימנע מחובתו. אולם בנוסף יכול גם להתחזק ולהבין מנסיבותיהם של השבטים הקדושים שלאמיתו של דבר 'שומר מצוה לא ידע דבר רע', ואין שום אמת בטענותיו של היצר, גם אם בעיני הבשר רואים שחור על גבי לבן שאי אפשר להכחישו. ואחר שגם הוא ימסור את נפשו לקיים רצון ה' יראה גם בחוש שכל דברי היצר הבל המה. וכפי שאנו אומרים בין ה"ג עיקרי אמונה שהקב"ה גומל טוב לשומרי מצוותיו.

אין אדם שומע לי ומפסיד

ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהריים (מג. ביה)
ופירש"י: ויכינו - הזמינו, עטרוהו בכלים נאים:

...

במקרא שלפנינו ובפירושו של רש"י יש בהם הארה שביכולתה ליישר העקמומיות שבלב. דהנה לפעמים מטילה התורה על האדם חובות מסויים, והיצר המבקש להניאו מלקיימה מנסה להפחידו בכל מיני פחדים, לפעמים מראה לו שהדבר כרוך בבזיון עצום שקשה מאוד לעמוד בפניו, ולפעמים דעתו ולפתותו שהדבר כרוך גם בסכנה או הפסד עצום, וכתוצאה מכך מתרפה רצונו מלקיים חובתו, אולם כשיבין שמדובר רק ב'תחבולה' מצד היצר שוב לא יחוש לפטפוטי. וזהו מה שגילו לנו השבטים הקדושים בהליכותיהם הנאמרים במקרא שלפנינו.

דהנה לעיל (פסוק יא) צָהָה יעקב לבניו 'קחו מזמרת הארץ והורידו לאיש מנחה'. במבט שטחי נדמה לנו שיעקב אבינו בחר בצעד פשוט שכל פיקח היה בוחר בו. איש פיקח הרואה שאחד נטפל אליו ומציק אותו בטענות שאין להם רגלים, אינו מנסה לסלקו מעליו ב'דרכי צדק', כלומר, דברים המשכנעים שהצדק עמו, הוא מבין שאילו היה הפגע הנטפל אליו אדם ישר לא היה מעזי כלל לבוא בטענות שאין להם התחלה, ומאחר שהיושר לא עיכב התחלתם גם לא ישפיע על סופם. ולכן אינו בוחר בדרך של 'הִיָּה צוֹדֵק' כי אם בדרך של 'הִיָּה חָכֵם', ומסלקו מעליו במתנה מסויימת המכבד את המקבל, הוא מבין שהיא זו שכבר תמצא את הדרך להביא במהרה סוף לטענותיו. כך היינו סוברים שגם יעקב אבינו נהג כן, הרי הוא שמע מבניו שהמושל של מצרים נטפל אליהם על לא עוול בכפם, וללא שום הוכחות מוצדקות העליל עליהם עלילת מרגלים, ובנוסף היתל בהם והחזיר לכל אחד מהם את ממונו בפי אמחתו, מכל זה הבין שלא מדובר באדם שטענותיו הם אמצעי לבקש יושר, כי אם אמצעי לעורר ריב ומדון, והבין שיש לעשות מעשה ולתת לאיש ההוא מנחה, ובכך לשפר את היחס בינו לבין בניו.

אולם כשרואים מה היתה תכולת המנחה, שאותה דרש להביא בפני המושל המוזר, אנו רואים שיעקב אבינו דיעה אחרת היתה עמו, וקרצו חומר כמונו לא זכו להשיגו, כי ה'פיקח' הנ"ל לא היה נותן מתנה ליוסף 'מזמרת הארץ', לדעתו לא נחשב זה 'מתנה' למושל כה גדול שזכה לאוצרות מלאים מכל מיני דגן ומכל מיני פירות וירקות, ומה גם שביקש יעקב לתת מכל דבר רק 'מעט', 'מעט צרי ומעט דבש', ולדעת ה'מבין' הנ"ל אין במתנה פשוטה כל כך בכדי להשפיע על מושל גדול ועשיר כל כך לשנות יחסו בפני הנותן, מה שכן יכולה מתנה כעין זו לעשות 'לדעתו', הוא בזיון וכלימה לזה המביאו, ומי יודע - ימשיך המבין ויאמר - אם לא תהיה זו גם סיבה להוסיף יגון על יגונו של הנותן, כי יכעס המושל על כך שמוזלזלים בו ושולחים לו מתנות כעין אלו, ויבקש להעניש את נותניה.

כל זאת ידעו גם השבטי י-ה, וכפי שרואים בפרשיות אלו

טיב המערכת

• וירצוהו מן הבור •

יושב לו יוסף הצדיק בבור הנורא בבית האסורים, כבר עשר שנים שהוא שם ולרגע אחד אינו מפסיק להאמין בהש"ת, הוא בטוח כי בכל רגע יכולה ישועתו לבוא, וכשנקרתה לפניו הזדמנות, שכנו מבית האסורים הולך להיות שר בממשלת פרעה, או אז הוא עושה גם השתדלות, הוא מבקש משר המשקים 'כי אם זכרתני.. והזכרתני', אבל אצל הקב"ה הפעולה הזו אינה נושאת חן, ונגזר עליו להישאר בבור עוד שנתיים, ובסיומום הגיעה הישועה באופן מפתיע, 'וירצוהו מן הבור', בלי שום השתדלות מצידו של יוסף.

ועכשיו לענייני דיומא, 'יוונים נקבצו עלי אזוי בימי חשמונים', היוונים הרשעים רצו לאבד את עם ישראל ע"י עקירת הדת, ולדאבון כל לב היו רבים מעם ישראל שהלכו אחריהם ונהיו 'מתיוונים', אבל היו גם הרבה שלא הסכימו ללכת בדרכם הרעה ומסרו את נפשם, ובודאי שהיו גם מתפללים לקב"ה שיושיעם, אבל הישועה עדיין לא באה, ואם נחשוב שמדובר בתקופה קצרה, לא כן הדברים, אלא מדובר בכמה עשרות שנים שהיוונים שלטו בארץ ישראל, רדפו אותנו והציקו בכל דרך אפשרית, הרגו ללא רחמים את כל מי שהעז להתנגד ולא ציית לגזירותיהם, ובכל זאת הישועה לא באה, עד שקמו בני חשמונאי ועשו מעשה לא הגיוני, אבל זאת היתה ההשתדלות שלהם, הם יצאו להילחם בצבא יוון שהיה החזק והגדול ביותר בעולם, ואז עשה להם הקב"ה נס ומסרם בידם.

לכאורה יש כאן שני מסרים סותרים, את יוסף הצדיק מענישים על השתדלות הגיונית שעשה, ואילו אצל החשמונאים הישועה אינה מגיעה עד שעושים השתדלות שאינה הגיונית! התשובה לשאלה היא יסוד גדול באמונה: בדברים הנוגעים לגשמיות עלינו להאמין שהקב"ה ישלח את מה שצריך בזמן וברגע הנכון, אבל כשמדובר ברוחניות ובפרט בעיקרי היהדות, לא מחכים, אלא עושים כל מה שיכולים, גם אם זה 'בטוח לא יעזור', כללו של דבר: בענייני גשמיות אפשר לסמוך על האמונה, אבל ברוחניות צריך לפעול בכל מה שאפשר.

(ע"פ טיב המעדים-חנוכה. טיב התורה-מקץ)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

ערכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

יו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

זאת חנוכה

א. הנותן מן השמן ביום השמיני [דאילו מה שנותן בלילות הקודמים יכול להשתמש בו בלילות שאחריהן], עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו, ודוקא כשנתן בו מתחילה רק כדי שיעור הצריך למצותו אלא שנכבה באמצע ונשא, ולכן אסור משום דהוקצה למצותו, אבל אם נתן מתחילה שמן הרבה כבר מותר להשתמש עם הנותן לכתחילה, וי"א דאף ככה"ג אם נתן את השמן בסתם הוקצה כל השמן למצותו, אם לא שהותנה מתחלה שלא יהא נאסר אלא בכשיעור (סי' תרע"ז סי' ד' ובמ"ב שם).

ב. אבל אסור להניחו לשנה הבאה לנר חנוכה משום דחיישינן לתקלה, ואפילו להניחו בכלי מאוס דודאי לא יבוא לאכלו ג"כ אסור, דחיישינן שמא יבוא להדליק וליהנות הימנו (מ"ב שם סק"ט).

ג. המנהג אצל הצדיקים לעשות סעודה גדולה ביום השמיני הנקרא זאת חנוכה, ובודאי יש בזה כוונה, ובפשיטות נר' דאפשר מפני שהוא גמרה של מצוה, והוא ע"ד שכתב הרמ"א בסי' תרס"ט שענין סעודת משתה לגמרה של תורה, ובמ"ש דא"ר שם בשם ראב"ח דה"ה לגמרה של מצוה (לקוטי מהרי"ח).

ד. זאת חנוכה הוא גמר החתימה מראש השנה ויום כיפור (תולדות אהרן ויטאמיר). וכ"כ בספר טעמי המנהגים בשם ליקוטי מהר"ל שיום זאת חנוכה הוא השלמה על הימים הנוראים, ועל כן על כל איש מישראל להעלות על זכרונו כעת את כל

הקבלות טובות שקיבל על עצמו בתורה והפלה ובמעשים טובים, וירבה להתבונן מה חובתו בעולמו (טיב המועדים חנוכה). ומתאמרא משמיה דהרה"ק מרוזין ז"ל דמה שצדיקים יכולים לפעול בתפילת נעילה יש בכוחו של יהודי פשוט לפעול ביום זאת חנוכה, והיום הזה גדול כוחו עד למאד, ולכן ישתדל כל אחד להקדיש מזמנו לתפילה ובקשה שיזכה להתקרב אל ד' ליראה ולאהבה אותו ולעשות רצונו כל ימי חייו. ואף מי שלא זכה לשוב כהוגן בימים הנוראים, עדיין לא איחר את המועד, ויודרו לשוב אל השם ביום הקדוש הזה (שם).

איסור הנאה מנר חנוכה

א. אסור להשתמש בנרות חנוכה, ודין זה אמור לכל הנרות ואפילו אותן שמוסיפין המהדרין בכל לילה, ואפילו אם רוצה לאכול אצלן סעודת שבת דהוי סעודת מצוה גם כן אסור. והטעם כדי שיהא ניכר שהוא נר מצוה לפרסם הנס, ועוד משום דכיון שתיקוהו ע"י נס שנעשה במנורה שהוא כמנורה שאין משתמשין בה כלל (סי' תרע"ז סי' א' ובמ"ב שם).

ב. אפילו תשמיש עראי כגון לבדוק מעות או למנותן לאורה ג"כ אסור, ואפילו מרחוק שאין ידיו סמוכות לנר (שם).

ג. ואסור להשתמש בו אפילו תשמיש של קדושה, כגון ללמוד לאורה, וה"ה בנרות חנוכה של ביה"כ שאסור להתפלל מעריב אצלן כל זמן שלא דלקו חצי שעה. ויש מתירין בתשמיש של קדושה, ואפשר דיש להקל בלימוד דרך עראי כשאין ידיו סמוכות לנר וצ"ע (שם ובביה"ל ד"ה ויש עיי"ש).

ד. ודוקא כשהוא משתמש בע"פ תשמיש נראי, אבל כל שאינו משתמש כלום ה"ו רשאי לישב בביתו בשעה שגמר חנוכה דולקת, ואפילו אם לא הדליק את השמש כנהוג, ולא עוד,

אלא אף מותר לו לילך לאורן שלא יכשל ואינו מחויב להעצים עיניו, דזה לא מיקרי תשמיש (מ"ב שם סק"א ובישע"ז שם).

ה. לאחר שעבר חצי שעה מעת הדלקתה מותר להשתמש לאורה, ומכל מקום יש מחמירין שכל זמן שהנרות דולקות לא ישתמש לאורן, משום הירואה שלא ידע לחלק בין תוך זמן שיעורו לאחר זמן שעורו (סי' תרע"ב סי' ב' ובמ"ב שם). ולענין תשמיש קדושה אפשר דאין להחמיר וצ"ע (ביה"ל סי' תרע"ג ד"ה ויש מי שמתיר).

ו. נר חנוכה אינו נאסר בהנאה אלא לאחר שהדולק שכבר נעשה בו מעשה, אבל הזמנה לנר חנוכה אינו אסור, וה"ה אם כבה והודלק תוך זמן איסורו אסור בהנאה, משא"כ אם כבה לאחר זמן איסורו (מ"ב סי' תרע"ג סק"א וע' בישע"ז שם). ויש פוסקים שסוברים דאם נתן בסתם הקצה למצותה הכל (מ"ב סי' תרע"ב סק"ז).

ז. יש מי שכתב שאם נפל לו איזה ספק בדין הנוגע לנר חנוכה וצריך לעיין בספר ראינו לו נר אחר חוץ מן הנרות של חנוכה, מותר לעיין לאור הנר ההוא, ואף שיש לדחות ראיותיו, מכל מקום נראה פשוט דכיון שהוא דרך עראי מותר (שערי תשובה סי' תרע"ג סק"ד עיי"ש).

ח. קטן שהגיע לחינוך שצריך להדליק נר חנוכה, אסור להשתמש לאור נרותיו שהדליק (הליכות שלמה פט"ו סי' א').

ט. השמן והתפילות שנותנו ביום השמיני לאחר הדלקה, עושה להם מדורה ושורפן בפני עצמן, שהרי הוקצו למצותן ואסור ליהנות מהן, ואפילו אם ירצה להניחן לשנה הבאה ג"כ אסור, אפילו אם יניחו בכלי מאוס שבודאי לא יבוא לאכלו, דחיישינן שמא יבוא להדליקן ויהנה ממנו (סי' תרע"ז סי' ד' ובמ"ב שם).

רבינו המהר"ל ז"ע בספריו הק' (נר מצוה ח"ב ענין חנוכה ד"ה ועוד יש) מאריך כמה פעמים בבאור העניין של חנוכה שנקבע לשמונה ימים, ומבאר שהמספר שבע מורה על הנהגת הטבע, כמו בריאת העולם ומעשה בראשית שהיו בשבעה ימים, אבל המספר שהוא למעלה מזה – שמונה – מורה על מעלה מן הטבע, והיות ורגש של חנוכה היה באופן שהוא למעלה מדרג הטבע, לכן נקבעו ימי החנוכה לשמונת ימים שהם מורים על עליון מן הטבע.

בדרך זה כתב ב"בית אהרן" (חנוכה): "עיקר הנס הוא השמיני, הגם שבכל שבועי היה הנס, מכל מקום עיקר הווי הוא השמיני שהוא למעלה מהשבועה, וכפי שאומרים העולם על נס, דער נס איז איבער דער וועלט" (הנס הוא למעלה מן העולם).

ומאחר שיום זה הוא למעלה מן הטבע, הרי שיש היום את הכח בכל אחד ואחד להמשיך על עצמו נסים ונפלאות שהם למעלה מדרג הטבע, וכן היה אומר הרה"ק רבי אברהם יעקב מאמריגוראר ז"ע בשם זקנו הרה"ק מרוזין ז"ע, כי 'מה שצדיקים יכולים לפעול מהשי"ת בראש השנה ויום הכיפורים, יכול כל יהודי לפעול בזאת חנוכה'. ויראה ב'ישעיהו ישראל' (פרשת ושב) שכתב גם כן: "זה שנקרא זאת חנוכה, זאת" - היא כלי המקבל (שם' הו"ק ח"ב ז, ב), שראוי ומוכשר לקבל הקדושה העליונה, וראוי שיאמר לו נס למעלה מהטבע.

שערי שמים פתח ואוצרין הטוב לו תפתח

על כן, כל מי שעניין שכל בראשו הרי שביים קדוש זה לא ינוח ולא ישקוט, אלא יפיל תחנון ובקשה לפני מלך מלכי המלכים שיחוננו וימנענו ידו מאוצר המנוגד, בפרט כהיום הזה שהוא מסוגל להשפעות נוראות ולמעלה מדרג הטבע ממש, וידועים דברי הרה"ק בעל ה'בני יששכר' ז"ע (מאמר חדש סלול עטת - מאמר ב) שכתב בזה הלשון: "הדבר אשר מגלגל בפומיהו ודברנו בכוונתו כהקדומים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקרות כעין ראש השנה, הנה לדעתי עיקר הענין עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה".

ומסוגל יום זה להיפקד בכל מיני ישועה ורחמים, ברחמינות ובגשמינות, כולי המהפלה ביום הרקובה תפלתו להתקבל ברחמים וברצון, אשר על כן יפיל תחינה ובקשה לפני מלך מלכי המלכים שיפתח את לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שכל, כמו כן יבקש לזכות לבנים ובני בנים חכמים ונבונים, אוהבי ה' ויראי אלוקים, המאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים.

גם לא ישכח לבקש על שערי פרנסה טובה שיפתחו ויכניו ושיגינו אליו בנקל ולא בצער, | המשך בעמוד הבא <

זאת חנוכה

תוקף קדושת היום של זאת חנוכה וסגולתה

אחד שעבר בשוק בסברתו, ובדרך הילוכו צדה את עינו ציפור מיוחד במינו ויקר הערכין המקנת על העץ, מרוב שהתפעל מיופי הציפור וחינה טיפס על העץ והצליח להניח את ידו עליה ונתלה לעצמו, באותו הזמן שהה לצדו אדם אחר שגם הוא חשקה נפשו מאד בציפור כלילת יופי זו וביקש לקנותה הימנו, אך הלה לא נאות למכרו אלא עבור סכום כסף גדול מאד, כך עמד על המקח איזה זמן עד שלבסוף נתרצה הקונה לשלם את מלוא הסכום, אולם תוך כדי וחלוקת מתכוון להשלים את המקח וצורר את המעות בידו בכדי למסרו למוכר, הסיח המוכר את דעתו לרגע קט, וכחרף עין פרשה הציפור כנפיים ועקבותיה לא נודעו.

אין לשער את גודל צערו של המוכר שברגע כמימרא הפסיד סכום עצום, אילו רק נתן מעט יותר את לבו לשמור על הציפור כראוי, לא היה נמנה עכשיו בין הצועקים לשעבר ואינם נענים. אולם אם נתבונן במעשה זה יותר בעומק, נראה כי סופו מוכיח על תחילתו שכל עיקר הציפור לא הייתה שייכת אליו כלל וכלל כי אילו הייתה הציפור שלו מקדמת דנא, הרי שאפילו אם לעת עתה ברחה הציפור והתקופפה לה, מכל מקום בסוף תשוב מאלהי המקומה הראשון, אבל לאחר שברחה ולא חזרה עוד, הרי לך ראייה ברורה שציפור זה מעולם לא הייתה שייכת לו. והנמשל, כל קנין או השגה רוחנית שקונה מהאדם, בין בתורה ובין במצוות ומעשים טובים, אם לא יעשה פעולות לשמור עליהם כהוגן, לבסוף לא יישארו ההשגות האלו אצלו, כי מדרבם להיות נעלמים והולכים, מלבד אם יעמוד היטב על המשמר וישקיע את כל רוחו ונפשו בכדי לשמור על קנייניו שלא לאבד אותם, אז יזכה שיהיו קניינים אלו לקנייני נצח לעולם ועד.

ביום האחרון מעלה את כל ימי החנוכה

הנהגה, כל מה שדיברנו עד עתה שייך יותר במי שבאמת השתדל בכל הימים הקדושים של חנוכה לעלות ולהתעלות יותר ויותר ולילך מעלה במדות הקדושה והעבודה, אבל מה יעשה מי שכל הימים היה שריר בתרדמה, רק ביום האחרון נתעורר לפתע משנתו העמומה ונחרד לגלות כי כבר נמצאים אנטונו בזאת חנוכה - יום הנעילה - ואני אנה אני בא, איך אעלה אל אבי וימי החנוכה איננו אתי. אולם באמת צריך לומר, כי גם האיש אשר בזאת חנוכה גילה לאחרתו שעד עתה לא היה לו השכל לעבוד כראוי את השי"ה, וכי כל ימי

טיב הבנין

זאת חנוכה - עיקר החנוכה וגמר החתימה

היום האחרון של חנוכה מכונה בקרב ישראל עם קדושים בשם "זאת חנוכה", והוא על שם הקריאה שקורין ביום זה בפרשת "זאת חנוכה המזבח" (במדרג, דף).

בספרים הקדושים הפליגו ביותר במעלת היום הגדול והקדוש הזה ואמרו, כי קדושת הימים הנוראים שהתחילה בחודש תשרי הולכת ונמשכת עד היום של זאת חנוכה, וביום זה הוא גמר החתימה, וכדרכה הרה"ק בעל ה'בית עין' שכתב (בפרשת ושב) בזה הלשון: "הנה איתא בכתבי האר"י ז"ל שיעקר סוף גמר החתימה היא בחנוכה".

בשם משמאל (חנוכה תת"א) אף הביא סמך וראיה לזוה העניין שהמועדים נמשכים עד לימי החנוכה, מן הפסוק שבתהלים (קמ"ו, ב) "א-ל ה' יואר לנו אסור חג עבדוים עד קרנות המזבח", ופירש, כי 'חג' הכוונה לחג הסוכות ו'קרנות המזבח' אלו מי חנוכה. כלומר, הקב"ה קשר ואגד את ימי החנוכה בחבלי עבות אל חג הסוכות, וימי החנוכה הם אור המקבל שנמשך מחג הסוכות, כמו הלבנה שמקבלת את אורה מן החמה.

בשם משמאל (חנוכה - זאת חנוכה) הוסיף עוד וכתב, כי יום זה הוא התחילת של מצות חנוכה, ושבעת הימים הראשונים של חנוכה המה רק הכנה לזאת חנוכה, ומן היום זה נשאר הקיום של כל אורות החנוכה. כיוצא בזה כתב גם ה'ישעיהו ישראל' (פרשת ושב): "זה שנקרא יום זה 'זאת חנוכה', שביום הזה בכלל כל ימי חנוכה, ויוכל עוד היום להמשיך אורות הקדושות ומדת הרחמים על הכלל ישראל".

ובסיל לא יבין את זאת

עתה משידיענו את גודל קדושת היום ותוקף עיוונו, אחת היא לנו שחלילה לא נאבד את היום הזה בדברים של מה בכך, וכל מי שאינו מבין את תוקף גדולת היום, אפשר להמליץ עליו את הפסוק בתהלים (ע"ב, ב): "איש בער לא ידע ובסיל לא יבין ולא יידע ויהי אל נכונה את זאת" - זאת חנוכה.

והיות שיום זה הוא הנעילה והחתימה של ימי החנוכה, שבו מאספים את כל ההארות וההשפעות הרוחניות להם בימים האלה ומשמרים אותם שיהיו לקנייני נצח, בודאי ובודאי שיש לנו לשמור עליהם מכל משמר לכל ירדו לטמיון ואיבוד, כי אם חלילה לא נגשיח עליהם כראוי, יתברר לנו למפרע כי גם כל מה שכבר זכינו להשיג עד עתה מעולם לא היו שלנו ולא היינו

בספרו הנחרד של מורנו ורבנו הגה"צ שליט"א "טיב המועדים - חנוכה" מהדורה חדשה שבעריכה, מפרש רבינו את תפילות ומזמורי ימי החנוכה המוקדשים הללו, בשפה ברורה ונדיבה, ואף מטיב לקרב כל דבר אל השכל ואל הלב פנימה כדרכו בקדוש. יצאנו אפוא לרעות בגנים ולקוט שושנים, ולדלות מתוך פרק מופלא זה מעט מזער, כדי להמתיק בפנינו את תפילות ההודאה בימים אלו, באשר דרש רבינו בתפילות הללו כמין חומר, ומערת השם יתברך.

ויהיו זרעי זרע זרעי תלמידי חכמים וחסידים - זמן הדלקת נרות חנוכה"ה היא עת רצון גדול ולעלה לבקש על הבנים, והוא מסוגל מאוד לקבלת תפילה זו.

כמו שאמרנו בפרק במה מדליקין (שבת כג): "אמר רב הונא, הרגיל בנר הויין ליה בני תלמידי חכמים". ומדעת רש"י על אתר נראה

שבכל נר שהוא רגיל הויין ליה בני תלמידי חכמים, גם בנר חנוכה. אך גירסת הטור הלכות שבת (ריש סי' רסג) משמע דקאי על נר של שבת, וכן נראה דעת מהרש"א בחדושי אגדות על אתר (ד"ה הרגיל). ובספה"ק "סידורו של שבת" (ח"א שורש השני ענף א עלה ט) הוכיח כן מגוף הסוגיא במסקנא, רביהו דרב יוסף הוה מאחרא ומדלקה לה וכו' דודאי דקאי על נר שבת לבד, עיין שם.

אולם דעת רבינו חננאל ז"ל שם שהכוונה היא על נר חנוכה, וכן יש גירסא בעין יעקב (שבת שם אות יג), וכן היא גירסת הרא"ש (שבת פ"ב סי' ג) עיין הגהת הגר"א שם (אות ד), וכ"כ המאירי (ד"ה לעולם היא) ורבינו פרחיה (שיטת הקדמונים שבת כג: ד"ה הרגיל בנר), ועיין גירסת הרי"ף (שבת י: בדה"ר).

ולפיכך שפיר הוא העת הנכון להתפלל ולהתחנן על בנים ובני ובנים שילכו בדרכי ישרים ועליו ויגדלו לתלמידי חכמים.

אהובים למעלה ונחמדים למטה - כענין ששינוי בפרקי אבות ריש פרק ב' (משנה א): "רבי אמר, איזהו דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהוא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם".

ונחלק המפרשים שם בבאור "תפארת לעושה", מי הוא עושה זה, יש שפירשו דקאי על האדם העושה הוא הגברא המקיים המצוה, ויש שפירשו דקאי על העושה ברוך הוא וברוך שמו שעושה ויוצר הכל. עיין רבינו יונה והמאירי בפירושים שם

ובפירושו "מגן אבות" למהרש"י על אתר היא גירסא שונה, שמתייחסת אל הקב"ה העושה ויוצר הכל ולאדם, וזהו: "יש גורסין 'כל שהוא תפארת לעושה' תפארת לו מן האדם". פירוש 'עושה', הקדוש ברוך הוא, שנאמר (איוב ד, יז) 'אם מעושהו יטהר גבר'. כלומר, שיבור לו דרך שתהיה תפארת וכבוד להקב"ה, ובה תהיה תפארת לו מן הבריות. וכן היתה גירסת רבינו יצחק איבן גיאת ז"ל. והסופרים שבשוה, שהו"ו של 'עושה' כתובה על 'תפארת', כן מצאתי" עכ"ל, וכן הוא במפרשים נוספים שם.

והיינו פירושה: "אהובים למעלה ונחמדים למטה", שתלויים הן הנך תרתי זה בזה, דין גרמא לדין, שכל שהם 'אהובים למעלה', ויש תפארת לעושה" ב"ה, שמעלה נחת רוח ליוצרו. הרי ממילא הינם אף 'נחמדים למטה', שיש בה 'תפארת מן האדם'.

על דרך שיש שם (אבות פ"ג מ"א): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו". והיינו מחמת הטעם המבואר דאולי הנך תרתי בהדי הדדי, בין אדם למקום ומחומר עם בין אדם לחבירו.

ונקוט האי סימן בירך, סימן שיש בו אבן הבוחן לבחון מידת צדקותו של האדם, שהוא דבר הנסתר וקשה להבחנה. - אך בואת יידיעה הדבר אל נכון, שכל שרוח הבריות נוחה הימנו סימן הוא בדינו שאף רוח המקום נוחה הימנו, משום דהנך תרתי לא מתפרשין ולא מתבדלים זה מזה, 'אהובים למעלה ונחמדים למטה', בעיני אלקים ובעיני אדם.

"שתהא חשוכה ומקבלת ומרצה לפניך מצות הדלקת נר חנוכה כאילו פוגתי כל הפגנות שפגנו הפגנים משרתי השם, והני עושה על דעתם ועל פגנותם, ועל דעת כל הצדיקים והחסידים" (נוסח לשם יחוד ותפילה לפני הדלקת נר חנוכה - לבעל "בני יושבר").

כאילו פוגתי כל הפגנות - לשון זו כללית היא בכל נוסחאות 'לשם יחוד' שבכל המצוות כנועד, שבכולם תקנו נוסח זה שיהא חשוב כאילו כיוונתי בה בכל הכוונות הראויות.

ויהיו זרעי זרע זרעי תלמידי חכמים וחסידים אהובים למעלה ונחמדים למטה

"ויהיו זרעי זרע זרעי, תלמידי חכמים וחסידים, אהובים למעלה ונחמדים למטה. ותחזק את לבבם לתורה ולעבודה, הכל כרצונך הטוב. ואזכה לראות בנים ובני ובנים, עוסקים בתורה ובמצוות באמת." (נוסח לשם יחוד ותפילה לפני הדלקת נר חנוכה - מספר "משפט צדק").

עבורו בבית המרקחת את אותה תרופה.

וזהו בהגיע האיש החולה אצל הרוקח, אינו מתבקש כי אם להניח לפניו על שולחנו את 'מרשם התרופה' [רצפט] שכתב לו הרופא בלבד, ואת כל מלאכת הרוקחות המומחית משאיר הוא בשביל הרוקח. ואין החולה צריך לבקש מן הרוקח שיגיש לפניו את כל מיני המרקחות, ויראה לפניו וילמדנו כיצד ואיך נוצרת תרופה זו, וכיצד עליו לבחוש בה ולרוקחה. שהרי לא יתכן לנמרוד על רגל אחת את כל מלאכת הרוקחות ודרכי יצירת התרופות שלמדו הרוקחים והרופאים שנים רבות. רק סומכים אנו על המומחים יצרני התרופות, שלמדו שנים רבות את רכיבי כל תרופה ותרופה, וערכו עליהם ניסיונות רבים, מתחילה על גוף החיות והבהמות, ואחר כך אף על הרבה אנשים שנבחרו לניסיון פעילות התרופה, תרואתיה ותופעותיה כנודע, עד שהגיע המוצר מוכן ועומד לרפאות אותו חולי. וזה האיש הפשוט שלא למד את חכמת הרפואה והרוקחות מעולם סומך על דעתם ועל יצירותיהם, מאחר שכבר הוכיחו פעמים רבות שהתרופות הללו מועילים ומרפאים היטב, אף שהוא מצד עצמו אינו מבין ולא כלום.

ונמצא זה החולה אינו אלא מצוה ועומד מפי הרופא שתרופה פלוגית אלמונית צריכה לבוא אל תוך גופו, וזה כל עיקר מה שעליו לציית ולקיים את מצות הרופא כמאמרה. ובוודאי אם יתא בעצמו רוקח מומחה ויודע את כל רזי מלאכת יצירת התרופות יוכל בעצמו להכניח ולהבין בכל מרכיב שבה כיצד פועל ומה תועלת מה שזנו צריכים הוא שתיכנס תרופתה לגוף החולה, וידיעת והבנת אופני ודרכי הפעולה לא תעלה ולא תוריד בעצם תועלת פעולתה. והאיש הפשוט סגי ליה בעצם גישתו אל בית המרקחת ובקשתו מן הרוקח 'להמין' לרקוח עבורו אותה תרופה, שכן הוא משלם עבורה את מלוא המחיר במיטב כספו, ככל אשר ישית עליו הרוקח, ובה נחשב לו כמי שעשה ויוצר הכל בעצמו. שהרי הוא שעומד על גבי הרוקח ומשלם את כל שכרו על מה שרקח עבורו, והוא המזמין את המלאכה שכולה נקראת על שמו, אף שאין הוא יודע מעצמו אופן היצירה כלום.

כיוצא בדבר הוא בכל שאר כלים ומכשירים שצריך האדם ליצירת המומחה, אם הוא בריכשת מכונית הדורה, או מכונית כביסה ותנור אפיה וכיוצא, שאין הקונה צריך לדעת ולהבין את כל רזי אופני יצירת המכשיר, רק לשלם עבורו את מחיר קניינו, ומקבל לידו את המכשיר מוכן ועומד לפעול ולעשות, כמי שיוצר הוא ועשאו. ונמצאו כל אותם יצרנים ופועלים כמ' שלוחים' ידידיה, שמבצעים עבורו את כל הרכבת המכשיר ויצירתו, בשכר שמקבלים על מלאכתם היפה. וכאשר יטוס האדם מדינה למדינה במדינת הים, או כשיתפוס את הרכבת או הספינה שתיקחנה אל מחוז חפצו, אינו צריך שיבין ויידע כיצד פועל המטוס וכיצד דוהרת הרכבת. - ורק נצרך הוא לעלות אל הרכבת או האווירון ולתפוס את מקומו, וממילא יגיע למחוז חפצו בעזרת הקברניט והקברניט שיעשו את מלאכתם על הצד היותר טוב.

כן הוא ממש בעבור הרוחניות, שיש בה תובכיותה ובפנימיותה הרבה רזין וסודות עילאין מהני כבשי דרחמנא, גבוה מעל גבוה. והם שמות וייחודין עילאין הנפעלים ונעשים בפעולת כל מצוה ומצוה, לפי איכות ופנימיות העושה ומקיים המצוה בדחילו ורחימו בכל לב ונפש.

ואף בנמשל כמו במשל, אין ידיעת הכוונות הפנימיות וכל השמות והייחודים המומחים בסודות המצוה מעבבים בקיומה, כי עיקר מה שנצרך איש ישראל לעשות ולפעול הוא בעצם מעשה קיום המצוה

המשך בעמוד הבא >

סיפורי השגחה פריטיה שנישחיו ומערכת ע"י הקוראים

מומחה מרשב"י

הגיע אלי אדם נשוי בעל משפחה שהתמכר ל"ע לסמים עד כדי כך שאפילו בשבת הוא לא מסוגל להתאפק מלעשן את הסמים שלו. אחרי מאמצים רבים מצדו ועבודה קשה, הוא נגמל מהסמים.

אלא שאז התחיל אצלו סיפור של נדודי שינה. בחלוף שמונה חודשים הוא ביקש שאתיר לו להשתמש בסמים רק כדי לישון. התייעצתי עם יודעי דבר שאמרו לי שמדובר בהימור מסוכן מאוד כי אדם כזה יכול בקלות ליפול חזרה לסמים, והסמים לפני השינה אינם כי אם עצת היצר ומכאן הוא נכנס למדרון חלקלק היישר לשאול תחתית...

הוא המשיך לשאול ולבקש היתר ממני כי הוא הבטיח שלא לשוב לסמים לעולם. זה היה לפני שבת שנסעתי למירון, אמרתי לו שבמירון אתפלל עליו שרשב"י ייתן לי עצה נכונה עבורו. כשחזרתי, הוא הופיע ושוב בקשתו בפיו שאינו יכול לישון והוא זקוק לפתרון...

"מה התשובה שנתן לך הרשב"י?" שאל והתיישב בחוץ. הוא עצמו אדם מיוחד ובעל נשמה גבוהה שבאמת ובתמים מחפש פתרון אמיתי ולא משחק משחקים. הוא באמת לא מצליח לישון...

בינתיים, נכנס אליי בקבלת קהל יהודי מבוגר. שאלתי אותו מה הוא עושה בחיים שלו? היה יהודי השובי לי שהוא רופא והמומחיות שלו זה בעיות שינה. כל מי שסובל מנדודי שינה, הוא המומחה הגדול בתחום... שמעתי את זה וכבר הבנתי הכל.

קראתי לו מבחוץ וחיברתי ביניהם, אמרתי לו: "ר" שמעון לא ענה תשובה, הוא שלח לכאן את המומחה עד אליך לטפל בך באופן אישי!!!"

למורת לציין שההתרגשות, הן של המומחה והן של המטופל הדקיעה שחקים!!

אני לא שואל כל אחד במה הוא עוסק, וכאן שם לי ה' בלב לשאול אותו בהשגחה מופלאה!!!

יצחק אלעזר: אורחין פריה ע"ה

מעניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פריטיה: מוזמן לשלוח א"ר שמחה סמואלס פקס: 15326517922 או: o.y.wines@gmail.com

בפועל, וכל שאר הכוונות וייחודים עילאים נעשים ונפעלים ממילא עם קיום המצוה, שמאירים וזורחים כל ייחוד וכל כוונה במקומה לפי עניינה, והולכים ועושים את פעולתם לעילא ולתתא, ועד מהרה ירוץ דבר המצוה לפעול ולהשפיע מה שנשפע על ידה.

אבל מצד הגביר העושה ומקיים המצוה אין זה מעבא אם לא יידע את כל ספרי הקבלה, להבין ולהשכיל בכל הכוונות והפעולות הנעשים למעלה בגרמי שמים בפעולת המצוה, שהם כולם נעשים ונפעלים ממילא מתוך שמתקיימת המצוה כראוי לה ונעשית אל נכון בכל פרטיה ודקדוקיה.

לפיכך מהאי טעמא סגי ליה לאיניש במה ש'ממין' ומבקש את התוצר בשלמותו כראוי לו, ומגלה ומודיע דעתו וכוונתו שברצונו לקיים את המצוה כמאמרה, שתעלה ותתקיים על פי כל הכוונות הראויות לכון בה. ושוב יתקיים וייעשה הכל ממילא, כשיגש הוא ברעותא דליבא לקיים את מצוותו כפשוטה, על פי השגתו ועל פי דרגתו, ומצידו 'משלם' את המחיר' ועושה ופועל את כל מה שיכולתו והשגתו בקיום המצוה. ומעתה ממילא תעלה ותפעל המצוה עם כל ייחודה וכוונתה, 'כאילו' כיוון בה בעצמה את כל הכוונות הראויות בה. כשנשגה התרופה נכנסת ופועלת לרפואת כל החולה על פי כל רזי מרכיביה ומינון תכולתה, והכל נעשה ונפעל ברפואת החולה גם כשאני מבין ומשיג כיצד ואיך היא פועלת. כל הוא בסדר קיום המצוה והעבודה הרוחנית, שאם עושה הוא מצידו ופועל את מה שנצרך לו לעשות ולפעול להי' ממילא נפעלים כל פנימיות הכוונות והייחודים ועולים ופועלים את פעולתם הרמה.

אכן בוודאי פשיטא שצריך האיש מצידו לעשות את פעולתו, ולקיים את מצוותו שתתקיים ותיעשה כראוי וכנכון על פי דת של תורה, כפי שנפסק בשולחן ערוך, שאם לא כן לא יועילו ולא יפעלו כל אותם כוונות וסודות הגנויים בה במצוה, שהרי לא נעשתה. והיו זה דומה לחולה שלא טל את תרופתו כלל ולא הכניסה בתוך גופו, או שלקחה שלא לפי המינון הנכון שהכתיב עבורו הרופא, שבכך לא תועיל התרופה ולא יתרפא ממחלתו כלל, הגם שהיא עשויה כראוי לה במיטב המרכיבים המעולים ביותר.

ויתרה מזו, גם הרוקח בעצמו שלמד והשיג ומבין ויודע את כל אופני דרכי יצירת התרופה ופועלתה, ואף אם יהיה מגדולי הפרופסורים או אפילו הייצרן שהמציא בעצמו את אותה תרופה, הרי הידיעה הזו שלעצמה לא תרפא אותו אם יפול הוא באותה מחלה כל שלא השתמש בה בפועל והוריקה אל תוך גופו. וכדוגמת הנוסע במטוס או ברכבת, שאם לא יעלה אל האוויר ולא יתפוס את מקומו בקרון הרכבת, בוודאי שלא יגיע אל מחוץ חפצו לעולם.

כן הוא בקיום המצוות, דפשיטא שכלפי עצם מעשה קיום המצוה לא יועיל כלום מה שיאמר שהוא חשוב כאילו קיימתה בכל פרטיה וכו', שכן לא עשה ולא כלום, ובמקום שהאדם צריך לעשות ולפעול לא אפשר לו להיפטר מחובתו, כי המשעה צריך להתקיים בפועל, ודלא כמו שטעו בשכחצא בזה. - אבל הכוונות והייחודים הפנימיים שנרמזים ונגזרים בסוד גנוי המצוה, הם נעשים ונפעלים מצד עצמם, כאשר האדם 'הומין' והכין את עצמו להתחשב עבורו כמי שכוון בכל הכוונות הראויות לכון.

והגני עושה על דעתם ועל פונתם, ועל דעת כל הצדיקים והקדישם. ובנוסף 'לשם יחוד' משפט צדק: 'יעלה לפניך מצות הדלקת נר חנוכה שלנו עם הדלקת נר חנוכה של בניך המכוונים בכוונות הראויות לכון.' - יבאר גם כן על דרך הגל, וכענין המשל שהמשלנו בזה בבית המרקחת של התרופות או בבית החרושת של המוצרים והמכשירים. שנבאר בעניינם שעה הזמנת החולה אל הקלח את אותה תרופה או מכשיר ותשלומו בעדה את מחירה המלא, הרי נעשים כל היצרנים הללו כמו 'שלוחיו' של הקלח, העושים את המלאכה בעבורו, כדי שתשמש את כל הנצרכים לה כראוי וכנכון.

כמו כן הם חכמי ישראל, בניך היודעים ומכוונים בכל אותם כוונות הראויות לכון, הלא הם שלוחי עמך בית ישראל, עבדים לעבדי ה', עושים את מלאכתם נאמנה בדרישת טובתם של ישראל ברוחניות ובגשמיות. ולכן העמיד לנו השי"ת את חכמי הדורות, דור דור ודורשיו, חכמי התורה ומסרי התורה. שהם לומדים ומבינים בשביל כל ישראל את כל רזי סודות המצוה וייחודיה, שכל ישראל ערבים זה לזה. ושאר פשוטי דלת העם סגי להם בהתחברותם עם צדיקי הדור, והתקשרותם בהם

באהבים, שבכך עולה ומתעלה ממילא כל עשייתם של האנשים הפשוטים שבישראל בייחוד עליון ביחד עם עלייתם של הצדיקים הכשרים היודעים ומכוונים כהוגן, שכל מעשיהם וכל פעולתם נעשה בשם כל ישראל.

וכדוגמת הקברניט והנווט שמטיס את כל האווירון עם מאות הנוסעים שעל הסיפון במטוס, וקטר הרכבת שנושא אחריו עשרות קרונות, שכולם קשורים ומחברים בכבלי איתן אל המנהיג, שינהיג ויקח אותם אל מחוץ הפסג. כן מחברים אנו עצמנו אל אלו הצדיקים, שעושים את כל פעלם בשלמות הראוי, שישאו גם אותנו להתרומם עמם לטובה ולברכה.

"הנרות הללו אנו מדליקין, על הנסים ועל הנפלאות, ועל התשועות ועל המלחמות, עשייתם לאבותינו בנמים ההם בזמן הזה".

(נוסח הנרות הללו).

ועל המלחמות - לכאורה צריך ביאור בנוסח הוידה זו, מה מקום יש להורות 'על המלחמות' ביחד עם הנסים והנפלאות, הלא המלחמות אינם דבר טוב, והם שייכים לצרות והמכות ולא לגאולות והתשועות.

ובפשיטא הכוונה היא 'על ניצחון המלחמות', וקציר בלשוננו כדמצינו כהאי גוונא בכמה דוכתי. שהרי ניסים רברבן נעשו עמם בצאתם למלחמות, כמ"ש בנוסח על הנסים: "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וכו'", וכל ניסי ניצחונות הללו נכללים בלשון 'על המלחמות'. ולא מתאים לומר בנוסח 'על הניצחונות' שאין בהם מובן עצמי, רק היה צריך להאריך ולפרש 'על הניצחונות שבמלחמות', ובחר לו בלשון קצרה 'על המלחמות'.

ברם רמז נאה יש כאן בעומק הלשון 'על המלחמות', שיש מקום להודות להשם יתברך אף על המלחמות עצמן. כנודע שיש טובה במלחמות המסתערים לפעמים, הן בכללות על כל האומה, והן בפרטות על אדם היחיד. שכן המלחמות מחשלים מאור, ועל ידם מתחזקים כוחות הגוף והנפש. ודווקא מתוך המלחמות מתגלים כוחות אדירים ונדירים, שאילו המלחמה המאלצת ומכריחה להשיב מלחמה שהשרה לא היו כוחות נפלאים אלו מתגלים כלל, הן בכלל והן בפרט.

ומטעם זה נערכים בכל צבאות העולם **תרגילים** רבים המדמים את המלחמה, ובפלוגות מסוימות הצריכים להיות מוכנים למלחמה בשלמות, ולשום אלי קרב במלוא התעוה, בנינם עבור אנשי הצבא 'מודל' מדויק של חזית הלחימה, הנראה בדיוק כשדה המלחמה, ומציבים שם 'צביבים' [בזכות פלסטיק] הנראים בדיוק כמו צבאות האויב עם אותם מדים וסמלים וכו'. ושם מתאמנים להם חיילי הצבא בתרגיליהם הגדולים, ממש כמו במלחמה עצמה. [עד שפעמים רבות אין התושבים עצמם יודעים, אם המדובר בהתקפת האויב או ב'תרגיל סרק' כידוע]. והינינו מטעם זה, שרק מכוח המלחמות שנצרך האדם לצאת ולהילחם מגלה בעצמו כוחות גלומים, ומצליח בניצחונותיו לגלות בעצמו כישרונות וכוחות מופלאים שבעצמו לא היה מודע להם כלל.

כיצא דבר, ישנם כיום גם לכלל העם לא רק לאנשי צבא קורסים מיוחדים ללימוד תורת הלחימה, [קורס לחימה אישית]. והתועלת להם מקורס זה, אף שאינם נקראים ואינם קשורים למלחמה כלל, היא שמתוך אותה לחימה והתאבקות מתחזקים ומתחשלים כוחות הגוף והשרירים הרפויים, ודווקא מתוך אותה לחימה מוציא האדם מתוכו כוחות איתנים וטובים בגבורה איתנה, ואילו אותה לחימה לא היה מגלה כוחות אלו כלל.

וכן הוא על זה הדרך במלחמת הייצר, שמתוך כל המלחמות והניסיונות שמערים הייצר על האדם בעולמו, הרי הוא מתחזק יותר על ידי שמלמד לעצמו דרכי לחימה עימו, ומתרגל להתמודדויות כנגד הקשיים. וכל זאת טובה היא לאדם מאוד, כדי שיתרגל להילחם ביצרו, ולהרצות תמיד יצר טוב על יצר הרע, וביסוד זה מובן היטב מ"ש **במדרש** (ב"ר ט, ז): **"רבי נחמן בר שמואל בר נחמן** בשם רב **שמואל בר נחמן** אמר, 'הנה טוב מאד' (בראשית א, לא) זה יצר טוב, 'והנה טוב מאד' זה יצר רע. וכי יצר הרע טוב מאד אתמהא, אלא שאילו יצר הרע לא בנה אדם בית, ולא נשא אשה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן, וכן **שלמה** אומר (קהלת ד, ד) '[וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון

המעשה] כי היא קנאת איש מרעהו" ע"כ. ולכאורה עדיין לא התייבשה תמיהת המדרש אל נכון, שאם נבין דברי המדרש כמושכל הראשון, עולה לכאורה שבבבלי אפשרי לנו לבנות בית ולשוא אשה ולהוליד ולהתעסק במשא ומתן, בלא האוזה היצר הרע, וכמי שנאלצים אנו בהכרח לצורך קיום העולם להשתמש על כורחנו באותם יצרים של תאוה וקנאה ודומיהם, כדי להקים בהם את העולם הגשמי המוכרח לנו בשביל קיום הגוף.

ולכאורה אם זו היא הכוונה, עדיין לא יתכן לקרותו בשם 'טוב מאור', כי הרע המוכרח שנאלץ האדם בעל כורחו ליקח ממנו לא ייקרא 'טוב מאור', אחר שבמהותו אינו טוב כלל.

אך בהאמור נחא שפיר, שהיצר הרע גופא 'טוב מאור' הוא לאדם, שבכך מעמידו על מכונו ועל עומדו בשלמות הטוב הנכון והראוי בעולם. - כי אין השלמות הנכונה בתכלית איש ישראל בעולמו במה שיתנור ויתרחק לגמרי מכל ענייני עולם הזה, לא יבנה בית ולא ישא אשה ולא יוליד בנים ולא יעסוק במשא ומתן. כי אין כל עניינים גשמיים הללו באים רק מחמת הכרח קיום הגוף בעולם, וכדבר שצריך להיפטר ממנו בלבד, כמו שטעו הטועים בזה. - אלא עיקרם באים לעולם גם לתכלית הרוחנית של עיקר שלמות האדם בעולמו, שהיא נבנית ומשולמת מתוך ההתמודדות הנכונה עם כל ענייני העולם הזה, כאשר המציא בעצמו את המסילה הנכונה בשילוב גוף עם נפש, לברר את דרכו על אדמות כיצד מתקנים את כל ענייני הגשמיים בשימוש הנכון, שיימצאו גם הם משרתי השם יתברך.

ובכך נמצא היצר הרע שפיר 'טוב מאור' שרק על ידו ניתן להשיג זו השלמות המופלאה, כשיתמודד ויילחם עימו כדת וכדין. ועד מדרגה גבוהה שניתן אף להפוך היצר הרע גופא לטוב ממש, אחר ששולט היטב בכל איברי גופו להשתמש בכל הגשמיות כולה אך ורק לעשות נחת רוח ליוצרו.

הוא שדרש המדרש 'והנה טוב מאור' זה יצר הרע, שבגינו ילחם האדם ביצרו, ויעלה ויגלה את כל כוחות ונפשו הפנימיים להתעלות כנגד התאוה המאוסה, ושאר עניינים שאינם טובים המעלה הייצר על ליבו. ומתוך אותה מלחמה והתמודדות יגיע ויזכה להיות 'טוב מאור', עד שיתהפך גם מה שנרמזה מתחילה כדבר רע לטוב מאוד.

[וכדוגמת המשל שהובא מקורס לחימה אישית, שמשלם האדם במיטב כספו למורה המלמד את כל תורת הלחימה וההתגוששות, והוא נקרא מורה 'טוב מאור' על אף שבכל מהלך השיעור הוא רק נאבק ונלחם כנגדו, ודו"ק].

כמ"ש בפרק קמא **דברכות** (ה): **"לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שאמר (תהלים ד, ה) 'רגו ואל תחטאו'.** ופירש **רש"י**: 'ירגיו יצר טוב - שיעשה מלחמה עם יצר הרע' ע"כ. ועל דרך שאמר הכתוב (תהלים ס, ה): **"נתת לי ראיה נס להתנוסס",** ופירש **רש"י**: **"נתת לי ראיה נס - נסיונות של צרות הרבה. 'להתנוסס' - להיות מנוסים בהם אם יעמוד ביראקת'.** ע"כ.

ולפיכך נמצא שפיר שיש מקום להודות ולהלל אף **'על המלחמות'**, שכן מתוכם התחזקו ישראל והתעצמו כנגד תרבות יוון, ועל ידי שנלחמו כנגדם נמצאו הם עצמם מתחשלים יותר בטובה.

ובספה"ק **בני יששכר** (מאמר ד אות פ) פירש בזה בענין אחר, וז"ל: **"הכוונה הוא הוראה על מלחמות השם יתברך, שנלחם בעדנו דרך מלחמה, בכדי להודיע חיבת אב לבנים וכו'."** עכ"ל.

סיפר מרן **החפץ חיים זצוק"ל**, שהיה פעם בבית רבו הגה"צ **רבי נחום מהורדענקא זצ"ל** בימי החנוכה, ועסקו יחדיו באהבים להתעלות על תורה. והנה נקפו השעות והגיע זמן **הדלקת נרות חנוכה**, אך לפליאתו של החפץ חיים התמהמה הגאון משום מה, ולא ניגש למצות ההדלקה, הוא המשיך עוד בעסק הסוגיא שהתייגעו בה, על אף שכבר החל להחשיך היום.

שאל החפץ חיים את רבו, מדוע אינו מפסיק להדלקת הנר כדין, הרי עוד מעט יעבור חומץ?

ענה הרב והסביר, זוגתי הרבנית יצאה כרגע מן הבית לצורך דחוף, יודע אני שתצטער כשתראה שניגשתי להדלקת הנר בלעדית, והרי כבר פסקו חכמינו ז"ל (שבת כג.) נר ביתו ונר חנוכה, **נר בית ערף משום שלום בית** ע"ש, ואם כן בודאי עלינו לחוש במצות המלקת נר חנוכה גם לשלום הבית! הנה אמורה היא לחזור תיכף, ואז אגש בעזרת ה' בשמחה אל המצוה!

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מהדגה"צ **רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א**

0733-22-76-09 ☎ מתקשרים ☎ מזמינים ☎ מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

05276-10455 078-3331109 טל: רח' ישעיהו 7 ירושלים

יז"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehilah weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

וכשראה שהחמור הולך, מזה ראה שראויים לצער הזה, ולכן מיד "אמר לאשר על ביתו קום רדוף אחרי האנשים והשגתם ואמרת אלהם למה שלמתם רעה תחת טובה", וליכא מידי דלא רמזי באורייתא. (קב וקז)

חנוכה

פרשת מקץ נקראת בחנכה. כשמתתיהו צעק "מי לה' אלי" הצטרפו אליו בודדים. מה הסכויים שלהם מול אומה כה חזקה שנצחה את כל העולם? שנים עשר אנשים מצליחים לסלק את היונים, אחרי חמישים ושתים שנה של שלטון בארץ ישראל! כי כשיש בטחון מושלם בקב"ה – אפילו יחידים יצליחו! אם נשים לב, מדליקים את הנרות כשעדיין לא שורר בחוץ חושך גמור. לכאורה, אם היו שואלים אותנו, היה מתאים יותר להדליק את הנרות אחרי זמן רבנו תם, כשחושך גמור כבר שורר בחוץ, ולא כשעדיין אור וחשך בערבוביה? התשובה: המודד האמיתי לבטחון המושלם בקב"ה אינו בזמן חושך מוחלט, כשכלו כל הקיצין, ואין כל בררה אלא לבטוח בקב"ה. המודד האמיתי לבטחון הוא כשעדיין יש אור במנהרה, כשאפשר להסתדר גם בכחות עצמיים, ובכל זאת בוטחים באופן מוחלט ומושלם בקב"ה. לכן דוקא בזמן הזה ראוי להדליק את הנרות ולבטא בכך את הבטחון המושלם בה'. מה שמעניק לאדם את ההצלחה ואת העליה, הוא כשיש לו את האפשרויות להסתדר בכחות עצמו, ובכל זאת הוא אינו מסתמך על כחות אלו ומניח את עצמו רק בידי של הקב"ה. (רבי גואל אלקריף שליט"א, נאה דורש)

חשוף זרוע קדשך וקרב קץ הישועה נקום נקמת דם עבדיך מאומה הרשעה כי ארכה לנו הישועה ואין קץ לימי הרעה

וכו'. וצ"ב לשון כי ארכה לנו הישועה, ולכאורה היה צריך להיות כתוב: כי ארכה לנו הישועה או "הגלות"? ומפרש הנחלת אברהם, על פי משל: לאדם שלוח מעות מחבירו וקבע את זמן הפרעון לחודש ניסן, כי סבר אשר עד אז ירויח בעסקיו ויוכל לשלם משל עצמו, אך הגיע זמן הפרעון ולא הרויח כל כך. ופגש בחבר אחד וסיפר לו את הדבר, ונכמרו רחמיו והלווה לו עד ר"ח אייר ובוה שילם לראשון. אך גם באותו חודש לא הרויח די, והלך ולוה מאדם שלישי ושילם לשני. וכך על דרך זו עברו עליו כמה חדשים עד שלבסוף הרויח שיכל לשלם את ההלוואה משל עצמו. נמצא, שלאותו לוח היתה כמה פעמים ישועה – אבל לא ישועה גמורה, ורק לבסוף כאשר הרויח ושילם משלו היתה לו ישועה גמורה. והנמשל: דהגם שהקב"ה עושה עמנו בכל יום ובכל עת ובכל שעה הרבה ישועות, מכל מקום ישועות אלה אינם שלימות וגמורות אלא זמניות אשר צריכים ישועה אחרים. והו כוונת הפייטן: "חשוף זרוע קדשך וקרב קץ הישועה" שיהיה לנו הקץ אשר אין אנו צריכים ישועה אחרים, "כי ארכה לנו הישועה" – הישועה שאתה עושה עמנו לעת אתה היא ארוכה לנו, משום "ואין קץ לימי הרעה" וצריך כל פעם ישועה אחרת. ... (פנינים)

לא על הנצחונות. בנוסף על הנסים אומרים "על המלחמות" ולא אומרים "על הנצחונות". ומדוע? אצל עם ישראל אין מטרה לנצח. יש מטרה לעשות מה שצריך ושנוכל להמשיך לעבוד את ה' מתוך השקט ובטח. אצל עם ישראל אם יש מצוה להלחם (כגון במלחמה רוחנית), הזכות להלחם היא העיקר ולא הנצחון!!! (גליון אישיבשער חומש)

והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרוע (מא, ט)

מה רצה להודיע באמרו "לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרוע", וכתב ליישב בספר "פה קדוש", כל החלומות הם מהרהורי היום, שכל מה שהאדם מהרהר וחושב ביום חולם עליו בלילה. ידע פרעה שיכול יוסף לומר לו, למה אינך יודע פשר החלום, הלא מסתמא חשבת עליו ביום ולכן חלמת בלילה. לכן אמר "לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרוע", ואם כן לא יכולתי לחשוב על זה ביום. (להתעדן באהבהבתך)

ויאמר אלהם מרגלים אתם (מב, ט)

מדוע האשימם יוסף דוקא באשמת ריגול? הלא היה יכול להאשים אותם בגנבה, שוד וכדומה? ובארו המפרשים שיוסף עשה לעצמו את החשבון הבא: אם אמר שהאחים גנבים, הם יצאו החוצה וישאלו את האנשים: איך אפשר "להסתדר" עם בעל הבית הזה לא ניתן "להסתדר", כי במקרה כזה היו עונים להם: עם בעל הבית הזה לא ניתן "להסתדר", כי הוא היה פעם עבד ועכשיו נעשה מושל! דבר זה היה מדליק אצל האחים "נורות אדומות", והם היו תופסים שמדובר באחיהם הקטן יוסף! לכן אמר להם "מרגלים אתם", כדי שייבנו שהם במעקב אנשי בית המלוכה, וכל תנועה שלהם מצולמת ומוקלטת. במצב הזה הם לא יעזו לשאול אנשים ברחוב, כי כל שיחה קצרה כזו רק תגביר את החשד שהם, אכן, מרגלים, וכך יסתבכו עוד יותר. (לאור הנר)

והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש (מג, יא)

צריך ביאור למה הקפיד שיהיה רק מעט דבש ומעט צרי? ויש לומר דהנה באמת ליתן מתנה לעכו"ם הוא איסור דלא תחנם, אלא דהכא היה מותר מפני שהיה זה לצורך למצוא חן בעיניו, וכיון ששיער יעקב אבינו שבמעט צרי ומעט דבש כבר יהא זה מנחה המספקת להצותו ולישא חן בעיניו, שוב כל הוספה היא מתנה חנם ואסורה באיסור דלא תחנם, לכן אמר שלא יתנו כי אם מעט מהצרי והדבש. עוד י"ל עפ"י הכתוב במשלי (כה, טז) "דבש מצאת אכול דיך פן תשבוענו והקאתו" ומבואר דבש מעלתו היא דוקא באכילה מועטת, ובאכילה מרובה הוא כבר אינו מועיל, ועל כן אמר להם דמהדבש יתנו לו מעט, שזהו השיעור הרצוי לאכול ממנו. (הגר"ח פיינשטיין שליט"א, מערכי תורה)

הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם (מד, ג)

בזוהר (ח"א קצג) מקשה שכיון שהם הלכו מדוע התורה צריכה לכתוב שגם חמריהם הלכו, ועי"ש מש"כ.

וכ' בס' קהלת יצחק לבאר הדבר בשם רבי אליעזר יצחק זצ"ל חתנו של הגר"ח מוולאזין זצ"ל, ע"פ הגמ' בתענית (כד). שלרבי יוסי דמן יוקרת היה חמור שעומד להשכרה לעבודה, ובכל סוף יום עבודה היו שמים עליו את התשלום והיה חוזר לבית אדוניו, ואם היו נותנים לו יותר או פחות לא היה בא, יום אחד שכחו עליו זוג סנדלים ולא זו ממקומו עד שנשלחו זאת ממנו והמשיך ללכת. והנה ליוסף היתה תכנית לצער את אחיו ע"י הטמנת הגביע וכו', רק שלא ידע אם מהשמים יסכימו איתו, ולכן שם את הגביע על החמור באמתחת בנימין, ובדק אם מהשמים יתנו לחמור ללכת עם חפץ גנוב (וודאי שבשבטי י-ה היה נוהג דבר זה),

ידועה הקושיה על מה שאומרים ב"על הניסים": "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך". יש כאן חמשה עניינים. והנה שניים הראשונים, "גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים", מובן שזה נס ושינוי מגדר הטבע. אבל שלשת האחרים, "טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים וזדים ביד עוסקי תורתך", מה הנס בזה וכי בגלל שהיוונים היו יותר רשעים היה יותר סיבה שהם ינצחו, ואיזה חידוש יש בשלשה עניינים אלו טמאים ביד טהורים וכו', שמזכירים אותם בתפלה. ונראה לבאר, שבאמת אין כאן חמשה עניינים, אלא הכל דבר אחד וכמו שיבואר בס"ד. ונקדים לזה משל. הנה בכל צבא יש הרבה כוחות כדי להלחם, כגון חיל רגלי, חיל פרשים, חיל הים וכו'. והנה, אחר שיש מלחמה, יש אנשים ש"לומדים" את תוצאות המלחמה ומסכמים מה שהיה. ולדוגמא כך אומרים: לצבא א' היה יתרון בחיל רגלי. ואילו לצבא ב' היה יתרון בחיל אווירי. וצבא ב' נצח לגמרי במלחמה. מעתה יודעים כולם כי כח אווירי חשוב יותר כדי לנצח מאשר כח רגלי. ומן היום הוא והלואה כל הצבאות שמתבוננים במלחמה ההיא יודעים להשקיע בחיל האווירי יותר מאשר בחיל הרגלי. ומעתה נראה שזה ביאור מה שאומרים בתפילה: ה"סיכום" של מלחמות החשמונאים הוא כך: לצבא יוון היה יתרון של "גיבורים ורבים" [לעומת החשמונאים החלשים והמעטים]. ולצבא החשמונאים היה יתרון של "טהורים וצדיקים ועוסקי תורתך" [לעומת היוונים הטמאים והרשעים והזדים]. ואין כאן חמשה עניינים, אלא הכל דבר אחד, שבמלחמה זו מה שקבע את הנצחון לא היה כח של "גיבורים ורבים" אלא כח של "טהורים וצדיקים ועוסקי תורתך". והכל עניין אחד, שאנו מודים ומשבחים ומפרסמים הנס שזה היה המהלך של מלחמות החשמונאים. הניצחון לא היה רק במערכה זו, אלא נצחון בויכוח על ההשקפה והאמונה והאמת, שנקודה זו בעצמה הייתה עיקר הוויכוח והמלחמה בין יוון לישראל. שאליבא דהשקפת יוון [שאינם מאמינים ברוחניות, אלא בגשמיות הנראית לעיניהם, עיין מש"כ בזה במאמר "חושך זו יוון"] הניצחון צריך להיות של כוחות גשמיים, כי אצלם הכל עפ"י הטבע ואינם מאמינים שיתכן כוח של "צדיקים" ו"עוסקי תורתך". ואילו ישראל יודעים ומאמינים ברוחניות, ממילא וודאי שמה שבאמת קובע הוא רק הכוח של "טהורים וצדיקים ועוסקי תורתך". ועל זה מודים, לא רק שהיה נצחון בעצם המערכה שהחשמונאים נצחו את היוונים, אלא היה כאן ניצחון גדול לכל ההשקפה והאמונה של ישראל נגד ההשקפה והתרבות של יוון. וכל העולם ידעו בבירור שיש רוחניות בעולם והיא הקובעת הכל. ודבר זה הוא פסוק מפורש בהפטרה לשבת חנוכה "זה דבר ה' אל זרבל לאמר לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבקות" [זכריה ד, ו].

פינת ההלכה

מעשה באזיקונים שנמסו...

שאלה: מעשה באחד שתה את בית החנוכה בפתח ביתו בעזרת "אזיקונים" מפלסטיק, ובהגיע יום החמישי של חנוכה, נמסו האזיקונים מעוצם החום, ובית החנוכה נפל ארצה וכבו הנרות. ויש לדון אם יצא ידי חובת ההדלקה או שצריך לחזור ולהדליק שוב?
תשובה: כתב המשנ"ב (תרע"ג ס"ק כ"ה) דאם הדליק הנרות במקום הרוח וכבו, חייב לחזור ולהדליק, שהדלקה במקום שעשויים ליכבות הרי זה כמו שלא נתן בה שמן כשיעור. ומ"מ לא יברך. וביאר בשער הציון (סק"ל) דזהו מפני דשמה אינו ברור שיכבו. ומבואר מזה דאם הדליק במקום שבודאי יכבו תוך הזמן צריך לחזור ולהדליק בברכה. וא"כ בנידון דידן, צריך לבדוק ולדעת אם חום הנרות מכריח שיינמסו האזיקונים. ואם מוכרח הוא, יצטרך לחזור ולהדליק בברכה.

אולם יש מקום לחלק, דשאני הדלקה במקום הרוח, שגם אם היה מדליק נר אחד היה כבה. משא"כ כאן, שאם היה מדליק נר אחד היה דולק יפה כל זמן ההדלקה, שכל ענין נמיסת האזיקונים בא ע"י עוצם החום בריבוי הנרות. ונמצא דנחשב 'הדלקה במקום הרוח' רק לגבי נרות ההידור. וא"כ אף אם יחזור וידליק בשביל לקיים מצות ההידור, מ"מ יהא זה בלא ברכה, שכן את עיקר המצוה כבר יצא. [ואף עצם חיובו לחזור ולהדליק נרות ההידור יהיה תלוי בדברי הגר"ז, אם שייך לקיים ההידור בפני עצמו].

אך באמת יש להביא ראיה שלא קיים אך את עיקר המצוה, דהנה נפסק בשו"ע (תרע"א ד) שאם מילא קערה שמן והקיפה פתילות, אם כפה עליה כלי עולה כל פתילה בשביל נר אחד, ואם לא כפה עליה כלי לא עלה אפילו לנר אחד, שאינו אלא כמדורה. ולכאוי תמוה, הרי בשעה שהדליק את הנר הראשון עדיין לא היה כמדורה, וא"כ מדוע לא יעלה לו לפחות כנר אחד, ומה איכפת לן במה שאח"כ נעשה כמדורה, הא קיי"ל כבתה אינו זקוק לה.

ובהגהות רא"מ הורוויץ (שבת כג:) עמד בזה, ונדרחק להעמיד דמייירי שהדליקו כמה בני אדם את כל הפתילות בבת אחת. אלא שדין זה הובא להלכה (תרע"א ד) ומסתמת הפוסקים משמע דלא מייירי דוקא בכה"ג שהדליקו כל הפתילות בבת אחת. ובמנחת שלמה (תניינא נ"ח ב) ובטעמא דקרא (ענייני חנוכה) ביארו בזה, שלא אמרו כבתה אין זקוק לה אלא היכא שנתחדשה הסיבה לכיבוי אחר ההדלקה. משא"כ אם הדליק על דעת לכבות תוך הזמן, הו"ל כמדליק במקום הרוח שלא יצא ידי חובתו, ועל כן הכא כיון שהיה דעתו מתחילה להדליק את כל הפתילות ולעשותה כמדורה, לא יצא אפילו ידי נר אחד, כיון שהיה בדעתו מתחילה לעשותו כמדורה.

ולפי"ז י"ל דה"ה במעשה דידן, דכיון שהיה בדעתו מתחילה להדליק הרבה נרות, על כן לא מהני מה שמצד הנר האחד היה ראוי לדלוך, והו"ל כמדליק במקום הרוח, דלא הוי הדלקה. וכמו דחזינן בדין קערה שהקיפה פתילות. והיה עליו לחזור ולהדליק בברכה וצ"ע. (הרה"ג רבי צבי דותן שליט"א)

סופגניות של האמא או של הסבתא

שאלה: במסיבת חנוכה חלק מהסופגניות נעשו על ידי האמא, וחלק ע"י הסבתא, הנכדים הסתפקו איזו מהן להקדים לאכול, משל האמא כדי לכבדה לפי שחייבין בעבודה, או משל הסבתא לפי שגם האמא חייבת בכבודה?

תשובה: כתב הרמ"א (יד"ס סי' ר"מ סעי' כ"ד) חייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו עיי"ש, ולפי"ז יש לטעום קודם משל האמא כדי לכבדה. (מים חיים)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת הרה"ג אלימלך הורביץ לאירוסי הבן משפחת הרב פויפר להולדת הנין

משפחת נאטאן להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות שטרנברג-ניכטבורג להולדת הבן הנכד

משפחות לוונשטיין - דינר להולדת הנכד הנין **גני הדד:** משפחות הרב אלפר לאירוסי הבן הנכד משפחת קולין לאירוסי הבן משפחות קוקיס להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת סגרה לנשואי הבן משפחת פוירשטיין לאירוסי הבן

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

617

פרשת מקץ - זכוכה תשפ"ו

בית חולים יכול לטפל בה, והטיפול כרוך בעלות כספית גבוהה, ואין זה מאחריות בית האבות.

החלטתי לעשות מעשה. הזמנתי אמבולנס ולקחתי את הקשיש המיוסר לבית החולים. הרופאים טיפלו בו, ויום למחרת כבר יכול היה לחזור לבית האבות. לפני שיצאנו מבית החולים ניגש אליי הרופא ואמר לי שאם היו מחכים עוד יום אחד, ליבו של החולה היה נפגע והטיפול כבר היה מאוחר מידי...

באותם ימים הייתי אברך כולל וקיבלתי מלגה של 500 לירות לחודש. האמבולנס והטיפול הרפואי עלו 300 לירות! ובית האבות כמובן לא הסכים לממן זאת. באותו חודש הסתפקתי למחייתי עם 200 לירות בלבד. חלפו מספר שבועות. בכל פעם שבקרתי את הקשיש, הוא היה מודה לי מעומק ליבו על החסד הגדול שעשיתי עימו.

באחד הביקורים הבחנתי שוב שהוא גונח ומתייסר. הבנתי שהבעיה חזרה על עצמה. שוב הזמנתי אמבולנס, הבאתי אותו לבית החולים ושילמתי על כל ההוצאות. הדבר חזר על עצמו כחמש עד שש פעמים, כשבאותם פעמים אנו חיים בדוחק בשארית המלגה שנותרה לקיום החודשי.

חלפו 42 שנה מאז, ואני שכחתי לחלוטין מאותו מעשה חסד רחוק. אך הנה, אותו האיש מגיע בחלומי ואומר לי: "נודעה לי הצרה שבה אתה מצוי בימים אלו. באתי לפני בית דין של מעלה ואמרתי להם: 'איך יתכן שאדם שעשה עימי חסד של אמת והיטיב עימי בחולי מעיים ינזק, חלילה, באותו איבר?'". בית דין של מעלה קיבלו את דבריי, ובאתי לבשר לך שתיכנס לניתוח ותצא ממנו בשלום מבלי שחייך ישתנו!".

האיש הסתלק ואני התעוררתי. זכרתי היטב את החלום וחשתי שמדובר בחלום אמת. מאותו הרגע ירדה עלי שלוה ברוכה. הילדים שבאו אלי שעות אחדות לאחר מכן מצאו אבא שונה לחלוטין מזה שעזבו בליל שבת. הייתי רגוע לחלוטין, שרתי זמירות שבת ושמחת השבת ניכרה על פניי. הם שאלו מה אירע וסיפרתי להם אודות החלום. אמרתי שאני בטוח שהכול יתקיים.

ובאמת, כפי שהובטח לי בחלום - הניתוח עבר בהצלחה עצומה. אני זוכר את שלושת הרופאים שהגיעו אליי לאחר הניתוח והודו כי אירע לי נס... הם ציינו, כי נדהמו לגלות

וַיִּלְכֹּשׂ אֹתוֹ בְּגָדֵי שֵׁשׁ (מא, מב)

יוסף משלו נתנו לו וכו' גוף שלא דבק בעבירה - 'וילבש אותו בגדי שש' וכו' (בראשית רבה פרשה צ מא-מג)

מידותיו של הקב"ה הם 'מידה כנגד מידה', ו'במידה שאדם מודד - בה מודדין לו' (סוטה ח).

* * *

מספר הרב יחיאל מיכל שטרן שליט"א רב שכונת עזרת תורה בירושלים סיפור מופלא שחוה על בשרו: 'המחלה' - ר"ל - נתגלתה אצלי במעי הגס, ומצבי הרפואי היה נחשב קשה. הרופאים היו פסימיים לגבי דרך הטיפול האפשרית, או נכון יותר: הכמעט בלתי אפשרית... שלושה רופאים בכירים, ששמן הולך לפנייהם בתחום, קבעו שעלי לעבור ניתוח מסובך שכנראה יציל את חיי, אך הוסיפו שכל הנראה הוא ישנה לחלוטין את איכות חיי, זאת בשל הצורך לכרות את האיבר הנגוע. מבחינתי מדובר היה באסון. לא ראיתי עצמי מנהל חיים תקינים לאחר הניתוח. מאידך, היתה חובה מוחלטת לעבור את הניתוח, שכן בלעדיו לא יכולתי להמשיך לחיות.

כשהבנתי שאין ברירה, קבעתי תור לניתוח, וככל שהתקרב המועד, המתח בקרבי הלך וגבר. חששתי מאד מהתוצאות, ולא לחינם...

והנה, בליל שבת האחרון שלפני חלמתי חלום מפתיע בו הופיע אדם שהפעם האחרונה שנפגשנו היתה 42 שנה קודם לכן... במה דברים אמורים? באותם שנים, נהגתי ללכת לבקר קשישים גלמודים בבתי אבות שהיו באותה עת בירושלים. הייתי מקורב מאד לצדיק הגאון הנודע רבי אריה לוי זצ"ל, שהתפרסם גם במעשי החסד הנדירים שלו, ממנו ראיתי וכך עשיתי.

באחד הימים הבחנתי בקשיש שיושב על מקומו כשהוא סובל וכאוב. פניתי אליו ושאלתי האם אוכל לסייע לו. הוא השיב בשלילה. התעקשתי בכל זאת: "מה כואב לך?". הוא השיב בקול רפה שיש לו בעיות חמורות במעיים וכל גופו כואב בשל כך. ניגשתי לאחות שהייתה במקום ואמרתי: "ושב אצלכם אדם שנאנק בייסורים איומים ואינכם עושים עימו דבר?". האחות השיבה שמדובר בבעיה מסובכת שרק

שעל אף המחלה אין צורך לקטוע איברים חיוניים להמשך תפקוד הגוף ככל אדם.

"הייתי לאחר הניתוח בבית גדולי ישראל", סיים הרב יחיאל מיכל שטרן שליט"א, "הם הביעו את התפעלותם מהדברים, ואמרו, שחלה עלי מצווה לפרסם מעשה זה, שיראו כולם את החסד שעושה הקב"ה עם בריותיו, ועד כמה נאמן הוא לשלם שכר ולהחזיר חסד לעושי חסד". [מתוך 'שבת אורה']

ימי החנוכה

עַל הַנְּסִים... עֲשִׂיתָ לְאַבְרָהָם בְּיָמֵינוּ

הָהֵם בְּיָמֵינוּ הַזֶּה

במשך כל הדורות נעשו ניסים לעם ישראל, לכלל ולפרט, בין בתקופות הרגועות של העם היהודי ובין בתקופות 'ההסתר פנים'. יש מהם שהוסתרו תחת מעטה הטבע ויש מהם פחות. הצד השווה שבהן - שהקב"ה מראה לנו עד כמה אוהב הוא אותנו, ולא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב' (תהלים צד).

* * *

היו אלה ימי מלחמת העולם השנייה. דם יהודי נשפך כמים, מכוונות ההשמדה האכזריות של הנאצים יימח שמם, היו בשיא תפוקתן. ברכבות המוות נדחסו יהודים רבים, בדרכם האחרונה לקדש שם שמים. הנאצים בדייקנות ובקפדנות עברו עיר אחרי עיר וכפר אחרי כפר, אוספים את היהודים ומובילים אותם אל התחנה הסופית והאחרונה. אחד המחנות הידועים, היה מחנה 'ברגן בלזן'.

ביום מן הימים הובל לשם הגאון רבי שרגא שמואל שניצלר זצ"ל, שכיהן כאב"ד העיירה טשאבא שבהונגריה. גם לעיירתו הגיעה ידם המגואלת בדם של הנאצים, ומאות אלפי יהודי הונגריה הועברו למחנה 'ברגן בלזן', שם קיבלו הנאצים את ההחלטות מה לעשות בכל יהודי.

העבודה במחנה התנהלה בדייקנות ללא שינויים. בקור מקפיא - ולחילופין - בשרב מחניק, התייצבו היהודים כל יום לעבודה באותם בגדים, אחרי מנת מזון זעומה, ובאותה שעה... ביום מן הימים קרא אחד הנאצים לרב שניצלר. כשהגיע הרב אליו, תבע הלה מרבינו שיאמר דברי כפירה באמונתו. הרב השיב בנחישות: "לא יקום ולא יהיה, יש בורא לעולם ואין עוד מלבדו!". היהודים מסביב, כבר העריכו מה יקרה בהמשך. היה ברור, כי עכשיו תישמע שריקת הכדור, שתסיים את חי הרב. אולם הנאצי אמר: "אני נותן לך הזדמנות שניה ואחרונה להציל את... חיך!", והניף את הנשק באיום.

"וכי בגלל שאני כאן במחנה בתנאים כאלה, ובגלל איום כזה, אוציא דברי כפירה מפי?! הרי כולנו רואים את השמים ואת

הארץ, אותם ברא בורא עולם. זה דבר פשוט וברור שכל יהודי מאמין בו, גם במחיר חייו!" - אמר הרב.

הנאצי התמלא זעם, עיניו התרוצצו בחוריהן, הרב הצליח להוציאו לגמרי משלוות נפשו: "זו אזהרה אחרונה", אמר ודרך את נשקו, "או שתאמר דברי כפירה, או שאני יורה בך בזה הרגע".

הרב עטה על פניו ארשת רגועה ומלאכית, והשיב בשלווה את המילים אותן כבר שמע הנאצי אינספור פעמים: "שמע ישראל ה' אלוהינו, ה' אחד!". הנאצי זעם, הפטיר קללות בגרמנית וכיוון את הרובה. שריקה עזה נשמעה, הכדור פילח את הדרך אל הרב שניצלר, שבתוך שניה נפל ארצה.

הנאצים העומדים מסביב פתחו מיד בצרחות שמחה, על עוד ז'יד שהתעקש ושלם בראשו, הם עברו על ידו, דרכו על הגופה המוטלת על הארץ, וגם ירקו עליה בבוז. רק המפקד המקומי התעצבן על העיכוב וגער בנאצי: "עכשיו הגופה של היהודון תסריח פה ומי יטפל בה? תפוס את הגופה וזרוק אותה החוצה".

הנאצי מילא את ההוראות. הוא תפס את הרב וגרר אותו החוצה, מניח את הגופה בשביל החיצוני. מספר דקות לאחר שהנאצי הלך 'הגופה' מתחילה לנוע... הרב התאפק עד עתה שלא לנשום, גם לא לחייך על נס הצלתו. מתברר, שהכדור פספס אותו בסנטימטר בודד, הוא נפל ארצה מבהלה, והבין כי כדאי יותר להעמיד פני מת, תוך שהוא מודה לבורא עולם על נס הצלתו המופלא. רק אחרי דקות ארוכות קם ועשה דרכו לשנת לילה על הדרגש... לא לפני שקרא שוב קריאת שמע בכוונה עצומה. בין היהודים כבר נפוצה השמועה הסודית, כי הרב נותר חי.

ביום המחרת, כאשר אותו נאצי חלף ליד הרב שניצלר, הוא נבהל ואחזתו חלחלה. הן היה בטוח שהוא כבר לא בין החיים, ואילו היהודון הלז עודו חי וקיים...

"איש קדוש הוא זה", מלמל בפחד, "איך ייתכן שהוא שרד את הכדור? הרי אמש היה מוטל מת, ואני גררתי את גופתו החוצה... כיצד זכה זה בחיים חדשים ועודנו מסתובב כאן...?".

בפנים מפויסות ניגש הנאצי לרב. "רואה אני, שאינך בן אנוש רגיל", לחש בשקט, "אני מבין, שיש לך כוחות על-אנושיים. הרי אמש היית מוטל מת, ועתה אתה חי וקיים ומתפקד. לפיכך אמנה אותך לרב המחנה מהיום ואילך...".

עול העבודה הקשה הומר בעבודה קלה יחסית, הוא זכה לפרוטקציה בגישה למזון כשר, לחופשות ביום השבת, ולאספקת שירותי דת סדירים. מאותו היום התעטר בתואר 'רב מחנה ברגן בלזן', ובתפקידו סייע רבות לאחיו הנאנקים.

הסייעתא דשמיא המשיכה ללוותו. היה זה ליל כ"ד בכסליו, ערב חנוכה. כל מעייני הרב היו נתונים לשאלה 'כיצד ניתן

להשיג שמן ופתילות?'. והנה, באותו יום בדיוק הוא הועבר לדרגש בבלוק אחר. תוך כדי ההתמקמות במקום החדש, הרב מנער את כרית התבן שעל הדרגש, וכתוצאה מהניעור, נופלת שקית קטנה ובה כמה פיסות בד מוכנות כפתילות, ולצידן צלוחית ארוזה יפה ובה שמן זית... לימים התברר, כי מי שהטמין את ה'אוצר' בכרית היה הרה"ק ר' יואל **מסאטמר** ז"ע, ששלושה ימים קודם לכן - ביום כ"א בכסלו, שוחרר מהמחנה ועשה דרכו לשווייץ שנחשבה מדינה ניטרלית.

מאות יהודים, מכל רחבי המחנה, התקבצו באותו לילה לבלוק של הרב. בפנים קורנות עמד הרב ובירך את שלושת הברכות. היהודים מחו דמעות התרגשות. נר הוצת, עוד להבה נדלקה. 'נצח ישראל לא ישקר', האמונה הנצחית תמשיך לפעם ולהוביל את עם ישראל לנצח נצחים!

[מתוך 'פניני עין חמד']

* * *

הרחובות היו ריקים מתמיד, אנשים בודדים נראו פוסעים ברחובות. תקופת האימה של השלטון הסובייטי בעיצומה - ימי מסך הברזל. די היה בפעולה חשודה או אמירה תמימה כדי לשלוח אנשים לכל חייהם למחנות הריכוז שבסיביר. סוכני הקג"ב הסתובבו ברחובות והטילו את אימתם על האזרחים. אנשים היו מכונסים בעצמם, חיים בצל הדפיקות של סוכני הקג"ב. יהודים תמיד היו יעד מועדף להלשנות, חיפושים וחקירות. חיי היהודים היו קשים מתמיד והיו רצופים בסבל מתמשך.

באותו יום, נר ראשון של חנוכה, חזר אלכסנדר [אלס] מעבודתו בבית החרושת המקומי ופנה לעבר הארון הכבד. בעיניים נוצצות ובסיפוק שלא חש כבר זמן רב, פנה להזיז את ארון הספרים הכבד ממקומו, כדי להוציא את החנוכייה הקטנה ממקומה, ואת ספרי הקודש שהצליח להשיג בעמל רב בשוק השחור. הוא הניח את הספרים על השולחן וחשב לעצמו היכן להניח את חנוכיית הפח. האם מאחורי הווילונות הגדולים והכהים, או מאחורי הדלת הסגורה על מנעול וברית. החנוכייה עמדה על השולחן כשנעוצים בה שני נרות מוכנים להדלקה, ואז נשמעו בדלת דפיקות עזות, "לפתוח מיד!!!", נשמעה ההוראה מאחורי הדלת. אלכסנדר קפא על מקומו באימה, היו אלו דפיקותיהם הגסות של חוקרי הקג"ב שהלמו בדלת בפראות. הוא ניגש לדלת כששיניו נוקשות ברעד. העונש על החזקת כל ספר מהספרים שעל השולחן עמד על חמש שנות מאסר, בתוספת החזקת החנוכייה יכול העונש להגיע למאסר עולם עם עבודת פרך בסיביר... החוקרים לא היו צריכים להתאמץ כדי לתפור תיק נאה ל"מהפכן"... על פעילות אנטי סובייטית עויינת...

החיפוש החל, כשלמעשה לא היה מה לחפש, הכול היה מונח על השולחן בצורה גלויה לעין. ספרים אסורים, חנוכייה מוכנה להדלקה, אלכסנדר הרגיש את לבו הולם באימה.

סיביר נראתה לו קרובה מתמיד, הוא כבר ראה את עצמו מושלך לאחר ממחנות הריכוז הידועים לשמצה...

הסוכנים פנו לעבר הארונות והחלו לחפש שם מוצגים מפלילים. הם השליכו את תכולת הארון על השולחן. הספרים כוסו בשכבת מצעי מיטה בהירים, והפולשים המשיכו לחטט במגירות תוך שהם משליכים בגסות חפצים וכלי בית לעבר השולחן. בסיום החיפוש בארונות היה השולחן מכוסה בערמה גבוהה של חפצים שקברו תחתיהם את הממצאים המרשיעים. הם המשיכו לחפש בזעף כשהם ממטירים צעקות ואיומים על ראשו של אלכסנדר המפוחד, עקרו את קורות העץ מרצפת החדר, פרמו את שמיכות הפוך הכבדות, וביתרו את בטנות המעילים. הם הגיעו גם למדף הנסתר, המסווה ששימש כמחבוא לספרי הקודש. המדף היה עכשיו ריק לחלוטין, לאחר שעות של חיפושים, עזבו הסוכנים את הבית בטריקת דלת, מבלי למצוא מאומה.

בני הזוג ישבו על כסאותיהם, כמשותקים. ליבם סירב להאמין לנס שהתרחש בביתם. עברה עוד שעה ארוכה עד שהעזו לקום ממקומם ולגשת להדלקת הנרות. הם נגשו לעבר החנוכייה, חילצו אותה מערמות הבגדים והתכוננו להדליק את הנרות, כשלפתע נשמעו שוב דפיקות בדלת.

פניהם חוורו באימה, "הסוף המרגיע", חשבו לעצמם, "סוכני הקג"ב, הבחינו בחנוכייה והחליטו לתפוס אותנו 'על חם' בשעת ההדלקה". הדפיקות התגברו והם ניגשו לפתוח את הדלת בשיניים נוקשות.

בפתח עמד קצין קג"ב בכיר. הם זיהו אותו היטב וליבם פעם בעצמה, היה זה הקצין שהוביל את החיפוש בביתם. הוא נכנס פנימה, שפשף את ידיו מהקור החודר ואמר: "אני מבין שאתם פוחדים ממני, הייתי כאן לא מזמן. מיד כשנכנסתי הבחנתי בחנוכייה הניצבת על השולחן, אבל יחד עמה הבחנתי בעובדה מוזרה. חבריי בצוות החיפוש לא הבחינו בה כלל! משום מה החלטתי שלא להעיר את תשומת ליבם לעובדה. ולתדהמתי, אף ראיתי כיצד הם חולפים לידה עשרות פעמים, ואינם ניגשים אליה, אינם רואים לא את החנוכייה ולא את הספרים! ההתרגשות פעמה בליבי, הרגשתי שיד ההשגחה האירה לך, ולי כיהודי. הנרות התקועים בחנוכייה, החזירו אותי עשרות שנים אחורנית, לבית אבא, להדלקת הנרות של חנוכה שעליה אבא היה מברך בניגון שכעת מתנגן בליבי, אני רוצה לשמוע אותו שנית... להתחבר לעבר, להיזכר בבית אבא, לזכור שלמרות היותי קומוניסט, אני יהודי וכן לעם נבחר. בבקשה מכם, הרשו לי נא להצטרף אליכם להדלקת נרות החנוכה..."

אלכסנדר קם בשתיקה, התקרב לעברה של החנוכייה. הדליק את הגפרור ובירך: "שעשה נסים לאבותינו, בימים ההם... בזמן הזה!". הוא הרגיש כיצד לבו עולה על גדותיו. נס החנוכה התרחש פעמיים, פעם אחת בהיעלמות החנוכייה מעיני הסוכנים ופעם שנייה - בפך השמן הטהור

שבליבו של יהודי, הניצוץ נדלק והאיר את נשמתו מחדש. הוא הרגיש שהברכה הזאת חוברה במיוחד עבורו 'בימים ההם, בזמן הזה'...

דמעות עמדו בעיניו של הקצין, אמנם הוא היה שם, אבל הוא גם היה כעת בבית אבא... נזכר בהדלקת הנרות, במנגינה ששר אבא את 'מעוז צור', בלביבות שאימא הייתה מכינה. הוא הרגיש שאור הנרות הללו הצית את האור בנשמתו מחדש. האור שהאיר את הבית היה גדול מתמיד, החנוכייה הקטנה והנרות שדלקו בה, האירו את אור הניצחון של נשמה יהודית על המגף הסובייטי...

[מתוך 'גל ליבי' - הרב איתמר מאיר]

* * *

מספר בעל המעשה: "כשהייתי בחור צעיר וסיימתי את לימודי בתיכון, לא ידעתי עדיין לאן פני מועדות. באותה תקופה גרנו בחו"ל. אימי רצתה שאמשיך ללמוד באוניברסיטה, "אתה תהיה רופא גדול" - אמרה בחיך. גם אבי רצה שאמשיך בלימודי, "אתן לך הכול, אבל אני רוצה שתשקיע עצמך בלימודים, תלמד משפטים ותהיה שופט מפורסם...", כך אמר לי אבא. אולם, אני הייתי מלא מרץ ולא רציתי ללמוד לא רפואה ולא משפטים, הטיולים ברחבי העולם קרצו לי יותר מהלימודים המייגעים באוניברסיטה...

באותם ימים לא הכרתי את היהדות, הורי היו רחוקים מכל ריח של תורה ויהדות. בעודי מתלבט מה אעשה בחופשה הארוכה, הציע לי חבר להצטרף אליו לטיול מעניין ב'ארץ ישראל'. הוא הראה לי מפות, צילומים ותמונות צבע נפלאות. "זוהי ארץ נפלאה, ואנחנו חייבים לראות אותה ולנשום את האוויר המיוחד שבה", אמר בקול נרגש. השתכנעתי, עוד באותו יום ארזתי את חפצי וקניתי כרטיס טיסה, וכעבור ארבעה ימים המראנו יחד אל ארץ הקודש. היה זה הטיול היפה שערכתי מעודי, טיילנו ולא ידענו שבעה... אולם יותר מכל נמשכתי לירושלים.

את השבת הראשונה, עשינו ברובע היהודי עם קבוצה גדולה של תיירים כמונו. היתה זו שבת מיוחדת במינה, אפילו שעדיין לא ידעתי מאומה על קדושת השבת וייחודה. בליל שבת ירדנו לכותל, כולם היו לבושים חגיגי, ואור מיוחד על פניהם. רחבת הכותל היתה מלאה מתפללים, קול שירה וריקודים, בליל מנגינות ונוסחאות תפילות ותשבחות, הקסימו אותי וגרמו לי התרגשות מצמררת.

"זהו מקום קדוש מאוד" - הרגשתי בחוש. בחור ישיבה חביב פנה אלי והזמין אותי לסעוד בישיבתו את סעודות השבת, הסכמתי ויחדיו צעדנו לישיבת 'אור שמח'. הייתה זו השבת הראשונה בחיי. שולחן השבת, הזמירות, פניהם הקורנות של הרבנים והשמחה הטבעית, המאכלים הערבים ודברי התורה המתוקים - שבו אותי בקסמם, היתה זו שבת מרוממת.

כשיצאה השבת, קצת נעצבתי, קשה היה לי להיפרד משבת קודש, אולם חברי החדש מהישיבה לא עזב אותי: "הישאר איתנו כאן ותכיר עולם חדש שלא הכרת עד כה" - שיכנע אותי. התלבטתי, חברי הפציר בי לעזוב הכול ולשוב הביתה, אולם הזיכרונות המתוקים מהשבת המרוממת, היו חדים ומשכנעים, נפרדתי מחברי ונשארתי בישיבה.

דברים רבים וחדשים שמעתי בעת שהותי בישיבה, שאלתי שאלות רבות וקיבלתי תשובות. "לאט לאט, בסבלנות, פסיעה אחר פסיעה" - עודד אותי הרב, אולם כמעט התייאשתי...

"קשה לי לקיים את המצוות, איני זוכר מה מותר ומה אסור...", אמרתי לרב בקול בוכים, הייתי שבור, כי בשכלי הבנתי שהאמת והצדק טמונים בדרך החדשה ומה מאוד רציתי להתקרב.

"התחל עם מצווה אחת, ולפי הכלל והידוע 'מצווה גוררת מצווה' תמשיך עד שתזכה להיות בעל תשובה אמיתי" - אמר לי הרב בקול מעודד.

"באיזו מצווה אבחר?", שאלתי. לאחר ההרהור הוא השיב: "מצוות הנחת תפילין היא יקרה, התחל עימה, והתפילין ישפיעו עליך קדושה ויסייעו לך לצעוד בדרך הנכונה....".

ואכן, עוד באותו יום קיבלתי זוג תפילין מהודרות. בכל בוקר הנחתי תפילין... אולם עדיין ליבי נותר אטום ויבש...

ואז הגיעו ימי החנוכה, נר ראשון של חנוכה, חנוכיות רבות קישטו את חלונות הישיבה. גם אני הדלקתי נר חנוכה, ובדמעות רותחות ביקשתי מהקב"ה שיפתח את ליבי וידריכני בדרך הנכונה.

לאחר ההדלקה חשתי סחרחורת קלה, צעדתי לאיטי אל המיטה וביקשתי רק לישון, תרדמה עזה נפלה עלי. לפתע כאב נורא צרב את פני, חשתי בעירה חמה ושורפת, פקחתי את עיני בבהלה, עשן סמיך אפף אותי, הייתי כולי בוער! הצילו!!! צעקתי בשארית כוחותי מנסה להימלט מהלהבות.

איבדתי את הכרתי, התעוררתי בביה"ח כשפני חבושות לגמרי. מוטי חברי סיפר לי על השריפה הגדולה: "נר החנוכה התלקח והצית את השמיכה, החדר כולו נשרף! בניסי ניסים ניצלת, וגם זוג התפילין החדשות שלך ניצלו ללא פגע, רק הן נותרו מהשריפה..."

דמעות נקוו בעיני, נס היה לי! חברי הגיש לי את שקית התפילין, אימצתי אותה בחום אל שפתי. כעבור שבוע שוחררתי מביה"ח כשצללקת גדולה מעטרת את לחיי הימנית, אך יחד עם זאת - תודה לה' יתברך - נפתחו מעיינות הרגש אצלי, הפכתי ליהודי המאמין באמונה שלימה בבורא העולם. שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה!!!

[מתוך - 'ברינה יקצור']

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אור החינוך

פרשת מקץ

בס"ד | גליון מס' 561

עבור מה כדאי למכור מתנות נישואין?

מזמור שיר חנוכת הבית!

של יום - הוא בית שהילדים בו גדלים מתוך הערכה לתורה, מתוך הערכה למצוות, מתוך הפנמת החשיבות של קיום רצון ה'!

אם נאמץ את הנוסחה הזו, אם נבחר להיות לבנינו כמו הנרות המאירים, להכניס ללבם התרגשות מחודשת, שמחה של מצוה, התלהבות בתורה ובמצוות, אכן נזכה למילוי שאיפתנו היקרה והכמוסה ביותר, הנאמרת בדמעות לצד נרות השבת: 'זכני לגדל בנים... אוהבי השם יראי אלוקים, אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים...' - אמנו!

ריקוד סוחר באישון ליל...

מיקירי קרתא דשופריא, מגדולי ירושלים של מעלה, היה הגאון רבי שלמה זלמן וייספיש זצ"ל. הוא היה גדול בתורה ובעל מידות נאצלות, וביתו - בית מלא שמחה וברכה ה', ילדים צוהלים ואב רחום הדואג להם ולצורכיהם, אף שזה לא היה קל - הם חיו בדוחק רב ועניות קשה, כשאף בקושי מגיעה מדי פעם תמיכה זעומה, להחיות את נפשם...

אותו יום בהיר, היה יום חג בבית משפ' וייספיש, לאור ההודעה המשמחת כי הגיעה תמיכה עבורם - בסך 70 גרושים... גם בימיהם נחשב סכום זה לזעום, אך בבית העני של משפ' וייספיש - 70 גרוש זה בשורה של ממש! לפיכך, מיהרה האב לשלוח את בנה שיביא את המעטפה בשו בו מלימודיו, כדי להכניס הביתה כמה פרוטות להחיות בהם נפש כל חי...

אלא שאחרי שהילד קיבל את המעטפה, התעכב בדרכו בשמחת בר מצוה של אחד מחבריו. ורק בשו בו הביתה, בשעת ערב מאוחרת, גילה כי שוד ושבר: הכסף איננו, איננו! נאבד הכסף!

הוא מפשפש בכיסיו שוב ושוב, אך המעטפה היקרה, התמיכה הבודדת והזעומה הזו - אבדה ממנו! הוא פרץ בבכי מר, הן הוא יודע עד כמה גדולה חשיבות הכסף הזה להוריו, ועתה - משאבד, כה חבל על דאבדיו... הוא עלה על יצועו בוכה ומטסער, ובכה שעות ארוכות לתוך הלילה על האובדן הנורא שקרה תחת ידיו...

ואז, בשעת ליל מאוחרת, התעורר אביו רבי שלמה זלמן לתיקון חצות, והנה הוא מבחין כי בנו עדיין ער, בוכה בכי תמרורים... הוא מיהר לברר את סיבת הבכי, ולמרות שהיה זקוק מאוד לכסף וידע היטב את מידת נחיצותו לכלכלת המשפחה, הגיב כהרף עין:

'בני יקירי! הן אנו יודעים כי 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ובוודאי כל נזק או הפסד - התגלגל משמים, וגם זו לטובה! הנה לנו הזדמנות להודות לבורא עולם הטוב והמטיב על חסדו הגדול, כי בוודאי גם זו לטובה!' - קרא בקול, והזמין את בנו להצטרף למעגל ריקוד שמח ועליז, בשירת 'גם זו לטובה'...

שעה ארוכה רקדו האב והבן יחדיו, שמחים ומאושרים. ולא זזה ידו מתוך ידו, עד שהשמחה והעליצות על כי 'גם זו לטובה' הפכו לאונטיות ממש, רגשות הודאה אמיתיים לבורא עולם על חסדו, למרות האובדן... רק כשהרגיש רבי שלמה זלמן כי בנו שמח ועליז, והערך החשוב להודות גם על תקלות הוטמע בלבו היטב - אז שב הבן למיטתו לשנת הלילה, צוהל ושמח...

לימים, העיד הבן כי השמחה באותו לילה לא נותרה באותו לילה בלבד, אלא עשתה עליו רושם כה עז, עד שכל ימיו נחרט הדבר בלבו והוטמע בנפשו, שכל מה שעובר על יהודי הכל לטובה, וגם כשעבר מצבים קשים והתמודדויות מייסרות - תדיר זכר

אנו מצויים בעיצומם של ימי החנוכה, הימים המיוחדים והמרגשים, הימים המוארים בשנה. מדי ערב אנו מתכנסים סביב הנרות הקדושים, מביטים בהם, מתבוננים בהם, שרים בצוותא ומודים על הנסים ועל הנפלאות. קול השירה הבוקע מהסלון מתערב בניחוח הליבויות המטוגגות במטבח, ויחדיו הם משרים אורירה כה שמחה ומרגשת, מוארת ומענגת...

ימי החנוכה, הם זמן של 'נר איש וביתו' - התכנסויות משפחתיות רבות, ערבי לביבות, שירה משותפת והודאה נרגשת... אנו מנצלים את האור הנפלא הבא עלינו משמים, את האורירה הייחודית והשמחה החובקת אותנו מכל עבר, וממנפים אותם למקור אנרגיה רוחני וגדול, שכוחו יפה להוות מגדלור לכל השנה כולה, שיותר חותם בנפש לטווח ארוך...

ולא בכדי. חנוכה הוא גם מלשון 'חינוך', והערכים הבוקעים מאורם של הימים המיוחדים הללו - מלווים אותנו למשימת החינוך, המוטלת עלינו כל השנה. אנו נוטלים מהנרות הבוערים את המסרים על הנפש היהודית הבוערת, כאשר עלינו - ההורים, התפקיד להבעיר את הניצוץ, להגביר את הלהבה, עד שתהא שלהבת של תורה ויראת שמים עולה מאליה...

ואכן, זה מה שעומד בראש סולם העדיפויות של כולנו, זו השאיפה הנכספת ביותר העומדת בראש מעיינינו, לזכות לילדים תלמידי חכמים, לזכות לרוות נחת מצאצאים ההולכים בדרך התורה. אחת הדרכים אותה גילו לנו חז"ל להגיע ליעד הנשאף הזה, היא הגילוי: 'הרגיל בנר - הויין ליה בנים תלמידי חכמים'!

והשאלה זועקת: האמנם? מה יש בהם - בנרות השבת ונרות החנוכה ההופכים את בנינו לתלמידי חכמים? איזו סגולה טמונה בשלהבות המרצדות, מה יש במצוה הזו ההופך אותה לכה מועילה לחינוך ילדינו? והלא כולם מקפידים על הדלקת הנרות, ולא כולם זוכים בבנים תלמידי חכמים - אם כן מהו הכח הטמון בנרות וכיצד הפוכים אותו למנוף להצלחת ילדינו?

מאיר לנו בעל השם משמואל ז"ע, ופותח כיוון מחודש בהבנת הקשר בין הנרות לחינוך הילדים. כשנתבונן בלהבה הבוערת, ניווכח כי אין רגע זהה לחברו. בכל שניה מחדש הלהבה משנה צורה, צבעיה משתנים, היא גדילה ומתקטנת, מאדימה ושוב מצהיבה... אין רגע דל, אין שניה בלי חידוש, אין מצב זהה לקודמו בשום צורה!

אומרים חז"ל: רוצה לזכות בבנים תלמידי חכמים? רוצה להצליח בחינוך ילדיך? זו הנוסחה: תתרגל לחשוב ולהתנהג כמו נר... תכניס בבית התלהבות מחודשת, אורירה שמחה, התרגשות עם כל מצוה, התחדשות בכל יום מחדש, שמחה עם כל מצוה - גם אם היא שגרתית. כך תנחיל לילדיך את הערך החינוכי החשוב ביותר, כך תזכה לראותם גדלים על ברכי התורה, שמחים עם כל מצוה, ששים לקיים רצון ה'!

זהו התפקיד שלנו, כהורים. כי בית בו האב שמח בכל בוקר כשהוא יוצא לתפילה, מתרגש לקראת ברכת המזון, מבטא את שמחתו לעשות את רצון הוריו - הוא בית בו הילדים מפנימים עד כמה כל מצוה היא ברת ערך ורבת חשיבות, וממילא גם כי יזקינו לא תסור מהם חביבות המצוות!

בית בו האב נרגשת לשלוח את בנה לבתי תלמודם, בית בו כשהבן עורך סיום מסכתא - הוא יום חג משפחתי בניצוחה של האם - 'מפיקת האירוע', בית בו האב שמחה ומחייכת, מאושרת ומתרגשת כשהיא אומרת עם ילדיה 'מודה אני' בבוקרו

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

והתחזק כי 'גם זו לטובה', הכל בכח ריקוד אחד עם אביו ברגע הנכון, באישון ליל שאחרי איבוד הכסף...

הסיפור, המופיע בספר 'ברכי נפשי', מאיר וקורא: לכולנו יש הזדמנויות כאלה! לכולנו מזדמנים מצבים שונים בהתנהלות היומיומית, אשר בתגובה נכונה חינוכית וערכית אחת, יכולים להנחיל לילדנו ערך חשוב ועילאי לכל החיים, בזכות דוגמא אישית חיה וקיימת, המוגשת להם ברגע הנכון!

הבה נחפש את ההזדמנויות האלה, את השעות בהן נוכל להתגבר על תגובה אישית - רגשית - רגשית, ולנצל אותן למנף ערך בחיי ילדינו, להטמיע בהם מסר שגם כי יזקינו לא יסורו ממנו. הבה נחפש הזדמנויות טובות וערכיות כאלה, וכך נזכה להפנים ולהטמיע בלבבות צאצאינו את הערכים הנכונים, כדי שנזכה לרוות מהם רוב נחת יהודית טהורה!

'למה זה תלוי רק בי?'

אל הגאון בעל ה'חזון איש' זצ"ל, נכנסה בערב אחד הרבנית קופשיץ, מבקשת להתייעץ עמו בעניין חשוב. 'כבוד הרב!' - אמרה ביראת כבוד, 'יש לי שתי בקשות. האחת - שהרב יברך את ילדי שיהיו להם כשרונות טובים ללימוד התורה. והבקשה השניה - שהרב יברך אותם שיזכו תמיד לרצות ללמוד, שזו תהא שאיפתם היחידה!'

ה'חזון איש' שמע את הדברים, ונענה מיד: בענין הבקשה הראשונה - אוכל לברך אותך ואת ילדיך, שאכן יתן בהם הבורא שכל בינה ודעת ללמוד תורה ולהבינה, להגות בה ולקנותה בהבנה בהירה. אבל בענין הבקשה השניה - אין לי מה לעשות, זה תלוי רק בי!'

רק בי?! - השיבה הרבנית קופשיץ בתדהמה. 'במה זה תלוי בי?' ה'חזון איש' חייך והשיב: 'ככל שאת תרצי שהם ילמדו תורה, כך תראי שהם באמת רוצים ללמוד תורה. ככל שאת תשאפי שהם יגדלו תורה - כך תזכי שהם אכן יגדלו בתורה!' - פסק את פסוקו, מוותר את הרבנית מהוררת למדי, מעכלת את המידע החדש כי אין הדבר תלוי אלא בה...

חלפו עברו שנים ארוכות. בניה של הרבנית קופשיץ גדלו, הן בשנים והן בתורה, וכל בניה וחתניה הפכו לראשי ישיבות ורבנים נודעים, המפורסם שבהם הוא חתנה הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל. בסוף ימיה נשאלה כיצד זכתה לילדים גדולי תורה. היא השיבה בפשטות, במילותיו של ה'חזון איש': 'כי רציתי שהם יגדלו גדולי תורה!' - אמרה קצרות...

'אבל כולם רוצים!' - טענו לנגדה, 'הרי כולם שואפים לילדים גדולי תורה, כולם מקדישים לכך אינסוף כוחות ומשאבים, כולם מבקשים ורוצים שילדיהם יגדלו ויצמחו בתורה. למרות זאת - לא כולם זוכים, ואילו את זכית. כיצד?'

והרבנית קופשיץ השיבה: 'כולם רוצים, אבל אני רציתי רק את זה, רק את זה... זו היתה שאיפתי הבלעדית, זה היה רצוני היחיד. את כל מה שיש לי הקדשתי לכך, את כל מאוויי הקרבותי לשם כך... אם ראיתי שבני אינו לומד - הסרתי מעליי את התכשיטים מרוב צער, ממש הפסקתי לתפקד מרוב כאב... והילדים שלי הרגישו זאת, ראו שהדבר עולה לי בבריאות ממש...

אם היו לנו ימי עוני בבית, וחששתי שהעוני והמחסור יקשו על בני ללמוד, הפכתי עולמות להכניס שמחה בבית, לשמור על אוירה חמה, מאושרת ותומכת. לא נתתי לשום דבר לעכב את צמיחתם הרוחנית, הקדשתי את חיי למען המטרה הזו. אם רוצים רק דבר אחד - רק ילדים גדולי תורה ומוכנים להקריב לשם כך - זוכים בסייעתא דשמיא!' - סיימה בחיוך...

את הסיפור שמענו מנכדה הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, והוא מאיר לעברנו: לכולנו יש רצונות ושאפויות, נכון, אנו אומרים שילדינו בראש מעיינינו, אבל מגיעים גם רגעי מבחן... כמה כדאי להניח כל אינטרס אישי בצד, כמה עדיף לזנוח את הנוחות האישית, להקריב כל שאיפה אחרת. להיות מוכן לוותר על כל מה שיש, כדי להגשים את השאיפה היחידה והבלעדית - לרוות נחת יהודית טהורה וקדושה! ואם עושים כך, מובטחים אנו בחותמו של אותו זקן, ה'חזון איש' זצ"ל, שנצלית. כי מי שרוצה באמת וזו שאיפתו היחידה והטהורה - זוכה בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ילדים זכים וגדולי תורה, זרע ברך השם!

הגמרא שחוללה היסטוריה...

היה זה לפני כ-200 שנה, בשעת אחר הצהריים שקטה, בבית משפחת קלמנוביץ' ברוסיה הרחוקה. כמדי יום, שב לייב'לה מבית תלמודו, אלא שהיום, יותר מכל יום אחר, עיניו נוצצות, מבטו מאושר, ידיו רטוטות בהתרגשות. 'מחר אנו מתחילים ללמוד גמרא' - הכריז בארשת חשיבות, 'המלמד ביקש שנביא גמרא בבא מציעא לחיידר' - שאג בשמחה עצומה... 'שישו ושמחו בשמחת תורה' - החל לרקוד בהתלהבות, כשאחיו ואחיותיו מצטרפים לריקוד הנלהב...

כשהערב ירד, נערכה התייעצות חירום בין ההורים. הן הם חיים בעוני מחפיר,

מזונם מינימלי, אין להם פרוטה אחת מיותרת... ועתה ניצבת לפתחם בעיה קריטית אחת ויחידה: מנין מגייסים כסף לרכוש לליב'לה גמרא? כסף מנלן? אלא ששעות ההתייעצות הארוכות לא הניבו פרי. באנחה כבידה עלו ההורים על יצועם, מקוים שעד שיאיר השחר יגיע אור בקצה המנהרה, יגיע מקור למימון הגמרא...

אלא שהם התקשו להירדם, מוחם טרוד, מחשבתם עסוקה, הכל סביב הצורך להשיג לליב'לה גמרא... רק בשעת לילה מאוחרת נצצה הברקה במוחה של האם והיא נדרמה בשלווה, ממתנה כבר לשעות הבוקר. כשהשחר החל לעלות, השכימה קום ויצאה בריצה מהבית, לבצע את הרעיון שעלה במוחה...

בשעה שמונה בדיוק, ברגע פתיחת חנות הספרים, כבר עמדה בשערי ונכנסה פנימה. 'גמרא בבא מציעא בבקשה' אמרה לר' זלמן המוכר, והוסיפה בעיניים נוצצות: 'הכי חדשה, הכי יפה. זה לליב'לה שלי שמתחיל היום גמרא... - - -'

היא עצרה באמצע המילה, המומה ונדהמת. ליד המוכר, עמד לא אחר מאשר - - - בעלה! מונה את הכסף לידי של המוכר, ומחזיק גמרא בבא מציעא בידו...

'רגע, רגע... מה קורה כאן?' - שאלה בתדהמה. 'אתה כאן, כל כך מוקדם? באת לרכוש את הגמרא בשביל לייב'לה? תכננתי להפתיע אותך ולרכוש את הגמרא בעצמי... רגע, מנין לך כסף?!' - ירתה את שאלותיה המתפללות ברצף, מבולבלת ונדהמת.

'מנין לך הכסף?' - השיב בשאלה הגאון רבי אשר קלמנוביץ' בחיוך. 'הלא הגענו אמש למסקנה שאין לנו יכולת לרכוש גמרא. בלילה חשבתי על רעיון מבריק, להפתיע אותך ולרכוש גמרא בכוחות עצמי... אך מנין לך היכולת לרכוש גמרא?' - שאל בפליאה בלתי מוסתרת...

'אתה יודע', אמרה האשה, 'שכשהייתי כלה, קיבלתי מחמותי - אימך מתנה, צעיף משי יוקרתי בגווני ארגמן ותכלת. זו היתה מתנה יקרה במיוחד, שווה הכספי גבוה מאוד, וערכה הרגשי - גבוה עוד יותר. הן היא מתנה המעידה על ההערכה הרבה לכלה החדשה!'

כשעיניה מתלחלחות בדמעות התרגשות, הוסיפה: 'לכן, עקב ערכה הרגשי הרב, מעולם לא הסכנתי למוכרה, למרות העוני הרב בו אנו שרויים. אבל אמש, כשנדה שנת כיצד נמצא מקור למימון הגמרא, החלטתי שזהו הרגע. המתנה הרגשית והאהובה עלי ביותר, תימכר כדי להעניק לבני את הגמרא הראשונה בחייו, להעניק לו את המדרגה הראשונה בסולם העולה בית א-ל!'

'וגם אני עשיתי כך', החזיר רבי אשר ואמר, 'כשנדדה שנת בלילה, חשבתי כי זהו הרגע למכור את שעון הזהב היקר שקיבלתי מחמי - אביך. שעון הזהב נמכר הבוקר, כדי לייצר ממנו זהב אמיתי - להביא לליב'לה גמרא לתחילת לימודו. נכון, ששעון זה הוא כמו אוצר של התרגשות וגעגוע עבורי לימי עלומי, אך כל אשר לאיש יתן בעד גידול בניו לתורה!' - פסק את פסוקו...

המוכר עמד נדהם לנוכח מבועי הרגש שפרצו מבני הזוג, והעובדה כי הסכימו למכור את אוצרותיהם האישיים היקרים ביותר, כדי לספק לבנם גמרא... שעה ארוכה התווכחו למי מגיעה הזכות לרכוש את הגמרא מכספו, עד שהתפשרו כי כל אחד ישלם חצי. עתה שבו בני הזוג לביתם, לשלוח את לייב'לה לתלמודו כשהגמרא החדשה חבוקה בידיו...

הסיפור כולו, מופת של מסירות למען תורת הילדים, התרחש לפני קרוב למאתיים שנה, אך יש לו המשך - - -

לייב'לה זה, גדל והפך לגאון בשם רבי אהרן אריה לייב קלמנוביץ' זצ"ל. כח אהבת התורה שהפנים רבי אשר בבנו, נותר מוטמע ופעיל גם לדור הבא. כשבנו של רבי לייב - הגאון רבי אברהם קלמנוביץ' זצ"ל, ניצל מהתופת בשואה האיומה, והקים עולה של תורה: הוא ייסד את ישיבת מיר בארצות הברית, והקים גם רשת תלמודי תורה בצפון אפריקה. אף שלא ראה את סבו, כח אהבת התורה שלו - הונחל בדמו, והמשיך לדורות קדימה, ולמפעלי תורה אדירים!

ולימים, היה רבי אברהם מספר סיפור זה בדמעות, כשהוא אומר לשומעי לקחו בהתרגשות: 'כסבורים אתם שהכוחות להעמדת התורה הם שלי? - לא ולא! אין זה אלא כח של גמרא בבא מציעא אחת, שנושאת בתוכה ערכי אהבת התורה שהטמיעו בי אבי וסבי, והגמרא היא המעידה על מסירותם הרבה למען גידול ילדיהם לתורה, שהותירה חותם לדורות!'

כי כדי לגדל בנים לתורה, כדי לזכות לרוות נחת יהודית טהורה, כדי לראות דור ישרים מבורך שעושה רצון ה' - דרושה התמסרות, דרושה דוגמא אישית, צריכים ההורים להיות מוכנים להשליך את היקר להם מכל מנגד, כדי לספק לבנם את היכולת המקסימלית והמיטבית לצמיחתו ופריחתו.

כי הילדים מבינים ממה שהם רואים, חווים ומרגישים, הרבה יותר ממה שמסבירים להם... מה שהם חווים בבית הוריהם, מה שהם רואים בעיניהם וחשים כי הוא חשוב ונעלה, קריטי ויקר - זה מה שיעבור לדור הבא שלהם, זה מה שיוביל אותם ויקדם אותם. אפשר להסביר להם הרבה דברים, אך מה שייטמע בהם - זה רק מה שהם רגישו, יחו, יבחינו לפי הדוגמא האישית שלפניהם!

הבה נאמץ את המסר, להקדיש את מירב ומיטב כוחותינו, להיות מוכנים להקריב את כל היקר לנו, למען ילדינו, לחנכם ולגדלם לתורה ומצוות. כך נזכה לרוות נחת יהודית, כך נזכה לגדל דורות ישרים ומבורכים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

פרשת מקץ - חנוכה

הבוטח בהשם חסד יסובבנו

אנו אומרים בעל הניסים "מִסְפַּרְתָּ גִבּוֹרִים בְּיַד חֲלָשִׁים וְנִרְפִּים בְּיַד מַעֲשִׂים" נצחון זה התאפשר בזכות מידת בטחון של החשמונאים למרות שידעו שאין כל סיכוי לנצח את היוונים בטחו בטחון מלא וגמור בבורא עולם ובזכות זה נושעו.

כתוב בהושע פרק יד פסוק ב (ב) שְׁבוּנָה יִשְׂרָאֵל [בתשובה] עַד יִקְוָה אֱלֹהֶיךָ... (ד) אֲשׁוּרָא לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל־סוֹס לֹא נִרְכָּב וְלֹא־נֶאֱמָר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֶׂה יְדֵינוּ: (ה) אֲרָפָא מְשׁוֹבְתָם אַהֲבָם נִדְבָה בִּי עֵב אֲפִי מִמֶּנּוּ: (ו) אֶהְיֶה כְּסֵל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרָח פְּשׁוּשָׁה וְגִן שְׁשָׁנוּ כְּלָבָנוֹ: -פסוק זה סופי תיבות חנוכה [המודש] לרמוז שזכו לנס חנוכה בזכות ששבו בתשובה ואמרו אשור לא יושיענו ועל סוס שהוא סמל למלחמה לא נרכב דהיינו לא תלו את הצלחתם בסוס המלחמה אלא בטחו בטחון מלא בבורא ובטלו את העבודה זרה של הרומאים בחירוף נפש וזה הפירוש לא נאמר עוד אלוהינו למעשה ידנו בזכות זה זכו ליפרח כשושנה ויד שרשיו כלבנון באמת חזר השלטון לעם ישראל לאחר נס חנוכה לתקופה ארוכה כתוב במדרש על יוסף "אשרי הגבר אשר יבטח בהשם" זה יוסף ולפי מדרגתו הגבוה על שיוסף אמר לשר המשקים כי אם זכרתי והזכרתי על כל מילה נוספה לו שנה בכלא היה לו לבטוח בהשם ולא בשר המשקים שעל עמו נאמר ימינם ימין שקר ולכן כתוב ויהי מקץ שנתיים ימים כשתמו השנתיים שנענש עליהם יוסף, מיד ופרעה חולם חלום ושבא לפרעה יוסף הבין את טעותו ואומר א-לוקים יענה את שלום פרעה, רק השם יתברך, הכל מכוחו יוסף לא מנסה לסגור על עצמו כלל שום השתדלות על עצמו ובוזה תיקן את חוסר בטחון לפום מעלתו

כתב בספר מדרגת האדם: .... מבואר ברבינו יונה ז"ל שמידת הבטחון הוא מצות עשה מן התורה, כתוב בטח אל ה' בכל לבך ואל ביתך אל תשען, פירש הגר"א ז"ל אל תקח שכלך אפילו למשענת, והיינו שהבטחון לדעת כולם אינו צריך לשום משענת ליראי השם, ויבטח על הבורא לבדו בלי שום סיבה, ומביא שם בשם ספר "אבן ישראל" לאדמו"ר הגר"י ז"ל כתב, שיש שלשה מדרגות בזה: מי שאומר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, הוא נקרא אפקורס, מפני שהוא מכחש דברי חז"ל שאמרו אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז'). **והמדרגה השנית, היא בטחון עם סיבה** לפי דעת חוה"ל לפני בעלי בתים היראים. **והמדרגה השלישית, היא דעת הרמב"ן** לפני חובשי בית המדרש היראים, אשר שאלתם אחת, לשבת בבית ה' כל ימי חייהם, שאינם צריכים לשום סיבה, אלא לבטוח בה' לבד בלי שום השתדלות. אמנם מצינו שגם החוה"ל כתב הדעה הזאת לפני יחיד סגולה,

כתב המהר"ל במסכת תענית (כ"א). מסופר על נחום איש גם זו שכל מה שהיה קורה לו אמר גם זו לטובה פעם אחת רצו לשלוח מתנה לקיסר רומי אמרו מי ילך, אמרו ילך נחום איש גם זו שמלומד בניסים, שלחו עמו ארגז מלא אבנים טובות ומרגליות הלך וישן באכסניה, בלילה קמו בעלי האכסניה לקחו את האבנים טובות ומרגליות וישמו במקומם חול **למחרת ראה ששמו לו חול במקום האבנים טובות** ומרגליות אמר גם זו לטובה, כשהגיע למלך, רצה המלך להרוג את היהודים שמזלזלים בו ומביאים לו חול. בא אליהו נדמה למלך כאחד מהם ואמר אולי זה מהעפר של אברהם אביהם שכשהיה זורקו העפר נהפך לסייף וחצים, כמו שכתוב יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו, היתה מדינה אחת שלא הצליחו לכובשה בדקו מחול זה והצליחו לכובשה, הכניסו אותו לבית גנזי המלך ומלאו את הארגז באבנים טובות ומרגליות ושלחחו בכבוד גדול. בדרך ישן שוב באותה אכסניה, אמרו לו מה הביאה בידך שעשו לך כזה כבוד, אמר להם מה שהבאתי מכאן הבאתי למלך, שמוען כך שברו את ביתו והביאו לבית המלך ארזים מלאים עפר ואמרו לו העפר של נחום איש גם זו הוא מאיתנו, בדקו ולא יצא כלום והרגו את בעלי האכסניה ע"כ. כתב המהר"ל ביאור ענין זה, כי בא לומר כמה גדול מדת הבטחון בו ית', כי נחום איש גם זו היה לו מדת הבטחון שאף דבר שהיה נראה רע היה בוטח בו ית', במאמר שיהיה אליו לטוב וכאשר לקחו ממנו מה שרצה להביא דורון אל המלך אמר גם זו לטובה והניח העפר כי רצה להראות למלך את אשר עשו ואשר גנבו הדורון ממנו. ולכך שתק כאלו היה

שם עוד הדורון וכאשר בא לשם פתח אותו כאלו לא ידע ואז היה רוצה להגיד מה שנעשה לו, וכאשר עשה כן כעס המלך כי לא האמין אליו כלל שגנבו הדורון ממנו ולבסוף שאלהו אמר לו וכו'. והוא יתברך אשר הוא עושה נסים עם הבוטחים בו, עשה ג"כ שיאמינו שדבר זה היה לו הצלחה מן השמיים והיה זה סבת הצלחה של נחום איש גם זו שמאותה שעה שבא אצלו היה מצליח. עכ"ד

רואים מנחום איש גם זו לפי המהר"ל שידע שגנבו ממנו את האבנים טובות [וש גירסה בגמ' שחוסם איש גם זו לא ידע שגנבו ממנו את האבנים טובות] ובא עם חול למלך עם בטחון גמור ומוחלט שרק השם יתברך קובע למרות שישל לההרג שנראה שצוחק על המלך, בטח בהקב"ה והקב"ה בזכות בטחונו הצילו ממוות ועוד מלאו את התיבה באבנים טובות ומרגליות ושלחו אותו בכבוד גדול כל זה בזכות בטחונו בשם כמה חזק היה בטחונו בשם יתברך

בטח בהשם יתברך והכסף לחתונה הגיע

כאשר בגרה בתו של החסיד העובד המופלא רבי שלמה וועקסלער זצ"ל, דאגה זוגתו מאד. הבית המושבת על רוחניות אין בו כלל מקום לגשמיות, אבל כדי להשיא את הבת צריך להתחייב במזומנים, ואלו מאין לה? לא כלאה זוגתו דאגתה בלבה, ותינתה צערה בפני בעלה: מה יהיה על בתנו, ואין בידנו פרוטה לפרטה להוצאות נישואין? ר' שלמה, חסיד בכל נימיו לבו ונפשו, מחסידי קמאי, קדוש ופרוש מחיזו דהאי עלמא, שכל ימיו דאג רק לעולם הבא, לא קימט אפילו את מצחו מתוך דאגה קלה: הוצאות נישואין? למה לנו לדאוג? הקב"ה יעזור, יהיה טוב, הבוטח בה' חסד יסובבנו. הער גודענבערג, תושב ברלין, סוחר מצליח, הסתבך בעסקה כושלת שגררה אותו למצבים לא נעימים. בתור "יקה" שרגיל לסדר ומשמעת בכל ענייניו, לקה בכפליים. גודענבערג היה יהודי מאמין, שומר תורה, ולמרות מזוג הקר ואופיו השקול, הגיע רגע בו החליט כי כאשר יעזרוהו הקב"ה יוצא לשלום מן התסבוכת, יעלה לירושלים עיר הקודש ויעניק סכום משמעותי ביותר ליהודי הראשון שיפגוש בדרכו בקרתא דשופרא.

הקב"ה עזרו, והער גודענבערג יצא מצרה לרווחה. העקוב היה למישור, והעניינים סודרו על הצד היותר טוב. עכשיו הגיעה העת לקיים את ההבטחה. הפקיד הער גודענבערג את עסקיו בידים נאמנות והוא עצמו החל להכין עצמו לעליה לארץ ישראל. כמובן שלא שכח את הסכום הנכבד שהקציב, לתת ליהודי הירושלמי הראשון שיקרה בדרכו. שעת בוקר מוקדמת בירושלים שבין החומות. אויר נעים פשט בסמטאות המעוקלות המלאות זיו ואורה. ר' שלמה וועקסלער החסיד הוותיק נטל טליתו ותפיליו ויצא מפתח ביתו לתפילת שחרית. צעדי הדהדו בסמטה הריקה, בשעת בוקר מוקדמת זו שקועים היו עדיין בריבוי התושבים בשנתם. פסע ר' שלמה בדרכו, ממלמל פסוקים ותפילות והנה הגיע לאזניו קול מצעדי גבר הבא כנגדו. היה זה הער גודענבערג שלא רצה לנטות ימינה או שמאלה טרם יקיים את הבטחתו. היהודי הראשון שפגש בירושלים העתיקה היה ר' שלמה וועקסלער. הער גודענבערג עצר מולו, וברכו במאור פנים: גוט מארגען! ר' שלמה הביט ביהודי הבלתי מוכר והשיב אף הוא בברכה הרגילה: א גוט יאר! הביט הער גודענבערג בפניו של ר' שלמה וחש צביטה בלבו: האם לזה יספור את האוצר זוטא שהבטיח בלבו לתת לירושלמי הראשון שיזדמן בדרכו?... האדם יראה לעיניים. ומה ראה הער גודענבערג? יהודי דל, ענינו מושפלות וזקנו המגודל מפותל, וכולו קשרים עבותים – קאלטונעס... כי זאת למודעי: החסיד הצדיק ר' שלמה לא נגע מעולם בדיקנא קדישא, אי לכך הסתבכו שערות זקנו ושיוו לפניו מראה משונה מעט. בראותו את ר' שלמה חשש הסוחר היקה שאם יספור את הממון ליהודי זה, לא יצא ידי וכתבו... חשב גודענבערג לפי הגיונו של סוחר מה לעשות, והחליט לפנות לרבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, לשאול בדעת קדשו איך לנהוג. שאל הער גודענבערג לשמו ולמקום מגוריו של ר' שלמה, ועזבו לשלום בלי לומר מילה וחצי מילה על הבטחתו. הגיע הער גודענבערג אל מעונו של רבי יוסף חיים, סיפר לו כל אשר עם לבבו, וסיים במעשה זה שפגש ביהודי משונה לפי מראהו, ואינו יודע אם למסור לו את הסכום הנכבד שהקדיש לצדקה. בשמוע רבי יוסף חיים במי המדובר פשט חיזק של קורת רוח על שפתי. הקב"ה היה בעזר – אמר לו – והקרה לפניך את האיש ההגון! לך וקיים את הבטחתך בלבב שלם... כאשר הובילה זוגתו של ר' שלמה את בתה לחופה בלב שמח, ידעה בברור כי הבוטח בה' חסד יסובבנו

כשבטחו בקב"ה בטחון גמור נושעו בילדים נגד כל הסיכויים

בני המשפחה והחברים של ר' משה ג. ורעייתו, הכירו היטב את הזוג הצעיר, שמזמן כבר לא צעיר... הם נחשבו אהובים ואהודים אצל כל מכיריהם וחבריהם, ואולי לכן סאת יגונם הכאיבה לכל כך הרבה אנשים. כבר יותר מעשור חלף מאז באו בבית הנישואין ועדיין לא זכו להיפקד, טרם נשמע קול פעילות תינוק רך בביתם... בני המשפחה המורחבת הרבו להזכיר את שמות בני הזוג בתפילה, גם הזוג לא פסק מלפעול בענין, כשלכל אורך תקופת ההמתנה הממושכת עומד לצידם עסקן רפואי בכיר ומוכר שהתרוצץ עימם ברחבי הגלובל, פתח בפניהם שערים במרפאות ייחודיות, והיה מעורה בכל הפרטים הגדולים והקטנים כדי להחיש את הישועה. אך השנים חולפות ועוברות, וישועה אין. ואז הגיע יום דרמטי במיוחד. היה זה תקופה לאחר ששבו מחו"ל, ממסע מתיש בו נערך מאמץ מורכב בתקווה להגיע לישועה המיוחלת. באותו יום הגיעו התוצאות, והעסקן המטפל נחרד לגלות כי גם הפעם - למרות ההשקעה האדירה - הענין הסתיים בכישלון מהדהד, כואב וצורב. בפנים נפולות התקשר העסקן לר' משה, לבשרו בבשורה הקשה. הוא התחיל בדברי עידוד ומתיחה, אך נאלץ לומר את העובדות ללא כחל ושרק: "ר' משה, אני נורא מצטער להודיע שזהו זה. עשינו את כל מה שאפשר, הפכנו את כל העולם. דיברתי עם הרופא לנוכח התוצאות והוא פסק את פסוקו ואמר שאין סיכוי, אין סיכוי בעולם." "העסקן הניח לר' משה לעכל את הבשורה הקשה, והבטיח להתקשר שוב בעוד כמה ימים. אך למרבה הפתעתו, כבר למחרת התקשר אליו ר' משה בנושא אחר לחלוטין, כשהוא מזמין לסעודת 'סיום מסכת' שהוא עורך בעוד כשבוע". מאד חשוב לי שתבואו" אמר ר' משה בשיחת הטלפון, התיידדנו כבר, אנחנו מכירים היטב זה את זה. אני מזמין את כל בני המשפחה, ואתה - כאח לי ממש. "על אף שאין עתותיו בידיו, הזדרז העסקן למעמד הסיום בביתו של ר' משה. כמהו כל יתר בני המשפחה, התכנסו בערב הסיום בביתו של ר' משה, בלי לדעת על מה הסיום ועל שום מה נערכת המסיבה... ואז, אחרי המנה הראשונה, ביקשו כל האורחים לשמוע את הסיום". איזו מסכת אתה מסיים? - שאלו האחים והגיסים. ר' משה מילא פיו מים וניגש לעסקן המלווה אותם מזה שנים, גחן אליו ולחש באוזנו: "אני מבקש שתקום ותספר את הקביעה הרפואית הנחרצת ששמעת בענייני אך לפני שבוע, מול כל הקהל." "העסקן נאלם ונדחה. "מה?!!!" - כמעט שאג בתמיחה, אתה מבקש שאני אקום עכשיו ואספר על הסיכוי האחרון לישועתך שאבד ואיננו? באמת אתה מצפה שאצטט מילה במילה מה שנאמר לי בעניינך." "אכן כן!" - שר ר' משה על הקביעה ולחץ על העסקן בהתרגשות. נעמד אותו עסקן וסיפר:

"כולנו יודעים את סאת יגונם של ר' משה ורעייתו, נוכח המתנתם הארוכה לישועה. ר' משה ביקש ממני לספר לכם, כי לפני כשבוע חזרו התוצאות ממהלך מאוד מורכב ומסובך שערבנו בחו"ל, והתוצאות היו...". היה ניתן לחתוך את המתח בסכין, למשש אותו בידים. כל הנוכחים ישבו פעורי פה, איש מהם לא חשב שהנושא ייפתח כאן ועכשיו על שולחן הסעודה בקול גדול. הם היטו אוזניהם ושמעו את העסקן מצטט מילה במילה, כשכאב עצור זועק מכל מילה: "לדברי המומחים, אין מנוס מלקבוע בצער שאבד הסיכוי האחרון." "הדממה מרטיטה השתררה. איש לא דיבר, איש לא הניח לפצות את פיו. את הדממה שיסע ר' משה בעצמו כשקם והכריז בהתרגשות, כשדמעות נוצצות זולגות מעיניו: "ובכן, רבותי, לנוכח הדברים הללו אני עורך סיום הלילה. סיום על מסכת 'ההשתדלות'. 'סליקא לך מסכת השתדלות'. במעמד זה הריני מודיע כי סיימתי עם כל ההשתדלויות. מרגע זה - אני רק בידי בורא עולם! עד עתה עסקתי בהשתדלות, בהתרוצצות חוצת גבולות. עכשיו, במעמד זה, אני מסיים את מסכת ההשתדלות, ואני מפקיד את התיק שלנו בידו הגדולה והרחומה של אבא שבשמים. "הוא! סיים את דבריו הקצרים, ויצא להגיש את המנה העיקרית. כל הנוכחים היו המומים ומופתעים, דבריו שיתקו אותם ממש. את המבוכה וחוסר האונים פתר ר' משה די בקלות, בהגויש בשר ועופות בשמחה וטוב לבב, כי סעודת סיום היא זו... סעודת הסיום הסתיימה, כל הנוכחים התפזרו בתחושות מעורבות של חלם, הערכה ורחמים שלובים זה בזה. והנה, לא חלפו אלא 11 חודשים, עד ששב והזמינם ר' משה לעוד סעודה. הפעם, למרבה השמחה, היתה זו סעודת ברית מילה לבנו בכורו, שנולד בשעה טובה ללא כל השתדלות חיצונית, ללא כל עזרה, ללא כל מאמץ! כשהסתיימה מסכת ההשתדלות - נפלאותו ור' משה ורעייתו רק בבטחון ואמונה בה', וזכו לראות את ניסיו ונפלאותיו לנגד עיניהם!

אם לא יגיל 90 הקב"ה לא עזב אותי גם עכשיו לא יעזוב

המעשה המדהים שלפנינו אירע בתקופת המנדט הבריטי. אחד העסקנים הנכבדים, מראשי היהדות בחו"ל, הפליג בספינה לארץ הקודש בכדי לעזור לבניין היישוב היהודי דאז. הוא פגש בספינה בישישה כבת תשעים משיקאגו, שהחליטה לבלות את שארית חייה בארץ הקודש. האיש התעניין אצל הישישה "היכן את מתכוונת לקבוע מקומך?" והיא השיבה: "אין בידי מאומה, אך בדעתי להתגורר בבית האחין שלי, שגר באיזה מקום שהוא אחד מיישובי הארץ, איני יודעת היכן. "...העסקן נדהם מתמימותה של הישישה והתריע בפניה: "ידעי לך, בארץ שולטים הבריטים. הם לא נותנים להסתובב שום ברחובות, מי שאינו יודע מהי הכתובת שלו שולחים אותו מיד לבית המעצר הבריטי. "אך הישישה נראתה רגועה לחלוטין. העסקן לא הבין לפשר שלותה של הישישה, הוא סבר שאינה מבינה את חומרת המצב ושוב ניסה: "אנא ממך, נסי להיזכר בכתובתו של האחין, באיזה אזור כדאי לחפשו, אולי נצליח לאתר אותו, חבל שתבלי את שארית חייך בכלא...". אך הישישה נותרה אדישה ורגועה ולא השיבה דבר. ביום השלישי כבר פקעה סבלנותו, הוא ניגש אליה נסער ואמר לה: "הרי הפסוק אומר ביישישים חכמה ואורך ימים תבונה (איוב י"ב). ואם כו היאד

אשה פקחתי כל כך בגילך נוסעת 'לשום-מקום', ועוד בכזה רוגע... מהיכן האדישות הזו?!!! החבה הישישה ואשה ואמרה: "שמע, הקב"ה כבר תשעים שנה לא עזב אותי, אפילו לא לרגע! מיום שנולדתי ועד עתה 'הי תברך שמר עלי דאג לכל צרכי, ומה נראה לך, שדווקא עכשיו הוא ינטוש אותי. "...כעבור שבוע האונייה עגנה במל. שם קיבלו את העסקן אנשי מעמד חשובים שידעו מבואר, וביניהם היה גם כתב עיתון שהגיע על מנת לראיין את העסקן. מידוענה שהיה מות מההפלה סירב להתראיין. הכתב הנמרץ לא וויתר וביקש את כתובתו, בכדי להגיע למעונו ולראינו מאוחר יותר. השיב לו העסקן: "אמור לי את שמך ואסדר לך פגישה במעוני". השיב לו הכתב: "שמי סוקולוב..." "סוקולוב - ??? נרעש העסקן ובירר מיד - "אולי יש לך דודה ישישה בשיקאגו בשם פלונית?" "כן!" - השיב הכתב, ושאל בהשתוממות - "מהיכן אתה מכיר אותה?" "אני אחייה". "אמר לו העסקן: "הנה היא לפניך!"... וכך נפגשו השניים מיד עם הגיעה לנמל... פלאי פלאים! (איש לרעהו).

בטח והתפלל שהקב"ה יזמן לו טרמפ מארה"ב לטורונטו שבקנדה

מספר הרב וולפין שליט"א: היה זה בקיץ אחד בו שהיתי עם משפחתי בהרי הקרקלס בארצות הברית בקעמפ של אחת הישיבות החשובות, שם אני משמש כר"מ. תכננתי לשהות במחנה הקיץ עד תומו. הניתוק הנפלא הזה משאון העיר כה קסום הוא ובריא לנפש ולנשמה. באותו שבוע התקשרו אלי גיסי ואחותי המתגוררים בטורונטו שבקנדה והזמינו אותי לשבות בשבת הקרובה אצלם בטורונטו, לרגל חגיגת בר המצווה לבנם נ"י. הסברתי להם שתפקידי בישיבה דורש כעת את נוכחתי בקעמפ עם הבחורים. הם טענו לי כי בשל כמה וכמה סיבות נוכחותי בשבת בר המצווה חשובה ביותר להם, ולחתן בר המצווה אשר שומר ומצפה להגיענו. השתכנעתי, אומר ר' דוד, נשוא סיפורינו, מגיד שיעור חשוב, יהודי חסידי שממנו ומעלה, המאמין בכל ליבו ונפשו בהשם יתברך ובדיקו, "הודעתי לגיסי כי אנסה להגיע ולשבות את השבת הקרובה במחיצתם בטורונטו. באותו שבוע היה קשה מאוד למצוא מקום פנוי בטיסות לטורונטו, ומשכך המחירים הרקיעו שחקים. ירדתי מהרעיון לטוס לקנדה והיפשיתי חלופות תואמות. הקעמפ שלנו יושב באזור נידח ושקט בהרי הקעקלס. במרחק של כחצי שעה ממש עובר כביש ענק החוצה את ארצות הברית ומסתיים באלסקה. הדרך לקנדה עוברת שם.

"התקשרתי לחברת האוטובוסים המפעילה בכל ליל ישישי קו היוצא מידי יום חמישי בערב מברוקלין- ניו יורק, חוצה את הגבול לפנות בוקר, ומגיע בבורקו של יום ישישי לטורונטו שבקנדה, הצעתי להם כי אצטרף אליהם באמצע הדרך. בחברת האוטובוסים הסבירו לי כי כבר כל המקומות לליל ישישי הקרוב אולו, כך שגם האופציה הזו נסגרה בפני. בבורקו של יום חמישי צפה ועלתה בלבי שוב דמותו של חתן בר המצווה, וחשבתי על ההורים ועליו, ועל ציפיותם הנרגשות להשתתפותי. שותי לב כי בסערת ההשתדלות, את העיקר שכחתי, את התפלה להשם יתברך שביא אותי לשבת לטורונטו. ושמא תאמרו: אולי זו תפילה שווא! הרי זה כמעט לא שייך שיוצאו איתי מכאן, מאיזה כפר קטן ונידח, אך מיד אמרתי בלבי: הרי הקדוש ברוך הוא כל יכול הוא, ואם רק ירצה הוא ישלח לי לכאן, לכפר קטן ונידח בהרי הקעקלס, טרמפ לטורונטו.

"נשאתי תפלה מעומק לבי ובקשתי את עזרתו יתברך, ולשם חובת ההשתדלות ירדתי למשרד המנהל הקעמפ ובקשתי להכריז במערכת הכרזיה בשער בת רבים כי אני מחפש טרמפ לטורונטו. מנהל המשרד פרץ בצחוק מתגלגל: "טרמפ לטורונטו??? השתגעת? וכי יעלה על דעתך שלכאן, לכפר הקטן והנידח שלנו, יגיע טרמפ לטורונטו שבמדינת קנדה??? לו היית מבקש טרמפ לגיו יורק גם זה כמעט לא בר השגה כעת, ביום חמישי, עת כולם נוסעים מניו יורק החמה להרים הנעימים. איכשהו ייתכן שמישהו נוסע לשבת בכיוון ההפוך, מההרים לגיו יורק, אבל טרמפ לטורונטו שבמדינת קנדה! זה אפילו לא בגדר חלום. כך ניסה לשכנעני הרב שוויצר, מנהל הקעמפ. "אולם ר' דוד טען בעוז: "וכי יפלא מהשם דבר! הרי אם בורא עולם ירצה הוא יכול לשלוח אלי טרמפ לכאן, כפי שאכן התפללתי הבורק! ולאחר שקיימתי את הדבר הבסיסי בחיי היהודי - **תפילה ובטחון**, רוצה אני לצאת גם ידי חובת ההשתדלות, ומבקש אני מכבוד המזכיר הנכבד כי יואיל בטובו להכריז כי אני מחפש טרמפ לטורונטו."

המזכיר לקח את המיקרופון ובצחוק מתגלגל הכריז כי הרב דוד מחפש טרמפ לטורונטו בקנדה או לפרו בצרפת... חיוך ענק התפשט באותו יום במרחבי הקעמפ. יום חמישי, עת מנוחת הצהרים, דפיקות בביתו של ר' דוד. בדלת, אברך חשוב מתושבי לייקווד. הלה הסביר כי הוא נמצא כאן באמצע דרך ארוכה עם כל בני משפחתו, בתוכם גם נשים ונבנות, והם מחפשים מקום ראוי לעצירת התרענוות לכמה דקות. כיון שמדובר בקעמפ ישיבתי הם חייבים במתחם המשפחות משפחה מוכרת, מהם נעים להם לבקש להיכנס לביתם להתרענוות קצרה. ר' דוד פתח בפניהם ברוחב לב את ביתו וביתניים החליפו ביניהם כמה מילים. התברר שהם נוסעים ל... טורונטו. לשאלת ר' דוד האם יש להם מקום ענה הארח: אמנם יש לנו שני מקומות, אך אנחנו מתכננים להעביר את הלילה באחד ממלונני הדרכים הזולים על אף הדרך, ונדרש גם להצטייד במזון לשם כך, ואין לנו אפשרות להתעכב עד שתתארגנו יותר מחמש דקות. עודם מדברים פתחה אחת השכנות ושיתפה את רעיתו של ר' דוד כי בעלה שיצא הבורק ללוות קבוצת נערים לאיזה מקום עד הערב, ביקש ממנה להכין צידה לדרך.

הוא התכוון לשני סנדוויצ'ים עבורו ומשום מה היא טעתה והבינה שעליה להכין סנדוויצ'ים גם עבור קבוצת הבחורים, כך שבמקום שני סנדוויצ'ים היא הכינה חמישה עשר סנדוויצ'ים. את יתרת הסנדוויצ'ים היא מיהרה להביא להם. ר' דוד ובי"ב ארוז במהירות בגדים וכו' לקחו את הסנדוויצ'ים מבית השכנים כצידה לדרך וחיט מהר עלו על הטרמפ. הוואן המרווח לא דרך, והם עליו, שמחים וטובי לב, לשבות שבתם בטורונטו שבקנדה. האורח הוסיף וסיפר בדרך, כי בדיוק הבורק התקשר אליו קרוב משפחה וביקש לשלוח עימו חבילה דחופה לבנו שנמצא בקעמפ, "וכיון שאני נוסע לטורונטו והדרך המהירה עוברת לא הרחק מהקעמפ הזה, ביקש שאעשה עבורי דרך מיוחדת של חצי שעה עד לקעמפ, עקב דחיפות העניין, ואמסור את החבילה לבנו שלומד בקעמפ." **התזמון המדהים הושלם עוד יותר, משהתברר להם כי הם נוסעים לאותה שמחת בר מצווה.** בשערי הקעמפ פגשו את הרב שוויצר, מנהל הקעמפ. ר' דוד ביקש מהנהג לעצור לרגע קט, פתח את החלון ושאל את הרב שוויצר הנדהם למראה עיניו האם הוא מוכנה להגיע עדיין לטרמפ לפרו? "כי אני כבר קבלתי טרמפ לטורונטו כפי שהתפללתי." מחייך ר' דוד: "המנהל שלא האמין למשמע אזניו חשב לרגע כי אולי הייתה כאן איזה מתיחה כלשהי, משהו שסוכם עליו מראש... אך הנגה הליקוודאי אישר לו את הסיפור המדהים לפרטיו." התחזקות ובטחון - זרע שמשוני

סיפורים על חנוכה ובטחון בשם יתברך

בטחון בהשם של הרב רובשקין ביקש להדליק חנוכה כלבבו וקבל

סיפר האסיר היהודי המפורסם, הרב שלום מרדכי רובשקין הי"ו: "היה זה החנוכה הראשון שלי בבית האסורים. שבועות אחדים לפני החנוכה כבר התחלתי לדאוג לכך שבימי החנוכה יותר לי להדליק נרות כמצוות חז"ל - במסגרת המחויבות של בתי הכלא בארה"ב לכבד את חופש הפולחן של האסירים מכל הדתות, ובכללם גם היהודים להבדיל. שלחתי מכתבים לרב של בתי הכלא ולעסקנים שונים, עד שהתקבל האישור, ובליילה הראשון של חנוכה נלקחתי על ידי סוהרים לחדר כליאה מיוחד, אליו הוכנסתי. על השולחן הוצבה מנורת חנוכה, ובה נר אחד ועוד שמש. הסוהרים יצאו וסגרו אחריהם את הדלת, כשהם מורים לי לדפוק עליה בחוזקה לאחר שאסיים, כדי שיבואו להחזיר אותי לתא הכליאה שלי. הדלת נסגרת ונר מתכונן להדליק את הנר, והנה אני רואה שבחדר יש שירותים. אי אפשר לאבד את ברכה. חשבתי אולי לסובב את גבי לשירותים ולהדליק, שהרי אם לא אדליק כאן לא אוכל לקיים בכלל את המצווה, אבל ליבי היה נוקף וממאן לעשות זאת". "בית הכלא הוא לא קייטנה", מספר הרב רובשקין, "האפשרות של האסיר לקבל החלטות על עצמו ועל סדר היום שלו מוגבלת מאוד. לך תקרא עכשיו לסוהרים, ותסביר להם שכדי להדליק נר צריך לברך, ואסור לברך ליד שירותים... הידע שלהם ביהדות הוא אפסי, והרצון שלהם לעזור לי נמוך עוד יותר. אבל מאז שנכנסתי לכלא ידוע ידעתי שאני אולי נמצא במקום לא נעים במיוחד, אבל גם כאן הקב"ה הוא זה שמנהל אותי, ולא מנהל הכלא או הסוהרים. דפקתי על הדלת... בפתח עומד סוהר גבה קומה ורחב גרם, והוא שואל אותי לרצוני. בהבהרתי לו שאני יכול להדליק כאן את הנרות, ואני מבקש שיעברו אותי למקום אחר. בתאי האסירים אסור להדליק את מחשש לשריפה, וכאן אני לא יכול. מה עושים? הסוהר לא כל כך הבין מה אני רוצה, אבל לאחר הפצרות חוזרות ונשנות הוא הסכים לפנות בנושא למנהל הכלא, אדם קשוח לא פחות, שכבר שבע ויכוחים עם אסירים חסרי כבוד שמנסים להערים עליו יומם ולילה. המנהל הופיע ושאל אותי לרצוני בקוצר רוח. דיברתי אליו בכבוד והסברתי לו את ההלכות הבסיסיות שבגללן אני לא יכול להדליק כאן את הנרות. בליבי ידעתי שאין סיכוי שאקבל את מבוקשי, אבל 'השתדלות' חייבים לעשות... להפתעתי הרבה, נאות המנהל למלא את בקשתי, אך מפאת חוסר מקום מתאים להדלקת הנרות, הוא יצא מגדרו והתיר לי להדליק את הנרות במשרד הפרטי שלו. הייתי המום, הודיתי לו מעומק ליבי, והוא מצידי הגיב בפנים חתומות, ולא התרגש יחד איתי... צעדנו לעבר משרדו של מנהל הכלא, אני באמצע כחתן המובל אל חופתו, משני צדי סוהרים המשמשים לי כשושבינים כדי שלא אברח מהחופה... חלילה, ומאחורינו צועד המנהל שכנראה תהה אם לא טעה כשהחליט לתת לי להדליק נרות ולקיים טקס דתי במשרדו הפרטי. ההיתר שניתן לי מלכתחילה היה 30 דקות, כפי שקובעת ההלכה וכפי שהורה הרב של בתי הכלא. אבל לפי מנהל חב"ד נוהגים להדליק נרות שחייוקו מעמד לפחות 30 דקות, וגם לשבת לצד המנורה משך הזמן הזה. התלבטתי אם לבקש מהמנהל קשה נוספת שיתיר לי להישאר בחדרו 50 דקות, הרי רק לפני דקה הוא עשה למעני דבר שאינו מובן מאליו, חרג מכל הכללים והתעלה מעל כל הנהלים כדי לאפשר לי להדליק נרות במקום שבו אוכל לברך עליהם כדת וכדון והנה אני שוב מציק לו עם בקשות חריגות? אבל החלטתי שאני עושה את ההשתדלות: במלואה. אני אבקש, והוא יוכל לסרב. לפחות אדע שאני עשיתי את המקסימום האפשרי כדי לקיים את המצווה כמנהג חב"ד כפי שהורגלתי מצעירותי. פניתי למנהל, וביקשתי את סליחתו: "אני מבין שאתה תחשוב שאני 'נודניק' שלא מסתפק במה שנותנים לו", אמרתי לו, "קשה לי להסביר לך כמה זה חשוב עבורי, ואני חייב להודות שלפי ההלכה היהודית 30 דקות בחלט מספיקות, אבל אני חסיד חב"ד, ואצלנו נוהגים לשבת ליד הנרות 50 דקות. תמדי הקפדתי על כך מאוד, ואני אודה לך מאוד מאוד, כבוד המנהל, אם תאפשר לי לעשות כך גם עכשיו. 'המנהל הביט לעברי במבט חוקר, ובליבי כבר נטיית לחשוב שעוד רגע הוא מבטל לגמרי את האישור שנתן לי. הוא חשב בדממה מספר דקות, בעוד שאחננו ממשיכים ללכת לעבר חדרו. לפתע פונה אלי המנהל ושואל אותי: 'רובשקין, תגיד לי, כשהיית מדליק נרות בבית, עם המשפחה שלך, כמה זמן ישת ליד הנרות?'. 'קשה לי לומר', השבתי לו, 'לפעמים היו לי עיסוקים שונים, אבל בכל מקרה הייתי יושב עם הילדים והמשפחה ליד הנרות במשך שעותיים או שלוש שעות. לפעמים יותר'. 'אם כן', משיב לי המנהל, 'אני רוצה שאתה תשב עכשיו ליד הנרות שלוש שעות. בדיוק כמו שעשית בבית שלך. 'הייתי המום. חשבתי שאני מדמיון. המנהל הקשוח שכבר ראה הכל והתמודד עם אסירים מכל הסוגים הופך לפתע לנדיב כל כך ומאפשר לי לשבת ליד הנרות שלוש שעות: ועוד במשרד הפרטי שלו!!! זה לא מציאותי. אבל אז הבנתי מה שידעתי גם קודם לכן, וכעת הרגשתי זאת ביתר שאת. אני לא נמצא בכלא כי איזה גוי כזה או אחר החליט ככה. אני נמצא כאן כי יש לי שליחות ותפקיד לעשות בכלא. הקב"ה שם אותי כאן, ואני שואל שאלות, אני רק מנסה לעבוד אותו בתנאים המורכבים שאיתם אני צריך להתמודד...". (להקראת שבת)

פעם **"כ"ק אדמו"ר רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל** (למובא בספר י"ג אורות ח"ב (שראה דברי תורה בכת"ק מהרה"ק **רבי אליעזר מזדיקוב זי"ע** שהיה מונח אצל הה"צ רבי דוד הורוויץ אבד"ק פשעצלאוו, והיה כתוב שם בשם הרבי ר' אלעזר מליז'ענסק זי"ע):

יש בשלשה זמנים בשנה עת רצון להתפלל (היינו על דברים גשמיים). הא'

הא' בעת סעודת מלוה דמלכה, הב' ביום שמיני עצרת, והזמן הג' הוא חנוכה (או אחרון של פסח).

השמש של החנוכה מלמדנו שלמרות שהוא מתכלה הוא מאיר לאחרים

לסולטן הטורקי היה רופא יהודי בשם **ניסים** רחמים. הסולטן חיבב אותו מאוד וייקר אותו יותר מכל השרים. שנה אחת הגיע הסולטן לבית הרופא בליל שמיני של חנוכה. החנוכיה דלקה בשלל נרותיה, ולבו של הסולטן עלו לריקוד השלהבות. "אמור לי, ניסים", פנה הסולטן לרופא, "מהו סיפורם של הנרות הללו?". ניסים רחמים החל לספר לסולטן על שעבוד יוון, הגזירות, מסירות הנפש של היהודים, ניצחון המכבים ונס פך השמן, וסיים: "נרות **חנוכה** הם בעצם הזכר לאותו נס של פך השמן". הסולטן התפעל מסיפור הגבורה של המכבים, ושאל: "נו, לפי דבריך היית צריך להדליק היום רק שמונה נרות. מדוע הדלקת תשעה נרות בחנוכה? חייך הרופא והשיב: 'הנר מביא איננו שייך למצווה. הוא רק 'שמש' שעמו אנחנו רק מדליקים את נרות המצווה". אולם הסולטן לא קיבל את דברי הרופא. פניו האדימו מכעס, והוא קרא: "אתה משקר לי! כנראה שיש עוד לשמש שאתה לא רוצה לגלות לי בגלל שאני נכרי?". "הוד מעלתו", פנה הרופא לברוך לסולטן, "מבטיח אני לך שאין שום סוד לשמש. הוא איננו יותר מטחם שמש שנועד לשרת את שאר נרות המצווה". אולם הסולטן נענע ראשו לשלילה. "לא יתכן!", קרא הסולטן, "אם נר השמש נועד רק בשביל שתדליק בו את שאר הנרות, מדוע השארת אותו דולק אחר שהדלקת את יתר הנרות? היה עליך לכבותו מיד! אין זה אלא שאתה משקר לי, ולכן אינני רוצה לראות את פניך עד שתגלה לי את סודו של הנר התשיעי, השמש", ויצא מבית הרופא בזעם.

הרופא היהודי הבטיח להשתדל ככל יכולתו לרפואת נפשו של הסולטן, אך ביתניים הוא נבון: הלא שונאים ערלים רבים יש לו בארמון הסולטן, ומה יעשה עתה, שגם הסולטן כועס עליו? הרופא יצא לנשום אוויר צח, והנה פוגש בו יהודי ומתעניין בפניו וצעמים. הרופא סיפר לו את שאירע בביתו עם הסולטן, ותמה בפניו איזה סוד יש לשמש. "אגלה לך את סודו של השמש", אמר האיש, "השמש קורא אלינו ואומר: הביטו בי! אינני חלק מנרות המצווה, ובכל זאת דולק אני ומאיר בשביל כל אותם אנשים שירצו לקרוא לאורי. כל מטרתי היא להאיר לאחרים, ואני עושה זאת אף על פי ששמי מתכלה! וזאת לימדו נא ממני, **שאף אם חשים אתם שנסחר זמנכם או ממונכם בנתינתם לאחר, אל תימנעו בשל כך מלהאיר את לבו של האחר!**". התפעל הרופא מדברי האיש וקרא: "ישר כוחך! הארת את עיני! עתה אשוב לסולטן, יש תשובה בפי לשאלתי". **יהי רצון שזוהי תמיד להאיר לאחרים**

כתב היקדושת לוי: "ידוע שכל הניסים וההארות שנתגלו בימים קדמונים, מתגלים בכל שנה ושנה מחדש, כגון בחנוכה, כשאנו מדליקים את נרות החנוכה, אזי יורדים ומתגלים אותם חסידים שהיו למתניהו בן יוחנן בפעם הראשונה. ולכן מברכים 'בימים ההם בזמן הזה', שאותם חסידים ונסים ונפלאות והארות שהיו בימי מתניהו, חוזרים ומאירים בכל דור ודור ובכל שנה ושנה מחדש, כמו בפעם הראשונה".

שמעתי בשם הרה"צ רבי צבי אלימלך מדינוב זצ"ל, שאמר בשם צדיקים, אשר מראש חודש אלול עד חנוכה מאירה ברקיע כעין תבנית יד הפשוטה לקבל אותם בעלי התשובה אשר מאזינו סיבה נדחו מלשוב בעשרת ימי תשובה, ומתקבלת תשובתם עד חנוכה. וסיים על זה דודי רבי דוד מדינוב זצ"ל, שלדעתו אין היד עוברת עד "זאת חנוכה". **הסבא קדישא מרו"ן זי"ע** אמר: מה שהצדיקים יכולים לפעול מה' יתברך בראש השנה וביום הכיפורים, יכול יהודי פשוט לפעול מה' יתברך ב"זאת חנוכה".

בטח בהשם והפרנסה תגיע עד לביתך

מעשה ביהודי שהגיע אל הרבי מלעלוב זצוק"ל ובפיו שאלה: ריחיים על צוארו, עליו לזון אישה וילדים, ופרנסה אין. אכן פה ושם מזדמנות עבודות למיניהם, אך ב"תכלית" הוא חסר עבודה וללא מזומנים. חבריו יעצו לו לעבור להתגורר באמריקה שם גדולים הסיכויים שימצא עבודה. שאלתו אל הרבי, האם יעשה כעצת חבריו או לאו? השיבו הרבי, אספר לך מעשיה ומהו תקיש תשובה לשאלתך: בעיירה נידחת אי שם ברחבי פולין דר לו רב תלמיד חכם, ועובד ה' באמונה. מכותלי ביתו ניכר שהעניות מצאה לה שבת בביתו, בקושי ודחקות גדולה חי את חייו, ומשכורתו הקהילה הדלה לא השביע את הקומץ.

יום אחד נכנסו לבית הרב שני גבירים גדולים וידועים ובקשו מהרב שיואיל להגיע לעירם בתאריך שקבעו כדי לשבת כבורר בחילוקי דעות שיש להם בעסקיהם המשותפים. שכר טירחה מכובד זילול מכספם, וזה לא כולל הוצאות נסיעה ולינה. ביקש מהם הרב שיואילו להמתין עד שיתפלא מנחה, ואז ישיב לבקשתם. בתום התפילה ניגש אליהם הרב ואמר להם בנחרצות: אינני נוסע! הגבירים יצאו, והרבנית שמעמה כל הדין ודברים בין הרב לגבירים ניגשה אליו בענייני דומעות ושאלה בהכנעה: "למה סירבת להיענות להם? האינך רואה כמה חסרה הפרוטה בביתך?" השיב לה בעלה הרב ואמר "תנוחי בדעתך, ואומר לך דברים של טעם. כשהתפללתי מנחה והגעתי לברכת השנים 'כי קל טוב ומיטיב אתה ומברך השנים...'. חשבתי לעצמי: מהיכן מגיע שפע וברכה לאדם? הוא אומר מבורא כל העולמים. הגמ' מביאה שמהארץ עד לרקיע מהלך של חמש מאות שנה וכן מכל רקיע לרקיע וכו'. לפי"ז כאשר הקב"ה שולח שפע ממרחק כה עצום האם זה חייב להגיע עד לעיירה בו דרים שני הגבירים, ואילו לעיירה שאני דר בה לא?" שמעה האשה סברה וקיבלה רצון בעלה ושקתה. ואכן כעבור ימים אחדים שבו השניים והסיכמו לדון אל הרב בביתו. בפרשת השבוע נאמר "ועבדתם את ה' אלוהיכם ובירך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקירבך". בפסוק זה מבטיח בורא עולם כשתקיימו את "ועבדתם את ה' אלוהיכם אתן לכם פרנסה ובריאיות, לא תזדקקו לחפש לחם אי שם רחוק מבינתם ולא תוציא כספים לרופאים ותתרופו". "עבודה" זו תפילה. ועבדתם לשון רבים, ובירך את לחמך ואת מימך לשון יחיד. תפילת רבים אינה נמאסת ומתקבלת תדיר, ואז, ובירך את לחמך - יבורך לחמו של כל אחד ואחד כפי הצרכותיו וענייניו.

אמרי חז"ל: כתב האדמו"ר הצדיק רבי משולם פיש מטאש זצ"ל בספרו 'עבודת עבודה': בשבוע זה שבו אנו קוראים על יוסף הצדיק שזכה לגאולה ולישועה, שהוציאו ה' יתברך מאפלה לאור גדול, הזמן הזה מסוגל גם בימינו לכל אדם שיוזמה אף הוא לישועה גדולה בכל ענייניו, הן במה שצר לו וחסר לו בעניינים הגשמיים, בבני חני ומזוגי, והן במה שחסר לו בענייני הנפש, שיושב במצור ובחושך של יצרו הרע. וכשם שישועתו של יוסף הצדיק באה לו בהיסח הדעת, **שהרי ישב במשך 12 שנים בבור אפל וחשוך ללא תקווה, ולפתע פתאום הגיעה לו ישועתו בדרך לא צפויה ובהיסח הדעת**, כך אצל כל אדם ואדם, אף שסובל קשיים ובעיות במשך שנים ארוכות, ואינו רואה סיכוי ותקווה שיוזכה לישועה, בכל זאת **חייב הוא להאמין שישועתו בוא תבוא בהיסח הדעת וממקום לא צפוי**, במהירות ובפתע פתאום, יען כי ה' יתברך מצמיח ישועות ובורא רפואות ועושה חסד. ועל גאולה זו תיקנו לנו חכמים שפיתלו שמונה עשרה לברך ברכת גואל ישראל, בלשון הווה, ואומרים אותה שלוש פעמים בכל יום, וזאת **כי לרמוז לאדם שכל עת וזמן, ובכל יום ויום האדם זוכה לגאולה וישועה פריטית בענייניו**, ואף מי שעדיין לא זכה לישועה, לא יתייאש מן הרחמים, מפני שבכל רגע ורגע יכול ה' יתברך להצמיח לו ישועה וגאולה. ולכן אל לו לאדם להיכנס לייאוש חלילה, אלא רק יתחזק בתקווה ובאמונה, והישועה בוא תבוא!

כותב האורחות צדיקים (בשער השמחה) וז"ל: "מי שמאמין
אלוקים בלב שלם, ובוטח בו בבטיחו חזק – יביא אותו
הבטיחו של יפחד מעולם מדבר רע, ולא יעבוד לאדם
זולתו להתרצות אליו, ולא יקווה לאיש, ולא יסכים עמם
בדבר שהוא כנגד עבודת הבורא יתברך; ולא יפחידוהו
ענייניהם, ולא יחת ממחלוקתם. ואם יוכיח אותם – לא יזהר
בכבודם, ואם יכלימוהו – לא יבוש מהם, ולא ייפח להם
השקר, כמו שאמר הנביא (ישעיהו נ: ז): "ויהי אלקים יעזר לי,
על כן לא נכלמתי, על כן שמת פני כחלמיש, ואדע כי לא
אבוש". והו מעלתו והו יסוד תורתו.

מסופר על הבעל שם טוב ששלחו לו משמים סע לכפר מסוים נאמר לרבי ישראל הבעל שם טוב מן השמיים, "שם תוכל לראות מהו ביטחון אמיתי בבורא העולם." קרא הבעל שם טוב לתלמידיו וציווה עליהם להתכונן לנסיעה. הם הגיעו אל הכפר והתארחו ואכל בעל האכסניה המקומית. שחקני אותם בסבר פנים יפות וציוו להם ארוחה משביעה. למחרת בבוקר, באמצע תפילת שחרית, נכנס שוטר אל האכסניה כשבידו מקל. הוא דפק במקלו על השולחן שלוש פעמים ויצא מן הבית. תלמידי הבעל שם טוב לא הבינו מה קרה אך לא אמרו מאום. התפילה הסתיימה ובעל הבית ערך ארוחת בוקר על השולחן לכבוד האורחים. עוד בטרם הספיקו ליטול את ידיהם לסעודה, הופיע השוטר.

שוב דפק השוטר במקלו שלוש פעמים על השולחן והסתכל מן הבית ללא לומר דבר. "מה עשה השוטר?" התעניין הבעל שם טוב לדעת. "השוטר הוא שליחו של הפרץ ממנו אני חוכר את האכסניה" הסביר הלה ברוגע מופגן. "היום הוא היום האחרון לתשלום דמי השכירות השנתיים אותם טרם שילמתי. הנקישות על השולחן מסמלות את אזהרות הפרץ; השוטר מופיע בבית שלוש פעמים כדי להזכיר לי שאשאל את החוב. אם לא אעשה זאת לאחר האזהרה השלישית, השוטר יופיע שוב כדי להשליך אותי ואת משפחתי אל הכלא."

"יניכר שאתה רגוע ושלי, כלומר שיש כך את הסכום המבוקש" אמר רבי ישראל. "מדוע שלא תיגש אל הפרץ לשלם את חובך, ולאחר-מכן נסב כולנו לאכול בשלווה?"

"אודה על האמת: אין לי בכיסי ולו פרוטה אחת. אך אינני דואג, אני בטוח שהבורא העולם יעזור ליי" השיב בעל האכסניה והמשפך, "הבה נסב לאכול כעת. נותרו עוד שש שעות עד שהשופר יופיע שוב."

התלמידים הביטו בו בהשתאות אך לא אמרו דבר. הם ישוב לאכול ארוחת בוקר כשבעל הבית מדבר בדברי תורה ושמוח על ההזדמנות לארח אורחים חשובים כל-כך. בתום הארוחה הופיע השוטר בפעם השלישית. כשהסתלק, סיים בעל הבית לסעוד את ארוחתו בנחת, בירך ברכת המזון בכוונה, לבש בגדים נאים ועמד לצאת מן הבית. "להיכן אתה הולך?" תמה הבעל שם טוב. "אני נגיש אל הפרץ שלשם את חובי". "האם כבר השגת את הסכום הדרוש?" "לא. אך אני שם את מבטחי בבורא העולם". הבעל שם טוב ותלמידיו עקבו אחרי בעל האכסניה שעשה את דרכו במעלה הגבעה אל ביתו של הפריץ. דמותו של בעל האכסניה התרחקה עוד ועוד, כשלפעה הופיעה עגלה בעיקול הדרך ונעצרה לידו. מן העגלה יצא אדם לבוש בהידור, החליף עמו כמה דברים בתומם שב אל העגלה והמשיך בדרכו. לאחר רגעים אחדים העגלה שבה לכיוון בעל האכסניה, האדם שיצא מתוכה מנה לידיו של בעל האכסניה סכום כסף והם נפרדו בלחיצת ידיים. התלמידים היו סקרנים לדעת מה אירע. הם עצרו את האדם וביררו אצלו: "מדוע נתת למלך האכסניה סכום כסף?"

“בעל האכסניה מפקד שיכר משובח, וביקשתי לרכוש ממנו את תוצרת השיכר בשנה הקרובה. הוא ביקש סכום מסויים אך אני ביקשתי לשלם סכום נמוך מכך ולפיכך נפרדנו לנשלום. אחרי כמה רגעים הגעתי למסקנה שמוטב לי לעשות העסקים עמו שכן הוא ידוע כאדם ישר, ולפיכך סיכמנו על חשיטה והענקתי לו את הסכום שביקש” סיפר. פנה הבעל העיסוק בהתלמידיו: “רואים אתם עד כמה גדול כוח הניסיון בבורא העולם!!!”

מבין פרשת בחוקותי כותב מה לרופאים בבית ה' העוסק
רה ומצוותיה אין לו לחוש לרופאים אלא לבטוח בה' בספר
ירגת האדם כתוב שבני תורה יכולים לנהוג כמו הרמב"ן זוהי
רגה גבוהה מאד אבל לפחות נלמד כיוון מכלא עד כמה לבטוח
שם יתברך לא הרופא מרפא אלא בורא עולם
פץ חיים כשהיה לו חולה בבית היה תורם שק קמח לעניים
ופפל לה' ולא הלך לרופאים כמובן אלה מדרגות גבוהות אבל
זוהי נחידר לעצמנו שלא הרופא מרפא, אלא רופא כל בשר
המרפא האמיתי והרופא הוא רק שליח ה' לרפואתו והבוטח
חסד יסובנו

גל שם טוב על התורה מקץ אות ה ובפרשת חוקת דף קס"ב
וזה לשונו, ידע שור קונוה וחמור אבוס בעליו ישראל לא
עמי לא התבוין (שעיה א', ג'), ושמתני כי החמור יודע שהוא
יס בעליו ולא בעליו עצמו, מה שאין כן ישראל טועין בזה, כי
לו האמין המוזג או החנווני שהוא אבוס בעליו, לא היה
יהם קנאה ושנאה, ולא היה מטריד את עצמו תמיד לילה ויום
ישבתו וכו'.

בב' הרמב"ן באמונה ובטחון פ"א 'כי האמונה כמו האילן, יסודותיו כמותו. והפרי לאות על האילן או על עשב שגדל את ירי ההוא' כתוב במדרש תהילים הבוטח בה' חסד יסודבנו לו רשע ובוטח בהשם חסד יסודבנו

ב רבנו יונה (משלי כב, יט): פגנתי בכל המוסרים אשר עררתי להגיע מהם אל מדת הבטחון, כי כל המדות הטובות צריכות יגיע את האדם אל היראה, כאשר אמרו חז"ל: טהרה וקדושה ואים לידי רצת חטא", והבטחון מן המפדגרות העליונות ביראת חטא.

וְרִאֲבִירוּשׁוֹ עַל מִשְׁלִי (וג, כה, ועוד: ל, ה) כְּתַב, הַמְצוּת
הַ תְּרִיג, וְהֵם נִכְלָלִים בְּאַחַת כְּמִשׁ׃ וְצָדִיק בְּאַמוֹנָתוֹ יִחְיֶה
בְּחִשּׁוֹק וְהַעֲמִידוֹ עַל אַחַת, וְהוּא הַבְּשׁוּחַן. וְעוֹד כְּתַב הַגְּרִיִּא
(יב, יט). עֲקָר נִתְּנִית הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל דְּבִי שְׁנֵי שִׁמּוֹ בְּשׁוּחַן בְּה',
שְׁאָמֵר (ותהלים, עח, ז): "וְנִשְׁמָו בְּאַלְהֵים כִּסְלִם", וְהוּא לְפִי
שָׁר הַכֹּל בְּהַחֲשׂוֹן הַשָּׁלֵם, וְהוּא כָּלֵל כָּל הַמְצוּת. אִין נִקְרָא
ק אֵלֵא הַבּוֹטֵחַ בְּה'

קִּתְּבֵם רַבְנֵנוּ בְּחַיֵּי בְּפִרְשׁוֹ עַל הַתּוֹרָה (פֶּרֶשֶׁת פִּנְחָס): וְיִדְעוּ שְׂאֵלָן
 יִקְרָא צְדִיק אֶלֶּא הַבּוֹטָח בּוֹ, כְּעִנְיָן שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי כח, א)
 יִקְרָא כִּכְפִּיר וְיִבְטַח. וְעוֹד מִקְרָא מָלֵא: וְצְדִיק בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה,
 וְנֹמֵם מִי זֶה שִׁיקְרָא צְדִיק, זֶה שֶׁבְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה.
 וְרַאשׁוֹ בְּטַחֲוֹן בְּהֶשֶׁם דְּבָר אַחֵר בְּטַחֲוֵי ב'י' צִדִּי עַד - כָּל יָמֵי
 יָמָיו לְהִתְחַזֵּק בְּקִדּוּשׁ - בְּרוּךְ הוּא, [שֶׁכֵּן אָמַר דוד, (תְּהִלָּה)
 אֱלֹהֵי בֶן בְּטַחֲוֵי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֹצוֹ אוֹיֵב לִי] וְיָמֵי שְׁשָׁם בּוֹ
 חֲלוֹנוֹ יִתְקַפּוּ כְּרָאוֹי, לֹא יִכּוּלִים לְהַרְעֵ לוֹ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. [שֶׁכֵּן
 ר' דוד, (תְּהִלָּה כה) אֱלֹהֵי בֶן בְּטַחֲוֵי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלֹצוֹ
 בִּי לִי] שְׁכַל מִי שְׁשָׁם תִּקְפּוּ בְּשֵׁם הַקִּדּוּשׁ, מִתְקִים בְּעוֹלָם.

טוֹחַ בְּה' שָׂרָק אִם ה' יִרְצֶה הַרּוּבָה יִירָה וְהַרּוּבָה לֹא יִירָה

ב ראובן קרלנשטיין זצ"ל סיפר: כאשר הייתי באמריקה
בעתי סיפור מרבי מרדכי סוקולובר, בשם רבי מיכל פיינשטיין
ל: אחד מתלמידי ישיבת נוברהדוק בשם ר' קלמן אברהם
דברג הלך פעם אחת באחד מרחובות רוסיה. לפתע קוזק עצר
נו ואמר לו: "עוד רגע אני יורה בך." "י!" קלמן אמר לו
ללוח: "אם הקב"ה לא ירצה – אתה לא תירה!" הקוזק פרץ
חוק: "מה זה קשור לקב"ה? הרובה בידי שלי, הוא טעון
ויריס ואני יורה!" ר' קלמן לא מגלה כל סימן של התרגשות.
מה יש לו לומר בשניות האחרונות של חייו? הקוזק שאל
קלמן שוב אמר: "כבר אמרתי את מה שיש לי לומר! אם
ב"ה לא ירצה – אתה לא תירה!" הקוזק כעס, העמיד את ר'
מן אברהם ליד הקיר, כיוון לעברו את הרובה וניסה ללחוץ על
דק. לא הולך! הרובה לא פולט כדור! הקוזק ניסה לסובב,
כריג, לכאן ולשם ... שוב לא הולך. הרובה לא יורה! הקוזק
ן את הרובה על הרצפה וצעק: "יהודי מלוכלך, תסתלק מיד
אן!" כך בנוברהדוק החדירו את האמונה השלימה בבורא
גדך. הכל מאיתו יתברך צריך אדם נושא אצבעו מלמטה מבלי
לריוע על כל מלמעלה. כך צריך כל יהודי לחיות! מתוך אמונה
ימה ומוחלטת בבורא עולם. ("יחי ראובן")

[illegible]

{ אז נדברו }

פרשת מקץ תשפ"ו | גליון משוחרר בחלקו... | לסדר: "את האלקים אני ירא"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

סוף שנת הכספים

תרום כעת לעלון
וקבל ישירות למייל קבלה
המוכרת להחזר מס.

איך תורמים?

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

באשראי: "נדרים פלוס"

(שם קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

תודה מראש!!!

האם גם בנצחון החשמונאים היו מחדלים מתמשכים??

אם תשים לב: בנס כן השמן של חנוכה יש משהו **מאוד בוטה!!!** כי אם תתבונן, יותר ממה שנס כן השמן בא להגיד משהו. **הוא בעיקר בא לשלול!!** בנס הזה טמון שתיקה הרבה יותר מדיבור... מה אני מתכוין?? הרי נצחון החשמונאים... מדובר היה בנצחון מאוד מאוד מרשים!!! סו"ס בשנה הזו הצטבר לנו קצת ניסיון בייחס למלחמה האחרונה... והיו כל מיני ניסים מאוד גדולים וסייעתא דשמיא גדולה שכמובן מתורגמת ל"כוחי ועוצם ידי"... ותחשוב שלפי מה שאנחנו יודעים מהמקורות ההיסטוריים על נצחון החשמונאים... מדובר היה בנצחון הרבה הרבה יותר משמעותי!! הם ניצחו והכניעו את המעצמה הגדולה ביותר בעולם בשעתו... אז אתה מבין לבד שהיה הרבה מאוד מה להראות... (הרבה הרבה יותר ממה שיש כעת לביבי להציע בהתרברבויות שלו) ותכל'ס... את כל הניסים הגלויים שהתבטאו בנצחונות השמימיים... את כל זה הדחיקו די לפניה... זה כמעט ולא נושא בחנוכה... (רק ההלל של היום הראשון, הוא על נצחון המלחמה וגם זה רק לפי בעל הלבוש כמדומני) ואת מה בעיקר בחרו להציף??? את נס כן השמן!!! אתה קולט את **המגמתיות** שזועקת כאן??

אתה קולט את ההתעלמות המכוונת והמוצהרת הזו שבחרה להתמקד רק בנס כן השמן?? הייתה פה אמירה מאוד מאוד ברורה: תדעו לכם שאחרי כל הנצחון הגדול שאפשר למשש אותו בכל אבן בירושלים ובכל עמדת תצפית שהוסרה... בסופו של דבר הסיפור האמיתי זה רק האור!!! רק הנר מצוה שהאיר לנו בתורה אור... בזה אנחנו מסכמים את כל הנצחון!!!

שתבין: אור זה הדבר הכי פחות ממשי... אור בסה"כ פוקח לך את העיניים ומגלה לך את מה **שכבר!!! שכבר קיים...** מגיעים בני חשמונאי לאחר הנצחון המזהיר... והם מכריזים בבהירות וחדות ונקיות דעת שכזו: אם יש לנו פה נצחון... הנצחון האמיתי שלנו מסתכם בהישג אחד בלבד: **פנס!!!** הגיע פנס והאיר לנו וגילה לנו תמונת מצב שתמיד הייתה קיימת... שבשניה שקראנו את הפה... מכאן ואילך הכל כבר התגלגל כמעט מעצמו... (עד כדי שכמעט אין צורך להודות לה' על זה) כלומר: שאם אתם מתפעלים איך הצלחנו לנצח את המעצמה היוונית לאחר 180 שנות שלטון?? טעות!!! שום דבר מיוחד לא קרה דווקא עכשיו... אדרבה... עקרונית, כעת התברר שהיינו יכולים לנצח אותם כבר לפני 179 שנים... הדבר היחיד שהיה חסר לנו עד כה זה אור!!! פשוט לקבל את התמונה הנכונה... אם היינו יודעים את מה שאנחנו יודעים עכשיו... היה אפשר לנצח אותם כבר 150 שנה לפני שנולדנו... כל מה שהיה חסר לנו זה אלומת האור הזו שהתגלתה וזהו...

אני רוצה לרגע לעצור כאן... כל מה שאמרתי עד עכשיו ודברתי על אור ואלומת אור וכו'... אם תשים לב אני עדיין לפני השלב של האורות... עדיין לא נכנסתי לאאורות... כי כל מה שאמרתי עכשיו זה נטו בחלק המאוד טכני!!! מה שנקרא בהגדרות הממשלתיות איך לקרא למלחמה... איך להציג את הנצחון!! זה שהחשמונאים בחרו מכל הניסים למנף רק את נס כן השמן... יש פה אמירה!!! אמירה מאוד ברורה שהגיעה היישר מצמרת השלטון!! שמבחינתנו זה האירוע ותו לא!

אתה קולט את העוצמה שטמונה כאן?? כשאני אעבור לשלב היותר פנימי ורגשי... וכשאני אכנס לאורות זה כבר יותר מוכר ומעמם את העוצמה... אז רגע לפני שאני נכנס לאורות... חשוב לי למקד אותך... הנס כן השמן הזה זו נוסחה שצמרת השלטון המנצח הגדיר אותה!!! מבחינת מתניהו הכהן ויהודה המכבי... הם לא רואים צורך בלשתף אותך בנצחונות המזהירים בזירת הקרב... הם אפילו לא רואים תועלת לפרט לך את הניסים הגלויים שלהם... והם כן מאוד מאוד רוצים למקד אותך מול הנר של חנוכה כדי שתדע ששם קרה הכל!!! וכעת קצת ננסה לפרט... מה זה האור הזה? כשהחשמונאים מצביעים לנו על הנר של חנוכה ואומרים לנו שלמייעשה זה הנס... זה מה שקרה... מה הם מתכוונים??

העניין הוא כך: מתתיהו ובניו... יום אחד חדרה בהם הכרה פנימית ש-180 שנה... אף אחד לא חשב על הכיוון הזה!!! מתתיהו ובניו עמדו כמו כל הדורות שלפניהם מול השוקת השבורה של חשכת יוון... והם לפתע קלטו שאם רצון ה' שאנחנו נקיים מצוותיו ותכל'ס... לא נותנים לנו... מחשיכים לנו... אז אנחנו לא אמורים לחכות שה' יאיר לנו... אלא אנחנו נקום ונאיר לו!!! אם ה' מתמהמה ולא מאיר לנו... על כרחך הוא מחכה שאנחנו נאיר לו... ולכן אנחנו לא נחכה לחיוך ממנו יתברך... אלא אנחנו ניזום!! אנחנו ניקחי דגל משלנו... ונצא לקרב על החיים הרוחניים שלנו... מתוך הצהרה שרצונו יתברך זה עניין אישי שלנו!! ואם זו תהיה נקודת ההנחה שלנו אנחנו נעשה את שלנו... וה' יגמור בעדנו אם הוא ירצה... וזה הדבר היחיד שהיה חסר עד אותו היום... עד היום במשך 180 שנה הייתה פה מלכות יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל ורצתה להשכיחם תורתך... והיהודי ישב וחיכה לרשב"ע... נו רשב"ע... אנחנו מחכים שתקום ותאיר לנו... ועם ישראל מחכים שה' ידליק את האור שהיוונים כיבו... וה' מתמהמה... ואנחנו ממשיכים לשבת על החבילות... ממשיכים לקונן על האימה חשיכה גדולה של מלכות יוון... ונו... מה יש לנו עוד לעשות?? ופתאום הופיע מתתיהו הכהן הגדול וחשב: רגע... מי אמר שהכדור בידיים של הרשב"ע... אולי בדיוק כמו שאנחנו מחכים מתי ה' ידליק לנו את האור ויחייך אלינו ויגיד לנו שאיכפת לו מאיתנו... אולי ה' יתברך אומר כעת את אותם משפטים בדיוק!!! ה' יושב בשמים ושואל בכאב מתי הבנים שלי יסכימו להדליק לי אור ולהפגין לי נאמנות ולבטא שאיכפת להם לעשות את רצוני...

ובשניה שמתתיהו ובניו מבינים את זה!! הם מחליטים ליזום להדליק לה' אור... אור של נאמנות ונכונות עד מסירות נפש... ומכאן ואילך כל השאר היסטוריה... **המשך בעמוד 2 בגיליון זה...** אנחנו נקום ונכריז לא עוד... ו... ומכאן ואילך הכל היסטוריה...

המשך- האם גם בנצחון החשמונאים היו מחדלים מתמשכים??

ברגע ובשניה שהחשמונאים הדליקו את הנר... ברגע שהאש הובאה מההדיוט... באותו רגע האש ירדה מהשמים וה' האיר להם באור שבעת הימים... זו אלומת האור שהתגלתה בחנוכה!!! שאין הדבר תלוי אלא ביי! ה' מחכה לי... להצתה שלי... 180 שנה ה' חיכה להצתה הזו... מה שנקרא הצתה מאוחרת!!!! אבל בשניה שהאש הזו הוצתה באותו רגע היו ניסים ונפלאות... וזה מה שמתתירו ובניו רצו להנחיל בכלל ישראל... הנצחון הגדול נזקף רק להבנה הזו!!! אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט...

יש מצוה מדרבנן!!!! וזה עקרוני שזה מדרבנן... להדליק נר חנוכה... זה אש שמגיעה מלמטה... מדרבנן... והיא לימוד בשביל כל יחיד ויחיד שכשיש חשיכה... כשיש הסתרת פנים ואנחנו יושבים ומחכים לחיך מה'... הההל... קח בחשבון שיש פה עוד משיהו בתמונה!! יתכן שגם אבא שבשמים מחכה לחיך... נכון... יש פה חושך ומשיהו פה צריך לקום ולהדליק את האור... ואם הקב"ה לא עושה את זה... אז כנראה שהפעם הוא רוצה שאתה תאיר לו... שאתה תיזום נאמנות ראשון!!! ונאמנות זה משהו אמיתי!! נאמנות זה לא תן וקח... כשהחשמונאים יצאו למלחמה הם בכלל בכלל לא תכננו לנצח... הם לא חשבו לרגע שהם יותר צדיקים מכל הדורות שקדמו להם... הם פשוט החליטו לזיום!!!! אם הרב"ש"ע לא מחייך לנו אנחנו נחייך לו... אנחנו נבהיר לו שאנחנו נאמנים לו בכל מצב... ואנחנו מוכנים לחרף את נפשנו למען יתברך בלי פידבק!! וכאן!!! כאן עלו מים נקבות וכנגדם ירדו מים זכרים של נכונות מצד ה' להעניק ולתת לעם ישראל נתניה לשם נתניה... גם בלי פידבק!!

טמון פה בין הייתר גם מסר כללי שהוא מסתמא קצת פחות מהותי אבל ננצל את ההזדמנות הזו להזכיר גם אותנו... הרי כך: באופן כללי טוב לדעת שכל פעם שיש לך קושי מסוים ואתה יושב ומחכה... מחכה שמישהו פה ישתנה במצב... מתי הנתונים ישתנו... מתי משיהו פה יבא ויפתור את כל הבעיות... אם זה הרב"ש"ע שיושיע או סתם משיהו שנפלת עליו שממנו תבא הישועה... תמיד תקח בחשבון שיתכן!!!! והפתרון נמצא פה!!!! בידיים שלך!!!! בהישג ידך... מה שנקרא: כי קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבך לעשותו...

עזוב... לפני שנכנס לפרטים... לפני שנירה לכל הכיוונים... קודם תקח את זה בחשבון!!!! כי יש כאלו שכ"כ הצליחו לסדר לעצמם בראש שהבעיה בעיה!!!! והמנעול נעול!! והמפתח נמצא אצל משיהו מסוים... ואני פה תקוע עד שהוא יגיע... ורק אז משהו פה יזוז... אז נא תמיד לקחת בחשבון את האופציה ההזויה והבלתי הגיונית שקיים סיכוי שכל הבעיה מתחילה ונגמרת פה!! אצלי!! אצלי המפתח... אני הנועל... ואני גם הנועל... וכולם נושאים עיניים למושיע הגדול שנקרא אני!! שאין הדבר תלוי אלא ביי...

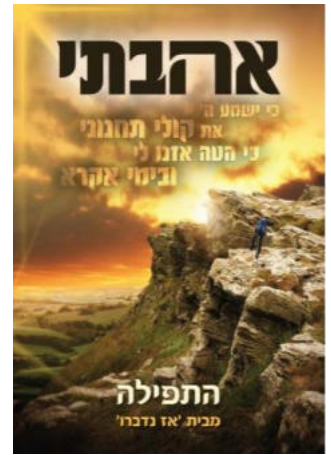
משפטים מאוד מוזרים ותמוהים... אבל מה לעשות שזה בדיוק מה שקרה בנס חנוכה!! עם ישראל במשך 180 שנה נמקים בחשכת יוון... מחכים ומצפים לישועה... ולא מעלים על דעתם שהישועה נמצאת להם בתוך הכיס!!!! בהישג ידם!! וכל מה שנדרש מהם זה רק להבין את זה... אז... כאן צריך להסתייג ולהזהר... כמובן שאי אפשר לומר שכל מי שיש לו צרות בחיים זה בהכרח משהו שתלוי רק בו... ברור שיש אנשים שמסובכים בבעיות שלא תלויות בהם... אבל עדיין!! ניתן לומר שרוב התסבוכות והצרות שיש בדור שלנו... זה דברים שמפתח הישועה נמצא לא בשום מקום אלא רק בכיס שלי... אני יכול לומר לך בוידוי אישי... מכל המשברים שעברתי אי פעם בחיים... (והיו הרבה) ונשאתי עיני אל ההרים מאין יבא עזרי... לא היה לי שום קצה חוט... כמעט תמיד בסוף בסוף התברר שחיפשתי את המשקפיים ומצאתי את אותם על האף שלי!! ואגב: במבט לאחור זה מאוד מתסכל... תחשוב שאתה נזכר בימים שעברו בחושך... בכל מיני תחושות אפרוריות והסתבכויות רגשיות ואחרי שיצאתי מזה מתברר שאם רק הייתי מפנים שזה תלוי ביי!!! זה היה קורה הרבה יותר מהר... אבל היות והייתי עסוק בלהאשים את המזג אויר... או את הישיבה... או את הסוף זמן או את הסטטוס שלי בתוך רווק או שאר המתנות בחיים... ברגע שהעברתי את הכדור למשהו או משהו אחר... בזה הנצחתי את הבעיה והענקתי לה אפילו חותמת...

לדעת ולהבין שרוב ההסתבכויות שלנו היום זה משהו מבפנים!!! זה אלומות אור שחסרה! משהו תקוע בראש... משהו מעוות בתפיסה... וכל מה שצריך זה פשוט לראות את זה באור אחר!! באור של פנימיות... בהבנה שה' פה איתי... ולהבין מה המשבצת שלי... וברובא דרובא של התסבוכות שלנו... עם קצת אור של בהירות הכל משתנה...

בקיצור: במשפט אחד וקולע קוראים לזה: מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך!!!!

אני בכוונה משתמש במילים פחות תורניות... כי היום זה כבר מודה לדבר ככה... היום כבר לא צריך להגיד לאנשים ללמוד מוסר... כי היום כבר מקובל להשתמש במושג: ההל... תטפל בעצמך... היום יש הרבה הרבה אנשים שלא חשודים על עודף יראת שמים והם מבינים שהם צריכים לעשות משהו עם עצמם... והם הולכים למשיהו שיסדר להם את הראש והם מוכנים לכופף ראש ולתת למשיהו להגיד להם איפה איבדתי את הצפון... אנשים מוכנים שינצפו בהם ויעמידו אותם במשבצת שלהם מתוך הבנה שאם אני תקוע... משהו תקוע לי בראש!!! חסר לי משהו בתמונה!! אני צריך ברק של אור שיתן לי את התמונה...

אני חושב שכל אחד מאיתנו בגיל מסוים... צובר לעצמו לפחות סיטואציה אחת אישית שבה אתה מגלה למפרע... שאוה... כמה סבלתי... איזה תקופה ארוכה שרפתי בחיים... ועל מה? על כלום!!! על חשיכה!! על חוסר בהירות בתמונת מצב... וזה הכי כואב הלב... מילא מדינת ישראל כעת... לאחר המלחמה... אין הרבה מה לדפוק את הראש בקיר... אין פה יותר מידי הפתעות... כי התגלה שהיו לנו באמת אויבים עם המון המון נשק ותחמושת... היו לנו פה סכנות משמעותיות... אז חבל שטמנו את הראש באדמה... אבל סו"ס הגיוני למה העדפנו לחמוק מלהילחם כי ידענו שזה לא פשוט... אבל תחשוב שיום אחד אתה מגלה זאב שעשוי מנייר!!!! אוי... כמה שהוא הפחיד אותי... אוי כמה שסבלתי ממנו... ובמבט לאחור אני מגלה שסתם פחדתי מהצל של עצמי... זה תסכול אמיתי!!! ברגע שהחשמונאים מגלים ש-180 שנה שרפנו על נר אחד!! על אלומת אור אחת שבשניה שעלינו עליה... הכל אז קדימה... כאן חובתו של כל אחד להבטיח לעצמו: לא עוד!!!!!! שלא יקרה לי כזה דבר... אם יש תסבוכך אישי שאני סוחב אותו ואני עלול לגלות בעוד כך וכך שנים שזה היה נמר מנייר... זה אסור לקרנות!! זו נקודה למחשבה מול נרות החנוכה... הההל... יש פה בורא עולם... הוא נוכח... ואם תסכים לחיות ולחוות את הנתון הזה ולתת לו את המושכות... כל מיני נמרים עלולים להתגלות שהם עשויים מנייר... קח את זה לאן שאתה רוצה...

רגע... בעצם למה זה מתאים לחנוכה יותר מט"ו בשבט??

פשוט מאוד: בחנוכה אומרים שמונה פעמים אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני!!!! שמונה פעמים אומרים... שובי נפשי למנוחייכי כי ה' גמל עלייכי...

אה... מה תגיד... שגם בסוכות אומרים את זה שמונה פעמים? אבל לא... בסוכות אומרים את זה עם ארבעת המינים... מי שכבר עומד עם ארבעת המינים... הוא כבר אוהז ב'כי הטה אנו לי ובימי אקרא', אבל חנוכה נועד גם למי שעדיין 'ובשם ה' אקרא, אנה ה' מלטה נפשי'!

חנוכה הוא קריצה של תזכורת... יש ישועות!!! יש אלוקים בישראל... ויש למי לפנות ו... ומה שתתווחחי נפשי ומה תהמי עלי, הוחילי לאלוקים כי עוד אודנו ישועות פני...

האור של חנוכה הוא בגדר 'שלה אורך ואמתך המה ינחוני', האור של חנוכה משמש כתמרור של אהבת הנס... שהיו מחבבים את הצרות- לכשיגאלו מהם!!!

האמת היא שספר 'אהבתי' הוא ספר שאין לו חג!!! אין חג מסוים שקשור לתפילה... כי הישועה היא החג של התפילה, והתפילה היא החג של הצרה... התפילה לא שייכת לחג מסוים... אלא לכל צומות בחיים שבה אנו נזכרים ש... שיש כתובת ויש לאן... ומומלץ בחום...

ניתן להשיג במוקדי המכירה של הגיליון בכל הארץ

לבירור המוקד הקרוב אליך:

052-7683095

0548446691

מאמר נוסף אודות הבינה מלאכותית... (יצא בחופזה)

בשבוע שעבר כתבתי מאמר בגנות הבינה מלאכותית...

כעת, כשגיליון זה יוצא במסגרת יותר מצומצמת... ניתן להציג את הצד השני של המטבע... מה שבטוח: זה מסובך!!!

אז ככה לצורך העניין: אני רוצה לשתף אותך בהתלבטות אישית מעניינת... לפני כמה שבועות פנה אלי יהודי יקר שמתעסק עם עיוורים. הוא עוזר להם בחיים. ומתאמץ להנגיש להם כל מיני דברים שהם מוגבלים להם... מדובר בגמילות חסדים נפלאה!!! וכחלק בלתי נפרד מהפעילות הוא החליט להנגיש להם עלונים. (ס"ס עלונים כיום זה כמו קורנפלקס) מה עשה אותו אחד?? נעזר בבינה מלאכותית... הוא נתן לבינה כמה הוראות והגדרות איך לדבר. איפה לשים את הפסיקים והנקודות וקדימה... הוא העביר את כל הטקסט לבינה מלאכותית... מסר 'לבובה' את המקרופון... והבובה התחיל לדבר... כך הוא גם עשה לעלון שלי... ואותו אחד חזר והתקשר אלי... הוא אומר לי: תקשיב!!! בעלון שלך זה שיא השיאים!!! ברגע שה'איש' של הבינה מלאכותית רק התחיל להקריא את העלון שלך... הוא בבת אחת נהפך לנואם בחסד עליון... הוא מדבר בדרמטיות... הוא צועק בדיוק במקומות הנכונות ומסביר בחדות... נעים אמות הסיפים...

הוא נתן לי לשמוע כמה קטעים וגם אני הייתי בהלם...

מה מתברר?? שהיות ואני בעצמי כותב בשפת הדיבור... וכשאני עושה חמשה סימני קריאה!!!! זה סימן שאני כעת צועק תוך כדי הכתיבה... אז הבינה מלאכותית הוא בסה"כ תלמיד טוב... והוא עושה את אותה פעולה, אז אם בכל טקסט נורמלי שמוגש הוא מקריא וזהו... אז כשהוא מדבר 'אצלי' הטונים שלו משתנים בהתאם לסימני קריאה שלי... אתה יכול לשמוע אותו אומר משפט ארוך ושם את הדגש בדיוק על המילה הנכונה, כי בדיוק שם 'דפפפפפ' לו כמה סימני קריאה בעצבים...

בקיצור: הבן אדם שאל אותי האם אני מסכים להשתמש בזה בשביל עיוורים וכבדי ראייה שלא יכולים לקרוא את העלון, ולתרגם את זה לבריל זה עלויות אדירות... אז הנה... הגיע הבינה והצילה את המצב... ובלחיצת כפתור אתה מגיש להם דרשן בחסד עליון!!!

ואני כעת שואל אותך: אני יכול לסרב?? האם מותר לי לסרב??

לא רק שאסור לי לסרב... אלא סביר להניח שחלק מהקוראים שכבר זמן רב הוצאתי להם את העיניים... מיד בסוף קריאת מאמר זה הם יפנו אלי ויבקשו ממני שגם הם רוצים לשמוע... מה הם אשמים שהם לא עיוורים?? נו... אני יכול להגיד להם לא...? האם זה נכון למנוע מהם כזה דבר? (במידה ובעל הזכויות יוצרים יסכים) אין לי אפשרות למנוע

את זה!!!! זה בדיוק כמו להימנע ולא לשלוח את העלון במייל!!!

אבל!!!! כאן חשוב לי למסור הצהרה דרמטית לאומה... שאם יום אחד ה'דוד' הזה של הבינה מלאכותית ישאיר אותי בבית ויצא לעולם במקומי... תמיד תזכרו שהיה פעם איזה 'זקן אחד' אנושי שקראו לו אדון אז נדברו... כן... אני מודה ומתוודה שהקול שלי נשמע הרבה פחות צלול ונמרץ ומוצלח מה'בינה', ואם הייתם שומעים אותי אז יש לי מידי פעם שיעולים... ולפעמים אני גם צרוד ואולי גם מתגמגם... והוא נשמע הרבה יותר טוב ממני... אז אנא... אל תשכחו אותי... אל תלכו אליו ותשאירו אותי פה בודד עם השיעולים האנושיים... תזכרו שפעם גם אני כתבתי עלון... מעצבן אותי לראות את הפרצוף של הבינה... הפרצוף החלק הזה... בלי שום קמטים... בלי שום חצ'קונים... כי אני אף פעם לא אצליח להתחרות איתו... אבל תדעו לכם שאם פעם תראו אותי, אני אמנם נראה הרבה פחות יפה ומרשים ממי שמתרגם אותי... אבל אני בן אדם!!! ואני כתבתי את המסרים האלו... תזכרו להגיד לי תודה... אל תשכחו אותי... נאום אדון אז נדברו בדימוס.

מה אני מתכוין לומר??

מרגע שהבינה הפציעה לעולם אי אפשר להתכחש לכלי עזר הזה!!! אם הכלי הזה משרת אותי זה נתון שאי אפשר להתנער ממנו... כמו שאם באמצעות המייל העלון שלי יכול לחזק לא מאות אנשים אלא רבבות אנשים... אז מי יכול לקחת אחריות ולמנוע הלכה מפי תלמיד בטענה שאנחנו לא משתמשים במייל... ברור שברגע שזה עוזר ויעיל וזו עובדה מוכחת, אז אי אפשר להתעלם מקיומו... אי אפשר לומר שהוא לא אופציה... **רק מה???**

הבעיה מתחילה מזה שאנחנו לא יודעים להציב גבולות!!!

אנחנו לא מסוגלים להשאיר את הכלים האלו נטו כעזר!!! מהר מאוד זה מתרחב ומשתלט לנו על כל החיים... **ואני אסביר:**

יש לי גיס שפעם בשבועיים מגיע לחדר מחשבים עם רשימה של עשרים משימות בבנק וכדו' ותוך חצי שעה הוא מצליח להיעזר במייל הרבה הרבה יותר מאשר מי שנמצא שם עשרים וארבע שעות... הבנת את המשפט?? **תחזור עליו עוד פעם!!!**

אני מכיר אברך שרק חצי שעה בשבועיים יושב מול המייל! ובחצי שעה הזו הוא נעזר!!! נעזר במייל הרבה יותר ממי שנמצא במייל עשרים וארבע שעות... **אתה מסוגל לעכל את המשפט הזה??** אתה מסוגל להבין את ההיגיון שמסתתר מאחורי זה? עזוב כעת את האבסורד שבזה... אני דווקא מצביע על ההיגיון שבזה...

אני אסביר לך מה ההיגיון... זה בדיוק כמו שאני גר בחיפה... ופעם בשנה אני מגיע לסידורים ברחוב ר' עקיבא בבני ברק... אני נמצא שם שעתים!! ובמשך השעתיים האלו אני מצליח לעשות ברחוב רבי עקיבא מה שהבני ברק המקומי לא יצליח לעשות

במשך חצי שנה... אני קניתי שם חליפה, וגם בגדים לילדים, וגם סידרתי שלל משימות שרשומות לי כמה חודשים על המקרר... והנה ביום אחד באתי ותיק תק סימנתי וי על כל רשימת הסידורים... ואילו הבני ברק בחצי שנה האחרונה לא עשה ברחוב הזה רבע ממה שאני עשיתי בשעתיים האלו...

מה ההסבר בזה?? כי הבני ברק, היות והוא גר ברחוב רבי עקיבא!!! אז הוא חי שם!!! ממילא כל פעם שהוא יורד מהבית לרחוב ר"ע, הוא בדרך ל... למנחה מעריב... בדרך למכולת... בדרך לפח... בדרך לקחת את הילדים מהגן... מתי יצא לו להסתובב שעתיים ברחוב רבי עקיבא לשם יחוד קניות?? לא!! זה לא יוצא לו!! ושים לב: דווקא בגלל שהוא גר שם!!! דווקא בגלל שהוא חי שם... אז לא נשאר לו זמן פנוי לעשות ברחוב ר"ע את הסידורים שכל אחד אחר עושה שם... הבנת את הקנייטש? ואילו דווקא אני, כשנסעתי לרחוב רבי עקיבא, הגעתי לשם במגמה!!! עם רשימה, הרשימה הזו שעשיתי עליה וי תוך שעתיים... הרי הבני ברק המקומי לא יעשה את זה גם במשך שנתיים... אתה מוזמן לאמת את זה מולו בעצמו...

אותו דבר כאן: כשגסי מגיע פעם בשבועיים לאינטרנט החסום!!! אצלו האינטרנט הוא נטו כלי עזר, הוא מתיישב עליו כמו תייר שמגיע לרחוב ר"ע בבני ברק לסידורים... ממילא תוך חצי שעה הוא מתחיל ומסיים שם את כל הסידורים שהצטברו לו ברשימה מהמקרר... לעומת זאת אני, שיש לי מייל בבית... לדאבוני הרב עם יד על הלב! אני מוכרח להודות!!! שכל פעם שהגעתי אי פעם למייל, בשביל לעשות משימה מוגדרת... ברגע שפתחת את המייל אאאאף פעם לא קרה שניגשתי מיד למשימה שלי!!!

תנחש למה?? כי בשניה שפתחתי מיד גיליתי שם עשר דואר שלא נקרא... נו... נראה לך שאני אעצום את העיניים ואני מיד אגש למשימה שבשבילה באתי לכאן?? ברור שלא... אני בן אדם... יש לי מינימום של סקרנות... קודם כל אני פותח את כככל ה'עוד לא קראתי', ו... מתעכב שם במשך כמה דקות טובות...

ואז... ואז תן ניחוש אחד מה קורה?? כשסיימתי לעבור על כל המיילים החדשים שהופיעו... תן ניחוש מה אני כעת עושה??

אני קם והולך!!! ואז... אני שהלכתי לפעמים אני לפתע נזכר ש... רגע רגע... באתי פה בשביל משהו... רגע... בשביל מה באתי למחשב... הרי רציתי משהו... אאההה... ואז אני נזכר במקרה הטוב... ובמקרה הפחות טוב אני אפילו לא מצליח להיזכר...

אברך יקר: תסתכל לי בעיניים!!! התיאור הזה מוכר לך מאיזהו מקום?? האם ככה זה גם אצלך או לא? האם אני מגזים או לא?

תבדוק את זה!!! תנסה לעשות מחקר אישי בינך לבין עצמך... כל פעם שאתה מגיע למייל בשביל משימה קונקרטית שאתה צריך משהו מאוד מוגדר ואתה פותח את המייל בשביל זה... ואז לפתע מופיעים לך 12 'דואר נכנס', האם אתה קודם עושה את מה שרצית או קודם אתה פותח את הדואר נכנס??

ממילא כמה שמצד הטבע שלי אני לא קיצוני... וממילא כשאני שומע ביטויים יותר מידי חריפים נגד הטכנולוגיה אני קצת נרתע... אבל ברגע שאני פוגש את איבוד השפיות בגדל טבעי... אני אומר לעצמי... מי אמר שהוא קיצוני... אולי זו הדרך היחידה להישאר שפוי!!! סליחה על הביטוי... אם אני אכתוב כאן בעלון שלטעמי קצת מגזימים בנושא של המוגנות... מדברים על זה יותר מידי בקיצוניות... ויותר מידי עסוקים בלהגביר את המודעות בעניין... וההלו... תרגעו... יש עוד כמה סיכונים שמסתובבים בעולם ולא צריך לגשת לזה בכזו אגרסיביות... (בינינו... לרגעים מסוימים אני באמת ככה חושב... לו בגלל שכבר הרבה זמן לא פגשתי מקרוב מקרה שכזה ברדיוס הקרוב אלי) אם כזה משפט יכתב בעלון שלי... אוהו... חססר לי... ברגע שהמשפט הזה יגיע לרשת... יהיה עלי עליהם... הנה... הוא הוא משתיק... מה פתאום!! חייבים לדבר על זה כמה שיותר!! אל תשתיק... אל תעזי לעמעם... אל תקל ראש בנושא... נכון ככה יצרחו עלי ברשת?? רגע... מה קרה... מה בסה"כ אמרתי?? שלא צריך לדבר בכזו קיצוניות!! למה אתם מדברים בכזו אגרסיביות... תורידו פרופיל...

אבל לא!!!!!! מאוד יכעסו עלי על עצם ההצעה שלי לא לדבר בקיצוניות... למה?? כי יש דברים שחייבים לדבר עליהם בקיצוניות!! אדרבה... יש דברים שהנורמה היא לדבר בקיצוניות... ואם אתה לא מדבר בקיצוניות... זה חשוד... אז זהו!!!!!! שכשאני מסתובב היום בעולמו של הקב"ה ולראות צלליות אנשים שהתקשורת שלהם נכחדה לחלוטין... לצעוד ברכבת ולפגוש דממת מוות כי 500 גוויות של אנשים מחוברים למכשירים. הההלו... אין קיצוניות בכאלו מקומות. אין תכנית אלטרנטיבית שתוצע שתתפרש כלא ריאלי... כי הההלו... מי פה הלא ריאלי...

לא חכמה להתעצבן על הקיצוניים!!!! בא תראה מה יש לצד השני להציע... הגיע הזמן שנבין שהרשת היא פשוט מלאך גדול שפורש רשת לאנושות כולה וזה קורה מול עיני הנדהמות... רגע לפני שזה כבר לא יזיז לנו... ולצד הרב חלק גדול מהאנשים כבר לא כשירים להבין על מה מדובר... אני מעדיף כבר להיות שייך לאנשים שעומדים בגן חיות ומסתכלים על הפיל שפעם היה בן אדם... מאשר להיות הפיל בעצמו שמסתכל עליהם ולא מבין מה הבעיה בו... חנוכה שמח... לא לשכוח לבקר את הפילים ולברך עליהם משנה הבריות ולזכור שפעם הם היו בני אדם...

יום אחד התקשרתי לתומי לדיסקונט... ומי עונה לי?? לא פחות ולא יותר... רבעעץץ בינה עונה לי... בשניה הראשונה היה נראה לי שזה סיאנס... אולי עליית נשמה... ממש התרגשתי... והבינה שואלת: כן... במה אני יכול לעזור לך??? במקום!!!! במקום נשלף לי המשפט... 'אני צריך מחמאות'!! כן... אמרתי לביתה שאני רוצה מחמאות... נס שהוא לא זרם איתי... אחרת... אם הוא היה מחמיא לי... מי יודע מה היה קורה... בשביל מה אני צריך מחמאות מאשתי... זה הרי דורש ממני מאמץ... אני צריך להזיז את עצמי בבית בשביל להיות שווה מחמאות... בו בזמן שאני יכול לקבל את זה מהבינה בלי טיפת מאמץ... אתה יודע כמה צריך להתאמץ בשביל לכתוב עלון... אבל אני עושה את זה בשמחה... כי אני מקבל מחמאות... אבל ברגע שאני אתחיל לקבל מחמאות מהבינה בלי להתאמץ... אתה יודע איך אני אראה?? אני אראה בדיוק כמו אותו בחור שלא הזיז את עצמו וכבר כולם מורחים עליו פטל דביק ואומרים לו שהוא נזר הבריאה על ריק... מה הפלא שהוא שוכב במיטה משועמם ואין לו שום סיבה לצאת משם. כך נראה מי שמקבל מחמאות מלאכותיות...

אז בינה... עם כל הכבוד... בתור כלי עזר זה נפלא... אבל לא בשביל להחליף אותי!!! לא בשביל לרוקן אותי וליתר אותי...

ובינינו... מי שעדיין חי באי של שפיות ורואה את צורת ההתנהלות הכללית היום... אני חושב שאין ביטוי שיחשב קיצוני להגדיר את זה. שום הגדרה ושום דפוס מאבק לא יחשב לקיצוני... כי זה איבוד אנושיות מכל כיוון שרק יהיה... כי שוב: אני לדוגמא מתקשה להתחבר לסגנון הקיצוני של ר' צבי מאיר שליט"א נגד האינטרנט... הבעיה היא שהמושג קיצוני זה לא מונח אבסולוטי!!! הכל תלוי במה מדובר... לדוגמא: תאר לעצמך שאני לא רוצה לדבר יותר מידי חריף נגד הנאצים כי... כי אני לא רוצה להיות קיצוני מידי... כן... תמיד אמרו לי שמי שמדבר יותר מידי בוטה, הוא קיצוני... נכון? אז לכן, למרות שאני חושב שהנאצים קצת שגו בדרך שלהם... אני לא ממנה לדבר בחריפות נגדם כי אני לא רוצה להיות קיצוני... אה... מה אתה אומר על זה??

אז זהו!!!!!! שהיום כל צעיר ישראלי יודע... שמי שמגנה את הנאצים רק קצת ולא הרבה... מי שמעיז לברור את המילים ולא יוצא באש וגופרית... תן נוחש איך קוראים לו?... נו... איך בדיוק??

קוראים לזה לא פחות ולא יותר: מפלגת ימין קיצוני!!!!

מי שמכחיש שואה קוראים לו קיצוני!!! אתה קולט??

כשמדובר בשואה... אז בשביל לא להיחשב קיצוני, אתה חייב לגנות בקיצוניות את השואה... אתה קולט?? יש דברים שרק גינוי קיצוני שלהם מתפרש מתקבל כעמדה שיוויונית והגיונית...

אל תענה לי... תענה לעצמך!!! ואת"ל- אם יתברר שאכן כן, אתה קודם פותח את המיילים החדשים... תנסה לבדוק האם בסוף אתה זוכר בשביל מה באת לכאן?? ואם לא הגזמתי---

אז מה המשואה שיוצאת לנו מזה?

שהמייל שהיה אמור לשמש לי בתור עזר!!! ובסוף הוא נהפך מעזר ל--- פיל שבחדר שמכתיב לי את התכנים בחיים ומשכיח ממני מה בכלל רציתי... אני הייתי בסה"כ צריך מייל על תקן של קניות ברחוב רבי עקיבא בבני ברק, ובסוף מתברר שאני גר שם...

ברגע שאתה גר ברחוב ר"ע... התועלת שאתה מקבל מרחוב ר"ע, היא עשר אחוז ממה שהחיפאי מקבל משם... מה הפלא שאותו אברך שפעם בשבועים מגיע למייל, מצליח להיעזר במייל הרבה הרבה יותר ממי שנמצא שם עשרים וארבע שעות...

זה לא רק אבסורד משוער... זה גם נתון הגיוני!!!

וזה בדיוק הקונפליקט שלנו... הבינה מלאכותית בתור כלי עזר... בטח!! למה לא!!! כל כלי עזר שיכול לקדם אותי בצרכים שלי וכ"ש בכבוד שמים הרי זה בגדר 'כל פועל ה' למענהו'... הבעיה היא שהנתון העובדתי קובע שמאוד מהר הוא שואב אותי אליו... ומאוד מהר הוא מתהפך מכלי עזר... לשואב אבק- כלומר שואב ממני את כל האישיות ומשאיר אותי אבק אדם... יש מאוד מאוד מעט אנשים שיש להם אופי ברזל!!! מדובר בסוג של יקים קשוחים, שהם תמיד ישתמשו בכלי רק לעזר והם אף פעם לא יתנו לו לחדור אליהם פנימה... זה סוג אנשים שהאופי הזה דווקא תוקע אותם בהרבה דברים בחיים, ופה זה מתברר כמתנה משמים!!! אנשים כאלו באמת ממצים את השימוש והעזר בכלי הטכנולוגי ומצד שני לא מאפשרים לו לחדור אליהם... אבל מדובר בקומץ אנשים מאוד מאוד מזער... כי תראה לי כמה אנשים יש שהקנביס משמש להם רק כסם הרגעה ולא לוקח אותם להתמכרות מסוכנת... זה לא עובד!!! ולכן כל עוד אותו יהודי השתמש בבינה ועשה ממנה 'גויילים' אחד שמתרגם את העלונים שלי... זה אגיוואלדי... מבחינתי רק דבר טוב קרה כאן, אבל אם אני הייתי מתחיל לבחוש שם בקלחת... התוצאה הייתה שאותו 'בינה' היה מחליף אותי לגמרי... אני הייתי נשאר שם מכור לבינה... ואותו גולם היה קם על יוצרו ושולח אותי לפנסיה...

וכאן המקום לפנות לאותם בודדים שיש להם את האופי הזה והם מצידם באמת לא מבינים מה הבעיה... ההלו... תסתכלו ימינה ושמאלה ותראו את דפוס האנשים שחיים בסביבתכם... יש לנו טבע להיגרר!! והמחיר האישי שאנחנו עלולים לשלם על הכלי עזר האלו הוא לא שווה כל הון שבעולם... אספר לך בכנות:

סערת הקוגלים הסתיימה והמבצע הוכתר בהצלחה...

ש... שש... שקט... היום איכשהו זה צריך לקרות... היום בלילה יחול ל' בחודש כסליו... ואמורים לקדש את החודש... אבל יש מתח גדול!!! כעת הגזירה על מילה חודש ושבת היא בשיא תוקפה... והגזירה על קידוש החודש כרוכה בהכי הרבה סיכון... כי היא תלויה גם בתאריך מוגדר! וגם באיש מסוים... מדובר בתאריך ל' בחודש ואצל הנשיא... ממילא ברגע שהגיע ליל ל' בכסליו... מיד כל האזור שסביב ביתו של ר' יוסי בן יועזר איש צרידה נהפך למין עוצר בלתי רשמי... שכל מי שצויד לכיוון ביתו של ר' יוסי... כל העיניים ננעצות בו בחשד... שמא הוא בדרך להעיד עדות החודש... אבל נו... עם זה עוד הסתדרנו... כי היהודים תמיד הוכיחו את עצמם בפעולות הסחה של תפאורה כדי להסוות את העיקר... אז גם כאן היה את המתיוון המשת"פ שנתן ליוונים להבין שעיקר ה'קנאק' של קידוש החודש זה האלפים שגודשים את לחצר בית יעזק והחאפלא של ה'סעודות גדולות היו עושים להם שיהו רגילין לבא... וזה שכולם נכנסים בזה אחר זה לנשיא כדי לקבל 'ברכה'... זה עיקר קידוש החודש!!! תעשה משהו... לך תסביר לקסדור יוני שמכל התפאורה הזו הרי למעיישה קידוש החודש מתחיל ונגמר בזוג עדים בודדים שמעידים מול הרכב של ג' דינים ומקודש מקודש וזהו... ממילא מאוד בקלות ניתן להסיח את מוקד תשומת הלב... ואכן כוחות גדולים של משטרה וצבא פשטו על המטבח של בית יעזק כדי למנוע את החגיגות... אירגנו להם כמה נערים פרובוקטורים שניסו להתקרב עם כמה מגשי קוגלים ותפסו אותם עם חם והיה עקשען... וכתבים... ובשעה שהרוחות התלהטו סביב 'סערת הקוגלים' הרי באותה שעה מתחת אפם של היוונים יוסי בן יועזר קיבל שני עדים כשרים ומופלגים שהעידו בעליל על הלבנה... אמרו כיצד ראיתם את הלבנה... לפני החמה או לאחר החמה, לצפונה או לדרומה... כמה היה גבוה ולהיכן היה נוטה... ונמצאו דבריהם מכוונים, התכנסו שם עשרה וראש ב"ד אמר מקודש... וענו מקודש מקודש וככה התקבלה עדות מהודרת... והשמחה הייתה עצומה!!!

מה יהיה בחודש הבא?? ירחם המרחם... כעת זה עדיין הסיפור הקטן... סו"ס חודש כסליו טבת שבט, זה לא כ"כ נפקא מינה... (סו"ס חנוכה עדיין לא היה, ועשרה בטבת נו... אמנם כשאין שלום אז צריך לצום גם בזמן הבית... אבל מקסימום מתענים שני ימים... רק מה יעשו השנה שהיום השני יוצא בשבת... גם אם עשרה בטבת דוחה שבת... השאלה היא: אם ספק עשרה בטבת גם דוחה עונג שבת וליתב תעניתא לתעניתא וצ"ע) אבל כשיגיע חודש אדר וכלל ישראל יצטרכו לדעת מתי פורים... וכ"ש וכ"ש כשיגיע פסח ואז יהיו מוכרחים לפרסם שהוקבע חודש בזמנו... כאן יהיה האתגר הגדול... כי כל עוד שקידוש החודש מסתכם בשני עדים ומוטב תלתא... אתה יכול לעשות פעולות הסחה... אבל כשהמידע צריך להגיע לרבבות אלפי ישראל מתחת אפם של קסדורי יוון... כאן זה כבר הרבה יותר מסובך...

--- ימים יגידו ולאחר עשרות בשנים... ישב סבא ר' יונדב וסבתא שת' עם הנינים מול הנרות המרצדים כשברקע עשן המערכה... ויחד עם סבתא יושבים ומספרים ומתפרקים בגעגועים עזים על אותם לילות ארוכים של עסק התורה בעמל ויגיעה בתנאים לא תנאים... סבא מספק בערגה על השירשור הבלתי פוסק של מימרות שעברו מפה לאזן מהמתחדש בלשכת הגזית הפעילה תחת אש!!! סבא מתאר בעיניים בוערות את אותו שבוע שמינו אותי להיות הסרסור להעביר מאות דרשות ובנין אב וק"ו וגז"ש עדכניות שנתחדשו לאחרונה בלשכת הגזית והתפקיד שלי היה להעביר את ה'תורה' הזו כמות שהיא לעיר מודיעין... בו בזמן שאני יודע שממתינים לי שם מאות ת"ח מופלגים שהם הולכים לבלוע בצמא כל מילה שהולכת לצאת מפי... הם הולכים לחזור ולשנן את זה ולהעביר את זה הלאה לתלמידים שלהם... ואוי לי אם אני טועה במשהו... סבא לפתע התחיל לרעוד כולו... ישבתי ושיננתי וחזרתי על זה מאות מאות פעמים... אם לא אלפי פעמים!!! בפחד אימים!!! יענקי לא התאפק ו... ושאל: סבא... לא הבנתי... ממי פחדת?? מהיוונים?? פחדת שהם ישמעו אותך?? לא!!! לא מהיוונים... פחדתי מעצמי... אני כעת מוסר תורה!!! אני מעתיק שמועה... היות והמדינה משובשת בגייסות של יוון... אז נוצר מצב שאמנם כי מציון תצא תורה... אבל מי יעביר את זה הלאה?? אין שינוע משומן שיכול להעביר תורה... ואני נבחרתי להעביר את העדכון החודשי לעיר מודיעין... ורעדתי מפחד!!! כי אני מחזיק באמתחתי מאות מימרות שבשביל אנשי מודיעין עלית אני המעתיק שמועה ואני פה הצינור שדרכי התורה מגיע אליהם!!! ואם אני ח"ו מפספס ואומר על טמא טהור ועל טהור טמא, המשמעות היא שכל עיר מודיעין עילית עלולה להיכשל... במה?? במים הרעים!! ב-אי ידיעת תורת ה'!!!

סבא התחיל לספר על המערות... אבל סבתא היסתה אותו... עזוב... זה לא בשביל הדור הצעיר... אם אמרתי אספרה כמו הנה דור בנין בגדתי... אפשר להסתפק בסיפורים קצת פחות טרגדיים... סבא מיד הסכים עם סבתא ולא התווכח... כן... סבא לא מפסיק להצביע כל הזמן על הגורם מספר אחד ששמר עלינו בימים הכי חשוכים... הלא היא אמא שלנו!!! איזה מסירות נפש... איזה נכונות... באיזה קנאות ונחישות בלתי נדלית, שאמא עמדה על המשמר... הנה... אתם רואים את הכדים האלו?? על כד אחד כתוב ת'- זה תרומה!!! ועל הכד השני כתוב: מ'- זה מעשר... סבתא לא ויתרה... בעקשנות היא הפרישה תרומות ומעשרות כדין יום יום!! סבתא סימנה לסבא משהו... אוהו... כן... אני נזכר באותו יום מר ונמר... זה היה אחד הימים הכואבים ביותר... שבמשך שלוש שנים תמימות אספנו מעשר שני וכל הזמן חיללנו על המעות... בתקווה ובגעגועים שיום יבא ואנטיכוס יעזוב את ירושלים ואז נוכל לעלות עם כל המעות המצטברות ונאכל מפריה ונשבע מטובה של הלקוח בכסף מעשר... תכל'ס לעת עתה הצטברו אצלנו כמויות של מטבעות... וכל הזמן קוינו ש... נו... אוטוטו זה מגיע... בשלב מסוים זה הצטבר לסכומים כאלו שלפי החשבון יצא לנו שבקצב הזה אנחנו נצטרך לעבור לירושלים לתקופה של כמה חודשים כדי לגמור 'לאכול' את כל הלקוח בכסף מעשר שני... אבל הלוואי... אנחנו מחכים לשניה הזו... ותכל'ס... החודשים נקפו והשנים התחלפו... והגיעה השנה השלישית שנת מעשר עני... (מעשר עני לא היה לנו בעיה לתת... ענינים לא חסר... אבל בשביל מעשר שני צריך ירושלים) והספירה לאחור החלה כי... כי בעוד כמה חודשים מגיע חג הפסח ואז מגיע שעת הביעור!! אם עד אז לא מסתדרים העניינים... אנחנו נאלץ להפסיד את ההההכלל במו ידינו... והתפללנו... וקיינו... ורצינו... ובכינו... אבל ה' רצה אחרת!!! וגם כשכבר הגיע חודש ניסן עדיין קיינו... ישועת ה' כהרץ עין ונזכה עוד בזו השנה שגיענו ה' ששים ושמונים בבנין עירך ונאכל שם לכה"פ את המעשר שני... אבל ה' רצה אחרת!!! ובסוף חוה"מ פסח... בלב קרוע ומורתח... בבכיות קורעות לב... הוצאנו כמה כדים מלאים במטבעות יקרות תרתי משהו... שטומנות בחובם המון המון מטען רגשי... נישקנו אותם באהבה... ו... והשמדנו אותם... כיתתנו אותם... הפסדנו אותם במו ידינו... ואמרנו בלב קרוע: יהי רצון שיתמו שונאינו ואויבינו וכל מבקשי רעתנו... כן... היה נס פך השמן!!!! שכ"כ השתוקקנו להדליק נרות המנורה וה' זיכה אותנו... אבל נא לא לשכוח שהנס הלא פחות גדול מזה... זה כל אותם שנים שעברו בחושך שכ"כ השתוקקנו לקיים מצוות ה' עם כל הלב באהבה ולא תמיד זה הסתיים בנס פך השמן!!! על כל טיפת שמן טהור היו הרבה הרבה פירות של ביכורים ותרומה שנאלצנו לשרוף מחוסר תנאים של טהרת תרומה... על כל יום של נס פך השמן היו לנו המון ימים שנאלצנו להפריש חלה בטומאה... ו... וכל זאת באתנו ולא שכחנו... ולא התייאשנו והמשכנו לקוות והנה... עד שריחם עלינו ה' וגברה מלכות בית חשמונאי...

חזקו עלי דבריכם... אז נדברו יראי ה'

ישנה שאלה שמנקרת ומציקה בי כבר שנים... חז"ל אומרים במסכת מגילה (יז): מדוע יעקב אבינו נענש שיוסף פרש ממנו עשרים ושתים שנה? כנגד עשרים ושתים שנה שיעקב פירש מאביו יצחק ולא קיים כיבוד אב...

והקושיה זו עומדת: אני לא מבין... אותם כ"ב שנה שיעקב אבינו הלך אצל לבן... האם מתברר שכל זה היה טעות? אתה רוצה להגיד לי שיעקב אבינו מתחרט שהוא הלך ללבן? האם כל פרשת ויצא... שבע שנים ברחל, ושבע שנים בלאה... וכל ה"ב שבטים וכו'... כל זה בסוף מתברר כמחל אחד גדול... כי... כי למעשה יעקב אבינו היה בכלל אמור להישאר עם יצחק? זה נראה לך?? פשוט וברור שלא!!! אם התורה מאריכה כ"כ לספר לנו על 'מעשה אבות' של בחיר האבות... על כרחך מדובר בהכי הכי דרך ישראל סבא!!! במהלך הכי אידיאלי והכי מושלם!!!

אז רבש"ע: למה יעקב נענש על מהלך שהוא לא מתחרט עליו לרגע?? למה מגיע ליעקב אבינו עונש על דבר הכי נכון שהוא עשה!! שהוא עומד מאחוריו עד עצם היום הזה?? מה הפשט בזה??

עכשיו: אני רוצה שתבין: אם השאלה הזו הייתה נקודתית... היא לא הייתה כ"כ מפריעה לי... וגם לא הייתי פותח את הנושא הזה כאן... אם היה מדובר בשאלה ספציפית היא לא הייתה מציקה כ"כ...

הסיבה שהשאלה הזו כ"כ מנקרת כי היא מצטרפת לעוד כמה שאלות בודדות בסגנון הזה... שיש כמה מקומות בחז"ל שיוצא משם מן התרשמות כביכול שהצדיקים נענשו גם על הדברים הכי טובים ונכונים שהם עשו!!! **וזה בשבילנו סדן אדום!!** כל פעם שאנחנו נפגשים עם כזה נתון... הוא נכנס לאיזשהו תא במוח ומנקר... הוא כל הזמן מהבהב לנו בראש באיזה פינה נסתרת... (מי שמבין אותי מבין...)

ומה הסיבה שזה כ"כ מציק...? פשוט מאוד:

כי לכל אדור נורמלי יש נטיה אנושית לנהוג כחוק ולעשות מה שמוטל עליו כי אז אני רגוע שאני משוריין ומאובטח ולא מרחף על סיכונים... אבל ברגע שיש כמה מאמרי חז"ל שהבנתי מהם שלפעמים גם כשאתה עושה את הדבר הכי נכון למרות זאת אתה נתבע ונענש על זה... זה מערער את היציבות הזו!!! (זה כמו אזהרה פעם אחת בשבוע בגוש דן... לא צריך יותר... גם אחרי שיש לך את כל הביטוחים האפשריים... אבל עדיין יש משהו שתעזר יציבות ביטוחית) זה מעניק מין תחושה ש... עזוב... הרי גם אם אני אהיה הכי צדיק כמו יעקב אבינו, ואני אעשה לגמרי לגמרי מה שצריך לעשות... הרי בסוף גם הוא חטף בומבות... על המהלך הכי נכון שהוא עשה...

והנתון הזה מנקר! זה מציק!! ומעניק תחושה פנימית של... של 'שוא עבוד אלוקים ומה בצע כי שמרנו משמרתנו... ואני חושב שהנזק הרוחני שיש לנו מעצם התפיסה המטרידה הזו שמהבהבת לנו כל הזמן בראש כמו נורה אדומה... זה נזק מאוד נרחב!!

את המשפט הזה אני אומר בתור הקדמה לאלו שהולכים להתקין אותי למה אתה פותח שאלות שכאלו... ולכן אני מרגיע שהנזק הגדול כבר קרה!!! עצם זה שאנחנו מתהלכים עם סוג תחושות כאלו שיש גדולי עולם שנתבעו על הדברים הכי נכונים שהם עשו... זה ממש בגדר 'כי השתות ירסון צדיק מה פעל??'!!! מין תחושה כזו... שהנה... מה זה כבר משנה... הרי מה שאני אעשה יתפסו אותי... אז גם להתאמץ כמו יעקב אבינו וגם לחטוף אח"כ... ולכן אני חושב שחובש קדושה מוטלת עליו לפתוח כל קמט שכזה ולהציף אותו... לפתוח אותו כנושא ולבאר אותו הדק היטב ולסקל את הנזק שיכול להיות ממנו...

מי יודע אם לעת כזאת קוראים לעלון הזה 'אז נדברו' דיא ה' איש אל רעהו... ולו בשביל לתת מענה לפסוק אחד לפני (במלאכי ג') חזקו עלי דבריכם אמר ה'... אמרתם שוא עבוד אלוקים... או לחילופין (עוד כמה פסוקים לפני כן) הוגעתם ה' בדבריכם, באמרתם כל עושי רע טוב בעיני ה' ובהם הוא חפץ... **שני הפסוקים האלו נוגעים באותו רעיון!!!** הרעיון הוא שברבות השנים יצטברו לנו בראש כל מיני חצאי משפטים וחלקיקי מאמרי חז"ל שיצא לנו משם סלט אחד גדול... ובשורה התחתונה אנחנו נצא בהתרשמות ש... שעזוב... הרשע הכי גדול ישב בגן עדן בגלל שצדיק אחד דיבר עליו פעם אחת לשה"ר וכו'... והצדיק הכי גדול יסבול סבל רב... כי נכון שהוא עשה את הדבר הכי נכון בעולם... אבל על הדרך הוא הפסיד כיבוד אב או הפסיד קדושה ועל זה הוא הולך לחטוף... בקיצור: המסקנה הסופית היא שמה שתעשה בעבודת ה'... אתה לא מכוסה...

ומבחינתי (ונדמה לי שאני משמש כ-פה לעוד הרבה יהודים כמוני) בדור שלנו זו שליחות עצומה!! פשוט 'אז נדברו איש אל רעהו'... בא נדבר על זה... בא נפתח את הסוגיות ונבין ש-קל אמונה ואין עוול!!! להבין שהקב"ה הגון!!! להבין שמי שעושה טוב יהיה לו טוב ומי שעושה לו רע יהיה לו רע... להבין שלמייצשה בעולם האמת לא מחכים לנו שום הפתעות... ---כמוכן שגלשתי מעצם השאלה... כי שוב... השאלה הזו היא בסה"כ מדגם לכמה שאלות... אמנם בודדות!!! למעשה אין הרבה שאלות כאלו! אבל הקצת שאלות האלו מנקרות בפרשת הרף... שהבעיה הכי גדולה שלהם: שהם שאלות שרחוקות מלהיות שאלות חובבניות בפרשת שבוע... דא עקא!!! שאנחנו כן פגשנו אותם לראשונה בחובבנות מוחלטת של איזה דרשה בשבת שבע ברכות... ששם כבר שאלו את השאלות המאוד כבדות והתשובה הייתה חובבנית ו... והעיקר שזה איכשהו היה קשור לחתן שלנו... והחתן שלנו המשיך בדרכו... ואילו השאלה נשארה בראש ואנחנו מסתובבים עם זה וזה דוגר...

אז כעת לצורך העניין בא נתמקד ספציפית בתשובה הזו... וגם התשובה עצמה תהיה מדגמית לשאר שאלות מהסוג הזה: ובכן: באופן כללי: צריך לדעת אצלנו עונש זה 'לעמוד בפניה' היות והתנהגות לא יפה... עכשיו תשב בכלל ותאכל את הכובע... אבל בתורה זה לא הגישה!!! המשמעות הפנימית של עונש זה נשיאה באחריות!!! 'יהודי בא לעולם בשביל להיות בעל ההטבה ההיא!! לקבל את מה שהוא עשה... ולכן הוא גם נושא בתוצאות השליליות שלו... הדוגמא הכי מתאימה ל'עונש' זה תחזוקה של רכב... כל מי שיש לו רכב... זה כרוך בעלויות של טסט שנתי... טיפול 10.000... ביטוחים... ו... ואתה יודע מה עוד? לחפש חניה!!! אתה איזה עונש זה לחפש חניה במדינת ישראל?? נו... בעל הרכב עשה פה איזה עבירה שמגיע לו העונש הזה?? לא!! הוא גם לא מתחרט!! הוא ידע מראש לקראת מה הוא הולך... והיות והוא

החליט שהוא צריך רכב!!! אז הוא לקח את זה בחשבון והוא הסכים לישא בכל התוצאות האלו!!! כשאתה רואה בעל רכב מסתובב חצי שעה ומחפש חניה... זה לא אומר שהוא מתחרט... ככל הנראה הוא ידע שזה מה שהולך לקרות... והוא בכל זאת החליט לצאת עם הרכב... וכעת הוא פשוט נושא באחריות של הרכב...

זה המובן הפשוט של עונש!! נשיאה באחריות!!! גם אם הוא מתוכנן מראש... עוד דוגמא: יש לי חבר ששכב במיטה שלוש שבועות בעונש!!! על מה הגיע העונש?? כי הוא עבר ניתוח שהודיעו לו מראש שזה כרוך בשלוש שבועות של התאוששות... עונש כבד!! נו... הוא מתחרט על זה?? ממש לא!! הוא ידע בדיוק לקראת מה הוא הולך... והוא החליט שהוא הולך על זה... הנה לך דוגמא של עונש שלא בהכרח מגיע על טעויות!! ונסיים בעוד דוגמא אחת אחרונה שלטעמי היא הדוגמא הקולעת ביותר: אני מכיר משפחה שהגיע להם הצעה מצוינת בשביל הבת שלהם... הבעיה היא שאותה בת הייתה בא' סמינר... והיא צריכה ללמוד מקצוע... והייתה התלבטות גדולה: אם עכשיו נלך על שידוך... אז מתי היא תלמד מקצוע... ואם מקצוע... אז אנחנו מפסידים את השידוך... ובסוף אחרי הרבה התלבטות הוחלט שהיות ומדובר בשידוך מאוד טוב... אז הולכים על זה!!! אה... אבל מה יהיה עם מקצוע?? אז הוחלט שאין ברירה... את הלימודים היא תשלים בהמשך!! באמצע חיי הנישואין... ואכן כך היה... אותה אשת אברך כעת מרצה את עונשה והיא מגיעה ככה 'באמצע החיים' כל יום לסמינר כדי להשלים את הלימודים!! האם מישוה פה מתחרט על המהלך?? לא!!! אנחנו לרגע לא מתחרטים... אנחנו לגמרי עומדים מאחורי המהלך הזה... אבל ידענו מראש שהמהלך הזה כרוך ב-חור!!! שיום אחד יצטרכו להשלים אותו... עד כאן ברור?? **ומעתה!!! כעת נגיע ליעקב אבינו!!!**

יעקב אבינו חייב להיפרד מאביו ואמו... זה מה שצריך כעת לעשות!! וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם... אה... אבל יעקב אבינו לפי השיעור קומה שלו ולפי הבחינה שלו וכו' וכו'..... (כאן אני משאיר פתוח) חלק משלימות הבנין הרוחני שלו זה להיות במחיצת אביו!! ואם הוא הולך כעת לבנות את בית ישראל הוא יפסיד את 'השתלמות' נחוצה של 22 שנה במחיצת יצחק?? נו... מה עושים?

נו... מה עושים?? בסוף הוחלט שהיות ורצון ה' ללכת על זה!! אז יעקב אכן ילך לפדן אדם!! אה... מה יהיה עם ה-22 שנה במחיצת יצחק?? טוב... אין ברירה... הוא יצטרך יום אחד להשלים את החור הזה!! והדרך היחידה להשלים את החור הזה... זה היה באמצעות רוגזו של יוסף!! רוגזו של יוסף הוא עונש לא במקום של 'תעמוד בפניה'... אלא במקום של השלמת המשימה... וכאן עזוב... אני כבר לא נכנס לפרטים... איך יעקב משלים את הכיבוד אב באמצעות רוגזו של יוסף? את זה כבר אל תשאל אותי... זה כבר דברים עמוקים... מה שבטוח: ה-כ"ב שנים של רוגזו של יוסף זה לא עונש מהסוג שאנחנו מכירים... זה עונש מסוג של תחזוקת רכב... כמו מי שמעוניין ברכב צריך לעמוד במכלול של טופסולוגיה אז יעקב בשביל להגיע לשיעור קומה האינסופי שלי... צריך להקיף כך וכך משימות שאם הוא נאלץ להחסיך משהו... הוא יצטרך להשלים אותו!!!

כ"ל הסיפור עם דינה... גם שם מתעוררת אותה שאלה: רבש"ע: האם יעקב אבינו יום אחד חזר בתשובה על זה ש-אוי... חבל שלא נתתי את דינה לעשיו?? האם הוא התחרט על זה?? מסתמא שלא!! יעקב לרגע אחד לא חשב לתת את דינה לעשיו... אז למה הוא נענש על זה??

מה התשובה?? התשובה מוכרחת להיות פחות או יותר כך:

יעקב החליט חד משמעי שדינה לא תתחתן עם עשיו!! והוא עומד מאחורי זה!! והוא לא מתחרט על זה לרגע!! אבל מה לעשות שאל תשכח שיעקב אבינו מיזמתו הלך וקנה את הבכורה מעשיו... שזה אומר שיעקב בבחירתו האישית לקח על עצמו משימה כפולה של שני אנשים... גם שלו וגם של עשיו... ואכן מאותו יום החיים של יעקב נהיו הרבה יותר קשים!!! יש לו עבודה כפולה!! ממילא אל תתפלא לפתאום לבן מרמה אותו ומוסר לו גם את לאה בע"כ... אוי מה קרה? למה מגיע ליעקב כזה עונש?? פשוט מאוד: לאה בתכנית המקורית שייכת לעשיו!! וברגע שיעקב בבחירתו לקח מעשיו את התפקיד אז אוטומטית הוא מקבל את כל החבילה שלו... נו... זה עונש?? כן ו... ולא!! זה עונש כי יעקב אבינו צריך לעבוד 14 שנים ולא שבע... זה עונש כי יעקב אבינו חשב שזה רחל והתברר שזה לאה... אבל זה לא עונש כי יעקב אבינו בחר בזה!!! יעקב עומד מאחורי המחיר הזה!! כ"ל לגבי דינה... אם יעקב אבינו היה מוסר את דינה לעשיו... המשמעות הייתה שעשיו היה איכשהו מתחלק איתו בתפקיד... ולפתות את הפרשיה של 'שכם' עשיו היה לוקח על אחריותו... אבל היות ויעקב החליט להוציא את עשיו לגמרי מהתמונה... אז הוא נאלץ לקחת על הגב שלו גם את מעשה דינה...

האם זו התשובה המדיקת?? לא בטוח... האם ראיתי את זה כתוב באיזשהו מקום? חצי חצי... האם זה לגמרי הביאור או שאפשר לבאר את זה באופן אחר? יתכן!! אבל תקח אותי עד הסוף... אבל לפחות תדע שזה פחות או יותר הכיוון!!! כלומר: העקרון הוא חד משמעי: יהודי שנוהג כשורה לא נענש!! נקודה!!! תוציא מהראש... מי שחושב אחרת הוא מעליל עלילות דם על ידי נפש אב הרחמן... וכולנו יחד נזעקים למחות על אביו אב הרחמן שלא עבד דינא בלא דינא... והעקרון הזה נוגע לנו ביסודות הדת ממש!!! (מי יודע כמה 'אחר' יש לנו בגלל השטחים האפורים מהסוג הזה... ולא תמיד מדובר בכאלו שהורידו את הכיפה... יש כאלו שהורידו אימון... הסבוג של ברוגז לה'... זה פוצע את ה' לא פחות)

ואם בכל זאת כתוב שאבותינו נענשו על כל מיני דברים ש... שלא ידוע לנו שהם חוזרים בתשובה על זה... זה מוכרח להיות פחות או יותר בכיוון שהבאתי... אפשר להגיד את זה בנוסחאות קצת שונות אבל זה הכיוון: (לדוגמא: למה אברהם אבינו נענש שנשתעבדו בניו במצרים 400 שנה? מפני שעשה אנגריא בת"ח!! וביאר המשגיח הרב וולבה זכרנו לברכה: שהתביעה הייתה שאם אברהם היה נאחז במדרגה עוד יותר גבוהה, הוא היה יכול להסתדר לבד בלי האנגריא, וממילא הוא יכול גם לגמור לבד את התיקון בלי צורך בשישים ריבא במצרים... הנה לך נוסחה אחרת... אבל הרעיון הוא אותו רעיון: לאברהם לא מגיע עונש על דבר נכון שהוא עשה!!! ואם הוא בכל זאת נענש מוכרח להיות בתור השלמה על חסר שהיה אפשר לחסוך אותו...) ואידך זיל גמור... לא כ"כ מהר נגמור... אבל עוד קמט ועוד קמט... לא נשאיר פינה מוזנחת... וככה נשוב ונפייס את עצמנו לקוננו...

זה בני ואלמדה

אוצרות דעת, נטפי חיוק ופרקי הדרכה מלווקים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

גליון
מיוחד
חנוכה תשפ"ו

'פוחת והולך' או 'מוסיף והולך'??

מימי החנוכה – לכל השנה!

אור הנרות בימי החנוכה – לחיוק עבודת ה' בכל השנה כולה!

אומר ה'באר משה: וכמו כן בעלות האדם אל הקדושה גם עתה בזמן הזה, בכדי שלא יבוא לו קטרוג ובלבול הדעת מהסטרא אחרא, נתנו לו בית שמאי עצה, שיהיה ג"כ פוחת והולך. ולפי מהלך זה נמצא גם לענינו. אפשר להסתכל על הנרות שאנו מדליקים, כאילו עושים זאת לסטרא אחרא. זה לא ממש ככה, אבל הפירוש הוא כזה: מדוע אתה פוחת והולך? אתה עובד את ה' באופן כזה שאתה יודע שכאשר אתה מניח קצת לנפשך... נניח שהאדם התגלגל לשמוע מוזיקה וזה גזל ממנו את זמנו ואת נפשו ואין זה מוביל אותו לדברים טובים, והוא יודע שאם יתנתק לגמרי, יחזור וירדף לזה שוב ושוב. כוונה אנו מביאים דוגמה שאינה של עבירה. אף שהאמת שגם כאשר מדובר בהרגל עבירה, צריך ללכת לאט, כי הרי צריך להגיע אל התכלית, וכבר למדנו על זה בכמה שיעורים. אבל בדברים שאינם עבירה ממש, זה פשוט וברור. כשאתה נותן משום שאתה רוצה לעבוד את ה' ואתה הולך במהלך של פחות והולך, זהו הדרך שאתה מסיר את הקטרוג ומגיע אל הקב"ה!

תפסת מרובה בחינוך לא תפסת

אפשר לראות זאת גם בחינוך. נניח שהילד רוצה איזה דבר ואומר: 'לכולם יש את זה'. אצל כל ילד הדבר הזה קיים. ילד, ילדה, יותר מבוגר, יותר צעיר, בחור. הוא רוצה לנסוע לאן שהוא, הוא רוצה לאכול משהו, הוא רוצה ללכת... כל מין מציאות... זה יכול להיות בלבוש, או בכל תחום וענין. כשהאב מחנך את הילד ורוצה שייפטר מן הרע ולא ירוץ אחרי מה שכולם רצים, אם הוא הולך עד הסוף, אין הוא עובד את ה', כי הצד שכנגד מתחזק - 'אבי אינו מבין אותי, אמי אינה מבינה אותי...' ואז הוא מתנתק ועושה מה שעולה על רוחו. אומר הרבי מקאזניץ דבר נפלא: בינתיים אני נותן לו, אבל התכלית בנתינה היא,

הוא בענין מי שרגיל לדבר דברים בטלים, או בענין מי שאדוק ב'נייעס' או טכנולוגיה וכדומה, שאומרים לו: תתחיל להתנזר לאט לאט. בחר לך שעה אחת ביום. אולי קודם התפילה. קודם התפילה אין כלום. אם אתה רואה שאתה מצליח, תוסיף עוד שעה. תבין שאין לך ברירה. מצד אחד אתה חייב לבקר את היצר, ומצד שני, אתה חייב ללכת לאט לאט!

לדת קצת לסטרא אחרא

הוא מוסיף שם שזהו הטעם המובא בגמרא לשיטת בית שמאי - כנגד פרי החג. בני ישראל צריכים לעלות בימי החג מדרגה לדרגה עד שיגיעו לשמיני עצרת ויתייחדו עם הקב"ה, אולם המקטרגים בוודאי לא יניחו להם, כי כשהם רואים את גדלות היהודי ואת קרבתו אל ה', הם באים להילחם. נתנה התורה עצה להקריב בשבילם שבועים פרים בשבעת ימי החג, שבועים כנגד שבועים שרי האומות, ובה מניחים את דעתם ומשקיטים את ריבם, ולכן הפרים הולכים ומתמעטים, עד שבשמיני עצרת אין מקריבים בשבילם כלום, כי מיום ליום המקטרגים פוחתים והולכים.

כך הוא גם כשהאדם עובד על סור מרע. האדם הרי נלחם אז עם ההרגל, עם הסטרא אחרא, ולכן הוא חייב לתת לו קצת, כי אם לא יתן לו, הוא יתגבר עליו ויסבול ממנו פי כמה וכמה. זה מה שלומדים מפרי החג. ה'באר משה' מסביר כך: היות שהולכים לעשות עכשיו יחוד גמור עם הקב"ה, מוכרחים לתת לשרי האומות, וזה משקט אותם. הן תראה שאף ביום כיפור נותנים לסטרא אחרא את השעיר לעזעזל. חייבים לתת לו. אבל נותנים לו כל פעם קצת פחות. פוחתים והולכים. מצד אחד נותנים לו, מצד שני פוחתים והולכים, ובזו הדרך הוא הולך ונעלם.

ידועה מחלוקת בית שמאי ובית הלל בענין נרות חנוכה אם 'פוחת והולך' או 'מוסיף והולך'. ומצאנו ביאור בזה בכמה מספרי החסידות. וכעת נלמד אותו מהספר 'באר משה' להרה"ק רבי משה מקאזניץ זיע"א.

א

פוחת והולך

הוא מבאר טעם המחלוקת, כי הנה כשהאדם מתחיל לעבוד את ה', הוא רוצה לבקר את הרע מן העולם, ולכן הצד שכנגד מתעורר להלחם בו, ויעמוד השטן על ימינו לשטנו. ומה העצה? אומרים בית שמאי: 'פוחת והולך' - לאט לאט תבער את הקוצים מן הכרם, היינו את הרע שבתוכך, עד שהיצר הרע יתבטל וישתוק מדון ויתבטל הריב. אתה חייב לפעול לאט לאט, כי אם תבוא בפתע פתאום ובפעם אחת, הצד שכנגד יתגבר וינצח. אבל כשאתה פועל בהדרגה, אז אח"כ ממילא תעלה אל הקודש פנימה באין מוחה ומעכב בידך!

נדבר בשפתינו: אם האדם רוצה להיפטר מאיזה הרגל פסול, המהלך של בית שמאי הוא שיילחם עם יצרו ויגוס ממנו עוד ועוד עד שיבערו לגמרי. למשל, אם האדם רגיל להכניס לגופו הרבה סוכר, וזה מזיק לו, אומרים לו: 'תתחיל לאט לאט להתנזר מהסוכר. בהתחלה תכניס כפית אחת של סוכר לקפה שלך במקום שתיים, בהמשך תוריד מכפית לחצי כפית, וכן הלאה, עד שתפסיק לגמרי עם הסוכר ותהיה בריא ורענן'. וכן בענין העישון או בענין שאר המאכלים המזיקים. אומרים לאדם לפעול בהדרגה, וזה מה שנקרא פוחת והולך. על האדם להבין שנפשו עדיין רגילה לזה ולכן הוא לא יכול לקחתו ממנה בבת אחת, אבל מצד שני הוא חייב להתחיל למעט מזה. וכן

בזמן הזה

מתוך החיים: אפשר לראות זאת בחינוך. נניח שהילד רוצה איזה דבר ואומר: 'לכולם יש את זה'. אצל כל ילד הדבר הזה קיים. ילד, ילדה, יותר מבוגר, יותר צעיר, בחור. הוא רוצה לנסוע לאן שהוא, הוא רוצה לאכול משהו, הוא רוצה ללכת... כל מין מציאות... זה יכול להיות בלבוש, או בכל תחום וענין. כשהאב מחנך את הילד ורוצה שייפטר מן הרע ולא ירוץ אחרי מה שכולם רצים, אם הוא הולך עד הסוף, אין הוא עובד את ה', כי הצד שכנגד מתחזק - 'אבי אינו מבין אותי, אמי אינה מבינה אותי...' ואז הוא מתנתק ועושה מה שעולה על רוחו.

הבנה לחיים: אומר הרבי מקאזניץ דבר נפלא: בינתיים אני נותן לו, אבל התכלית בנתינה היא, שעם הזמן יפחת וילך. כשאתה נותן קצת עם התכלית להיות פוחת והולך, אתה עובד אז את ה'. זהו פרי החג, זהו שיטת בית שמאי 'פוחת והולך', זהו מהלך בעבודת ה' למתחיל - לאט לאט!

שעם הזמן יפחת וילך. כשאתה נותן קצת עם התכלית להיות פוחת והולך, אתה עובד אז את ה'. זהו פרי החג, זהו שיטת בית שמאי, זהו מהלך בעבודת ה' למתחיל, וידוע דברי האור החיים הק' בפרשת שופטים על הפסוק "כי תצא למלחמה על עיר וקראת אליה לשלום", שכאשר הולכים במלחמה עם היצר, חייבים ליתן לו קצת כדי שהמלחמה תצליח. אחרת, הוא רק מתחזק.

אפשר לראות זאת אפילו בדו שיח בין שני אנשים, אם אחד אומר לשני: 'אינך צודק בשום דבר שאמרת. אינך יודע מה אתה מדבר. אתה מדבר שטויות' - השני אומר לעצמו במוחו: 'בסדר, אתה המשוגע כאן. טוב, סיימת לדבר? לך מכאן'. וכך שניהם מסתכלים זה על זה - 'אתה לא מבין אותי ואני לא מבין אותך, לך-לך לחיים ארוכים ולשלום'. הבעיה היא רק כשהם שנים שצריכים להמשיך להיות בקשר, כמו אב ובן, איש ואשה, עובד ובעל הבית, וכן הלאה, כי אז נעשה ביניהם נתק שמתרחב והולך. כך הגמרא אומרת בסנהדרין (א, ט) שאם משאירים מחלוקת, החור רק הולך ונתרחב.

הדרך להשפיע על השני, היא רק כאשר אחד מקשיב לשני ואומר: 'פשוט, אתה אומר דברים כל-כך נכונים, דברים של טעם, הפלא ופלא, לא חשבת מזה'. וכעבור כמה כמה רגעים, הוא אומר לו: 'דך חשבת שאולי אפשר להוסיף לזה...' זה מה שנקרא שיח. ככה זה נבנה. זה דבר אמיתי, לא משחק, כי תמיד יש איזה דבר שלוחץ על פלוני והוא דבר אמת. זה מה שנקרא שתמיד צריך לתת קצת לצד השני.

אף כאן, עם הסטרא אחרא מתנהל מלחמה. אם אתה אומר: אין כלום. נגמר. זה לא עובד. אתה צריך ללכת לאט לאט, וכך אפשר להיפטר מהיצר הרע!

ב' מוסיף והולך

זהו שיטת בית שמאי. אך בית הלל אומרים: מוסיף והולך בגודל הקדושה לעלות יותר ויותר, ואל יתן דעתו כלל על הקטרוג מסטרא אחרא. 'עזוב! אל תהיה עסוק בו'. וממילא יתברר ויתבטל בהיותו עולה אל הקדושה באמיתות כוונת לבו בכל יום יותר ויותר ויוספת פי המקטרוג. 'מעלין בקודש ולא מורידין'. הוא מוסיף בכל יום בעבודה, וממילא אין מורידין. ולכן אומרים על הניסים: 'מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים... ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך' פירושו שכאשר הרע מתבטל, נתגדל ונתקדש שמו יתברך על-ידי זה, ונתרחב גבול הקדושה ומתבטל הסטרא אחרא, וממילא שם גדול וקדוש בעולמך.

והיינו שבית שמאי סוברים שהמהלך הוא לעסוק בסור מרע, ובית הלל אומרים שהמהלך הוא לעסוק בעשה טוב. עוד טוב, עוד טוב ועוד טוב, עד שהרע יתבטל. אף בית הלל מודים שצריך לסור מן הרע, אבל הם סוברים שזה יעשה על-ידי עשה טוב. עשה עוד קצת טוב ועוד קצת טוב, ותראה שהרע ייעלם.

בחזרה לדוגמה שהבאנו. יש לו לאדם הרגלים, אומר הוא לעצמו: 'מתי אני פונה אל ההרגלים? כשאין לי סבלנות או כשאני קצת שבור בלב'. על כן הוא הולך ועוסק בדברים טובים ומוסיף בתורה ותפילה וגמילות חסד, כל הדברים שנפשו נהנית מהם, ופתאום הוא אומר בהתפעלות: 'אתה יודע? בשלושה הימים האחרונים, בכלל לא הייתי עסוק בנייעס'. ואם הוא רואה שהוא נופל, הוא מוסיף עוד קצת טוב, ואם עדיין הוא נופל, הוא מוסיף עוד קצת טוב. בית הלל אומרים: 'תהיה מוסיף והולך, ובסוף תמצא את עצמך עם מנורה מלאה'. היכן התסרוק? לא יודע. נעלמה. הוא השתעשע בכל כך הרבה טוב, עד שהרע נתבטל!

שתי דרכים בדרכי הצדיקים

ובכן, שני המהלכים האלה, הם שתי הדרכים בעבודת ה'. הרי חייבים לקיים 'סור מרע' וחייבים לקיים 'עשה טוב'. השאלה היא איך עושים זאת. הרי כל אחד מאתנו רוצה להתחיל. כל אחד רוצה לעלות אל הקדושה. מהלך אחד הוא להתחיל עם הסדר. תתחיל עם סור מרע. ואף שקשה לסור מן הרע, לכן תלך לאט. אם תלך לאט, תראה שאתה יכול. המהלך השני הוא: אל תתעסק בזה. תהיה עסוק רק עם הטוב.

וידוע ששתי הדרכים האלה, הם שתי דרכים מרכזיות בדרכי החסידות. היו שדגלו יותר בדרך זו והיו שדגלו יותר בזו. עלינו לזכור שכאשר הצדיקים אומרים לנו שזהו הביאור במחלוקת בית שמאי ובית הלל, זה תורת אמת. הרבה פעמים אנשים מסתכלים על זה כעל רמז ודרש, ואז הם אומרים: מה זה קשור אלינו? מה זה קשור אל הדלקת הנרות? זה טוב בשביל ללמוד ספרי חסידות ולהיזכר ביסודות. הנה עוד מעט מגיעה פרשת ויחי ושם יש מהגה"ק משינאווא זיע"א שזה היה הוויכוח בין יעקב ויוסף על מי להניח יד ימין. על אפרים או על מנשה. יוסף סבר שצריך להתחיל עם סור מרע, ויעקב אמר לו: לא כן,

תהיה מוסיף והולך, ובסוף תמצא את עצמך עם מנורה מלאה

אלא צריך להתחיל בעשה טוב ועל-ידי כן יסור מן הרע. אומר האדם: כן, טוב ללמוד את היסודות. פעם לומדים אותם בפרשת ויחי, פעם לומדים אותם במחלוקת בית שמאי ובית הלל לגבי נרות חנוכה, וכשנגיע לפורים, נפרש ג"כ שזה היה מחלוקת מרדכי ואסתר. מסתכלים על זה כאילו אין זה שייך דווקא לחנוכה. אבל אין זה נכון, כי הצדיקים הם בעלי רוח הקודש, ולא סתם חיפשו לומר פירושים, אלא ראו את זה מפורש בפנים.

ובכן, הביאור פשוט. זה ברור שנתנו לנו מצוה שתסייע לנו לצאת מהבעיות שלנו. זה צריך להיות ברור אצלנו. כל מצוה ניתנה לאדם לטפל בבעיות שיש לו. וזהו שאמר הקב"ה: "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין". הרי אומר: מדוע הקב"ה נתן לך תורה? הוא נתנה לך דווקא בשביל הבעיות שיש לך. זה לא איזה דבר צדדי. יש לו סוד. הוא מדבר עם המטפל שלו שיש לו יצרים. וחוץ מזה הוא גם לומד תורה. לא-לא. זה הם לא שני דברים נפרדים. את התורה נתתי לך בשביל היצר הרע. אם תלמד תורה לשמה ותתפלל ותחזור בתשובה קודם הלימוד, תראה שהתורה תועיל לך להשתחרר מכבלי היצר.

כך הוא גם לגבי נרות החנוכה. נרות החנוכה הם אור המאיר למטה מעשרה, אור המאיר למי שהוא מתחיל ומתמודד עם בעיות. אומרים לו: בא נעזור לך, ניתן לך מצוה, תכין את עצמך למצוה, תהיה בשמחה בשעת קיומה, תתבונן, ואנו אומרים לך שזה יכול לעזור לך!

ד' אלו ואלו דברי אלוקים חיים

והרי זה אור נפלא מאוד. מצד אחד יש כאן מהלך נפלא של עשה טוב שמוביל לסור מרע. על זה אפשר להסתכל כעל המהלך יותר קל בנרות חנוכה. הפשוט הוא כזה: האדם מתכוף. המנורה מלאה בזאת חנוכה, והוא הולך להתכופף למטה מעשרה ולהדליק. חושב האדם: למה אני עסוק בלהדליק למטה? לכאורה עדיף שאנקה שם ונגמר הסיפור. על זה יש שיטת בית הלל שהלכה כמותם שאומרת: ככה באמת מנקים. בדיוק ככה מנקים. ובכן, תכונן שיש לך למטה מעשרה אצלך ואתה רוצה לנקות שם, וזהו תפילתך לפני הדלקת הנרות: "כי אתה תאיר נרי, ה' אלוקי גיה חשכי". יש לך מצוה מעשית, ללכת ולהדליק ולהאיר שם. הלכה כבית הלל. מוסיפים והולכים. ואח"כ הלל והודאה. הוא מודה ומודה, עד שנעשה מלא אור. הוא מכניס אור של אמונה בתוך הלילות.

הרואה את הנרות

מצד שני, יש גם את המהלך של בית שמאי, כי אלו ואלו דברי אלוקים חיים, והכל מונח בנרות החנוכה, גם שיטת בית שמאי.

הנה יש מהרה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זיע"א דיבור נפלא. חז"ל אמרו שהרואה נר חנוכה, צריך לברך (שבת כג, א). חידוש הוא, כי בדרך כלל אין מברכים ברכת המצוות על הראיה, וכאן מברכים על הראיה. כך הוא בגמרא ונפסק להלכה. עוד הוא מדייק בנוסח 'אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד'. מה צורך יש להוסיף 'אלא לראותם בלבד'? מדוע אין מספיק לומר: 'אין לנו רשות להשתמש בהם'. אכן מדויק מזה שיש בזה עבודה מיוחדת של ראייה!

אמר מהרי"ד מבעלזא שהיונים ביקשו לגזול את הקדושה מ ישראל, ולכן נלחמו עם המילה ועם השבת, וביצירות יש שנלחמו גם עם טבילה. הם נלחמו בכל העננים השייכים למדת יוסף הצדיק, ועל-ידי מסירות נפשם של החשמונאים, התגברו עליהם. שמו"ן הוא ראשי תיבות: שבת, מילה, נדה. ונרות החנוכה מביאים כוח גדול לזכות להיות קדושים. אמר על כך מהרי"ד מבעלזא דבר נפלא: במשכן שילה שהיה בחלקו של יוסף, קדשי קדשים נאכלין לפניו מן הקלעים, וקדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה. פירוש: כל מי שיכול היה לראות משכן שילה, נתפס באותה קדושה, ויכול היה לאכול קדשים קלים. וסיבת הדבר, כי יוסף היה שמור בעיניו, אשר זהו הפירוש 'בן פורת עליו עין'. עין שלא רצתה לזון ולהינות מדבר שאינה שלה, תזכה ותאכל כמלוא עיניה, כדאיתא במדרש, ולכן אוכלים קדשים קלים במקום שאפשר לראות את המשכן.

מבאר הצדיק: כוח יש לנרות החנוכה שכאשר אתה מסתכל בהם, אתה זוכה להתקדש בקדושת יוסף הצדיק. דבר נפלא. לכן כתוב 'אלא לראותם בלבד', ולכן כשאתה רואה אותם, עליך לברך. וכך ראינו שיראי ה' היו תמיד מסתכלים בנרות. רוצים לטהר את העינים, רוצים לסלק דברים שאינם רואים שנתפסו בעינים. יש על זה מאמרים רבים מפורשים, ואנו הבאנו עכשיו רק אחד מהם.

ולענייננו, יש כאן סור מרע נפלא. יש כאן את החלק של עשה טוב, כפי שראינו לעיל, ויש כאן גם את החלק של סור מרע. יש לו לאדם השתוקקות גדולה להיפטר מדברים פסולים. זהו תפילתו ותשוקתו וחלק גדול הוא מהדלקת הנרות. המחלוקת בין בית שמאי ובית הלל היא רק במה להשקיע יותר, לבית שמאי יש להשקיע יותר בסור מרע, ולבית הלל בעשה טוב, אבל שני המהלכים הם דרכים קדושים בעבודת ה'!

והרווחנו לדרכנו האורות הגנוזים בנרות חנוכה, שבכוחם להשפיע הן לסור מרע והן לעשה טוב!

מה מסמלים 'נרות החנוכה'?

נר מצוה, היינו שנדלקה לשם מצות נר חנוכה וכדי לפרסם שהקב"ה מנהל את העולם. מה זה פרסומי ניסא אם לא מלך על כל העולם כולו בכבודך. זה אותו דבר. 'אבל אני לא יכול לצוות אותך שבליל חנוכה תוציא רמקול מהחלון ותצעק: 'ה' הוא האלוקים ומולך על כל העולם כולו בכבודך'. זה מה שהיית רוצה לעשות. לא רע. יש לך כוונה טובה מאוד. הבעיה שאתה מצמצם את זה. חבל. אתה רק אומר: 'מלך על כל העולם כולו בכבודך'. איך מבקש כמו כ: 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך'. אמרת את החצי הראשון. מה עם החצי השני? אני רוצה שגם תדליק נר, כי בנר קיים הכל!!'

בהשתוקקות כלפי מעלה גלום הרצון למסור את הנפש לה' ולהתקרב אליו יתברך. ובכן, 'לא די שתאמר 'מלך על כל העולם כולו בכבודך'. צריך גם שתדליק אש. אבל אחרי שאתה מדליק את האש, עשה טובה. התיישב ליד הנרות ואמור מזמורים. **תסביר מה גלום באש הזאת!** ובמזמורים האלה אתה צריך לבטא לכל הפחות מלכיות זכרונות ושופרות. בזכרונות **הרי מדברים על התשוקה הגדולה בינינו ובין הקב"ה** ברצוא ושוב. המסירות נפש שיש לו לאברהם למסור את בנו יחידו אשר אהב להקב"ה. האדם יודע שלנשמתו יש את זה, אבל היא כלואה, היא נמצאת בתוך הגוף שאין נותן לה לצאת החוצה. **יש בנשמת השתוקקות לעלות למעלה, ואני רוצה לתת ביטוי לתשוקתה, אני רוצה לדבר על זה ולשיר על זה.**

קרב קץ הישועה

חוץ מזה, כשהאור הנ"ל יורד לעולם, מתקיימת התכלית. הן על זה אנו מבקשים בראש השנה - 'ויידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו'. וכן אומרים קודם התקיעות - כל העמים תקעו כף. **אנו רוצים שהאומות יכירו שיש אלוקים בעולם, וזוהי תכליתו של היהודי. ככל הקב"ה מתגלה אצלו, כך הקליפה נופלת!**

כששרים 'מעוז צור ישועתי' על כל חלקיו, הרי אומרים בזעיר אנפין הפיוט של 'ברוך ד' יום יום'. עוברים על כל הגלויות, גלות אדום, וגלות יון וגלות פרס, ומבקשים מהקב"ה אחרי הכל: **'חשוף זרוע קדשך, שיתראה לנו ותבוא הישועה'**. הסבר הוא לנרות. זה עוד אחד מהדברים ששרים ואומרים כדי להסביר את הנרות. האדם אומר כך: **'הדלקנו נרות להאיר, וכעת נסביר. חלק מההשתוקקות שלנו לגאולה הוא שיתקיים 'ויידע כל פעול כי אתה פעלתו!'** אנו מבקשים: 'דחה אדמוני בצל צלמוני' - תדחה את אדום שיפלו בגיא צלמות. 'הקם לנו רועה שבעה' - שתביא לנו את שבעת הרועים ויחזור העולם להיות מלא אור!

זה יהיה מעילה בהקדש! אחרי כל הטעמים שאמרתי לך, עדיין אינך יודע כלום, אבל לכל הפחות אתה מבין שזה פועל מכל הכיוונים. הפירוש הוא שחזרה בתשובה והמלכת ה' חד הן, אבל איך אוכל לומר לך זאת? הרי אני חייב לומר לך שהם אותו דבר!

כולם הסברים

אכן ביהי רצון קודם הדלקת נר חנוכה שיסד **ה'בני יששכר'** אומרים: **'מלך על כל העולם כולו בכבודך'**. הולכים עם הענין הזה. **זה כולל הכל. זה כולל חזרה בתשובה, זה מבטא את מסירות נפשו של אברהם, זה המלכת ה'.** זה אורייתא, ישראל וקב"ה. זהו שופר. אבל אם האדם תוקע בשופר ואינו אומר פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות, אינו מבין מה שהוא עושה בתקיעת השופר. פסוקי המלכיות זכרונות ושופרות, הם ההסבר לשופר. הפירוש הוא כזה: מצד אחד אתה חייב לתקוע בשופר כי אסור לך לצמצם את הביטול והתפילה לרבש"ע שיהיו באותיות בלבד, אך מצד שני כיון שבוודאי אינך מבין, עליך לומר גם את פסוקי המלכיות זכרונות ושופרות. ומטעם זה מוצאים שהשופר נמצא בכל אחד מאלה. הוא נמצא בשופרות, הוא נמצא בזכרונות גבי אילו של יצחק, ונמצא במלכיות כי על-ידי השופר ממליכים את ה', כי כולם הסברים הם לשופר.

הנר כולל הכול

אומר הרה"ק מאמשינאו שכך הוא לגבי הדלקת הנר. הלא זה גבוה מהכל, כפי שהצדיקים מסבירים שיש כלי ושמן ופתילה שהם כולם דברים מגושמים, ועליהם מדליקים 'אש' שהיא היסוד היותר רוחני מכל היסודות ונמשכת כלפי מעלה. 'אש' היא דבר עליון, בפרט כאשר היא

ב'אמרי קודש' מהרה"ק רבי יצחק מאמשינאו זי"ע. א מובא שהזמירות שאומרים אחר הדלקת הנרות, הם ביאור והסבר לנרות, כי אור הנרות גבוה מאוד ולא כל אחד זוכה ורואהו, ולכן אומרים את הזמירות האלה כדי להסבירם. ואמר שזה דומה למה שאומרים פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות שהם ביאור על התקיעות.

כולהו איתנהו בהו

הקב"ה אמר (ר"ה טז, א): "אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה - בשופר".

השופר, מאחר שהוא למעלה מן האותיות ובא ממקום עמוק, יש לו בתוכו הרבה טעמים שונים, להזכיר עקידת יצחק, להמליך את ה', לעורר ישנים מתרדמתם, וכן הלאה. פעמים הרבה כשלומדים תוספות עם תלמידים, יודעים שלא כדאי לומר: 'רבותי! יש לנו כאן שבעה מהלכים'. יש אנשים שעושים את זה, אבל אין לזה תועלת. לך עם מהלך אחד, תבין אותו, תתחבר אליו. אל תעמיס יותר מדי. אך כאן האדם מכין עצמו לתקיעת שופר ורואה במחזור עשרה טעמים שונים. הוא שואל: 'האם הם סתם חשבונות? אמור לי אם כן את הטעם העיקרי ויהיה לי יותר קל להתחבר!'

אך כאן מבואר שיש לכך סיבה. הסיבה היא כי באמת קשה לצמצם באותיות מה פועלים בתקיעת שופר, כי אין זה אמת. 'הן בדווקא נתתי לך עבודה כזו שאתה יכול לחזור על ידה בתשובה ממקום כה פנימי - צעקה לה', צעקה עמוקה ביותר אשר כל הגוונים קיימים בה. זו הרי הסיבה, שהשופר נבחר לכך, ואם כן מה אתה רוצה, שאגיד לך טעם אחד בלבד?! הלא

ההשתוקקות בחנוכה - למה?

יש ב'שפת אמת' (תרמ"א) שבאמת היה להם לבני ישראל בשעתם הרבה בעיות. הן מלחמה היתה להם עם היונים אשר רצו להשמידם. אך למעשה ההלל וההודאה והשמחה הן בעיקר על שזכו להדליק את המנורה, מדוע? כי עיקר כאבם היה על חסרון עבודת ה', וכיון שזה היה עיקר כאבם, היתה ישועתם ג"כ במה שזכו למצוא את פך השמן הטהור, כי כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה. כשהאדם כואב על חסרון הקדושה - הוא זוכה לישועה בריבוי הקדושה, כי במה שהאדם משתוקק, בזה הוא נושע! ואף אנו הסיבה האמיתית שאנו כל-כך משתוקקים לגאולה השלימה היא מפני שאנו רוצים לעבוד את ה'. ברור שאנו רוצים שייפסק צער השכינה, אבל לא זהו העיקר. הסיבה העיקרית היא, שאנו עומדים ושואלים יום יום: מה יהיה עם הקדושה? מה יהיה עם הטהרה? מה יהיה עם השגה, עם תורה לשמה? וכשאנו מדליקים נר חנוכה, מתעוררת תשוקה זו. לכן כשהאדם מתפלל על הגאולה, יש בזה גם הגאולה הכללית וגם הגאולה הפרטית.

יש שאנו חושבים כשאומרים שכוונתנו לבקש גם על הגאולה הפרטית, שאומרים זאת בדרך דרש. איננו קולטים את היסוד האמור: כשאתה מדליק נר, הכל כלול בזה, אלא שלא היתה לי ברירה, והייתי מוכרח לצמצם הכל באותיות. ולכן כשאתה אומר את האותיות האלה ושר אותן ומכוון על גלותך הפרטית, אין פירוש של דבר שאתה מכוון בדרך דרש. אדרבא, אתה חוזר אל המקור של הנרות אשר שם הכל היה כלול ביחד, ורק מפני שמצמצמים באותיות, צריך לדבר בשפה אחת. בניגון הרי אפשר לכלול כל-כך הרבה, בפרט בניגון בלי מילים. אכן בניגון בלי מילים יש לפעמים שחוזרים לאותה בעיה של נרות חנוכה, ואז צריך לניגון עם מילים להסביר מה שיש בניגון. עכ"פ אפשר אז לכוון עוד ועוד באופן רחב!

הקב"ה איתך בכל מצב!!

מעשה

הרה"ק רבי מרדכי דוב מהארניסטייפל זיע"א נשא את בתו של ה'דברי חיים' מצאנז זיע"א, ושהה למשך תקופת מה אחר נישואיו אצל חותנו. בתום התקופה, נסע בחזרה לעיר מולדתו ובדרך עבר את העיר טאלנא ונכנס אל הרה"ק רבי דוד זיע"א שהיה אחי זקנו הרה"ק מטשערקאס זיע"א.

היה אז ליל ראשון דחנוכה, הרה"ק מטאלנא עמד והתכונן להדלקת הנר, ופתאום הסתובב לאחד מהחסידים שעמד מאחוריו ושאל: "איך אתה מדבר עם נוות ביתך? הן נמוכה היא ממך, ובכן, מה אתה עושה? אתה מתכופף אליה או שהיא עולה על הכסא?" וכיון שסיים את שאלתו, מיד הסתובב בחזרה ובירך על הדלקת הנר.

כולם תמחו לפשר הדבר, אך הרה"ק מהארניסטייפל שפך אור על התמיהה. הוא אמר: הצדיק בוודאי התכוון למה שאמר חז"ל (ב"מ נט, א): "איתתך גוצא גחין ותלחוש לה" - אם אשתך נמוכה, התכופף ודבר אליה. התכוון לומר שכאשר הקב"ה רוצה לדבר אתנו, אינו ממתיך שנעלה למעלה, אלא הוא כביכול מנמיך את עצמו ויורד לדרגת האדם ומדבר אתו לפי שפתו, והוא כדרך האם שמדברת עם בנה אשר מתאימה את שפתה וסגנון דיבורה לגיל של הילד, כי המבוגר יכול לצמצם את עצמו לילד, והילד אין בכוחו להשכיל כמו המבוגר!

בטרם הדליק את הנר, רצה הצדיק שיבינו מה פשרו של דבר שאור החנוכה מאיר למטה מעשרה, והסביר הכוונה שהקב"ה מדבר עם האדם בשפתו וסגנונו לפי דרגתו. אם יש לו לאדם טמטום הלב ובגלל כן אינו מבין במשך השנה מה שמדברים אתו, הקב"ה שולח לו רמזים ואינו מבין... בסדר, אבל עדיין יש לו רמזים שיוכל להבין. יש רמזים שאף מי שאינו בבחינת חכימא - מבינם. אומר הקב"ה: 'בסדר, נדבר אתו בשפתו כדי שיבין'. בחנוכה הקב"ה מצמצם את התורה ואת הקשר עם האדם יותר מבכל השנה!

הבנה למעשה

הנה בספה"ק 'בית אהרן' על הפסוק: "ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחי ויט עד איש עדולמי ושמו חירה", אומר כך: יהודה הוא שם הו"ה עם אות דל"ת באמצע, כי יש לו להקב"ה כעין דל"ת שהוא נפתח ויורד אל האדם ומדבר אתו לפי דרגתו. הוא לוקח אורות גדולים ומביאם אל האדם. בזה הוא מפרש "משפיל גאים עדי ארץ". גאים הם אורות גבוהים, גבוה מעל גבוה. הקב"ה משפיל עדי ארץ באופן שגם האנשים הפשוטים יוכלו להיאחז בהם, וזאת כדי להגביה שפלים עדי מרום, היינו שהאנשים השפלים יתרוממו. כך יש בהפסטה לשבת שובה: "אני כבדתי רענן". ופירש שם רש"י: "אני לו נכפף להיות אווז ידו בי כבדתי רענן הנכפף לארץ שאדם אווז בענפיו, כלומר, אהיה מצוי לו!" ענין זה מתקיים במיוחד במצות נר חנוכה שקיבלנו, ונרחיבו יותר לדבר עליו בשפתינו.

הרמב"ם הרי אומר בפירוש המשניות בהקדמת פרק חלק (סנהדרין פ"ה) שרצוי ונכון ליתן פרס לילד עבור דבר טוב שעשה, בכל גיל כפי שמתאים לאותו גיל, עד שכאשר תתחזק דעתו, יבין שאין פרס גדול מקרבת אלוקים. ולכאורה יש להבין איך מותר ללכת במהלך זה שנדמה כמהלך של שקר? והאמת שיש לשאול כך באופן כללי על מה שאמר חז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה וכו' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. אכן אחת מהתשובות היא כזו: נניח שהילד חוזר הביתה ומבקש מההורים שיקנו לו משהו (כי לכל החברים יש...), ההורים מחליטים לקנות לו, אך יערכו לו תחילה מבצע. הם אומרים לו: 'אם תלך לישון עד שעה שמונה במשך שבועיים - תקבל'. הנה מקופיא זה נראה ילדותי, אבל כשמתבוננים, זה ממש לא כך, כי הנה הקב"ה הוא זה שברא את הצעצוע, למי הוא ברא אותו? לילד שזקוק לו, ואף נתן לו הורים שיוכלו לתת לו. נמצא שכאשר הוא מקבל את הפרס לפי גילו, נכון שזה יותר מצומצם, אבל למעשה מדובר בחיך שהקב"ה נותן לו. הוא אומר לו: 'איזה יופי שהלכת לישון במשך שבועיים בזמן! קיימת מצות כיבוד אב ואם. אתה הולך ומתעלה! מה זה משנה שזה נעשה בצורה ובשפה ילדותית? סוף סוף מתרחש אותו דבר.

יותר מזה, האדם רגיל ללגלג על מי שצעיר ממנו בשנתיים. הוא אומר לו: כשתתבגר - תבין. כל החיים זה הולך ככה. כל אימת שנים נפגשים ואחד מהם כבר נמצא בשלב יותר מתקדם בחיים, הוא מסתכל על השני כעל טיפשי

קצת. הוא אומר לו: נו-נו, תעשה לבד את הטעויות, א"כ תחזור וכבר תבין לבד. כך כל אחד צוחק מזה שצעיר ממנו בשנתיים, כאילו אומר בלבו: אני חכם וטיפש.

נמצא שכלפי הקב"ה, השפה הזו שמדברים אתך, בעל כשרון נפלא, והסגנון הזה של קרבת אלוקים שמושחחים אתך, הוא ג"כ צמצום גדול כפי המקום שבו אתה נמצא עכשיו, ואם כן מה החילוק אצל הקב"ה אם הצמצום הוא עד כאן או שהוא צמצום עוד יותר גדול? הרי בין כה וכה הקב"ה מדבר עם האדם כפי השפה שהוא מבין, ואם הוא כבר כן קצת 'עובד' - בהשוואה למי? אם ישווה את עצמו רק לדור אחד קודם, יראה שמצב היראת שמים שלו ממש בזיונות. אך מה? יש מהלך של ירידת הדורות והקב"ה ממציא את התורה לאדם ויכול לדבר אתך בשפתך. אם אתה מדבר בשפה כזו, אף הוא ידבר אתך כך.

כך מסופר על אחד הצדיקים שבעת אמירת 'ברכי נפשי את ה' התלהב ואמר: וכי ראוי אני לברך את ה'?! מי אני ומה אני? אך ה' אלוקי גדלת מאוד הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה' ואם הקב"ה משפיל את עצמו מרום גדולתו לעשות אור כשלמה ולהטות שמים כיריעה שאף זה צמצום גדול הוא, יכול הוא להשפיל את עצמו גם אלי ולקבל את ברכתי שלי.

החיזוק שבדבר הוא שהאדם מתבונן ורואה שהסיבה שהוא מסובך ואינו מוצא את הדרך להיחלץ מסבכו היא טמטום הלב. הוא לא מוצא את הדרך, הוא באמת בצער, הוא שרוי בצער רוחני, ואע"פ שיש לו צער רוחני, אינו מצליח למצוא את הדרך, והוא בוכה ואומר תהלים, הוא באמת רוצה למצוא את הדרך אל שער השמים, אך עדיין הוא תועה ביער. אי אפשר לומר שזה בכלל לא זז. משהו זז. אבל עדיין מר לו ממר.

אומר לו הקב"ה: 'הבה ואסביר לך. האם אתה מבין את החילוק בין מי שכבר נעשה בן בינה לילד בן אחת עשרה שלומד גמרא? החילוק גדול ואעפ"כ אפשר ללמוד עם ילד בן אחת עשרה גמרא והוא יכול להצליח ולהבין. הא לך שאפשר לצמצם את התורה. ובכן, דע לך שטמטום הלב גורם לך להיות פחות מהפוטנציאל שלך, ומקשה לך להבין איך לעבוד את ה'. מאה אחוז. זה בעיה מאוד גדולה. אך תבין שאני מתקרב אליך כשאתה עושה תשובה הגם שלא הסרת עדיין את כל הטמטום'.

האדם צריך הרבה לעבוד כדי להסיר את כל הטמטום, אבל הקב"ה אומר: 'אני כבר שומע לך. תיכף ומיד אני מקשיב ושומע מה שאתה מבקש, ואני קרוב אליך, ותפילותיך כבר מתקבלות'. ואף שיש לו עדיין דרך ארוכה להסיר את הטמטום, הקב"ה ממציא לו עצמו ומדבר אתו בשפה שהוא יכול להבין עכשיו. ולזה האדם זקוק יותר מכל. הוא הרבה אנשים אומרים לו תורות. זה אומר לו מצדיק פלוני, זה מצדיק פלוני. מדוע אין זה מדבר אלי? מדוע זה עדיין לא שינה אותו? כי זה לא מדבר אתו בדיוק לפי המקום שבו הוא נמצא. אין הוא מבין מה שמדברים אתו. אך כאן הקב"ה ממציא לו עצמו.

כשהאדם מבקש שהקב"ה יאיר עיניו ולבו בתורתו, הוא מגיע עם הכנעה נפלאה ואומר: 'אני מכיר את מצבי, ואני יודע שזה בגלל טמטום הלב שגורם לי שלא אבין, אבל אתה ממציא את עצמך. הקב"ה מנמיך את עצמו למטה מעשרה, בדומה לפרס שנותנים לילד. זה הכל רבש"ע. הקב"ה יכול ללמוד גמרא בלי רש"י, גמרא עם רש"י, וכן הלאה. הוא מביא לאדם מאמרי חז"ל, אגדות חז"ל. כל מי שאינו רוצה לשמוע את חסרונותיו, יש איזו דרך שאם נאמר לו אותם על ידה, הוא יסכים לשמוע, אך בדרך כלל אין זה מגיע אליו בצורה זו. אומרים לו אותם בחריפות, או שאין אומרים לו בכלל כי כבר ניסו לומר לו והוא ברח. אכן הקב"ה יש לו את המפתח. הוא יודע איך להשמיע לאדם את חסרונותיו מבלי שייפגע ומבלי שיתפרק. הקב"ה אינו עוזב את האדם, כפי שרואים בחוש. הוא תמיד בא אל האדם ומסביר לו שוב ושוב עד שהוא מבין!

חיזוק נפלא מאוד הוא. אם יאמר אדם: רבנו של עולם! אינני מבין את השפה הזו. דבר אתי בשפתי - יראה שהקב"ה מתחיל לדבר אתו בשפתו. כבר דיברנו בעבר על המושג שיש שהאדם רוצה לעבור עבירה ולא הולך לו. זהו דוגמא לכך. אי אפשר לדבר אתו עכשיו בשפה האחרת. מה, אתה רוצה שנלמד אתו עכשיו קדושת לוי? הוא לא נוכח בכלל. הוא באמצע לעסוק בעבירה. אבל כשהוא מנסה בכל הכוחות ואינו מצליח, הרי זה מפני שהקב"ה מדבר אתו. הבה ונדבר אתך בשפתך. אתה בא ליטרה. אינך זוכר. לפני כמה שבועות ביקשת ממני שאעזור לך. הנה אני מסייע לך. לא הולך לך. הקב"ה עושה דברים כאלה!

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב נחת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש ל כסלו תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 4:03 תל-אביב: 4:17 חיפה: 4:06 מוצאי שבת: ירושלים: 5:16 תל-אביב: 5:20 חיפה: 5:18 ר"ת יום: 5:56

פרשת מקץ

בטחון והשתדלות

**יבטח בה' בכל הנצרך לו, ולא ידאג
דאגת המחר!**

**נלמד מהפסוק: "ויהי מקץ שנתיים ימים" (פרק
מא-א)**

וכפי שדרשו חז"ל (במד"ר פט-ג) "אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" – זה יוסף. "ולא פנה אל רהבים ושטי כזב" – משום דבטח בשר המשקים נתעכבה ישועתו שתי שנים.

כתב רבינו יונה ז"ל (בפירושו על משלי פ"ג-כו) "דע כי הבטחון הוא שלא יתערב בו שום ספק, ועל דרך משל נבאר כי עניין הביטחון כשכיר הבוטח על המלך ועמל בכל כוחו לפניו בשמחה ובטוב לבב מרוב מבטחו על המלך ומדעתו כי יתן לו משכורתו שלמה.

מוסיף רבינו יונה: והנה הבוטח בהש"ת, גם אם ימצאהו צרות רבות ורעות יתאמץ בעבודת השי"ת ויבטח באמת, כי שכרו כפול ומכופל, וכי השי"ת יבחר לו הטוב. ואם יוכיחהו ה' בעולם הזה, כי זאת לטוב לו להעביר את עונו ולקרבו אל ה' ולהאדיר חלקו בעולם הגמול, כי שלום העולם הזה כהבל ואין... עכ"ד.

נמצאנו למדים מדברי רבינו יונה, שהבוטח באמת ובתמים בהש"ת, מקבל כל אשר נגזר עליו ממנו יתברך הן לטוב והן למוטב, באהבה ובשמחה, כי יודע שכל אשר קורחו, הוא אך ורק לטובתו ו"שכרו כפול ומכופל".

וכגודל אמונתו של אדם ומידת ביטחונו בהש"ת, וכפי שישלך על ה' יהבו, כן יהיה ה' מבטחו וכן יעזרו השי"ת בכל מה שיצטרך! יסוד זה מפורש בדברי המהר"ל זצ"ל וכה כתב (בנתיב האמונה פ"ב):

"ויש לך לדעת ולהבין כי עיקר האמונה שהוא מאמין בו יתברך שבכוחו כל, ולכן הוא מאמין בו יתברך, ובשביל זה כאשר יגיע הזמן שהוא יתברך יתן הטוב, אזי יתן לו כפי מה שהוא היה מאמין בו שכן גדול כוחו ויכולתו, אבל כאשר אינו מאמין בו, כאילו ממעט כוחו ויכולתו".

כיוצא בזה כתב המהר"ל לעניין הביטחון (בנתיב הבטחון פ"א): "כי כאשר בטוח בו יתברך... אזי יעשה השי"ת בקשתו. וכאשר יחרד האדם, מורה זה על מעט בטחונו בהש"ת ודבר זה יתן עליו מוקש..."

וראיה לכך מהמובא בגמרא (ברכות ס.) על רבי ישמעאל ב"ר יוסי שראה תלמיד מפחד ואמר לו שהוא חוטא, ובמקרה אחר, אמר רב המנונא לתלמיד שפחד, וכי אתה רוצה יסורים? עיי"ש. ביאור הדברים, כי המפחד הוא הפך הבוטח, שהבוטח בהש"ת אינו ירא, ולכן שאל "וכי אתה רוצה יסורים" דכיוון שאין בד ביטחון אתה גורם ליסורים שיבואו. עכ"ד.

"עזרי מעם ה'..."

יהודי בא לפני כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מסקווירא זצ"ל והתאונן בפניו שאין לו פרנסה וגם אין לו כל מוצא ודרך שיכול להשיגה.

אמר לו הרבי: "גם דוד המלך ניצב בפני שאלה זו. הוא שאל "מאין יבוא עזרי", שהרי אנו יודעים, שהברכה צריכה לחול על משהו. על "יש", כמו שמצינו באלישע שבירך את כד השמן שהתרבה על יסוד המעט שיש בו (ועין רמב"ן שמות כה-כד) אבל דוד המלך ניצב בפני "אין" לכן שאל כיצד יבוא עזרו.

ומה היתה תשובתו של דוד המלך מיניה וביה? תשובתו היתה: "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ" כלומר: אם תשאל כיצד יעזר, עליך לזכור שה' הוא "עושה שמים וארץ" ואף אותם יצר "יש מאין". על כן, כמו שעשה אותם יש מאין, כך לא יבצר ממנו להושיע גם את אלו שאין להם מאומה, ולהשפיע להם ברכה עד בלי די.

רזין דאורייתא

"הקב"ה יכול לתת הכל..."

נכנס פעם אברך למעונו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל וביקש ברכה לפרנסה. יהודי נוסף שהיה בחדר שאל: מבקשים בברכת המזון "ואל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם כי אם לידי המלאה והפתוחה"... ואיני מבין: אם לא נקבל מתנה ולא הלוואה מהגמ"ח הכיצד אפרנס את ילדי מידי חודש מהיכן אקח להוצאות שוטפות!?

הגיב הרב שטיינמן בכאב: "אתם יודעים מדוע בני אדם אינם זוכים לסייעתא דשמיא בממונם? מדוע התפילה על פרנסה אינה מתקבלת? כי אין מאמינים די הצורך בכך שהקב"ה יכול לתת! בן אדם מתפלל, ועם זאת הוא מוטרד בהירהורים: כיצד הקב"ה באמת יתן לו? אם לא מתנה ואפ' גמ"ח, מאין יבוא עזרי?"

הגביה הרב שטיינמן את קולו והוסיף: האם אתה דואג להקב"ה?! וכי הוא יתברך זקוק לעצות שלך?! הוא לבדו יודע איך לתת לך! אכן כן. לא במתנת בשר ודם ולא ע"י הלוואתם אלא מ"ידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"! וכאשר מאמינים בזה, אזי ה' שומע את התפילה".

עפ"י "מאחורי הפרגוד"

לנהוג בענוה עם הזולת מתוך הכרה כי כל המעלות שיש לאדם אינם מזכותו אלא ממתנת השי"ת!

נלמד מהפסוק: "ויען יוסף את פרעה בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה" (פרק מא-טז)

וכתב רש"י: "בלעדי" – אין החכמה משלי אלא האלוקים יענה, יתן עניה בפי לשלום פרעה. עכ"ל. ואמרו חז"ל בשביל שתלה הגדולה בבעליה בלשון "בלעדי" בו בלשון עלה לגדולה – "ובלעדך לא ירים איש את ידו ואת רגלו".

אמרו חז"ל (תנ"ד"א זוטא – פרק טו): לעולם יהיה אדם עניו בתורה ובמעשים טובים וביראת שמים, עם אביו ואמו, ועם רבו ואחיו, ועם בנו, ועם בני ביתו ושכניו, ועם קרובים ורחוקים, ואפילו עם גוי בשוק! כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ומתקבל על הבריות, וממלא את ימיו ושנותיו בשם טוב... [וזה מה שראינו אצל יוסף בעומדו לפני פרעה, ביטל עצמו לגמרי וייחס כל מעלותיו להקב"ה בלבד].

על הפסוק "ועניים מרודים תביא בית" דרשו חז"ל (ויק"ר פל"א-יג) "אלו תלמידי חכמים הנכנסים לבית עמי הארץ ומרודים אותם מדברי תורה". דוקא ת"ח נקראים "עניי מרודים" משום שאין להם משלהם כלום, ואין להם שום סרך של התנשאות.

והעיר הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (בעלי שור): לכאורה דרשה זו של חז"ל מופלאה היא, מדוע לא ביארו חז"ל את הפסוק כפשוטו: "עניי מרודים" – אלו עמי הארץ. "תביא בית" – ביתו של תלמיד חכם?

אלא שהעניי האמיתיים הם רק תלמידי חכמים היודעים להיכנע לפני בוראם ולהתבטל לפני רצונו לגמרי. אמת הוא שכל אדם נדרש להיכנע לפניו יתברך, ולפרעה המלך העריץ נאמר "עד מתי מאנת ליענות מפני – להיות עני ושפל לפני" כי זוהי אמינות האדם בעולמו. אך היודעים "ליענות מפניו". הם הם התלמידי חכמים. כך ראינו בכל גדולי עולם שזכינו להכיר. עכ"ל.

מקטין עצמו...

ביום מן הימים נערכה סעודת "בר-מצווה" במשפחתו המורחבת של הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל. כמובן הוא והרבנית פיארו את הסעודה. הוחלט שהילדים יטלו ידיים תחילה, כדי שהמבוגרים יוכלו לקיים "תכף לנטילת ידיים ברכה". על כן הכריזו: "כל הקטנים יגשו ליטול ידיים".

מיד קם רבי בן ציון, וניגש לכיור כשהוא עומד בתור עם הילדים העולים. אמרו לו: "עכשיו הקטנים נוטלים!" השיב בענוות-חן: "ואני איני קטן!!"

וכך אירע גם כשפעם לא חש בטוב ולא היה בכוחו לחזור רגלי מהישיבה לביתו. לא הרשה לעצמו מונית דרך חשיבות גם לא הצטרף להסעת הרבנים, אלא עלה להסעה שהסיעה ילדים מה"חיידר". ישב ביניהם שוחח עמם בעניין שלמדו. בחברתם חש כשווה בין שווים...

יגילו במלכם

שום שייכות בנושא הכבוד...

פעם התווכח אחד מראשי הישיבה עם הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל על עניין מסוים, והיה נראה לו שבתוך הדברים פגע בכבודו של רש"י, על כן שלח לבקש ממנו מחילה.

תמה רבי שלמה זלמן ואמר: איני מבין על מה הוא מבקש סליחה, הרי ביררנו יחד את העניין ואף קיבל דעתי אפילו שלא היה מחויב בכך. כנראה מפרש לא נכון את דברי חז"ל כי לאדם צעיר יש משיכה לתאוות ולאדם זקן יש משיכה לכבוד. כנראה, לפי הבנתו, כל זקן רודף אחר הכבוד, אך אין הדבר כך. ההסבר האמיתי הוא שכאשר אדם מתדרדר מבחינה רוחנית אזי הצער הניסיון שלו בתאוות ואצל הזקן הניסיון שלו בכבוד.

והוסיף רש"י: אני ב"ה, לא בגדר אדם שירד מדרכו... אין לי שום ניסיון ושום שייכות לנושא הכבוד, זה רחוק ממני מרחק רב, וממילא אין לי מה למחול על פגיעה בכבודי כביכול...

במחיצתם

הצנעת המעלות

להתרחק מן הפרסום ולא להבליט מעלותיו כדי לא לעורר קנאה וצרות עין!

נלמד מהפסוק: "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" (פרק מב-א)

ואמרו חז"ל: "אמר להם יעקב לבניו, אל תראו עצמכם כשאתם שבעים, לא בפני עשיו ולא בפני ישמעאל, כדי שלא יקנאו בכם" (תענית י:). **כיוצא בזה:** אם אכל ושתה בדיעבד, ביום התענית, אל יתראה בפני הציבור [כשבע] שנראה כחתן בין אבלים ויתקנאו בו (שם). ולהלן על הפסוק: "ויבאו בני ישראל לשבור בתוך הבאים" (מב-ה) כתב רש"י: מטמינין עצמן שלא יכירום, לפי שצויה להם אביהם שלא יתראו כולם בפתח אחד, אלא יכנס כל אחד בפתחו, כדי שלא תשלוט בהם עין הרע שכולם נאים וכולם גיבורים.

ידועים דברי חז"ל שאין ברכה אלא בדבר הסמוי מן העין. עוד ידוע כי כבוד הוא לבוא בהצנע! לפנינו ארבע דוגמאות הרומזות לכך בפרק אחד בנביא (מלכים ב פ"ד: א) כשאמר הנביא אלישע לאחת מנשי בני הנביאים: "שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכניך... ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת על הכלים". מדוע הוצרכה לסגור את הדלת? מפרש רש"י: כבוד הנס הוא לבוא בהצנע.

ב) בהמשך מסופר על האישה השונמית שאלישע הבטיח לה בן, אך הבן שנוול חלה ומת ואמרה לבעלה שצריכה לרוץ אל אלישע, לשאלת בעלה מדוע? לא גילתה לו, כי אמרה מוטב שיעשה הנס בצנעה.

ג) אלישע שלח את גיחזי לשים משענתו על פני הנער והזהירו: "כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תענונו" ומדוע? שלא ירבה בדברים כדי שישמר הנס בצניעה.

ד) כשאלישע בא לבית הנער להחיותו נאמר: "ויסגור הדלת בעד שניהם" ומדוע? משום שכבוד הנס לבוא בהצנע!

"יותר בהצנע – יותר סיעתא דשמיא..."

בשנת תשי"ג נורתה אבן הפינה לשיבת סלבודקה. מעמד זה לא פורסם. מלבד **החזון איש**, הנהלת הישיבה ותלמידי הישיבה, לא נוכח בו איש. החזון"א שבא בבגדי שבת, ציין את האירוע באמירת שיעור בפני תלמידי הישיבה. אחד מבאי ביתו של החזון"א התרעם בפניו על כך שלא נודע לו על המאורע ולא הוגד לו דבר השיעור שאמור להתקיים.

אמר לו החזון"א: "ראש הישיבה הגאון **רבי מרדכי שולמן** ביקשני להשתתף בהנחת אבן הפינה ואמר שאינו מפרסם על המעמד, כי סובר שככל שהדבר יעשה יותר ב"הצנע לכת", כך תהיה הסיעתא דשמיא גדולה יותר. לכן לא הייתי רשאי לספר לך על הצפוי..."

ספר "כי – אם"

"להזהר מאוד מפירסום..."

כשהופיע ספרו של הגאון **רבי יצחק דז'ימיטרובסקי** זצ"ל (ר"מ בשיבת קול יעקב) "ברכת הלוי", הזהיר את תלמידו שעסק בהוצאת הספר, שלא יפרסם את דבר הוצאת הספר בשום עיתון ואף לא לתלות על כך מודעה בשישיבה. והוסיף רבי יצחק לנמק בקשתו: "כל חי ברחתי מפרסום! תדע לך שכשהייתי בחור הייתי מפורסם מאוד. גם בצעירותי הייתי מאוד מפורסם, ובמשך השנים נעשיתי לפחות מפורסם. חשתי והרגשתי שהייתה לי סיעתא דשמיא מיוחדת כאשר לא הייתי מפורסם..."

שאל התלמיד: האם כוונתו לסיעתא דשמיא בתורה? והשיב "לאו דווקא, אלא בכל העניינים הרגשתי שהם מסתדרים בצורה טובה יותר..."

הלמות עמלים

לחמול על הזולת ולסייע לו בכל הדברים שנזקק להם!

נלמד מהפסוק: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם... יעשה פרעה ויפקד פקידים... ויקבצו את כל אוכל... והיה האוכל לפקדון" (פרק מא-לג, לו)

מדוע נזקק יוסף לעוף עיצות לפרעה, והרי לא נתבקש על כך? אלא לומדים אנו מכאן שכאשר ישנה בלבו של אדם חמלה על הזולת, אינו ממתין שיבקשו ממנו לעזור. הרגשתו בצערו של הזולת מדרבנת אותו ומאיצה בו לשאת בעול עמו ולעשות כל שביכולתו לסייע לזולתו. וכפי שכתב הראב"ם ז"ל (בשם רבי אברהם החסיד): החמלה והרחמנות של יוסף על העם, היא שהניעה אותו לתקן תקנה של חסד עליהם בצרה שהם עומדים לפניה.

כתב רבינו יונה ז"ל (בפירושו עה"ת-וירא): חסד הוא מכלל המצוות שבין אדם לחברו, ועניינו שישים חפצו והשתדלותו לגמול חסד לבני אדם ולהטיב להם בממונו ובטורח גופו ולעשות להם נחת רוח ולדרוש שלומם וטובתם ולחפץ ביקרם וטובתם, ואף להיזהר מהזיק להם במעשה ובדיבור.

ובמידה הזאת סרו ונסתלקו מידת האכזריות והכילות והשנאה והקנאה והגאווה, היינו להשתרר על בני אדם שלא כחפצם ורצונם, וכל אדם יכול לעלות במעלות החסד אעפ"י שאינו בעל ממון, כפי שאמרו חז"ל גדולה גמילות חסדים שהיא בגופו ובממונו.

והנה זה העניין – כותב רבינו יונה – ישיג כל איש לקיימו ושכרו הרבה מאוד. וכן יליץ טוב על העניים וימשוך ליבות בני אדם להטיב להם. ואמרו חז"ל גדול המעשה יותר מן העושה, ויתאוו ויכסוף לעשות צדקה, ואף כי אין לו, ויאשר עושה וישמח במעשה צידקתו, וכן הכתוב אומר "מה ה' אלוך דורש מעמך כי אם עשות משפט ואהבת חסד".

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל כתב (בספרו יערות דבש – ח"א דרוש יח): על מעלת הנשגבה של מדת החסד את הדברים הבאים: כאשר מזכיר אדם בתפילה "גומל חסדים טובים... וזוכר חסדי אבות"... יש לו לתת אל ליבו כמה ראוי לבן אדם להיות חונן במעשיו וחסיד בדרכיו, להדמות לקצת דקצת למידת הבורא ית"ש, לזכור לאדם טובתו שהטיב לו, ואל יזכור לו שאירע לו, כמידת הקב"ה הזוכר מצוות ומעשים טובים, ומעביר ונושא עוון. וראוי לתפוס מידתו של אברהם אבינו, שהטיב לכל, ופירסם מידתו של הקב"ה וטובתו בעולם, והכריז על יחודו של מקום וקבע דת אמת בפי כל הבריות, וכן ראוי לכל אדם.

והוסיף היערות דבש: ואיך יעזי איש לומר "מגן אברהם" והוא אינו שם על לב ללכת בעקבותיו, לרחם כל נידה, ולפקוח בכל עיסקי כושל, ולקבל מה שיקרה לו מה? באהבה, אף שצריך להיות נע ונד בארץ, ויקרהו צרות רבות כמו שקרה לאברהם, והיה עם כל זה תמים עם ה' באמת ובלב תמים. עכ"ד.

כפי שידוע מהמשנה (פאה א-א), הגומל חסד אוכל פירות בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. וכל כך למה? מביא המהר"ל מפראג זצ"ל (בספרו גבורות ה' פ"ו) כי בכך דבוק הוא במידותיו של הקב"ה, ומידת טובו של ה' שמשפיע מחסדו על כל העולם והשפעה זו עושה פירות ותולדות בעולם, וכדכתיב (תהילים פ"ט-ג) "אמרתי עולם חסד יבנה". על כן, מי שדבק במידה זו יש לו גם קרן וגם פירות.

ומובא בספרים הק' שישנם בשמים מלאכים הממונים על גמילות החסד שעושים ישראל למטה. וכאשר מידת הדין מקטרגת על ישראל רח"ל, מראים אותם מלאכים, את החסד שעושים ישראל, והקב"ה מרחם על ישראל, מפני שהוא יתברך חפץ חסד הוא. וא"כ ראוי גם לאדם להתנהג במידה זו, גם לענין זה: שאפילו אם רואה בחברו דבר רע, אבל יש בו צד טוב, יסיר כעסו מעליו.

"נעשה המצוה בשלימות..."

סיפר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל: "כאשר הגעתי בפעם הראשונה לזכרון מאיר, חיפשתי את כתובתו של גיסי. לא ידעתי את הכתובת המדויקת. והנה נזדמן לי בדרכי יהודי מעט זקן, שאלתי אותו היכן המקום המדויק.

"הזקן ענה לי שהוא כבר יראה לי. הוא נטל ממני את המזוודות כדי לסייע לי. אמרתי לו: "הרי לא זה מה שביקשתי". אך הוא ענה לי: "נעשה את המצוה בשלימות..."

"הוא ליווה אותי עד הבית של גיסי והמשיך ללכת לדרכו. כשיצא גיסי מהבית אמר לי בהתרגשות: "אתה יודע מי האיש הזקן הזה? זה רבינו הגדול החזון איש בכבודו ובעצמו..."

הלמות עמלים

"גארטל" של חסד...

מעשה באחד החסידים שנכנס להתפלל בשטיבל של חסידי גור, ומכיוון שלא היה לו "גארטל" הוא ביקש מהמתפללים שמא יש לאחד מהם גארטל מיותר שיוכל להשאיל לו לצורך התפילה. אך לאף אחד מהם לא היה גארטל נוסף.

והנה להפתעתו פנה אליו כ"ק האדמו"ר מגור ולפני שהוכתר כאדמו"ר) ונתן לה את הגארטל שלו, והוא עצמו התפלל בלי גארטל.

לאחר התפילה שאל אותו אחד החסידים: "למה נתת לו את הגארטל שלך, הרי נמצאת מתפלל ללא גארטל? השיב לו האדמו"ר: "הוא התפלל עם גארטל, ואני התפללתי עם מעשה חסד!"

לפניו נעבוד

לעשות חסד – המפתח להבנת הסוגיה...

שח הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: שמעתי על אחד מגדולי ראשי הישיבות, מהדור הקודם, שהיה גאון גדול, שכאשר היה מתייגע כדי להכין שיעור לתלמידיו והיה נוכח לראות שקשה לו לרדת לעומק העניין, מה היה עושה? הוא היה נכנס לישיבה והיה מביט ומתבונן על התלמידים ובודק מי מהם הולך עם נעליים קרועות...

כשהיה מוצא אחד כזה, היה מוציא מיד כסף מכיסו ונותן לו לקנות נעליים חדשות! יש לזכור שנתניה זו הייתה ממש מסירות נפש מצד ראש הישיבה, שכן הדחקות אז הייתה נוראה וראשי הישיבות היו רעבים לחם אף יותר מהבחורים.

ואעפ"כ ידע אותו ראש ישיבה, שכדי להצליח להבין הסוגיה אין עצה אחרת אלא לעשות חסד עם השני! רק בדרך זו יאיר ה' עיניו ויצליח להבין.

דרכי החיים

תורה של חסד...

מספר הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א: "ערב אחד התפלאו תלמידי ישיבת פורת יוסף למצוא את דלתות המטבח וחדר האוכל של הישיבה נעולים מסיבה כלשהי. כמאה ושמנים בחורים צפויים היו להישאר רעבים, וכמובן יגרם מכך ביטול תורה גדול.

"עליתי לאולם הישיבה לשאול בעצתו של ראש הישיבה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. מיד הוציא כסף מכיסו ואמר: שלח שני בחורים, האחד למאפייה לקנות פיתות והשני לחנות לקנות כדורי פלאפל. אתה תקנה מעט עגבניות ויהיה אוכל.

תוך זמן קצר עמד רבי בן ציון אבא שאול בעצמו באחד החדרים ובידו סכין חיתוך. בצורה מיומנת ומהירה החל לבצוע פיתות ולהניח בתוכן כדורי פלאפל וחיטוכות עגבניה.

הבחורים נדהמו לראות את ראש הישיבה רבי בן ציון עומד ומגיש לכל אחד פיתה מלאה כשהוא מזרז: "קח ואכול לתיאבון!" במהירות רבה נסתיימה המלאכה וראש הישיבה חזר ללימודו כאילו לא אירע דבר. אך יש לציין כי קול התורה של הבחורים בערב הזה נשמע בהיכל הישיבה ביתר שאת וביתר עוז.

תפארת ציון

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

שידוכי אורה ושמחה [4]

הבעיה - לבני זוג קשה לקנות דירה אחת לעצמם.

הפתרון - להרדים את הבעיה לעשרים שנה, ואז יהיה על בני הזוג לקנות הרבה דירות - לכל אחד מילדיהם...

הנה לפנינו מבנה מדויק של תהליכי התמכרות: בריחה מבעיה עכשווית, אל בעיה עתידית גדולה יותר, שיותר נוח לא לחשוב עליה כעת...

למה אתה כל כך שמח?

פעם אחת, היה אדם ששידך את בנו, והמחותנים סיכמו ביניהם, שאינם מתחייבים כסף עבור קניית דירה לבני הזוג. אבי הבן היה נראה מאוד שמח. חבריו שאלוהו לפרש השמחה הגדולה.

ענה להם, אני שמח, שלא היתה התחייבות כספית עבור דירה. נו, אם כן - השאלה עוד יותר גדולה, למה אם כן, אתה כל כך שמח?

הסביר להם: עכשיו אני רגוע, ביודעי שבני, לא יצטרך להתחייב ולקחת על עצמו עול כל כך גדול של קניית דירות עבור ילדיו, כאשר בעוד כעשרים שנה יתחיל לחתן אותם...

מה העיקרון של אמונה וביטחון?

הבה נחזק את יסוד האמונה והביטחון הפשוט והבסיסי בהשם יתברך, מבחינת סיפוק צרכי האדם:

מי שברא את העולם, ומי שברא את כל בני אדם בעולם, ומי שנתן את התורה וציוה את כל מצוותיה, ומי שזן את כל בני האדם בעולם, מאז בריאת העולם - עד היום. מי שזן את אבותינו במדבר במשך 40 שנה - הוא יטפל ויפרנס ויזון ויתן מזון ובגדים ובית וסיפוק כל הצרכים שלנו ושל ילדינו ושל ילדיהם ושל כל הצאצאים שלנו.

מה שנותר לנו לעשות - לקחת אחריות על עצמינו, ולדעת ש"אם אין אני לי מי לי". להשתדל להשיג שידוך טוב לילדנו, ולעזור להם להיכנס לחופה בכבוד ובשמחה. להתפלל לה' ולשמוח עם ילדינו, ולשמוח שאנו זוכים לחתן אותם בשעה טובה ומוצלחת עם שידוך טוב ממשפחה טובה, ולהודות להשם.

שנשמע ונתבשר בשורות טובות ישועות ונחמות. עוד ישמע... קול ששון וקול שמחה... קול חתן וקול כלה. ויקויים בנו ובבתי כל ישראל: "יהי שלום בחילך שלוח בארמנותיך!"

בפרק הקודם סיפרנו על דו-שיח פלוני שטען שבעצם אין לנו פתרון לבעיה שאנו עסוקים בה. ענינו לו: כאשר תביא פתרון להורים, מאיפה הם אמורים להשיג כסף עבור שבע דירות לילדיהם - נביא לך פתרון מאיפה כל אחד אמור להשיג כסף עבור דירה לעצמו...

ועכשיו באופן קצת יותר ברור:

'האם אתה יודע מה זו התמכרות?' שאלנו את בן-שיחנו.

ובכן, 'התמכרות' זה מצב, שאדם מוכר ומשעבד את עצמו לצורך חומר מסוים שאינו טוב עבורו, ואף מזיק לו. יש הרבה סוגי התמכרות, כגון: עישון סיגריות, שתיית אלכוהול, צריכת חומרים מסוכנים, הימורים כספיים, אכילה יתירה, קניות מיותרות מוגזמות וכדומה.

ההתמכרות היא בלתי נשלטת, עולה הרבה כסף, מכלה הרבה זמן, גורמת נזק לגוף ולנפש, מחלישה, מרחיקה את האדם מבני משפחתו ומאנשי סביבתו, ובדרך כלל גם מבוראו.

צריך להבין: אם ההתמכרות גרועה והרסנית כל כך - מה גורם לאדם להתמכר?

ההסבר הוא, שיש לאדם כאב נפשי עמוק, כמו זיכרונות שליליים מילדות, חוויה קשה שחוה, עלבון צורב שהוא נושא עמו מהעבר. והוא לא מסוגל להתמודד עם גודל הצער הנפשי.

ולכן, 'הפתרון' שסיגל לעצמו הוא, שיעסיק את עצמו בדבר מסוים אחר, שיש בו עוצמה ריגושית חזקה, המסיט את תשומת לבו מהכאב הרגשי החבוי בתוך לבו. ועכשיו אינו צריך להתמודד עם הכאב שלו. החומר שהוא צורך - משכך ממנו את הכאב הנפשי, וכך הוא יכול איכשהו להמשיך לשרוד.

מה הוא בעצם עשה? בורח מהבעיה האמיתית השוכנת בתוך לבו - למקום מקלט דמיוני, המגן עליו מפני בעייתו. ובפועל, מכניס את עצמו לתוך בעיה הרבה יותר גדולה. בזמן שאת עיקר בעייתו - לא פתר. רק מוסיף תסבוכת על תסבוכתו, ומאמץ בעיה נוספת גדולה יותר מהראשונה!

ועכשיו שימו לב; אותו מנגנון שתואר לעיל, פועל גם בנושא שלנו. כלומר בריחה מבעיה קטנה לטובת יצירת בעייה הרבה יותר גדולה.

וכך זה עובד:

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

**קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל
לתרומות: 0542538581 02-5671812 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי**

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות מקץ - ויגשו תשפ"ו ♦ עלון מס' 178

השגחה שבועית

אבא, למה אתה לא מביא לי מים?

יהודי שמתמודד שח לפני את המילים האלו: למה? למה אני עובר כל כך הרבה? איך זה שאני מתפלל כל כך הרבה ולא נענה? משמים נזכרתי מסיפור שסח לי אבא של מושי, וזו תשובה נפלאה לכל השאלות. וכה סיפר לי האבא:

מושי היה בבית חולים. במצב טוב, ברוך ה', אבל היתה לו איזה בעיה, שכדי לפתור אותה הוא קיבל נוזלים דרך הוריד, והיה אסור לו לשתות. באחד מימי האישפוז, הילד בכה תמרורים וביקש, "אני רוצה לשתות! תנו לי מים! בבקשה!" עמיתי מהצד, ריחמתי עליו עד עמקי נשמת, ולא הבאתי לו את מבוקשו. זה היה קשה, אבל התמודדתי, הרי לא אחבל בתהליך הרפואי שהוא חייב לעבור. פתאום פנה אלי מושי באופן אישי ואמר לי, "אבא, רחם עלי, תן לי לשתות!"

העיניים שלי התמלאו דמעות, אבל אז תפסתי את עצמי ואמרתי לבני היקר, "מושי, אני אבא שלך. אני כל כך אוהב אותך, ואני יכול לעשות לך רק מה שטוב עבורך. אני רואה שקשה לך, מאוד קשה, אבל אני יודע ששתיה תזיק לך. אתה רוצה שאני - אבא שלך, זיקק לך? אני פשוט לא מסוגל".

לאט לאט הבכי שלו נרגע. הוא קלט את הרעיון והפסיק לבקש. הוא הבין, 'זה קשה לי, אבל זה הטוב עבורי'. וזו התשובה לאנשים שמתמודדים, ועוברים כל מיני מעברים בחיים. כשזוכרים שאבא המרחם יותר מכל מרחם, עושה לנו את זה, זוכרים גם שזה טוב. זוכרים גם שאם זה קשה לנו, זה קשה גם לאבא שלנו. אבא שבשמים עושה רק מה שטוב לבנו, והוא ישמור עלינו מכל מה שלא טוב, גם אם זה יותר קל, כי אבא שלנו הוא אב הרחמן. שנוזה לרחמים וחסדים נראים ונגלים.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מגיד מראשית, אחרית (ישעיהו מו)

על הבטחון. הוא מתהלל בזה שהוא יתרום, אבל באותם רגעים אין לו מושג מה ילד יום, ולמחרת המניות שלו צוללות מטה, הוא הופך לעני מרוד בן לילה ואין לו אפשרות לתת את התרומה הגדולה שהבטיח. מזהיר הפסוק הבא "יהללך זר ולא פיך", שמישהו אחר יספר שנתת כבר את הצדקה, אחרי המעשה, ולא אתה בעצמך לפני המעשה.

זהו יאל תתהלל. יום המחר איננו כרגע ואין שליטה עליו.

אז מה? לא נבטיח ולא נתכנן, ולא נחכה לדברים טובים שעתידיים להגיע? ודאי שכן, אבל רק בסייעתא דשמיא! אפשר וצריך לתכנן תוכניות, ולכל רעיון וכיוון להוסיף "אם ירצה ה'!" לא רק כמס שפתיים, לא רק לצאת ידי חובה ולומר זאת כמילה אחת, אלא באמת לחשוב כך: הדבר יצא לפועל רק אם ה' ירצה! כי הוא לבדו יעשה לכל המעשים.

במתן תורה עלו משה ואהרן להר סיני, ואחריהם נדב ואביהוא. כתוב במדרש (ויק"ר כ, י) שנדב ואביהוא הרהרו בליבם, מתי אנחנו ננהיג את הדור... זה היה הרהור בעלמא. הרי נדב ואביהוא היו צדיקי עולם, הם היו היחידים מלבד משה ואהרן שהורשו לעלות בהר! ובכל זאת הרהור הזה עמד להם לרועץ, כי הקב"ה שהוא בוחן כליות ולב אמר להם "אל תתהלל ביום מחר" ובסופו של דבר עלו בסערה השמימה ביום חנוכת המזבח - א' בניסן.

אל תתהלל ביום מחר. אל תחשוב: אני אצליח, אני אעשה, אני אעבוד, אני אתקדם. אני? מי זה אני? היום כאן, ומחר - מי יודע? אלא תחשוב: בעזרת ה' אצליח, אם ירצה ה' אעשה, בסייעתא דשמיא אעבוד, ברצות הבורא אתקדם.

יהא שם שמיים שגור על פינו, ונעמיק בתוכנו את ההכרה כי הקב"ה מנהיג את העתיד, בדיוק כמו את ההווה והעבר, נסמוך עליו, נישען עליו, נתחזק עוד ועוד באמונה וביטחון, וברצות ה' נעשה ונצליח.

(מתוך שיעור 4-243 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיגו ישיר 02-3011904.)

בקשו רחמים מרובים
עבור האברך ר' יצחק בן בישא [קלצקי] הי"ו
קו לחלוקת פרקי תהילים: 077-4822963

אנחנו יודעים מעט מאוד על מה שעבר עלינו ועל מה שקורה עימנו ברגעים אלו ממש, אבל בכל זאת אנחנו חווים את החיים שלנו ובקרבתנו נמצאות חוויות העבר וההווה. העתיד - נעלם.

אין לנו מושג מה הולך לקרות וחוסר הודאות הזה מעורר קשת של רגשות ומחשבות. הפתעות של שמחות, תקווה ושמחה, ציפייה והתרגשות, פחד וחרדה. המשותף לכולם הוא שאף אחד לא יודע מה מחכה לו בעתיד.

אז איך צריך אכן להתייחס אל מה שעוד לא בא לעולם? אומר רבינו על הבוטח בה' שאיננו שמח בעתיד ולא יאבל לו כמו שאמר הכתוב (משלי כז, א) "אל תתהלל ביום מחר".

אנחנו יודעים שיש טעם לחשוב על העתיד במבט חיוני ואפילו מצויים לחשוב על כך, שהרי אמרו חז"ל (שבת לא, ב), עם כניסתו של אדם לדין שואלים אותו, "ציפית לישועה?" קיווית שתצא מהמצב הקשה ושהקב"ה ישלח לך עזר וסיוע? האם בימי הגלות ביקשת גאולה? החשיבה על אודות העתיד צריכה להיות באופן שתולים עיניים לשמיים, מתפללים ומקווים לטוב, מצפים לישועה ובוטחים בבורא עולם שאכן כך יהיה.

לכאורה היינו חושבים שזה טוב מאוד להיות שמח מהעתיד, הן אנחנו מאמינים שיהיה טוב, ברחמי הש"ת, אך הנה אומר לנו רבינו שהבוטח 'איננו שמח בעתיד', ועלינו להבין מה פסול יש בשמחה על מה שעתידי להגיע? כדי להסביר זאת מביא רבינו את הפסוק ממשלי "אל תתהלל ביום מחר", וכך, לפי פירוש הפסוק, נבין איזו שמחה מהעתיד אינה רצויה.

העיון במפרשים מעלה שאין להתהלל במעשי האדם העתידיים.

יש אשר בן אדם מתרברב ואומר, מחר אעשה משהו רציני וארויח הרבה כסף, מחר יגיע לי ארון חדש ותראו איך כל הבית הופך להיות מסודר. הוא מתהלל בתוכניות שלו, ברעיונות שלו, בחגיגות שהן פרי דמיונו, שאותם יבצע מחר.

אך מחר, כך ממשיך הפסוק, "כי לא תדע מה ילד יום".

האבן עזרא מפרש זאת על מעשה הצדקה. בן אדם מבטיח שהוא ייתן צדקה, כן כן, הנגיד הנכבד מבטיח 'אני תורם מאה שמונים אלף דולר לכבוד הבניין החדש'. כולם כבר שמעו

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארץ ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מזרח אפריקה 271-0157-9256 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו נשים - שלוחה 4 בתפריט הראשי

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

לחיים! לחיים!

מדבר יהודי מלונדון. הסיפור שלי התחיל ביום הכיפורים תשפ"ה, בין מנחה לנעילה. יהודי יקר מבני הקהילה אסף את הילדים לחברת תהלים ואמר אתם את כל שירי המעלות, כמו שהוא נוהג בכל שבת קודש. אברכים רבים הצטרפו לתפילה הנרגשת, להבל פיהם של תינוקות של בית רבן.

גם אני וגם ידידי הצטרפנו לאמירת התהלים. קולות הילדים הטהורים התמזגו עם הקולות הבוגרים של האברכים. משהו בהתאספות הזו, שלא כתובה במחזור, הביא מתיקות מיוחדת והתעוררות גדולה.

חזרנו למקומנו, וחברי נתון תחת רושם התפילה הזכה, חיזק את עצמו בקול ואמר לאחזני, "אה, הולכים עכשיו להתפלל תפילה נעילה, תפילה קדושה, אפשר לפעול ישועות!"

חייתך, אבל הוא התבונן בי במבט מלא משמעות, כאומר, הרי אנחנו יודעים שיש לך בת בוגרת שמצפה לשידוך שלה. "מה השם?" הוא שאל. אמרתי לו את שם בתי לתפילה ואז החזרתי לו, "גם אתה מצפה לישועה עם הבן שלך. תן לי את השם שלו לזיווג הגון".

החלפנו את השמות בינינו, שמות של הילדים וציפייה של האבות לראות אותם מקימים בית ורואים אור ושמחה בחייהם. כל כך הרבה מקופל בשיח הקצרצר הזה, לפני שהגבאי דופק על השולחן ושליח הציבור מתחיל לסלסל את הקדיש המרגש שלפני נעילה.

התפללנו זה על ילדו של זה.

רוב השנה כבר חלפה. בבי' באלול תשפ"ה זכיתי לארס את בתי ד' עם חתן הגון למזל טוב.

השמחה עלתה על גדות הלב. עד מהרה הופצה הידיעה כי זכינו לארס את ביתנו, המזל טובים מידידים ובני משפחה הגיעו בזה אחר זה, ובתוך בליל הטלפונים שאני מאחל לכל אבא בישראל הגיע טלפון ייחודי. על הקו ידידי שמקומו בבית הכנסת סמוך למקומי והבשורה המדהימה בפיו: "הבן שלי נהיה חתן!!!!"

זו הייתה שמחה כפולה ומכופלת. לא רק השמחה בישועה, לא רק האושר כי שנינו נושענו, אלא הארת הפנים ממרומים. לו היה כל אחד מתארס בתאריך שונה, לא היינו יכולים לראות בעיניים את השפעת התפילות שלנו, אבל הקב"ה זימן את שתי השמחות לאותו יום, להראות לנו את חביבות תפילותינו, איך האכפתיות לזולת פעלה גדולות ונצורות, איך התפילה זה על זה ביום הקדוש עלתה עד כיסא הכבוד, להביא שפע וברכה, ישועה ושמחה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה 33 אחרי בחירת השפה, סיפור מס' 298.)

עד מוצאי שבת זה יעבור

יום ששי, אני עוסק במרץ רב בהכנות לשבת קודש, חוזר מקניות של צורכי שבת והולך לקחת את בני מהחידר. בדרך, בעודי אווז בשקיות הרבות, אני הולך מהר כאילו השעון ואני בתחרות. איכשהו, לא ברור איך, מתעקמת לי הרגל.

ברגע הראשון אני מרגיש כאב חד אבל מבין שזה נסבל ויכול להמשיך בדרך. הדרך אצה לי, אבל רגלי אינה משתפת פעולה כמקודם. כבר לא כל כך מהירה וכבר לא כל כך קלה. אני סובל בדומייה, ובסופו של מסלול ארוך אני מגיע הביתה ומביא עימי את הילד שלנו, את הקנייה הגדולה, ואת הכאב ברגל. כאב חזק שהולך ומחריף.

עד שבת אני מבין שהכאב הזה אינו תמים כל כך, כי הוא משכיב אותי במיטה ומונע ממני ללכת לבית הכנסת להתפלל במניין. ראשי מתמלא בדאגות, מה יהיה בשבוע הבא? איך אני הולך לעבודה, וכיצד אספיק כל מיני הספקים חשובים וסידורים דחופים שמחכים לי? אני לא יכול להיות מרוחק לבית, בטח שלא למיטה, מה אני עושה? מאין יבוא עזרי?

ואז אני נזכר שיש פעולה מסוימת שאני צריך לעשות עם הרגליים שלי, והיא יכולה לעמוד לי לזכות. הבטחתי לחברי שאלך בשבילי במוצאי שבת לכתובת מסוימת כדי להביא לו מצרך חשוב, משהו שקשור לפרנסה שלו. זו לא פעם ראשונה שאני הולך לעשות זאת. פעמים רבות הוא מבקש ממני שאעזור לו בעניין, וכמו שאני מכיר אותו זהו חסד גדול. נכון שזה עניין של פרנסה, ולכאורה אם הוא מרוויח גם אני צריך להרוויח משהו על הדרך, אבל כאן זה סיפור אחר. זה יהודי שגורלו לא שפר עליו, ואם אפשר לעזור אני עוזר. הפרנסה שלי מגיעה אליי בדרכים אחרות.

חתימה לחיים

בבית המדרש שלנו קמה התעוררות מבורכת בעניין השתיקה בעת התפילה. בחסידות שלנו נערכה חתונה גדולה, ולזכות החתן והכלה, וכן בשביל לזכות בעצמנו בכל ההשפעות הטובות שהשמחה מביאה איתה, החלטנו להתאגד יחדיו ולחתום על התחייבות שלא לדבר בשעת התפילה, מתחילתה ועד סופה, במשך ארבעים יום.

היום הארבעים כוון ליום של השבע ברכות האחרון. בין החותמים היה יהודי נכבד שליט"א שזכה לחתן את רוב ילדיו, יהודי של צורה שדי להביט אחריו כדי לקבל מושגים ביראת שמיים ובכבוד בית המדרש. מאז ומעולם אני זוכר אותו נשמר מדיבור בעת התפילה, ולכאורה כל ההתאגדות הזו לא נועדה בשבילו.

כשראה שהציבור מתאגד ומתאחד יחדיו הוא ניגש וחתם גם את שמו על הקבלה הכללית, לחזק את העניין ולהתחזק בעצמו ביתר שאת.

ביום הארבעים, היום של השבע ברכות האחרון, אירע הדבר.

כידוע, באמריקה יש מושג שנקרא 'קאנטרי' - אזור כפרי, יישוב מרוחק מהמרכז העירוני, עם נוף נפלא ותנאי מושב. בימי הקיץ בני הישיבות עוברים ללמוד במשך חודשים בקעמפ שבקאנטרי. עיקר הפעילות של המקום היא בקיץ, אך יש מקומות כאלו שפתוחים גם בחורף. למקום כזה שם היהודי הנכבד את פעמיו, להכין אותו לימי החורף הקרים.

כיוון שבמקומנו הקור עז במיוחד, צריך להכין את צינורות המים ולרוקן אותם לגמרי כדי שלא יתפוצצו מפני הקור. איך עושים זאת? לוקחים מכונה שמפעילה לחץ אוויר חזק מאוד, ובלחץ האוויר נדחפים המים החוצה. כדי להיות בטוחים שהפעולה אכן נעשית כראוי בודקים אם אכן יוצאים מים מהברז שמחובר לצינור.

מידענו הפעיל את המכונה שמחוללת לחץ אוויר וחבר אותה לדוד מים ישן, עשוי ברזל. הוא לחץ על הכפתור המתאים ועזב את המקום כדי לבדוק אם יוצאים מים מהברז המתאים.

המכונה עבדה היטב, המים זרמו מהברז, הצינורות החלו בתהליך ניקוי שיהפוך אותם ליעילים עם החורף הקרב והמפעיל עזב בשביעות רצון את הברזים, חזרה לכיוון המכונה. באותו רגע נשמע פיצוץ אדיר. הדוד הישן התפוצץ וחלקיו התעופפו בעוצמה לכל עבר.

הדוד כבר היה חלוד, ברבות השנים הוא הלך ונחלש, עד שלא עמד בלחץ שהופעל עליו.

אם זה היה קורה מייד עם הפעלת הלחץ, איננו רוצים לחשוב על מה שהיה יכול לקרות. אם זה היה קורה מאוחר יותר, כאשר המפעיל כבר ניצב שוב ליד המכונה, גם אז היינו מעדיפים שלא לדבר

יהודים שלקחו על עצמם שותפות בהפצת האמונה בעולם מעידים על ישועות בכל תחומי החיים.

הסיפור הבא יכול להיות שלך! התקשר עכשיו: 02-30-11-5-11

חפצים אמונה רואים ישועות

שכונה שלימה נתרמה לזכות

גליה גלית בת מזל לרפואה שלמה לעיני חיים פנחס יעקב בן ר' צבי אריה ת.צ.ב.ה. זיווג הגון לדבורה בת דינה לאה חיים אליהו בן שרה לזיווג הגון לעיני עין בת לאה ת.צ.ב.ה. נעמה בת רינת להצלחה בכל העניינים וכל הישועות לעיני אריית בת חביבה אביבה ת.צ.ב.ה. אורה בת שרה לבריאות איתנה ושתזכה לראות נחת מכל צאצאיה דורות ישרים מבורכים דוד מנחם בן מיכל והדסה מושא בת שושנה וכל יוצי"ח שיוזכו להתחזק תמיד באמונה וביטחון בכל ישותם וסיד' ברו"ג בכל העניינים

אני פותח בתפילה נרגשת לה' יתברך, המכין מצעדי גבר, ומבקש שאזכה לקיים את מצוות החסד גם במוצאי שבת הקרוב, שאוכל ללכת להביא את מה שהחבר ביקש ושארגיש טוב. שהרגל לא תכאב, שלא אצטרך גבס ולא קיבוע ולא שלושה ימי מנוחה. לא כלום.

לצער, המצווה שקיימתי עד היום לא הייתה כל כך מושלמת. כשהייתי יוצא מהבית למטרה הזו הייתה מתעופפת בבית איזושהי אמירה על אודות אותו יהודי שאני עוזר לו, משהו על הקשיים שלו והחולשות שלו או על זה שהיה יפה אם היה מציע לי תשלום.

הבטחתי לאבי שבשמיים שאני אעזור לבן שלו בשלמות, שאני לא אדבר עליו שום מילה לא טובה, חלילה, שהגנה עכשיו אני נוכח לדעת כי החסד שאני עושה איתו הוא זכות בשבילי, וכמה שישלם לי זה לא מגיע לשוויה של רגל בריאה והליכה תקינה. אלא ה', תזכה אותי לעשות את החסד במוצאי שבת כמו שהבטחתי, עם רגליים בריאות!

הרגשתי שה' שמע לתפילתי ואמרתי לבני ביתי שעוד במשך השבת ודאי נראה שיפור והרגל תבריא.

בכל זאת דאגנו. אחרי הסעודה הלכתי למוקד חירום באזור. הרופא הנוכרי בדק ואמר שזה נראה כמו נקע או גיד קרוע, והזהיר לא לדרוך על הרגל.

קיבלתי את דבריו והשתדלתי לקיים את הוראתו. לנוות ביתי אמרתי שאני בטוח שהעניין יסתדר בעזרת ה', הרי יש לי חסד לעשות. שיתפתי גם אותה במחשבה שלי על אודות הדיבורים האסורים, וקיבלנו עלינו ללמוד את הלך הרוח ולקיים את המצווה בשלמות, בלי פטפוטים מיותרים.

עוד בליל שבת השתפר המצב פלאים. בבוקר כבר יכולתי ללכת לבית הכנסת ועתה, אחרי ערבית של מוצאי שבת, אני הולך כרגיל ללא כל כאב, מודה להקב"ה שריפא אותי ומודה גם לאותו יהודי שבזכותו אני מהלך בקלות על שתי רגליי.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה 33 אחרי בחירת השפה, סיפור מס' 299.)

תזכורת מתחת לרכב

איבדנו את הפלאפון. זו הייתה אבדה לא נעימה בכלל. עשרות אנשי קשר היו שמורים בו, וכמה תזכורות חשובות שמסובך למדי לשחזר אותן. אשתי הייתה אובדת עצות. היא זכרה שהפעם האחרונה שבה החזיקה את הפלאפון הייתה ברכב המשפחתי שלנו, אבל כאשר שלחה את הבן שלנו לחפש אותו שם הוא חזר כלעומת שבא. היא שלחה אותו שוב, והתקשרה לפלאפון, אבל זה שתק בעקביות. נראה שהפלאפון היה במצב 'לא זמין' או על פרופיל שקט, וכך נאלם קולו.

לא התייאשנו. האמת היא שהיה קשה מאוד להסתדר בלי פלאפון, וביממה האחרונה האפשרות לקנות פלאפון חדש עלתה כמעט כמספר הפעמים שאשתי הייתה זקוקה לו בדחיפות, אבל ניסינו להחזיק מעמד בכל זאת, מי יודע? אולי עוד נמצא אותו. בבוקר, בהגיענו לחניון, אנוחנו שומעים את קול צלצולו של הפלאפון. מאיפה? מתחת לרכב!

איך זה יכול להיות? הוא הרי לא זמין.

התעלומה נפתרה עד מהרה. אשתי נרשמה לקבל תזכורת לשמור על לשונה בכל שעה עגולה. הצלצול של התזכורת מצלצל גם כשהטלפון אינו זמין, וכך הוא נשמע בדיוק כשהיינו לידו.

ההתחזקות בשמירת הלשון הביאה למציאת האבדה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה 33 אחרי בחירת השפה, סיפור מס' 302.)

התחלה מוצלחת

שלום וברכה, מדבר אברך ממודיעין עילית. במוצאי שבת פרשת לך נפגשתי לראשונה עם בחור יקר בן תשע עשרה. לא רק איתי הייתה זו פגישתו הראשונה בחיים, אלא גם עם הגמרא. זהו גיל קצת מאוחר כדי להתחיל, אבל עם רצון טוב וסייעתא דשמיא הוא בודאי יצליח. הרי תורה מונחת בקרן זוית וכל אחד יכול ליטול אותה, גם אם לא התחיל בגיל החידוד.

בעלי ניסיון אמרו לי שאם לפגוש את הגמרא בפעם הראשונה, עדיף לעשות זאת בסוגיה של 'אלו מציאות', שבמסכת בבא מציעא.

אמרתי לבחור, "בוא נתחיל. תביא מסכת בבא מציעא".

אבל הוא אמר, "אין לי ספרים בבית, רק גמרא אחת, בבא קמא".

"בסדר, תביא בבא קמא", קיוויתי שאסתדר גם עם זה.

הוא ניגש לארון, הוציא את הכרך היחיד של גמרא שהיה שם, ואז אמר לי בהפתעה, "זה לא בבא קמא. זה בבא מציעא!"

התרגשנו. ראינו בזה הארת פנים, איך הקב"ה כבר הכין לנו את הגמרא כדי שהלומד החדש ייכנס בשערי הלימוד בצורה הטובה ביותר, בעזרת השם.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה 33 אחרי בחירת השפה, סיפור מס' 303.)

על זה.

אבל זה קרה כשהוא היה

בדרך חזר, שמע את הפיצוץ

והיה מסוגל לפעול ביישוב הדעת.

איננו יודעים חשבונות שמיים, אבל

העובדה שנס הצלה אירע בדיוק ביום

הארבעים לקבלה הכללית של הקהל, שלא לדבר

בשעת התפילה, אומרת את שלה.

מה גדול כוחה של התאחדות לדבר מצווה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה 33 אחרי בחירת השפה, סיפור מס' 300.)

מסלול של תפילה

בכולל שאני לומד בו ישנם כמה מסלולים. בכל מסלול לומדים משהו אחר, ובהתאם לכך מתגבשת קבוצה של לומדים. ברגע שנכנסים למסלול מסוים יש התחייבות להמשיך וללמוד בו תקופת זמן, לא כל כך פשוט לעבור ממסלול למסלול.

אני התחלתי את דרכי במסגרת אחת, אבל רק אחרי שנכנסתי עמוק יותר גיליתי שזה לא בשבילי. סגנון הלימוד והנושא היו כבדים לי, הם לא התאימו לאופיי, וכשמעתי שבמסלול המקביל לומדים בצורה שונה לגמרי הבנתי כי בעצם אני מתאים לשם.

ביקשתי מהאחראי לעבור למסלול השני, אבל הוא רק הזכיר לי את הכללים. אי אפשר.

המשכתי את לימודי בכולל מדי יום, ידעתי כי ניסיון זימן לי ה', לדבוק בלימוד תורתו גם כשקשה, גם כשהסוגיה אינה מאירה פנים ואופן הלימוד אינו תואם ממש את 'מה שלבו חפץ'. יחד עם זאת ניסיתי שוב ושוב לעבור למסגרת השנייה.

תניתי את כאבי באוזני אחד מ ידידי והוא אמר לי, "התפלל על זה? אני מציע לך להשקיע בתפילה על הכולל שלך".

קיבלתי את הצעתו, התחלתי להקדיש לעניין כמה פרקי תהלים, וביקשתי מה' כמה פעמים ביום שאזכה ללמוד במקום שליבי חפץ ולעבור למסלול השני.

ביום מן הימים הגיעה ההזדמנות. כמה וכמה אברכים עברו למסגרת המבוקשת, אבל כשאני ניגשתי לאחראי הוא דחה אותי.

המשכתי להתפלל. ידעתי, אין לי מה להאשים את האחראי, הוא רק שליח. כשהקב"ה ירצה, גם הוא ירצה לעזור לי.

בוקר אחד בדרכי לכולל עצרתי טרמפ. בדרך שוחחנו מעט. "מה אתה לומד?" שאל אותי המארח. סיפרתי לו. סיפרתי לו גם על רצוני לעבור ועל תשובתו של האחראי.

"אתה מתכוון לרב שי?" הוא שאל.

השבתי בחיוב.

"אני מכיר אותו. אנסה לדבר איתו".

בזה הסתיימה השיחה וגם הנסיעה הקצרה. את ההמשך חוויתי כאשר סוף סוף הגיעה הישועה והאחראי אישר לי את המעבר.

ראיתי בחוש איך הקב"ה נענה לתפילתי.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה 33 אחרי בחירת השפה, סיפור מס' 301.)

קח שותפות קבועה בהפצת "השגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם ותזכה גם אתה לראות ישועות בכל העניינים.

התקשרו עכשיו למוקד הישועות: 02-30-11-5-11

בעמדות נדרים פלוס
ע"ש השגחה פרטית

משלוח בדואר
ת.ד. 5475 ירושלים

או בהעברה לבנק לאומי
57390056 חשבון
ע"ש השגחה פרטית אמונה ובטחון ע"ר

חפצים
אמונה
ומחיים
נפשות

אני עובד בתלמוד תורה ובתקופה האחרונה זומנתי לשיחה אצל המנהל. הוא עדכן אותי על סדרת סינויים ונהלים חדשים שנכנסים לתוקף. בין הדברים הוא הודיע לי על נוהל שמשמעותו קיצוץ כמה משעות העבודה השבועיות שלי. הבשורה, שיתכן שהייתה מערערת אדם אחר, התקבלה אצלי בשלוחה. כמאזין קבוע לקו השגחה פרטית, השומע את השיעורים והתכנים הנפלאים שאתם מביאים, ידעתי בבירור שלא המנהל הוא המפרנס שלי. לא נבהלתי, המשכתי בשגרת יומי, ניגוח, ללא דאגה. זמן קצר לאחר מכן הפרט הזה הסתדר בצורה מפתיעה וטובה הרבה יותר: המנהל פנה אליי והציע לי עבודה חדשה - קלה ונוחה יותר, כל זאת במשכורת גבוהה יותר. אני מודה לכם מעומק הלב על התוכן הנפלא שאתם מביאים, שמחזק אותנו באמונה וביטחון ומזכיר לנו את האמת הזו בדיוק ברגעים שצריכים חיזוק. תודה לכם.

לשונם הזהב

השגחה פרטית בספרים הקדושים

האדם צריך להשתדל לפרנסה

כשיסתכל האדם בנמלה שהיא בריה קטנה ותכין בקיץ לחמה ואגרה בקציר מאכלה, ילמד מדת החריצות ויבין כי ה' נותן לחם לכל בשר ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא, בשנתן בהם טבע לבקש טרפם בעת הראוי ומדבר הראוי, ולכן האדם אחר שנתן בו מדע והשכל, צריך שישתדל בהשגתו ולא יתירשל בזה, כי ברכת השם היא תעשיר למכנים עצמם לקבל אותה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, למען יברכך ה' אלהיך, יכול יושב ובטל, תלמוד לומר בכל מעשה ידך אשר תעשה.

(ספר העיקרים לרבי יוסף אלבו, מאמר ג' פ"א)

האדם מקפח את פרנסתו

הפרנסה לאדם היא קיומו, ואם היה האדם חסר הפרנסה שהוא קיום מציאתו, אין זה מפעלות הפועל שיפעל פעולה שאין לה קיום ועמידה, אבל מגדר הפועל השלם שהיה פעולתו בשלימות, לכך אמר ראינו מימך חיה ועוף וכו' כי כולם מתפרנסין בלא טורח, כי הטורח גם כן חסרון אליו, וכבר בארנו כי כל פעולה אי אפשר שתהיה בה חסרון, ולפיכך נמצא בכל הנמצאים שיש להם פרנסה בלא טורח ובלא עמל כאשר ראינו, ומכל שכן היה ראוי זה לאדם אשר הוא מבחר מן הנמצאים, וכן היה קודם שחטא האדם עד שהורע את מעשיו וקפח פרנסתו, והנה גם כן אור הקללה אם הוא רשע הוא מוסיף עוד קללה על הקללה הראשונה.

(מהר"ל מפראג אגדת הש"ס קידושין פב)

לכל אדם יש כדי פרנסתו

אמת שהעושר והעוני תלוי במזל, עם כל זה מציאות הפרנסה אי אפשר למזל שישירם, כי אם האדם היה מסתפק בהכרחי ולא היה רודף אחר המפורסמות והיה מכלה כל ימיו אחר המושכל, בלתי אפשר הוא שיחסר לו אותה הפרנסה ההכרחית, כי האלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים, ואם כן האדם עצמו גורם שאינו מסתפק בהכרחי ורוצה מותרות, ועונותיו קפחו פרנסתו, רוצה לומר, בשאינו שבע עם אותה הפרנסה הנמצאת, כי ירק עשב לאוכלה ומים לשתות בלתי אפשר הוא שיחסר לו.

(לחם שלמה ר"ש הלוי הזקן סימן של"ו)

שרחת הפרנסה לזכות במצוות

והדבר יפלא מדוע האדם שהוא תכלית הבריאה מוכרח לעבוד ולבקש אחר פרנסתו ולא תבא הפרנסה אליו הביתה, אולם גם בזה ניכר מעשה ה' כי טובה, לו היה האדם בפרנסתו כיתר הנבראים, מצוות רבות תבטלנה מאין להם מקום וצורך, כי לו באה פרנסת האדם הביתה ועניים ועשירים נשתו, לא היה מקום למצות הצדקה, ולא היה מהצורך להראות אותות אמונה כשלם הנושה את אשר נושים בו, ולקיים מצות פריעת בעל חוב, כן לא היה מקום לתפילה, כי לו היה לאדם כל מחסורו בלי עמל ויגיעה, ולו היה לבו נכון בטוח כי כל הצרכותו תגיע עדיי בלי דאגה, לא שפך שיחו את פני קונאו ובוראו וכו'.

(בית יצחק ע"ת מהר"ר יצחק שמעלקיש ז"ל, בשלח מאמר ס"ז)

יש לכם מאמר מחזק מהספרים הקדושים? שלחו אלינו. (עדיפות תינתן למאמרים הקשורים לפרשת השבוע או לענייני דיומא) | במייל 023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189

נקודה מתוך שיעורו המופלא של

הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א

ההסתפקות - יסוד הברכה והשפע

היא לאיסור לעשות כל שימוש בנרות חנוכה, אם כן מדוע בחרו דווקא בדוגמה של ספירת כסף?

בספר מאיר עיני חכמים (שער יז פ"א) מובא הסבר נפלא לדבר זה: הסיבה שרודפים אחרי הכסף נובעת "מחמת חסרונם החסר להם כפי תאות לבם, ויש שרוצים במותרות החסר להם, ובה נטבעים כל העולם בסיבות ופעולות", וממשיך, "ובאמת באם היו אנו מאמינים בהשגחת השי"ת, בוודאי לא היו אנו צריכין לשום סיבה ופעולה כלל".

אך במצוות נר חנוכה, אומר בעל מאיר עיני חכמים, "אנו רוצים להמשיך אור חדש, בלתי שום סיבה ופעולה, בוודאי אסור להרצות מעות".

השי"ת מספק לכל אדם את מה שהוא צריך באמת. כאשר אדם מאמין בכך, הוא מסתפק במה שיש ולא נוצר אצלו שום חסרון, ואינו נצרך "לשום סיבה ופעולה" אלא ממשיך "אור חדש", שפע רב לו ולכל העולם.

מידת ההסתפקות במועט היא היסוד לחיים שלווים ורגועים.

כאשר אנו בוחרים להתמקד אך ורק בצרכים האמיתיים שלנו ומציבים גבולות ברורים שלא מאפשרים להיגרר להוצאות מיותרות, החיים הופכים לקלים יותר, שלווים יותר ונטולי דאגות. אפשר לראות לדוגמה שאחרי אכילה מספקת אנו חשים נינוחות ושלווה. אך נינוחות זו תושג רק אם אכלנו את הכמות המדויקת שנחוצה לגופנו, ואכלנו באיטיות. כך גם בכל תחומי החיים: הצבת גבולות נכונים מובילה לחיים טובים ושלווים.

רבים הם המתמודדים עם חסרון בפרנסה, אין בידם כסף מספיק לצרכים היומיומיים, דבר הגורר לחצים ומתחים.

גם בעניין זה, ההסתפקות במועט לא רק תביא חיסכון בכסף אלא גם תביא שפע וברכה במעט הכסף שיש.

במסכת שבת (כב.) מובא כי אסור לספור כסף מול נרות חנוכה. יש להבין מדוע הובאה רק הדוגמה של ספירת כסף. הרי ברור שהכוונה

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשלוחה 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

העלון יוצא לאור גם באידיש אנגלית
לקבלת העלון במייל 023011300@GMAIL

לשליחת סיפורים במייל: hph6176@gmail.com

בית מאיר באור של אמונה

זוהי חוויה אחרת של חיים -
חיים של ביטחון ושלווה,
חיים עם ה' יתברך.

בימי החנוכה-ימי האור והחיזוק,
הכניסו את האור הביתה עם

המגזין החודשי "השגחה פרטית לכל משפחה".

חיזוק לכל בני הבית -
תוכן ועומק, חוויה מרוממת,
ראיונות מרתקים, כתבות מפעילות
ושיתופים אישיים מהחיים.

מגזין שמעניק לילדים
שעות של הנאה ותעסוקה,
יחד עם מסרים נצחיים
של אמונה וביטחון.

2 מגזינים
בגיליון אחד

זה הזמן להביא הביתה
את האור שנשאר גם אחרי
"זאת חנוכה".

חייגו כעת:

02-502-2-502

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 619

המאמר שבת אורה

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצרים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

מקץ

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה. מוסר והנהגות

סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: הרבי מטשיבין זצ"ל ישב בבר מצווה ביחד עם האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל. חתן הבר מצווה שישב לידם כוהב בברכת המזון, ולאחר שבידך ובא לשתות את הכוס הוא שתה רק את רוב הכוס. הרבי מבעלזא ראה זאת והעיר: "נו, נו, שישתה את הכוס עד הסוף", וכששמע הרב מטשיבין את הערתו התפלא בלבבו: מה רוצה הרבי מן הנער הצעיר הזה, שרק כעת נהיה בר מצווה? מדוע הוא מורה לו לשתות את כל הכוס? הלא הלכה מפורשת היא, שרוב כוס היא גם דבר טוב. אמנם לכתחילה עדיף לשתות את כל הכוס, אבל אפשר להסתפק רק ברוב כוס... הוא, כמוכן, לא אמר מילה. אם הרבי אמר - נראה שיש בכך עניין מיוחד שאיש ידוע לו, אלא שבינתיים נותרה התמיהה תמיהה. בעבור רגע מסתובב לעברו הרבי ואומר: "אה... טשיבין רב, מה אני רוצה מן החיים שלו? למה אכפת לי שישתה את כל הכוס? הלא רוב הכוס גם כן מספיק!". "אני אניד לכם, הרב מטשיבין, בחנוכה נעשה נס גדול שנמצא פך שמן חתום בחותמו של כהן גדול והשמן שבו, שהתאים ליום אחד, הספיק לשמונה ימים. ולכאורה תמיה, לשם מה עשה הקב"ה את הנס הזה? הלא לחשמונאים היה הרבה שמן טמא, והלכה מפורשת היא שטומאה הותרה בציבור". "אלא, שאמנם טומאה הותרה בציבור, אבל כאן עסקו בחנוכה המזבח. החשמונאים בנו הכל מחדש - את המנורה ואת המקדש כולו, וכשעוסקים בחינוך חרש צריך שהכל יהיה מלכתחילה ואי אפשר לסמוך על היתרים בדיעבד". "ילד זה" - סיים הרבי מבעלזא והצביע על חתן הבר מצווה - "נהיה כעת בר מצווה. יום זה הוא ה'חינוך' שלו וההתחלה של יום היותו לאיש. ובתחילה צריך שהכל יהיה מלכתחילה, אין להסתפק בשתייתו של רוב כוס, אלא צריך את כל הכוס!" (יחי ראובן)

סיפר רבי דוד טעבל דיינאווסקי זצ"ל על רבי שמחה זיסל מקלם זצ"ל: באחד מימי החנוכה, היה נדמה לרבי שמחה זיסל כי חסר מעט שמן באחת מהנרות, והנר נכבתה כמהרגעים לפני השעה הקבועה. בני התלמוד תורה לא יכלו לשכוח את הרעש הגדול שהרעיש רבי שמחה זיסל על החטא שנקרה לו בשגגה, ועוד עשה חשבונות: "מי יודע באיזה מצב רוחני אני אם קרה לי ככה?...?" (בית קלם)

טרם רכישת דירה בתקופת נישואיו של רבי משולם דוד סאלאוויצק זצ"ל, עמדה על הפרק אפשרות של דירה אחרת שהתאימה מכל הבחינות, אולם נדרש היה לברר פרט הלכתי כלשהו על אחד החדרים בה, היכן, או אם בכלל, יש להניח את המזוזה בפתחו. כששחש זאת רבי דוד לאביו הרב מבריסק זצ"ל וביקש את הכרעתו בדבר, אמר לו הרב זצ"ל את הדברים הבאים: "בעוד שאצל העולם הסיבות שבשלן נקראת 'דירה טובה', הן גודל החדרים, הקומה, גודל המטבח וכיוצא בזה, הרי שבעינינו ישנם שלושה דברים שהם הקובעים את טיב הדירה וערכה - הראשון, בית שאין בו שאלה היכן להניח את נרות החנוכה לצאת ידי חובת פרסומי ניסא; השני, אם יש בה סוכה או גישה נוחה למקום שבונתן לבנותה; והשלישי, אם אין בה שאלות וספיקות בהלכות מזוזה. בהעדר שלושת התנאים הללו, אזי אין נחשבת ל'דירה טובה'!" (אחרון לדורידעה)

ימי החנוכה הם ימים המסוגלים לראות ולהבין את הנסים. ה"זמן הזה" שבחנוכה, מהותו החינוך. אין די שהנסים מתרחשים אלא שאנו לומדים ומושפעים מהם. כשאב ובנו עומדים בתפילה, כלפי האב זוהי מצות תפילה אך כלפי הבן הקטן לא שייכת כעת מצות תפילה. עבור הבן משמשת תפילה אביו כאפשרות של חינוך. הוא רואה וקולט, מסתכל ומבין בצורת התפילה של המבוגר, ומושפע ממנה בעומק נשמתו. כל פעולה של חינוך, בונה נדבך נוסף במבנה אישיותו של החניך. כך מתעצבת דמותו של הקטן, כך הוא גדל, משתנה ונבנה. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְעָתָה יֵרָא פְּרָעָה אִישׁ נֶבֶן וְחָכֵם וְיִשְׁתַּחֲוּ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: צִרִיד לְהִבִּין, אִיזָה חֲכָמָה יִתְרָה צִרִיד לִכְךָ, הֵלֵא כְדִי לְהִיטִי מְמוֹנָה עַל אֲסִיפַת הַתְּבוּאָה מִסְפִּיק לְהִיטִי פְקִיד חֲרוּץ? בִּיאר רַבִּי שְׁלֹמָה בִּלְדֹז זצ"ל (תלמידו של החפץ חיים) עַל פִּי הַפְּסוּק (לִקְמָן מֵא.מז) "וְתַעַשׂ הָאָרֶץ בִּשְׁבַע שָׁנִי הַשְּׁבַעֲקָמָצִים" וּפְרָשׁ "קוֹמֵץ עַל קוֹמֵץ יָד עַל יָד הִיוּ אוֹצְרִים". הִינּוּ שֶׁלֹא רַק שֶׁשְׁמֵרוֹ תְּבוּאָה לִשְׁנוֹת הָרַעֲב, אֲלֵא קִימְצוּ כָּל הָאֲפֶשֶׁר, אֲפִילוֹ בְּדַבְרִים קְטָנִים כְּדִי שִׁסְפִּיק לִשְׁנוֹת הָרַעֲב. דְּבַר זֶה שִׁיךְ רַק בְּאֶדָם חָכֵם, כִּי עֵצָם הִהֲבִנָה שִׁישׁ לִשְׁמֹר לִימֵי הָרַעֲב, לֹא מִסְפִּיק שְׁכָל פְּשׁוּט. אוֹלָם לְהִיטִי מִצּוֹי בְּעִיצוּמָם שֶׁל יָמֵי שׁוֹבַע עֲצוּם, וְלִהְיוֹת אֵת זֶה שְׁצִרִיד בְּפוֹעַל לִקְמֵץ בְּכָל פִּירוֹד, זֶה שִׁיךְ רַק אִם יִצִּיד בְּמוֹחַשׁ לִנְגֵד עֵינָיו אֵת הָרַעֲב הַנּוֹרָא שִׁיחִיה. אִךְ כָּל פְּרוֹסַת לֶחֶם תּוֹכֵל לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹת רַבּוֹת מִמִּיתָה. סִיפֵר רַבִּי שְׁלֹמָה מִזְכְּרוֹנוֹ שִׁהִי פֶעַם רַעֲב גְּדוֹל בְּעִיר וִילָנָא, עַד שֶׁבָּכַל יוֹם הִתְקַיֵּמוּ לְכָל הַפְּחוֹת חֲמִישִׁים הַלוּוִיִּת ר"ל, וְהִיוּ הַגּוֹדְעִים בְּרַעֲב מוֹשְׁלָכִים בַּחוּצוֹת הָעִיר, מַחֲכִים בְּפֶה פְּתוּחַ אֲפִילוֹ לִקְמָצוֹץ לֶחֶם לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשָׁם. אִזְּ קִיבַל צִיּוֹר חֵי לֵאיוֹ חֲכָמָה נִדְרַשׁ יוֹסֵף הַצִּדִּיק בִּשְׁנוֹת הַשְּׁבַע, לֹא לְרֹאוֹת עֲכָשִׁיו אֶת הַמַּעַס תְּבוּאָה שֶׁמִּשְׁאִיר, אֲלֵא לְרֹאוֹת אֶת אוֹתוֹ אֶדָם רַעֲב שֶׁמִּשְׁוֹעַ וּמִתְחַנֵּן לִמְעַט אוֹכֵל. מִזֶּה יִלְמַד כָּל אֶחָד עַד כִּמָּה עֲלִיו בִּימֵי חַיָּתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה הָעָרָא, לְהִיטִי חָכֵם וּנְבוֹן וְלִצְבוֹר תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּימֵי הַשְּׁבוֹעַ לְחַיֵּי הַנֶּצֶחַ בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁם אֵין אֲפִשְׁרוֹת לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת. (לַתֵּת עֲלֵינוּ)

וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל יוֹסֵף אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹקִים אוֹתָךְ אֶת כָּל זֹאת אֵין נֶבֶן וְחָכֵם כְּמִוְכָה. הִנֵּה פְּרָעָה שְׁבִימִי יוֹסֵף יִתֵּן שְׁפָתוֹ לוֹ הַחֲלוֹם הָאֵמִין לְדַבֵּר הָאֱלֹקִים, חָנֹם שִׁהִי עוֹבֵד אֱלִילִים מְעוֹדוֹ, וְאִילוֹ פְּרָעָה שְׁבִימִי מִשָּׁה אָמַר "מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוֹלוֹ", וְאֲפִילוֹ הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים לֹא שִׁכְנְעוּהוּ לְהֵאמִין. מִדּוּעַ? צֹא וְרֹאה מִה הִיא אֲמוֹנָה אֲצִל יִשְׂרָאֵל, כִּיֹּצֵר יְהוּדִי בַּעַת צֹרַח כְּבַעַת שִׁמְחָה אֵינְנוּ נוֹטֵשׁ אֲמוֹנָתוֹ בְּבוֹרָא עוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁמִּסְפָּרִים עַל תִּלְמִידֵי בֵּית הַתְּלָמוּד הַגּוֹדֵעַ בְּקֶלֶם, שֶׁהִלְכוּ לִכְבֶּשֶׁנִי הָאֵשׁ וּסְפָרֵי תוֹרָה בִּידָם, תוֹךְ שֶׁהֵם שְׂרִים כָּל הַדֶּרֶךְ בְּהַתְּלַחְבוֹת דְּקִירוּשָׁה "אֲשֶׁרֵנוּ מִה טוֹב חֲלִקְנוּ". לֹא כֵן גּוֹי, אֵף שֶׁהוּא מֵאֵמִין בְּחֵי אֵין זֶה אֲלֵא כְּשׁוֹרָא שְׁכָרִאֵי לוֹ הַדְּבַר. פְּרָעָה שֶׁל יוֹסֵף שָׁמַע מִמֶּנּוּ פְּתוּרָן נְעִים וְעָרִב, שִׁיעֲשִׂיר אוֹתוֹ וְאֵת מִצְרַיִם עָקַב הָרַעֲב בְּעוֹלָם, וְרָצָה מֵאֵד לְהֵאמִין בְּאֱלֹקִים שְׁכֹה. אֲבָל פְּרָעָה שֶׁל מִשָּׁה נִדְרַשׁ מֵאֵת חֲאֱלֹקִים לְשַׁחֵר אוֹמֶה שְׁלִימָה הַמְשׁוּעָבֶדֶת לוֹ, וְהִיאֵךְ יִסְכִּים לְהַפְסִיד מִמּוֹן כֶּה רַב, לִכְךָ לֹא הָאֵמִין בּוֹ. וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל: "וּפְרָעָה עוֹמֵד עַל הָאֵוֹר", רִשְׁעִים עוֹמְדִים עַל אֱלֹהֵיהֶם. שֶׁכֵּן הִלּוּ אֲמֵנָם רוֹצִים לָתֵת וְלִהְיוֹת לִמְעַן אֱלֹהֵיהֶם, אֲלֵא רוֹצִים לַעֲמוֹד עֲלֵיהֶם בְּדִרְשׁוֹת וּתְבִיעוֹת, וְרַק לִקְבֹּל עוֹד וְעוֹד. (דרכי מוסר, פְּנִינִים מְשׁוֹחֵן נְבוֹה)

וַיִּחַפֵּשׂ בְּגִדוֹ הַחֵל וּבְקִטָּן כֻּלָּה וַיִּמְצָא הַגִּבִּיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּגָמֵן: כְּתַב הֶרֶם"א בְּהַלְכוֹת פֶּסַח (אור"ח ס" תלב ס"ב), "וְנוֹהֲגִים לְהִנִּיחַ פְּתִיתִי חֲמֵץ בְּמִקוֹם שִׁימְצָאֵם הַבוֹדֵק, כְּדִי שֶׁלֹא יִהְיֶה בְּרַכְתּוֹ לְבַטְלָה, וּמִיָּהוּ אִם לֹא נֵתָן לֹא עָכָב". וְהִבִּיא ה'מִשְׁנֵה בְּרוּרָה" (ס"ק יג), שׁוֹז דְּעָה הַחוּלְקָת, "דָּכָן הוּא הַמִּצְוָה לְבִדּוֹק הַחֲמֵץ וְלַחֲפֹשׁ אַחֲרָיו שְׁמָא יִמְצָא, וְאִם לֹא יִמְצָא אֵין בְּכָךְ כְּלוֹם... וְגַם הָאֲר"י ז"ל כְּתַב מִנְהַג זֶה, וְשִׁנִּיחַ "פְּתִיתִים". וְאֵף רַבִּי יוֹסֵף שְׁלֹם אֱלִישִׁיב זצ"ל הִיָּה מִנִּיחַ "פְּתִיתִים לִפְנֵי בְּדִיקַת חֲמֵץ, אוֹלָם לֹא הִקְפִּיד עַל כֵּךְ שֶׁאֲדָם אַחֵר יִנִּיחַ אוֹתָם עֲבוּרָו, אֲלֵא הוּא עֲצָמוּ לֹא הִיָּה נִמְנָע מִלְּהִנְחֵם, וְלִמְרוֹת שִׁבְשַׁעַת הַבְּדִיקָה הוּא יָדַע הֵיכָן הַפְּתִיתִים נִמְצְאוּ, מִכָּל מִקוֹם דְּעָתוֹ הִיָּתָה כִּי גַם בְּכָךְ מִתְקִיִּים הַיִּחְפּוּשׁ. וְהִבִּיא לִכְךָ סִמֵּךְ מִהֲכַתּוּב שֶׁלְּפָנֵינוּ, "וַיִּחַפֵּשׁ... וַיִּמְצָא הַגִּבִּיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּגִמְיוֹן". וְהִנֵּה, הֵלֵא מִנְשֶׁה עֲצָמוּ הוּא זֶה שֶׁנִּשְׁלַח ע"י יוֹסֵף לְהַחֲבִיא אֶת הַגִּבִּיעַ, וְלִמְרוֹת שֶׁהוּא יָדַע הֵיטֵב הֵיכָן הוּא מוֹטְמָן, אוֹמֵרֵת עֲלָיו הַתּוֹרָה "וַיִּחַפֵּשׁ", הִרִי שֶׁלְשׁוֹן "חִפּוּשׁ", שִׁיךְ גַּם בְּמִי שִׁיּוּדַע הֵיכָן מוֹנַח הַדְּבַר... (לְאוֹדֵבִי תוֹרֵת)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

מסופר על אחד שנכנס האדמו"ר מגור זי"ע, והתפאר בבנו הקטן, ואמר כי המלמד מספר עליו גדולות ונצורות ומעיד על נשמתו הגבוהה, כי בכל עת שהילדים משחקים בנ אבי הילד נוטל בגד ומתעטף בו כשליל וכן מניח קוביות בראשו ובזרועו במקום הנחת תפילין, ומראה עצמו כמי ששקוע בתפילתו כזקן ורגיל... וביקש האב מ'הפני מנחם' שיתן לו הדרכה כיצד לנהוג בנשמה קדושה זו... מיד הבין ה"פני מנחם" את כל אשר נעשה, ואמר לאבי הבן, תתפלל כהלכה בבית הכנסת, ולא בבית, ושוב לא יחקה אותך בנך הקטן.. (באר החיים)

"עני של טעם"

טעם מנהג נתינת "דמי חנוכה" לילדים, מפני שהיוונים אסרו ללמוד תורה, וכאשר ניצחו אותם ורצו להחזיר את הילדים ללימוד, נתנו להם קצת כסף כדי שילמדו, כי זו הדרך לחבב על הילדים את הלימוד, כמו שכתב הגר"א באגרותיו, ומתוך שלא לשמה בא לשמה, ולזכר זה אנו נותנים "דמי חנוכה" כדי להמריץ את הילדים ללמוד.. (שפת חיים בשם הרב מפוניבז' זצ"ל)

"מפי כתם"

התרבות של יון בנויה על "הוד". "הוד" עניינו יופי הבא לבטא את הפנימיות, והוא מתגלה בעשיית מעשה המבטא את אישיותו של העושה. עד היום נותרו בעולם דברים שמקורם ב"תרבות" יון, כגון תחרויות ספורט ועוד... תחרות רגילה בין שניים על השגת דבר בעל ערך כזהב ואבנים טובות אינה מבטאת את אישיותם של המתחרים, כיון שלתחרות זו ישנה מטרה של השגת דבר מסוים בעל ערך, נמצא שאין המתחרים באים לגלות את אישיותם, אלא שואפים להשיג דבר ערך ככסף או זהב על מנת להתעשר על ידו. דבר זה דומה לאכילת לחם שאינה מבטאת את אישיות האוכל, הוא אוכל אך ורק מאחר והוא רעב. והראיה, שהרי גם בהמה אוכלת...אולם ישנם מעשים של אדם המבטאים את אישיותו. תחרות של משחק ב"כדור" ללא מטרת רווח כלשהו, באה לבטא ולגלות את אישיות המתחרים. כי הנה "כדור" מצד עצמו הנו דבר אפסי נטול כל ערך ושימוש, ובשעה ששני שחקנים רצים אחרי "כדור" כזה, הרי כל מטרת המשחק היא להוכיח ולבטאות את אישיותו של השחקן המתגלה במה שהנו "גיבור" או "שחקן מצטיין". זוהי הסיבה שמשחקים אלו נעשים דוקא ב"כדור". לו היו מבוססים על חפץ אחר, ניתן היה לשנות ולחשוב שההתאמצות במשחק נעשית עבור השגת אותו חפץ, ולא היתה באה לידי ביטוי גבורת המנצח. רק ב"כדור" שאין לו ערך, ולא יתכן שהשחקן התאמץ עבור השגת עצם הכדור, הרי פשוט שהתאמצות השחקן היתה כדי להוכיח לכולם את הגבורה והחכמה הטמונות באישיותו...בתרבות יון נכללה בין השאר גם חכמת הפילוסופיה. כיום כמעט לא קיימת חכמה זו משום שאנשים חדלו לבקש חכמה לשם חכמה, וכל כח החכמה אינו מנוצל אלא עבור דברים שימושיים נשיפור יכולת ביצוע של כלי תחבורה וכו'. פילוסופיה הנה "חכמה למען חכמה" - מאבק להיות "חכם"...גם לנו יש דוגמא לענין ה"הוד". לאדם חילוני אין "הוד" בלבד, כי אין בו מעלות אותן הוא בא לבטא בלבד. לעומת זאת בחור ישיבה בלבד המיוחד לו הוא מבטא את ערכו הרם. בהמה אינה הולכת בלבד כזה, רק אדם מרומם כמוהו. זהו ביטוי ל"הוד" (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם ידליק נרות חנוכה ויברך עליהם, ולא יצא ידי חובה?

תשובה: כתוב בשולחן ערוך (או"ח סימן תרע"א סעיף ו') ומדליקין ומברכין בבית הכנסת משום פרסומי ניסא. וכתב הרמ"א: ואין אדם יוצא בנרות של בית הכנסת, וצריך לחזור ולהדליק בביתו.

ראיתי והנה מנורת זהב כלה וגלה על ראשה ושבעה נרותיה עליה סיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל שנה אחת בימי חיי - הקומוניסטים הארורים תפסו אותי ובהגיע חנוכה שהייתי במחנה עבודה, ביחד עם שמונים גויים. טיכסתי עצות בנפשי כיצד אדליק נרות חנוכה.פתאום נפל לי רעיון בראש: בתקרת החדר היתה עששית נפט. ניתן להגביר, או להחליף, את עצמת הפתילה על ידי סיבוב בכפתור.ישבתי בכלא הסובייטי, בחדר אחד עם שמונים גויים, והחיליתי להתפלפל עם עצמי: האם על ידי שאסובב את הכפתור ואגביר את עצמת הפתילה, נחשב לי הדבר שהדלקתי נר חנוכה? פסקתי לעצמי: כן! אם בשבת, מי שיעשה זאת יחשב למבעיר אש בשבת, מדוע לא יחשב לי הדבר שהדלקתי נר חנוכה?".הבעיה הגדולה שלי היתה, שאני נמוך מאוד... כולכם רואים ויודעים על כך... איך אני עדין לתקרה לסובב את הכפתור? לשמחתי, הצלחתי לרכוש כבוד עמוק בקרב האסירים הגויים. לא דיברנו אותה שפה, אבל הם העריכו מאוד את העובדה שהתנזרתי לחלוטין ממנת הבשר הדלה שהוגשה לנו, והייתי מסתפק רק בירקות. הם ראו את דרכי. הם ראו אותי מתפלל כל היום וכיבדו אותי משום כך. בלית ברירה ניגשתי אליהם. סיפרתי להם את ה"מבצע" המיוחד שאני חייב לבצע וביקשתי את עזרתם. לא הייתה היסוס! אחד מהם, בריון ענק, בגובה של שני מטר לפחות, שהיה מוגדר כ"שודר מועד", ניגש אליי. הוא הפך להיות הבמה האנושית שלי! הוא הרים אותי על כתפיו הרחבות, ותפס את רגליי בחוזקה ובנחישות, מוודא שאני לא מחליק ונופל... עשיתי פרסומי ניסא לפני גויים... הרי חז"ל (שבת כא ע"ב) אמרו מצוה עד שתכלה רגל מן השוק. ועד כמה? עד דכליא רגלא דתרמודאי", שלפי אחד הפירושים הכונה לגויים. כשנגעתי בכפתור, הנשימה נעתקה. התחלתי לסובב אותו, בכוונה להגביר את ההלבה... ואז - בום! העששית כבתה כלי!חושך מוחלט, שחור משחור, השתרר בחדר. הקולות נדמו לזיג, ואז החלה מחומה אדירה: הבריון ההמום זרק אותי מעל כתפיו - נפילה לא נעימה במיוחד - וכל שמונים האסירים החלו לצעוק בבהלה, לרפוק בחוזקה על דלת הברזל ולהשמיע רעש מחרש אוזניים.תוך שתי דקות מתוחות, נפתחה הדלת בסערה. עשרה סוהרים מזוינים, רובים שלופים בידיהם, פרצו פנימה ושאלו בקול מאיים: "מי כיבה את העששית?!"באותו רגע, שמונים אצבעות הופנו כולן, בלי יוצא מן הכלל, ישר אליי נלקחתי מייד למפקד. הוא ישב במשרדו ושאל אותי בחומרה קרה: "אתה כיבית את המנורה?!"כן, השבתי בנשימה אחת."המעשה שעשית חמור מאוד!" הוא רעם. "עברת על חוק מספר כך וכך בספר החוקים. העונש הקבוע על עבירה זו הוא: מאסר שלוש יממות בצינוק!"הצינוק. זה לא סתם כלא. זה חדר קטן, מחניק, שורץ עכברים. מקום שבו אי אפשר אפילו לשכב או לשבת. אתה נידון לעמוד, מקובע במקום אחד, בלי יכולת לזוז, במשך כל שלושת הימים. גור דין של סבל פיזי...כששמעתי את פסק הדין, החיליתי לקפוץ משמחה, לרקוד: "תודה רבה לך, ריבונו של עולם! תודה רבה לך שהכנסת אותי לצינוק!" התחלתי לשיר עם כל ההתלהבות: "ברוך אלוהינו..." האיש חשב שיעצתי מדעתי... "מדוע אתה כל כך שמח?" שאל "ככל הנראה אינך יודע מה זה צינוק". "עד שכבדו שואל אותי למה אני כל כך שמח", השבתי, "ישאל אותי, תחילה, מדוע כיביתי את המנורה?". צודק. בסדר. מדוע כיבית את המנורה?"הלא תבין", התחלתי להסביר, והקב"ה יסלח לי על השקר שהוצאתי מפי... הייתי במצב של פיקוח נפש... ייש בדת שלנו מצוה, המובאת בשולחן ערוך, שיש לשבת שמונה ימים בצינוק... חשבתי לעצמי: כיצד אוכל לקיים את המצוה? ואז החלטתי לעשות מעשה: לכבות את המנורה, שכן ידעתי כי העונש הקבוע בחוק על העבירה הזאת הוא ימי צינוק. אני שמח שאוכל לקיים את המצוה שלנו..."אם כך - תשכח מזה", השיב. "אנחנו הקומוניסטים לא נעזור לך לקיים מצוות... אתה לא נכנס לצינוק בשום פנים ואופן! שוב לחדרך..."(דורש טוב)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תהי להוט לדעת הסתרים שבין אדם לחברו ודבר המכסה ממך.(הרא"ש)

כשאני מדבר [יכול להיות] שאתחרט. וכשאני מדבר לא אתחרט. (רבי שלמה אבן גבירול)

אם היסוד הוא עקום, כל ההולך ונבנה עליו הולך ומתעקם ומתרחק יותר ויותר מנקודת היסוד.(הסבא מנובהרדוק)

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

הדלקת הנר: 16:17 צאת השבת: 17:20 רבינו תם: 17:58 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: רוני ושמחי (זכריה ב), שבת חנוכה, שבת ראש חודש טבת.

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשת "מקץ"

"ויריצוהו מן הבור" [מא, יד].

שתיים עשרה שנה היה יוסף כלוא בבור השבי: "שתיים עשרה שנות חשכה ועלטה. ולפתע, בלא כל אזהרה, ללא כל הכנה: "וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצוהו מן הבור – ויגלה, ויחלף שמלותיו ויבוא אל פרעה" – ובתוך שעה מצא עצמו משנה למלך מצרים!

ואמרו חז"ל שכך דרכם של צדיקים וכך דרכו של עם ישראל: "מתוך צרה – רווחה, מתוך אפילה – אורה, מתוך נפילה – התעלות". כך היה עם מרדכי היהודי, שמתוך לבישת שק ואפר, אבל, וצום ובכי ומספד – הורכב על סוס המלך בלבוש מלכות, והעיר שושן צהלה ושמחה, וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר. כך היה בגלות מצרים, שמתוך קושי השעבוד, אף תבן לא ניתן להם – ומשם יצאו מאפילה לאור גדול. כך יהיה בגאולה העתידה, שמתוך תוקף הצרות של תקופת "עיקבתא דמשיחא" תבוא תשועת עולמים, וכך היה ביוסף הצדיק: "כי מבית האסורים יצא למלך!"

אך לא זו בלבד. אלא: "ויריצוהו מן הבור", במהירות ובבהילות! וכן נאמר בגאולת פורים: "ויבהילו להביא את המן" אל המשתה שהביא לתלייתו. וכתב רבינו עובדיה ספורנו זצ"ל: "ויריצוהו מן הבור – כדרך כל תשועות ה' שנעשות כמו רגע, כאמור: "כי קרובה ישועתי לבוא" וכאמרו: "לו עמי שומע לי, ישראל בדרכי יהלכו – כמעט (בשעה מועטת, רש"י) אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי" וכך היה עניין (גאולת) מצרים, כאמרו: "כי גורשו ממצרים", "שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגילה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם". וכך אמור לעשות לעתיד, כאמרו: "ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים (הוא המלך המשיח. רד"ק) ומלאך הברית אשר אתם חפצים הנה בא (הוא אליהו הנביא. רד"ק), אמר ה' צבאות" (מלאכי).

וידועה אגדת חז"ל, באלהיו הנביא שהורה לרבי יהושע בן לוי היכן יוכל לפגוש במלך המשיח. וסימן נתן לו, שיכירו: כל גופו מלא פצעים – כי הוא נשמה כללית של כל עם ישראל. וכשהעם חוטא ופוגם רחמנא ליצלן בנישמתו, משתקף הדבר במצבו של המלך המשיח והוא מתייסר בעוונותינו. והוא מטפל בפצעינו אחד לאחד. מדוע אינו עושה ככל החולים האחרים, מדוע אינו מסיר את כל התחבושות יחד, למשוך את כל הפצעים ולרחוץ את כל הרטיות בבת אחת? כי חושש הוא שמא יגיע רגע הגאולה בפתע פתאום – שיהיה מוכן ומזומן בכל רגע, תיכף ומיד. שלא ימתינו עד שיחבוש פצעינו! ומדוע, הלא היכינו אלפיים שנה, נחכה עוד חמש דקות! לא – דרכה של תשועת ה' שהיא נעשית במהירות הבזק, שאינה מתעכבת ולו רגע קט!

אם נתבונן מעט סביבנו, אם נתבונן במאורעות תקופתנו – תקופה שהביאה לתמורות כה מפליגות באורחות החיים – ונשאל את עצמנו: כה הרבה המצאות מתחדשות, הטכנולוגיה מתקדמת בצעדי ענק, הקידמה משתוללת. מה הוא המכנה המשותף, מה הוא חוט השני העובר בכל ההמצאות? תהיה התשובה: המהירות הגוברת, התאוצה המתעצמת! לחשוב, שלפני מאה שנה עוד נסעו רוב בני האדם בכרכרות ועגלות, ורכבו על סוסים וחמורים! נסללו מסילות ברזל וכבישים, והנה נתגמדו המרחקים. רכבות הקיטור פינו את מקומן לרכבות חשמליות, ספינות הקיטור פינו מקומן לאניות מדחפים, מטוסי הבוכנה למטוסי סילון הטסים במהירות על קולית. מקלטי הרדיו המתחממים לאיטם הומרו בטרנזיסטורים המופעלים חיש, המחשבים האיטיים הפכו מיושנים. שבבים זעירים מבצעים מיליוני פעולות לשנייה, והקידמה של היום היא הגרוטאה של מחר! הטלפונים הישנים, עם החוגה החוזרת לאיטה למקומה, הומרו בטלפוני לחצנים המחייגים במהירות הבזק, ואלו בפלאפונים עתירי זיכרונות. והאנשים, גם הם היו לקצרי רוח, ללחוצים, אצים רצים, חסרי פנאי ומנוח, רדופים ועצבניים, ממהרים וחייבים להספיק.

כך גם בעולם המדיניות. התהליכים שהעולם עבר במאה השנים האחרונות, שתי מלחמות עולם והמון מלחמות אזוריות, קום הקומוניזם וקריסתו, מותם של עשרות מיליונים במלחמות ובמחנות ריכוז ועבודה, ברעב ובשיטפונות, כה הרבה נדחל לפרק זמן כה קצר, כאילו במרום האיצו את דוושות ההיסטוריה – כל אלו, מסממניה של הגאולה המתקרבת הם, אשר בה "פתאום יבוא האדון אשר אתם מבקשים", לפתע פתאום תחול התמורה היסודית, ואור חדש על ציון יאיר! יראו עינינו וישמח ליבנו במהרה בימינו...אמן (מעין השבוע). "ויאמר פרעה אל יוסף: אחר הודיע אלוקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך אתה תהיה על

ביתי ועל פיד ישק כל עמי" [מא, לט-מ]. הראוי לשלטון – זה שאינו נוטל לעצמו.

מפליא הדבר: כיצד יתכן שאדם שיצא מבית הסוהר מוסרים בידיו את השלטון על כל ענייני המדינה, ואף מקבל סמכויות בלתי מוגבלות? אמנם יכל הוא להיות שר או יועץ אך האם עד כדי כך הסתכן פרעה שאמר לו "על פיד ישק כל עמי"? אכן יוסף היה ראוי לשלטון. הוא ידע לקנות את פרעה בכך שאמר לו "בלעדי", אדם שמגיע בן-רגע לגדולה יכול לטפוח לעצמו על השכם ולקבל תהילה על כך שהוא ורק הוא הראוי לתהילה זו ואין עוד אחד מלבדו. יוסף ידע לא לקחת לעצמו כלום. את כל השבח זקף לזכות הקב"ה. פרעה לא הכיר תופעה כזו. דבר זה היה חדש בשבילו וראה בזה משהו על-טבעי ומיד הבין: הוא זה שיהיה מסוגל לנהל את ענייני המדינה. ומעבר לכך פרעה ידע

שאדם שמקבל תפקיד כה חשוב יש בידו עוצמה בלתי רגילה ובכוח זה טמון פיתוי גדול לקחת גם לעצמו – כך מסביר הגר"ח שמואלביץ זצ"ל בספרו "שיחות מוסר". אדם שמגיע פתאום לעמדה כה בכירה ויש בידיו את כל ממון המדינה קשה עליו מאוד להמשיך ולהישאר ישר ללא נטילת משהו "מהצד" לעצמו ולסובבים אותו, ואכן לא כך הייתה הנהגת יוסף למרות היותו משנה למלך מצרים. וכמו שאמרו חז"ל, שהממון שקיבץ יוסף הצדיק במצרים מילא שלוש מגדלות וכל מגדל ומגדל עומקו מאה אמה, רוחבו מאה אמה וחללו מאה וכולם נתנם לבית פרעה ולא נתן לבניו אפילו חמישה כסף, ומפני מה? שעשה באמונה כי גדול היה כוח יוסף ב"אי נטילה" לעצמו. אכן גדול הוא מאוד חטא "הגזל" ועונשו כבד, וצריך האדם להקפיד להימנע מליטול לעצמו מאומה. וגם בעניין הכבוד יש להקפיד לא ליטול לעצמו, כמו שראינו אצל אליעזר עבד אברהם שאמר "עבד אברהם אנוכי". והרי היה ידוע שזיו איקונין שלו היה דומה לאברהם, אך כדי שלא יטעו בו שהוא אברהם עצמו אמר מיד "עבד אברהם אנוכי", כ"כ הקפיד שלא יהנה ולו רגע אחד מכבוד מדומה זה שהינו אברהם. מה נורא הוא העונש של הנוטל לעצמו משהו אפילו לא במודע, בכך הוא מבטל זכויותיו לגמרי ומה גדולה מעלת מי שאינו נוטל לעצמו מאומה שזכותו עומדת לעד. ואכן יוסף היה ראוי להיות שליט. הוא ידע את כוחה של "אי הנטילה" הן בממון והן בכבוד ועל כן זכה להיות שליט (אור דניאל).

לפנינו **מעשה**, שמסופר מפי בעליו, ומבהיר לנו עד כמה הגזל רודף את האדם גם אחרי הפטירה: לפני תקופה, קיבל יהודי ירושלמי טלפון באישון לילה. על הקו היה ידיו שלו מן העבר, אדם שמתגורר שנים רבות באחת ממדינות אירופה. אותו ידיד אומר לו: "אני מתנצל בפניך, שאני מעיר אותך בשעה כזו, אך יש משהו שפשוט מטריד את מנוחתי. כבר מספר שבועות, מדי לילה בלילה, מופיע בחלומי בני ז"ל, שנהרג לפני כמה שנים בנסיבות טראגיות, ואני רואה אותו בוכה, כשסבל נורא על פניו. אני רואה שהוא אומר לי משהו, אך אני מצליח לשמוע מה הוא אומר. הוא ממש מתאמץ לומר לי, ואני מביט בו ומנסה להבין – ולא מצליח. "גם הלילה חלמתי שוב את החלום", המשיך האיש לספר. "והפעם בני היה ממש מיוסר, ומעיניו זלגו דמעות גדולות, ממש כמו זרם של דמעות. הפה שלו אומר לי משהו, פניו מתאמצות לבטא את הדברים, ואני לא שומע דבר. זה ממש עיניו בשבילי. אני מבקש ממך, לך מחר עם בוקר, קח עשרה אברכים יראי שמים, ותאמרו קדיש, כמה פרקי תהילים ליד הקבר. אולי הוא צריך תיקון".

האיש התנצל על ההפרעה, אך היהודי הירושלמי הרגיע אותו ואמר לו, שיארגן עם שחר מניין כדבריו. הוא אכן אסף מניין אנשים שעלו לקבר ואמרו תהילים, ולאחר מכן התקשר לאירופה ומסר שהבקשה מולאה. עוברים יום ויומיים, והאיש שוב מתקשר. "מאד לא נעים לי, אבל הוא שוב הופיע בחלומי, בידיו היו שני נרות. ופניו מעוות מאוד. הוא בוכה בלי סוף. תעשה משהו, אני מבקש ממך". הירושלמי אומר לו: "רק תגיד לי מה, ואני אעשה". והאב המסכן אינו יודע מה לומר לו. "אולי תלך פעם נוספת עם מניין ותאמר קדיש. אני מאוד מתנצל, אבל זה הדבר היחיד שנראה לי". הירושלמי נוטל שוב מניין אנשים ועולה אל הקבר. כמה ימים שקט, והירושלמי טלפן לאירופה, לגעור בידיו לשעבר שאינו מעדכן אותו. האיש, שבור לחלוטין, אומר לו: "תראה לא היה לי אומץ להתקשר אליך, אבל הילד מגיע בכל לילה, מיוסר ובוכה, עם נרות נשמה. לא אחד ולא שניים. המון. כאילו כולו מוקף אורה, והפעם הוא לא בוכה מהעניינים. הנרות בוכים במקומו. החלב של הנרות נשפך בצורת דמעות. אני הולך למות מצער ומפחד. לא היה נעים לי להתקשר אליך ולהטריח אותך, אבל תעזור לי!". והיהודי הולך שוב, נוטל מניין אברכים ועולה להר הזיתים, לומר קדיש ותהילים. הפעם צץ במוחו רעיון: בפעמים הקודמות הוא שם לב, שיש מתקן מיוחד לנרות על קבר הבן. הוא קנה עשרה נרות נשמה והדליק אותם בתוך המתקן. הייתה לו הרגשה שזהו הפתרון, שכן הנער הראה בחלום נרות, וודאי זה מה שהוא רוצה – שידליקו נרות על קברו. עוד באותו הלילה, מתקשר האב בצריחות ממש: "תספר לי מה עשית? בני הגיע אליי עם מאות נרות, ופניו ממש דולקות כמו אבוקה, וכאילו הפנים שלו בוערות ונוטפות. אני לא יכול לעמוד בזה".

הירושלמי עונה לו, שכנראה יש כאן עניין עם הנרות. "היום הדלקתי על הקבר של בנך עשרה נרות נשמה. עשית לו שם על הקבר מתקן מדעים ביופיו, וייתכן שהוא כעס כשאתה לא הדלקת בו נרות, אז אני הדלקתי..." ברגע שהירושלמי אמר זאת, פרץ האב בשאגה: "אוי ואבוי, המתקן, המתקן! לא שילמתי עליו. לפני שנה בערך הזמנתי בטלפון מתקן מיוחד לנרות, אצל בעל מלאכה. לקחתי את כתובתו הבטחתי לו לשלוח את התשלום, ופשוט שכחתי. כעת אני מבין הכל. תעשה לי טובה לך לבעל המלאכה תכף ומיד, שלם לו את הסכום המלא, ואני אשלח לך בדואר את כל הוצאותיך, כולל הטרחה שטרחת בזמן האחרון".

הירושלמי הלך מיד לביתו של בעל המלאכה, שלא היה בבית. רק בנו היה שם. הוא סיפר לו בהתרגשות את כל הסיפור, וביקש שיתקשר לאביו, שידע שהכסף הגיע. בעל המלאכה, בשומעו את הסיפור, הגיע מיד לביתו, כדי לקבל לידו את הכסף, שלא תתענה נשמתו של הנער המסכן.

לירושלמי הוא סיפר, שאת העבודה ביצע כבר לפני שנה והניח שהאב שכח לשלם. זה קורה הרבה. הוא רק רשם לעצמו את יום האירצייט, יום השנה של הנער, בהניחו שמשפחתו תעלה על קברו, ואז ישלמו לו. גם זה קורה הרבה. ביום השנה הוא הסתובב ליד הקבר, ומשראה שההורים אינם באים, משך בכתפיו ואמר: "שיהיה כפרה", ושכח מכל העניין. מסתבר, שממש מאותו הלילה של האירצייט, החל הבן להופיע בחלומי של אביו, בתקווה שיגאל אותו מהעניו הזה, שעל קברו יש מתקן גזול. האב שכח מכל העניין, והוא לא הבין מה קורה, גם לאחר שהבן רמז לו בכך שהגיע עם נרות. בעל המלאכה נטל את הכסף ומחל בלב שלם, והירושלמי מיהר להתקשר לאב ולהודיע לו שהכסף שולם.

באותו הלילה התקשר האב, רועד מהתרגשות. הוא סיפר שבנו הופיע בחלום, מחייך כולו, פניו שלווים וטהורות ושמוחת, ללא אות של סבל וכאב. הוא היה מואר באור נרות, אך נתן לאב תחושה, שהי טוב לו שם למעלה.

תוך כמה ימים, הגיעה מעטפה ובה תשלום נכבד ליהודי הירושלמי, שטרח והקדיש מזמנו ומכספו, כדי להשקיע נשמה מעונה. זהו הסיפור, ואם תרצו לדעת מאיפה אני יודע אותו, ובכן, אבי הוא בעל המלאכה, שהתקין את מתקן הנרות ואני הבן שקיבל לידיו את הכסף. הסיפור הוא אמת לאמתה, וניתן גם להוכיח.

אני חושב שהמסר מהסיפור ברור, ומקווה שכולם ייזהרו מגזל ומחשש גזל, ושיהיה המסר החשוב הזה, לעילוי נשמתו של אותו נער, שאני קורא לו: "נער הנרות..."

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מוניה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מוניה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלל ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרחנ ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ זלבה פזיה בת פרח ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרחנ ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אור החינוך

פרשת מקץ

בס"ד | גליון מס' 561

עבור מה כדאי למכור מתנות נישואין?

מזמור שיר חנוכת הבית!

של יום - הוא בית שהילדים בו גדלים מתוך הערכה לתורה, מתוך הערכה למצוות, מתוך הפנמת החשיבות של קיום רצון ה'!

אם נאמץ את הנוסחה הזו, אם נבחר להיות לבנינו כמו הנרות המאירים, להכניס ללבם התרגשות מחודשת, שמחה של מצוה, התלהבות בתורה ובמצוות, אכן נזכה למילוי שאיפתנו היקרה והכמוסה ביותר, הנאמרת בדמעות לצד נרות השבת: 'זכני לגדל בנים... אוהבי השם יראי אלוקים, אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים...' - אמנו!

ריקוד סוחר באישון ליל...

מיקירי קרתא דשופריא, מגדולי ירושלים של מעלה, היה הגאון רבי שלמה זלמן וייספיש זצ"ל. הוא היה גדול בתורה ובעל מידות נאצלות, וביתו - בית מלא שמחה וברכה ה', ילדים צוהלים ואב רחום הדואג להם ולצורכיהם, אף שזה לא היה קל - הם חיו בדוחק רב ועניות קשה, כשאף בקושי מגיעה מדי פעם תמיכה זעומה, להחיות את נפשם...

אותו יום בהיר, היה יום חג בבית משפ' וייספיש, לאור ההודעה המשמחת כי הגיעה תמיכה עבורם - בסך 70 גרושים... גם בימיהם נחשב סכום זה לזעום, אך בבית העני של משפ' וייספיש - 70 גרוש זה בשורה של ממש! לפיכך, מיהרה האב לשלוח את בנה שיביא את המעטפה בשו בו מלימודיו, כדי להכניס הביתה כמה פרוטות להחיות בהם נפש כל חי...

אלא שאחרי שהילד קיבל את המעטפה, התעכב בדרכו בשמחת בר מצוה של אחד מחבריו. ורק בשו בו הביתה, בשעת ערב מאוחרת, גילה כי שוד ושבר: הכסף איננו, איננו! נאבד הכסף!

הוא מפשפש בכיסיו שוב ושוב, אך המעטפה היקרה, התמיכה הבודדת והזעומה הזו - אבדה ממנו! הוא פרץ בבכי מר, הן הוא יודע עד כמה גדולה חשיבות הכסף הזה להוריו, ועתה - משאבד, כה חבל על דאבדיו... הוא עלה על יצועו בוכה ומטסער, ובכה שעות ארוכות לתוך הלילה על האובדן הנורא שקרה תחת ידיו...

ואז, בשעת ליל מאוחרת, התעורר אביו רבי שלמה זלמן לתיקון חצות, והנה הוא מבחין כי בנו עדיין ער, בוכה בכי תמוררים... הוא מיהר לברר את סיבת הבכי, ולמרות שהיה זקוק מאוד לכסף וידע היטב את מידת נחיצותו לכלכלת המשפחה, הגיב כהרף עין:

'בני יקירי! הן אנו יודעים כי 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ובוודאי כל נזק או הפסד - התגלגל משמים, וגם זו לטובה! הנה לנו הזדמנות להודות לבורא עולם הטוב והמטיב על חסדו הגדול, כי בוודאי גם זו לטובה!' - קרא בקול, והזמין את בנו להצטרף למעגל ריקוד שמח ועליז, בשירת 'גם זו לטובה'...

שעה ארוכה רקדו האב והבן יחדיו, שמחים ומאושרים. ולא זזה ידו מתוך ידו, עד שהשמחה והעליצות על כי 'גם זו לטובה' הפכו לאונטיות ממש, רגשות הודאה אמיתיים לבורא עולם על חסדו, למרות האובדן... רק כשהרגיש רבי שלמה זלמן כי בנו שמח ועליז, והערך החשוב להודות גם על תקלות הוטמע בלבו היטב - אז שב הבן למיטתו לשנת הלילה, צוהל ושמח...

לימים, העיד הבן כי השמחה באותו לילה לא נותרה באותו לילה בלבד, אלא עשתה עליו רושם כה עז, עד שכל ימיו נחרט הדבר בלבו והוטמע בנפשו, שכל מה שעובר על יהודי הכל לטובה, וגם כשעבר מצבים קשים והתמודדויות מייסרות - תדיר זכר

אנו מצויים בעיצומם של ימי החנוכה, הימים המיוחדים והמרגשים, הימים המוארים בשנה. מדי ערב אנו מתכנסים סביב הנרות הקדושים, מביטים בהם, מתבוננים בהם, שרים בצוותא ומודים על הנסים ועל הנפלאות. קול השירה הבוקע מהסלון מתערב בניחוח הליבויות המטוגגות במטבח, ויחדיו הם משרים אורירה כה שמחה ומרגשת, מוארת ומענגת...

ימי החנוכה, הם זמן של 'נר איש וביתו' - התכנסויות משפחתיות רבות, ערבי לביבות, שירה משותפת והודאה נרגשת... אנו מנצלים את האור הנפלא הבא עלינו משמים, את האורירה הייחודית והשמחה החובקת אותנו מכל עבר, וממנפים אותם למקור אנרגיה רוחני וגדול, שכוחו יפה להוות מגדלור לכל השנה כולה, שיותר חותם בנפש לטווח ארוך...

ולא בכדי. חנוכה הוא גם מלשון 'חינוך', והערכים הבוקעים מאורם של הימים המיוחדים הללו - מלווים אותנו למשימת החינוך, המוטלת עלינו כל השנה. אנו נוטלים מהנרות הבוערים את המסרים על הנפש היהודית הבוערת, כאשר עלינו - ההורים, התפקיד להבעיר את הניצוץ, להגביר את הלהבה, עד שתהא שלהבת של תורה ויראת שמים עולה מאליה...

ואכן, זה מה שעומד בראש סולם העדיפויות של כולנו, זו השאיפה הנכספת ביותר העומדת בראש מעיינינו, לזכות לילדים תלמידי חכמים, לזכות לרוות נחת מצאצאים ההולכים בדרך התורה. אחת הדרכים אותה גילו לנו חז"ל להגיע ליעד הנשאף הזה, היא הגילוי: 'הרגיל בנר - הויין ליה בנים תלמידי חכמים'!

והשאלה זועקת: האמנם? מה יש בהם - בנרות השבת ונרות החנוכה ההופכים את בנינו לתלמידי חכמים? איזו סגולה טמונה בשלהבות המרצדות, מה יש במצוה הזו ההופך אותה לכה מועילה לחינוך ילדינו? והלא כולם מקפידים על הדלקת הנרות, ולא כולם זוכים בבנים תלמידי חכמים - אם כן מהו הכח הטמון בנרות וכיצד הפוכים אותו למנוף להצלחת ילדינו?

מאיר לנו בעל השם משמואל ז"ע, ופותח כיוון מחודש בהבנת הקשר בין הנרות לחינוך הילדים. כשנתבונן בלהבה הבוערת, ניווכח כי אין רגע זהה לחברו. בכל שניה מחדש הלהבה משנה צורה, צבעיה משתנים, היא גדילה ומתקטנת, מאדימה ושוב מצהיבה... אין רגע דל, אין שניה בלי חידוש, אין מצב זהה לקודמו בשום צורה!

אומרים חז"ל: רוצה לזכות בבנים תלמידי חכמים? רוצה להצליח בחינוך ילדיך? זו הנוסחה: תתרגל לחשוב ולהתנהג כמו נר... תכניס בבית התלהבות מחודשת, אורירה שמחה, התרגשות עם כל מצוה, התחדשות בכל יום מחדש, שמחה עם כל מצוה - גם אם היא שגרתית. כך תנחיל לילדיך את הערך החינוכי החשוב ביותר, כך תזכה לראותם גדלים על ברכי התורה, שמחים עם כל מצוה, ששים לקיים רצון ה'!

זהו התפקיד שלנו, כהורים. כי בית בו האב שמח בכל בוקר כשהוא יוצא לתפילה, מתרגש לקראת ברכת המזון, מבטא את שמחתו לעשות את רצון הוריו - הוא בית בו הילדים מפנימים עד כמה כל מצוה היא ברת ערך ורבת חשיבות, וממילא גם כי יזקינו לא תסור מהם חביבות המצוות!

בית בו האב נרגשת לשלוח את בנה לבתי תלמודם, בית בו כשהבן עורך סיום מסכתא - הוא יום חג משפחתי בניצוחה של האם - 'מפיקת האירוע', בית בו האב שמחה ומחייכת, מאושרת ומתרגשת כשהיא אומרת עם ילדיה 'מודה אני' בבוקרו

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה ה"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקד"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

והתחזק כי 'גם זו לטובה', הכל בכח ריקוד אחד עם אביו ברגע הנכון, באישון ליל שאחרי איבוד הכסף...

הסיפור, המופיע בספר 'ברכי נפשי', מאיר וקורא: לכולנו יש הזדמנויות כאלה! לכולנו מזדמנים מצבים שונים בהתנהלות היומיומית, אשר בתגובה נכונה חינוכית וערכית אחת, יכולים להנחיל לילדנו ערך חשוב ועילאי לכל החיים, בזכות דוגמא אישית חיה וקיימת, המוגשת להם ברגע הנכון!

הבה נחפש את ההזדמנויות האלה, את השעות בהן נוכל להתגבר על תגובה אישית - רגשית - רגשית, ולנצל אותן למנף ערך בחיי ילדינו, להטמיע בהם מסר שגם כי יזקינו לא יסורו ממנו. הבה נחפש הזדמנויות טובות וערכיות כאלה, וכך נזכה להפנים ולהטמיע בלבבות צאצאינו את הערכים הנכונים, כדי שנזכה לרוות מהם רוב נחת יהודית טהורה!

'למה זה תלוי רק בי?'

אל הגאון בעל ה'חזון איש' זצ"ל, נכנסה בערב אחד הרבנית קופשיץ, מבקשת להתייעץ עמו בעניין חשוב. 'כבוד הרב!' אמרה ביראת כבוד, 'יש לי שתי בקשות. האחת - שהרב יברך את ילדי שיהיו להם כשרונות טובים ללימוד התורה. והבקשה השנייה - שהרב יברך אותם שיזכו תמיד לרצות ללמוד, שזו תהא שאיפתם היחידה!'

ה'חזון איש' שמע את הדברים, ונענה מיד: בענין הבקשה הראשונה - אוכל לברך אותך ואת ילדיך, שאכן יתן בהם הבורא שכל בינה ודעת ללמוד תורה ולהבינה, להגות בה ולקנותה בהבנה בהירה. אבל בענין הבקשה השנייה - אין לי מה לעשות, זה תלוי רק בי!'

רק בי?! - השיבה הרבנית קופשיץ בתדהמה. 'במה זה תלוי בי?' ה'חזון איש' חייך והשיב: 'ככל שאת תרצי שהם ילמדו תורה, כך תראי שהם באמת רוצים ללמוד תורה. ככל שאת תשאפי שהם יגדלו תורה - כך תזכי שהם אכן יגדלו בתורה!' - פסק את פסוקו, מוותר את הרבנית מהוררת למדי, מעכלת את המידע החדש כי אין הדבר תלוי אלא בה...

חלפו עברו שנים ארוכות. בניה של הרבנית קופשיץ גדלו, הן בשנים והן בתורה, וכל בניה וחתניה הפכו לראשי ישיבות ורבנים נודעים, המפורסם שבהם הוא חתנה הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל. בסוף ימיה נשאלה כיצד זכתה לילדים גדולי תורה. היא השיבה בפשטות, במילותיו של ה'חזון איש': 'כי רציתי שהם יגדלו גדולי תורה!' - אמרה קצרות...

'אבל כולם רוצים!' - טענו לנגדה, 'הרי כולם שואפים לילדים גדולי תורה, כולם מקדישים לכך אינסוף כוחות ומשאבים, כולם מבקשים ורוצים שילדיהם יגדלו ויצמחו בתורה. למרות זאת - לא כולם זוכים, ואילו את זכית. כיצד?'

והרבנית קופשיץ השיבה: 'כולם רוצים, אבל אני רציתי רק את זה, רק את זה... זו היתה שאיפתי הבלעדית, זה היה רצוני היחיד. את כל מה שיש לי הקדשתי לכך, את כל מאוויי הקרבות לשם כך... אם ראיתי שבני אינו לומד - הסרתי מעליי את התכשיטים מרוב צער, ממש הפסקתי לתפקד מרוב כאב... והילדים שלי הרגישו זאת, ראו שהדבר עולה לי בבריאות ממש...

אם היו לנו ימי עוני בבית, וחששתי שהעוני והמחסור יקשו על בני ללמוד, הפכתי עולמות להכניס שמחה בבית, לשמור על אוירה חמה, מאושרת ותומכת. לא נתתי לשום דבר לעכב את צמיחתם הרוחנית, הקדשתי את חיי למען המטרה הזו. אם רוצים רק דבר אחד - רק ילדים גדולי תורה ומוכנים להקריב לשם כך - זוכים בסייעתא דשמיא!' - סייעה בחיזוק...

את הסיפור שמענו מנכדה הרה"ג רבי אליעזר טורק שליט"א, והוא מאיר לעברנו: לכולנו יש רצונות ושאפויות, נכון, אנו אומרים שילדינו בראש מעיינינו, אבל מגיעים גם רגעי מבחן... כמה כדאי להניח כל אינטרס אישי בצד, כמה עדיף לזנוח את הנוחות האישית, להקריב כל שאיפה אחרת. להיות מוכן לוותר על כל מה שיש, כדי להגשים את השאיפה היחידה והבלעדית - לרוות נחת יהודית טהורה וקדושה! ואם עושים כך, מובטחים אנו בחותמו של אותו זקן, ה'חזון איש' זצ"ל, שנצלית. כי מי שרוצה באמת וזו שאיפתו היחידה והטהורה - זוכה בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ילדים זכים וגדולי תורה, זרע ברך השם!

הגמרא שחוללה היסטוריה...

היה זה לפני כ-200 שנה, בשעת אחר הצהריים שקטה, בבית משפחת קלמנוביץ' ברוסיה הרחוקה. כמדי יום, שב לייבל'ה מבית תלמודו, אלא שהיום, יותר מכל יום אחר, עיניו נוצצות, מבטו מאושר, ידיו רטוטות בהתרגשות. 'מחר אנו מתחילים ללמוד גמרא' - הכריז בארשת חשיבות, 'המלמד ביקש שנביא גמרא בבא מציעא לחיידר' - שאג בשמחה עצומה... 'שישו ושמחו בשמחת תורה' - החל לרקוד בהתלהבות, כשאחיו ואחיותיו מצטרפים לריקוד הנלהב...

כשהערב ירד, נערכה התייעצות חירום בין ההורים. הן הם חיים בעוני מחפיר,

מזונם מינימלי, אין להם פרוטה אחת מיותרת... ועתה ניצבת לפתחם בעיה קריטית אחת ויחידה: מנין מגייסים כסף לרכוש לליבל'ה גמרא? כסף מנלן? אלא ששעות ההתייעצות הארוכות לא הניבו פרי. באנחה כבידה עלו ההורים על יצועם, מקוים שעד שיאיר השחר יגיע אור בקצה המנהרה, יגיע מקור למימון הגמרא...

אלא שהם התקשו להירדם, מוחם טרוד, מחשבתם עסוקה, הכל סביב הצורך להשיג לליבל'ה גמרא... רק בשעת לילה מאוחרת נצצה הברקה במוחה של האם והיא נדרמה בשלווה, ממתנה כבר לשעות הבוקר. כשהתשר החל לעלות, השכימה קום ויצאה בריצה מהבית, לבצע את הרעיון שעלה במוחה...

בשעה שמונה בדיוק, ברגע פתיחת חנות הספרים, כבר עמדה בשערי ונכנסה פנימה. 'גמרא בבא מציעא בבקשה' אמרה לר' זלמן המוכר, והוסיפה בעיניים נוצצות: 'הכי חדשה, הכי יפה. זה לליבל'ה שלי שמתחיל היום גמ'...' - - -

היא עצרה באמצע המילה, המומה ונדהמת. ליד המוכר, עמד לא אחר מאשר - - - בעלה! מונה את הכסף לידי של המוכר, ומחזיק גמרא בבא מציעא בידו...

'רגע, רגע... מה קורה כאן?' - שאלה בתדהמה. 'אתה כאן, כל כך מוקדם? באת לרכוש את הגמרא בשביל לייבל'ה? תכננתי להפתיע אותך ולרכוש את הגמרא בעצמי... רגע, מנין לך כסף?!' - ירתה את שאלותיה המתפללות ברצף, מבולבלת ונדהמת.

'מנין לך הכסף?' - השיב בשאלה הגאון רבי אשר קלמנוביץ' בחיזוק. 'הלא הגענו אמש למסקנה שאין לנו יכולת לרכוש גמרא. בלילה חשבתי על רעיון מבריק, להפתיע אותך ולרכוש גמרא בכוחות עצמי... אך מנין לך היכולת לרכוש גמרא?' - שאל בפליאה בלתי מוסתרת...

'אתה יודע', אמרה האשה, 'שכשהייתי כלה, קיבלתי מחמותי - אימך מתנה, צעיף משי יוקרתי בגווני ארגמן ותכלת. זו היתה מתנה יקרה במיוחד, שווה הכספי גבוה מאוד, וערכה הרגשי - גבוה עוד יותר. הן היא מתנה המעידה על ההערכה הרבה לכלה החדשה!'

כשעיניה מתלחלחות בדמעות התרגשות, הוסיפה: 'לכן, עקב ערכה הרגשי הרב, מעולם לא הסכנתי למוכרה, למרות העוני הרב בו אנו שרויים. אבל אמש, כשנדה שנת כיצד נמצא מקור למימון הגמרא, החלטתי שזהו הרגע. המתנה הרגשית והאהובה עלי ביותר, תימכר כדי להעניק לבני את הגמרא הראשונה בחייו, להעניק לו את המדרגה הראשונה בסולם העולה בית א-ל!'

'וגם אני עשיתי כך', החזיר רבי אשר ואמר, 'כשנדה שנת בלילה, חשבתי כי זהו הרגע למכור את שעון הזהב היקר שקיבלתי מחמי - אביך. שעון הזהב נמכר הבוקר, כדי לייצר ממנו זהב אמיתי - להביא לליבל'ה גמרא לתחילת לימודו. נכון, ששעון זה הוא כמו אוצר של התרגשות וגעגוע עבורי לימי עלומי, אך כל אשר לאיש יתן בעד גידול בניו לתורה!' - פסק את פסוקו...

המוכר עמד נדהם לנוכח מבועי הרגש שפרצו מבני הזוג, והעובדה כי הסכימו למכור את אוצרותיהם האישיים היקרים ביותר, כדי לספק לבנם גמרא... שעה ארוכה התווכחו למי מגיעה הזכות לרכוש את הגמרא מכספו, עד שהתפשרו כי כל אחד ישלם חצי. עתה שבו בני הזוג לביתם, לשלוח את לייבל'ה לתלמודו כשהגמרא החדשה חבוקה בידיו...

הסיפור כולו, מופת של מסירות למען תורת הילדים, התרחש לפני קרוב למאתיים שנה, אך יש לו המשך - - -

לייבל'ה זה, גדל והפך לגאון בשם רבי אהרן אריה לייב קלמנוביץ' זצ"ל. כח אהבת התורה שהפנים רבי אשר בבנו, נותר מוטמע ופעיל גם לדור הבא. כשבנו של רבי לייב - הגאון רבי אברהם קלמנוביץ' זצ"ל, ניצל מהתופת בשואה האיומה, והקים עולה של תורה: הוא ייסד את ישיבת מיר בארצות הברית, והקים גם רשת תלמודי תורה בצפון אפריקה. אף שלא ראה את סבו, כח אהבת התורה שלו - הונחל בדמו, והמשיך לדורות קדימה, ולמפעלי תורה אדירים!

ולימים, היה רבי אברהם מספר סיפור זה בדמעות, כשהוא אומר לשומעי לקחו בהתרגשות: 'כסבורים אתם שהכוחות להעמדת התורה הם שלי? - לא ולא! אין זה אלא כח של גמרא בבא מציעא אחת, שנושאת בתוכה ערכי אהבת התורה שהטמיעו בי אבי וסבי, והגמרא היא המעידה על מסירותם הרבה למען גידול ילדיהם לתורה, שהותירה חותם לדורות!'

כי כדי לגדל בנים לתורה, כדי לזכות לרוות נחת יהודית טהורה, כדי לראות דור ישרים מבורך שעושה רצון ה' - דרושה התמסרות, דרושה דוגמא אישית, צריכים ההורים להיות מוכנים להשליך את היקר להם מכל מנגד, כדי לספק לבנם את היכולת המקסימלית והמיטבית לצמיחתו ופריחתו.

כי הילדים מבינים ממה שהם רואים, חווים ומרגישים, הרבה יותר ממה שמסבירים להם... מה שהם חווים בבית הוריהם, מה שהם רואים בעיניהם וחשים כי הוא חשוב ונעלה, קריטי ויקר - זה מה שיעבור לדור הבא שלהם, זה מה שיוביל אותם ויקדם אותם. אפשר להסביר להם הרבה דברים, אך מה שייטמע בהם - זה רק מה שהם רגישו, יחו, יבחינו לפי הדוגמא האישית שלפניהם!

הבה נאמץ את המסר, להקדיש את מירב ומיטב כוחותינו, להיות מוכנים להקריב את כל היקר לנו, למען ילדינו, לחנכם ולגדלם לתורה ומצוות. כך נזכה לרוות נחת יהודית, כך נזכה לגדל דורות ישרים ומבורכים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

שנה אחת שמע רבינו שבתו מירושלים עומדת להגיע לביתו להדלקה. איחר את ההדלקה, כדי שגם היא תשמע את הברכות.

בן שהגיע מאוחר לביתו וצריך להדליק נרות חנוכה. אם יודע שאביו ישמח שיעירו אותו, שעל ידי זה הבן יוכל לקיים מצות נר חנוכה בהידור, יכול להעירו, שהרי על שמחת גשמיית מותר להעירו, קל וחומר משום שמחה רוחנית, שאביו ישמח בזה.

להשכיחם תורתך: אבי מורי זצ"ל, שעתה אני בסיום ה"שלושים" היה ההיפך הגמור מזה. הקב"ה חנן אותנו במתנה מופלאה, זכרון נדיר. לפני שנים סיפר הגאון רבי מוטליה אויערבאך, בנו של מרן הגרש"ז, שהיו אומרים על אבי "אייזנע קאפ-ראש ברזל" שהיה בעל כשרון עצום. בילדותו היה להם שכן בשכונת "מזכרת" הגאון רבי רפאל קצנלבוגן, הוא חיבב את אבי שהיה ילד פלא, הלא הוא בעצמו היה גאון מופלא, בחן את אבי על בבא קמא בעל פה! בגיל שתים עשרה אבי נשלח לפרדס חנה להתחזק בבריאותו. רבה של המושבה, הגאון הרב דיסקין שהיה מיודד מאד עם סבי, החליט לעשות מעשה: הזמין את תלמידי "המדרשה", הושיב את אבי על ברכיו ובחן אותו מבחן סיכה על כל בבא בתרא! שיהיו להם השגות למה לשאוף!

מאז עלה מעלה מעלה, למד י"ב שנים בישיבת פוניב' בהתמדה גדולה. חוט השני בסיפורי המשפחה בימי "השבעה" אודות שליטתו בעל פה בכל הש"ס ואהבת לימודו. אף אני כשהייתי ילד "בחנתי" אותו, הראתי לו את שולי הדף בכל סדרי הש"ס, הכל ענה נכונה! הש"ס שלו בלוי וקרוע מרוב שימוש! לפני למעלה משלושים שנה פתע עזב את עבודתו בבורסת היהלומים וחזר ללמוד, כאברך צעיר... בחשק עצום ובשמחה. בניחומי ת"ח בכוללים החשובים "תורת אברהם" ויהוד בהם למד, סיפרו על לימודו שהיה בעיון, אש להבה, קולות וברקים. את החברות הצעירות שלו הזהיר-ביקש לבל יכבדו את זקנו הלבן. לא החזיק סלולרי. בבית היה לומד בניגון שובה לב.

סיפר אחד הת"ח החשובים בב"ב, היה זה בתקופת חזרתו של אבי לכולל, הוא למד עימו חברותא. יום אחד מצאו על הרצפה פיסת דף גמרא חתוכה מקצה העמוד, מילים בודדות. ישר הלכו לאבי, שאלוהו מאיפה זה. מיד ענה להם איזו גמרא ואיזה דף. ניגשו לארון, ואכן באותו הדף שציין היה קרוע בקצהו!

השבוע חל יום הזכרון של ראש הישיבה רשכבה"ג, ליבם של ישראל, גאון וטהור רבי אהרן לייב שטיינמן, כ"ד כסלו תשע"ח

מתוך "כאיל תערוג": סיפר רבי יעקב נטע בק, משרידי הישיבה במונטריי: "רבי אהרן לייב למד בישיבה, כשהגיעו ימי החנוכה חזינו פלא - אף פעם לא ראיתי כזה דבר. אצל רבי אהרן לייב בכל התנהלותו בישיבה כל דקה היתה חשובה לו מאד, ופה חצי שעה הוא התעסק בפתיחות עם כל הכוחות. אני לא יכול לשכוח את זה, בכזו אהבה שהוא הכין את הנרות. שבעים שנה כבר חלפו והמראה הגדול של חיבוב מצוה לא מש מזכרונות!"

נשאל רבינו באדם שיש לו בביתו שתי מרפסות, אחת פונה למקום שדרים שם שומרי תורה ומצוות ואחת פונה לצד שגרים שם חילונים, היכן עדיף להדליק את נרות החנוכה? ואמר: "עדיף להדליק היכן שיש שומרי תורה ומצוות, להם זה יביא תועלת יותר, שהם מבינים את גודל הנס ויתרוממו מכך!"

כתב הט"ז: אדם שטעה וקיבל שבת לפני שהדליק נרות חנוכה, יבקש מאחד מבני ביתו שידליק עבורו - בשליחותו. (תרי"ט א') תמוה ה"פרי מגדים": הרי הלכה היא שכל מילתא שהוא לא מצי עביד לא מצי משוי שליח' (נזיר יב), אם כן, כיון שהוא קיבל על עצמו שבת אינו יכול להדליק נר חנוכה, וכיצד יעשה שליח?!

תירץ רבי אהרן לייב, מאחר והמשלח יכול להשאל על קבלת שבת לצורך הדלקת נרות חנוכה, שוב נחשב "בידו" להדליק. (מרפסין אגרא ח"א - תוס' שם כתב שבדבר שבידו לא נאמר כלל זה)

מעשה היה בישיבה בערב שבת, הבחורים הכינו את החנוכיות בחדר האוכל ואחד טעה והדליק חנוכיה של בחור אחר. האם יצא ידי חובה, שנמצא שהדליק בשמן שאינו שלו, ואם לא יצא ידי חובה, האם צריך לחזור ולברך "שהחיינו" למחרת?

מרן הרב שטיינמן אמר, שזה ברור שלא יצא ידי חובה כיון שנחשב גזלן, מפני שהיא מצוה הבאה בעבירה. ולא שייך בזה 'נוח לו לאדם שיעשו מצוה בממונו', כי כאן מכלה את השמן, גם אם ישלם אחר כך דמי השמן שהשתמש. אכן לענין ברכת "שהחיינו" יצא כדין "רואה", כיון שהדליק עם בני הישיבה וראה את הנרות שלהם יצא ידי חובה, ואין לומר שהיתה כוונתו דווקא על החנוכיה שלו. (שיעורי הגרמ"ב זילברברג)

סיפר האדמו"ר מקלויזנבורג: "כשהיה זקני הקדוש מצאנו גר בעיירה רוזניק, היו ילדי העיירה באים לשחק עמו בסביבון. כאשר הילד היה עני, התנה איתו זקני שאם הילד יפסיד עליו ליתן כפתור, ואם הוא יפסיד יקבל הילד גרייזער. לכאורה, במשחק זה של סביבון יש חשש של משחק בקוביה, שמא אינו נותן מעותיו בלב שלם? אלא כאשר כל ישראל כאיש אחד ולב אחד כל יהודי שמח כשיש לחברו כאילו היה לו, ועוד שמח יותר כאשר חברו זוכה מאשר כשהוא זוכה, אם כך לא שייך חשש גזל ואינו בגדר משחק בקוביה.

את זה רצו להראות במנהג המשחק בחנוכה, שהתקשרו אז יחד כל כך באהבת ישראל, שלא משנה להם אם יש להם או לחבריהם, כי גם מה שיש להם אינו שלהם".

("לקוטי דברי תורה" שנה י"א - מקץ תשמ"א ועיי' שו"ת "דברי יציב" או"ח ח"ב ועוד)

סיפר האדמו"ר משינאווא, שבהיותו ילד נכנס בליל חנוכה לבית המדרש ולמד גמרא, לא הבין פשט, עמל ויגע זמן רב ולא מצא. בינתיים נכנס חברו, וביקש ממנו שיבוא לשחק איתו "קוויטלך", השיב לו שאחרי שביין פשט בגמרא ילך עמו.

ביקש החבר שיגיד קושייתו, ומיד כשאמר לו אותה, ענהו חברו פשט ישר. נענה ואמר: "כפי הנראה היצר הרע הכניס לך את הפשט הזה, כדי שאוכל ללכת לשחק מהר, לפיכך לעולם לא אשחק יותר בקוויטלך!"

וסיים: "מאז לא שיחקתי כל ימי בקוויטלך, ורק עם סביבון, כי מנהג ישראל הוא".

("רבינו הקדוש משינאווא" ח"א)

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד נשאל אודות אותם המקילים בחנוכה לקבוע עצמם במשחק וכדומה, ותולים להתיר הדבר דכמה בני תורה נהגו כן... וצריך עיון, מה התועלת יש בזה, שלא יהיה במשחקים אלו עוון ביטול תורה?

והשיב: "כבר ציינתי פעם את דברי הגמרא (ב"ב צא: ועיי' מסכת כלה רבתי ב) "אמר רבי יוחנן זכורני שהיו מטיילים טליא וטלייתא בשוק, כבן שש עשרה וכבן שבע עשרה ולא היו חוטאים".

ונראה שהיה להם בזה חוק קבוע לצורך הבריאות, ואפשר שהוא בכלל "עת לשחוק"! כדי שיעסקו בדבר, שלא ילכו בטלים, כי הבטלה מביאה לידי חטא, ולא כל אחד מסוגל ללמוד בקביעות, ולכן לא מיחו בידם. כמה פעמים יצו הרופאים שהטיול יפה, והוא לצורך הבריאות.

וגם בזה אני אומר על המשחק בחנוכה שאין להרהר אחרי מנהג ישראל עם קדוש, כי על ידי זה לא יפנו לדברים אחרים יותר גרועים, כשמיעת חדשות וכדומה..."

("שלמת חיים" שפ"ד-ה, ועיי' חת"ס "אגרות ספרים" ג', "יסוד ושורש העבודה" שער י"ב)

בשנת שנה"ה ערכו ראשי קהילת קראקא, בירת פולין, רשימה ארוכה של תקנות. אחת מהן המרחית מאד, היתה משחקי הקלפים

'משחקי קלפים אסורים על בעלי-בתים, צעירים, נערים ועל עובדי-אורח בקוזמיר ובקראקא ובכל חלקי העיר, לא כל שכן במסבאות. על אחת כמה וכמה על העניים שוכני ההקדש.

איסור זה חל גם על נשים. אסור להן בכלל לשחק, לא בכסף ולא בכאילו בכסף, זולת בחול המועד וחג החנוכה.

האישה שיתפסו אותה משחקת בקלפים תעצר על ידי פרנסי הקהילה בבית הסוהר, ויחזיקו אותה שם מן הבוקר עד הערב, ושמה יפורסם בבית הכנסת. ואין להתחשב אם הן ממשפחה מכובדת, הרות, או מניקות".

(קדמוניות מפנקסאות ישנים קראקא תרנ"ב)

ה"קוויטלך" היו קלפים שעליהם היו כתובים אותיות הא' ב' ולא מספרים, ללא גזיקר. בהונגריה היה נהוג בקרב חסידים ואנשי מעשה שלא לשחק בקלפים רגילים משום שהציורים הם "קליפות", רחמנא ליצולן, לכן שייחקו ב"קוויטלך" שהודפסו במיוחד עבור יהודים. בגליציה נקראו קלפים אלו בשם 'צאנזער קוויטלך'.

בימים עברו נהגו בקהילות ישראל לשחק בימי החנוכה בקלפים, קוביות וכדומה, גם בסביבון - "דריידל". ברוך ה' מנהגים אלו נעלמו, ורק הסביבון מסתובב על שולחן החנוכה. במשך דורות משחקי קלפים וקוביה היו נפוצים כל ימות השנה. חכמי ישראל גינו אותם בכל לשון. ברוב פנקסי הקהילות יש תקנות חמורות אודות השחוק: "כי יצר קוביה גדול מאד לרגילים בו". כדברי הרקנטי (של"א): "כל נדר של קוביה יש להתיר, כי השוגים בו אינם יכולים להתאפק ולמשול ברוחם".

רבה של וורמייזא, מוהר"ר בנימין הכהן הטיל בשנת שצ"ח חרם שלא לשחק שום שחוק, הן קלפים והן קוביות, או איזה שחוק שיהיה חוץ משחמט. רק בחנוכה התיר לשחק, מתחילת ליל ראשון עד אחר יום שמיני של חנוכה, "יום חנוכת המזבח". ונהיה למנהג קבוע בוורמייזא. אף אחרי שחזר לפראג ונתבקש בישיבה של מעלה, התקיים מאמרו, ורק בחנוכה היו נוהגים היתר בשחוק!

("מנהגים דק"ק וורמייזא" - הגהות מהגאון ה"חות יאיר")

סיפר הגאון רבי יאיר חיים בכרך: "זכורני בילדותי שהתאספו בעלי תקנות ובראשם אדוני אבי מוהר"ש לשנות המנהג הקדום, שלא לשחוק כל השנה רק בימי החנוכה.

והורע בעיני אדוני אבי שיהיו ימי נס הקבועים להודות ולהלל, מזומנים לימי שחוק וקלות ראש, וביקש לאוסרם, ולקבוע היתר השחוק לשמונת ימי חגאות הנוצרים הסמוכים לחנוכה, שאין בהם ביטול משא ומתן, ואנשים נשארים בבתיהם. ולא עלתה בידו, כי לא הסכימו לשנות מנהגם..." (שו"ת "חות יאיר" קכ"ו)

נציין בזה כי השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי יאיר חיים בכרך, רבה של וורמייזא, מגדולי אשכנז, בעל ה"חות יאיר", א' טבת תס"ב

פיורדא: במשך כל השנה יש חרם לשחק בקלפים, אולם בימי חנוכה מכריזים בבית הכנסת שמותר לשחק במשך ארבעה שבועות. בסיום שבועות אלה, יש להחזיר את האיסור באמצעות חרם מחודש. אמנם, היות ובתקופה זו חלו חגאות אצל הנוצרים, מעניק פרנס החודש רשיון לשחק במשך חמישה או שישה שבועות, כדי שלא יתקבל הרושם שעושים זאת מחמת איסור הלימוד בליל לידת 'התלוי'..." (ס"ה)

"במשך השנים גזרו בהרבה מקהילות אשכנז, שלא לשחק שום שחוק כל השנה, חוץ מחנוכה ופורים שהותר, כנגד יצר הרע, דמוטב שיאכלו בשר תמותות שחוטות..." ("נהג צאנז יוסף")

החרם נשאר בתוקפו במשך מאתיים שנה - "בוורמייזא הוכרז החרם מדי שנה בשנה בעשרה בטבת אחרי התפילה בבוקר בהכרזה פומבית בבית הכנסת! הכרזה זו הופסקה בשנת תק"צ. בפנקס הקהל הישן של מגנצא היה רשום חרם על המשחקים בקלפים! המילה 'חרם' נכתבה בכוונה 'כרם', כדי למנוע מהעברייך האפשרי את עונשו משמים, וזאת בלי ידיעתו..." (שם)

מהר"י ווייל נשאל בעניין אישה שטענה נגד בעלה שהוא מאוס עליה ותובעת כתובתה. ומה הסיבה? שהוא מבזבז את כספו במשחקים, וגם הולך לאכול ולשתות עם מרעיו, משתכר ומקיא... הבעל טען להגנתו: "שאינו עושה שום שחוק שלא כהוגן רק בחנוכה, כמנהג..."

(שו"ת מהר"י ווייל קל"ה עיי"ש)

הרה"ק רבי משה טייטלבוים, ה"ישמח משה", הוכיח שעיקר תקנת ימי החנוכה היתה להודות ולהלל ולא אכילה ושתיה: "מזה יוצא מוסר גדול מאד למאבדים זמן קדוש הזה בשחוק וקלות ראש במיני משחקים, שותים במזרקי יין וזוללי בשר, ונעורים כל הלילה וכמעט אינם מתפללים, אוי להם ולנשמתם.

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר, זמאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל
ורחל בת שמחה

783

ניתן לתרום באשראי
פדיון כפרות בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבון
כולל דרכי חזקיה.
ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש

הכל נגזר בראש השנה ונחתם יום הכיפורים על כן אין לנו על מה להתלונן

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: "סיפר לי יהודי שהיה גר באותו בניין שבו אירע אסון הקריסה במיאמי, מעשה מזדהים. במשך שלושה שבועות יצא אותו יהודי עם בני משפחתו מהבית והתארח במקום אחר. והנה, לאחר שלושה שבועות שלא היה בבית, חזר היהודי לביתו עם בני משפחתו בשעת לילה מאוחרת. אלא שלמברה הפתעתו, שנכנס לבית וניסה להדליק את התאורה והמזגנים, הוא מגלה כי החשמל בבית לא עובד.

הוא ניסה לפתור את הבעיה, אך כשראה שיש פה משהו יותר רציני, החליט לזוותר על כך הלילה. ברור לכל בר דעת, כי אין זה הגיוני לשהות בבית ללא תאורה, כשמוזג הקייצי בחוץ ממש חתח. על כן, בצר לו ובלתי ברירה, החליט ללכת עם משפחתו לשהות בבית מלון שהיה במרחק של כמה רחובות מביתם.

הם ירדו חזרה לרכב ונסעו אל בית המלון. כשהגיעו למלון, גילו כי החניה במלון עולה כסף. האב שרצה לחסוך כסף מאותה לינה, הוריד את משפחתו במלון, והחליט לחזור לביתו ולהחנות את רכבו בחניה הפרטית הממוקמת בחניון שתחת הבניין. הוא נכנס לחניון עם רכבו, החנה את הרכב, ועשה את דרכו ברגל אל מוחץ לבניין, לעבר בית המלון.

בינתיים, בעודו יוצא מהחניון, החל הוא לשמוע רעשים מוזרים, וברגע שיצא מהבניין אל תחת כיפת השמיים - באותו רגע הבניין קרס על כל יושביו ברעש גדול ונורא. היהודי החל לברוח מהמקום בבהלה נוראה, תוך כדי שחשב כי אם רק היה מתעכב עוד 10 שניות בחניון - הוא היה נקבר חי מתחת האדמה.

הוא רץ למלון, מוכה בתדהמה, והסביר למשפחתו על הנס העצום שאירע להם - בזכות כך שהגיעו בשעה מאוחרת וראו כי אין חשמל, למחרת שהדבר היה מעצבן ומצער מאוד, הרי שזה היה הדבר שהציל אותם ממוות. דווקא הבעיה - הפכה להצלה הגדולה. איזה חסד עצום עשה להם ה' ויתברך!

כותב הצדיק רבי אהרן ראטה זצ"ל (שומר אמונים, השגחה פרטית, טו): "דע לך כי כל צעדיו של אדם ספורים ומנויים כמו שאמר איוב (לא, ד): 'וכל צעדי יספור', ולכן מברכים 'המכין מצעדי גבר', לומר שנגזר בשמים גם כמה צעדים יש לאדם לצעוד בימי חייו ובכל יום ממש".

כמה רוגע ושלווה יכול להיות לאדם בחייו אם יאמין שנגזר עליו כמה פסיעות יפסע היום, לאן ילך ומה יעשה. תבין, זה בכלל לא בידיים שלך! תפסיק להיות בלחץ בפקקים מתי תגיע, עד מתי תכעס שפספסת את האוטובוס - נגזר עליך כמה תפסע, והאם תגיע ליעד ומתי. יותר מכך כותב המדרש תנחומא (שם): "ואף הרגליים אינן ברשותו - 'מה' מצעדי גבר, ... מה יבין...' (משלי ב, ד), ואדם הולך ואינו יודע להיכן הולך, אם לטוב אם לרע, אם למות אם לחיים".

איזה יסוד מבהיל שמשנה את כל החיים של היהודי! אתה לא הנהג, בורא עולם שולט לך ברגליים. והלא כבר אמרו רבותינו (סוכה נג ע"א): "רגליו דבר איניש איננו ערבין ביה, לאתר דמתבעי תמן מובילין יתיה" (תרגום: רגליו של אדם ערבות לו, למקום שמתבקש, לשם מובילת אותו). ופירש רש"י: "למקום שנגזר עליו למות בו, לשם רגליו מוליכות אותו".

כך אירע, מספר התלמוד שם, לסופרי המלך שלמה, אליהורף ואחיה. אף ששלמה רצה להצילם ממלאך המוות, הוא שלחם דווקא אל "מחוזות דלו" המקום בו נגזר עליהם למות. כמה פעמים אדם חושש להגיע למקום מסוים שמא יזקק או יפסיד, אך בורא עולם צוחק עליו, שהרי רגליו של האדם עריבות להוציא לפועל את הנגזר עליו ולהביאו למקום בו אמור הוא לקבל את מה שנכתב לו. אחר כל הדברים הללו, כל שנותר לנו, הוא לדעת כי אנו בידיים הטובות של בורא עולם, המוביל אותנו ברגליו למקום שנגזר עלינו, וכי אנו כחומר ביד היוצר שעושה הכל לטובתנו!

הקב"ה מזעזע את כל העולם כולו כדי שאנו היהודים נעשה תשובה שלמה

"אמר רבי אלעזר בר אבינא: אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל" (יבמות 98). אם ראית אסונות כבדים שבאים לעולם, זה מפני שה' מנסה לעורר את ישראל. בנין, תתעורר, דבר גדול מתקרב אליכם. תחזרו בתשובה. אני מנסה להציל אתכם.

יום אחד הגיע יהודי חשוב לבקר את החפץ חיים - רבי ישראל הכהן מראדין. שואל אותו החפץ חיים: מה שלומך יהודי? "ב"ה הכל בסדר, תודה לה", עונה בענווה. "וה נשמע בחי"ך" מוסיף החפץ חיים להתעניין. "תשמע כבוד הרב, מתחיל היהודי לענות בהתלהבות, כעת היה בעולם הרבה בלאגן. בסין קרס סכר ענק שגרם להצפה רבת מימדים, דבר שהביא למותם של אלפי אנשים.

אוי ווי, הדדעק החפץ חיים בצער נורא. אלפים מתו? ה' יצילנו. היהודי לא הבין את התרגשותו של החפץ חיים, והרגיש מידי: רבנו, אל דאגה, אין שם יהודים בין ההרוגים ב"ה. לא קרה כלום, זה רק כמה סינים.

החפץ חיים קם ממקומו ואמר ברעדה: מה אתה חושב שהקב"ה הרג לחינם אלפי סינים? סתם משעמם לו חס ושלום? הוא עשה זאת כי הוא רוצה לדבר איתנו ולעורר אותנו. ואז עצר החפץ חיים לרגע ואמר: הדבר דומה לאדם העומד בשוק של וורשא. בעיר וורשא מדברים פולנית. אלא שאותו אדם נעמד על ארגז ומתחיל לצעוק בשפת האידיש. אמור נא לי בבקשה: למי הוא מדבר? האם לעם הפולני? הם הרי לא מבינים אידיש.

אז למי הוא מדבר באידיש? ליהודי וורשא, אשר הם אלו היחידים המבינים שם את שפת האידיש. תבין, יהודי יקר, פנה אליו החפץ חיים ברגש, שהקב"ה מזעזע את העולם הוא מדבר אך ורק לעם ישראל. ומדוע? כי הגויים אינם מבינים את השפה. בשבילם זה כמו אידיש.

הם חושבים שמתו אלפים בגלל בעיה טכנית בסכר, ולכן הם יקיימו וועדות חקירה ויענישו את המהנדסים. אך היהודים היוודעים שיש בורא לעולם ומבינים את השפה שלו, יודעים שאין טבע בעולם, אלא הקב"ה מנסה לעורר אותנו רגע לפני שהוא מביא דבר גדול, והוא רוצה שניצל מהפורענות.

רבותי, פנה הרב חזנבלום לקהל, הקב"ה מעורר הפעם בעוצמה רבה ובזמן קצר במוקדים רבים בעולם: באש, רוח ובמים. האם אתם יודעים מה קרה בחודש שעבר בקליפורניה? דבר שההיסטוריונים לא זוכרים כמוהו.... מאות בשנים לא נראה דבר כזה. עיירה שלימה בקליפורניה, 'לייטון', נמחקה מהמפה השבוע כליל, לאחר ששריפת ענק שנוצרה מהחום - פשוט כילתה אותה.

58 מעלות חום הבעירו בתים, מיכלי דלק, יערות וגרמו לעיירה שלימה להימחק מעל המפה. בצילומי הלווין רואים איזור ענק בקליפורניה נצבע באדום בעת השריפה ונמחק מהמפה כליל. התושבים איבדו את כל רכושם ונותרו חסרי כל.

9 מליון דונם עלו באש ומאות אלפים נותקו מחשמל, עוד לפני שיא עונת הדליקות הצפויה בחודשים הבאים. היש זעקה גדולה יותר מזו שהקב"ה מדבר איתנו עם ישראל? בכל פינה בעולם אירע אסון לאומי בחודש וחצי האחרון. שריפות עד לב השמיים, כשהדבר היוצא דופן הגדול ביותר הוא תיעוד של כדורי ברד ענקיים וגשם באמצע אוגוסט.

הגויים בעולם טוענים ששינוי האקלים והחור באוזון גורם לשינוי קיצוני של מזג האוויר ותהפוכות בעולם, אך הקב"ה רוצה שנתעורר כל אחד בדבר שהוא יודע שהוא לוקה בו. הפורענות באה לעולם, בשבילך יהודי! רק מרחמי ה' הוא נותן את האסון רחוק כדי שנתעורר. האסונות הכבדים האלה מזעזעים כל פינה בעולם, וזאת מלבד מגיפת הקורונה המתחדשת, אשר הגיעה לרבע מיליארד נדבקים בכל העולם עד כה, וכ-4.5 מליון הרוגים.

"אמר רבי יוחנן: דור שבן דוד בא בו: תלמידי חכמים מתמעטים והשאר עיניהם כלות ביגון ואנחה וצרות רבות וגזרות קשות מתחדשות". (סנהדרין צו). רבותי, חבלי משיח נמצאים בעיצומם, רגע לפני הסיום, כעת בחודש אלול, כל בר דעת מבין כי עליו לעשות דבר אחד ויחיד - תשובה. לצעוק אל ה' ולשפר את מעשיו, הקב"ה מדבר אלינו דרך הסינים, הרוסים, האיחופאים ודרך מגיפת הקורונה. מי שיעלה לרכבת כעת - יזכה.

"רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה נגאלין, ואם לאו אין נגאלין". שנה הבאה היא שנת השמיטה, שנת שבתון, אשר אמרו עליה גדולי ישראל כי היא שנה של שעת רצון להבאת הגאולה, וכדברי חז"ל (סנהדרין צז): "מוצאי שביעית - בן דוד בא".

אף אחד לא יודע מה הולך להיות בעולם בשנה הבאה, מנהיגי אומות העולם מודים בפה מלא בועידות בין לאומיות כי הם חסרי יכולת ונבוכים מול המגיפה המשתוללת. שעת דין בעולם. ועתה, אתה, על ידי תשובה, תפילה ותורה ימול להבטיח את השמירה וההגנה עליך ועל בני משפחתך לשנה הבאה. בבריאות בפרנסה, ובהצלחה - בורא עולם מוכן לקבל כל יהודי. "כי לא תחפץ במוות המת כי אם בשובו מדרכו וחיה. ועד יום מותו מחכה לו אם ישוב - מיד מקבל".

"ותשובה ותפילה וצדקה - מעבירין את רוע הגזירה". תשובה וחיזוק עכשיו - מבטלים קשיים וצרות במשך השנה הבאה, כי כל מה שקורה בעולם תלוי אך ורק בנו, כל אחד לעצמו, בלי להסתכל על הסובבים, אלא רק על מעשיו.

נזכה להתחזק מיום הכיפורים הקדוש הזה, נתפלל חזק שהקב"ה יושיע אותנו מכל הצרות והבעיות אשר סובבים אותנו בשנה האחרונה, יגאל אותנו ממגיפת הקורונה הקשה הפוקדת אותנו, נזכה להיכתב ולהחתם בספר חיים טובים, פרנסה טובה, ישועות ונחמות. נזכה לראות בגאולה השלמה והאמיתית במשיח צדקנו ובבניין בית מקדשנו ותפארתנו אמן.

(יוצא עמו בששון)

לפני ה' תמהרו

המשנה במסכת תענית (ד ה) אומרת: "לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים".

דבר זה נראה לכאורה תמוה, שהרי ביום הכיפורים אנו לא שותים ולא אוכלים, לא

נא להתפלל בתקופה זו על זוגות שלא זכו לזש"ק

לע"נ נעימה בת ככב	לע"נ האשה החשובה שולמית בת נעמי והלל
לע"נ ככב בת גוהר	נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפו"ש!
העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלור	נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפו"ש!
נא להתפלל על רבקה בת רחל לרפו"ש ולזווג הגון	נא להתפלל על הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!
שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה: 24:00 - 22:30 סל: 03-6766049 ה' בשעה: 22:00-21:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למזרח החרדי לנשים: 4163681 053-4110655 לגברים: 053-4110655 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il	נא להתפלל על יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש
מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורי: 058-3207037. אברך מוהל מוסקר לשם שמים 052-7646963.	נא להתפלל על רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש!
	לע"נ רחל בת מסעודה
	להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה
	נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה

סגולה מרבי נחמן לזש"ק,

שתשים מריב עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

לע"נ שרה בת פנב

נועלים מנעלי עור, אנו בוכים ומתענים וכו', א"כ על איזה יום טוב מדובר כאן, ועוד שכתוב שלא היו ימים יותר טובים כיום הכיפורים?

אלא שמכיוון שביום זה נתרצה הקב"ה לישראל על עוון העגל ונתן לישראל לחות שניים לאחר שבירת הלוחות הראשונים, ואותו היום נקבע ליום סליחה ומחילה לדורות.

אין יום יותר טוב מזה, שהקב"ה, אבינו מלכנו, נותן לנו הזדמנות לנקות את המעשים הלא טובים שעשינו במשך השנה, להתחיל התחלה חדשה ולהיות יהודים טובים יותר בשנה הבאה!

בגמרא במסכת יומא (פא) דורשת על הפסוק בספר ויקרא (כג, לב): "וְעִנִּיתֶם...נִפְשָׁתֵיכֶם בַּתְּשׁוּעָה ל... בַּעֲרֵב מִעֲרֵב... עֲרֵב תְּשׁוּבָתוֹ..." - תני חייא בר רב מדפתי: "ועניתם... נפשתיכם בתשעה" וכי בתשעה מתענין? והלא בעשור מתענין! אלא לומר לך: כל האוכל ושותה בתשיעי - מעלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי". כלומר התורה כאן אמרה בתשעה אף על פי שבאמת התענית עצמה היא בעשירי כמו שכתוב במפורש בפרשת פנחס (במדבר כט, ז): "...וּבַעֲשׂוֹר ל... הַתְּשַׁבְּעִי הַזֶּה... קִדָּשׁ יִהְיֶה... וְעִנִּיתֶם...נִפְשָׁתֵיכֶם... מְלֶאכֶה לֹא..." כדי ללמדנו שיש להרבות באכילה ביום התשיעי ויש על כך שכר כפול.

מובא בספרים שאחד מהטעמים שצריך להרבות באכילה ושתיה ערב יום כיפור מפני שהוא מעין יו"ט, שהגיע הזמן למחילת העוונות. אדם שכל עוונותיו נמחלים זוהי שמחה גדולה עבורו. כמו אמא שמנקה את בנה מלכלוך, כך אותו אדם נעשה כעין בריאה חדשה ויכול לעבוד את בוראו בנְפָאָת ובנקיות ועל כך ודאי אפשר לומר לא היו ימים טובים לישראל כיום הכיפורים!

ביום הכיפורים אפשר להבין מי אנחנו באמת ולאן אנו שייכים. בעת שמולנו לבושים לבן, לא אוכלים ולא שותים ואפילו לא נועלים מנעלים לרגלנו, כמלאכי השרת ממש שאין בהם לא אכילה ולא שתיה ולא מנעלים לרגליהם - כך גם אנו, אע"פ שבעפר יסודנו ויש בנו יצר הרע, יכולים אנו להעפיל ולעלות למדרגתם של המלאכים ממש. בכל יהודי גלומים כוחות עצומים שאם יפעל בחכמה להוציאם מהכוח אל הפועל, יוכל לגרום לתיקון העולם ולהשלמותו.

אע"פ שנצטוונו על הענווה ולא להחזיק מעצמנו, עם זאת ה' חפץ שנכיר בערכנו, ונשאף לגדולות. לכל אחד מאתנו יש את הכוח לבקש מחילה, לשפר מעשים, ולקבל קבלה שהוא בלי נדר ישתדל להחזיק בה בשנה החדשה. להתחזק לברך בקול או לשמור את השבת כמו שצריך, להתחזק בלימוד התורה או בבין אדם לחבירו וכן הלאה וכך אדם עולה ומזדכך ויש לקב"ה נחת ממנו ואומר עליו ישראל אשר כך אתפאר.

הואב מתוך הספר "אביא שי" של הרב אבישי אילרו - רב ומו"צ בקבר רחל אמנו. ניתן להשיג את הספר בטלפון בטלפון 054-8460355

סגולה גדולה בדוקה למעוכבי שידוך ביוהכ"פ בשעת הנעילה!

ראינו לנכון להביא את הסגולה שהשמיע הגאון ר' שמחה קסלר זצ"ל רבה של קרית ספר, ומי שכיהן במשך שנים כרב בית הכנסת 'אגודת רעים' בב"ב.

תקופה מסוימת היו בקהילתו שבבני ברק כמה מעוכבי שידוך לפני תפילת הנעילה, קם הרב קסלר זצ"ל ויגיש לשלחי ציבור שהיה אמור לעבור לפני התיבה, ואמר לו שיכוון היטב ביעלה ויבוא במילה "לטובה". הגרי"ש הסביר את דבריו ואמר שכון שעל מעוכב נישואין נאמר "לא טוב היות אדם לבדו" ממילא תפעל הכוונה במילה הנ"ל. "לטובה"... בשנה ההיא, כך סיפור חברי הקהילה, באו כל המעוכבים בברית הנישואין. שמענו על קהילה גדולה נוספת בארץ ישראל שהיו בה שש משפחות שלא הצליחו במשך שנים לשרוך את ילדיהם, השי"ץ שעבר לפני התיבה בתפילת נעילה בקהילה ההיא, היה ת"ח מופלג במיוחד ולפני שניגש לעמוד, ביקשו ממנו לכוון כ"ל, אכן בהגיע למילה "לטובה", התפרץ בכבי במשך כמה דקות, ולא יכול היה להמשיך בתפילתו, באותו שנה התאסרו כל שש משפחות מעוכבי השידוכין בקהילה ההיא. (נזכר נפשו ויקרא עמוד קפ"ד)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!	
לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730	
לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, דנין מייחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים	מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו
נא להתפלל על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעיתו, כרפמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעיתו, הרצל בן כתון ורעיתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעיתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעיתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעיתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו	
נא להתפלל לרפואת דוד בן פרלה	נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה
העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון לינוסף בן שולה	

בת עין צבואה

ערגאון הקדוש רבינו
אברהם דוב בער בן הר"ק
רבינו דוד זי"ע

בעזרתה יתברך
אלוהינו פלדמן

פרשת צפן

גיליון ס"ז

זעני פלג הענחה דענש"ק

ירושלים | עזריעין | ב"ביתא

3:37 | 3:36 | 3:36

כתב בפמ"ג זי"ע [סימן רנ"ו א"א
סוסק"א] והמוסיף מן החול על
הקודש מוסיפין לו חיים,
ובשערי טהרה זי"ע א בשם החוות
יאיר זי"ע א מוסיפין לו חיים עושר
וכבוד, אכ"ר.

והעצה לזה שיאהוב כל אחד ואחד מישראל, הוא על ידי שידון את כל האדם לכף זכות?
ועל ידי זה זוכה לבוא לבחינת נשיקין שה' יתברך כביכול ינשק שפתותיו, הש"ת מחבה
ומצפה שילמדו זכות על בניו אהוביו, יש כל כך הרבה מקמרגים ומשמינים שמלמדים ומדברים
קטגוריא, וכשישי יהודי שמלמד זכות על ישראל עם קרובו, הקב"ה מרוב שמחתו מנשק שפתותיו
של הדובר טוב על ישראל?

כי כוח הדיבור הוא חזק ועוצמתי ומגיע ומגיע בכל העולמות, והדיבור כאן בעולם העשיה פועל
בעולמות העליונים מאוד, וכדאיתא באריכות בזהר הקדוש כמה וכמה פעמים, והאריכו בזה
בספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש זי"ע א, ולכן כשיהודי בא ומדבר טוב על כל ישראל הוא זוכה
לבוא לבחינת נשיקין מקודשא בריך הוא, שה' יתברך שמח עמו מאוד.

בחינת שר המשקים, ועל ידי שקיבל בחינת נשיקין מקודשא בריך הוא, וקיבל שפע של
השפעות טובות, שפע של אור וקדושה עצום, אזי נעשה צינור של שפע שיכול להשפיע
לאחרים מהקדושה והאורות והשפע שקיבל, ונעשה בחינת שר המשקים להשפיע לכלל ישראל
השפעות טובות. לשון השקה, כי הוא, היהודי הזה אשר מלמד זכות על כל ישראל, ואהוב כל
יהודי, זוכה לבוא לבחינת נשיקין, בחינת שר המשקים, הוא עושה "השקה" "חיבור" של קודשא
ברוך הוא עם ישראל, כענין השקת המקוואות שמשקין מקוה חסר או שאובין למקוה כשר
של מ' סאה מי גשמים או למעיין, ועל ידי זה גם המקוה החסר או הפסול נכשר, ומקבל מעלת
המקוה הכשר, כך אותו יהודי שזכה לבחינת נשיקין בחינת שר המשקים, הרי הוא עושה השקה
והיבור לכל הנלויים אליו.

בחינת התחברות לכל ישראל, כי זוהי ההתחברות הכי טובה לכלל ישראל, על ידי שהוא
נעשה צינור להשפעות טובות לכלל ישראל מאת ה' יתברך, וזכה ליעשות צינור לכל ההשפעות
הטובות, על ידי שהוא אוהב כל אחד ואחד מישראל, ודן כל יהודי ויהודי לכף זכות ורואה בו רק
טוב, וא"כ הוא בבחינת התחברות לכל ישראל מכל הבחינות,

אבל כשהוא דן את כל האדם לכף חוב, אם אין האדם זוכה, ואינו עובד על מידותיו, וחושב על
עצמו שהוא השמן זית טהור, ורק הוא יודע דרך ה' מה הוא, וברוב גאוותו הוא דן את כל האדם
לכף חוב, יש לו ביקורת על כולם, הוא רואה חוב על אחרים, הוא מלא ביקורת, ממילא הוא
בבחינת אף ורגז על כל אחד ואחד מישראל, לא מספיק שהוא דן לכף חוב, וחושב את עצמו
שהוא השלם ביראה, ונכשל בגאוה החמורה, עוד זאת הוא נכשל בכעס, בעוון הכעס החמור,

והיינו מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם וגו', בספר אור החיים הקדוש דקדק כיון שהוא התחלת
הענין הזה ליה למכתב ויחלם פרעה וגו', פירוש, ומדוע כתוב ופרעה חלם שזה משמע המשך
של סיפור, ולפרש זה על דרך המוסר, גם לפרש ענין שר המשקים ושר האופים, על פי דרך
המוסר והחסידות, ולמה פתר יוסף לזה טוב ולשני להפך, גם על פי דרך המוסר והחסידות,
הנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה [ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד] כלל גדול בתורה, מצות עשה
של ואהבת לרעך כמוך.

ומצות עשה זו היא צורך התפילה, שצריך האדם לקבל על עצמו מצות עשה זו קודם התפילה
וכמו שכתב בפרי עץ חיים [שער הקרבנות פ"ב] וז"ל ויכון לאהוב כל איש ואיש מישראל
כנפשו, כי על ידי זה תפילתו כלולה מכל תפילות ישראל, ותוכל לעלות ולעשות פרי ויצליח,
עכ"ל, ולכן זה, מהי החשיבות העצומה הזאת של מצות ואהבת לרעך כמוך, עד שקוראים לה
כלל גדול בתורה, ומהו הצורך החשוב והנחוץ לקבל מצוה זו על עצמו קודם התפילה,

כי עיקר השראת השכינה הוא את עם אדם ואצל אדם שהוא דבא ושפל רוח, היינו בשאדם
מבין בעצמו איך שהוא בעצמו רחוק מה' ומשוקע בגשמיות, כי מה שהאדם מתבונן יותר
מיהו ה' יתברך, הוא יותר מבין כמה הוא האדם רחוק מה' יתברך, וכמה הוא משוקע בגשמיות,
וממילא הוא מרגיש שאין לו שום פנים להתפלל לה' מ' גדול פחיתות ערכו, כי תפילה הוא
מלשון "תפילתי אלקים נפתלי" וכמו שפירש"י זי"ע א שם, וכשאדם מרגיש את עצמו שהוא
משוקע כ"כ בגשמיות, חושב לעצמו איך יכול להתחבר בכוח חיבור עם ה' יתברך, ולכן ואינו
יכול להתפלל כי אם בבחינת בתוך עמי אנכי יושבת [מלכים ב' ד' ג'] שהוא כולל עצמו בתוך
כל כלל ישראל, ואז לא משנה מי אתה ומה אתה, כי כשהאדם כולל את עצמו בתוך כלל ישראל,
אזי הוא יכול להידבק בקודשא בריך הוא, כי הוא חלק מכלל ישראל, כשהוא מחובר ומרגיש את
עצמו שזה בשוה עם כל כלל ישראל.

היינו שיכולו עצמו בתוך כלל ישראל ואהוב את כל אחד ואחד מישראל, דבני ב' תנאים א.
שיכולו את עצמו בתוך כלל ישראל, היינו שירגיש את עצמו כחלק מכלל ישראל, וכל מעלתו
היא כי הוא חלק מהכלל, ואז תפילתו מקובלת ביותר, כי כשהוא חלק מכלל ישראל, אין בו שום
פגם, ב', יאהוב את כל אחד ואחד מישראל, כי זהו הסימן שהוא באמת רואה את עצמו כחלק
מכלל ישראל, שזה בשוה עם כל א' מישראל, אם הוא אוהב את כל א' ואי מישראל בלי יוצא
מהכלל [חוץ ממזמרים להכעיס כדלקמן], אזי זהו הסימן כי הוא כולל עצמו בתוך כלל ישראל.

א רבינו זי"ע א סובר שכל דבר שכתוב בתורה הקדושה צריכים ללמוד ממנו דרך המוסר איך לעבוד את ה' יתברך, וזהו דרכו בספרו הקדוש.

ב לכאורה אמאי לא הביא רבינו זי"ע א את הגמרא המפורסמת במסכת שבת [ל"א ע"א] באותו גר שבא לפני הלל להתגייר, ואמר לו שרצוני שתלמדני כל התורה כולה כשהוא עומד על רגל אחת, גייריה
הלל, ואמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד, וזהו כל התורה כולה, ואידך פירושה היא זיל גמור,
ונראה דרבינו זי"ע א סבר דמאי דעלך סני לחברך לא תעביד, זה דרגא קטנה, וזה לא מגיע לדרגא הגבוה הנדרשת של ואהבת לרעך כמוך, אלא דלגוי שבא להתגייר אי אפשר לדבר על ואהבת לרעך
כמוך, גוי לא מסוגל לקלוט ולהבין מושג כזה לאהוב כמוך, לאהוב כל יהודי כמו שאתה אוהב את עצמך, לגוי אפשר רק לומר, לפחות, מאי דעלך סני לחברך לא תעביד, רק יהודי יכול להבין את הדרישה
לאהוב כל יהודי ויהודי כמוך.

ג רבינו הבת עין זי"ע א נותן לנו עצה היאך לקיים מצוה חשובה ועוצמתית כזו מצד א', ומצד שני היא מצוה שמאוד קשה לקיים אותה, כי היצר הרע מערים הרבה קשיים על קיום מצוה זו, בהיותו יודע
גדול ועוצם מעלתו, וגם לאנשים חשובים יראי שמים וחסידים, תלמידי חכמים, הוא מראה להם היתר שלא לאהוב הרבה סוגי אנשים, ויותר מזה אפילו לשנוא כל מיני סוגי אנשים, בכל מיני דרכים שונים
ומשונים, עד כדי כך שהרבה בטוחים בצדקת הרגשתם שהיא נכונה, ואין שמים על לב על מלכות היצר הרע שהיית להם, ועוד דיש כאלה רח"ל שעוד סבורים שזה סוג של יראת שמים, שלא לאהוב
ואפילו לשנוא כל מיני יהודים יראים ושלמים שלא הולכים כהשקפת עולמם, לזה נותן רבינו זי"ע א עצה לקיום מצות עשה זו לאהוב כל אחד ואחד מישראל, שהוא על ידי שידון את כל האדם לכף זכות.
ודקדק רבינו זי"ע א לכתוב, "את כל האדם", אל תוציא לך אנשים מהכלל הזה, [חוץ ממזמרים להכעיס, שעליהם אמר דוד המלך ע"ה [תהלים קל"ט כ"א] "אלא משנאד ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט,
תכלית שנאה שנתנים לאויבים היו לי", ועליהם תיקנו ברכת ולמלשינים]. כל יהודי שמאמין בה' יתברך ובתורתו הקדושה, אתה חייב לאהוב אותו, ואתה צריך לדון את כל האדם לכף זכות,
אולי גם רמז רבינו זי"ע א באמרו "את כל האדם" כמאמר התנא הקדוש יהושע בן פרחיה באבות [פ"א מ"ו] הן דן את כל האדם לכף זכות, היינו שכאשר תסתכל על המכלול של כל האדם שאתה רוצה
לדונו לכף חובה, ותתבונן איפוא הוא גדל, איך היה ימי הילדות והבחורות שלו, מי היו הוריו, מי היו המלמדים שלו, וכל הנסיגות שעברו עליו, כל הקשיים וכו' וכו', כשתבונן בכל המכלול של האדם אזי
תוכל לדון כל אחד ואחד מישראל לכף זכות.

ד [התפילין של הקב"ה, הרי הגמרא בברכות [נ' ע"א] אומרת [ר' אבין בר רב אדא א"ר יצחק] שהקב"ה מניח תפילין, ומה כתוב בפרשיות של התפילין של הרשב"ע, "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"
"כי מי גוי גדול" אשרך ישראל" או הנסה אלקים "ולתתך עליון", וכשמדברים רע על יהודים ח"ו, כאילו רוצים להטיל איהו פסול בתפילין של הקב"ה ית"ש שכתוב בהם חשיבותן ושבתן של ישראל,
והקב"ה מצטער כביכול, ולכן כשיהודי בא ומלמד זכות על כל בר ישראל, ורואה את הנקודה הטובה שבכל יהודי ויהודי, הוא מכריז התפילין של הקב"ה מהודרות וכשרות, והקב"ה שמח עמו, ונותן לו
נשיקה, כמו שמנשקים תפילין, הוא זוכה לקירבה הכי גדולה מה' יתברך].

ה וזהו הענין להיות דבוק בצדיק אמת, שהוא רואה רק טוב על כל יהודי ומלמד זכות על כל ישראל, כדרכם של צדיקי אמת, ואזי הצדיק מקבל בחינת נשיקין, ונעשה כמעין הנובע של כל ההשפעות
הטובות שקיבל מבחינת נשיקין מקודשא בריך הוא.

ו [וכבר אמר הבעש"ט הק' זי"ע א לבאר המשנה [נגעים פ"ב מ"ה] כל הנגעים רואה אדם חוץ מנגעי עצמו, וביאר הבעש"ט הק' ע"ד החסידות, כל הנגעים שאדם רואה חוץ, דהיינו שרואה אצל אחרים,
הרי זה, מנגעי עצמו, כל מה שהוא רואה רע אצל אחרים ומבקר אותם, זהו סימן שהוא נגוע חזק בזה].

ז וזה לשון הוזה"ק פרשת תצוה [דף קפ"ב ע"א] אי בר נש כעיס, עקר מיניה נשמתא עילאה קדישא, למשרי באתרא סטרא אחרא, ודא איהו בר נש דמריר, במאריה, ואסור לאתקרבא בהדיה, ודא איהו

בחינת שר האופים, לשון אף, בחינת פירוד, שהאף והכעס שלו גורם לו להיפרד מהחיבור שלו לכלל ישראל,

ובבחינת זו נכשל יוסף הצדיק שהיה דן את אחיו לכף חובה, והיה פירוד בינו ובין אחיו והיה לו הכבה על ידי זה, שנגרם כל ענין מכירתו למצרים, ולכן היה משתדל לתקן בחינת זו, ולהתדבק בבחינת שר המשקים, בחינת התחברות, בחינת שר המשקים הנזכרת לעיל, ולכלול את עצמו בבחינת י"ב שבטי י"ה, לראות רק טוב באחיו וללמד זכות על כולם, ש"ב שבטי י"ה הם היו אז הכללות של עם ישראל, ואז להיות בבחינת נשיקין בחינת שר המשקים לשון השקה, להיות הצינור שדרכו מגיע כל ההשפעות לכלל ישראל, וכמו שמבאר בתורה הקדושה שזכה לזה "יוסף הוא המשיב" יוסף מידת יסוד שכולל כל ה' קצוות, חסד גבורה תפארת נצח הוד, וכולם נכללים ביסוד, ודרכו מגיע כל השפע, והוא משיפע הכל למלכות, וכך מגיע השפע לכלל ישראל, והיה צריך לתקן זה בכל י"ג שנה שהיה בבית הסוהר, עד שנתחדש ב"ג מידות הרחמים, כי יוסף הצדיק ע"ה לרוב מעלתו, שהוא היה מרכבה למידת יסוד, שהיה מידה הכוללת כל ה' קצוות, וכדי לתקן בשלימות, וליתן כח זה לכלל ישראל לכל הדורות, היה צריך לתקן זה בכל י"ג שנה נגד י"ג השבטים ונגד י"ג מידות הרחמים.

וכמו שאמרו כל בני יעקב ביחד שמע ישראל וגו' אחד [פסחים נ"ו ע"א] שנתחברו בבחינת "אחד" י"ג מידות הרחמים, כי על ידי יוסף הצדיק מידת יסוד, תיקון זאת ב"ג שנה, על ידי זה נתחברו כולם בבחינת אחד וי"ג מידות הרחמים, לקבל עול מלכות שמים שלימה בכללות כלל ישראל, ולקבל עלינו ה' אלקינו ה' אחד, ובכח זה קיבלו כל כלל ישראל בהתכללות הכלל, אמונת אומן בה' אחד לכל הדורות,

ולזה פתר יוסף לשר המשקים לטובה, כי מרמז לבחינת התחברות, בחינת נשיקין כנ"ל, כי לפי המחלף של רבינו הבת עין ויע"א, הרי שר המשקים מרמז כאן לבחינת התחברות, מי שמתחבר לכל כלל ישראל, ומלמד זכות על כל יהודי ויהודי, וע"ז הוא בבחינת נשיקין מקודשא בריך הוא, ומקשר כל ישראל לקודשא בריך הוא, והוא צינור להשפעות טובות לכלל ישראל, ולהכי פתר לו יוסף לטובה, שהוא ימשיך להיות שר המשקים, להיות צינור המשפיע טובות וחסדים לכלל ישראל,

ועל ידי זה יהיה הגאולה, כי הגאולה תלויה בלתקן את ההטא של שנת חנם, וכמו שכתב החפץ חיים ויע"א בקונטרסו אהבת ישראל פרק ב', וז"ל ואני אנו מתבוננים על עיקר העיכוב של בנין בית המקדש, ומה אם היה בכח העוון המר הזה של שנת חנם להחריב את בית מקדשנו, אף על פי שהיה אצלם תורה וגמילות חסד [כדאיתא יומא ט' ע"ב] כל שכן וכל שכן שיש בכוחו לגרום שלא יבנה בימנו, אם לא בחזק את עצמנו בכל כוחנו לסור מעוון זה, ולהעביר השנאה הטמונה בלבנו וכו' עכ"ל, יע"ש עוד בחומר הדברים, וכן כתב רבינו הח"ח ויע"א בכמה מקומות בספריו הקדושים,

ולשר האופים להיפך כנ"ל, ולא רצה להאריך בזה רבינו הבת עין ויע"א, כי קיווה שלא יהיה בחינת שר האופים ולא נצטרך לדבר על זה,

אבל על כל פנים לא היה ליוסף בחינת שר המשקים בשלימות, עד תשלום י"ג שנה כנ"ל, לכן ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחנו, שהיה בחינת שכחה, עד שהגיעו "מקץ שנתיים ימים", היינו שנשחלם ונתקן שלימות הימים ושנים כנ"ל, ונתחבר עם אחיו בחינת י"ב שבטים ונעשה י"ג, וזוהו המשיך רחמים מבחינת י"ג מידות הרחמים, אז על ידי זה "פרעה חלם", פירוש מה שהיה בתחילה בחינת "פרעה" לשון "פרעון" בחינת דין, נעשה אחר כך בחינת "חלם" לשון בריאות, בחינת "חלום" רפואה וחיזוק, ונתרפא בבחינת דין שהיה מקודם, כי חלם הוא לשון החלמה, להחלים ולהבריא כמ"ש [בישעיה ל"ח ט"ז]. גם ניקוד חולם הוא ניקוד שם הוי"ה של ברכת רחמינו, כי שם הוי"ה ניקוד חולם מסיגל לרפואה, ולזה "חלם" מרמז לרפואה החלמה וחיזוק, ונתרפא בבחינת דין שהיה מקודם,

ולפי"ז מיושב קושיית האור החיים הקדוש שפתח בה רבינו ויע"א בתחילת דבריו, דלפי ביאור רבינו ויע"א על דרך המוסר, אי"כ ופרעה חלם זה כבר המשך הדברים לכל הסיפור של פתרון

החלומות שפתר יוסף הצדיק לשר המשקים ושר האופים.

ומרמז כל זה בבחינת שמונת ימי חנוכה חנו כ"ה, היינו שעל ידי בחינת "אחדות" כנוכח לעיל, בחינת "אחד" בחינת כ"ה אתון דשמע ישראל, ש"ב שבטי י"ה ענו ליעקב אבינו ע"ה [כדאיתא בפסחים נ"ו ע"א] "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד [באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"] י"ב שבטי י"ה הקדושים אמרו ליעקב אבינו ע"ה, כולנו אין בנו פגם, כולנו, כל כלל ישראל, מאמינים בה' אחד ומחברים אליו כולנו כל כלל ישראל, כי הי"ב שבטים היו אז כל כלל ישראל, ואמרו "שמע ישראל" אבינו הקדוש, ה' אלקינו ה' אחד, יש לנו ה' אחד, ואנחנו עם אחד, אנחנו מאוחדים ביחד, וכולנו מאמינים בה' אחד, מחברים לה' אחד, מבוטלים לה' אחד וממילא אנחנו מאוחדים, כי כל הפירוד מגיע מהרגשת "היש", שבטי י"ה ענו לישראל אביהם ליעקב אבינו, אנחנו כולנו מאוחדים, מבוטלים לרביש"ע אבינו בשבטים, ממילא אין לנו "ישות" ה' אלקינו ה' אחד, ועל ידי זה

נתגלה ונשפע רב חסד ממדה שמינית של ה"ג מידות הרחמים, שהיא "לאליפים" כשמתחילין לספור מן "רחום" דיש כמה דעות בראשונים היאך הוא החשבון של י"ג מידות של רחמים [בר"ה דף י"ז ע"ב יע"ש בתוס' ד"ה שלש, ובראשונים יע"א שם], ורבינו זיע"א הולך כאן במהלך שמתחילין לספור מן "רחום" כי מידת א-ל היא שורש להמידות, ואין היא מידה לעצמה אלא שם א-ל שהוא שם החסד, ונמשך אחר ב' שמות הוי"ה שהם מקור החסד, הוא שורש להי"ג מידות של רחמים, וכמ"ש בפרי עץ חיים [שער הסליחות פ"ח] ז"ל וקודם הכל דע, כי בכל מדה, מאלו הי"ג, צריך לכלול בו שם א-ל יע"ש הטעם.

הוא הוא מידת שמינית "לאליפים", שהוא בחינת "אלף", שאות א' מרמז לבחינת התאחדות עם אלופו של עולם ה' יתברך, והיינו כשאדם מתאחד עם כל כלל ישראל, ויש לו ביטול, מידת "אין", אזי ננקל לו להגיע ליחוד ה' יתברך, לידע שה' יתברך הוא יחיד ביחידות שאין כמוהו, ולהתאחד עם ה' יתברך, ביחד עם כל כלל ישראל, כי כשאדם יש לו הרגשת ה"יש" שהיא שורש הגאווה, שעל בעל גאווה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולין לדור בעולם, ואין עליו השראת השכינה כלל, ובדאי דאין יכול להתקרב לה' יתברך, וכן נמי מה שיש יותר הרגשת ה"יש" זה מפריע לאדם להידיבק בבורא יתברך שמו, וכשאדם הוא באחדות עם כל כלל ישראל, שזה מורה על מידת הענווה, שרואה בכל אחד ואחד מישראל רק טוב, אזי הוא זוכה להידיבק ולהתאחד עם אלופו של עולם ה' יתברך שמו

וגם הוא מלשון התחברות, מלשון לוף, כי לוף בארמית זה חיבור, כמו שמתרגם אונקלוס בפרשת תרומה, שעל ידו בחינת א' הנוכח לעיל, עולה לבחינת קדושה שעולה לבחינת אליפים, כי מה שהעולמות יותר גבוהים החשבון במספרים יותר גבוהים, יחידות, עשרות, מאות, אלפים, והוא בחינת שמונת ימי חנוכה, שנמשך עליו שפע ממידה שמינית על ידי בחינת אחד, כי לפי רבינו ויע"א, הנקודה של בחינת שמונת ימי חנוכה, היא ההתאחדות עם אלופו של עולם, הרבש"ע ית"ש, וזאת על ידי שמתאחד עם כל אחד ואחד מישראל, ואוהב כל אחד ואחד מישראל, ומלמד על כולם זכות, ומסתכל בעין טובה על כל א' ואחד, ואז נמשך עליו שפע ממידה שמינית, שהיא "לאליפים", על ידי בחינת אחד, ואולי לכן נר חנוכה מצוה להניחו למטה מ' ספחים, כי הענין בחנוכה הוא ההכנעה, לא להרגיש את עצמו "יש", אלא אדרבה לראות בכלם בכל יהודי ויהודי את הטוב, ויותר מזה לראות שכולם טובים ממנו בכל מיני בחינות, ואז זוכה להרגיש אור הנרות של חנוכה שהם למטה מ' ספחים, וזוכה לאור הגנון של חנוכה.

ובבחינת אחד היא בחינת כ"ה אתון דשמע ישראל, דיש בפסוק זה כ"ה תיבות, וזהו בחינת חנוכה, חנו כ"ה, לקבל עול מלכות שמים ה' הוא מלכנו, ולהתאחד עם כל ישראל בקבלת עול מלכות שמים, ה' הוא המלך. יהי רצון שנוכח לזה אמן כן יהי רצון.

מחוסר מקום השבוע, התשובות יובא בל"ג בגליונות הבאים

טורף נפשו באפו, דטריף נפשתי, ואשרי באתרה אל זר, כי במה נחשב הוא, עבודה זרה איקרי, ומאן דאישתעי עמיה כאילו אתחבר לע"ז ממש, דע"ז ממש שריא בגוייה, ואסור לאסתכלא באנפוי, ועליה כתיב [ויקרא י"ט ד'] אל תפנו אל האילים, ועל דא כתיב [שמות ל"ד י"א] אלהי מסכה לא תעשה לך, וכל מסאביא אתדכין בר מהאי, בגין דמסאבי גופא מגזי ומבר, ונפשא כולא מסאב וכו' וכו' יע"ש עוד חמור מאוד, ויעיין בספר הקדוש יקח מצוות עמוד שס"ד - ש"ע מהחומר העצום של עוון הכעס.

ח והגם שהיתה זו גזירה קדמונית וכמו שאמרו חז"ל [שבת פ"ט ע"ב] א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ראויה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל [בדרך כל הגולים שהיה על פי גזירת גלות ירד לשם, רש"י ז"ל שם] אלא שזכותו גרמה לו, מכל מקום הסיבה החיצונית הנראית לעין, הוא הפירוד בין יוסף הצדיק לאחיו.

ט ואוסף פרפרת נאה שמוסיפה אור להבין דברי רבינו ויע"א שמקשר ענין של שר האופים לנקודה זו של לימוד זכות על כל יהודי ויהודי, וחומר הדבר של ללמד קטוגריא על ישראל, אפי' אם הם כדור המבול, דכתב הרמ"ע מפאנו ויע"א בספרו גלגול נשמות אות ש' סעיף ח' הדחשלו שנרמס בשער וימות כדבר ארלישע [מלכים ב' ז'] הוא שר האופים, וחטאו של השליש היה כי לימד קטוגריא ומוכיר עוון ישראל, כי אמר, והנה ה' עושה ארובות בשמים, כלומר הדור היו בני מבול, והקב"ה לא עביד ניסא לשקרא, נאמר כאן וזנה ה' עושה ארובות בשמים, ונאמר שם פרשת נח [בראשית ז' י"א] וארובות השמים נפתחו, ואין הקב"ה חפץ בדליטוריא, כמו כן שר האופים נתלה כי אמרו במדרש כי חלמו במשך רעה על ישראל, לכן פתר לו תלייה, עתה ראה בישועתן של ישראל סאה סולת בשקל וגרמם בשער וימות, גם בפעם אחרת שבא בגלגול לא סר מעינו רעה על ישראל בענין שראה אוכלסין הרבה ונתמעך וקרא פסח מעוכין כדאיתא בפסחים [דף ס"ד ע"ב מדרש איכה פ"א] עכ"ל [וא"כ נתגלגל בחמריה דרבי יוסי דמן יוקרת] עכ"ל ומובא בסדר הדורות ח"א אלף הרביעי ג"א מ"ג.

י כן דרכו של רבינו ויע"א לסיים בדברי תורתו שנוכח לזה, כי כל המטרה ללמוד הוא על מנת לקיים אכ"ר.

ניתן להאזין לשיעורים בספר אור החיים הקדוש זיע"א, בלשון הקדוש, מבוארים היטיב בעזה"י, בתוספת ביאורים מתוק מדבש, בקול הלשון במספר טלפון 0733718407, ישנם שם שיעורים בפרשיות השבוע, כל שבוע בליל שישי [לפעמים ביום שישי] נוסף עוד שיעור, "שמעו ותחי נפשכם"

זמן ברעין | עייסד הרב יצחק קאפ שליט"א

להצטרפות לקבלת הגיליון ניתן לשלוח בקשה למייל: sd04183592@gmail.com

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת מקץ – חנוכה"

*****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

פרשת מקץ – חנוכה.

הקריאה בשבת חנוכה יוצאת תמיד פרשת מקץ. אודות הקשר שיש בין השניים, מובא בספר "ומתוך האור" להמגיד מישרים הגאון רבי שלמה לוזנשטיין שליט"א הסבר ומהלך נפלא: דיש משהו דומה בהנהגתם של יוסף ומתתיהו ובניו החשמונאים:

יוסף כמושל מצרים הוא כולו פלאים – אדם שמעולם לא למד הלכות כלכלה והנהלת משק מדינה, ולא היה לו כל ניסיון בהנהגת עם ובממשל ושלטון, קיבל עליו עול כבד כזה וכל דבר קטן וגדול עשה לבדו. נוסף על כל זה, פעל בסביבה של חוסר אמון באנשים, ואף על פי כן גילה כשרון נפלא, יזמה ומרץ, ויכולת ביצוע, ותכנן תוכניות ענקיות שכלכלנים גדולים בימינו לא היו מתבישים בהם.

והנה, כמעט במצב דומה פעל מתתיהו בן יוחנן כהן גדול. הוא לבדו הרים את נס המרד נגד אויב עצום ומכחיל בחילו הרב, ופעל בתוך סביבה חשודה של מתיונים, העלולים לבגוד ולחבל על כל צעד, וכן בניו החשמונאים – לא למדו תכסיסי מלחמה וטקטיקה צבאית, ואף על פי כן נתגלה בהם כשרון צבאי ותכניות לחימה כאלה שמצביאים גדולים בימינו לא היו מתבישים בהן.

הא למדת, שיש בכוחו של אדם לשאת משא של עם שלם ולהנחות אותו עד הגיעו לניצחון עצום!

•

זקני החסידים נהגו לספר בענין זה את המעשה הבא: כאשר נבנתה מסילת הברזל הראשונה בפולין, יצאו אנשי אחת העיירות לקראת בואה של הרכבת, כדי לראות במו עיניהם את החידוש הנפלא של מרכבה הנוסעת בלי סוסים! יחד עמם יצא רבם, שהיה מפורסם בגדלותו בתורה. הרכבת התקרבה למקום בקול נשיפה ועצרה. הרבי ניגש למסילה והחל למשש את כל הקרינות בזה אחר זה, וכשהגיע לקטר וראה אותו רותח ופולט אש ותמורות עשן, עמד והתבונן בו כשהוא לוחש בינו לבין עצמו: "נו, הרי זה בא ללמד וממנו נלמד!"

תהו אנשי העיירה למשמע הדברים, ורבם ביאר את כונתו: ביקשתי לדעת מה סוד כוחה של הרכבת, כדי ללמוד מוכן לצורך ענינים רוחניים. מששתי את כל הקרינות ונוכחתי לראות שכולם דוממים קפואים וקרים כמתכת ביום קרה, ורק הקטר, שסובב אחריו את כל השאר, הוא היחיד שבווער באש ורותח כולו. ולמדתי, שבכוחו של יחיד שבווער בלהבות אש ורותח, לגרור אחריו המונים קפואים וקרים...

זה היה כוחם של יוסף ושל מתתיהו – שניהם היו דומים בהיותם אנשי חזון, שהותמם אמת, ידיהם אמונה ולב בוער באש דת, ומכאן זה הצליחו לנהל עמים וארצות באופן הראוי ביותר, לעיתים אפילו להפך מן הנטיעות הטבעיות שהיו להם ובניגוד לכללים שקבעו חוקי ההיסטוריה בהלכות עם ומדינה.

•

עם כל זאת – במקום גדלותם אתה מוצא ענותנותם. גם יוסף וגם מתתיהו לא יחסו לעצמם כל יתרון, אלא תלו את כל הצלחתם ברצון הבורא ובעזרתו. יוסף אמר (ויחי נ, יט) "התחת אלקים אני", ופרש"י: איך אני יכול לבדי להרע לכם? כלומר: הוא הודיע והכריז שלבדו אינו יכול לעשות שום דבר, וכל מה שהצליח עד כה היה רק בשליחות הבורא שרצה להחיות עם רב.

ואף מתתיהו ובניו יחסו את כל הצלחתם הניסית לבורא יתברך, כשהם נותנים לנס פך השמן פרסום גדול יותר מלעצמם, מחוללי הניצחון, ובא

הדבר לרמוז שכמו שהשמן הדומם דלק ברצון ה' פי שמונה, כך אדם שמצליח נובע הדבר מחסדי ה' ונפלאותיו ולא מכוהו וגבורתו!

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול החשמונאי ובניו.

כל המתבונן ביהוסו של מתתיהו בנו של יוחנן כהן גדול, נזכר מיד בדברי הגמרא (ברכות כט ע"א) "אל תאמין בעצמך עד יום מותך" שהרי יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי.

כלומר, אביו של גיבור נס החנוכה – מתתיהו, היה יוחנן כהן גדול ששימש בכהונה גדולה שמונים שנה, ולבסוף החמיץ ונעשה צדוקי.

וכתב ה"תפארת ישראל" בפירושו על המשניות (פרה ג, ה – יכין אות מא) שלכן נקרא יוחנן כהן גדול, משום שזמן שימושו בכהונה גדולה היה גדול וארוך יותר מכל הכהנים הגדולים שבבית שני. וגם משום שתיקן כמה תקנות גדולות ונכונות בישראל, וגם זכה לשמוע בת קול יוצאת מבית קדשי הקדשים שנצחו בניו במלחמת היוונים כפי שמוכח בגמרא (סוטה לג ע"א). ואפילו הכי, אחר כל הכבוד והגדולה הזאת, לבסוף החמיץ ונעשה צדוקי וקראוהו אחר כך בשם ינאי.

והנה ידוע, שאחד הקלקולים הגדולים של הצדוקים היה בענין הקטרת הקטורת. וכך שנינו במשנה מסכת יומא (א, ה) שבערב יום הכיפורים היו זקני בית דין משביעין את הכהן גדול שלא ישנה מכל מה שאמרו לו. ופירש שם רבנו עובדיה מברסנוורא ז"ע, שהיו משביעים אותו שלא יהא צדוקי. כי הצדוקים שינו כאשר דרשו את הכתוב בתורה "כי בענן אראה על הכפורת" המתאר את כניסתו של הכהן הגדול לבית קדש הקדשים ביום הכיפורים להקטרת הקטורת, שצריך הכהן להשים את הקטורת על המחתה עם הגחלים עוד לפני שנכנס. וזה לא נכון, כי הפירוש הפשוט בפסוק "כי בענן אראה על הכפורת" – שרק אחרי שנכנס לקודש הקדשים ישים את הקטורת על המחתה עם הגחלים, כפי שכתוב שם "ונתן את הקטורת על האש לפני ה'".

יוצא א"כ, שיוחנן כהן גדול שנעשה צדוקי, הוא אביו של מתתיהו החשמונאי ובניו הצדוקים, שמסרו נפשם וזכו להציל את כל היהדות לדורי דורות, ובכך זיכו את זקנם – יוחנן כהן גדול.

ובספר "בוצינא דנהורא" להרח"ק רבי ברוך ממעזיבז' זי"ע הביא לכך רמז נפלא מדברי הגמרא (שבת כא ע"ב) "הניח חנוני את נרו מבחוץ – חנוני הייב. רבי יהודה אומר: בנר חנוכה פטור".

המלה "חנוני" מורכבת מאותן אותיות של השם "יוחנן". בא אפוא התנא לרמוז ש"חנוני", היינו יוחנן כהן גדול, "שהניח נרו מבחוץ" – שהפך להיות צדוקי ותיקן את עשן הקטורת בחוץ, קודם שנכנס לפני ולפנים, "חנוני הייב" יוחנן זה הייב בדינו ולא יעילו לו כל צדקותיו למלטו מיום הדין.

אך רבי יהודה הוסיף חידוש עצום. כלל מסור הוא ביד חז"ל (סנהדרין קד ע"א), ש"ברא מזכה אבא" – הבן בצדקותיו מזכה את אביו, ואם כן מתתיהו בנו של יוחנן כהן גדול, והמשת בניו החשמונאים שהכריזו מלחמה לכבוד השם יתברך, והיו חסידי עליון, ואלמלא הם נשתכחה תורה מישראל" (רמב"ן בראשית מט, י), והאירו לכל ישראל באור התורה שבכתב ושבעל פה – בזה תקנו את הפגם של יוחנן כהן גדול אביהם וזקנם, ונפטר מן הדין.

וזהו: "רבי יהודה אומר: בנר חנוכה" שתקנו החשמונאים, "פטור" יוחנן כהן גדול מן הדין, כי זכוהו ותקנו את פגמיו...

ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן בחייו הזה.

מה פשר הכוונה בשני המילים האחרונות: "כחיים הזה?"

אלא ביאור הענין הוא על פי מה שאומרת הגמרא (יומא סט ע"ב) ש"אנשי כנסת הגדולה" נקראו כך, משום שהחזירו עטרה ליושנה, שכן בתחילה אמר משה רבנו "האל הגדול הגבור והנורא", בא ירמיהו ואמר: נזכרים מקרקרים

בהיכלו, היכן הנוראות שלוש והפסיק לומר נורא. בא דניאל ואמר: נכרים משתעבדים בבניו והוא אינו פודה אותם, היכן הגבורות שלוש והפסיק לומר גיבור.

עמדו אנשי כנסת הגדולה ואמרו: "הן הן גבורותינו, הן הן נוראותינו – אדרבה זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו שנותן ארך אפיים לרשעים, ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות" – עצם העובדה שעם ישראל מצליח לשרוד ככבשה בין שבעים זאבים טורפים במשך כל כך הרבה שנים זהו ביטוי לנוראותיו, ועצם העובדה שהנכרים מקרקרים בהיכלו והוא שותק להם, על אף שברגע אחד ביכולתו לכלותם – זוהי הגבורה הגדולה ביותר.

ועל כך אמר המגיד ממעזריטש ז"ע: רבונו של עולם, "עד מתי עוד בשבי ותפארתך ביד צר?" אתה אומר שהשתיקה היא הגבורה, אך עד מתי אתה מראה לנו את הגבורה שלך 'ביד צר'? מתי נזכה לראות את הביטוי לכך ביד רמה? "עוררה גבורתך וקנאתך על אויבך" – תמלט את האויבים ובכך נראה את הגבורה בפועל!

ואמנם, כל זמן שאנחנו ממשיכים להיות ככבשה בין שבעים זאבים, והמואזין ממשיך להשמיע קולו מהר הכית – זה באמת ביטוי לנוראותיו, אך קידוש שם שמים אין כאן.

לפיכך אנו אומרים בתפילה בחנוכה: "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן" – הרי אז בנס הנוכה כשהקב"ה עשה את התשועה ואת הפרקן, לא היה שם רק גבורה ונוראות, אלא גם קידוש שם שמים גדול בעולם, ולכך אנו מקווים מיחלים ומבקשים "ופרקן כהיום הזה!" – גם בימים אלו עשה לנו ישועה ורחמים באופן כזה של קידוש שם שמים כפי שעשית לאבותינו בימים ההם, תמלט את הגוים והכה אותם מכה נמרצת ותקיים כבר בנו את הכתוב "ועלו מושיעים בחר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה!"

כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל!

איתא במדרש (בראשית רבה ב, ד) "חושך – זה גלות יון, שהשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיה, שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל".

וצריכים להבין מדוע ציוו לכתוב דברים אלו דווקא על "קרן השור"?

אלא הסביר ב"ק מרן אדמו"ר ממשיקולין שליט"א בעת הדלקת הנרות (נר א' דחנוכה), הסבר נפלא, דאין חנוכה כאן כפשוטו, אלא חנוכה נסתרת יש כאן:

דחנה כתוב (תהילים פמ, מז) "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכו". ומובא במדרש (ויקרא רבה פרשה כט, ד) "אמר רב הושעיה, וכי אין אומות העולם יודעים להריע? אלא שאין מכירין לפתות את בוראן בתרועה.

כלומר, אומות העולם אינם יודעים את הסוד איך אפשר לרצות ולפתות את הקב"ה, שעל ידי התקיעה בשופר של איל המזכיר לנו "שפרו מעשיכם ועשו תשובה" וכן ע"י השופר של איל המזכיר להקב"ה את אילו שלו יצחק – הקב"ה מתרצה לנו.

והנה הגמרא (ראש השנה כו ע"א) אומרת כל השופרות כשרים, הוין משל פרה ושל שור, מפני שהם נקראים קרן ולא נקראים שופר.

וא"כ, זאת התכוונו חיונים בגזרתם "כתבו על קרן השור", כלומר, רשמו זאת בפניכם שאין לכם רשות לתקוע אלא בקרן של שור, ובכך לא תוכלו לרצות ולפתות את בוראכם, וממילא על ידי כך, לא יהא לכם חלק באלוקי ישראל, לא תוכלו חלילה לרצות את בוראכם...

דודאי ראובן ונס פך השמן

על הפסוק בשיר השירים ו, יד) "הדודאים נתנו ריה ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך" דרשו חז"ל במדרש (ילקוט ראובני ויצא): "הדודאים נתנו ריה" – זה ראובן שהציל את יוסף, "ועל פתחינו כל מגדים" – זה נר חנוכה.

וכבר טרחו המפרשים למצוא את הקשר שבין שתי הדרשות. מה ענין ראובן לנר חנוכה? ועוד, מה שייך לכאן המשכו של הפסוק: "חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך"?

אלא ביאר זאת הרמב"ם בעל ה"בני יששכר" ז"ע באופן נפלא: התורה מספרת (בראשית ל, יד-טו) "וילך ראובן בימי קציר חיטים וימצא דודאים בשדה... ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני". ולכן כשנולד יששכר – "ותאמר לאה נתן אלקים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר".

היה זה בימי קציר חיטים, ומובא ב"אלשיך" חק' ז"ע (וראה "ערוך לנר" נדה לא ע"א) שמעשה זה התרחש בליל שבועות, וזמן מתן תורה, ועל כן היה זה זמן המסוגל ללידת יששכר, שבטם של לומדי התורה – "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים" (דברי הימים א' יב, לג).

ומובא בפרקי דרבי אליעזר, שהאמהות הקדושות ילדו לששה חדשים ומשהו. נמצא שלידתו של יששכר היתה בחנוכה.

זהו שאומר המדרש: "הדודאים נתנו ריה" – דודאי ראובן נתנו ריהם, שגרמו ללידת יששכר, ואימתי היה הדבר? "ועל פתחינו כל מגדים" – זה נר חנוכה. ולא בכדי היתה לידת יששכר בחנוכה דווקא, כי נר חנוכה הוא נצחון התורה שרצו להשכיחה ולא יכלו לה.

ובביאור המשך הפסוק נראה, כי הנה את נר חנוכה מניחים בשמאל. ולכאורה מדוע בשמאל, והלא במקדש היתה המנורה בצד דרום, שהוא צד ימין?

אלא כבר אומרת הגמרא (שבת כב ע"א): "מוזוה בימין, נר חנוכה משמאל". כלומר, מצוות נר חנוכה היא מדרבנן ונקבעה רק מאז בית שני, ואילו מצוות מוזוה קדמה לה, שהיא מדאורייתא ומחויבים בה מאז מתן תורה בסני, וכיון שמוזוה כבר נקבעה בצד ימין על כן נקבע נר חנוכה בצד שמאל.

זהו שמוסיף הפסוק: "חדשים גם ישנים" – הואיל ויש לפנינו שתי מצוות, אחת 'חדשה' ואחת 'ישנה', ומכיון שמקומה של המצוה ה'ישנה' כבר נקבע בצד דרום, לכן 'דודי צפנתי לך' – מקומה של המצוה ה'חדשה', נר חנוכה, נקבע בצד צפון.

אמירת המזמור "ישב בסתר" לאחר ההדלקה.

נהגו בהרבה מקהילות ישראל לומר לאחר הדלקת הנרות את מזמור צ"א שבתהילים "ישב בסתר עליון". ומקור מזמור זה שנועד לשמור מכל פגע ופחד, הוא מה שמובא בירושלמי (מסכת שבת, פרק ו', הלכה ב) "ואי זהו שיר פגועין: (תהילים ג) ה' מה רבו צרי וכל המזמור. (תהילים צא) ישב בסתר עליון".

ומכיון שצריך להיזהר שלא יתאחזו החיצונים באור העליון שבאה מקדושת הנרות לכן נוהגים לומר זאת לאחר ההדלקה.

וכן כתב הרמב"ם בעל ה"עבודת ישראל" ז"ע מובא בסידור האריז"ל בשם הרמב"ם ז"ע: "מנהג לומר יושב בסתר עליון והוא שיר של פגעים כנודע. והמון הארץ מבנים הטעם כי על ידי אמירת המזמור יסך ה' עליהם מכל פגע. אמנם העיקר לשמור האור העליון מאחיזת החיצונים".

אמר הכותב: חשבתי לתת עוד טעם לאמירת מזמור זה לאחר הדלקת נרות חחנוכה:

דחנה, כל המתבונן בפירוש הפשוט של המילים במזמור זה (המלצתי להסתכל בפירוש הנחמד מאד של סידור/תהילים "יסוד מלכות"), מקבל חיוק, רוגע וביטחון, בהבינו, שהאדם היושב ובוטח בהקב"ה, ומניח את עצמו תחת חסותו הבלעדית, ומגיע להכרה שרק הקב"ה הוא מבטחו ומבצרו – הוא האלוהים שאני בוטח בו. רק הוא מקבל את ההבטחות המובטאות בפרק זה: שמירה מכל דבר רע, מכל מזיק ומכל פגע. מניעת מחלות ומזיקין ומיתה, עד כדי כך שאפילו אם תדרוך ותרטום אריה או נחש, הקב"ה יצילך ויחוק אותך. ועל כולנה, ברגע שהאדם יקרא להקב"ה ויבקש את בקשתו, הקב"ה מיד נענה אליו, "כי ידע את שמי" – כי הוא מודע לכך ויודע שפתח ההצלה והמגן היחיד שיכול לעזור לו, זה רק הקב"ה! ולכן מראה לו הקב"ה ישועות על כל צעד ושעל, אורך ימים וכבוד, שנות חיים ופרנסה ברווח.

וחשבתי שאולי זה הטעם שתיקנו לומר מזמור זה, ודווקא לאחר הדלקת הנרות: כי הרי כל מה שרצו חיונים הרשעים, הוא להחדיר בלב כל אחד שהלילה אין לנו חלק באלקי ישראל. ולכן אמרו לכתוב זאת על קרן השור, שזה היה כלי העבודה באותם ימים. בזאת הם רצו שכל אחד יגיע למסקנה, שהלילה הקב"ה הוא לא המגן היחיד שלנו, יש לנו צבא גדול, יש כלי מלחמה, יש לנו חוקים ותרבויות משלנו, יש לנו פתרונות להכל, מה שכל אחד צריך יעבוד וישיג בכוחות עצמו.

אבל ברוך ה' אלוהי ישראל שברא את העולם, ומנהיגו בעזרת פלאות ויצירות הבריאה, שכל המתבונן בהם, מכיר מיד, שיש כח עליון שרק הוא מחיה אותנו, והוא עוזר לנו. כפי שכבר כתב בעל ה"אור החיים" חק' ז"ע על הפסוק "יידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". דאם אדם מתבונן במקצת, "יידעת היום" – על איך שהקב"ה ברא את העולם ואת צבאות השמים שמאירים לנו יום יום שעה שעה, כמו השמש שזורחת ומאירה עד אין סוף, או הירח והכוכבים, הימים והנהרות, העצים והפירות – כל זה מביא לאדם את ההכרה "כי ה' הוא האלוהים" רק כח עליון יכול לעשות את כל הדברים האלו. ומשכך, יש כתובת אחת לאן לפנות בכל דבר שהוא, מי שעושה כאלו ניסים בכל רגע ובכל שניה במשך אלפי שנה, הוא ורק הוא, יכול לתת לאדם את מבוקשו!

ולכן אנו אומרים את מזמור הזה מידי יום אחרי הדלקת הנרות, להזכיר ולומר: "יש לנו חלק באלוקי ישראל ורק בו נבטח!"

קבלת שבת

שנה תשע עשרה - עלון דו שבועי

בסיעתא דשמיא, כ"ט כסלו התשפ"ו.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

מקץ - חנוכה

אמנם כל זאת אם יושב בשולחן עצמו שיושב בו המלך, אבל אם הוא יושב בשולחן בפני עצמו, יהיה חייב בהסיבה, שאין בכך כל פגיעה וזלזול בכבודה של מלכות.

והנה, על אחי יוסף נאמר: "וישימו לו לבדו ולהם ולבדם ולמצרים האוכלים אתו לבדם". נמצא שהשבטים לא סעדו בשולחן אחד עם יוסף וישבו בהסיבה, כנהוג, לכן אמר להם יוסף: "הסבו כסדר הזה". אבל בנימין הרי ישב בשולחן אחד יחד עם יוסף, וכפי שכותב המדרש: "ישב אצל", לכן לא אכל בהסיבה. ומעתה מדוקדקים דברי רש"י להפליא.

מוסיף המכתב ומספר: לפני כמה שניות זכיתי שת"ח אחד החל לומר ביאור זה לפני ראש ישיבתנו הגאון **רבי משה פיינשטיין** זצוק"ל, בעל ה'אגרות משה', אך בעודו מעלה את השאלה הנ"ל מדוע שינה רש"י לשונו וכתב פעם 'הסב' ופעם 'ישב', אמר לו רבי משה בפשטות: "הרי זה לפי הרמ"א!"

(שניים מקרא)

"וישבתו וישכרו עמו" (מג, לד).

מפרש רש"י: "מיום שמכרוהו לא שתו יין ולא הוא שתה יין ואותו היום שתו".

שואל המהר"ל מפראג בספרו 'גור אריה':

מדוע עתה שתו, לאחר שלא שתו מאז מכירת יוסף? ודוחק לומר כי מפני כבוד המלכות שתו, כי אדרבה לאחר שסיפרו על מות אחיהם היה להם לומר שהם באבל על אחיהם ולכן פורשים הם מן היין.

ויש לפרש, כי האחים תמחו על הנהגת יוסף עמם: אתמול חשד אותם כ'מרגלים', והיום שותה עמם יין? על כן חשבו כי כוונתו להערים עליהם, ובאמת עדיין חושד הוא כי מרגלים הם, ודוקא בשל כך רוצה הוא להשקותם יין ולשכרם, ואז 'נכנס יין יצא סוד' (עירובין סה). ויתפוס אותם בדיבורם. ואם יסרבו לשתות, הרי הדבר רק יחזק את חשדו כי מרגלים הם ולכן הם חוששים לשתות פן ייחשף סודם, לכן החליטו לשתות עמו ובכך להוכיח לו שאין להם דבר להסתיר, ואז יסורו כל חשדותיו, לפיכך 'וישתו וישכרו עמו'. (שניים מקרא)

"אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים. ויאמר גם עתה כדברייכם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקיים" (מד, ט-ו).

מעשה ביהודי כבד שמיעה שהלך ברחובה המרכזי של העירה כשמגבת על כתפו. פגש בו חברו, אף הוא כבד שמיעה. התקרב אל אזורו וצעק בקול: "לאן אתה הולך, למקוה?" השיב השני בקול גדול: "לא לא, אני הולך למקוה..." כששמע הראשון את תשובתו השיב כנגדו: "אה, חשבתי שאתה הולך למקוה..."

בלשון מינו מכנים זאת "דו-שיח של חרשים"...

ולכאורה, משהו מעין זה מצאנו בפסוק כאן. האחים אומרים לשליח שרדף אחריהם "אשר ימצא אתו מעבדיך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים". ומה הוא משיב להם? "גם עתה כדברייכם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקיים".

זה נקרא "כדברייכם כן הוא"? הלא הוא אינו אומר כמותם אלא משנה מדבריהם!? הם אומרים שמי שימצא אצלו הגביע - ימות. וכל שאר האחים יהיו עבדים ליוסף, ואלו הוא משיב להם שמי שימצא הגביע אצלו יהיה לו לעבד. וכל השאר יהיו נקיים. וכי על כך ניתן לומר "גם עתה כדברייכם כן הוא"?

עוד קשה, איך אמרו "אשר ימצא אתו מעבדיך ומת", ולא חששו לקללת חכם אפילו על תנאי מתקיימת (ברכות נו)?

ה"פנים יפות" מפרש את הדברים באופן נפלא: "אשר ימצא אתו מעבדיך ומת" - **אנו** בודאי לא גנבנו את הגביע, כנראה גנב אותו אחד מעבדי יוסף המצויים בארמונו. ואם, אמנם, יתברר שידו של אחד מעבדיו בגנבה. הרי חומרנו רבה מאוד, שכן הוא מעל בתפקידו. ועל כן דינו מיתה.

אבל "וגם אנחנו" - אם לבסוף יתברר בכל זאת שאחד מאתנו עשה את המעשה. הרי אין חומרנו נוראה כל כך כמו עבד המלך שגנב, ולכן "נהיה לאדני לעבדים", ואין לדון אותו למיתה.

על כך משיב מנשה: "ויאמר גם עתה כדברייכם כן הוא" - אני מסכים לדברייכם, ואכן "אשר ימצא אתו יהיה לי עבד" - כפי שאמרתם, ואלו "ואתם תהיו נקיים" - כל שאר האחים. מלבד הגנב עצמו, לא יאונה לכם כל רע.

(ומתוך האור)

"ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה" (מא, טז). צריך להבין את תיבת "שלום" שהוסיף יוסף, שהרי לכאורה די אם היה אומר 'אלוקים יענה את פרעה'.

ועוד הקשו רבים מהמפרשים, מדוע יוסף מייעץ לפרעה כהמשך הפתרון שעליו לאגור תבואה וכו', וכי פרעה מינהו ליועץ?

והנה חז"ל מספרים (ב"ר פט, ו) שחרטומי פרעה פתרו את החלום ואמרו לו 'שבע בנות אתה מוליד, שבע בנות אתה קובר', וכן 'שבע מלכויות אתה כובש שבע מלכויות מורדות בך', ודבריהם לא נכנסו באזני פרעה. ונראה בטעם הדבר שפרעה לא שמע אליהם ע"פ מה שאמרו חז"ל (ברכות נו): שהרואה נהר בחלום יצפה לשלום, ופרעה הרי חלם שהוא "עומד על שפת היאור" - שהוא כעין נהר, ועל כן הפתרון אינו יכול להיות שימותו לו בנות או שימרדו בו, אלא חלום של שלום.

משום כך אמר לו יוסף: "אלוקים יענה את שלום פרעה" - הקב"ה רמז לך בחלומך דבר של שלום, אך מאחר והפתרון הוא שתהיינה שבע שנות רעב - כיצד יהיה שלום, הרי אמרו חכמינו (ב"מ נט). ש"אין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה", וכל שכן שתהא מריבה בתוך מדינה שלילמה!

לפיכך יען יוסף שפרעה יאגור תבואה בשנות השובע, וכך בשנות הרעב לא תהא מריבה במצרים [וכמסופר בגמ' (ב"ב ט). שרבא ביקש מאנשי מחוזא שייסייעו זה לזה בפרנסה כדי שיהיה שלום במלכות], ובכך בא הפתרון אל שלמותו. ונמצא שהייעוץ של יוסף הוא חלק מחלקי הפתרון! (מתוקים מדבש)

"ויען יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדורו ויעש להם כן" (מב, כה).

פרפרת נאה הגיד כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א, על כך שיוסף הצדיק הורה להחזיר לאחיו שלא הכירוהו, את כספם:

מאז ומקדם ידעו בני ישראל, כי את אומות העולם ניתן לשחד בממון ולקנותם במתנת יד. כל השתדלנים לדורותיהם היו מעניקים לצורך היהודים התורן סכומי כסף מכובדים ומתנות יקרות, כדי להשקט בכך את צמאונם לדם היהודי.

ביקש יוסף להראות כי אצלו אין עצה זו תקפה, אין הוא אוהב כסף ורודף בצע, ואדרבה אפילו את הכסף שקיבל מהם כדת וכדין הרי הוא מחזיר להם, ובכך ידעו האחים כי אין הם יכולים להסתמך על עצת השוחד, כאילו היא תועיל להם מול שליט מצרים.

לפיכך מוצאים אנחנו שרק כאשר מצאו האחים את כספם בפי אמתחותיהם יצא ליבם ויחרדו איש אל אחיו; ואילו בכל אותה העת אשר יוסף נטפל אליהם על לא עוול בכפם, לא מצאנו כלל כי האחים התייראו ויחרד ליבם. אלא שהן הדברים: כל עוד לא החזיר להם יוסף את הכסף, סברו האחים כי מצויה ברשותם עצה הגונה להסות את ליבו של המלך לטובתם, וזאת על ידי שיסחדוהו בכסף רב ויעניקו לו מממונם, ומחמת כן הם לא התייראו יתר על המידה. אולם כשראו כי הם אינם עומדים מול גוי תאב ממון רגיל, אלא מול מי שבז לכסף, עד שהוא נכון לוותר אפילו על כספו, או אז התייראו ויחרד ליבם, בראותם כי את המלך הזה אי אפשר לקנות בכסף... (ושלל לא יחסר)

"וישבו לפניו הפכו כבכרתו והצעיר כצערותו" (מג, לג).

מפרש רש"י: "מכה בגביע וקורא: ראובן שמעון לוי יהודה יששכר זבולון בני אמן אחת, הסבו כסדר הזה שהוא סדר תולדותיכם, וכן כולם. כיון שהגיע לבנימין אמר: זה אין לו אם ואני אין לי אם, ישב אצלי".

יש לדייק בדברי רש"י, מדוע אצל האחים נקט לשון "הסבו" שמשמעותו 'הסיבה', ואילו אצל בנימין נקט לשון 'ישב' שמשמעותו 'ישיבה'?

מובא בספר "ברכת איש" לרא"י שוין שליט"א, ר"מ בישיבת "תפארת ירושלים" בארה"ב (בה הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, כיהן כראש ישיבה):

נפסק בשו"ע בהלכות ליל הסדר (סי' תעב, סעיף ה): "בן אצל אביו צריך הסיבה, אפילו הוא רבו מובהק. תלמיד לפני רבו אינו צריך הסיבה, אפילו אינו רבו מובהק, אלא אם כן יתן לו רבו רשות. ותלמיד חכם מופלג בדורו, אף על פי שלא למד ממנו כלום, חשוב כרבו ואינו צריך הסיבה". הוסיף שם **הרמ"א:** "ודוקא כשאוכלין על שולחן אחד, אבל אם אוכל על שולחן בפני עצמו צריך להסב".

מכאן ברור כי היושב לפני מלך, אין זה מכבוד המלכות שיאכל בהסיבה,

סיפור מיוחד עד למאז, הופיע בחוברת 'כל העלונים'

(סוכות תשע"ז, הפרטים שמורים במערכת):

כן תורה יקר, סבל שנים רבות מדלקות חניכיים, מלווה ביסורים וכאבים, נדי שלא יכל לאכול כראוי. כשהלך לרופא השיניים, הודיע לו הלה חגיגית, כי אין לו ברירה ועליו לעקור את כל השיניים חד וחלק, ואח"כ יעשה לו שתלים ובמחיר נוח מאוד של כמאה אלף ש"ח וכו'. אותו בן תורה לא התעצל, והלך לבדקניו נוספת אצל מנהל מחלקת שיניים בב"ח הדסה בירושלים, אלא שגם הלה בישר לו כחבירו, כי עליו להוציא את כל שיניו וכו'. אותו בן תורה שם מבטחו בהש"ת, הוא בירר אצל היועצים החרדים הידועים מי הוא ואי זה הוא הרופא המומחה לשיניים וחניכיים אשר יוכל להיות השליח להושיעו. ואז ניתנה לו כתובת של רופא מסוים בתל אביב, מנהל מחלקת שיניים וחניכיים בב"ח בת"א. הוא המומחה הגדול, הוא גם מרצה לבעיות חניכיים באוניברסיטת ת"א, הוא הכתובת והוא המילה האחרונה בנושא כמובן.

נח אהרן אברך כואב, לנסוע לת"א לאותו מומחה. הכין באמתחתו קרוב לאלף ש"ח כדי לרכוש לעצמו את הזכות לראות ולהראות אצל אותו מומחה, והגיע לפתחו של הלה.

אז הוא התבקש מהמזכירה מיד עם הגעתו, לשלם את הסכום הנ"ל. לשאלתו, אולי אין בכלל מה לעשות, למה לשלם מראש, נענה האברך כי בכל מקרה הוא חייב לשלם, על הזכות לראות ולהראות אצל הרופא המומחה. האברך בידעו את גודל חשיבות הענין, הבין שהוויכוח ממילא מיותר, משום שהרי ברור שהמומחה כבר יידע מה שלא ידע אותו 'רופא פשוט' בירושלים, דהיינו כיצד לשמר את שיניו החולות, או כיצד להתגבר על חניכיים חולות ומודלקות.

שלף האברך את ארנקו ושלש את מלא הסכום לקופה, קיבל קבלה כחוק, והמתין לתורו. כשהגיעו תורו פסע אל תוככי חדרו של המומחה המפורסם, המומלץ ע"י כל יועצי הציבור, ומי כמאה יודע את אשר לפניו, מומחה גדול, שכדי להיכנס לחדרו כבר צריך לשלם. מי כמאה. פסע האברך מעדנות, המומחה המפורסם הורה לו לשכב על המיטה. החולה העיר למומחה המפורסם כי כדאי שיטעם ממנו הקדמה קצרה על תולדות החולה והמחלה, ומה אמרו הרופאים 'הפשוטים' לפניו, ומה הוא מצפה ממנו. החולה שהיה נפעם ומרוגש מזכירתו כי רבה היא, שהנה זכה, בפרוטקציה רבה כמובן, לקבל תור אצל הרופא המפורסם, תוך שבועיים בלבד. והנה כבר אומר לו הרופא ללא שום הקדמה והאזנה, עלה ושב על הכסא. כשהעיר חלה קלה באוזני המומחה המפורסם נענה מיידית, עוב על כל רגע, אני אראה מיד הכל.

האברך חבל על הספיק לשכב וליישר את עצמו, וכבר נשמעה הדיאגנוזה בפקודה, אתה יכול כבר לקום, אין מה לעשות. אני אעקור לך את כל השיניים. והתהמה מכה בו באברך, הנה לך מומחה מפורסם שאין מקום להרהר אחר דבריו, דבריו הם המילה האחרונה בעולם הרפואה, כמובן.

והנה יש לו לרופא המומחה, המומלץ ע"י כל היועצים למיניהם, יש לו משוה נוסף לומר לו לאברך.

חשב לו האברך לתומו, בטח עכשיו מגיעה בשורת האור לה הוא מצפה. הנה או טו טו, מתחיל שביב האור המצוקה והכאב מתחילים לנוע אחור.

ואלו דברי המומחה: היות ואני הפרופסור של מחלקת השיניים במוסד האוניברסיטאי בעיר, אני מבקש ממך שתשאיר לנו את כל השיניים שלך בשלימות, למוזיאון שלנו.

אני רוצה להראות לסטודנטים שלי מקרה נדיר של מחלת חניכיים עגומה להוצאת כל מערכת השיניים בשלימות, ללא שום חור בשום שן. ככה בשלימות יהיו שיניך מוצגות בוויטרינה שבאוניברסיטה, כדי שיוכלו הסטודנטים להבין את מחלת החניכיים, עד כמה היא הרסנית וכו' וכו'.

כל זה נאמר לחולה בנשימה אחת או שתיים, תוך דקה אחת או שתיים מאז שנשכב והוקם מהכיסא הלא טיפולי.

ככה בצורה אלגנטית, אכזרית מושלמת.

אולם האברך, הלא בן תורה הוא, אברך שכבר למד לשים מבטחו בהשם יתברך, דווקא בשעות הקשות, השליך יתבו על הקב"ה שלא כלו רחמיו. נסע היישר מאותו מומחה מפורסם, שכל היועצים המליצו עליו, ושמו הולך לפניו מסוף ת"א ועד סופה, נסע משם היישר אל הכותל המערבי בירושלים.

שם, לא ביקש ממנו איש דמי כניסה, לא דמי התברכות, לא השכיבוהו ולא הקימוהו מהכיסא הטיפולי ללא טיפול.

השעה היתה כבר מאוחרת, מש-חזר מת"א מאותו מומחה, כבר פרשה חשיכה את כנפיה, האריך האברך בתפילתו ואף זכה שתפילתו נוספת בדמעות שליש היתה. אברך צעיר, במיטב שנותיו, יסתובב בלא שיניים

בפיו, ושיני פלסטיק בפיו. **הכאב היה נורא, והדמעות כמים נטפו.** כאבה לו גם צריבת העלבון שבדברי הרופאים, הזלזול, אי איכפתיות. ידע החולה כי עתה ניצב הוא בפני מי שרק הוא, ואך הוא, בוחן ליבות וכליות, רואה הוא הבורא כל העולמים לא רק את שיניו וחניכיו, גם כאבו ועלבונו וצערו, נראים לפניו יתברך.

נסתם ויבש מעין עיניו, עייפו. סיים האברך תפילתו, ופנה לביתו מלא אמונה בבורא עולם שדבריו נשמעו ובקשתו התקבלה. עלה על יצועו ונרדם מעיפות וחולשה.

והנה חלום. בחלומה, מופיע לפניו המגיד בעל החלום, ודבר בפיו. הלא אתה לומד בכלל בביהמ"ד של חסידי באבא ברנחוב חגי 7 בירושלים, וממול בית המדרש גר החכם הצדיק ששון מזרחי, מדוע לא תלך אליו לשאול ממנו עצה ותושיה, עד כאן היו דברי בעל החלום.

ותפעם רוחו של אותו אברך, ההיטב שמעה רוחו, כן, הוא האמין ב'לא יאומן כי יסופר'. הבוקר אור ורגליו נשארו לביתו של אותו חכם צדיק, עניו ושפל רוח, מקובל ומחבר ספרים על הזוהר הקדוש רבי ששון מזרחי. מעולם לא ביקר בביתו של אותו צדיק, רק ראהו תדיר עולה ויורד במדרגות ביתו, מביתו אל בית הכנסת הקדוש 'שמע צדק' ומביהמ"ד לביתו.

עלה האברך במדרגות הבית מהחצר האחורית, והנה בקומה השניה נשקפה אליו דמותו של הצדיק יושב בחדר הסמוך לפתח ביתו, על יד חלון הפונה לחדר המדרגות, ומעיין בספר קדוש. ביקש האברך רשות כניסה, שניתנה לו במאור פנים.

הצדיק המקובל חכם ששון מזרחי זצ"ל, מחבר סדרת הספרים בקבלה 'באתי לגני'.

נכנס האברך וכיסא הוצע לו. סיפר האברך את צרת נפשו, את דברי הרופאים, את דבר תפילתו לפני מלך רופא חולים ע"י הכותל המערבי, ולבסוף הגיד לו את דבר החלום.

נענה הצדיק בחיוך ובענוות אמת, ואמר "וכי אני רופא, מנין אדע מה תעשה. טעות יש כאן".

עמד האברך על שלו. לא טעות יש כאן, וכמו כן גם רופא הוא אינו מחפש. הוא נצטווה לגשת אל הצדיק שם יקבל עצה וישועת ה' וזאת הוא מבקש.

נכנע הצדיק ליצרים דברי אמת' של אותו אברך. קימט הצדיק את מצחו, הררה מעט ואמר, מדוע צריך רופאי שיניים, הם יודעים לרפא רק לפי הספר שלמדו בו. עליך ללכת לרופא כללי שלא למד דווקא רפואת שיניים, ותשמע את דעתו שלו. אבל תנאי אני מתנה עמך, לך אצל רופא כללי אבל שיהיה רופא ירא שמים. נענה האברך ושאל אולי יכול הצדיק להמליץ לי על מישהו, נענה הצדיק ואמר, כן, לך אצל ד"ר אסטרו המקבל חללים פה בקצה רח' חגי פינת רח' יואל. הוא רופא כללי טוב, רציני וירא שמים. ותאמרו לו שאני שלחתי אותך.

האברך לא התמהמה, ומיד ניגש אל ד"ר אסטרו. ד"ר אסטרו הסתכל מעט בתימון על האברך ומשאלתו, כנראה שבשנות עבודתו הרבות כרופא כללי ומשפחה, היה זה המקרה הראשון שמישהו בא אליו על בעיות שיניים וחניכיים.

אבל כאשר שמע שהצדיק רבי ששון מזרחי שלח אותו אליו, התרצץ פניו, והוא נאות לבדוק את האברך. מסקנתו היתה שקשה להאמין שאין דרך לרפא את החניכיים. כיום כאשר ישנם דרכי רפואה פולשניים לכל פינה נידחת באברי האדם, קשה להאמין שאין דרך להגיע אל תוככי החניכיים.

קימט גם הרופא את מצחו והרהר. לאחר מחשבה ארוכה אמר, "תראה, יש לי ידיד ושמו ד"ר גדליה שטרן, הוא רופא שיניים וירא שמים, צריך לשאול אותו, ומה שהוא יאמר זו ההחלטה וכך תעשה".

לא שהאברך האמין עדיין ברופאי שיניים, אך היתה הוראה של בעל החלום ללכת במסלול מסוים שתחילתו בצדיק ששון מזרחי, הנה כי כן המסלול מתגבש והולך, לכן הסכים האברך להמשיך במסלול שהורו לו מן השמים, והאברך הביע הסכמה לדבריו ד"ר אסטרו.

ד"ר אסטרו הבין שהענין דחוף ביותר, והמתחיל במצוה אומרים לו גמור. חיפש את מספר הטלפון של ד"ר שטרן והגיע למזכירה. המזכירה הודיעה חגיגית לד"ר אסטרו, כי אין בעיה, "האברך יכול להגיע כבר היום לטיפול אצל ד"ר שהוא ממלא מקומו ומחליפו של ד"ר

שטרן, משום שד"ר שטרן נמצא בימים אלו בחו"ל וישוה רק בעוד שבועיים". ד"ר אסטרו ביקש להמתין דקה בטלפון, ושאל את האברך אם הוא מסוגל לסבול עוד שבועיים נוספים. אין ד"ר אסטרו רוצה שהאברך יגש למחליף ולממלא מקום. הוא רצה דווקא את ד"ר שטרן. האברך הסכים להמשיך ולשאת בדומיה את יסוריו, ולהמתין לשובו של ד"ר שטרן.

התשובה ניתנה למזכירה, כי אנו ממתנים דווקא לד"ר שטרן, ובבקשה לעשות לו לאברך דנן תור מידי לכשיחזור ד"ר שטרן ארצה. וכך נעשה.

נעבור שבועיים מצלצל הטלפון בבית האברך. על הקו נמצא ד"ר גדליה שטרן המודיע כי חזר ארצה, והוא מוצא לפניו הודעה דחופה מד"ר אסטרו, אודו מקרה מיוחד של האברך, עם בקשה לטיפול דחוף ומיידי.

ד"ר שטרן מבקש לקבל יותר אינפורמציה, מה הבעיה שהיא כה דחופה, ולמרות זאת ממתנים כבר שבועיים דווקא עליו ולא על רופא אחר.

האברך חזר שוב על סיפורו המדהים, לפני ד"ר שטרן באותה שיחת טלפון.

ולפתע, שתיקה ארוכה, ארוכה, ארוכה. ד"ר שטרן שותק.

הלו, שואל האברך, אולי ניתק הקו? לא ולא, עונה ד"ר שטרן, הקו לא ניתק, הקו קיים הכל קיים, גם קו ההשגחה הפרטית בהתגלותה ממש, קיימת. וד"ר שטרן מוסיף, אני אספר לך עכשיו משהו מאורה הגדול וגילוייה המדהים של ההשגחה העליונה.

וממשיך ד"ר שטרן, אני נסעת לקונגרס מיוחד של רופאי שיניים בארה"ב לפני כשבועיים, ההרצאות היו בחלקן מעניינות ובחלקן משעממות.

אולם היתה שם הרצאה אחת שכל 500 רופאי השיניים התקבצו ונכנסו לשמוע אותה. המרצה היה רופא שיניים איטלקי זקן כבד פה, עם אנגלית כושלת, הרופא האיטלקי טען שהוא המציא שיטה כיצד לטפל בדלקות חניכיים מבלי לעקור שיניים. לא יאומן.

כל הרופאים נכנסו לשמוע את ההרצאה. אלא שההרצאה נאמרה בצורה כל כך משעממת, ומפי הרופא הזקן, עד שרוב הרופאים החלו לנמנם או אף לצאת מהאולם.

בפועל רק שניים שלושה רופאים היו קשובים לכל ההרצאה הארוכה, והמשעממת, אך בעלת תוכן רב. ואני אישית הייתי מאותם יחידים שההרצאה עניינה אותי במיוחד. כך מספר ד"ר שטרן.

לאחר ההרצאה הארוכה הייתי כמעט הרופא היחיד שניגש אל הרופא האיטלקי בבקשה להמשיך ולשוחח בעניין המעניין והחדשני הזה. הרופא האיטלקי שנהנה שיש לו מישהו המתעניין בו ובדבריו הקדיש לו תשומת לב רבה, גם בימים הקרובים.

והנה ד"ר שטרן חוזר ממש עכשיו ארצה, מאותה הרצאה מאלפת, שמביאה בכנפיה בשורה ותקווה בדיוק לבעייתו של האברך.

גם הרופא, גם האברך, נדהמו מצירוף המאורעות שהנהיגה יד ההשגחה העליונה. החל בתפילה ע"י הכותל המערבי שזכתה להיכנס לפני ולפנים אצל אביו שבשמים.

המשך בחלום המדהים. המשך בביקור אצל החכם ששון מזרחי. המשך בביקור אצל ד"ר אסטרו. המשך בהפנייתו לד"ר שטרן דווקא. המשך בנסיעתו של ד"ר שטרן בדיוק בימים אלו לקונגרס לרפואת שיניים בארה"ב. המשך בדיוק בהרצאתו של אותו רופא איטלקי.

המשך דווקא בהאזנה הקפדנית של ד"ר שטרן לדברי אותו רופא איטלקי זקן. המשך בחזרתו ארצה בדיוק עכשיו בימים אלו בהם זקוק האברך לטיפול המיוחד.

ד"ר שטרן הודיע לאברך, כי הוא מקבל על עצמו את הטיפול בו בשיטה החדשה שלמד בדיוק עכשיו, אך הוא מבקש שבועיים נוספים של המתנה, בהם הוא רוצה לעיין היטב במה שלמד, להחליט על הדרך המדויקת בה יעשה את מלאכת הקודש, ומבקש שהאברך ימתין עוד שבועיים.

ואכן כך נעשה. והאברך היה למקרה הראשון שטופל פה בארץ הקודש בשיטה חדשה זו. ההצלחה היתה למעלה מן המשוער, כל השיניים ניצלו ונשארו במקומם, והתפילה התקבלה.

לאחר הצלחה גדולה זו ערך ד"ר שטרן קורסים לרופאי שיניים אודות השיטה החדשה, והדוגמא לכל הרופאים והמטופלים היתה אותו אברך.

הנה כי גם בדורות אלו בהם ההשגחה האלוהית נראית כמוסתר, עדיין זורח בחושך, אור למבקשי האור.

(בך בטח - בראשית, מאת הרב צבי נקר)

גלין מס' 1245

לד שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת מקץ חנוכה ר"ח - ל' כסלו תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

תורה מלשון הוראה הוראות למעשה על פי השלי"ה הקדוש

הוראה למעשה

על האדם להודות על חטאיו ולהתוודות עליהם בלב נשבר ונדכה.

המקור בפרשה: "את חטאי אני מזכיר היום" - שר המשקים, גוי טמא, העיז נפשו למוות כדי להודות על חטאו למען תועלת פרעה. ומה יאמר בן אנוש, בשר ודם, אשר נאמר בו "מודה ועוזב ירוחם"? הרי זו מידה נעלית, שראוי לאדם לאמצה בכל עת, ולשוב בתשובה שלמה מתוך הכרה באשמה, וידוי וחרטה. וכדברי שלמה המלך ע"ה: "מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירוחם" (משלי כ"ח ג'). אשרי אדם שזוכה להתוודות באמת לפני קונו.

הוראה למעשה

בכל מעשיו ודיבוריו, יודה האדם וישבח לבוראו, כי ממנו הכל.

המקור בפרשה: "בלעדי, אלוקים יענה את שלום פרעה" - יוסף הצדיק, אף בשעה שניצב לפני מלך גויים, לא נמנע מלהזכיר שם שמיים בפיו. ראה נא, כמה שגור היה שם ה' על לשונו, ללמד כי כל הצלחה וכל חכמה - מאת ה' היא. וזהו מוסר גדול: בכל דרכיך

דעהו, כי לא בכוח ולא בגבורה, אלא ברצון ה' יתברך.

הוראה למעשה

על האדם להתנהג בתמימות עם קונו, ולבטל רצונו מפני רצון שמיים.

המקור בפרשה: "יוסף הוא השליט" - מי היה מאמין כי אותו נער שנמכר לעבד, יעמוד בראש ממלכת מצרים? וכדברי הנביא (ישעיהו נ"ה ח'): "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאום ה'". מחשבות האדם - הבל הבלים, אך מחשבת עליון - לטובה. השבטים חשבו לרעה, וה' חשבה לטובה. על כן, יבטח האדם בה' ויבטל רצונו, כי רק הוא יודע את אחרית כל דבר.

הוראה למעשה

על האדם לפרט את חטאיו ולהתחרט עליהם באמת ובתמים.

המקור בפרשה: "אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפש בהתחננו אלינו ולא שמענו" - ראה כיצד האחים מודים בפירוש על חטאם, ומזכירים את פרטי המעשה. כך ינהג כל אדם: יפרט חטאיו, יתחרט בלב שלם, ויתאבל על אשר חטא. וזו לשון

"אבל אשמים" - לשון אבלות וצער פנימי.

הוראה למעשה

אין ראוי לאדם לאכול אלא כדי קיום גופו, ולא למלאות כרסו.

המקור בפרשה: "ואת רעבון בתיכם קחו ולכו" - בא הכתוב ללמדנו, שאין מטרת האכילה אלא לשבור את הרעב, ולא להתענג על מאכלים. וכבר כתב בספר "שולחן ערוך": אין ראוי לאדם לאכול אלא כדי קיום גופו, ולא למלאות כרסו. וכן אמרו חז"ל (גיטין ע.): "סעודה שהנאתך ממנה - משוך ידך ממנה". כי האכילה לתיאבון בלבד - חרפה היא ואבל גמור.

הוראה למעשה

ימלא האדם פיו בווידי ותחנונים לפני קונו, ויבקש מחילה על עוונותיו.

המקור בפרשה: "מה נדבר ומה נצטדק? האלוקים מצא את עוון עבדיך" - אם האחים, שידעו בצדקת מעשיהם, מודים ומתוודים בפני יוסף, קל וחומר אנו, מלאי חטאים ומרדים במלך מלכי המלכים, כמה עלינו להעתיר תחנונים ולבקש סליחה ומחילה. אולי ירחם עלינו ה' ויטה לנו חסד.

נקי הדעת שיבחי'ה

שלושים שנה של שליחות - מזוזות של אמונה

אמה. רהיטים ישנים מקיפים אותו, ומחמם מים פשוט מן הסוג הישן מלווה את יומו. אך כל הנכנס למקום חש מיד: כאן שורה שמחה. שמחה של מצווה, שמחה של עשייה לשם שמים. פניו מאירות, וליבו מלא אמונה כי הבאת מזוזות ותפילין כשרות יכולה לפתוח שערי רחמים ולפתור קשיים מכל סוג.

בדור שבו הולכים ומתמעטים כותבי המזוזות והתפילין, מלאכתו של הרב זאב מקבלת משנה תוקף. הוא עצמו מדגיש בענווה עד כמה העבודה הזו חשובה וקדושה, ועד כמה יש בה אחריות לדורות.

אנו מאחלים לרב זאב שיזכה להמשיך במלאכת הקודש שלו עוד שנים רבות, עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו, ושיוכל בעזרת ה' להראות גם למשיח צדקנו מזוזות כשרות שנכתבו ונבדקו ביראת שמים ובאהבה גדולה לעם ישראל.

יהי רצון שימשיך בעבודתו הקדושה מתוך בריאות, שמחה ונחת, אמן ואמן.

הרה"ח רבי זאב גוטליב שליט"א עוסק במלאכת הקודש בחדר עבודתו

המזוזות, לא חלף זמן רב - ולמשפחה נולד בן ראשון. עד היום אומר אותו יהודי בלב נרגש כי הרב זאב הוא אביו הרוחני של הילד. הרב זאב יושב בחדר קטן וצנוע, כמעט אמה על

ב שכונת בתי אונגרין בירושלים, בין הסמטאות הספוגות קדושה ויראת שמים, יושב זה שלושים שנה הרב זאב גוטליב, וממשיך בנאמנות את דרכו של אביו זצ"ל, אשר עסק אף הוא במלאכת הקודש שנים רבות. דור אחר דור, באהבה וביראה, נושאת המשפחה שליחות אחת ברורה: לדאוג שלכל יהודי יהיו מזוזות ותפילין כשרות על פתחי ביתו ועל זרועו.

הרב זאב אינו רואה בעבודתו מקצוע, אלא שליחות ממש. בליבו בוערת אמונה פשוטה וטהורה כי מזוזת כשרה ותפילין מהודרות אינן רק קיום מצווה, אלא מקור לשמירה, לשפע ולישועה. בענווה גדולה הוא מספר על סיפורים רבים של אנשים שזכו לישועות גליות לאחר שתיקנו את המזוזות והתפילין שלהם.

כך, למשל, סיפר על יהודי שציפה שנים ארוכות לפרי בטן. לאחר בדיקת המזוזות בביתו, התברר כי במילה "בנים" חסרה האות נ'. לאחר שתוקנה

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סיום פרשת וישב לתחילת פרשת מקץ?

תשובה: סיום פרשת וישב מסתיים במילה "וישכחו", ותחילת פרשת מקץ פותחת במילים "ויהי מקץ".

חז"ל גילו לנו כלל עמוק בגאולה: "אין בן דוד בא אלא בהיסח הדעת" (סנהדרין צ"ז ע"א). כלומר, הגאולה אינה באה ברגעים של ציפייה גלויה, אלא דווקא מתוך העלם, מתוך שכחה, מתוך הסתר פנים. וזהו הרמז שבמעבר בין שתי הפרשיות: "וישכחו" - שכחה, העלם, הסתרה; "ויהי מקץ" - קץ הגלות, תחילת הגאולה. המסר ברור: גם כאשר נדמה שהגאולה נשכחה, גם כאשר אין אנו רואים תקווה - דווקא אז, "בהיסח הדעת", היא תבוא. כי הקב"ה אינו שוכח את עמו, ובשעה הראויה - תבוא הישועה במהרה, במהרה בימינו אמן.

2. מה הקשר בין תחילת פרשת מקץ לסיומה?

תשובה: פרשת מקץ פותחת במילים ויהי מקץ וחותמת במילה "אביכם". ומכאן רמז נפלא: "קץ" - רומז לקץ הגאולה, ו-"אביכם" - רומז למצוות כיבוד אב ואם. הרי לנו קשר עמוק בין תחילת הפרשה לסופה - ללמדך, שבזכות מצוות כיבוד הורים, נזכה לזרז את קץ הגאולה. וכמו שנאמר: "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימך", ודרשו חז"ל - "למען יאריכון ימך" - אלו ימי הגאולה.

הכרת הטוב לדור הקודם, למסורת, לשורשים - היא המפתח לגאולה העתידה, במהרה בימינו אמן.

3. בנוגע לחלומות פרעה אודות הפרות והשיבולים, צריך לדייק ולהבין שני דיוקים: א. מדוע אצל הפרות נכתב "ותאכלנה" ואילו בנוגע לשיבולים נאמר "ותבלענה"? ב. מדוע כשפרעה סיפר את חלומו, הוא ציין בנוגע לפרות ש"לא נודע כי באו אל קרבנה" ואילו בנוגע לשיבולים הוא לא מתייחס לנקודה של "באו לקרבנה" כלל וכלל?

תשובה: על הפרות שיש להם פה, שיניים ויכולת לעיסה - שייך לומר לשון אכילה. ואולם לשיבולים שאין פה ניתן רק לומר לשון בליעה היינו שבדרך ניסית הם נקלטו בתוכן, ובשל אותה הסיבה התפלא פרעה כיצד לאחר שאכלו ולעסו הפרות הדקות את הפרות השמנות זה לא השפיע על מראהן ואולם בנוגע לשיבולים רעות המראה שלא אכלו בדרך הטבע, לא שייך שישמינו מכך שבלעו את השיבולים טובות המראה, ולכן פרעה לא התייחס לכך.

ההתקרבות לה' על ידי מסירות נפש היתה טובה להם מכל חיי העולם הזה. על דרך שמצינו שאמר רבי עקיבא (ברכות סא, ב) כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי ואקיימו. ולכן אף שהיה נס גדול במסירת גבורים ביד חלשים, מכל מקום אינו ראוי לקבוע שמחה על שנבצר מהם לקיים בכל נפשך בפועל ממש.

ולזה כתב השולחן ערוך שהם סעודות רשות. כי לכאורה מכיוון שלא כתב שהם סעודות מצוה מובן מאליה שהם סעודות רשות, אך בדיוקא כתב כן, כדי להשמיענו ענין זה שאין מקום להראות שמחה מהצלת הגוף, וכל שמחתם היתה על עצם הצלת קיום הדת.

ידועה קושיית הבית יוסף - למה קבעו שמונת ימי חנוכה, הרי עבור יום אחד היה שמן בפך, אם כן הנס היה רק בשבעת הימים האחרונים.

ניתן לתרץ את התירוץ על קושיא זו, כך: גזירת היונים היתה בנוגע

לשלושה דברים: שבת, חדש, ומילה. בשל כך תיקנו רז"ל שמונת ימי חנוכה בכדי שיחול בהם יום השבת, ראש חודש, ושמונה ימים - לרמז לשמונת ימי מילה.

עוד אפשר לומר בהקדים דברי "הפני יהושע" שבאמת הותרה טומאה בצבור, ואם כן מעיקר הדין היו יכולים להדליק את המנורה בשמן טמא. הנס בא להראות איפוא את חיבתו של הקב"ה לישראל על כך שעשו המצוה בטהרה ומסרו נפשם נגד היונים שבאו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, ובאותו הזמן שאנו מזכירין את הנס של השמן הטהור, אנו מזכירים עוד נס שנעשה בכל יום בבית המקדש כשעושים רצונו של מקום - זה נר המערבי "שנותן שמן כמדת חברותיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים להראות שהשכינה שורה בישראל".

תירוץ נוסף לקושיא הנ"ל, ניתן לומר על יסוד דברי הרמב"ן בסוף פר' בא וזה לשונו: "מן הנסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסודי התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברנו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצוה - יצליחו שכרו, ואם יעבור - יכריזנו ענשו, הכל בגזירת עליון". על פי זה מובן, שאנו חוגגים שמונת ימי חנוכה בכדי להראות שחוץ משבעת הנרות המורים על הניסים הגלויים, אנו מודים גם על הנר הראשון שהוא מן הנסים הנסתרים, וזהו שאמר המשורר: "בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים". וזהו גם מה שאנו אומרים: "להלל ולהודות", כלומר על ידי ההלל על הנס הגלוי, אנו מודים גם על הנס הנסתר, על דרך מה שכתוב: "מודים חכמים לרבי מאיר".

ואת אחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן (מב, כ)

לכאורה מה שכתוב "ויעשו כן" נראה כמיותר, שהרי אחר כך כתוב באריכות כל הויכוח של אחי יוסף עם אביהם בענין בנימין, ואיך שבסופו של דבר הביאו אותו.

ואפשר לומר, שיתפרשו תיבות "ויעשו כן" על דרך שפירש רש"י על הפסוק (שמות יב, כב) "וילכו ויעשו", "וכי כבר עשו, אלא מכיוון שקיבלו עליהם לעשות, מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו". ויש לומר גם כאן, כי תיכף כשגמר יוסף את דבריו ענו לו האחים שהם יעשו מה שאמר להם. ויהיה פירושו של "ויעשו כן", כלומר שקיבלו עליהם לעשות כדברי יוסף.

וקיבלו עליהם כך, כי היו בטוחים שיעקב אביהם יסכים עמם. ובהכרח צריך לומר שהיו בטוחים שיעקב יתן להם את בנימין, שאם לא כן, לא היו מפקירים שם את שמעון אחיהם. ולפי זה יובן הטעם שראובן ויהודה מסרו נפשם כדי שאביהם יסכים איתם לשלוח את בנימין, מאחר שקיבלו על עצמם לעשות כך.

ויפתח האחד את שקו וגו' (מב, כז)

פירש רש"י: "הוא לוי".

אפשר ליתן טעם למה נקרא לוי אחד, על פי המבואר בספר "נצח ישראל" (פרק מד) למהר"ל מפראג ז"ל, בעניין שבטי ישורון שהם י"ג (שיוסף נחלק לשנים, מנשה ואפרים), גימטריא אח"ד. שבת לוי הוא אל"ף הנבדל מהכל, ח"ת בני הגבירות, ודל"ת הם בני השפחות, עיין שם.

וזהו האחד, הינו לוי, שהוא כנגד האות א'.

ואפשר לומר שבשביל זה נאמר על שבת לוי (דברים לג, י) "יורו משפטיך ליעקב", כי אל"ף הוא מלשון אולפנא ולימוד.

חנוכה

טעם שלא נקבעו ימי חנוכה למשתה ושמחה

איתא בשולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה (סימן ע"ר סעיף ב): "ריבוי הסעודות שמרבים הם סעודות רשות, שלא קבעו למשתה ושמחה". ועיין במפרשי השולחן ערוך שכתבו הטעם בזה, כי עיקר הנס היה מה שניצולו משמד, ואשר על כן באה גם השמחה במושג רוחני, בהלל והודאה.

אפשר להוסיף, שבחנוכה כול רצונם היה למסור נפשם למען כבוד שמו יתברך, ממילא זה שנצלו מידם לא ראו לקבוע שמחה על זה, כי אדרבה

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברג זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

סיפור לשבת

הנר בלב החושך - סיפור חנוכה עם הרבי הרי"צ זי"ע

שבו מסירות נפש יוצרת חיבור נסתר בין נשמות

השוטר התקרב בהיסוס אל החנוכייה. ידיו רעדו. הרבי הניח את ידו על ידו של השוטר, הרגיעה ברוך, והדריך אותו:

"הנח את הנר שלך כאן, ליד הנר שלי. אור מצטרף לאור. ויהודי - לא הולך לבד."

השוטר הניח את הנר, ובעיניו נצנצו דמעות שלא ראה שנים. אולי מאז פטירת אביו. אולי מאז נעלמה יהדותו בין תקנות האתאיזם הכפויות. באותו לילה, בלב אחת הערים החשוכות בעולם, דלקו שני נרות:

אחד - של שמן זית טהור.

אחד - של נשמה יהודית שעמוק בפנים מעולם לא כבתה.

מרגע זה השתנתה האווירה בחדר. הפחד פינה את מקומו להתרגשות. החסידים חשו שהם עדים לרגע נדיר - רגע שבו מסירות נפש יוצרת חיבור נסתר בין נשמות. הרבי הדליק את לבו של השוטר בדיוק כפי שהדליק את נר החנוכה.

כשהנרות כבר בערו היטב, התיישב השוטר לרגע על כיסא קרוב וניגב את עיניו.

לא ידעתי, אמר בלחש, כמה אני מתגעגע. כמה אור חסר לי."

מבט אחרון על האור - וחזר אל הלילה הקפוא. החסידים נותרו המומים

הרבי השיב לו: "אור יהודי אינו נכבה לעולם. לפעמים הוא רק מכוסה. ולפעמים - די בנר אחד כדי לחשוף את האור שנמצא בפנים."

בשקט יצא השוטר מן החדר, מבט אחרון על האור - וחזר אל הלילה הקפוא. החסידים נותרו המומים. הרבי סגר את הדלת והביט עליהם.

למדתם מהו חנוכה, אמר. זה לא רק נר מול החושך. זה נר בתוך יהודי. גם אם הוא רחוק, גם אם לבוש במדים שמפחידים את העולם - בפנים הוא מחפש אור."

שנים רבות לאחר מכן, כשגלי הגירות והפליטים הביאו יהודים רבים לארץ ישראל ולארצות הברית, התגלה הסיפור במלואו. אותו שוטר, שכבר מזמן עזב את השירות וחזר בגלוי לחיי תורה ומצוות, הפך לחסיד מן המניין. הוא היה מספר: אותו נר קטן שהדלקתי אצל הרבי הוא הדליק בי נשמה שלא ידעתי שהיא עדיין שם. זה היה רגע ששינה את חיי."

וכן, בלילה מושלג אחד בלנינגרד, חנוכייה פשוטה וחבורה קטנה של חסידים יצרו אור שהמשיך להאיר שנים רבות לאחר מכן. אור של מסירות נפש, של גאווה יהודית, של אמונה בחיים. אור שחנוכה מלמד אותנו בכל דור ודור:

אין חושך שמנצח נר של יהודי.

כ"ק אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש זי"ע ממול הנרות

מהאור הפשוט, הטהור, הבלתי מנוצח. אבל לא חלפה דקה - ושלוש דפיקות חדות פילחו את הדממה.

דום לב אחז את החסידים.

זהו, לחש אחד. הם מצאו אותנו."

אחרים קפאו במקום, מחליפים מבטים מוכי אימה. הרבי, לעומתם, נותר רגוע. הוא הביט לכיוון הדלת ואמר בקול יציב: פתחו."

אחד החסידים, ביד רועדת מעט, ניגש לדלת. הוא פתח חריץ. מבעד לדלת נראה שוטר במדים של המשטרה החשאית. פניו היו חתומות, חסרות הבעה. החסיד כמעט טרק את הדלת מרוב בהלה, אך הרבי סימן בעדינות להרחיב את הפתיחה.

השוטר נכנס לאט. מבטו עבר על פני החסידים הקפואים, על החנוכייה הדולקת ועל הרבי, ואז, לפתע, פניו התרככו מעט. הוא שלח יד אל מעילו ושלף ממנו נר קטן, עטוף בנייר פשוט.

"אני יהודי, לחש, כאילו פוחד לשמוע את עצמו אומר את המילים. 'אבי אבי היה חסיד. כל שנה היינו מדליקים חנוכייה יחד. מאז שנפטר - לא הדלקתי. אסור אתם יודעים. אבל שמעתי שאתם מדליקים כאן האם האם אוכל להצטרף?'"

החסידים נשמו עמוק. חלקם היו המומים, אחרים לחשו "נס זה נס" אך הרבי לא התפלא. הוא הביט בשוטר בעיניים חמות שאינן שופטות.

בוודאי, יהודי יקר, אמר. יהודי נשאר יהודי. גם אם החושך מקיף אותו מכל עבר - הנר שבתוכו לא כבה."

החסידים חשו שהם עדים לרגע נדיר - רגע

החורף של שנת תרפ"ז היה אחד הקשים שידעה רוסיה הסובייטית. האימפריה האדומה, שקמה על חורבות חיי היהדות, השקיעה את כל כוחה במלחמה עיקשת נגד התורה ומצוותיה. תלמודי התורה נסגרו בזה אחר זה, מקוואות נאטמו בכוח, בתי כנסת נהפכו למחסנים ולמרכזי תרבות קומוניסטיים. כל ביטוי של יהדות - ספר, טלית, שיעור חסידות - היה עלול להסתיים במאסר, בחקירה, ולעיתים אף בעונשים כבדים יותר. הבהלה ליוותה כל צעד.

ובכל זאת, בלב הסערה הזאת, עמד אחד כסלע איתן: כ"ק אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש זי"ע. הוא היה אז המנהיג הרשמי האחרון של היהדות רוסיה החסידית, אבל גם הקול הבהיר והבלתי מתפשר שהזכיר באומץ לכל יהודי: "אין דבר בעולם שיכול לכבות את הנר שבנשמה."

האוויר היה מלא מתיחות - אך גם יראה. כולם ידעו שכל תנועה, כל צל, עלולים להיות מסוכנים

בערב חנוכה אחד, כשהשלג הכבד כיסה את רחובות לנינגרד בשכבה לבנה ועבה, התכנסו קומץ חסידים בדירתו הצנועה של הרבי. החדר היה אפולו, התריסים מוגפים היטב כדי שלא ייראה מבחוץ כל רמז לחשכה נסתרת שמתגברת לאור. האוויר היה מלא מתיחות - אך גם יראה. כולם ידעו שכל תנועה, כל צל, עלולים להיות מסוכנים. ובכל זאת, הם באו. כי כשמדובר במצווה - לא מוותרים.

הרבי ישב במקומו, עטוף במעילו הכבד, פניו קדושות, אך עייפות מעט מהמאבקים הבלתי פוסקים מול השלטונות. הוא הוציא בזהירות חנוכייה פשוטה, עשויה מתכת כהה, לא מהודרת. אחד החסידים הברית אותה ימים קודם מתוך מחסן סגור של אחד הבתים היהודיים בעיר. "לא מהודרת, אבל טהורה", לחש. הרבי השיב לו בחיוך קל: יופי של חנוכייה. העיקר - האור."

לצד החנוכייה הונחה בקבוק קטן של שמן זית טהור. גם הוא הוברח במחתרת. הרבי בחן את השמן, הריח מעט, ואמר: "שמן שמדליקים בו אור יהודי - נעשה טהור מעצמו." החסידים מסביבו נשמו עמוק. הם לא ידעו אם הלילה יעבור בשלום.

כשהכול הוכן, הרבי קם על רגליו. דממה מלאה את החדר. רק התקתוק של תנור ישן נשמע מדי פעם. הרבי הביט בנר הראשון, הרים את ראשו ואמר בקול שקט אך מלא כוח:

"יהודי אינו נכנע. כשיש חושך - מדליקים אור." ברכה אחר ברכה יצאה מפיו בניגון חסידי עתיק. "ברוך אתה ה' להדליק נר של חנוכה" קולו היה צלול ובוטח, כאילו אינו נמצא בלב אימפריה עוינת אלא בבית חסידי חם. כשסיים, הדליק את הנר הראשון. האור הקטן מילא את החדר - ולרגע נדמה שהחושך שבחוץ התכווץ מעט, כאילו נרתע

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

אור חנוכה ואמונת הנצח

לעשות כן, ויש לכבד את רצונו. לדבריו, אין זה משנה מספרם של הלומדים, שכן עצם לימוד התורה הוא תרומה עמוקה ויסודית לקיומו הרוחני של עם ישראל.

דבריו נאמרו ללא הסתייגות, מתוך הבנה כי טובתו של עם ישראל אינה נמדדת רק בכוח, במספרים או בהחלטות משפטיות, אלא גם ובעיקר בשמירה על עולם התורה ועל אלו המקדישים את חייהם ללימודה. היה זה שינוי גישה ברור, המעיד על התבוננות פנימית מחודשת ועל הכרה עמוקה בערכה של התורה ובזכותם של לומדיה. אי אפשר היה לצאת מן הביקור מבלי לחוש תקווה. אם שופט לשעבר, אשר בעבר היה שותף לפסקי דין שפגעו בעולם התורה, מסוגל להביע כיום עמדה כזו, יש מקום לקוות שהדברים יחלחלו גם לליבם של שופטים ומחוקקים נוספים. ייתכן שמתוך אור קטן של נר חנוכה אחד תצמח השפעה רחבה, שתביא ליחס של כבוד, הבנה והערכה כלפי לומדי התורה ושומרי המצוות.

חנוכה מלמד אותנו כי אור קטן יכול לגרש חושך גדול. לא בכוח ולא בעימות, אלא באמונה, בדיבור שקט ובמעשה פשוט של מצווה. יהי רצון שהאור שנדלק באותו בית יוסיף ויתפשט, ויאיר לבבות רבים, עד שנזכה לראות בכבודה של תורה מתרומם ומתחזק בכל שדרות הציבור. אמן.

י"ד וכו' א"ל

בימים ההם בזמן הזה, כן יהי רצון שיעשה עמנו ניסים גדולים גם עתה. שנזכה לראות ניסים גלויים בעיני בשר, ושלא יישנו עוד מקרים קשים וכואבים שכאלה.

ויהי רצון שמתוך נסי חג החנוכה נזכה במהרה לנס הגדול מכולם, לגאולה השלמה, במהרה בימינו, אמן.

הביקור אצל השופט שחולל מהפך

השבוע זכיתי לבקר בביתו של שופט לשעבר, אדם אשר בשנים עברו היה שותף לקביעת פסקי דין קשים שפגעו ביהדות הנאמנה בארץ ישראל. לא הגעתי מתוך ויכוח או מחאה, אלא מתוך תחושת

שליוחות שקטה, רצון לעורר את הניצוץ היהודי הטמון בלבם של כל יהודי באשר הוא.

דווקא בימי חג החנוכה, ימים שבהם אנו מדליקים את הנרות כלפי חוץ כדי להאיר את הרחוב ואת הרבים, הרגשתי כי זהו הזמן הראוי. חנוכה איננו חג של התכנסות פנימית בלבד, אלא חג של הפצת אור, ניסיון להאיר גם מקומות שלעיתים נדמים רחוקים מן הקדושה.

השופט קיבל את פניי בשמחה ובמאור פנים. הצעתי לו להדליק את הנר הראשון של חנוכה בביתו, והוא נענה לכך ברצון. ברגע של התרגשות כנה, הוא ניגש אל החנוכיה, בירך את שלוש הברכות בקול רועד, ודמעות זלגו מעיניו בעת הדלקת הנר הראשון. היה זה רגע שבו ניתן היה לחוש כי מחיצות ישנות נמסות, וכי אור פשוט וטהור נוגע בלב פנימה. לאחר ההדלקה התפתחה שיחה פתוחה וישרה. נושא בני הישיבות ועתיד עולם התורה עלה על הפרק, ולתדהמתי הרבה הביע השופט עמדה שונה בתכלית מזו שהייתה מוכרת משנות כהונתו. הוא אמר בפשטות ובכנות כי לדעתו כל בחור ישיבה החפץ ללמוד תורה באמת ובתמים צריך לאפשר לו

שבוע, בקצה תבל, בעיר סידני שבאוסטרליה, התרחש מאורע מזעזע ומטלטל. בלילה הראשון של חג החנוכה, בשעה שיהודים עמדו סמוך לחנוכיה והתבוננו בנרות הקודש המאירים, קמו מרצחים בני עוולה והכו בהם באכזריות. שישה עשר יהודים קדושים קיפחו את חייהם, ורבים נוספים נפצעו. מאורע זה זעזע וטלטל את כל העולם היהודי.

באותו פיגוע רצחני גם קיפחו את חייהם שני שליחי חב"ד. בכך התגלתה שוב האמת הגדולה, ששלוחי חב"ד בכל קצוות תבל, בכל העולם כולו, מוסרים את נפשם עבור עם ישראל. וכבר שנים אחדות קודם לכן, ממש בימים אלו של השנה, נהרגו על קידוש השם שני שליחי חב"ד בהודו, הרב גבי והרבנית רבקה הולצברג הי"ד. והנה, שוב חזר הדבר ונשנה השבוע, אך עם ישראל חי.

הזעזוע גדול שבעיניי משום שהדבר אירע דווקא בלילה הראשון של חנוכה, הלילה שבו אנו מציינים את ניצחונם של המכבים על היוונים. אולם כאשר מתבוננים בעומק הדברים, מתברר כי אותו ניצחון לא היה בראש ובראשונה ניצחון פיזי, אלא ניצחון רוחני. לא כוח הזרוע הכריע את המערכה, אלא כוח האמונה.

כל מטרתם של היוונים הייתה להשכיח את התורה מעם ישראל. הם לא גזרו גזירת שמד כפי שנעשה בדורו של המן הרשע, אלא ביקשו דבר עמוק ומסוכן יותר. הם רצו שהיהודים לא יאמרו שהתורה מן השמים היא, אלא יראו בה חכמה אנושית בלבד, פרי מחשבת בני אדם. על כך יצאו המכבים למלחמה, ועל כך מסרו את נפשם, כדי להכריז בפני עם ועולם שהתורה ניתנה מאת הקדוש ברוך הוא. ובסופו של דבר, כאשר אירע הנס הגדול, כאשר האור גבר על החושך, קבעו חכמינו את ימי החנוכה כימים של שבח והודאה. לא ימים של עיסוק בעניינים גשמיים, אלא ימים של רוממות רוח, ימים שבהם אנו משבחים ומהללים את הקדוש ברוך הוא, ומדליקים את נרות החנוכיה זכר לנס פך השמן.

זוהי דרכנו גם בדורנו. כל ההודיה שלנו היא בדרך רוחנית של שבח והלל, ולא בדרך של התגברות גשמיות. זהו ניצחוננו האמיתי על פני המרצחים. אמנם לדאבון הלב הם פגעו בגופם של יהודים קדושים, אך נשמות ישראל הן נשמות נצחיות. עם ישראל חי וקיים לעד.

ואכן, למחרת אותו לילה קשה, התייצבה הקהילה היהודית בסידני באותו מקום עצמו, והדליקה בגאון את נר שני של חנוכה, כדי להראות לעולם כולו כי אנו עם הנצח, ושום דבר לא ישבור אותנו. ואנו אין לנו אלא לפנות בתחינה אל הקדוש ברוך הוא ולבקש שיאמר די לצרותינו. וכשם שאנו מברכים בימים אלו ואומרים עשה ניסים לאבותינו

סיפור קטן על איש גדול

סיפר אחיו המבוגר ממנו, הרה"ג רבי אלימלך ובר זצ"ל, "פעם אחת פתחתי את הארון דרך מקרה לחפש לי בגד כלשהו, ונרתעתי לאחוריי למראה אחי זצ"ל, שמסתתר בפנים כשהוא עטור בתפילין דרבינו תם", סיפר רבי אלימלך זצ"ל. "אחי התבייש, וביקש שאבטח לו שלא אגלה לאחרים את אשר ראיתי".

"כאחיו המבוגר ממנו", הפטיר רבי אלימלך זצ"ל, "אני מעיד שרבי משה היה קדוש מבטן ומלידה. כבר כנער ניכרה עליו מידת החסד העצומה שהפליאה את בני ירושלים עודש-באותן שנים. בכל מיני קדושות התקדש, עד שהגיע לדרגתו הרמה בתורה, בקדושה ובאהבת ישראל שכמעט לא ניתן למצוא כדוגמתם".

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים ב' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז'ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

מספורי המגיד

"בומרנג"

המעגל השלישי – בעין הסערה

דרמה מדהימה עם מסר חד מאד!

פרק [16] (פרק קכ"ד) "הזדמנות לקנות עולם הבא"

ר' שלמה שרפשטיין קיבל את עצת ידידו היועץ החכם ר' עזרי בוקצ'ין כי לפני שיפגשו לסכם מה עושים, ילך לפני כן אל המקומות הקדושים לבקש סייעתא דשמיא ואכן כן עשה.

הוא נסע בבקר השכם אל הכותל המערבי, הוא התחיל את היום בתפילת נץ עם מניין של למעלה מ-50 איש מ"סולתה ושמנה" של ירושלים הוא זכה לברכת כהנים של עשרה כהנים מיקירי ירושלים, שהיו מהדרים כל יום להתפלל בנץ, לאחר מיכן טרם טעם מאומה, שפך את לבו בכותל המערבי עד חצות היום, רק לאחר מיכן טעם טעימה כל שהיא משם נסע אל קבר רחל גם שם שפך את לבו, תוך כדי אמירת 80 פרקי תהילים שה' יאיר את עיניו לעשות את ההחלטה הנכונה.

לפתע הבזיק במוחו רעיון נפלא, הוא נזכר במקובל הגדול הישיש רבי סעדיה כהן שהיה תלמיד מובהק של הגה"ק רבי חיים סינאוואני ז"ע, היו לו הרבה קבלות מרבו הקדוש, אין ספק שהוא קרוב מאד לשכינה ויוכל להאיר את עיניו בנושא הסבוך, את הקשר שלו עם המקובל יצר בעת שאבד ממקורביו המליץ בפניו על המקובל שיש לו מהלכים בשמים ומי שמתקרב אליו זוכה לראות את השכינה כאן בארץ.

ר' שלמה היה ספקן גדול אבל כיון שהכיר את ידידו שהוא אבדך בעל מושגים שאינו מתלהם החליט לעשות בדיקה וכיון שהציץ נפגע מאתו עת הפך מעין רב שלו כשהיו לו שאלות קשות מאד היה פנה אליו, בדיוק במקרה הזה נשתכח ממנו שיש לו רבי שיש לו מהלכים בשמים, רק עתה נזכר בו ואומר ועושה הוא לא רוצה להלך עם ספיקות, הוא תלה בתפילות הרבות שעורר לו מחדש את הזיכרון.

מותש כליל משלושת רבעי יום צום, כשרק פה ושם טעם טעימה כל שהיא, נסע למושב תירוש מקום מושבו של המקובל הקדוש, הפעם לא נהג ברכבו אלא אחד מבכירי תלמידיו שהצטרך אליו לנסיעה באמצע היום החליף אותו לנסיעה הארוכה אל מעונו של המקובל.

הבית היה צנוע מאד בקושי החזיק שני חדרים ומחצה בה התגורר עם זוגתו השניה (לאחר פטירת הראשונה) האשה הצדיקה הרבנית לאה הייתה מסורה בלב ונפש לבעלה הקדוש ועשתה כל שביכולתה להקל עליו לשאת את משא הדור.

מספורי המגיד

היא ניהלה את משק הבית יחד עם בתה הצעירה חדוה שנולדה לה מבעלה הקדוש לעת זקנתו, ילדיו מהזיווג הראשון באו אף הם בתורנות לעזור, אך הרבנית לא הרשתה להם להרבות בסיוע, היא הרגישה שזה תפקידה ותפקיד בתה הצנועה, רק כשהיה מאמץ קשה במיוחד הרשתה לאחד מ-15 ילדיו מזוגתו הראשונה מרת סעדה ע"ה להשתתף בנשיאה בנטל.

כשדפק ר' שלמה בדלת יצאה הרבנית [המקובל לא החזיק שמשים ועוזרים] לברר מה רצונו, הוא הבהיר לה כי בא אל הרבי הקדוש פעמים רבות ועליה רק לומר כי שלמה מבני ברק הגיע, הרב מיד יידע למי זה מכון, מן הסתם יכניס אותו אל ביתו נאווה קודש. כעבור רגע שבה עם הודעה הרבי כבר מחכה לך, הוא ידע שתגיע ויש לו מה לומר לך. ר' שלמה חזה לא אחת ברוח הקודש אצל הרב הקדוש והאמין בכל לבו שאכן לרבי יש מענה עבדו.

הדירה הייתה מואפלת בכל שעות היום, וילונות כהים נתלו על גבי החלונות, כדי לתת לרבי ריכוז גבוה. שני נרות היו דלוקים באמצע, הרבי ישב ליד בבלי וירושלמי טור ושו"ע וכל ספרי שו"ת הבסיסיים ביותר ולצידם ספרי הקבלה העמוקים ביותר מכל גווני הקשת ספרי הגר"א ותלמידיו האר"י ז"ל וחבורת גורי האר"י עד לאחרוני המקובלים, הררי ספרים שנערמו בסדר מפלא ביותר, לא היה לו צורך ב"אוצר החכמה" הוא שיך לדור שהמחשב והבינה המלאכותית לא היו בו משום בחינה שהיא.

נראה שהרב נמצא בעולם אחר ואין לו שום קשר עם העולם הזה על כל מרכיביו, רק כאשר הזכיר ר' שלמה את עצמו הרים הרבי את ראשו מהספרים אל האורחים החשובים.

"ברוכים הבאים בצל קורת. אני מבין שיש לכם משהו חשוב ביותר לשטוח בפני, אז אדרבה אמרו זאת".

ר' שלמה גולל בפניו את מטרת הקמת הקרן שלו.

"לפני תקופה ארוכה הקמתי קרן למען משפחתי, לפי התוכניות לא הייתה הקרן אמורה להיפתח עד שאגיע לזקנה ושיבה בעזרת ה"ת, אבל כעת יש בפני מטרה נשגבה ביותר ואף גובלת בפיקוח נפש, הצלת ילדה קטנה בת שנתיים וחצי שסובלת ממחלה קשה בכבד, היא אמורה לקבל השתלה של אונה בריאה שתתמזג עם הכבד שלה ועל ידי זה יגדל הכבד עם תאים בריאים חדשים, היות ונותן האונה הוא האבא שנבדק ומתאים במאת האחוזים, יש את מיטב הסיכויים שהפעם הגוף לא ידחה את ההשתלה והילדה תחזור לאיתנה.

אלא שעלות ניתוח כזה עם כל הסובב לו נושק ל-120 אלף דולר ולהורים אין את הסכום הזה, אין דרך איך לגייס את הכספים הללו תוך תקופה קצרה, האפשרות היחידה לפתוח את הקרן למרות הסיכונים השונים שקשה לי לפרט אותם בשל חוקי החיסיון, השאלה

מספורי המגיד

האם לפתוח ולחסל בכך את כל הקרן, או לתת רק חלק ולנסות לגייס את היתר מכל נדיבי עם.

הקרן יכולה לספוג נתינה של 50 אלף דולר בלי לזעזע לחלוטין את הקרן, 70 אלף החסרים יושלמו אחרי הניתוח עם ניסיון לגייס את היתר מכל מיני נדיבים, בני המשפחה של דודי יכולים לגייס 15 אלף דולר, לאחר הניתוח אסע עם עוד ידד שמתמחה בגיוס כספים, ההשערה היא שנוכל לגייס עוד 10,000 דולר את היתר נצטרך לפרוס על פני כמה שנים, בתקווה שהצדדים הנוגעים בדבר יסכימו לחכות עם זה.

בקיצור הסיכונים הם לא פשוטים משני הצדדים, קשה לי להחליט על איזו דרך אני הולך, לשם כך באתי לשאול חוות דעת של רבינו הקדוש". סיים ר' שלמה כמעט בבכי.

פני המקובל רבי סעדיה כהן היו אדומות, ר' שלמה לא הבחין בעת שדיבר שהרבי יודע כבר את כל השיקולים, הוא מבין היטב שההחלטות שצריכות להתקבל הן לא פשוטות.

לאחר חצי שעה של מחשבה מעמיקה הרים רב סעדיה את ראשו ואמר לו:

"הלא יש לך עוד ידד שהתייעצת איתו, אין מן הראוי לברר סוגיא זו בלי שהוא גם יהיה בתוכנית, עליך לבקש את אותו ידד שיגיע מחר אלי באותה שעה בדיוק, אני אשב עם שניכם ונברר את הסוגיא הלא פשוטה ותשועה ברוב יועץ".

למחרת הגיעו ר' עזרי בוקצ'ין עם ר' שלמה אל הצדיק, הפעם הם נכנסו תיכף אל הרב, הרב החל לשטוח את כל הבעיות אחת לאחת, והראה שליטה מלאה בכל נבכי הסוגיא, הוא הבהיר להם שהסיכוי שיצליחו לשכנע לגלגל ניתוח על סמך התחייבות מעורפלת של קרוב לחצי שייפרס במשך תקופה ארוכה לא ילך, הוא הביא להם רשימה של 4 בעלי השפעה שמתעסקים בנושאים הללו שיבררו דרכם אם זה סיכוי או סיכון.

"אל תחליטו כעת כלום עד שאתם לא מבררים זאת, אם באמת תמצאו אדם אחד לכל הפחות שמוכן לערוב לכם אישית שהוא יעביר את ההסדר בתנאים שלכם, אז יש לכם אופציה לחלק את הסכומים כדי לא לסכן את הקרן, אבל אם לא תמצאו אפילו אחד, אתם מסכנים את הילדה ח'ו, אתם עלולים לשרוף זמן יקר מדי, יתכן שהניתוח כבר לא יועיל כשזה יהיה מאוחר.

אבל כדי שלא תאמרו שעשיתם מעשה לחוץ, אני מציע לכם רק להשהות את ההחלטה בעוד שבוע נוסף, שבוע אחד עדיין לא קריטי, אבל מרגע זה שאתם יוצאים מהבית אתם לוקחים את כל הכתובות שנתתי לכם ולתחקר אותם על מידת הסיכוי והסיכון.

ר' שלמה וחברו נכנסו לנושא בכל העומק, שניהם הזיזו את כל ענייניהם, כדי להגיע לבירור המוחלט. התברר שאכן המקובל צדק בכל דבריו, בית החולים לא היה מוכן לפריסה של החוב (שם לא פראיירים כמו ביוהנסבורג) הניתוח לבד עולה 100,000 דולר ואת זה הם רוצים במזומן, יתר העלויות שהן כ-20,000 דולר את זה ניתן לחלק ל-5 תשלומים חודשיים, נדבנים מסוימים היו מוכנים לכסות כעשרת אלפי דולרים,

מספורי המגיד

המחשבה לקחת רק 50,000 אינה רצינית, אם רוצים שהניתוח יעשה כפי שצריך הם צריכים לקחת עוד 50,000 במצב הזה מזעזעים את הקרן לחלוטין, השאלה נותרה בעינה. "כן או לא?"

ר' שלמה שרפשטיין הוצרך לקבל החלטה קשה מאד, שפירושה פירוק הקרן שנבנתה ביזע רב. ר' עזרי נטה לומר כן, אבל חשש לומר לר' שלמה זאת ישירות.

"הבה נחזור אל המקובל וכאשר יורה כן תעשה, לי אישית קשה להכריע בשאלה הזאת, אני זוכר כמה שהתייגעת לבנות קרן שתעמוד למשפחתך כאשר תזקין, אדם לעולם אינו יודע מה יהיה כאשר יזקין, כיום הינך בן 63 כוחך במותניך, אבל בעוד עשרים שנים מי יודע, את הקרן בנית מכל מיני חסכוניות שהיו לך, ממש התנזרת מכל טובה כדי שיצטבר הון רציני שבנית כהון כשר בלי סירכא של אבק ריבית.

מאיך כל המציל נפש אחת בישראל כאילו קיים עולם מלא, בנימין הצדיק קיבל 22 שנים נוספות של חיים עבור הצלת 7 נפשות, לנו אין מושג כמה השכר יהיה כשתעשו מעשה שמעבר ליכולות".

ר' שלמה שרפשטיין נשך את שפתיו, משפחת סטוויצקי מאד קרובה לליבו, אבל האם הם יותר מכל ילדיו? להעדיף אותם על פני יתר ילדיו שיקול קשה ביותר, אבל מאיך וכי יש לך הצלת נפשות יותר גדולה מזו? אם יתרום מאה אלף מהקרן ויותר עשרים אלף לימי סגריר, הוא יצטרך לעמול מחדש לבנות את הקרן מחדש.

יש אמנם **משהו**, אבל הוא לא יכול לחשוב על האופציה ההיא בטרם עת, הלא התחייב על כך כמעט בשבועה. לכן הוא לא בונה על האופציה ההיא עד שלא תגיע.

הם הגיעו שוב אל המקובל לשמוע את חוות דעתו, לאחר שכל השיקולים נפרסו על השולחן ביקש המקובל עוד יום אחד כדי לחשוב שוב ושוב, טרם יתן את המענה. לאחר יום חזרו שניהם אל המקובל ושמעו דברים ברורים.

"חיי הילדה בסכנה חמורה, אם לא יעשו את הניתוח בזמן הקרוב, יש לך ר' שלמה הזדמנות **לקנות עולם הבא כפשוטו**, בעזרת השי"ת **הכסף ישוב אלך ולא תחסר אפילו פרזטה אחת, ועוד יותר, אם תהיה ראוי לכך**".

ר' שלמה קיבל הפעם את ההחלטה בשלוות נפש גמורה, הוא יפתח את הקרן בטרם עת, הוא יתחייב לשלם את מלוא הניתוח בעת שיגיע עת הפירעון.

בשעת לילה מאוחרת הגיע הטלפון מר' שלמה לדודי וצילה.

"יש לי את מלוא הסכום לניתוח עצמו, אני מקווה שתשיגו את יתר הכסף להוצאות האחרות יש לי כמה כתובות שהבטיחו לכסות חצי מהסכום, כל שעליך נותר, להביא עוד עשרת אלפי דולרים, תשאל את דודך ר' שימי, אולי יכול לתת לך הלוואה לטווח

מספורי המגיד

ארוך, עשרת אלפי דולרים, כדי להשיב את החוב לעניות דעתי עליך לקבל משרה של חזן עוד פעם אחת, אני מאמין שאחרי שטוהר שמך לחלוטין תוכל לקבל משרה כזו'.

"יכולתי לקבל שוב את משרת החזן ב'נר תמיד' פסח שולביץ התקשר אל צילה והתחנן בפניה לקבל שוב את המשרה אחרי שפיליפ מייזעס הפרזידנט סולק מבית הכנסת לאחר שהתגלה קלוננו, כשהאף בי אי גילה שהוא שימש כתובת כסות למומו ראש הסינדיקט להפקיד כחצי מיליארד דולר בעשר חשבונות סתר בשווייץ, מרטין שהיה הבלדר קיבל עונש עבודות שירות משך שלוש שנים במקום מאסר שנה בכלא לא מכובד, פיליפ מייזעס קיבל אות קלון שפירושו שעליו להתפטר מכל משרה ציבורית, פסח קיבל את משרתו יחד עם הגבאות שנותרה בידיו, עתה יש בידו להחזיר את דודי לכמה שנים.

"צילה ואני החלטנו, שלאחר מה שעשה ברשעות, כשהרס לי משרה אחרי משרה בדביקות פנטית אין יותר אפשרות לדבר על עבודה לצידו, על כן נפרדו הדרכים, יותר נר תמיד לא תעלה בזיכרון, אפילו בנר זיכרון.

אולם לאחר השבר הגדול שעברתי, איני יכול להסתכל על משרת החזנות כמשרה מפרנסת בשום מקום, נקעה נפשי מכל האינטריגות שחוויתי, אעדיף לקבץ נדבות בחו"ל במקומות שלא מכירים אותי, כמה שאצליח אשיב למי שיתן לי את יתרת הכסף".

"טוב הבה לא נעשה חשבונות, משיב ר' שלמה, אתה תקבל הפקדה לחשבון מסוים בחו"ל סך של מאה אלף דולר, זה יספיק לניתוח שזה הכי חשוב, עליך לבקש מדודך שימי הלוואה של חמש עשרה אלף דולר עם פריסה של שלוש שנים, היתר אני מאמין שנוכל לסדר לך תוך כדי שהותך במקום.

אני מבקש ממך בכל לשון של בקשה, אל תבזה את תורתך לאסוף כסף, לא איש כמוך שעדיין לגדולות ונצורות בתורה ילך ממקום למקום כאחד השנוררים שאמנם מחוסר ברירה עושים זאת, אבל אתה יכול להפסיד מזה מעמד חשוב בתורה, הנך כמעט בן 50 שנה אבל עדיין בגיל שיש כוח לגדול בתורה, תראה את אביך שלומד תורה בגיל שמונים עם כזו פרישקייט (טריות) הלוואי עלי, אם תיכנס למקצוע השנור אתה גומז לעצמך את כל העתיד, תן לי לעזור לך שלא להתבזות במקצוע העתיק בעולם החרדי".

"לא נעים לי לדבר שוב עם הדוד ר' שימי, הוא כבר נתן לי כל כך הרבה בניתוח הקודם איך שוב אפנה אליו לבקש? אל תשכח שהוא גם כבר די ישיש בן 78 מתכוון לפרוש לפנסיה לאחר שדחה זאת כמה וכמה פעמים, יש לו בלי עין הרע בנים נכדים ונינים, הם עומדים לפני".

"אינני מבין אותך לא דיברנו על מתנה כבעבר, רק על הלוואה עם פריסה לשלש שנים שזה חמש אלף לשנה, אני מקווה שתוכל לפרוע לו את זה בזמן, כך שלא נטלת ממנו מתנה רק הלוואה".

מספורי המגיד

ומניין אקח את החמש אלף דולר בלי לקבץ נדבות? סליחה על המילה, אין לי כוח לקפוץ מגמ"ח לגמ"ח, ברגע שאין לי פרנסה יציבה אני יכול לעשות הלוואות כאלו, עוד לא סיימתי את החוב שלי לבית החולים ביוהנסבורג, צילה היא פרילנסית (עצמאית) ואין לה כל כך משרה יציבה, לפעמים היא עושה הרבה כסף ולפעמים כלום. ולי יש את הכולל ועוד משרת משיב בישיבה, ב"ה נותנים לי בצורה יפה, אבל עדיין אין לי את הדרך איך לשלם לכל המקומות.

"ר' דוד חסר לך במידת הביטחון, אם הייתי מסתובב עם חוסר ביטחון כשלך כבר מזמן הייתי אבוד פשוט מן המניין ואולי פחות מזה, האם אתה חושב שקיבלתי ירושה עשירה מהורי ז"ל טעות בידי, בקושי כיסינו את כל ההוצאות הרפואיות וב"ה הקבורה לא עלתה לנו כי ההורים קנו אותה בחייהם, זה כנראה אכל להם את רוב החסכוניות ולכן הירושה עצמה לא הייתה בכדי לריב עליה. ממש כך (12 אלף ₪ לכל בן, היות ולא היה בן בכור רק בכורה הסתכמה הירושה 12*7 בדיחה עלובה)

בכל זאת חיתנתי בס"ד את כל ילדי בכבוד, בניתי גם קרן יפה עם הכספים שצברתי בחוכמה, מהקרן הזו אני כרגע נותן לך למרות שאין לי מושג מניין שתשלם לי, כי אני מוכן באמת ובתמים לא לקבל אגורה כי מדובר כאן בחיי אדם, רק שקיבלתי הבטחה ממקובל אלוקי שה' יחזיר לי את מה שאני נותן לך עד הפרוטה האחרונה, לפיכך אני נותן לך את הכסף בלי פקפוק קל. ואילו אתה כל הזמן מתנענע כעלה בערבה מה יהיה איך תחזור חובות?"

אז מה עלי לעשות לקחת הלוואות בלי לדעת מהיכן אני מחזיר? הלא "לווה רשע ולא ישלם" אני לא רוצה להיות רשע אם אני לוקח הלוואה אני חייב לדעת ולא לבנות על מידת הביטחון, שמעתי פעם סיפור על אדם גדול מאד זי"ע שראה את אחד מתלמידיו חותם ערבות לחבר עם סכום של עשרת אלפים דולר. קרא לו אותו גדול ושאל אותו בזה הלשון: יש לך את הכסף כעת ביד? עונה התלמיד: לא אין לי. שואל אותו הרב: אז איך לקחת ערבות?

התלמיד לא מבין: הלא הלווה עצמו מתכוון לשלם, הוא רק ערב, כלומר ערבות היא רק מסגרת ביטחון.

הרב לא מרפה: אם אתה חושב כך, אתה לא יכול לחתום ערבות, כי ערב צריך להיות מוכן מרגע החתימה להיות נכון לשלם. התלמיד מתחכם: אבל אני לא ערב קבלן, [שמתחייב יותר מערב רגיל] זה לא משנה, משיב לו אותו אדם גדול כשאתה חותם אתה צריך להיות מוכן שלשני לא יהיה כסף ואז יפנו אליך.

התלמיד עדיין לא נסוג: אני מבין, אז איך הלווה עצמו לקח את הלוואה הרי אסור לו לקחת הלוואה אם אין לו מהיכן להשיב? משיב לו הרב: נכון זו קושיא על הלווה שאינני מכיר אותו, אבל אותך אני מכיר ואני יודע שאין לך מהיכן להיות ערב, לאדם כזה אסור לחתום ערבות" (הסיפור מיוחס למרן הגר"ח הלוי שמואלביץ זצוק"ל ר"י מיר).

מספורי המגיד

מהאי טעמא מסיים דודי, אני לא יכול לעשות הלוואות כשאיני יודע מהיכן אקח את הכסף להשיב."

"דודי אתה צודק מאד בטיעוןך, אבל כאן המצב שונה פיקוח נפש גמור ובקשר לזה שאתה לא יכול לא לשלם יש לי תשובה בהמשך, נבהיר לך שוב ושוב כיום אתה מסכן את חיי בתך, ובקשר לתשלום, סע לשלום ובעזה"ל אהפוך עולמות שיהיה לך מהיכן להחזיר את החוב".

כשראו דודי וצילה את הנחישות של ר' שלמה נרגעו, עתה היה להם קל לרכוש כרטיסי טיסה לו לנחומי ולאריאלה, הדבקות במטרה של ר' שלמה הרגיעה אותם שהם אמנם יוצאים לנסיעה לא קלה, אבל בעזרת השי"ת הניתוח יעבור בשלום, ובס"ד הבעיה הכספית אף היא תוסדר.

***

הטיסה חלפה לה בקלות, יומיים לאחר שהגיעו עברה אריאלה בדיקות מקיפות לוודא שהגידול לא התתפשט למקומות נוספים, הבדיקות הראו תוצאות חיוביות ביותר הגידול כאילו קפא, לא היו שינויים מפעם שעברה, למרות הדחיות השונות לאונה שנשתלה בה והחולשות הנוראות שבאו בעקבות זאת, לא ריחפה סכנה מוחשית של ממש על חייה של אריאלה, ברור שעדיף לעשות את הניתוח כבר עכשיו ולא לחכות לניסים חדישים לכן חובת השעה לעשות את הניתוח מיד!

דודי עבר בדיקה מקיפה חדשה לוודא שאכן הוא המועמד המתאים וכי בריאותו תקינה וכשירה להוצאת אונה בריאה להשתלה אצל בתו. הבדיקות העלו שביעות רצון מלאה, ישנה התאמה מלאה והאונה בריאה בהחלט ותיקלט היטב בלי שום דחיה.

עוד שלושה ימים עברו עד שמצאו מנתח מתאים, ד"ר סולימאן אבו סנין מנתח מסוריה שכבר שנים רבות תושב ארה"ב הוא נחשב חלוץ בשטח הניתוחים במקום הרגיש ביותר ששמו כבד, אין ספור ניתוחים עברו תחת אזמל הניתוחים שלו בהצלחה מלאה, דודי שבתחילה פחד שמוסלמי ינתח את בתו אך לאחר ששמע שאפילו מאנשי המזרחי מחד ומראשי נטורי קרתא מאידך נותחו אצלו ועברו בשלום את הניתוח, הבין מה שכתוב בגמ', אומן אינו חשוד לקלקל את אומנותו, בשל השתייכות אתנית מסוימת, נחה דעתו.

בטרם שנכנסו לניתוח התקשר לאביו ולר' שלמה שרפשטיין ולראש כולל שלו שיעתירו בתפילות ותחנונים עבור אריאלה הילה בת צילה שהניתוח יעבור בשלום ובס"ד תשוב לבריאות תקינה ככל הבריאות.

ראש הכולל נטל עמו מניין אברכים לתפילה בכותל המערבי כדי לקרוע שערי שמים, במשך שעותיים ומחצה אמרו את כל ספר תהילים בתחנונים וזעקות שהכל יעבור בשלום והאב ובתו יעברו בשלום את התהליך.

[illegible]

<http://mevaser-tov.ru/index.php/he/the-maggid>

מהסופר האגדי הרב רבי יאיר וינשטוק שליט"א

מעשה בעז ושמעו עזיז

סיפור מדהים שהתרחש בעיר ביתר לפני שנים אחדות

אקדים בהסתייגות קלה: את הסיפור המדהים שאביא כאן השבוע לא שמעתי בעצמי מבעלי המעשה אלא בדרך עקיפין, אבל ביררתי את העניין אצל אחד מרבני ביתר החשובים ביותר והוא אישר לי את מהימנות הסיפור ללא כל ספק.

וכך היה מעשה (שהתרחש לפני כמה שנים):

מראה רב מכובד הצועד ברחוב העיר ביתר בצהרי יום בהיר כאשר אחריו נשרך טלה צעיר, הוא לא מחזה רגיל. אבל זה בדיוק היה מה שראו תושבי ביתר ששפשפו את עיניהם בתימהון.

הרב יצחק קשאני, יהודי תלמיד חכם מוכר וידוע בעיר ביתר עילית, אדם משכמו ומעלה השקוע כולו בלימוד תורה ועוסק בשעות הבוקר בכתיבת גיטין בבית הדין בירושלים.

אחד מידידיו הרבים שראה אותו צועד עם הטלה הרענן שאל אותו בפליאה:

"רבי יצחק, מה פשר המחזה? אני מכיר אותך כאדם רציני שאין לו רגע מיותר. מה לך ולגידול כבשים?"

"וכמו כן - ממשיך השואל – הרי אתה גר בקומה שלישית, ואין לך מקום בבית לגדל את הכבש. לא תהיה לך ברירה אלא לקשור אותו בחצר הבניין, נו, הרי אתה יודע לבד מה יקרה, הילדים יציקו לטלה הרך שיהווה עבורם אטרקציה לא רגילה ולא יתנו לו רגע של מנוחה. הם יסחבו אותו לכאן ולכאן ובתוך יום או יומיים לכל היותר, הטלה ינפח את נשמתו..."

הרב קשאני עצר מהילוכו וענה לשואל:

"אתה צודק ר' דניאל היקר. אבל אספר לך גופן של דברים כיצד היו ותקבל מענה לשאלתך. לפני כמה ימים החלה לצוץ בראשי מחשבה שאין לה שום הסבר, והוא, שאני חייב לקנות טלה ולגדלו בחצר הבניין. אין לי צל של מושג מהיכן צצה לה המחשבה, אבל שיתפתי בה את בני ביתי, והם הסכימו. וכך, היום בבוקר נסעתי לשכונת סילואן למרגלות העיר העתיקה של ירושלים. ניגשתי לאחמד נימרי, אחד התושבים שאני מכיר אותו מפעם, וביקשתי ממנו שימכור לי טלה בריא במחיר זול. הלה התלהב וסיפר לי כי לפני שבועיים המליטה כבשה בעדרו טלה יפה עיניים וטוב רואי, וכל רואיו יעידו עליו כי זהו טלה אשר ברכו ה'..."

הוא הוביל את אורחו הרב קשאני אל המרעה ושם הראה לו את הטלה המדובר. הרב קשאני מיד הבין כי זה בדיוק מה שהוא רוצה. הוא שילשל לידיו של אחמד שטר כחול של 200 ₪ והטלה עבר לרשותו.

"וכך הגענו לזה שאתה רואה אותי מוביל טלה כאן ברחוב בביתר", סיים הרב קשאני את סיפורו והמשיך להוביל את היצור התמים והפועה אל חצר הבית, למרבה הנאתם ושמחתם של ילדי הרחוב המופתעים, שכיתרו את הטלה מכל עבר והחלו מיד לפטם אותו בבמבה ועוד חטיפים ושטויות. לא נפתיע את הקוראים אם נגלה כי לא רק הילדים גילו עניין ביצור בחמוד, אלא גם המבוגרים הגיבו בעיניים בורקות ומיד המטירו על הרב קשאני שאלות בנוסח:

"קנית אותו לשחיטה, או שאתה רוצה לגדל אותו ולפתוח כאן בביתר "פינת ליטוף"?"

הרב קשאני נד בראשו לשלילה. "חס ושלום. לא רוצה לשחוט אותו. ממש לא. אני רוצה לגדל אותו כאן בחצר מתוך אהבה והתמסרות עצומה. נכנס לי פתאום חשק לגדל טלה וזה מה שעשיתי".

השכנים שמחו, אם כי מאחורי גבו קרצו זה לזה. כמה לחישות גם נלחשו והובע בהן ספק, האם יתכן שהרב הנכבד אולי לא ישן טוב בלילה הקודם ואי לכך הוא משתטה כילד קטן.

אבל הקונה שהרגיש בקריצות וברמזים והלחישות, לא נבהל ולא נרתע. הוא קשר את הטלה בחבל לגדר הבניין והחל מטפל בו כמו אמא המטפלת בבנה הפעוט. הוא דאג שילדי השכנים לא יאכילו את הטלה במאכלים לא רצויים, היכולים לגרום נזק לקיבתו העדינה של היצור שלא מסוגלת בשלב זה לעכל מזון מוצק. לא היה לו חלב אם של כבשה ולפיכך הצטייד בתחליף חלב לטלאים הנמכר בחנויות ציוד לחקלאות. הוא בנה לו דיר קטן מעץ, והביא כמה חבילות קש עליהן יוכל הטלה לנוח ולישון. מדי שעתיים היה יורד לחצר לבדוק את שלומו של חביבו, ובפרט לפני השינה האכיל אותו בבקבוק חם של תחליף חלב, עד שהלה נרדם בשלווה של כבש תמים למעלות.

הקשר בין הרב קשאני והטלה הלך והתהדק, ויום אחד החליט כי אי אפשר להשאיר את היצור כבן בלי שם, והוא החליט לקרוא לו "עזיז". בשפה הפרסית המילה "עזיז" היא "אהובי וחביבי", וזה בדיוק מה שחש הרב קשאני כלפי היצור שהלך והתפתח מיום ליום. הטלה עזיז היה מקפץ בשמחה בעל עת שראה את מגדלו המסור, והכל הסכימו כי הקשר החם וההדוק בין המגדל לכבש ראוי לציון.

חלפה חצי שנה והטלה של אתמול כבר הפך לכבש בוגר. הילדים שלא הניחו לו לרגע בקטנותו חדלו לגלות בו עניין כאשר התבגר. אם משום שכבר התרגלו אליו, ובעיקר לאחר שאבד לו החן של טלה רך וקטן.

באחד הימים, ירד הרב קשאני כדרכו אל החצר להאכיל את עזיז, הוא החל ללטפו ולחבקו כמדי בוקר, אלא שלתדהמתו הרבה הוא ראה שעזיז רובץ על הקש במבט מיוסר. מבט מקרוב גילה כי מאחורי אוזניו של הכבש התפתחו פצעים ענקיים ומוזרים.

אין לו תקנה אלא סכין

מבוהל כולו הזמין וטרינר שיבדוק את עזיז. לאחר בדיקה קצרה אבחן רופא החיות כי הפצעים שיש לעזיז הם לא תקינים, ויש לו ספק האם זו מחלת עור מדבקת או שמא גידולים ממאירים. "עליך לשחוט את הכבש מיד!" חרץ בפסקנות את דינו של עזיז האומלל. "אם זו מחלת עור מדבקת הוא ידביק, או שמא כבר הדביק אותך, ואת כל מי שבא איתו במגע במחלת עור דומה". הרב קשאני נבהל, אך לא עלה בדעתו לשחוט את עזיז. ליתר ביטחון צילם את הפצעים ושלח את התמונות למומחים למחלות עור שפסקו חד משמעית:

"מדובר בנגע עור מסוכן ומדבק העלול לסכן את כל הסביבה". הבשורה נחתה על ראשו כרעם ביום בהיר. אך בלית ברירה פנה אל הרב קדוש, ראש הכולל להלכות שחיטה בביתר, וביקש ממנו לשחוט את עזיז.

"תביא את הכבש בערב, ולאחר תפילת ערבית, אשחט אותו בנוכחות האברכים כאן בכולל וכך הם יוכלו לקבל פרקטיקה בהלכות שחיטה שהם לומדים יום יום", כך הרב קדוש.

אתא ערב. רבי יצחק מגיע עם הכבש האומלל לכולל וקושר אותו לאחד העמודים. האברכים משפשפים עיניהם בתימהון. מה ליצור מהלך על ארבע בבית המדרש? רבי יצחק מרגיע, התעלומה תיפתר עוד מעט.

הוא נעמד להתפלל מנחה, ולפתע נשמעים קולות של אברכים מבוהלים. מתברר כי עזיז ניתק את החבל, פרץ פנימה אל בית המדרש ורץ בין שורות האברכים עד שהגיע אל יצחק המתפלל, להתכרבל בחיקו.

כולו המום, הפסיק באחת את תפילתו, הוציא את הכבש החוצה ונעמד מחדש להתפלל כאשר עזיז ממאן להתרחק ממנו.

לבסוף הצליח להרגיע את בעל החיים המבוהל, ונכנס פנימה להתפלל ערבית, לא לפני שקשר שוב את עזיז לעמוד. הפעם בקשר של קיימא, ליתר ביטחון.

התפילה החלה, הם מגיעים לקריאת שמע. ושוב נשמעות קריאות בהלה. הכבש התמים התגלה כבריון אליים. הצליח

לנתק את החבל החזק ושוב נכנס בסערה לבית המדרש, מדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות, מגיע אל בעליו ונצמד אליו בחיבוק כמעט אנושי, כאילו הרגיש את רוע הגזירה הממשמשת לבוא עליו.

לא נותרה לו ברירה. הוא לקח את הכבש ויצא אתו להתפלל בחוץ. אי אפשר להפריע לכולם את תפילת ערבית.

התפילה מסתיימת, ומגיע הרגע הגדול. כעת כבר לא יעזור לעזיז מאומה. הגיע רגע השחיטה.

ותעל נשמתו השמימה

ראש הכולל, הרב קדוש מסמן לשניים מתלמידיו לתפוש את הכבש המגודל בארבעת רגליו, להחזיקו בכוח ולהכין אותו לשחיטה כשהוא שוכב על גבו ורגליו למעלה.

שמעון מיג'אן ודוד כהן מכתרים את עזיז מימין ומשמאל. הם מתנפלים עליו בחוזקה, אבל למרבה התדהמה, עזיז נלחם על חייו. הם לא מצליחים לתפוס אותו. הם תופסים רגל אחת והוא בורח לפינה. תופסים את הרגל השנייה והוא שוב מתגבר עליהם.

כעת כל אברכים הכולל מתגייסים למאבק. כולם נגד אחד. אך עזיז מגלה כוחות על אנושיים (ושמא: על כבשיים...)

זה לא יאומן, פולטים האברכים בתדהמה. בריונים גדולים וחזקים לא מצליחים לתפוס את הכבש. הוא ברוח מהם הישר אל חיק בעליו הרב יצחק קשאני, וממאן לעזוב אותו.

זה הרגע שבו הכל מבינים שהם נמצאים בעיצומה של התרחשות בלתי רגילה. הרב קשאני פונה אל עזיז לעיני כל האברכים ומדבר אליו כאילו היה בן אנוש:

"עזיז היקר. אתה יודע כמה אני קשור אליך. כמה אני אוהב אותך וכמה קשים לי הרגעים הללו שאתה צריך להישחט. אך זהו רצון ה'. היה לך תיקון בעולם וכעת הוא הסתיים. אנא, בבקשה ממך, תן לשוחט לשחוט אותך ואל תוסיף כאב על כאבי. תביע הסכמה בפעייה ותיפרד מהעולם בקדושה וטהרה".

זה היה רגע מדהים שלא יישכח לעולם על ידי כל המשתתפים בו. רבי יצחק אך סיים את דבריו ועזיז הסתובב במקומו וניגש בעצמו אל האברכים. הושיט את ידיו ורגליו כמבקש שיעקדו אותו ויכינו אותו לשחיטה. זה היה רגע של גלוי שכינה וקידוש השם.

הרב קדוש אסף את כל חברי הכולל ושחט את עזיז בברכה נרגשת. עזיז מסר את עצמו ברצון ונפח את נפשו לאחר שה'חלף' עבר על צווארו.

קול בכיו של רבי יצחק זעזע את כל הנוכחים כאשר נפרד ממחמל נפשו בכאב גדול כשדמעות זולגות מעיניו. זה היה רגע לא פשוט בשבילו. חצי שנה הוא מטפח טלה מחמד, מאכיל אותו ודואג לכל צרכיו, והנה איננו!

הרב קדוש החל בביתור וניתוח האברים. הוא העיף מבט אלכסוני לעבר רבי יצחק ואמר לו בצער:
"הכבש טרף!".

בום!

"מה?!" נזעק הרב קשאני. "אני לא מאמין! בקושי רב קיבלתי את הגזירה לשחוט את עזיז המתוק. אבל חשבתי שניתן את בשרו למאכל לתלמידי חכמים. כעת אתה אומר לי שהוא טרף? זה לא הגיוני!".

לבקשתו בדק הרב קדוש את הסירכות, שמא לדעת הרמ"א הוא ימצא כשר. אך גם הבדיקה הזו לא רק שלא שינתה את פסק ההלכה אלא אף החמירה אותו. גם בסירכות נמצאה בעיה. הכבש עזיז היה טרף לכל הדעות.

בפנים זעופות נטל רבי יצחק את הכבש המבותר לנתחים ומכר אותו לערבי בכפר בתיר הסמוך במאתיים ₪. "כבולעו כך פולטו" מלמל לעצמו בשעה שטמן את השטר הכחול בארנקו. בשטר של 200 ₪ קניתי ובאותו סכום מכרתי...!

הוא חזר הביתה שבור ורצוץ ולבו קרוע לגזרים. הוא ניגש אל רעייתו הרבנית בכאב, "עזיז נמצא טרף. מכרתי את גופו

לערבי. אני שבור ומרוסק והולך לישון. יש לי הרגשה נוראה. אני מקווה ששינה טובה תחזיר אותי לאיתני ואחזור לשגרה". הוא נפל למיטתו אפוף הרהורי כאב וצער ושינה חטפתו. והוא חולם...

שמעתי מאחורי הפרגוד

בחלומי הוא רואה חיזיון נורא הוד. הוא נמצא בהיכל שמיימי קסום ורואה לפניו עשרות צדיקים וחכמים מדורות קדומים שלפני מאות שנים. כולם עטויים על גופם גלימות מוזהבות כעין גלביות ומצנפות הדורות לראשם. מתחת לגלימה הם לבושים בבגדי לבן ככהנים ולכולם זקנים לבנים ארוכים ופניהם מאירות כזוהר הרקיע. הם נראו לו כזקני חכמי יוון וטורקיה.

מתוך קבוצת החכמים התנתק זקן אחד בעל מראה מבהיק. הוא היה שונה מחבריו בזקנו השחור כפחם. התקרב אליו ואמר לו:

"רבי יצחק, מדוע אתה שרוי בצער? הלא אני הוא 'עזיז' הטלה שגידלת וטיפחת במשך חצי שנה בביתך. כעת הגיע התיקון שלי ועליתי למקומי בגן עדן. ובאתי להודות לך. מה לך לבכות ולהצטער בגללי?"

רבי יצחק היה בהלם. לאחר שהתעשת השיב בחלום:

"עזיז. אם כדברך היית נשמת צדיק גדול מלפני מאות שנים, מדוע היית צריך לרדת שוב לעולם הזה בדמות טלה?"

הצדיק השיב לו בדברים ברורים: "דע לך כי נפטרתי לפני מאות שנים ומקומי הוא בגן עדן בין הצדיקים הנהנים מזיו השכינה. מדי שנה ביום הפטירה שלי עליתי עוד מעלה במעלות האין סופיות בגן עדן מעולם לעולם. אלא - קדרו פניו של הצדיק – כבר שנים רבות אני משתוקק להיכנס להיכל מיוחד אך לא נותנים לי רשות ואומרים לי כי "כאן יכול להיות רק מי שאכל את כל אכילותיו לשם שמיים, כדי שיוכל לעבוד את הבורא".

"בדקו אותי ומצאו כי אמנם רוב האכילות שלי היו בכוונה רצויה, אך לא כולן. כמה מהן לא היו לשם שמיים ולכן נמנע ממני להיכנס לאותו היכל קדוש".

התחננתי וביקשתי רחמים, אך כל בקשותיי נדחו. לבסוף נאמר לי כדברים האלה:

"רק אם תסכים לרדת בחזרה לעולם הזה למשך 9 חודשים ותהיה טלה האוכל בלי הנאה ותאוה של בני אדם, ולאחר מכן ישחטו אותך ויאכלו אותך לשם שמיים – כי אז תוכל לתקן את האכילות שלא היו בקדושה הראויה, ותזכה להיכנס הנה". הסכמתי ללא היסוס וזה מה שקרה".

עם היותו של החלום נורא ומפחיד והדברים חוצבי להבות. לא איבד רבי יצחק את עשתונותיו והוא שאל את הצדיק: "אבל הרי לא היית בעולם 9 חודשים. היית רק 6 חודשים?"

ענה לו הצדיק בדברים מבהילים, "אמת שהייתי צריך להיות עוד 3 חודשים בעולם בגופו של כבש, אך מכיוון שאתה והשכנים וילדיהם האכלתם אותי בשאריות של מאכלי שבת, בזכות קדושתם העצומה של מאכלי השבת התקצר משך התיקון שלי בשלושה חודשים. חבל שאתם בעולם הזה אינכם יודעים את ערכם העצום וקדושתם הנוראה של מאכלי יום השבת, שכולו קודש קודשים".

רבי יצחק היה נרעש מהדברים אך העז לשאול עוד שאלה. "אבל אמרו לך שתאכל לשם שמיים, ואילו אתה נשחטת ונמצאת טרף. התיקון שלך היה חסר!"

או אז נפתח לו פתח לגילוי נוסף. הצדיק אמר לו. "בשמים יש תענוג כה גדול שאברכים רבים זכו ללמוד בזכותי הלכות שחיטה. מה שזיכה אותי שוויתרו לי גם על דבר זה. האברכים הלומדים תורה הם כה חשובים בשמים וכל לימוד תורה שאדם זוכה ללמוד שווה הכל. לפיכך לא הייתי צריך שיאכלו אותי בקדושה, כי לימוד התורה של האברכים שדנו בהלכות השחיטה בגללי גדול וחשוב כל כך שתיקן אותי לגמרי".

והוא סיים:

"אם יש לך ספק בדברים, וכאשר תתעורר משנתך תחשוב שאין חלום ללא דברים בטלים, אתן לך סימן מובהק. אתה הרי עובד בבית הדין בירושלים בכתיבת גיטין. ובכן, מחר יגיע לשם אדם ששמו כאותו שם שנתת לי – 'עזיז', והוא יהיה העד באחד בגיטין וזה יהיה לך האות כי כל דבריי אמת וצדק".

רבי יצחק התעורר משנתו וקפץ בבהלה כשכל גופו שטוף זיעה קרה. הוא צבט את ידו ואכן חשב כי אולי החלום בא להרהורי לבו ואין בו שמץ של אמת. מרוב צער על הטלה עזיז הזמנתי לעצמי חלום נאה". לחש לעצמו בחיוך מר ופרץ בצחוק שמחציתו בכי.

למחרת...

הוא נסע לירושלים וראשו הומה כגלגל ומסתחרר כסחרחרה. האם היה זה חלום אמת או שמא חיזיון בהזמנה?

החלטה גמלה בלבו. הבדיקה היום בבית הדין היא שתוכיח האם החלום היה אמת או דברים בטלים.

גילוי מצמרר

מוקדם בבוקר הגיע לבית הדין ועבר בקדחתנות על כל התיקים של הגיטין המוכנים לאותו יום.

הוא מדפדף בין התיקיות שוב ושוב. מחפש תיק של גט עם בעל מגרש ששמו עזיז, או עד של גט בשם זה ומעלה חרס בידו.

לאחר חצי שעה נואש. השם 'עזיז' לא הופיע כלל בכל הרישומים והניירת הענפה. מאוכזב עד עמקי נשמתו סגר את התיקים ותובנה ברורה מילאה אותו:

הרי לך חלום אמת... שטויות והבלים! אין האדם חולם אלא מהרהורי לבו. חשבת על עזיז וחלמת עליו. לא שרירין ולא קיימין. בטלים ומבוטלים.

יום הדיונים מתנהל כסדרו. מרישא לסיפא. כל תיק עובר את הרכב בית הדין ועוד זוג יוצא החוצה בצער נורא, האיש לכאן והאשה לכאן. מעתה ואילך ילדיהם יזכו לתואר "בנים להורים גרושים". "בית הרוס" ימלמלו אחריהם חבריהם לספסל הלימודים והבנות בבית יעקב.

בית הדין עומד לנעול את שערו. השעה רבע לשבע בערב. בעוד רבע שעה ינעל הבניין ורק סרגיי המנקה ישטוף את הבניין ויעשה סדר.

הדיינים סיימו את כל עבודתם. את כל עריכת הגיטין של אותו יום. והם כבר מתכננים את הדרך הביתה. פלוני שיש לו רכב ייקח את חברו הביתה לבית שמש, ואילו מזכיר בית הדין נוסע לבני ברק ולוקח עמו את אב בית הדין.

ופתאום...

רוח סערה מתפרצת לבנין. טלפון מצלצל בהולות. ואחריו מתחילה ריצה נרגשת והנה נכנסת אל בית הדין אשה ממררת בבכי קולני. "אנא בטובכם רבנים נכבדים" היא פונה אל הדיינים ודמעתה על לחיה. "בעלי הרשע מסרב לגרש אותי כבר 12 שנה והותיר אותי כאלמנה חיה".

"ומה עכשיו?" שואל הגאב"ד את האשה ומחליק בידיו על זקנו האפרפר.

"ממש לפני חמש דקות הוא הביע הסכמה לתת לי גט, זאת שעת הכושר – מתחננת העגונה על נפשה – אם לא תמהרו ותסדרו את הגט, עד מחר בבוקר הוא כבר יתחרט!"

בית הדין מתכנס לדון בבקשה החריגה. הדיינים כבר היו כמעט בדרך החוצה והתיקים בידיהם. הם אינם רגילים לקבל תיקים לטיפול ממש ברגע האחרון. אבל הדיינים הם בעלי לב רגיש והם מבינים שהזדמנה לפניהם מצווה נדירה לעזור לנשמה מרוסקת.

"בית הדין מקבל את התיק לדיון" מכריז אב בית הדין.

אל האולם נכנס אדם רזה ומקריח, כיפת קרטון על ראשו. שערו סתור וזיפי זקן מכסים את לחיו. עיניו מעפעפות בעצבנות. זהו הבעל שהסכים להתיר את אשתו מכבלי העגינות לאחר 12 שנה ולתת לה גט כריתות בן 12 שורות.

"מה שמך?" שואל אב בית הדין את הבעל.

"עזיז" עונה האיש, "עזיז יפרח מבאר שבע".

"ושם אבירך?".

"יצחק. אני עזיז בן יצחק".

הלם ותדהמה עצומה בבית הדין. רבי יצחק קשאני היושב בצד האולם וכותב את הגט פורץ בבכי היסטרי. הנה ההוכחה שהחלום היה אמת.

אכן אותו צדיק התגלגל בגופו של טלה כדי לזכות לעלות להיכל גבוה מעל גבוה. הוא מילא את ימיו בגופו של טלה שנקרא עזיז, סיים את חייו ככבש בוגר וחולני, והגיע לתיקונו השלם בתהליך מואץ בזכות שאריות של מאכלי שבת קודש, ובסיוע הלכות שחיטה שלמדו אברכים בזכותו!

*

את הסיפור הביא לנחלת הכלל אחד המלמדים בתלמוד תורה ידוע בביתר. קם לו תלמיד ושואל את הרב'ה.

"הרב'ה באמת מאמין שהסיפור הזה אכן התרחש במציאות?"

קם תלמיד שני ששמו שמור עם כותב השורות ועונה:

"סבא שלי הוא דיין באותו בית דין וכבר שמעתי מפיו את הסיפור הרבה לפני ששמעתי אותו כאן בכיתה. הסיפור היה גם היה..."

(תשוח"ח לבה"ח חיים יצחק אייזיק וינברג נ"י שהביא את הסיפור לידיעתי עם המקורות האמינים)

בקיצור

קודם שעושה הקדוש ברוך הוא נס לאדם, האדם הזה נופל לרעה. והכל לפי גודל הנס.

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י **050-4194600**

חייל נבון אינו מתלונן על המכשול, אלא רואה בו אתגר

משהתקרב אליהם, פנה רבנו לאיש שיחו ואמר לו: "אתה רואה את היהודי שמתקרב אלינו - הוא שרוי בצרות. פלוני ופלוני ורב פלוני בירושלים יכולים לעזור לו **אני מבקש** שתיכנס בעובי הקורה ותפעל כפי שביקשתי!"

המקום הראשון לגילוי הערכה, הוא משפחתך.

לפני כמאתיים שנה היה המעשה. השמחה שררה במעונו של הצדיק רבי **כליפא מלכה** זצ"ל ממגאדור שבמרוקו, בנו הנזיר המתבודד הפרוש מהויות העולם שלא מש מאהלי התורה ועלה במעלות הקדושה והטהרה **עמד להינסס לחופה**. הנאספים הגיעו לבית החתן וליוו אותו בתופים ובמחולות למקום החופה. אך כנגד שירתם עלתה ציוחת מרצחים ושאגת ליסטים. כנופיית שוודים פורעים חסמה את דרכם, וראש הכנופיה קרא: "יהודים אנו רוצים קרבן דמים! הביאו לנו את ראשו של החתן! אם לא נמית את כולכם!" דממת מוות השתררה. הרצח קנן ביני הרשעים.

הכל ידעו שאין איומם מן השפה ולחוץ. לפתע פסע קדימה האב הצדיק רבי כליפא ואמר: קחו אותי תמורת בני חוסו על חיי העלם העומד לבנות את ביתו!

חלילה לך אבי קרא החתן ורץ אל אביו

"זכות גדולה נתגלגלה לידי למות על יהדותי. בשעה קלה אהיה במחיצתם של רבי עקיבא וחבריו, הרוגי המלכות"

**על מנת להיות אדם טוב, אתה צריך
ליהנות מלהיות טוב.**

**על מנת להכיר את הפוטנציאל שלך,
עליך לאהוב את עם ישראל.**

הרב שאל אותו: "זה תיק אמיתי או תיאורתי?"
 "למה?" שאל המרכז "כי אין לי סייעתא דישמיא להחליט
 בתיק זה", השיב לו הרב. פנה אליו אותו מרכז בהתרגשות
 ויאמר לו: "כבוד הרב, אתה מן הבודדים שאכן רוח אלוקים
 בקרבך", ונישק את ידו.

לכן, אדם שאינו מחייך לעבר העומד מולו, מעביר לו תחושת זלזול, האסור בתכלית האיסור; אם כן, קבלת אדם בסבר פנים יפות אינה מעשה חסד, אלא פעולת חובה, כדי שהזולת לא ירגיש את עצמו מזולזל.

לע"נ רחל (רשל) אלבז
בת קלרה ואליהו

**כשהאיש תמיד
בשמחה אף שתבוא עליו
מחלה ח"ו
בשמחתו
יבטלנה**

אבל מי שיש לו עצבון
מי יכול לישא את זאת
רוח איש יכלכל מחלהו
ורוח נכאה מי ישאנה

אמונה פירושה- לא משנה מה יקרה לי בעתיד, אלוקים כבר שם, ממתין לי

אחר-כך עוף ותפוחי אדמה. ורק כשבטני מלאה ואני לא מסוגל לאכול ולו נגיסה אחת נוספת, היא מביאה את הפשטידה! האם אינך חושב שעלי לגרש אותה?" האישה מיהרה להשיב: "ראה מה בעלי עושה לי! אמי המנוחה עליה השלום, הייתה מגישה את הפשטידה רק בסיום הסעודה. כיצד אוכל **להפיר ממנהג אמא**?" המגיד מקונויץ הציע בעדינות להכין מעתה ואילך שתי פשטידות. את האחת יאכלו בני הזוג מיד לאחר הקידוש, ואילו האחרת תוגש בסוף הסעודה, כמנהג האישה. בני הזוג יצאו שמחים ומרוצים. מאותו היום ואילך, היו מגישים על שולחנו של המגיד מקונויץ שתי פשטידות. האחת לאחר הקידוש, והשניה בתום הסעודה. את הפשטידה הראשונה היו מכנים "**קוגל של שלום בית**". על-שום המעשה.

איש ואישה זכו שכינה בניהם (העורך)

העלון לעילוי נשמת שלמה נקרי תגצבה.

כשילד משקר יכולות להיות מספר סיבות לדבר. אחת המצויות שקר מתוך פחד, או שההורים עצמם המטילים אימה יתירה על ילדיהם, ואז הילדים פשוט לא מסוגלים להודות באמת מהפחד שמא יענישו אותם, יצעקו עליהם, יבזו אותם וכו'.

לכן, הדבר הראשון לבדוק אם לא מטילים אימה יתירה על הילדים. ההורים צריכים להיות **חברים טובים** של ילדיהם! כך שהם יספרו להם הכל בלי שום חשש שמא ההורים יתפכו למעין 'עדי מדינה', שבתחילה אומרים לילד 'ספר לי הכל ואל תפחד', ואחרי שהילד מספר, כועסים עליו. ילד שמקבל חינוך כזה לא יספר להוריו הכל וקרוב לוודאי שישקר להם. לכן, אם הבעיה מתבטאת בכך שהילד מפחד לומר את האמת, אז עיקר העבודה היא להשתדל לבנות לו ביטחון כדי שיוכל לספר להורים הכל ואת האמת. ובנוסף, **צריך ללמד** את הילד על המשמעויות וההשלכות של השקר, החסרונות וגנותו, ולהדפיף – לספר לו על מעלת האמת.

זוג קשישים חוגג את יום נישואיהם השישים. הם הולכים לבית הספר בו למדו ביחד, נכנסים לכיתה שלהם ומוצאים את השולחן בו ישבו ביחד, בדרכם הביתה, רכב משורייני עובר לידם ונופל ממנו שק עם שטרות הישר לרגליהם. הוא טוען שיש להחזיר את זה אבל היא מתעקשת ש"כל המוצא שומר". בבית הם סופרים את הכסף מגלים שברשותם מיליון וחצי שקל.

היא מחביאה את השק בעליית הגג. למחרת שני קציני משטרה סורקים את האזור ומחפשים את הכסף בשכונתם. הם דופקים על דלתם ושואלים את הקשישים אם מצאו אתמול שק כסף. היא עונה, "לא". מצפונם מציק לו והוא אומר לשוטרים, "היא משקרת זה בעליית הגג." היא מתעצבנת עליו ואמרת לשוטרים, "אל תאמינו לו, הוא סגילי!!!" השוטרים פונים אליו ומתחקרים: "ספר את הסיפור, זקן, מהתחלה." "טוב", הוא מתחיל לספר, "אתמול כשחזרנו מבית הספר..."

שוטר אחד מסתכל על חברו ואומר, "עוזב בוא נלך..."

כשאתה מנסה ליצור רושם, זה בדיוק הרושם שאתה יוצר.

החכרעה הגורלית בהיות

רבנו הרב **אהרון קוטלר** זצ"ל בשנת תש"א בשנחאי, לאחר שנמלט ממאורעות השואה התלבט אם לעלות לארץ ישראל או להעדיף את ההגירה לאמריקה. היות שהיו צדדים לכאן ולכאן, **התקשה להחליט**, ולבסוף החליט להעדיף את ההגירה לאמריקה,

כדי לשנות את המצב הרוחני השורר שם על ידי הקמת ישיבה ללא לימודי חול. האווירה באמריקה הייתה אפורה של רדיפה עיוורת אחר הגשמיים. נושא הפרנסה עמד בראש סדר העדיפויות. כדי למצוא מקור פרנסה **היה צורך לעבוד** שבעה ימים בשבוע, תוך חילול שבת. מובן שמי שקלר עמד בניסיון, איבד את השלש לתורה וליראת שמים לדורות.

גם אם יש לנו הרבה כסף, אהבה וכו', לא נהיה מרוצים באמת עד שניצור קשר עם ה' יתברך.

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

חלקו הראשון של החלום, על הפרות, שרמז כי יהיה מחסור בבשר לאכילה – לאכילה – לא הדאיג ביותר את פרעה. אם לא יהא די בשר לאכילה – יאכל לחם. ברם משבא חלקו השני של החלום, על השיבולים, ורמז שיחיה מחסור אפילו בלחם – מיד "ותפעם רוחו"...

"ויריצוהו בן הבור ויגלו" מפני כבוד המלכות (רש"י)

ואילולא כבוד המלכות, כלום אינו צריך אדם לגזוז שערותיו, אחרי ישיבה כה ממושכת בבית הסוהר? ברם, הלא אמרו חכמינו: "בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים" ואם כן כיצד התגלח ביום טוב? על כך משיב רש"י: "מפני כבוד המלכות" – כפי שפוסק הש"ך (יו"ד סימן קצ"ח), שלצורך מצוה מותר...

"ויוסף הוא השליט" **אף על פי** שהוא היה השליט והמושל, בכל זאת לא מסר את חלוקת התבואה לידי פקידיו ועובדיו, כי אם הוא בעצמו היה המשיביר – כדי שלא ייעשה עוול לאיש וכדי לשמש דוגמה ומופת לבני אדם, עד כמה צריכים לטרוח ולעמול במידת הרחמנות, כדי להציל אנשים מחרפת רעב.

"ויאמור אליהם בורגלים אתם" **מה ראה להאשים אותם דווקא בחטא זה של "מרגלים אתם"?** אלא חושש היה שמה ילכו האחים לתור אחריו ולחפשו, בידעם שהוא נמכר למצרים, עד אשר יגלו את זהותו – לפיכך אמר להם: "מרגלים אתם" ובכך חסם בפניהם את כל הדרכים ונטל מהם כל אפשרות לחקור ולדרוש אחריו,

כי אדם החשוד בריגול לא יעיז להרבות בשאלות על אודות המושל בארץ...

בית שמואל ומזרח לכל בית ישראל

אוטובוס מלא עיתונאים

מתנגש בעץ ומתהפך לתהום. חוואי זקן שמתגורר בסביבה מגיע לשם ובתוך שעותיים הוא חופר בור גדול וקובר את כולם. לאחר כמה ימים, עובר שם השריף. כשהוא רואה את שרידי האוטובוס, הוא בא לחקור את הזקן. "כולם היו מתים?" "אני מאמין שכן. היו כמה שאמרו שהם לא, אבל אתה יודע עיתונאים"

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

לחיות בלי נתינת צדקה

בא עשיר לפני הרה"ק רבי **יעקב מרדכימין** זיע"א והתלונן לפניו, כי הוא כבר יגע מרוב נתינת צדקה, שהרי אין לדבר סוף. השיב הרב: "וכי אינך עיף ויגע מרוב אכילה?"

הרי גם לאכילה אין סוף... "תמה העשיר: "איך אפשר לחיות בלי מזון?" ענה הרב: "ואיך אפשר לחיות בלי נתינת צדקה?"

עיקר הקרבן הוא שאדם **ישבור גאותו**

ורוחו הנישאה וישבו לה' מרוע מעלליו אבל הרשעים שאינם שבים לה' מדרכיהם הרעים גם קורבנם תועבה וכן הוא בתפילה שהיא במקום קרבן שתפילת רשעים היא תועבה כי לא יכניעו רוחם ומכל שכן שבעת שמתפלל הוא **חושב מחשבות רעות** ופניות להרים גאותו ולהתנשא.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשית,

דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לילי, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעמי בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, מרים בת זוהרה, רפאל ואליברט בני קלרה, חכם יהודה בן תנה פתיא, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איהר, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

רבי נתן צבי פינקל זצ"ל השתדל להשרות בין התלמידים רוח טובה ואוירה של שמחה. ביחוד בתקופת החגים, היתה השמחה **מגיעה לשיאה**. ניגונים עליזים וריקודים נלהבים לא היו פוסקים מבין כותלי הישיבה בתקופת החגים. המונים היו באים לראות את שמחתה של הישיבה ולהשתתף בה. רבי נתן צבי היה מעודד שמחה זו. גם בשבתות היו בוקעים קולות זמרה מאכסניות התלמידים ומדירתו של רבי נתן צבי. גם בימות החול במשך כל השנה היה בישיבה מצב רוח של חדוה ושמחה. תופעה זו היתה טבעית, לרגל הריחת דאורייתא וחכמת התורה משיבת הנפש ומשמחת הלב, שמילאו תמיד את חללה של הישיבה. רבי נתן צבי ראה בכך גם את **דרך התורה האמיתית**. יחד עם זאת העריך את הדבר מבחינה חינוכית וראה בכך תנאי להתעוררות הכשרונות, להרחבת הדעת ועזר לבהירות השכלית בהבנת הלימודים ובעבודת המחשבה. כשהיה מבחין בתלמיד עצוב או מדוכא, היה משתדל לשנות את מצב רוחו. מתוך הנחה זאת היה נוהג בתלמידים על הבעתם הנוקשה.

פעם ביקר בביתו תלמיד מיישיבה אחרת שעבר את סלבודקה בדרכו מליטא לפולניה. רבי נתן צבי העיר לו כמה פעמים שישנה את הבעתו הרצינית מדי, ויעלה חיוך על שפתיו. אך הלה שהיה מחונך כל ימיו לרציניות ולמתיחות, לא יכול היה לשנות את הרגלו ולא חייך. רבי נתן צבי ראה בכך ליקוי גדול והסיק מסקנות מרחיקות לכת. בתחילה נקבע שנכדו של רבי נתן צבי יסע יחד עם אותו בחור ליישיבת מיר ויחד ינסו לעבור את הגבול שבין ליטא לפולניה. אולם לאחר השיחה הנזכרת, ביטל רבי צבי את התכנית ולא הסכים שנכדו יתלווה לאותו בחור, בנמקו שהוא **מסופק בזכויותיו** של הבחור וחושש לסכנת הדרכים. אחד הבהורים בא אליו פעם בעיר חברון לבשר לו על אירוסיו. רבי נתן צבי הבחין שהוא רציני מדי והוכיחו על שאינו מגלה פנים מסבירות. הוא הוסיף שפנים מסבירות הינם חובה רבה. ועל אחת כמה וכמה במקרה שיש לו כלה, שעליו לנהוג כלפיה כראוי.

דבר העורך

החכם בקודש... ביום שלישי בצהריים הלך לעולמו הרב יורם יעקב דוידוב ז"ל, שהשיב את נשמתו הטהורה ליצורה לאחר יסורים קשים שקיבל באהבה ובאמונה טהורה והוא בן 60 בפטירתו. הרב דוידוב ז"ל היה אהוב על הבריות וכל חייו הסתופף בין החכמים, והיה נודע בנעימות הליכותיו ובכך ש"רוח המקום ורוח הבריות הייתה נוחה ממנו". עיקר התמסרותו ומסירות נפשו של המנוח הייתה לראש ישיבת "אור החיים", הגאון רבי ראובן אלבז, חבר מועצת חכמי התורה שייבדל לחיים טובים, באופן מוחלט לכל צרכי ראש הישיבה, ימים ולילות, ושימש לו בנאמנות ללא גבול, מתוך אהבה וחיבה שאינן ניתנות לתיאור. היה יושב איתו בלשכה ושימש את הרב ודאג לבריאותו. הוא דאג שהרב יאכל, שהרב ילמד, ושלא יפריעו לו יותר על המידה. הוא היה זה שסידר את כל הלוחות זמנים של הרב, את כל הבריתות, במאות ואלפי בריתות שהרב היה מוהל. הוא היה גם סוגר את הל"ז של כל הכנסים בהם השתתף מרן רבי ראובן אלבז. כל היציאות של הרב, כל מקום שהרב היה הולך, כל כנס, כל ראיון ברדיו, כל דבר, הכל היה עובר דרכו ואת הכל הוא היה עושה בפיקחות, בענווה גדולה, בנאמנות עצומה שהוא היה נאמן לרב. מכריו מספרים על אדם מיוחד שרוח המקום ורוח הבריות הייתה נוחה ממנו, כל חייו הסתופף בין החכמים והיה נעים הליכות.

ואני זוכר כאשר למדנו בשיעור עם מורנו הרב ראובן אלבז, איך היה נכנס בכל יום ומגיש לרב כוס גזר סחוט ואומר לרב זה טוב זה בריא, וכאשר הרב לא הרגיש טוב היה מגיע עם כוס תה וזירעי "בלנגו", וכאשר רצינו ברכה מהרב היה אומר אל תפריעו לרב ללמוד, כל מעיינו היה לדאוג לרב.

תהא נשמתו צרורה
בצורו החיים.

בהערכה רבה
נר אצלנו

לרפואת יונה בת דינה תחי'

נרשמתי לחדר כושר!
עד עכשיו ירדתי 500
שקל!!

מישהו יודע מה המקשה הארוך
שלמטה עושה???

אשתי שאלה אותי מקודם אם
אני יכול להעסיק את הילדים
בזמן שהיא מנקה? אז אמרתי
לה שאני מצטער אבל כרגע אני
לא מחפש עובדים

לא מבין את אלה
שאומרים בימי הולדת
"מה ניתן כבר לומר למי
שיש לו הכל?...תגידו
באתם לברך או לעשות
עין הרע?"

כשמישהו אומר לך
שאתה הבן אדם האחרון
שהוא יפגע בו, חשוב
שתזכור שאתה עדיין
נמצא ברשימה

לא משנה בן כמה אתה,
ברגע שיש אדים על
החלונות ישר תתחיל
לצייר עליהם.

העבודה הכי טובה היא להיות
חזאי מזג אוויר:
אתה רק צריך להגיד "יתכן"
צפון "אמור" ...
אבל המשכורת נכנסת בטוח

אני מת על זה שכתוב
בתפריט של המסעדה
"מנת השף".
כאילו את כל שאר המנות
בישל המאבטח...

השקולד נחשב לאויב
שלי.
אבל לברוך מהאויב,
זה לפחדנים!..

שווה קריאה

חסד אלה... רבי אליעזר,

אביו של הבעל שם טוב הק', היה גר בכפר אחד, והיה מכניס אורחים גדול עד כי הושיב שומרים בקצה הכפר וצווה להם שמיד כשבא איזה אורח, יאמרו לו שילך מיד לביתו של רבי אליעזר ושם יהיה לו מכל טוב הארץ, כדי שהאורחים הבאים לא יצטערו ויצטרכו לחפש היכן להתאכסן במקום שאינם מכירים.

וכאשר היה בא אליו אורח, היה מקבלו בשמחה ובחיבה והיה מאכילו ומשקהו ומציע לו את המיטה - ועוד קודם שאלו היה מעניק לו נדבה מכובדת, כדי שיאכל בלב טוב ושמחה, שהרי העני, עיקר מגמתו להשיג ולקבל פרוטות כדי להביא טרף לביתו, וטרם ישיג את נדבותיו, עדיין ליבו דואג. ורצה רבי אליעזר שיאכלו בלב רגוע ושמח. פעם, שיבחו מאוד בשמים את הכנסת האורחים שלו ואת מידותיו הטובות, והסכימו בפמליא של מעלה להעמידו בנסיון באיזה דבר, כדי לראות אם ינהג במידותיו גם בעת נסיון.

אמר הס"מ: אני אלך ואנסהו. אמר אליהו הנביא, לא כי, לא טוב שתלך אתה, אלא אני אלך.

והלך אליו אליהו הנביא וזכור לטוב, ובא לביתו בשבת אחר הצהריים בדמות עני, במקלו ותרמילו, ונכנס לביתו ואמר "שבת שלום", כנהוג. ומן הראוי היה, שיגרשו רבי אליעזר לחוץ, כמחלל שבת! אבל רבי אליעזר היה סבלן ולא רצה לביישו, ונתן לו מיד לאכול סעודה שלישית ובליילה נתן לו שוב לאכול סעודת מלוה מלכה, ונתן לו נדבה, כדרכו, וכן ביום ראשון בבוקר הגיש לו ארוחת בוקר, ולא הזכיר במאומה את ענין חילול שבת, כדי שלא לביישו.

וכאשר ראה אליהו הנביא את הנהגתו, התגלה אליו ואמר לו: דע שאני אליהו הנביא, ובאתי לנסות אותך, ובשכר זה שעמדת בנסיון גדול שכזה לפי קדושתך ויראת השמים שלך, ואהבת ישראל נטועה בלבך עד אין חקר, בזכות זה ובזכות הכנסת אורחים שלך תזכה לבן יחיד שיאיר את עיני כל עם ישראל.

וזכה לבנו הקדוש, אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב זיע"א.

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

מרוב קור מצאתי את הידית הילוכים כך:

מאז שהתחלתי לשתות כל בוקר שתי כוסות מים עם לימון ומעט דבש סילאן, איבדתי: 5 ק"ג לימון וחצי קילו סילאן

איכשהו זה נראה כאילו הגשם מכונן את עצמו לרגע שתצא מהבית.

אלו שהסיסמה שלהם בפלאפון: 1234

עצרו את חזאי מזג האוויר שאמר שיש סופה!

תמיד "למה איחרת?" אף פעם לא "תודה שבאת לעבודה".

שמעתי מישהו בים צועק: "הצילו! כריש! הצילו!" וצחקתי, כי למה שכריש יעזור לו

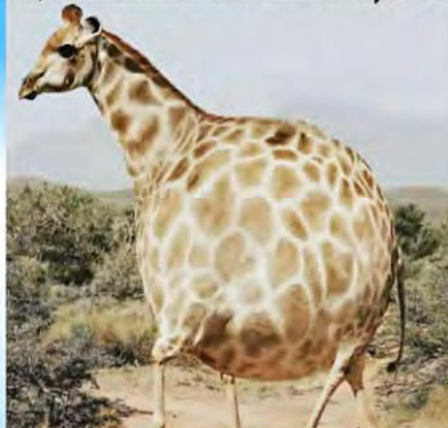
חשבתי שהכי גרוע זה וופל לימון

אנשים עם מוח נמצאים בקבוצת סיכון למחלות מוח קשות

תודה לאל שחברים שלי לא בסיכון...

למי שזרק מארז סופגניות מחלון הרכב בספארי, תתבייש לך...

העלון לעילוי נשמת המשרת בקודש נפטר אחרי ייסורים קשים יעקב יורם דודוב בן יפה ת.נ.צ.ב.ה.

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

שבת הגאולה... ויהי מקץ שנתים ימים (בראשית מא, א). דרשו רבותינו (בראשית רבה פט, א): "קץ שם לחושך" (איוב כח, ג), זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה באפילה בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ חלם פרעה חלום". כיון שהגיע הקץ - ברגע שבו מסתיימת תקופת החושך והקושי שנגזרה על האדם, הקב"ה מוציאו לאור גדול. לכן, אדם הנתון בחושך ואפילה אל לו לאבד תקווה, אלא ישתדל בכל כוחותיו לזכור ולהאמין שהחושך הוא זמני ואחריו ממתין לו אור גדול. הצלחה ושגשוג אינם מוכרחים להיות צפויים מראש. יכול אדם להיות שקוע בפיצה של צרות, וברגע אחד ישתנה אישורה נתון - והוא יעלה מבירא עמיקתא לאיגרא רמא.

וכאשר מגיע זמנו של האדם לעלות לגדולה - מיד יוצר הקב"ה את התנאים הדרושים לכן. כבר היה ראש עיר אחד שעל פי הסקרים לא היו לו יותר מחמישה עשר אחוזים מהקולות, אבל יום לאחר הבחירות הוא קם בבוקר כראש עיר... וגם להיפך: היו ראשי ממשלות שהיו בטוחים שהניצחון בכיסם, אך ברגע האמת הודיעו להם: "בא אחיך במרמה וייקח ברכתך"...

הקב"ה לבדו משפיל ומרומם, מוריד ומנשא, וכשמגיעה שעת גאולתו של האדם - יתהפך עליו הגלגל, ואפילו שלא כדרך הטבע.

כשמגיע קץ החושך של הפרט באה גאולתו, ואף גלות הכלל תסתיים בגאולה שלמה כשיגיע זמן הקץ.

גם אחרי אלפיים שנות גלות, איננו נואשים חלילה מן הגאולה; יודעים אנו כי בכל יום יכול משיח צדקנו לבוא ולגאול אותנו, וכי לא נלצח תימשך חשכת הגלות, וכפי שאומר ה"אור החיים" הקדוש (שמות כא, יא): "כי לא לצמיתות יהיה המכר לעם נכרי הגם שיבגוד בה, כמאמר הכתוב (איוב כח, ג): 'קץ שם לחושך'".

הקב"ה, הוא שהגלנו מארצנו ומכבודנו, והוא שיגאל אותנו באותות ובמופתים בשעה שנהיה ראויים לכך. וכבר אמרו רבותינו (תענית לא ע"א):

"עתידי הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, והוא יושב ביניהם בן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר (ישעיהו כה, ט): 'אמר ביום ההוא הנה אלוֹקינו זה קיווינו לו ויושיענו זה ה' קיווינו לו נגילה ונשמחה בישועתו'".

שבת שלום ומבורך!

שלום, אתם עושים משלוחים לסופגניות? כן, לאן את צריכה להגיע?

עשו טובה כשמבקשים מכם משהו מתוק, אל תציעו תמרים

איזה צביעות. המלצרית לא נתנה לי קש כי הם נגד שימוש בפלסטיק במסעדה אבל את כרטיס האשראי שלי העבירו בכיף שלהם.

איראן מאשימה: ישראל גונבת לנו עננים!

שיעור קבוע לנשים

השיבני

אמונה - הכוח לצלוח את אתגרי החיים

מאת הרבנית בליבמן תחי'

מיקום חדש ת"ת הבעל שם טוב רמז ד"ב - פינת הירחובות ריש לקיש - רב חנן

ימי שני | 20:15

הכניסה חופשית

תחבורה למקום: קווים 2, 4, 21

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשירות מנצח

משלוחים
לכל חלקי
העיר

יחס אישי
ושירות
VIP

מחירים
נוחים
במיוחד

הדפסות
באיכות
גבוהה

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

גרפומט 02.5337722

רח' גבעת משה 5 ירושלים (ליד בנק מרכנתי) g5337722@gmail.com